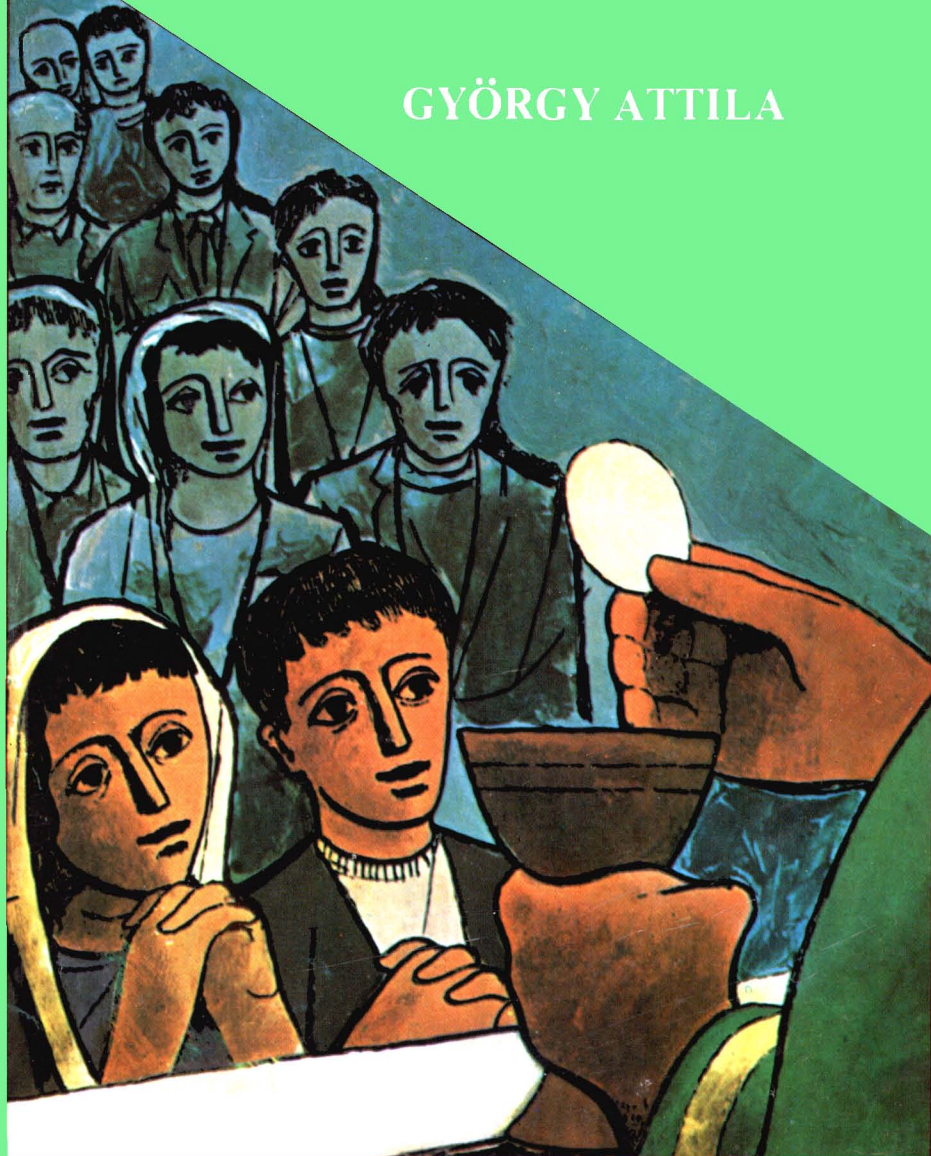

GYÖRGY ATTILA

VASÁRNAPI
KENYÉR

GYÖRGY ATTILA
VASÁRNAPI KENYÉR

GYÖRGY ATTILA

VASÁRNAPI
KENYÉR

C ÉV

SZENT ISTVÁN TÁRSULAT
AZ APOSTOLI SZENTSZÉK KÖNYVKIADÓJA
BUDAPEST 1982

NIHIL OBSTAT
DR. JÓZSEF GIANITS CANONICUS CENSOR

NR. 704-16/1981. IMPRIMI POTEST
STRIGONII, DIE NATIVITATIS JOANNIS BAPTISTAE A. 1981
LÁSZLÓ CARD. LÉKAI, PRIMAS HUNGARIAE, ARCHIEPISCOPUS ESZTERGOMI

*Minden jog fenntartva,
beleértve a bármilyen eljárással való
sokszorosítás jogát is.*

„Itt, szőszékem tövében találtam meg a legdrágábbat, amit ember csak találhat: a lelkeket, a halhatatlan lelkeket. A földön ők voltak vigasztalom, az örökkévalóságban pedig koronáim lesznek.”

LACORDAIRE

TARTALOM

GONDOLATOK ÉS PÉLDÁK A VASÁRNAPI SZENTLECKÉKHEZ

<i>Advent első vasárnapja. Rendhagyó advent</i>	17
<i>Szeplőtelen fogantatás. Mária kiválasztása</i>	19
<i>Advent második vasárnapja. Az evangélium szolgálatában</i>	21
<i>Advent harmadik vasárnapja. Ne aggódjatok!</i>	23
<i>Advent negyedik vasárnapja. Embertestet alkottál</i>	25
<i>Éjféli misére. Karácsonyi ajándék</i>	27
<i>Karácsony ünnepére. Az ember dicsősége</i>	29
<i>Szent István első vértanú ünnepé. A barlang kincse</i>	31
<i>Szent Család vasárnapja. A család szolgálatában</i>	33
<i>Szilveszter estéjére. Jákob létrája</i>	35
<i>Újévre. Újévi ígéret</i>	37
<i>Vízkereszt ünnepé. Betlehemi találkozás</i>	39
<i>Urunk megkeresztelkedése. Igaz tettek</i>	42
<i>Második évközi vasárnap. Lelki adományok</i>	44
<i>Harmadik évközi vasárnap. A keresztény egységről</i>	46
<i>Negyedik évközi vasárnap. A szeretet nyelve</i>	48
<i>Ötödik évközi vasárnap. Az evangélium „szíve”</i>	50
<i>Hatodik évközi vasárnap. A föltámadás titka</i>	52
<i>Hamvazószerda. Emlékezz, ember!</i>	54
<i>Nagyböjt első vasárnapja. A szívbeli hitről</i>	55
<i>Nagyböjt második vasárnapja. Krisztus keresztje</i>	57

<i>Nagyböjt harmadik vasárnapja. Biztosított üdvösség</i>	59
<i>Nagyböjt negyedik vasárnapja. A kiengesztelődés szolgálata</i>	61
<i>Nagyböjt ötödik vasárnapja. Krisztus a nyereségem</i>	63
<i>Virágvasárnap. Örök körmenet</i>	65
<i>Nagycsütörtök. A nagy emlékmű</i>	66
<i>Nagy péntek. Isten oldalán</i>	68
<i>Húsvétvasárnap. Halálnak halála</i>	70
<i>Húsvétbétfő. A föltámadás tanúi</i>	72
<i>Húsvét második vasárnapja. Az első és utolsó</i>	74
<i>Húsvét harmadik vasárnapja. A Bátor dicsősége</i>	76
<i>Húsvét negyedik vasárnapja. A szentek seregében</i>	78
<i>Húsvét ötödik vasárnapja. Új ég és új föld</i>	80
<i>Májusi litániák. Együtt Máriával</i>	82
<i>Májusi litániára. Mária nővérünk</i>	83
<i>Húsvét hatodik vasárnapja. Az új Jeruzsálem</i>	85
<i>Jézus mennybemenetele. Menjetek!</i>	87
<i>Pünkösd ünnepére. A mi pünkösdünk</i>	89
<i>Pünkösd ünnepére. A „világosság” eljövetele</i>	91
<i>Szentháromság vasárnapja. A szeretet titka</i>	93
<i>Ürnapjára. Mindenki kenyere</i>	95
<i>Hetedik évközi vasárnap. A mennyei ember</i>	97
<i>Nyolcadik évközi vasárnap. A legyőzött halál</i>	99
<i>Kilencedik évközi vasárnap. Más evangélium?</i>	102
<i>Tizedik évközi vasárnap. Az apostoli hivatás</i>	104
<i>Tizenegyedik évközi vasárnap. Krisztus él bennem</i>	106
<i>Tizenkettedik évközi vasárnap. Egyek Krisztusban</i>	108
<i>Tizenharmadik évközi vasárnap. A szabadság gyermekei</i>	110
<i>Tizennegyedik évközi vasárnap. Jézus jegyei</i>	112
<i>Tizenötödik évközi vasárnap. Az egyetemes Krisztus</i>	114
<i>Aranymisére. Az átváltoztatás embere</i>	116

<i>Péter és Pál ünnepe. Egyek a szeretetben</i>	118
<i>Tizenhatodik évközi vasárnap. A megváltó szenvedés</i>	120
<i>Tizenhetedik évközi vasárnap. A keresztség sírjában</i>	122
<i>Tizennyolcadik évközi vasárnap. Élet Krisztusban</i>	124
<i>Tizenkilencedik évközi vasárnap. A hit kalandja</i>	126
<i>Huszdik évközi vasárnap. Versenyfutás</i>	128
<i>Mária mennybevétele. Titkos értelmű rózsa</i>	130
<i>Szent István király. Tündöklő csillag</i>	132
<i>Huszonegyedik évközi vasárnap. Fenyítő Isten?</i>	134
<i>Huszonkettedik évközi vasárnap. Az újszövetség népe</i>	136
<i>Kisboldogasszony. Születésnap ajándék</i>	138
<i>Huszonharmadik évközi vasárnap. Forradalmi levél</i>	140
<i>Huszonnegyedik évközi vasárnap. Apostoli szolgálat</i>	142
<i>Huszonötödik évközi vasárnap. Az imádság Istene</i>	144
<i>Huszonhatodik évközi vasárnap. A hit harca</i>	146
<i>Huszonhetedik évközi vasárnap. Kegyelem-szítás</i>	148
<i>Huszonnyolcadik évközi vasárnap. A megbilincselte ige?</i>	149
<i>Huszonkilencedik évközi vasárnap. Hirdesd az igét!</i>	151
<i>Harmincadik évközi vasárnap. A hitet megtartottam</i>	154
<i>Mindenszentek ünnepére. A boldogság útján</i>	156
<i>Halottak estéjére. Találkozás a halottakkal</i>	157
<i>Harmincegyedik évközi vasárnap. Jézus a mi életünk</i>	159
<i>Harminkettedik évközi vasárnap. Vigasz és remény</i>	161
<i>Harmincharmadik évközi vasárnap. A munka örömhíre</i>	163
<i>Krisztus király. Dávid trónján</i>	166

GONDOLATOK A NYOLC BOLDOGSÁGRÓL

Boldogság, merre vagy?	169
A boldogság hegyén	171
Boldogok a lelki szegények	174
Boldogok a szomorkodók	176
Boldogok a szelídek	179
Boldogok, akik éheznek az igazságot	181
Boldogok az irgalmasok	183
Boldogok a tiszta szívűek	185
Boldogok a békeszerzők	188
Boldogok, akik üldözést szenvednek az igazságért	191

GONDOLATOK ÉS PÉLDÁK A VASÁRNAPI EVANGÉLIUMOKHOZ

<i>Advent első vasárnapja. Kelj föl álmodból!</i>	195
<i>Szeplőtelen fogantatás. Frigynek szent szekrénye</i>	197
<i>Advent második vasárnapja. A magasságbeli próféta</i>	199
<i>Advent harmadik vasárnapja. Tanúságtétel Krisztusról</i>	201
<i>Advent negyedik vasárnapja. Boldog találkozás</i>	205
<i>Éjféli mise. Isten ajándéka</i>	206
<i>Karácsony ünnepe. Új dalt énekeljete!</i>	208
<i>Karácsony ünnepe. Nagy örömet hirdetek</i>	211
<i>Szent István. A vértanú megbocsát</i>	213
<i>Szentcsalád vasárnapja. Földi Szentháromság</i>	215
<i>Szilveszter estére. Zárszámadás</i>	218
<i>Újév ünnepére. Paradicsom-sziget</i>	220
<i>Jézus keresztsége. Te vagy szeretett Fiam!</i>	223

<i>Vízkereszt ünnepére. A tudósok hódolata</i>	226
<i>Második évközi vasárnap. Tegyétek, amit mond!</i>	228
<i>Harmadik évközi vasárnap. Jézus bemutatkozik</i>	230
<i>Negyedik évközi vasárnap. Az elűzött Jézus</i>	233
<i>Ötödik évközi vasárnap. Az emberhalászat miértje</i>	235
<i>Hatodik évközi vasárnap. Boldog szegénység</i>	237
<i>Gyertyaszentelő Boldogasszony. Mária „mézeshetel”</i>	240
<i>Hetedik évközi vasárnap. A szeretet forradalma</i>	242
<i>Hamvazószerda. Boldog nagyböjtöt!</i>	244
<i>Nagyböjt első vasárnapja. Köztünk a sátán</i>	246
<i>Nagyböjt második vasárnapja. Jó nekünk itt lennünk</i>	248
<i>Nagyböjt harmadik vasárnapja. Bűn és bűnhődés</i>	251
<i>Nagyböjt negyedik vasárnapja. Az irgalmas Atya</i>	253
<i>Feketevasárnap. A bűnösök barátja</i>	255
<i>Virágvasárnap. A szeretet diadalmenete</i>	258
<i>Nagycsütörtök. A Mester itt van és hív</i>	259
<i>Nagy péntek. Krisztus keresztre és a miénk</i>	262
<i>Nagyszombat. Az örömhír föltámadása</i>	264
<i>Húsvét I. Isaszegi feltámadás</i>	266
<i>Húsvét II. Íme, az ember!</i>	268
<i>Húsvét második vasárnapja. A föltámadt hit</i>	271
<i>Húsvét harmadik vasárnapja. Szeretsz-e engem?</i>	273
<i>Húsvét negyedik vasárnapja. Jézusra hallgassunk!</i>	275
<i>Mária — májusban. Az élő szentségtartó</i>	278
<i>Húsvét ötödik vasárnapja. Új parancsolat</i>	280
<i>Húsvét hatodik vasárnapja. Isten otthona</i>	282
<i>Urunk mennybemenetele. Miért ment el Jézus?</i>	285
<i>Pünkösd ünnepére. A lelket ki ne oltjátok!</i>	287
<i>Pünkösd ünnepére. Hiszek a Szentlélekben</i>	290
<i>Szentháromság vasárnapja. A szeretet Istene</i>	292

<i>Úrnapja. A köztünk élő Isten</i>	295
<i>Jézus Szíve ünnepe. Az Úr a szívet nézi!</i>	297
<i>Péter-Pál ünnepe. Választott edények</i>	299
<i>Nyolcadik évközi vasárnap. Jó fák — jó emberek</i>	301
<i>Kilencedik évközi vasárnap. Uram, nem vagyok méltó</i>	304
<i>Tizedik évközi vasárnap. A naimi ifjú</i>	306
<i>Tizenegyedik évközi vasárnap. A bűnös asszony</i>	308
<i>Tizenkettedik évközi vasárnap. Isten fölkentje</i>	310
<i>Tizenharmadik évközi vasárnap. Krisztus követése</i>	312
<i>Tizennegyedik évközi vasárnap. Krisztus küldetésében</i>	315
<i>Tizenötödik évközi vasárnap. Viseld gondját!</i>	318
<i>Tizenhatodik évközi vasárnap. A jobbik rész</i>	320
<i>Tizenhetedik évközi vasárnap. Párbeszéd Istennel</i>	322
<i>Tizennyolcadik évközi vasárnap. A kapzsiság veszedelme</i>	324
<i>Tizenkilencedik évközi vasárnap. Álljatok készen!</i>	327
<i>Mária mennybevétele. Interjú a Szűzanyával</i>	329
<i>Huszedik évközi vasárnap. Tüzet gyújtani</i>	332
<i>Szent István ünnepe. Szent István tegnap és ma</i>	334
<i>Huszonegyedik évközi vasárnap. A szűk kapu</i>	337
<i>Huszonkettedik évközi vasárnap. Versengés a főhelyekért</i>	339
<i>Szűz Mária születésnapja. Tegyétek, amit mond!</i>	341
<i>Huszonharmadik évközi vasárnap. Felháborító evangélium</i>	344
<i>Huszonnegyedik évközi vasárnap. Boldog megtalálás</i>	346
<i>Huszonötödik évközi vasárnap. A hűtlen intéző</i>	348
<i>Huszonhatodik évközi vasárnap. Az ige kenyere</i>	351
<i>Huszonhetedik évközi vasárnap. Haszontalan szolgák</i>	353
<i>Huszonnyolcadik évközi vasárnap. A tíz leprás</i>	355
<i>Huszonkilencedik évközi vasárnap. Hit és igazság</i>	357
<i>Harmincadik évközi vasárnap. Tükör vagy ablak?</i>	359
<i>Mindenszentek ünnepe. A szentek — testvéreink</i>	361

<i>Halottak napjára. „A holtak Ura”</i>	363
<i>Harmincegyedik évközi vasárnap. A kegyelem órája</i>	366
<i>Harminckettedik évközi vasárnap. A föltámadás fiai</i>	368
<i>Harmincharmadik évközi vasárnap. A világ vége</i>	370
<i>Harmincnyolcadik évközi vasárnap. A világmindenség királya</i>	372

**GONDOLATOK ÉS PÉLDÁK
A VASÁRNAPI SZENTLECKÉKHEZ**

RENDAHAGYÓ ADVENT

Advent 1. vasárnapja
Tesz 3, 12—4, 2

Emberi életünk egyik nagy ajándéka: az újrakezdés lehetősége. Advent első vasárnapján, az új egyházi év kezdetén erre figyelmeztet egyházanyánk. Ne ragadjatok bűnös szokásaitokba, rázzátok le a megalkuvás, a közömbösség porát, lépjétek át megújulni kész lélekkel a holnapok kapuját! Nagyszerű lehetőségek állnak elénk és a mi beteljesítő ölelésünkre várnak. Ne feledjük: „Az ember legnagyobb bűne nem az elkövetett bűn — hiszen nagy a kísértés és gyenge az akarat — az ember igazi bűne, hogy minden pillanatban megtérhet és mégsem teszi.” (Martin Buber)

Minden keresztény úgy tudja, hogy advent a karácsony, a Krisztusvárás időszaka. Talán rendhagyónak látszik, ha azt állítom: advent nemcsak az Istenvárás, hanem az embervárás ideje is. Az evangélium határozottan állítja, hogy nekünk egy emberre váró, megtérésünkre váró Istenünk van. Úgy is mondhatnók, itt ólálkodik körülöttünk, életünk utcáin és terein váratlanul elénk toppan, kérdő tekintetét reánk veti. A mai szentmisén is elénk áll örök kérdésével: hol vagy Ádám, hol vagy Éva?

Valahol börtönbe zártak egy zsidó papot. Kihallgatása előtt fölkereste zárkájában a parancsnok. A rabbit imádságba merülve találta. Aztán beszélgetni kezdtek vallási kérdésekről és közben megkérdezte a bibliában jártas rabbitól: hogyan kérdezhetette a mindent látó és tudó Isten Ádámától: hol vagy? Azért, hangzott a válasz, mert ezt a kérdést Isten minden idők minden emberének szánta. Hol vagy, hol állsz? Annyi esztendő elmúlt életedből, mit csináltál vele? Betöltötted 46. életévedet és vajon mi lett belőled? Midőn a börtön parancsnoka meghallotta saját életkorát, egyszerre megrendült és reszketni kezdett. (Martin Buber) Akkor lenne jó a mai prédikáció, elmondója és minden hallgatója számára, ha ehhez hasonló megrendülést eredményezne. Hol vagy, Ádám? Isten nem azért kérdi ezt tőled, mintha nem tudná, hol bujkálsz előle, hanem azért, mert te nem törödsz vele, nem gondolsz rá, nem akarod meghallani számonkérő kiáltását. Elő akar hívni bűneink, elégedettségünk, tunyaságunk bokrából, hogy a tökéletesség útjára vezessen.

A mai szentleckében erre vonatkozóan is okos eligazítást kaphatunk Pál apostol leveléből. Isten akarata, hogy szentekké legyünk. Sokan megkérdezték, hogyan kell ezt csinálni? Lássuk be, ez a kérdés és az

általára kifejezett tudatlanság nem őszinte. Aki nagy vonalakban is tisztában van az evangélium tanításával, aki találkozott Krisztussal, az nagyon is jól tudja, hogyan élhetünk szent, azaz Istennek tetsző életet. A keresztény élet útja szinte a lábaink alá szalad, csak el kell indulnunk hívó, várakozó Istenünk felé. Nincs olyan életkor, foglalkozás, munkakör, nincs olyan állapot, házasság vagy magányos élet, ahol ne valósíthatnánk meg a keresztény élet programját. Sajnos, igen sokan ennek az ellenkezőjét csinálják. Méltán jegyzi meg Julien Green, a neves regényíró: „Legalább harminc éve azon fáradozunk, hogy megöljük magunkban a szentet, aki bennünk akar testet öltetni.” Milyen megdöbbentő, hogy íróink, művészeink legnagyobb része szinte képtelen pozitív hősöket teremteni vagy ábrázolni. Regényeink, drámáink tele vannak perverz alakokkal. Pedig néhány remekbe sikerült film, amely szentjeink életét ábrázolta, nagyszerű közönségsikert is aratott. Nem igaz, hogy csak a bűn az érdekes és unalmas dolog az erény meg a jóság.

Hogy mit jelent kereszténynek, szentnek lenni, arra is megtaláljuk a mai szentleckékben a választ. Gyarapodni a szeretetben, minél több jót tenni az emberekkel. Ilyenkor december elején Szent Miklós püspökre emlékezünk. Arra a szentre, aki adakozó szeretetével annyi idő múltán korunk emberében is megnyitja a szív kapuját. Róla szól egy tanulságos legenda. Szent Kasszián társával együtt arra kéri Istent, hadd menjenek le a földre megnézni, miként szolgálják Istent a keresztények? Éppen tavasz van és a földműves szántani kezdi földjét. A ló azonban makrancos, nem úgy húzza az ekét, ahogy a földműves akarja. Miklós megsajnálja és így szól hozzá: te vezesd a lovat s én majd tartom az ekét. A földműves megörült a váratlan segítségnek és szépen szaporodtak a barázdák. Ám a nagy munka közben Miklós válláról lecsúszott a mennyei palást, bepiszkolódott, sőt ketté is hasadt. Ő azonban mitsem törődött ezzel és nem nyugodott, amíg el nem készültek a szántással. Ennek végeztével Miklós elárulta kilétét és arra biztatta a földművest: te is hasonlóképpen cselekedjél! Ezután tovább vándoroltak a földön, de Kasszián megjegyezte: hogy néz ki mennyei palástod? Szégyellek veled menni. Nem tudom, hogy állsz majd Isten trónusa elé? Miklós azonban nem aggódott. Igaz, hogy megbámulták a szentek és az angyalok, mikor szakadozott palástjában bevonult közékük. Kasszián is szemrehányóan mondta: Uram, ne engedd többé Szent Miklóst a földre, nézd milyen lett mennyei palástja! Az Úr azonban másként vélekedett. Megdicsérte Miklóst segítő jóságáért, amely szebben ragyogott, mint a mennyei palást.

Ki tagadhatná, hogy ehhez hasonló lehetőségek úton-útfélen élnek állnak. Minden olyan helyen, ahol valami jót tehetünk, Isten várakozik ránk. Ragadjuk meg ezeket a találkozási lehetőségeket! Vizsgáljuk

meg magunkat és próbáljunk őszintén válaszolni Isten nekünk szegezett kérdésére: Hol vagy, Ádám, hol vagy, Éva? Álljunk Isten ügye mellé, lépünk a fölkínált új lehetőségek útjára, hogy az új egyházi évben, legalább néhány aranyszálat beleszöjjünk mennyei palástunkba és feddhetetlen szentségben állhassunk Istenünk, Atyánk elé.

MÁRIA KIVÁLASZTÁSA

Szeplőtelen fogantatás
Ef 1, 3—6, 11—12

Azt hiszem, nem tévedek, ha azt állítom: Az emberek senkivel sem perlekednek annyit, mint az elfogadott vagy megtagadott Istennel. Tengernyi vád, szemrehányás, szitok, átok és káromkodás árad feléje. Ehhez mérve szerény csermely az imádság. Vajon mi ennek a magyarázata? Miért kellett már az ószövetségi embernek is halálbüntetést helyezni kilátásba, ha megsérti Isten nevét? Íme, a leggyakrabban hangoztatott vádaskodások: Isten nem jól csinálta a világot. Félresikerült az ember is, tehát minden oka megvan, hogy bánkódjék miatta. Ha pedig igaz lenne, hogy a saját képére teremtette az embert, akkor miért nem tudnak közös nevezőt találni gondolataink?

Ezek a vádaskodások jutottak eszembe, midőn valaki megjegyezte: miért tett Isten kivételt Máriával? Miért emelte szinte az egész emberiség fölé? Miért ajándékozta meg büntelen természettel és a kegyelem teljességével? A hívő ember szívében ezek a lázongó kérdések elcsitulnak, még pedig két megfontolás alapján. Ha elismerjük teremtményi létünket, már pedig ezt dőreség lenne tagadnunk, akkor megsejthetjük azt a roppant távolságot, ami Isten és mi közöttünk húzódik. Ha pedig hiszünk Isten szeretetében, akkor azt is elfogadjuk, hogy a létezésünk és gondolataink közötti szakadék fölött csak Ő építhet hidat. Ezt tette Mária teremtésével. Őt szemelte ki arra, hogy pillére legyen ennek a hídnak.

Hogy Mária mindig bűn nélkül, mindig kegyelemben élt, ez még egy fontos igazságra figyelmeztet. Nevezetesen arra, hogy Isten nem fejezte be a teremtés művét és Máriában, tehát egy asszonyban, egy anyában mutatta meg, milyennek tervezte az embert. Általa új kapcsolatot létesít az emberiséggel, hogy magasabb, istenközeli létrendbe emelje. Isten elsősorban nem arra hívott minket, hogy gazdagok és hatalmasok, a föld urai legyünk. Nem azért lendített az evolúció szárnyain a gondolat magasába, hogy civilizációt, kultúrát teremtsünk.

Az ember igazi rendeltetése, hogy tökéletes legyen, istenközelbe emelkedjék. Szentek legyetek, miként én is szent vagyok!

Mindnyájan tudjuk, hogy mennyi mindent köszönhetünk feltalálóinknak, a tudomány és művészet ihletett mestereinek. Ki irigykedne például Edisonra, aki annyi találmánnyal gazdagította az emberiség családját? Nem tudom elképzelni, hogy gyönyörűség helyett irigység töltené be azok szívét, akik Mozart vagy Beethoven muzsikáját hallgatják. Hiszen minden adomány, mind a természet, mind a kegyelem rendjében a közösség javára rendeltetik. Valahogy így vagyunk Mária kiváltságaival is. Máriát nem azért tiszteljük, mert szép volt, jó, tiszta és büntelen. Isten nem azért választotta szolgálóleányául, mert méltó volt rá, hanem azért lett méltó, mert Isten kiválasztotta. Mária nem istennő, hanem Istentől megajándékozott teremtmény.

Napjainkban sokat beszélnek a női egyenjogúságról, a felszabadult nőkről, akik ledobták magukról a férfiak igáját, akik nem hajlandók második nemnek minősíteni magukat. Nos, Isten szemében szinte az első helyre kerültek. „Máriában Isten kinyilvánítja gyöngéd, jóságos, gondoskodó természetét, létének női dimenzióját.” (Andrew Greeley) Igaz, a mi életünk egét beárnyékolhatják a kísértések, a bűnök fellegei, Istenhez fűződő kapcsolatunk könnyen meg is szakítható, hívó szava visszautasítható. Ám mindazt, amit Mária ajándékba kapott, életünk bizonyos szakaszában nekünk is följárnlja az Isten. Csak el kell fogadnunk, mint Mária tette és meg kell harcolnunk érte, jobban mint Máriának.

Öntudatlan állapotban érkeztünk az élet partjára és miként Mária, magunk sem tudtuk mi a terve velünk az Istennek? Csak jóval később, tudatunk kinyílása nyomán vált lehetségessé az isteni hívás fölismérése. Sajnos, igen sokan eljártsszák ezt a nagyszerű lehetőséget és nem mondanak igent, mikor az Úr angyala bekopog szívük ajtaján. Jóvátehetetlen mulasztás ez! Nincs szebb, nincs boldogítóbb, mint elfogadni Isten szerető meghívását az életszentségre. Nem a gazdag, nem a gondtalan, nem a hatalmas, nem a sikeres, nem a fájdalommentes életre kaptunk meghívást, hanem a szent életre. Boldogok vagyunk, ha a mai ünnepen Máriával együtt tudunk örvendezni Isten nagyszerű ajánlatának.

AZ EVANGÉLIUM SZOLGÁLATÁBAN

Advent 2. vasárnapja
Fil 1, 4–6, 8–11

Gyakran mondogatják: legszebb az első szerelem. Ugyanezt elmondhatjuk minden igazi szeretetkapcsolatról. Nem alaptalan a Jelenések könyvében az efezusi egyháznak tett szemrehányás: az a kifogásom ellened, hogy elhagytad első szeretetedet. Pál apostolt ilyen első szeretet fűzte a filippi egyházközséghez, amely Európa földjén először fogadta be az evangéliumot. Erről a szeretetről tanúskodik az a néhány sora is, amit a mai szentleckében olvasunk. Jóllehet fogságból írja levelét, ennek ellenére írásának alapszíne az öröm. Vajon miért tud örvendezni az Apostol a Krisztusért viselt bilincsekben? Olyan kérdés ez, amelyre érdemes megkeresnünk a választ.

Tulajdonképpen nem is kell sokat keresgelnünk, mert örömeinek okait maga az Apostol tárja föl előttünk. Első nagy öröme abból a jó hírből fakad, hogy a filippibeli hívek részt vesznek az evangélium terjesztésében. Fölsímték, hogy Jézus tanításának hirdetése nem kizárólag az apostol, az egyházi előjárók feladata, hanem minden keresztényé. A krisztusi tanítás csak akkor járja át kovászként a világot, ha élesztő erejükkal elvegyülnek benne a tanítványok. Ha valóban komoly meggyőződésünk, hogy Krisztus a világ világossága, akkor jómagunknak is vállalnunk kell legalább a gyertyatartó szerepét. Jogosan jegyzi meg egy lelkes igehirdető: „Másokkal átutazni a sivatagban, közben szenvedni a szomjúságtól, találni egy forrást és erről senkinek sem szólni, hogy ők is megmeneküljenek, ez ugyanaz, mint örülni a Krisztusban való hitnek, de másoknak nem szólni róla.” (Corrie ten Boom) Mi tagadás, a ti lelkipásztorotok nem rendelkezik olyan buzgósággal, mint Pál apostol, de talán a hívekből is hiányzik a filippiek részéről tapasztalt közreműködés. Nehezen emelkedünk ki abból a helytelen szemléletből, hogy Krisztus ügye, az evangélium terjesztése kizárólag a papokra tartozik. Ám a legújabb idők néhány jelensége nagyon határozottan fölhívja figyelmünket e vélemény helytelenségére. Gondoljunk csak arra, hogy egyre kevesebb fiatal vállalja a papi szolgálatot. Ez lehet sajnálatos tény, de ugyanakkor az idők jelének is tekinthető, amely minden keresztényt a papságra emlékeztet. Csak örülnünk kell, ha a hittudományi főiskolán és egyetemi fakultásokon egyre több világi hívő, férfi és nő sajátítja el a szent tudományokat, őseink gazdag örökségét. Ám tévedés lenne azt gondolnunk, hogy az evangélium terjesztésének egyetlen módja és feltétele a teológiában való jártasságunk. Ennél sokkal hatékonyabb eszköz,

amivel mindenki rendelkezhet, a krisztusi szeretet gyakorlása. Az evangélium terjesztéséhez nem sok tudásra, hanem sok szeretetre van szükség.

Victor Hugo ír egyik regényében egy szegény asszonyról, aki súlyos áldozatok árán nevelte fel népes családját. A gyermekek felnöttek, szétszéledtek és nem sok jelét mutatták a hálának. Pedig a jó anya rengeteget dolgozott, fáradt, nélkülözött érettük. Pazar kézzel tékozta anyai szíve szeretetét és lám öregségére teljesen egyedül maradt. Mégse keseredett el és továbbra is segít mindenütt mindenkinek. Aki ismeri életét és találkozik vele, joggal elmondhatja: ennek az asszonynak van jövője. . . Csak a szeretetnek van jövője. Ennek gyakorlására mindenhol mindenkinek lehetősége nyílik. Mit gondoltok, miért élt Jézus harminc évig minden feltűnés nélkül Názáretben? Miért folytatta az iparosok egyszerű életét? Miért választotta útítársául az igénytelenséget, a szegénységet? Bizonyára azért, hogy ráébressze követőit a hétköznapi, de a szeretet által ünneplőbe öltöztetett élet értékére.

Pál apostolt börtönbe zárták, de ő ott is bátran hirdette az evangéliumot és megírta híveinek: Az Isten igéjét nem lehet megbilincselni. Sokan megkísérelték ezt századunkban is. Például a náci Németországban megtiltották az ószövetségi Szentírás kinyomtatását. Ennek szinte logikus következménye lett a második világháború, amely az összétört kőtáblákat rombadólt városokkal és embermilliók vérével övezte. A véres romokon új élet kezdődött és jóllehet a hitleri koncentrációs táborokban sok keresztény is életét vesztette, egyházunk nem hirdetett bosszúhadjáratot. Egyházunk mint jó anya mindig megsíratta vértanúit, de nem átkozta meg az üldözőket. Nem, nem felejteti el Jézus szavát: szeressétek ellenségeiteket, imádkozzatok üldözőitekért!

Igaz, hogy a jóság csendesebb, mint a gonoszság és nem hangoskodik az utcákon. Ám Pál apostol nem kis öröme ma is vannak lelkes apostolai az evangélium terjesztésének. 1977-ben halt meg Raoul Follereau, ez a nagyszerű francia férfi, aki feleségével együtt annyit tett a világ leprabetegeiért. Már egészen fiatalon fölismerte a szeretet hatalmát az élet minőségének megváltoztatásában. Talán 14 éves lehetett, amikor valahol beszédet kellett mondania. Ebben kijelentette: „Szeretni anyyi, mint élni. Elárulni a szeretetet anyyi, mint meghalni. A boldogság biztosításának egyetlen módja, hogy csak másokra gondoljunk. . .” Később a szép programot tettekre váltja felesége Madeleine segítségével. Tárt karokkal lépnek a leprások közé. Megszorítják kezüket, a jó asszony megcsókolja a gyerekeket. A leprások arca fölragyog és ujjongva mondják: megszorította a kezemet. Ember vagyok. Egy dél-amerikai lepratelep vezetője vallja: húsz éve nem fogott kezem velem senki. Egy brazil leányt, akit hároméves korában

tettek be a lepratelepre, Madeleine ölelt meg legelőször. Sok leprás nem mosott kezét egész nap, hogy a kézzsorítás emlékét jobban megőrizhesse.

A szeretet ünnepére készülődve, nézzünk magunkba és kérdezzük meg: vajon részt veszek-e szeretetemmel az élet, a boldogság, az evangélium gazdagításában?

NE AGGÓDJATOK!

Advent 3. vasárnapja
Fil 4, 4–7

Talán semmi sem jellemzi annyira korunkat, mint a félelem és az aggodalom. Nem véletlen, ha a képzelet sötét vonásokat fest a jövő arculatára. Mióta az ember fennen hirdeti, hogy kezébe vette sorsa irányítását, egyre inkább tapasztaljuk, hogy rossz kezekbe kerültünk. Minduntalan a tévedések utcájában találjuk magunkat, ahonnan nem könnyű visszafordulnunk. Sötét tapasztalataink gyászos köntösbe öltöztetik a felénk siető holnapokat. Említhetném Orwell könyvét, amely a zsarnokság győzelmét és az egyéni szabadság fokozatos elvesztését jósolja. Franz Werfel a Megnemszületettek csillaga c. regényében próbálja ábrázolni meglehetősen sötét színekkel, eljövendő életünket. Szerinte az egyház megmarad ugyan, de az életünk a túlságos szervezettség következtében sivárrá és terméketlenné, unalmassá válik.

Vajon, ha Pál apostol, itt és most hirdetné az evangéliumot és írná leveleit, milyen hangot ütne meg? Talán ő is csatlakozna az előbb idézett jövendölésekhez? Az életünkre ásító rakéták és atombombák árnyékában le merné-e írni a filippiekhez intézett intelmét: Ne aggódjatok semmiért!? Vajon milyen garanciát nyújt az evangélium arra vonatkozóan, hogy félelemmentes életet éljünk? Miféle hatalommal űzi el az aggodás fellegeit, miből sző örömet sugárzó szivárványt életünk égere? Ezzel az egy mondattal: Az Úr közel van!

Mindenki tudja: az egyszerű örömök a legnagyobbak. Öröm a gyermek számára édesanyja jelenléte. Milyen boldogság jószágot sugárzó arca fényében sütkérezni! Öröm az édesapa erős karjában menedéket találni. Milyen létet gazdagító, boldogságot csordító a szerelmesek találkozása. Vigasztaló, ha betegágyunk mellé leül valaki és pusztán jelenlétével mosolyt varázsol arcunkra. De mindennél nagyobb öröm a hívő ember számára, ha a hit által Krisztus lakik szívünkben és baráti jelenlétének örvendhetünk. Nem véletlen, a korun-

kat jellemző örömiány oka éppen az, hogy a télelem és az aggodalom foglalja el helyét a hitét vesztett emberben. Minél inkább eltávolodunk Istentől, annál messzebbre kerülünk az örvendezés forrásától.

Szinte érthetetlen, hogy ennek ellenére az ember legnagyobb kísértése volt és marad az Istentől való menekülés. Sokan nem tudják elviselni közelségét. Számúzik egy képzelt világba és kapva kapnak minden ellenvetésen, amely kétségbe vonja létezését. Kerülik a magányt, a csendet attól félve, hogy akaratlanul is meghallják hívó szavát. Körülbástyázzák magukat különféle foglalatossággal, olykor bűnös szórakozással, fülsíketítő lármával. Ám a lelke mélyén mindenki érzi, ha sokszor még magának sem vallja be, hogy hiábavaló és értelmetlen ez a küzdelem. Isten itt van, Isten közel van, akkor is, ha nem akarjuk tudomásul venni. Szól akkor is, ha befogjuk fülünket. Találkozni akar velünk a megbocsátás, az irgalom utcájában, mielőtt ítéletet kell tartani felettünk. Milyen jó nekünk, hívő keresztényeknek, hogy nem pazaroljuk ilyen balgaságra erőnket. Nem menekülünk előle és hálásak vagyunk boldogító közelségéért. Szent Péterrel mondogatjuk: Uram, jó nekünk itt lennünk! Nagy ajándék a hit, az a kegyelmi atmoszféra, ami védelmező, melegítő, ragyogó burok gyanánt öleli körül életünket. A hálaadással párosult imádsággal szorítjuk magunkhoz és igyekszünk másokat is bevonní éltető közegébe. Isten közelsége arra kötelez minket, hogy jellé, útjelzővé legyünk embertársaink számára és ők is Isten közelébe juthassanak. Vajon mivel hálálja meg a jó gyermek szülei jóságát? Nemde azzal, hogy tovább ajándékozza a saját gyermekeinek. Minden igazi szeretetnek a tovább ajándékozás legszebb gyümölcse. Éppen ezért kereszténységünk igazát, Istenközelségünket leginkább azzal bizonyíthatjuk, hogy igyekszünk másokat is részesíteni benne. Minden apostoli munka hálaadó válasz Isten meghívására.

Egy legendában olvasom, hogy Isten nagyszabású fogadást rendezett a mennyben. Meghívott rá minden erényt, többek között a szelidséget, alázatosságot, mértékletességet, tisztaságot és a többieket. A meghívottak túlnyomó többsége jól ismerte egymást, hiszen gyakran találkoztak a földön. Csak két erény volt, akik idegenül néztek egymásra. Az egyik a jótékonyság volt, a másik a hála. Ekkor a jótékonyság meghajolt a hála előtt és kijelentette: igen sajnálom, hogy a földön nem kötöttünk ismeretséget.

Igaz, ez csak jámbor mese, de szomorú valóságra figyelmeztet. Nevezetesen arra, hogy mi, emberek mily könnyen megfeledekezünk a hála kötelességéről. Hála azért, hogy Jézus a közelünkben maradt és ennek legékesebb bizonyítéka minden szentmise és minden szentségház. Urunk „Te eljegyezted az emberiséget és hű maradtál hozzá. Imádunk Téged a világ összes tabernákulumában. Köztünk vannak,

értünk vannak itt. Nincsenek olyan távol, mint csillagok az égbolton, bár azokat is nekünk adta. Mindenütt találkozhatunk Veled, csillagoknak és minden teremtményeknek királya! Hála Neked, Uram ezért a mérhetetlen ajándékért. A menny leszakadt a földre. A csillagos ég kicsi. A föld nagy, mert tele van hintve Eucharisziával: Isten velünk, Isten köztünk, Isten értünk!” (Chiara Lubich)

EMBERTESTET ALKOTTÁL

Advent 4. vasárnapja
Zsid. 10, 5—10

Nemcsak az ószövetségi Izraelben, de szerte a földön az ősidők homályán is átvilágít az áldozati oltárok tüze. Az oly gazdagon megajándékozott ember ezzel fejezte ki háláját Teremtőjének. Az áldozati adományok mellé képzeletben odahelyezte bűnei terhét, hogy az is hamuvá égjen az engesztelő szeretet tüzében. Ám ezek a törpe lángok nem tudták kioltani azt a sötétséget, amely Isten és az ember között terpszkedett. Ilyen óriási lángot csak az Isten gyújthatott és gyújtott, mikor Fiát adta érettünk. A közelgő karácsonyt akkor értjük meg igazán, ha a testet öltött Fiúban fölismerjük az Atya küldöttét. Benne az örök tisztaság áll a bűnösök közé, benne az igaz világosság száll szembe a sötétséggel, a halhatatlan Isten magára ölti halandó emberiségünket és fenn hirdeti: Jézus Krisztusban emberünk lett az Isten.

Szent János evangéliumában olvasunk a Beteszda fürdőről, ahol számtalan beteg keresett és talált gyógyulást. Történt az egyik nap, hogy megjelent köztük az Úr Jézus és nagy részvétellel nézte a gyógyulni vágyó embereket. Föltűnt neki egy béna ember, aki kérően tekintett rá. Jézus érdeklődésére így panaszkodott: Uram, nincs emberem, aki a gyógyító vízbe vinne. S íme mi történik? Az irgalmas Jézusban emberére talált a béna. Igaz, nem fogja öltre, nem viszi a vízhez, hanem így szól hozzá: kelj fel, fogd ágyadat és járj! Az ember azonnal meggyógyult, fogta ágyát és járni kezdett... Ha tudni akarjátok, mi a karácsony igazi jelentősége, hát erre a jelenetre gondolatok. Úgy szerette Isten a világot, hogy nem csupán Istenünk, hanem emberünk akart lenni.

Minden ember, ha őszinte és nem ámitja magát, kénytelen bevallani, hogy egyedül nagyon nehéz és sivár az élet. Nincs fájdalmasabb panasz, mint a béna emberé: Uram, nincs emberem! Ezért szomorú az árva élete és hiába a gyermekotthon minden kényelme, ha nem világol

benne a szülői szeretet. Mit ér az élet, ha nem ragyog ránk egy drága szempár és nem süt kérezzük a szerető arcok melegében. Mit ér az élet, ha nincs senki a közelünkben, aki számára mi vagyunk a legfontosabbak és legkedvesebbek?! Mit ér az élet, ha nincs emberünk? Gyilkos méreg a könny, ha nincs senki, aki fölszárítaná. Még az öröm is teher, ha nincs kivel megosztanunk. Olyan a magányos ember, mint egy karó, amelyre nem fut föl a szeretet rózsabokra. Mit ér az életünk, ha nincs emberünk, aki szeretetével díszítené életünk karácsonyfáját? Mit segít ezen a messzi Isten, a láthatatlan, a megfoghatatlan? Nekünk egy megölelhető, fölénk hajló, megcsókolható, emberünké lett Isten kellene. Erre az örök emberi vágyra karácsony ünnepén válaszol az Isten beteljesítő szeretetével. A mi Istenünk nemcsak Istenünk, de emberünk is akar lenni. Ezért születik meg karunkba ölelhető kisdédként. Nem, ezek után nem vehetjük ajkunkra a panaszos szót: nincsen emberünk! Ott áll Jézus az emberiség csúcsán, kitárt karral hív és segít, hogy ráléphessünk az igazi élet útjára.

Csaknem kétezer éve, hogy megjelent Jézus a földön, ám az emberiség ma is panaszkodik. Nem talál kiutat a jelen zűrzavarából. Fűhöz-fához kapkodunk, csalfa délibábokat kergetünk, ködvárakat építünk és amikor minden erőfeszítésünk csődöt mond, a béna ember panaszát vesszük ajkunkra: Uram, nincs emberünk! S történik mindez azért, mert nem akarjuk elfogadni Jézust a mi emberünknek. Helyette sokszor Pilátusként ítélkezünk fölötte vagy egyenesen életére törünk. Nem, az üldözött, az elutasított Jézus nem lehet a mi emberünk. Hogy az lehessen, ki kell tárnunk a karunkat, el kell indulnunk feléje, meg kell tanulnunk, utánoznunk kell az ő eltékozolhatatlan, áldozatos emberszeretetét. Tanuljunk meg az embert ölelő Istentől embert ölelő emberek lenni. Ne fegyverek gyártására, fenyegetésre, gyűlölet szítására, pokolgépek robbantására használjuk karunkat, hanem baráti kéznyújtásra, mentő ölelésre.

Egy német katona a háború során amerikai fogságba esett. Ott megismerkedett egy amerikai lánnyal és házasságot kötött vele. Történt néhány évvel a háború után, hogy éppen a karácsonyfát díszítette. Közben szólt a rádió és ebben egy felhívást közvetítettek. Egy életveszélyben forgó kislánynak vért kellene adni valakinek, aki a B-Rh vércsoportba tartozik. A volt katona tudta magáról, hogy ebbe a csoportba tartozik vére és azonnal Philadelphiába utazott. Ott közölték vele, hogy nem egyszerű vérátömlesztésről van szó. A beteg gyermek vérét is át kell vennie, hogy saját szervezetében megtisztítva adja vissza a betegnek. Ha ezt a műveletet egy napig csinálják, talán megmentik a kislány életét. A férfi vállalkozott rá, de három óra múlva meghalt a gyermek. A véradó is kimerülve feküdt az ágyon.

Mikor felgyógyult, minden jutalmat visszautasított. A vér nem eladó, — mondotta.

Valami ehhez hasonló, amit Jézus tett értünk. Nem eladta, de nekünk ajándékozta vérért, emberi életét. S tette és teszi ezt azért, hogy általa meggyógyuljunk és büszkén mondhassuk: van már emberünk, mert emberünk lett az Isten.

KARÁCSONYI AJÁNDÉK

Tit. 2, 11—14

Karácsony este az ajándékozás nagy ünnepe. Nem csoda, ha a szeretet követői láttán ebben a téli világban is kinyílnak szívünkben az öröm rózsái. Ezek szépségét és illatát hoztátok ide a templomba a legnagyobb Ajándékozó jászolóhoz. Gyermekeink ajkán mindig megható a kérdés: mit kaptál karácsonyra, mit küldött a Jézuska? Engedjétek meg, hogy ezen a szent éjszakán, amely ragyogóbb minden nappalnál, én is megkérdezzem tőletek: mit kaptatok karácsonyra ajándékol? Hogy félreértés ne essék, nem az után érdeklődöm, hogy mit kaptatok szeretteitektől. Ma este arra lennék kíváncsi, hogy mit kaptatok Istenüktől?

Meglehet, hogy e szónoki kérdés hallatán sokan arra gondolnak, hogy lehet ilyesmit kérdezni? Éppen a mai világban, amikor oly sokan vagy inkább sokszor hangoztatják: a templomban nem adnak semmit. Az Istenbe vetett hit megalázza az embert és a gazdagodás útját járva nem szorul a jászolos Jézusra. Őszinte részvétellel hallgatjuk az ilyen nyilatkozatokat, mert Istentől nem sokat várhatnak azok, akik semmit sem kérnek tőle. Ezért előljáróban kérdezzük meg magunktól: kért-e valamit és ha igen, mit kértem Istentől karácsonyra? A jó szülőket mindig meghatja gyermekük bizalma és ennek jelét látják feléjük záporozó kéréseikben. Talán nekünk is kedves emlékünk a gyermekorból, midőn karácsony előtt levelet írtunk Jézusnak abban a hitben, hogy az angyalpostások illetékes helyre juttatják. Ám az ember felnötté növekedve is ajándékváró marad. Minden földi értéknek az ajándékozó szeretet kölcsönöz valami csodálatos hamvasságot. Mindig rászorulunk olyan ajándékokra, amelyeknek Isten a gazdája. Még akkor is, ha röstelljük önmagunknak is bevallani. Karácsony éjjelén arra emlékezünk, hogy Isten egyszülött fiát adta nekünk ajándékol. Semmi mást nem kért és kér érte, mint a többi gyermek, hogy ölelő karokkal fogadják.

Gyakran emlegetjük és neheztelünk Betlehem egykori lakóira, akik nem adtak szállást a szent családnak. Ám Jézus azért született meg Betlehemben, hogy a mi egyházközségünkben is megszülethessen. Ma is szállást keres, de sok házban hiába kopogtat. Betlehem egykori lakóinak mentségére szolgál, hogy nem tudták, kit hordoz Mária szíve alatt. Betlehem lakóinak az volt a bűne, hogy nem fogadták be az ismeretlen Jézust. Ám sokkal nagyobb azok bűne, akik kiutasítják életükből a megismert Jézust. Szomorú tapasztalás, hogy városunkban is egyre többen ezt teszik. Pontot tesznek keresztény életükre és kijelentik: kedves Jézus, fölmondok neked. Nem vagy kívánatos személy az életemben. Menj el máshová, mert én új vendéget várok. Leszedem szobám faláról a képeket, amelyek rád emlékeztetnek. Jobb, ha eltűnsz, haladni akarok a korral, nem akarok szégyenkezni miattad. Ne zavard szórakozásomat, kényelmemet, ne veszélyeztesd állásomat. Igazán nem kívánhatod, hogy miattad kicsúfoljanak. A mai élet annyi mindennel megajándékoz, hogy nagyon jól megvagyok nélküled. Ki tagadná közülünk, hogy jól ismertek ezek a hangok, nyilatkozatok. Vajon mit válaszoljunk mindezekre?

Ismerek egy házaspárt, akik jómódban élnek, mindenük megvan. Szép ház, nyaraló, autó. Ám van egy nagy szomorúságuk. Mikor az első gyermek kopogtatott, nem fogadták be. Ennek következtében soha többé nem lehet gyermekük. Azóta minden gazdagságukat, örömeiket gyászfátyol takarja. Nincs folytatása életüknek, nem gyönyörködhetnek a tiszta gyermekszemekben és a minden zenét felülmúló gyermeki kacagásban. Peter Rosegger írja: „Ha egy felnőtt ember egy gyermek szemébe néz, mosolyra fakad, mert a gyermek szemében a Paradicsom ragyog. Ha egy felnőtt szemébe néz, elkomorodik, mert a felnőtt szemében az elvesztett Paradicsom sötétlik.” Hát Jézusra is azért van szükségünk, mert az ő szemében is a Paradicsom ragyog. Általa akar mennyei Atyánk megajándékozni egy olyan étellel, szívbéli boldogsággal, lelki békével, ami többet ér minden anyagi gazdagságnál. „Krisztusban a kinyilatkoztatás és az emberiség elérte célját, mert az isteni és emberi lét benne egyesül. Az emberiség nem képes feljebb és tovább jutni, mint Ő, mert Isten van legelöl és legmagasabban. A Krisztuson túlmenő, a látszólagos haladás nem lehet más, mint zuhanás a semmibe. Az emberiség nem haladhatja túl, mert Krisztus a vég, de mindenkinek hozzá kell kapcsolódnia — és enniben ő az igazi kezdet.” (Ratzinger)

Mindig megdöbbenve nézem, amikor a divatos krimikben valaki gyilkos kezét emel felebarátjára. Szeretném odakiáltani minden Káin unokának: ember, nem azért születted, hogy gyűlölködj, hogy gyilkolj, hanem, hogy szeressél! A stockholmi Nemzetközi Béke kutató Intézet közlése szerint annyi robbanóanyagot tárolnak az atomhatalmak,

hogy hagyományos robbanóanyagra átszámítva a föld minden lakójára tizenöt tonna jut. Íme, ilyen gazdagok vagyunk a gyilkos fegyverekben. Vajon a szeretetből vannak-e ilyen óriási készleteink? Micsoda sötét látomás ez a betlehemi barlang békét emlegető, angyalénekes fényességében. Mikor hazafelé jöttem a hadifogságból, átutaztunk a moszkvai csata színhelyén és még láttam a gyilkos fegyverek, harcokcsik roppant temetőjét. Egy harcteret, ahol elvérzett a gyilkos erőszak. Ma egy ehhez hasonló látomást szeretnék elétek állítani. Álljunk a betlehemi barlang elé, álljunk Jézus oldalára és tegyük elébe gyilkos fegyvereinket! Hogy széttapossa atombombáinkat, dinamit fejadagunkat, rakétáinkat, nukleáris fegyvereinket. És tanuljuk meg a karácsony üzenetét: nem azért születél, hogy gyűlölködj, hanem, hogy szeressél és ezzel a béke, az élet javára fordítsd növekvő erőidet.

AZ EMBER DICSÓSÉGE

Karácsony I
Tit 3, 4—7

Jóllehet az utóbbi évtizedekben megfakultak a karácsony vallásos színei, az emberek jelentős része mégis tudja, vallja: ez az ünnep Jézus ünnepe. Egy gyermeké, akinek születése, illetve annak körülményei túlszárnyalnak minden mesemondó képzeletet. Ki gondolta volna, hogy az Isten fia egy istállóban talál menedéket? Ki gondolta volna, hogy az emberi történelem legnagyobb eseményéről szinte senki sem szerez tudomást? Jézus azonban nem méltatlankodik az elmaradt fogadtatás miatt. Körülnéz a barlangban és szeretetének szikrái ráhullnak az illatos szénára, a zizegő szalmára. Ezekből gyűjt olyan tüzet, amelyet nem lehet soha többé kioltani.

A második világháború utolsó évében, karácsonykor történt. Az egyik katona szabadságot kapott és hazamehetett otthonába. Három esztendeje távol volt és nem látta feleségét. Előre örült a boldog viszontlátásnak. Éjfélre jár az idő, mire a vonat bedöcög a városka pályaudvarára. A katona boldogan ugrik le a vonatról, csak egy dolog bántja. Nem hozott semmi ajándékot feleségének. Az üzletek mind zárva vannak, elkésett a vásárlással. De íme, az állomás trafikja még nyitva. Ablakában színes kartonlapok. Gyorsan vásárol egyet és ezt írja rá: Drága Margitkám! Karácsonyi ajándékul nem hoztam neked mást, csak magamat. Rátúzi zubbonyára és így toppan be hitveséhez. Talán mondanom se kell, hogy ennél kedvesebb ajándékot

ő sem kaphatott volna. Nem adhatok neked ma este mást, csak magamat. Ezt írta, ezt mondta a férj feleségének és ezt mondja ma este Jézus is nekünk. Isten, aki oly bőségesen árasztja ránk adományait, ma este nem azt adja, ami az övé, hanem önmagát. Mindez olyan hihetetlennek látszik, hogy sokan mesének minősítik. Nem csoda, ha a betlehemi éjszakán angyalok vállalták a köszöntő szerepét és az önmagát adó Isten dicsőségét hirdették.

Ne haragudjatok, ha valamit mégis hiányolok énekekből. Nevezetesen azt, hogy a karácsony nemcsak Isten dicsőségét hirdeti, hanem az emberét is. Azzal, hogy az Isten fia igent mondott az emberi életre, megmutatta, hogy milyen nagyra becsüli. Az ember nem csupán értelmessé fejlett emlős ivadék, a csillagok „elkorcsosult” darabkaja, por és hamu, hanem Isten országának örököse. Sorsunk sok tekintetben hasonlít a sziklákon őrt álló fenyőkéhez. Magasra nőttünk, a teremtés csúcán állunk és amikor többre már nem vihettük, maga az Isten hajolt le hozzánk, hogy emberségünk karácsonfáját földísíztse az ő gondolataival, az ő életével. Olyan kincsek ezek, amelyek nem természetünk fáján termettek, hanem Isten karácsonyi ajándékai.

Ezt hisszük, ezt valljuk mi keresztények, de mint mindig, ma is sokan elfordulnak a betlehemi barlangtól. Nekünk is bekiáltanak: ébredjetek, keresztények, ne ábrándozzatok! Nézzetek a valóság szemébe és akkor meglátjátok, hogy mily kevés valósult meg a karácsonyi programból. Igaz, az a gyermek ott a barlangban valóban forradalmi tanokat hirdetett. Ám a való élet eltapossa rózsaszínű álmait. Vajon mit változott a világ az első karácsony óta? Vajon különbözik-e lényegesen az úgynevezett keresztény világ a nemhivőkétől? Mitől váltotta meg az emberiséget ez a didergő gyermek? Talán kihúzta szívünkéből a fájdalom töviseit, megszabadított a haláltól? Talán gátat emelt a gyűlölet, a háborúk szennyes áradata elé? Nem, nem tett ilyesmit. Karácsony, az evangélium nem változtatta meg a föld forgási irányát. Ma is éppúgy forog keserű levében, mint kétezer évvel ezelőtt. Cinikusan jegyezte meg Nietzsche: megváltottabbaknak kellene látnunk Jézus tanítványait, hogy hinni tudjunk Megváltójukban. Vajon mit válaszoljunk, mit válaszolhatunk ezekre az úton-útfélen hangoztatott nehézségekre?

Az evangéliumban gyakran olvasunk a hit dicséretéről. Legtöbb csodájával Jézus a belé vetett hitet jutalmazza. Az örök életnek is a hitet tette zálogául. Vajon miért? A válasz igen egyszerű. Jézusnak nem állt szándékában megváltoztatni a jelenlegi világrendet. Igaz, hogy csodatetteivel bebizonyította a természet fölötti hatalmát, de ezek a jelenségek nem jelentettek lényegi változtatást. Ezért tapasztaljuk, hogy a bűn ma is folytatja pusztító munkáját. Jézus nem a bűn lehetőségét szüntette meg, hanem, mint Isten báránya, útját állja vagy meg-

semmisíti bűneinket. Közös tapasztalás az a fájdalmas seb, amit a szenvedés üt emberségünkön. Hítünk azonban arra tanít, hogy minden szenvedés az értelmesség utcájába fordul, ha a megváltás krisztusi gondolatát szolgálja. Karácsony arra tanít, hogy Isten mellénk áll abban a harcban, amit újjáalakulásunk érdekében kell folytatnunk. Krisztus nem varázsló, aki egyetlen szempillantás alatt átformálja emberségünket. A keresztté válás olyan folyamat, amelynek sikere nagyban függ a mi közreműködésünktől.

Egy zenekar tagjai összebeszéltek, hogy karmester nélkül fognak játszani. Megpróbálták, de nem sikerült. Hiába kísérelték meg újra meg újra, nem ment a játék vezető nélkül. Hiányzott az összhang, az erő, a képzelet. Az igazi zenekar összességében is olyan, mint egy hangszer, amelynek a karmester a megszólaltató muzsikusa. Karácsony éjjelén, ha szabad ezt a hasonlatot használnom, Jézus is kezébe vette a karmesteri pálcát, hogy begyakorolja velünk az evangéliumi élet új énekét. Ehhez azonban nem elegendő egyetlen nap, hanem egész életünk szükséges hozzá. Nem egyetlen próba, nem az egynapos karácsony, hanem hétköznapi helytállásunk segíti a keresztyén élet betanulását.

A BARLANG KINCSE

Szt. István első vértanú

Ha ki is nővünk a gyermekkori rózsaszínű világból, Jézus születésnapján újra gyermekké leszünk. Megállunk a betlehemi jászol előtt és ez a látomás, mint a mesebeli királyfi csókja, fölébreszti régi emlékeink Csipkerózsikáját. Ó kedves karácsony, milyen csodálatos a te hatalmad! A barlang, a jászol, a Gyermek, a pásztorok örök poézise megihleti szívünket és megnyitja a legnemesebb érzések forrását. Ám, hogy a karácsony nem csupán hangulat, szent romantika, arról a mai ünnep tanúskodik. A kedves pásztorok és bölcsék közé odaáll Szent István vére bíborában és fennen hirdeti: a betlehemi barlangban olyan kincsek rejlenek, amelyekért érdemes mindent elhagyni, még a drága életet is föláldozni.

Talán ismeritek a Bibliából Saul történetét. Elment hazulról, hogy megkeresse apja elveszett szamarát és közben Sámuel prófétával találkozik. Azzal az emberrel, aki isteni sugallatra Izrael királyává keni és mint ilyen tér vissza az atyai házba. Szamarat keresett és királyságot talált. Valami ehhez hasonló történt 1946-ban a Holt-tenger

északi partvidékén. Muhammad Dib beduin pásztor egy elveszett bárány keresésére indult. Órák óta bolyong a sziklás hegyek között, mely ősidők óta kedvenc tartózkodási helye a remetéknek és a rablóbandáknak. Kiált és fülel, de nem érkezik válasz. Így érkezik a Wadi Qumran nevű sziklafalhoz, amelyen megpillant egy hasadékot. Hátha ide bújt be az elcsavargott bárány! Egy jól irányzott kő beesik a barlangba és szokatlan, tompa zörej lesz a válasz. Sejtí, hogy valami edényt talált el, ki tudja, milyen kincs rejtőzik a barlangban. Bátorságát megerősítendő, visszamegy az egyik társáért, akivel nagynehezen bebújnak a barlangba. Hatalmas agyagkorsók állnak egymás mellett, bizonyára kincseket rejtenek. Nekiesnek tehát botjukkal és széttörik a korsókat. De minő csalódás! A korsókban nem arany és ezüst, hanem megrongálódott irattekercseket találnak. Bosszúsan dobják félre és mérgükben nem egyet széttaposnak. Azért néhányat magukhoz vesznek, hátha megveszi a régiségkereskedő. Így kerül az aranynál többet érő kincs Jeruzsálembe, a régészek kezébe, akik kiderítik, hogy az egyik tekercs Izajás próféta könyvének héber szövegét tartalmazza. A chicagói egyetem atomórájával megállapítják, hogy a tekercsek a Krisztus előtti második századból származnak. A fölfedezés azért is jelentős, mondhatnók világszenzáció, mert az őszövétségi Szentírást mindeddig csak görög fordításban ismertük. Ám az eredeti héber szöveg csodálatosan megegyezett a fordítással.

Vajon mi köze ennek a fölfedezésnek Szent István vértanúhoz? Hát csak az, hogy Ő is olyan kincset talált Jézus barlangjában, amiért életünket is érdemes feláldoznunk. Példája azt hirdeti: Jézus nemhiába jött a földre, Isten nemhiába szereti az embereket. Ha a karácsony Istenünk emberszeretetét hirdeti, a mai ünnep az ember viszonzszeretetét bizonyítja. Lám, kedves betlehem-i angyalok, nemhiába bízattátok a pásztorokat, hogy menjenek Betlehembe, ők és velük együtt sokan elindultak. Az élen jár István vértanú, aki nem régi tekercseket, hanem Megváltóját találta meg a betlehem-i barlangban.

Ne féljete, nyugtatta meg a hírnök a megrettent pásztorokat! Ne féljete, hirdeti István diakónus is! Ne féljete azoktól, akik megölhetik a testet, de a léleknek nem árthatnak! Ne féljete Jézustól, ne féljete belépni a betlehem-i barlangba! Ne törődjete, hogy mit mondanak ezek és azok, induljatok, menjete Betlehembe! Aki minket Jézushoz vezet, nem ellenség, hanem jó barát. Ne higgyete azoknak, akik más utat mutatnak nektek. Ezt mondják: ha érvényesülni akartok, ha gyönyörökre vágytok, ha gazdagodni akartok, ne menjete a szegényszagú istállóba. Miért is mennétek, mit adhat nektek az a gyenge gyermek? István vértanú nem marad adós a válasszal.

Elmondja beszédében, szemére veti honfitársainak, hogy történelmük során miként bántak Isten hírnökeivel, akik azért küldettek, hogy

megvédelmezzék az Istennel kötött szeretszövetséget. Ó, emberek, ti örök kincskeresők, hallgassatok a bízató szóra és menjetek Betlehembe! Itt találtok rá Jézusra, aki megnyitotta előttünk egy békés, szent élet lehetőségét. Mily szegény a világ Jézus nélkül! Mit ér a kincs, ha felebarátaink zsebéből lopkodjuk és hiányzik szívünkől a szeretet aránya? Mit ér a fényűzően berendezett lakás, ha bűnös életünkkel istállóvá változtatjuk szívünket?

Mi keresztények nem késlekedünk, nem habozunk és valljuk, hogy a betlehemi barlang fölfedezése az igazi világszenzáció. Itt tanuljuk meg annak az életnek tudományát, amit Isten zánt az embernek. Életünk hasonlít egy olyan szerkezethez, amellyel nem tudunk mit kezdeni megfelelő használati utasítás nélkül. Ezt adta meg nekünk Jézus a szent evangéliumban. Ez az emberiség legnagyobb kincse és újbóli fölfedezése legfőbb feladatunk. Vértanúk nyomában vezet az út, Szent István legy a mi vezérünk!

A CSALÁD SZOLGÁLATÁBAN

Szt. Család vasárnapja
Kol 3, 12—21

Még kezdő papkoromban történt, hogy az egyik hittanórán megkérdeztem tanítványaimtól: ki mi szeretne lenni? Harmadik osztályos gyermekeim természetesen különbözőképpen válaszoltak és nem egy közülük fagyaltos, cukrász akart lenni. Muhari Marika tovább gondolkozott az adandó válaszon, majd nagy komolyan kijelentette: én asszony szeretnék lenni! Nos, ez a kívánsága teljesült és ma három gyermek édesanyja. Mindezt csak azért említem, mert a mai vasárnapon egyházunk liturgiája Jézus, Mária és József családjára irányítja figyelmünket. Elsősorban nem azért, hogy megcsodáljuk őket, hanem, hogy tükröt tartson elénk és önvizsgálatra késztesen.

Azt hiszem, felesleges lenne belebonyolódni abba a vitába, hogy nem avult-e el a házasság intézménye? Igaz, sokan meghirdetik az úgynevezett szabad szerelmet és voltak idők, amikor plakátok kiabáltak: leánynak szülni dicsőség. A megalkuvó Izrael államban például kezdetben nemcsak a föld volt közös a kibbuzokban, hanem az asszonyok is. Ám az emberi természetet nem lehet büntetlenül belekényszeríteni balga elképzeléseink ágyába. A latin közmondás ma is érvényes: üzd ki bár a természetet vasvillával, mégis visszatér. Nem véletlen, hogy a nem keresztény országokban is egyre inkább tért

hódít a keresztény házasság modellje, egy férfi és egy nő közössége.

Mikor a keresztény házasság mibenlétéről beszélünk, meg kell említenünk azokat a teendőket, amelyek valóban kereszténnyé teszik a családok életét. Mi tagadás, régen és ma is sok ifjú pár csak azért köt egyházi házasságot, mert tetszik nekik a templomi szertartás, a díszes környezet és így kívánják a hagyományokhoz ragaszkodó szülők is. Főleg a menyasszony ruhája készül nagy gonddal, ki ne akarna világszép menyasszony lenni?! Ám az esküvői ruhánál sokkal fontosabb lenne magukra öltetni azokat a kötelességeket, evangéliumi elveket, amelyek nélkül homokra épül minden házasság. Nem lehet az élet ugyanott és ugyanúgy folytatni, mint a házasságkötés előtt. Az egymással történő találkozásnak át kell alakítania a fiatalok életét. Ha ez nem történik, akkor eleve rosszak a kilátások. Egy házasság csak akkor nevezhető kereszténynek, ha a családtagok egymás iránti magatartását nem kizárólag jellembeli adottságaik, hanem a krisztusi szeretet irányítják. Nem a templomi esküvő teszi kereszténnyé a házasságot, hanem a keresztény életelvek megvalósítása.

Napjainkban egyre nagyobb szerephez jutnak a számítógépek és sokszor még a jövő alakulását is velük számíttatjuk. A szemfüles japánok azzal is megpróbálkoztak, hogy elektromos agy segítségével kössék a házasságokat. Tizenöt kérdésre kell válaszolniuk a házassalándóknak és miután ezt betáplálják a komputerbe, két perc múlva megkapják a választ. Ám számítógép ide, számítógép oda, az igazság az, hogy nem egy komputeres házasság csődöt mondott és nem sokkal megkötése után egymás fejébe vágta a jegygyűrűt. Annyi tény, nagyon ritkán találkozik össze két olyan ember, akik minden nehézség nélkül kialakítják az együttélés harmóniáját. A legtöbb esetben ezért keményen meg kell dolgozni, vállalni a lemondást és az áldozatot. Be kell építeni a közös életbe az evangélium elveit, hogy azok irányítsák magatartásukat.

Tagadhatatlan, hogy napjainkban sok nehézséget okoz az úgynevezett generációs probléma. Úgy tűnik, kiszélesedett az a szakadék, amely a nemzedékeket elválasztja egymástól. Mennyi vita a kapukulcs, esti kimaradások, zsebpénz, dohányzás, csavargás, barátkozások miatt. A gyermekek fittyet hánynak szüleik „elavult” nézeteire és szélkakas-ként alkalmazkodnak a közszellem széljárásához. Olykor a szülők sem mutatnak kellő megértést gyermekeik iránt és nem élik eléjük imponáló példával az evangélium tanítását. Nem csodálható, ha az evangélium mécsese nélkül sötétben botorkálnak, nem tudnak tájékozódni a fiatalok.

Igaz, a keresztény családban kinek-kinek megvan a maga szerepe és ha ezt valaki nem vállalja, megbillen az egyensúly. Milyen sok férj nem

hajlandó beletanulni az atyaságba és régen lomtárba került érvekkel védekeznek a ráháruló kötelességek ellen. Talán még ennél is tragikusabb, ha az anyai szolgálat is elveszíti értékét.

Eve Chassence mindössze 22 éves, amikor Bordeaux-ban elvégzi a színiakadémiát. Tíz évig próbálkozik valami komoly szerephez jutni, de nem sikerül. Végre akad egy film, ahol szerepet kaphat. Egy leányról szól, aki nem tud választani két kérője között. Végül is az anya dönt a dologban. Eve a leány szerepét szeretné eljátszani, de a rendező kijelenti: ő az anya szerepét szánta neki. Sírva megy haza és kétségbeesve néz a tükörbe. Valóban így megöregedett volna? Először öngyilkosságra gondol, de aztán elvállalja és eljátssza a szerepet, ragyogó sikerrel.

Napjainkban sokféle szerepet vállalhatnak a lányok és az asszonyok. Ám a legnagyobb szerep, a legdicsőségesebb, ha jó édesanyák lesznek. Ezt lehet elavult nézetnek minősíteni, de megcáfolni az igazságát bajosan. A keresztény ember nem igazodhat mindenben a korszellemhez és nem a képeslapokból meríti meggyőződését. Mindezt megadta nekünk Jézus a szent evangéliumban.

JÁKOB LÉTRÁJA

Szilveszterre

Az év utolsó estéjén szélesre tárják kapuikat a szórakozóhelyek és különféle műsorokkal próbálják elfeledtetni, hogy egy évvel öregebb az arcunk. Sokan az alkohol mámorába menekülnek és halotti tort ülnek az elmúlt év ravatala mellett. Így próbálják elfelejteni, mily könnyelműen tékozolták idejük drága pénzét. Mi, keresztények nem vagyunk ellenségei a vidámságnak, de ezen az estén helyet kell adnunk a komoly szónak is. Őszintén, becsülettel el kell végeznünk számadásunkat, hogy tiszta lappal indulhassunk a jövő felé.

Az egyik étterem különtermében történt, ahol kizárólag férfiak gyűltek össze szilveszterezni. Kollégák, barátok búcsúztatták az őszentendőt. Nagyban folyik az evés-ivás, egyre emelkedik a hangulat. Az egyik férfinak különös ötlete támad. Mondja el mindenki, mit vár az új esztendőtlől? A társaság tagjai beleegyeznek és sorban nyilatkoznak. Az egyik szeretne nagyobb összeget nyerni a totón, vagy lottón. A másik jobban fizetett állásról ábrándozik. Az egyik agglegény valami világszép asszonyról. Már csak egy férfi adós a válasszal. Sovány, magas, szótlan ember. Mindenki tiszteli, ezért is kíváncsiak

nyilatkozatára. Komolyan körülnéz és kijelenti: én a következő évtől halálot várom. Orvosom megmondta, körülbelül fél év van hátra az életemből. Mindenki tudja, hogy nem tréfál és egyszerre vége a jó hangulatnak. Szomorú elveszíteni egy jó kollégát, jó barátot. Valaki közbeszól: ha ez a helyzet, miért jött szilveszterezni? Eljöttem, mert ennek ellenére nem vagyok elkeseredve. Hitem szerint a földi élet nem minden. Hiszem az örök életet. . .

Ez a hit ragyog előttünk is, midőn az elmúlt évtől búcsúzunk. Abban a tudatban, hogy az elmulás patakja az öröklét tengerébe torkollik. Sok olyasmit kaptunk az elmúlt esztendőben, amely örök útítársunk marad és örökre gazdagítja szívünket. Ám búcsút mondunk mindannak is, aminek nem siratjuk elvesztését. Itt elsősorban bűneinkre és mulasztásainkra kell gondolnunk. Sajnos, az elmúlt évben is sokat botladoztunk, visszaestünk szokásos bűneink kerékvágásába. Fogadkoztunk ugyan gyónásaink alkalmával, de jöttek a gyöngé pillanatok és mi újra elbuktunk. Szemünket elkápráztatta a világ ezer ígérete. Nem tudtunk kitörni földízü vágyaink bűvköréből, hiába nyújtotta felénk kezét lelkünk Pásztora. Néha elbizakodtunk és elmulasztottuk megtenni a szükséges óvintézkedéseket. Csoda-e, hogy mindez megtépázta Istenhez repítő szárnyainkat? Bűneim által mennyi időt eltékoztaltam és úgy feküdtem az út szélén, mint a Jerikóba igyekvő, rablóktól félholtra vert kereskedő. Mily kegyelem, hogy Istenem irgalmas szamaritánusként áll mellém és a bocsánat gyógyító olaját önti sebeimre. Igen, Uram, te elengeded adósságunkat, de vajon én mit törlesztettem belőle? Elhalmoztál különféle adományokkal, hogy kamatoztassam őket magam és felebarátaim javára. Vajon nem tettem-e úgy, mint a rest szolgál, aki elásta az Urától kapott talentumot? Megtettem-e mindent annak érdekében, hogy lehetőségeimet valósággá változtassam és Isten kegyelme ne legyen bennem hiábavaló?

A tokiói olimpián a világ sportolói nagyszerű teljesítményekkel kápráztatták el a világot. A magyarok is tíz aranyérmet nyertek. De most nem a résztvevőkről akarok megemlékezni, hanem egy angol leányról, Sylvia Lewisről, aki mint kitűnő úszó komoly eséllyel indulhatott volna az olimpián. Ő azonban otthon maradt. Vajon miért? Mert nagyon szereti ápolónői hivatását és nem tudta otthagyni betegeit. Kijelentette: többre becülöm embertársaim szolgálatát, mint az olimpiai aranyérmet. Ha munkámmal megmenthetem egyetlen embertársam életét, ez minden győzelemnél többet ér. Mi, keresztények őszintén gratulálunk a bátor angol leánynak, aki megérdemelné a jószág aranyérmét. Ám ezt nekünk is fölkinálja az élet. Az elmúlt év és az előttünk álló hasonlít egy versenypályához, ahol a jótettek, a szeretet aranyérmét nyerhetjük. Így lesz szép, értékes az életünk és mi is

elmondhatjuk a haldokló ars-i plébánossal: Ha nem lenne örökkévalóság, akkor sem érezném magam csalódottnak, hiszen olyan szép, gazdag volt az életem.

Lassan eltemetjük az utolsó óráit élő óévet és az elmulás hamar behavazza a friss sírhantot. Keresztet tűzünk rá abban a hitben, hogy gyarlóságaink megsemmisülnek, de jótetteink feltámadnak. Mikor Jákob elorozta Ézsautól az elsőszülöttségi áldást, menekülni kényszerült. A pusztában lepte meg az éjszaka, ahol kő volt a párnája, föld a nyoszolyája. Álmában égis éró létrát lát, amelyen angyalok jártak fel s alá. Legyen a mi számunkra is égbenyúló létra ez az új esztendő! Járjanak rajta jótetteink követői, hogy egyre közelebb kerüljünk az örök élet szilveszteréhez, amely után a boldog örökkévalóság következik.

ÚJÉVI ÍGÉRET

Január 1
Gal 4, 4–7

Ha megkérdezném, miért köszöntik az emberek pohárcsengéssel és mulatozással az új évet, talán csodálkozva néznének rám és egyszerűen ezt válaszolnátok: mert ez így szokás. Nincs ebben semmi kivetnivaló, mert a jókedv, az öröm az emberi élet legszebb virága. Nem vetjük meg mi, keresztények sem, hiszen Jézusunk tanítását is örömhírnek nevezzük. Örülünk tehát az új esztendőnek, Isten ajándékát látjuk benne.

Mégis azt kell mondanom: nem lennénk igazán keresztények, ha csupán a természetes örömök kútjából merítenénk. Mindazok számára, akik hisznek, isteni örömeket tartogat ez az új esztendő. Nincs nagyobb öröm a világon, mint annak közelében tartózkodni, akit szeretünk és aki minket is szeret. Azért is örülünk tehát az új évnek, mert újabb lehetőséget jelent számunkra Jézus társaságát élvezni. Hallgatni tanítását, élvezni hívő szívünkben jelenlétét. Méltán írja Prohászka püspök: „Az élő vizek forrásához nem egymagában, de ezekkel leülni s inni s felüdülni s énekelni kevés munka és nagy élvezet.” Ezért újév hajnalán ráhajlok egy szerető kézre, mennyei Atyáméra. Leborulok a jézusi szív szeretetforrása előtt és teleiszom magam frissítő italával. Hálaímát dalolok, mert élek és Neked élhetek, Jézusom. Szegénységem tudatában nem ígérek neked viszonzást, nem mondok szép szavakat, csak egy rövid imát, Páter Pio kapucinus atyáét. Kérem,

hallgasd meg, Uram! Ezzel az imával ajkamon indulok neki az új éveknek, mert olyan nagyszerű, mint az egyszerű dolgok szoktak lenni. A mai predikációból én is megtanulom és szeretném naponta elmondani neked, hogy felfigyelj rám, gyarló szolgálóra és arcod felém fordítsad. Íme az ima:

Múltamat irgalmadnak adom át,
Jelenemet szeretetednek szentelem,
Jövőmet gondviselésedre bízom.

Ugye neked is tetszik ez az imádság, Istenem?! Olyan egyszerű, a bölcsesség gyöngye ragyog rajta. Múltamat irgalmadnak adom. Igen, múltamat, bűneimet és mulasztásaimat. Ugyan rajtad kívül kinek kellenének bűneim? Ha az embereknek kínálok, vajon mit csinálnának velem? Talán továbbadnák, elhíresztelnék mindenkinek. Meg aztán ki szabadíthat meg bűneim terhétől? Hol az a koporsó, hol az a sírgödör, mely magába fogadja? Legtöbb embertársam megvetne érte, magam is szégyenkezem miattuk. Ezért nem tehetek mást, minthogy Hozzád forduljak és irgalmadra bízom bűneimet. Csak neked van hatalmad arra, hogy eltemesd irgalmasságod sírjában. Ha Rád nézek, ha Eléd térdelek, ölelő karok nyúlnak felém, fehér köntös hull a tékozló fiúra. Ezért bátorodom az elmúlt év bűneit irgalmadra bízni. Tudom, hogy elfogadod és nem utasítasz vissza. A zörgetőnek mindig ajtót nyitasz, a bocsánatért esdeklőnek mindig megadod a megbocsátás ajándékát. Áldott a kéz, mely bűneinket Istennek adja. Ha ezt teszem, ha múltamat irgalmadnak adom át, akkor örvendezni fogok, mint a gyermek, akinek még nincsen múltja és tiszta szemmel néz a holnapok elébe.

Vajon mi mást tehetnék az oly rövid ideig kezemben tartott jelennel? Sajnos, sokszor eltékozlom, a bűnnek áldozom. Hiábavaló dolgokat vásárolok rajta. De az új évben nem akarom ezt tenni. Elhatározom és segítségedet kérem, hogy a jelent neked, a te szeretetednek szentelhessem. Jól tudom, csak a szeretet az, ami egyszer elválik a hittől és a reménytől és mindörökre megmarad. A neked szentelt időre ráütöd az örökkévalóság pecsétjét. Elmúlik a test szeretete, elmúlik a hatalom szeretete, de a Tiéd, Uram, erősebb a halálnál. Ezért jelenemet szeretetednek akarom szentelni. Megtartom törvényeidet, parancsoknak érzem szíved minden óhajtását. Elviselem embertársaimat, bár ez nehéz, nagyon nehéz, Uram Istenem. Te azonban olyan jó vagy és ezt a jószágot akarod a mi szívünkben is kicsiholdni. Szeretni megbántóinkat, szeretni haragosainkat, szeretni ellenségeinket. Az emberi szenvedélyek béka—égér harcából csak ez emelheti ki szívünket. Ezért nem tehetek többet, minthogy jelenemet Neked szentelem.

És ha Neked adtam múltamat, ha neked ígértem jelenemet, vajon kinek adhatnám jövőndömet? Neked azt is, Istenem. Vajon kire bízhatnám üdvösségemet? Kitől várnám boldogságomat? Talán bizony az emberektől? Ó, hát nem kellett számtalanszor megbűnhődnünk azért, mert emberekre bíztuk magunkat? Ember, segíts rajtunk, kiáltottuk és kiáltják sokan napjainkban, mert nincsenek tisztában az emberi erőviszonyokkal. Hányan hullottak már a pusztulás sírjába, mert emberbe vetették reményüket. Egy francia író ezt a címet adta könyvének: Századunk segítségért kiált. De milyen megdöbbenő, jegyzi meg az író, korunk embere segítséget kér, de nem tudja kitől. Milyen jó nekem, aki tudom, hogy csak Te segíthetsz rajtam, Istenem. Neked adatott Jézusom minden hatalom égen és a földön. Igaz, te nem dicsekszel hatalmaddal, hanem inkább rejtegeted, mint a jászolban, a kereszten és a tabernákulumban. Hol az erő, hol a hatalom a betlehemi barlangban? Ez a kisdéd lenne, aki legyőzi a világot? Nem tudom, mit hoz az új esztendő. Nincs megírva a csillagokban, a kártyalapokban, de mégsem csatlakozom a sötétenlátók táborához. Hiszem, hogy a jövő tengerén Isten az Úr és Ő jön felénk a zajló hullámokon. Nem aggodalmaskodom tehát, elég a napnak a maga baja. Isten kezében a sorsom és ez békét csókol szívembe. Ezért mondom, ismétlem újévi imámat:

Múltamat, irgalmadnak adom át,
Jelenemet szeretetednek szentelem,
Jövőndömet gondviselésre bízom.

BETLEHEMI TALÁLKOZÁS

Vízkereszt
Ef 3, 2—3a, 5—6

Az ember mindig szívesen gondol azokra a helyekre, ahol valami jelentős találkozás gazdagította életét. Ahol ránk ragyogott egy szerető tekintet, ahol fülünkbe csendült a barátság, a szerelem szava. Ahol fölismertünk egy nagy igazságot és ennek irányába fordítottuk életünket. Isten is találkozni akar az emberrel és ennek sokféle változatáról tanúskodik a Biblia. Ám a sorsdöntő találkozás Betlehemhez fűződik. Ehhez a jelentéktelen faluhoz, ahol Jézusban testvérként találkozott velünk az Isten. Ezért vonulnak föl Betlehemben az angyalok és az emberek. Itt találkoznak a szentek és bűnösök. Testvérként borulnak

le az egyszerű pásztorok és a napkeleti bölcsek. Isten mindenkit hív, szeretetének csillagát a mindenség homlokára tűzte, hogy mindenki elindulhasson feléje.

Vízkereszt ünnepe erre a nagy találkozásra, ennek lehetőségére figyelmezteti a világot. Mindenki hivatalos Betlehembe, Isten ölelő karjában elfér az egész emberiség. Köztudomású, hogy sohasem volt annyi lehetőségünk a találkozásra, mint napjainkban. A hangsebességgel száguldó repülők, a hírközlő eszközök jóvoltából minden lehetőségünk megvan, hogy az emberek, a népek közel kerüljenek egymáshoz. Ennek ellenére és ezzel együtt sohasem nőttek olyan magasra a népeket elválasztó falak, mint napjainkban. Különbféle eszmei anyagból készülnek a téglák és épülnek a bábeli tornyok. Hiába zsugorodott össze a föld, hiába préselődik egyre összébb az emberiség, a közöny, az idegenség, a gyűlölet szorgalmasan építi válaszfalait. Vajon miért van ez így? Mi, hívő keresztények így válaszolunk a kérdésre: az emberiség elfelejtette Betlehemet, letörölte nevét a térképről, más irányba fordította az útjelző táblákat és túlharsogja az angyali biztatás szavát: ne menjetek Betlehembe! Újra meg újra föltámad az oly sokszor elvázott erőszak, hogy vérrel és vassal kovácsolja egységbe az emberiséget. Mennyire más, egészen más a betlehemi üzenet. „Gondoljuk csak el, hogy amikor Isten be akart mutatkozni, akkor mindent kizárt, ami minket lenyűgözhetett volna. Gyermekeként jött köztünk, csecsemőnek, ártatlan lénynek, törekenynek, kiszolgáltatottnak. Keresztre akasztotta hatalmát, hogy senki se menjen hozzá érdekből vagy félelemből. Ne várjatok semmi mást Istentől, csak azt, hogy szeressen és tanítson meg minket is szeretni.” (L. Evelyn)

Hát igen, mondják erre egyesek, ez mind szépen hangzik, de nem a valóság hullámhosszán terjed. Az emberi történelem színpadán mindmáig igen kis szerepet kapott a szeretet. Inkább csak a színpalak mögött rejtőzködik. Ám e mostoha bánásmódnak mi látjuk a kárát. Nézzünk körül a világban és azonnal fölismerjük az erőszak egyetemes csődjét. Igaz, az emberek meghajolnak az erőszak előtt és fölemelik kezüket a feléjük ásító fegyverek láttán. Ám a szívük megtelik gyűlölettel, bosszúval és haraggal. Csak a szeretet előtt lehet önként meghajolni. Ezzel kapcsolatban érdemes emlékezetünkbe idéznünk, hogy az atomkor előestéjén Gandhi bebizonyította, hogy forradalmi változásokat lehet kieszközölni erőszak nélkül is. Vagy visszanyúlva a középkorba, fölidézhetnők Asszisi Szent Ferenc példáját. Celánói Tamás írja róla: „A világ elvénuult, az erkölcselenség mocsarában fuldokolt, a papok és szerzetesek letértek az apostolok útjáról. És íme, a történelem színpadán megjelenik egy férfi és lelkes követők sereglegnek köréje. Nem akarnak se többet, se kevesebbet, mint gyökeresen megvalósítani az evangélium eszméit.” III. Ince pápa vonakodik

jóváhagyni a rend túlszigorúnak ítélt szabályzatát. Colonna bíboros azonban Ferenc testvér mellé áll és kijelenti: Ez az ember azt kívánja, hogy engedélyezzük számára az evangéliumi életet. Ha ezt megtagadjuk, kicsúfoljuk Krisztust és kétségbe vonjuk tanításának megvalósíthatóságát. És mit tett Szent Ferenc? Nagy szeretettel és evangéliumi szegénységgel a bűn útjára tévedt keresztények elé élte a jézusi életet. Szent Ferenc elsősorban nem prédikálta, hanem megélte az evangéliumot. Íme, egy példa a sok közül.

Asszisi városának Guido nevű püspöke és a város kormányzója csúnyán összeveszett. A püspök kiátkozta a kormányzót, a kormányzó pedig anyagilag szorongatta a püspököt. Emiatt az egész város szenvedett. Ezt hallva a súlyosan beteg Ferenc hordágyon a püspöki palotába vitette magát és odahívta a kormányzót s a város számos vezetőjét. Mikor mindnyájan megjelentek, a püspök is, arra kérte őket Ferenc, hogy hallgassanak meg egy éneket, amit Isten dicsőségére és az emberek épülésére szerkesztett. Erre két ferences barát rázendített a Naphimnusz kilencedik versszakára:

Légy áldott, Urunk, mindenkiben,
akik irántad való szeretetből megbocsátanak
és türelmesen viselik szenvedésüket.
Boldogok, akik kitartanak a békében,
mert Te, Urunk, megkoronázod őket. . . .

Ezek hallatán a kormányzó kitérte karját, leborult a püspök lábaihoz és bocsánatát kérte. A püspök pedig lehajolt hozzá és kijelentette: nekem, mint Isten szolgájának előtted kell járnom az alázatosságban és szegyenkezniem kell zabolátlan haragom miatt. Szívből megbocsátok és bocsánatot kérek Jézus és hűséges követője Ferenc testvér kedvéért. Ezzel kölcsönösen megölelték egymást és szent lett a béke.

De szép, de más lenne a világ, ha ma is lennének Jézusnak ilyen követői, akiknek példájára, szavára a világ hatalmasai eldobnák az erőszak eszközeit és megajándékoznák a világot az áldott békével!

IGAZ TETTEK

Urunk megkeresztelkedése
Ap Csel 10, 34—38

Fölemelkedni és látni, egyre többet megismerni a világból a legsőbb emberi vágyak egyike. Ezért is emelkednek magasba az úrhajósok. Ezért szerkesztenek óriási teleszkópokat a csillagászok. Ezért feszegetik az atomok héját a tudósok. Egyszer azonban valahol megakad kíváncsi tekintetünk. A teremtés burkát emberi erővel nem lehet feltörni. Hitünk szerint ez csak egy valakinek sikerült: Jézusnak. Erre utal az evangélista megjegyzése is, amikor Jézus keresztsége alkalmával kijelenti: megnyílt az ég. . . Igen, megnyílt, hogy kielégítse látnivágyó szellemünket és utat nyisson az Istenlátás boldogsága felé. Mivel pedig Isten nem személyválogató és bármely nemzethez tartozó ember kedves előtte, ezt a lehetőséget mindenkinek föl kínálja.

Tagadhatatlan, hogy az ószövetségi Izrael különleges szerepet kapott a megváltás előkészítésében. Kiváltságos helyzetének tudatában sokszor megvetéssel nézett a többi népre. Hosszú ideig elzárkózott előlük és ennek a védekező magatartásnak komoly indítékai voltak. Így védelmezték nemzeti egységüket, a tiszta isteneszmét, erkölcsi kultúrájukat. Mintha Jézus is helyeselte volna ezt a magatartást azzal, hogy kizárólag a választott népnek hirdette tanítását és földi életében nem lépte át Palesztina határait. Missziós parancsát, a mindenkire szóló küldetést csak távozása előtt adta apostolainak. Aztán pünkösdkor, a Szentlélek felvilágosító tevékenysége nyomán döböntek rá az apostolok, hogy a zsidóknak felkínált evangélium mindenkire szól. Erről győzte meg Péter apostolt is a joppei látomás és ennek nyomán keresztelte meg a pogány Kornéliuszt házanépével együtt. Ezt a krisztusi szándékot fölismerve egyházunk minden nép előtt megnyitotta kapuit és elvetette a faji megkülönböztetés embertelen megnyilatkozásait. Isten nem a bőrünk színét nézi, nem érdeklí, hogy miféle nemzethez tartozunk. Nem hatja meg a nagy népek gazdagsága és hatalma. Mélységesen megveti a bűn útjait járó úgynevezett szupercivilizációt. Nem hatják meg a technika csodái és a nagyhatalmak milliós hadseregei. Isten előtt két dolog számít: milyen hittel, tisztelettel fordulunk Feléje és igaz tettekkel tanúságot teszünk-e mellette?

Egy hívő holland asszony beszéli el a náci koncentrációs táborban átélt borzalmakat. Az egyik nap meghal mellette fekvő barátja és most egyedül fekszik a priccen. Egyszer csak megpillant egy orosz asszonyt, aki tétova léptekkel járkal a teremben, mivel nincs alvóhelye. Intek neki és föl hajtom a pokrócot. Ő megérti mozdulatom,

fölmászik a priccse és elnyújtózik mellettem. Megkeresi kezemet és hálásan megszorítja. Csak egy párnánk van és az arcunk olyan közel kerül egymáshoz, hogy mondanom kell valamit. Sajnos, egy szót sem tudok oroszul. Halkan megkérdem: Jézus Krisztus? Ó, mondja, keresztet vet magára és megölel. Ebben a pillanatban, tehetjük hozzá a történehez, a koncentrációs tábor nyomorában megnyílt az ég, megnyitotta a hit és a két embert egyesítő szeretet. Kölcsönösen megértették, hogy nem a kereszttség, nem a neveltetés, hanem a tetteink által leszünk igazán keresztények.

Isten nem teremtett két egyforma fűszálat, két egyforma embert és a nemzetek sokféleségével is kifejezi gazdagságát. Azt azonban meg kell mondanunk, hogy előtte azok a népek legkedvesebbek, amelyek megadják neki az őt megillető tiszteletet, akik élő hittel fordulnak feléje és igaz tettekkel tesznek tanúságot szeretetükről. Ezért kell sajnálkoznunk az Istentől elfordult nemzetek láttán. Ám ahelyett, hogy követ vetnénk rájuk, meg kell vizsgálnunk saját felelősségünket. „Isten kell a világnak! Isten kell a világnak! — hangoztatja Teilhard atya, — de istenfogalmunk táguljon ki a világ dimenzióira!” Sokan azért fordultak el Istentől, mert faragott képet kínáltunk helyette. Annyi balgaságot mondtunk és írtunk róla, ami megzavarta az elméket. Kineveztük egy-egy igazságtalan társadalmi rend őrének és igaz tettek helyett gaztettekkel hoztunk szégyent reá. Nem véletlen, hogy a legtöbb istentagadásnak érzelmi motívumai vannak.

C. S. Lewis angol író ezt a címet adta egyik írásának: Szolgálati szabályzat egy alördög számára. Ebben olvassuk a következőket: „Nem akarok olyan embereket, akik a kereszténységet érvényesíteni akarják a politikában. Egy igazságos társadalom számunkra katasztrofát jelentene. Inkább arra kell rávennünk az embereket, hogy a kereszténységet eszközzé degradálják. Ha az evilági élet lesz a legfőbb cél és eszközzé válik a hit, akkor már karmaid között tartod áldozatot. Ha csupán a gyűlések, vitairatok, egyesületek, keresztieshadjáratok a fontosak és nem az ima, a szentségek és a szeretet, akkor nyert ügyünk van.”

Nekünk, hívő embereknek ilyen értelemben kell a hitébresztőink lennünk. Őszinte hittel és igaz tettekkel tanúskodunk Istenünk szeretete mellett: Ám bátran meg kell mondanunk az ellenszegülőknél: „Isten nem tárgyál a zendülőkkel, míg azok le nem rakják fegyvereiket.” (Spurgeon) Ez a fegyverletétel fölér egy győzelemmel, és senkinek sem jelent vereséget.

LELKI ADOMÁNYOK

2. évközi vasárnap
1 Kor 12, 4—11

Igaz, hogy orvosaink biztonságot ígérően állnak a szülőanyák mellett, de ez korántsem jelenti azt, hogy teljesen veszélytelen az új élet indulása. Körültekintő gondoskodással kell körülvenni az újszülöttet, hogy átsegítsük kezdődő életének válságos óráin. Ez a jelenség azonban nemcsak az egyes ember esetében figyelhető meg, hanem a különféle emberi közösségek létrejöttében is. Nem véletlen tehát, hogy a Krisztustól megtervezett és szándékolt egyházat a püünkösi Lélek különféle ajándékokkal árasztotta el. Ezekre az életbővítő lelki adományokra és okos felhasználásukra figyelmeztet a mai szentleckében az Apostol.

Nyilvánvaló tény, hogy nemcsak az élet születése, de növekedése is válságok közepette történik. Ezt tapasztaljuk az egyház történelmében és ennek vagyunk szemtanúi napjainkban. Suenens bíboros írja a kérdőjeles Új püünkösd című könyvében: „Megjött a zsinat utáni idő és mindenki nagy meglepetésére vigasztalan, pusztító szél tépázta meg Isten egyházát. Nagypéntek kezdődött: Isten halálának kora, Jézus istenfiúságának tagadása, az egyháznak mint az üdvösség szentségének kétségbevonása. Ugyanakkor az erkölcstelenség tengerdagályként árasztotta el a világot. A tömegtájékoztató eszközök súlyos erkölcsei hanyatlást mutattak, anélkül, hogy az engedékeny társadalom felszólalt volna ellene. Igen sok keresztény is hallgatag cinkosa lett ennek, mert arra volt legfőbb gondjuk, hogy megértőnek mutassák magukat.” (180. lap)

Ilyen válságos helyzetben a mai szentlecke hallatán fölsóhajtunk: milyen jó lenne, ha Isten napjainkban is ilyen rendkívüli kegyelmi adományokkal segítené egyházát! Megtehetné, hát miért nem teszi? Miért hagy magunkra, hogy bogárnyi izmainkkal vívjuk kilátástalannak látszó harcunkat? Mennyire igaza van Avilai Szent Teréznek: Teréz három aranydukáttal: semmi. Teréz három aranydukáttal és Istennel: minden. Egyre jobban felismerjük, hogy bonyolult világunkban Isten különös segítsége nélkül semmire sem megyünk. Ennek tudatában sok keresztény így panaszkodik: én is meg vagyok keresztelve, a bérálásban állítólag elnyertem a Szentlélek ajándékait, mégse érzem megfoghatóan segítségét. Egyhangú, megszokott vágányokon halad vallásos életem és nem rendelkezem azokkal a hitélményekkel, amelyek közelebb vinnének Istenhez. Vajon mit válaszoljunk ezekre és ezekhez hasonló panaszokra? Mindenekelőtt azt, hogy a Szentlélek kegyelmi ajándékai nem tekinthetők olyan járandó-

ságnak, amelyeket megkövetelhetünk a magunk számára. Soha, egy pillanatra sem szabadna megfélelkezünk arról, hogy egész létünk ingyenes ajándék és nem a követelés, hanem az elfogadás a mi adatumk. Am az is biztos, hogy Isten minden és főleg rendkívüli adományainak van egy komoly feltétele: ez pedig a mi provokatív magatartásunk. Mit jelentsen ez? Egyszerűen azt, hogy egyre növekvő hitünkkel, imádságos életünkkel, szeretetből fakadó jótettekkel, önmagunkat kiüresítő szolgálattal kell kiprovokálnunk Isten adományait. Minél inkább lemondunk magunkról és átadjuk magunkat Istennek, annál jobban megtölt kegyelmi adományaival.

De vessünk egy rövid pillantást azokra a lelki adományokra, amelyekre oly nagy szüksége van napjainkban is egyházunknak. Itt van például a bölcsesség és tudomány ajándéka. Vajon mire képesíti ez a hívő embert? Elsősorban arra, hogy lelkesen és okosan hirdesse Isten üzenetét az embereknek. Az ember néha megdöbbenve tapasztalja, hogy egyszerű, tanulatlan emberek milyen bölcsességgel rendelkeznek, szinte zseniálissá válnak a Szentlélek ajándékai birtokában. Megemlíthetném Svájc nagy szentjének Flüi Szent Miklósnak példáját. Ötvenesztendő, mikor elhagyja családját és sokak botránkozására a hegyekbe vonul, hogy remeteként Istennek szentelje életét. Ha Istennek akarsz szolgálni, mondotta, ne törődj az emberek véleményével! Mivel analfabéta volt, nem olvashatta a Szentírást. Amikor azonban erdei magányában fölkeresték és vallatni kezdték a teológusok, minden kérdésükre a Biblia szellemében tudott válaszolni. S történt mindez azért, mert a benne lakó Szentlélek élő bibliává változtatta szívét és értelmét. Nem csoda, ha az ország kicsinye—nagyja hozzá fordult ügyeivel és tanácsát kérte. Említést tesz Pál apostol a gyógyítás adományáról is. Ki tagadhatná, hogy beteg világunkban mily nagy szükség lenne erre! Lelki és testi betegek szomszédságában élünk. Mily kegyelem, hogy Isten ma is segítségünkre siet a választottainak adott kegyelmével. Gondoljunk csak Kalkuttai Teréz anyára és áldozatos lelkű munkatársaira. Meg arra a sok névtelen férfira és nőre, akik Krisztus szeretetétől indítatva a betegek szolgálatának szentelik életüket. Mindezt nem azért kapják Istentől, hogy a dicsőség koszorúját fonják belőle, hanem, hogy a hitet ápolják, a közösséget szolgálják és gazdagítsák.

A Szentlélekhez forduló fohászkunkban ezt imádkozzuk: Küldd el Szentlekedet és megújul a föld színe! Vajon mi menti meg, mi újítja meg a világot? Talán az új gazdasági és társadalmi rend? Talán a technika haladása, a javak igazságosabb elosztása? Ez is, az is. Am az életre méltó új világnak Krisztus a gyökere és a Szentlélek életnövesztő napja. Ezt az ajándékot kérjük a magunk és testvéri közösségünk számára!

A KERESZTÉNY EGYSÉGRŐL

3. évközi vasárnap
1 Kor 12, 12—30

Ha a mai szentleckének címet kellene adnom, ezt választanám: a keresztény egység Magna Chartája. Ebben átveszi Pál apostol és az egyházra alkalmazza a sztoikus bölcsélet hasonlatát az emberi testről. Ez ugyanis több tagból áll, más és más a rendeltetésük, de csakis egységbe ölelkezve szolgálhatják az ember életét. Ugyanez érvényes a Krisztus testének nevezett egyház esetében is. Nem véletlen tehát, hogy Jézusunk szívén viselte egyháza szentlelkes egységét.

A keresztény hívek a második vatikáni zsinat óta egy új fogalommal ismerkedtek meg és ez így hangzik: ökumenizmus. Azóta ez a szó jelszóvá, programmá lett és összefoglalja azt a kísérletet, hogy a különféle keresztény közösségeket az egység útjára vezesse. Szinte szégyentől piruló arccal tekintünk vissza a közeli és távoli múltba, amikor a részekre szakadt kereszténység kölcsönösen átkozta, üldözte, sőt gyilkolta egymást. Hát ez lett a sorsa az egyháznak, mely Jézus szeretetéből született? Hát idáig süllyedtek a keresztények, ennyire hűtlenné lettek Főpapjuk óhajához, hogy mindnyájan egyek legyenek? Csoda-e, ha ezek láttán a keresztény üzenet elveszíti hitelességét, megtorpan missziós lendülete? Csodálkozhatunk-e azon, ha egyesek megosztó erőt látnak a vallásban és az ateizmus jegyében próbálják egyesíteni az emberiséget? Mert az tagadhatatlan, hogy egyre általánosabb lesz a fölismerés, miszerint az emberi család egységbe olvadása az egyetlen kiút történelmünk jelenlegi zsákutcájából. „A világ gazdasági, politikai, psychés szocializációja tengerárként egyre jobban behatol mindenütt a legegyszerűbb emberek életébe is, hogy aztán elborítsa őket.” (Teilhard)

Hosszadalmas lenne felsorolni azokat az okokat, amelyek a krisztusi test, az egyház megosztásához vezettek. Mindnyájan vétkesek vagyunk benne és ezért minden okunk megvan a bűnbánatra. Ezen azonban senki se botránkozzék, hiszen az egyház bűnös emberekből áll, a konkoly együtt nő a búzával. Nem az evangéliumban, a tiszta magban van a hiba, hanem a befogadó földben. Túlzás lenne, ha a konkolyok láttán elfeledkeznénk az egyház nagyszerű érdemeiről. Méltán jegyzi meg Eötvös Józsefünk: „Abban, aminek csaknem kétezer éves története van, sok olyat is találunk, mi aljasnak látszik. A századok, mint vizek, folyásukban nem a legtisztább részeit rakják le... De ne feledjük, hogy a fát nemcsak hasadozott kérgéről, mely százados sebhelyeket visel, hanem dús lombjairól, virágaiból és gyümölcszeiből

ítélhetjük meg. S vajon ki a kereszténységet ekként tekinti, nem fogja-e elismerni nagyszerű jótékonyágát?”

Kérdezhetné valaki, hogy mi biztosította az ősegyházban és mi garantálhatja napjainkban Krisztus egyházának egységét? Az Apostolok cselekedeteiben ezt olvassuk: „A hívek állhatatosan kitartottak az apostolok tanításában és közösségében, a kenyértörésben és az imádságban.” (2,42) Sajnos, az emberek mindig szerették az újdonságot és a gőgös értelem sokszor megtagadta az Ige iránti engedelmességet. A maga útján járó, az apostoli tanítástól eltérő gondolatok, könnyen a tévedés hálóiba keverednek. Még nagyobb a baj, ha elfeledkezünk minden egység legfontosabb feltételéről: a szeretetről. Mégpedig az üdvözítő szeretetről.

Carlo Caretto olasz pap 44 éves korában elvonult a sivatagba, hogy ott szolgálja imával és munkával Jézust. Ott ismerkedett meg többek között egy muzulmán kisfiúval, akit Abderamannak hívtak. A nyolcéves gyerek az egyik nap sírva jött hozzám, írja Caretto, és látom, hogy valami nagyon fontosat akar mondani. Miért sírsz, kértem tőle? A fiú hallgat és tovább sír. Talán nem kaptál enni? Hallgatás. Talán megvert az édesapád? Hallgatás. Talán megszökött kedvenc kutyád? Hallgatás. De Abderaman, kérlek, mondj már valamit! Bízzál Carlo barátodban! Abderaman tovább sír, kis teste szinte vonaglik, könnyei végigfolynak arcán, mellén és hasán. Elhallgatok és ez használ. A fiú bevallja: azért sírok, Carlo testvér, mert te nem vagy mohamedán. Valóban, én keresztény vagyok és hiszek Jézusban. Am egy az Istenünk és ha hűségesen szolgáljuk, együtt leszünk a paradicsomban. Nem, nem, kiáltotta Abderaman, ha nem leszel muzulmánna, akkor a pokolba jutsz. Ki mondta ezt neked? Táleb, a Korán-iskola tanítója. Elszomorodva hallgattam e vallomást és eszembe jutott, hogy gyermekkoromban szülőfalumban is megjelent egy ember s Bibliát árult. Természetesen nem katolikus kiadásút. Az asszonyok fölháborodva csapták be az ajtót. Mi, csacska gyerekek kövel dobáltuk a jámbor férfit. Alig tudott kerekét oldani. A plébános pedig a májusi litánián megdicsért minket, hogy megvédtük hitünket. . . . Megvédtük, kövekkel. . . Nyilvánvaló, hogy rossz módszert alkalmaztunk.

Kérdezhetné valaki: mi ebből a kiút? Hogyan bonthatjuk le a válaszfalakat, miként állíthatjuk helyre a keresztények és minden ember egységét? Nem vitás: az első lépés a tisztelet mások iránt, bármilyen nézetet is vallanak. A második a tevékeny szeretet, ami leghatékonyabb tanúságtétel hitünk igazáról. 1979. október 14-én adták át a híres hegedűművésznek Yehudi Menuhinnek a német könyvkiadók békedíját. Ekkor mondotta a nagy művész a következőket: „Soha többé nem engedhetjük meg, hogy testvérgyilkos viszályok, keserű elidegenedés és polgárháborúk állítsák szembe egymással az

európai embert. Görög-római, zsidó–keresztény örökségünk alakította áthagyományozott nyelveinket. Közös Testamentumunk van. Az Ír-tengertől a Fekete-tengerig, Granadától Murmanszkiig ezer és ezer templomban Jézus Krisztushoz, Bibliánk utolsó prófétájához, az Isten és a mi közöttünk való közvetítőhöz fohászunk.” Ezt tegyük mi is mindig és mindenhol!

A SZERETET NYELVE

4. évközi vasárnap
1 Kor 12, 32—13, 13

Amikor valami nagyon szépet látunk, hallunk vagy olvasunk, a legszívesebben elnémulunk. Ezt tenné az igehirdető is, amikor a szentpáli szeretethimnusz verseit olvassa. Mivel azonban fülébe cseng a „hirdesd az igét” parancsa, rászánja magát a megszólalásra.

A rádióban és sajtóban gyakran hallunk, illetve olvasunk aggódó megjegyzéseket nyelvünk romlásáról. Szeretnék megcáfolni a herderi jóslatot a magyar nyelv elenyészéséről. Mindezt azért említtem, mert Pál apostol szeretethimnusza olyan nyelv megtanulására serkent, amely nagyon megromlott, sőt sok vonatkozásban feledésbe ment. Nem tudjuk, hogyan beszélnek az angyalok, de azt igen, hogy Jézus olyan nyelvre tanította követőit, amit mindenki megtanulhat, amit mindenkinek meg kellene tanulnia. Nem más ez, mint a szeretet nyelve, amelynek grammatikáját reánk hagyta a szent evangéliumban. Igaz, napjainkban különféle segédeszközök állnak rendelkezésünkre az idegen nyelvek elsajátítására. Ám ennek ellenére a nyelvtanulás komoly erőfeszítést igényel. Milyen nehéz például egy külföldinek megtanulnia magyar nyelvünket! Be kell vallanunk: a szeretet nyelve sem könnyű, ezért is hagyják félbe igen sokan tanulását.

A közelmúltban interjút készítettek a 90 éves Molnár Antal zene-tudóssal. Az utolsó kérdés így hangzott: ha a professzor úr visszatekint erre a gazdag életútra, mit tart ebből a legtanulságosabbnak a mai nemzedék számára? A válasz: „egy szóval kifejezve, a szeretetet. Szeretni kell a hivatást, a természetet, az emberiséget, a művészetet. Ez az a mágneses vonzás, ami kölcsönösen hat az emberre és környezetére, amit a régiek oly nagyra becsültek...” Ki tagadhatná, hogy századunkban roppant méretűvé növekedett a szeretet nyelvének megromlása. Gondoljunk csak arra, hogy a forró- és hidegháborúk korszakában szinte az emberekre erőltették egy kegyetlen nyelv, a gyűlölet nyelvének gyakorlását. A fizikusok napjainkban nemcsak az

úgynevezett antianyagról beszélnek, hanem a még föl nem fedezett antigravitációról is. Erre következtetnek többek között azokból a megfigyelésekből is, amelyeket két német városban szereztek. Ennek során egy hivatalnok jelenlétében a csillár hintáznai kezdett, a képek megfordultak a falon, egy iratokkal megrakott szekrény harminc centivel kimozdult helyéről és a papírlapok a mennyezet felé repültek. Mindez eddig megfeyjthetetlen talány a tudósoknak. Am, ha van antianyag, antigravitáció, egészen bizonyos, hogy van antiszeretet is. Ezt egyszerűen gyűlöletnek nevezzük. Hatalmas tartalékokkal rendelkezik, sajátos nyelvezettel, amit, sajnos, nagyon sokan beszélnek. Ki tagadhatná, hogy ez a gyilkos nyelv fölhangzik olykor Isten egyházában is és elnyomja a szeretethimnusz dallamát. Pedig a keresztény embernek a szeretet nyelve az anyanyelve, amelyben állandóan tökéletesednie kellene. Nem azáltal, hogy szép dolgokat írunk vagy mondunk róla, hanem gyakoroljuk mindennapi életünkben.

Egy békés természetű kertészről olvasom, aki sokat bosszankodott szomszédja miatt, mivel elhanyagolt kerítésén átjöttek tyúkjai és komoly károkat okoztak virágaiban. Hiába kérlette, a szép szó nem használt. Az illető nem ismerte a szeretet nyelvét. No, majd megtanítom rá, gondolta a kertész és egy jó ötlete támadt. Az egyik nap, amikor a szomszéd tyúkjai kertjében kapirgáltak, átvitt neki néhány tojást. Nekem nincs baromfim, mondotta, bizonyára az ön tyúkjai tojták. Ezt a küldeményt még két alkalommal megismételte s azután abbahagyta. Ekkor a szomszéd ezt gondolta: nem hozza a tojásokat, bizonytal megtartja magának. Ezért aztán komolyan megjavította kerítését és többé nem mentek át tyúkjai a kertész kertjébe. Íme, a szeretet találékonyasága így menthet meg attól, hogy a harag és gyűlölet nyelvén beszéljünk egymással. Kereszténységed elsősorban nem attól függ, hogyan jársz templomba, hányszor áldozol, mennyit imádkozol, hanem milyen vagy embertársaid irányában.

A Biblia nagy tisztelője, Tolsztoj Leo beszéli el, hogy az egyik nap katonák vonultak az utcán és egyikük valamiért kilépett a sorból. Észrevette ezt a tiszt, mire alaposan legorombította a katonát és felpofozta. Tolsztoj megbotráncozott ezen és kijelentette: úgy látszik, ön nem olvasta még az evangéliumot! Erre a tiszt így replikázott: ön pedig nem ismeri a katonai szabályzatot. Sajnos, sokan ehhez hasonlóan cselekszenek. Sokféle szabályt, emberalkotta törvényt követnek, csak Isten parancsától feledkeznek meg. Mindnyájan tudjuk, hogy a nyelvek sokfélesége milyen nehézséget jelent az emberek beszédes találkozásában. Ezért is szerkesztettek úgynevezett műnyelveket, mint például az eszperantót, hogy legyőzzék, áthidalják ezt a nehézséget. Be kell vallanunk, nem sok sikerrel. Am a szeretet beszédét mindenki megérti. Ezért:

Minden emberben önmagad szeressed:
közös nagy tenger csöppjei vagyunk.
Ha arcod eddig vad dühtől vereslett,
csontos ököllel verd bűnbánó melled,
hiába, Testvér, emberek vagyunk!

(Mécs László)

AZ EVANGÉLIUM „SZÍVE”

5. évközi vasárnap
1 Kor 15, 1—11

Közismert tény, hogy emberi életünk fenntartásában a szívnek van legjelentősebb szerepe. Amíg a szív erős, egészséges, számos más betegség orvosolható. Nem véletlen tehát, hogy nyelvhasználatunkban a szívet jelöljük meg, mint személyiségünk középpontját. Ha már most azt kutatjuk, hogy mit nevezünk az evangélium szíve közepének, akkor a mai szentlecke tanítására kell figyelmeznünk. Ebben Pál apostol azt hangsúlyozza, hogy Jézus szeretetből vállalt halála és föl-támadása alkotja azt a szívet, amely az üdvösség, az isteni kegyelem áramát lükteti keresztény közösségeink érhálózatába.

Napjainkban divatba jött megkérdőjelezni alapvető, apostoli tanításokat. Akadnak „primadonnáskodó” teológusok is, akik azzal igyekeznek népszerűséget szerezni, hogy kételyeket hintenek a hívők lelkébe. Ez a jelenség természetesen nem újkeletű. Már a régi görögök is gúnyolódni kezdtek Pál apostol predikációján, amikor a holtak föl-támadásáról beszélt. Nekünk azonban hívő keresztényeknek meg kell szoknunk, hogy a világ bölcsei oktalannak tartanak. Ki kell tartanunk az apostoli tanítás mellett és tévedés lenne azt gondolnunk, hogy nem hívő testvéreinket az evangélium vakmerő tanításainak kiselejtezésével nyerhetjük meg.

Egyik napilapunkban érdekes megemlékezést olvastam egy tanár elhunytá alkalmából. Valamikor mint kántortanító működött az egyik dunántúli városunkban. A háború után szakított vallásos hitével, ki tudná megmondani milyen indítékok alapján. A cikk írója ezt a pálfordulást így indokolja: „Nem múlt el fölötte nyomtalanul a felismerés, mely a harangok és orgonák, a latin igék és túlvilági sejtelmek világából átemelte egy racionálisabb világba... Ezért, jegyzi meg az újságíró, jó cserét csinált Sándor bácsi...” No persze, ezen lehetne

vitatkozni, de úgy hiszem, meddő vita lenne. Igaz, hogy a végállomásnak tekintett halál közelebb áll érzéki megismerésünkhöz, de nem biztos, hogy közelebb áll a valósághoz.

A hívő ember elfogad bizonyos tapasztalaton, értelmen túlmenő tételeket, de azért igyekszik hitét értelmileg is megalapozni. Így például joggal felvethető és felvetendő a kérdés: mire alapozzuk Jézus feltámadásába vetett hitünket? Egy neves történész így válaszol erre: „Nem tudjuk pontosan, mi történt az első húsvét alkalmával Jeruzsálemben. Egyet azonban biztosan tudunk. Nevezetesen azt, hogy azon a napon új emberiség született. Húsvét hajnalán Jézus sírjában megszületett a kereszténység, amelynek valósága perdöntőbb minden írásos bizonyítéknál.” Jézus feltámadását nemcsak az asszonyok hirdették, hanem megbizonyosodtak róla az apostolok és sok száz hívő, akiknek Jézus megmutatta magát.

Kérdézhető valaki: mi hasznunk van nekünk Jézus föltámadásából? Vagy másként fogalmazva: mire kötelezi a keresztényt Jézus halála és föltámadása? Az ember megteheti, hogy eldobja magától az életet és mint Káin unokája kezét emeljen felebrátjára. Ennek szomorú megnyilatkozása volt, amikor az ember kezét emelt a testvérünkkel alázódó Istenfiára. A megvesztegetett csöcselék ezt kiáltotta: az ő vére mirajtunk és gyermekeinken. Ez a magunkra kívánt vér azonban nemcsak átok, de áldás forrása is lehet. Mindazok számára, akik bűnbánó szívvel állnak a kereszt tövébe, Jézus vére által megnyílik a föltámadás lehetősége. Föltámadni a bűnből, föltámadni Krisztussal az isteni életre és elnyerni ezáltal egész személyiségünk föltámadását.

Edgar Kupfer könyvet írt a dachau koncentrációs táborban töltött életéről. Ebben többek között elmond egy érdekes beszélgetést, amit egy cseh zsidóval folytatott. Fölveti a kérdést: vajon élnek-e még keresztények az úgynevezett keresztény Európában? Képzeld csak el, hogy egy ismeretlen földrész lakója hozzájut egy Bibliához és megismeri Jézus tanítását. Miután azt is megtudja, hogy van egy Európa nevű földrész, ahol az emberek Krisztus követőinek vallják magukat, elhatározza, hogy megnézi őket. Arra gondol ugyanis, milyen szép lehet az élet ott, ahol Jézus tanítása irányítja. Eljön tehát Európába és látja a koncentrációs táborokat, a zsarnokság, a hatalmaskodás, a kizsákmányolás, a gyengébb népek leigázásának ocsmány jelenségeit. Amilyen lelkesen érkezett, olyan csalódottan távozna. A további beszélgetés során a cseh fogoly megállapítja: korunk embere ismét felállított egy aranyborjút és ezt anyagiasságnak hívják. Túlságosan hiszünk a pénzben és annak hatalmában. Márpedig minél inkább hisz az ember a pénzben, az aranyban, annál kevésbé tud

hinni az Istenben... Csak egyetlen kiút van ebből a zsákutcából: Jézussal együtt föltámadni a szeretet életére.

A feltámadás örömhíre tehát nem egy múltból felénk intő legenda, hanem életünkben folytatódni akaró valóság. Hasonlattal élve, olyan Jézus föltámadása, mint egy szívárvány a múlandóság tengerén hánykódó emberiség fölött. Nem azért ragyog felénk, hogy megcsodáljuk, hanem hogy emlékeztessen a nagy ígéretre: saját föltámadásunkra. Olyan híd ez, ami minket is az örök élet partjára vezet.

A FÖLTÁMADÁS TITKA

6. évközi vasárnap
1 Kor 15, 12, 16—20

Sajátos emberi tulajdonság, hogy a különféle események, jelenségek láttán fölvetjük a kérdést: miért jó vagy miért rossz az nekünk, mi hasznunk belőle? A létünket védelmező önszeretetnek teljesen érthető reagálása ez. Nem csodálkozhatunk tehát, ha Jézus föltámadásáról szólva Pál apostol is fölveti a kérdést: mi a jelentősége ennek a mi számunkra?

Ezekiel prófétának van egy látomása, amelyben megjelenik előtte egy mező a holtak csontjaival. Aztán Isten így szól a csontokhoz: „Íme, én lelket, életet bocsátok belétek, hogy föltámadjatok. Izmokat adok rátok, húst növesztek rajtatok, bőrrel vonlak be és lelket adok nektek, hogy éljetek és megtudjátok, hogy én vagyok az Úr. Erre zaj és zúgás támadt, egyik csont a másikhoz illeszkedett, mindegyik az ő ízületéhez. Beléjük szállt a lélek, lábukra álltak, mint igen nagy sereg... Így olvassuk a Bibliában Ezekiel látomását, melynek igazát megerősítette az újszövetség evangéliuma. Jézus föltámadása nem korlátozódik az ő személyére, hanem Isten ajándékeként a megváltott emberiség is részesedik a test föltámadásában. „Levetjük a testet (selyemgubónkat), lehullani engedjük. De különös valami: azt vesszük észre, hogy a szellemünkben megszületett anyag olyan mély gyökeret fűrt beléje, hogy teljes egészében nem tudjuk levetni magunkról. Valami megmarad belőle még »elvált« lelkünkben is és ez teszi lehetővé a feltámadást.” (Teilhard)

Nyilvánvaló, hogy tapasztalataink, a tiszta ész kritikája előtt lehetetlenek, pusztá vágyalomnak tűnik ez a keresztyén tanítás. A hívő ember azért fogadja el, mert a föltámadás nem a természet, hanem a kegyelem rendjéhez tartozik. A föltámadásban újjászülető életnek

Isten lesz a karmestere. Akik megsejtik az élet titkait, azok számára nem lehetetlen a föltámadás. Vajon mi nagyobb dolog: a nemlétből átlépni a létbe vagy már megteremtett életet visszakapni? Egyszer a nagy tudóstól Newtontól megkérdezte valaki: hogyan tartja lehetségesnek a föltámadást? Válasz helyett egy marék vasport vett a kezébe és homokkal összekeverte. Válogassa szét! — bízta a kérdezőt Newton. Ezt nem tudom megcsinálni, hangzott a válasz. Ekkor a tudós mágnespatkót vett a kezébe és a keverék közelébe tartotta. Egy szempillantás alatt magához ragadta a vasszemcséket. Látja, mondotta, a föltámadáskor ehhez hasonlóan fogja testté egyesíteni haló porunkat az az Isten, aki ilyen erőt kölcsönzött a mágnesvasnak.

A föltámadásról szóló keresztény tanítás tehát nem áll ellentétben a józan értelemmel, bár annak segítségével nem bizonyítható. Ez a hitünk Jézus föltámadására és az ő ígéreteire támaszkodik. Ám méltányosnak látszik, ha megfontoljuk, hogy a test milyen szoros, személyi egységet alkot szellemi énünkkel. Az ember nem ember test nélkül és az igazságosság elve is megköveteli, hogy testünk is részesüljön az istenlátás boldogságában. Igaz, hogy a föltámadásban átváltozik testünk, de lényegi azonossága megmarad. Egyesek szerint ez teljes képtelenség, hiszen testünk a földben porrá válik, a tűzben hamuvá ég, növények táplálkoznak belőle és ezeket megesszik az állatok. Hogyan lehetséges akkor a test föltámadása? Ezekre az ellenvetésekre a következőket válaszolhatjuk: mindenekelőtt megfontolandó az a tény, hogy a föltámadásban Isten kegyelmi művét kell látnunk és az Ő számára nincsen lehetetlen. Továbbá a testi azonossághoz nem szükséges a régi anyag teljessége. Az élettan szerint is: testünk anyaga néhány év alatt teljesen kicserélődik. A fejlődésnek induló magzatban is benne van a későbbi ember, jóllehet csak magyszerűen.

Érdekes megfigyelnünk, hogy az európai festészetben a feltámadt Krisztust rendszerint egyedül ábrázolják. Esetleg az őrt álló katonákat vagy az angyalokat festik melléje. Egészen másként a keleti ikonokon. Ezeken úgy ábrázolják a feltámadt Krisztust, amint megfogja Ádám és vele együtt minden ember kezét. Így fejezik ki a művészet nyelvén azt az igazságot, hogy a feltámadás nem kizárólag Jézus privilégiuma. Nemcsak halála, de feltámadása is értünk vállalt kegyelmi tény.

Nagy nap lesz a feltámadás napja, valami elképzelhetetlen új jelenség a történelem zárójelenetében. Akkor tűnik majd ki, melyikünk szerette helyesen a testét. Az-e, aki kényeztette, bűnös élvezetekben fürdette vagy Krisztus szelíd igájába hajtotta. Boldogok lesznek, akik mint Isten templomát tisztelték és tisztára mosták a bűnbánat fürdőjében. Boldogok már most mindazok, akik ebben a hitben élnek és szerinte rendezik be életüket. Valahogy úgy, mint Franklin Benjaminről olvasom, aki még életében megszerkesztette sírfeliratát: „Itt

nyugszik Franklin Benjamin, a férgék eledele. Hasonló egy olyan könyvhöz, melynek fedelét leszakították, az aranyozást és a címet eltüntették. Ámde egyszer újra megjelenik a Szerző által javított új kiadásban. . .” Adja Isten, hogy velünk is ez történjék!

EMLÉKEZZ, EMBER!

Hamvazószerda
2 Kor 5, 20—6, 2

Emlékezz, ember, hogy por vagy és porrá leszel! Ezzel a „gyászkeretes szöveggel” rajzol hamukeresztet homlokunkra hamvazószerdán egyházanyánk. Kérdezhetné valaki, sőt mindenki: miért teszi ezt? Miért emlékeztet arra a felénk siető találkozásra, amelyet talán késleltethetünk, de el nem kerülhetünk? Hát nem kegyetlen szavak ezek az anyának nevezett egyház ajkáról? Miféle anya, milyen életadó az, aki ilyesmit suttog gyermekei fülébe? A fölháborodott kérdések elől nem szándékozom kitérni. Bizonyítani szeretném, hogy ennek az emlékeztetőnek is a szeretet a föladója.

Emlékezz, ember! Igen, emlékezz, mert sokszor olyan könnyelműen, balgán, sőt bűnösen felejtessz. Mikor a képzelet szárnyain repülsz, az alkotás pírja ég arcodon és kezed műve nyomán művészi szépségbe öltözködik az anyag, oly könnyen elfeledkezel porlétedről. Midőn rakéták szárnyán kurta győzelmeket aratsz a tér és idő felett és a természet erőit egyre inkább szolgálatodba állítod, könnyen elfelejted, honnan jöttél. Mikor megmámorosodsz a hatalom birtokától és a dicsőség éneke cseng füledbe, oly könnyen elfeledkezel testvéredről, az út poráról. Gőgösködsz, tapsoltatod magad, te, a csillagok parányi törmeléke. Emlékezz, ember!

Ha az egyház, ha az Isten csak erre emlékeztetne, akkor talán kételkedhetnénk szeretetében. Szemére vethetnénk: miért adott ilyen porrá váló életet és ha adott valamit, miért veszi vissza? Ám a mai memento másra is figyelmeztet. Nevezetesen arra, hogy a teremtő szeretet emelt fel a porból és művészi kézzel ő formált istenarcú lényé. Íme, a por és a hamu a szellem csúcsára emelkedik, ha a teremtő szeretet fogja kezébe. Ezért te, ember, ne csak arra emlékezz, hogy por és hamu vagy, hanem örök eljegyzettje Isten szeretetének. Van tehát valami benned, amit megváltoztat ugyan, de nem ejt vissza a semmibe.

A hamutkereszt alakban rajzolja homlokunkra az egyház. Ez a kereszt pedig arra figyelmeztet, hogy ahhoz a Krisztushoz tartozunk, akinek

megváltó szeretete magára öltötte a mi porlétünket. Ezzel saját testében megszentelte, megdicsőítette az anyagot és mintegy ráütötte az örökkévalóság pecsétjét. Emlékezz, ember, húsvét szent titkára, arra a megnyíló sírra, amelyen keresztül betört életünkbe a megváltó szeretet! Ennek köszönhetjük, hogy a föld nemcsak temetőnk, de a föltámadásra rendelt életünk anyaméhe is.

Hull, hull a homlokunkra a megszentelt hamu és vele együtt a teremtő és megváltó Isten kegyelme. Ha mindkettőt elfogadjuk, őszinte alázattal, Istenhez simuló hittel, akkor ebben a hamuesőben is fölragyog húsvéti reményünk.

A SZÍVBELI HITRŐL

Nagyböjt 1. vasárnapja
Róm 10, 8—13

Hogy milyen gyökeres változást eredményezhet az ember életében egy vallásos élmény, azt ekesen bizonyítja Pál apostol példája. A damaszkuszi látomás teljesen kiforgatja addigi énjéből, nézeteiből és megváltoztatja útirányát. Ő, a mózesi törvény fanatikus védelmezője, a veszedelmesnek tartott keresztények üldözője egy szempillantás alatt megváltozik. Ennek egyik megnyilvánulása, hogy Jézust Kűriosznak, Úrnak szólítja leveleiben. Ez a megnevezés, az ószövetségi Adonai fordítása, egyedül Istent illeti, akit imádással kell megtisztelnünk. A damaszkuszi látomás fényözönében semmivé égnek a régi törvények és megszületik a felismerés, hogy a szívből fakadó hit és Jézus megvallása biztosítja üdvösségünket.

Jó ezt az igazságot szívünkbe vésnünk, mert az egyház számára is örök kísértés az úgynevezett neojudaizmus, amely a különféle előírásoknak túlzott jelentőséget tulajdonít. Kereszténységünk lényege nem valami új törvénykönyv pontos betartása, hanem személyes, baráti kapcsolat Jézus Krisztussal. Ezért a nagyböjti idő kezdetén különös szeretettel fordulunk a szenvedő Jézus felé, aki a keresztfán minden szeretetét reánk tékozolta. Az ennek nyomán föltámadó viszontszeretetnek be kell szívárognia létünk legmélyebb rétegeibe, ami kicsúszik tudatunk ellenőrzése alól. Csakis ez a szívbéli hit alakíthatja át életünket olyan értelemben, hogy Pál apostollal vallhatjuk: élek én, de már nem én, hanem Krisztus él bennem.

Egy neves bölcselelő, Sören Kierkegaard így fogalmazza meg a keresztény létet: „A kereszténység nem tan, hanem egy újfajta létezés közvetítése. Jézus nem tanulókat akar, hanem követőket.” Vagy

idézhetném Harvey Cox szavait, miszerint „a kereszténység egyértelműen jobban kedveli a személyeket és eseményeket, mint az eszméket és gondolatokat.” Ezért a keresztény nem egy vallásalapító szellemi örököse, hanem a feltámadt, az élő Krisztus barátja. Minél szorosabba fűzzük barátságunkat, annál jobban részesülünk életében és örökségében.

Egy lelkes prédikátor asszony beszéli el a következőket. Tajvan szigetén tartózkodtam és haza készülődve elmentem az utazási irodába, hogy megváltsam repülőjegyemet. Mi utazásának végállomása? – kérdezte udvariasan a kínai jegykiadó. Egy papírra leírtam: a mennyország. Nem, nem erre gondoltam, válaszolta a hölgy mosolyogva. Én azonban igen! Erre ő megkérdezte: önnek jegye van a mennyországba? Hogy jutott hozzá? Egyszerűen úgy, hogy kétezer évvel ezelőtt valaki megváltotta jegyemet. Nekem csak át kell vennem tőle. Az ő neve Jézus. Útiköltségemet kifizette, mikor meghalt értem a keresztfán. . .

Az úgynevezett nagy emberek csodálója és életrajzírója Emerson jegyzi meg: „Nagy emberek azért vannak, hogy legyenek még nagyobbak.” Ehhez hasonlóan mondhatjuk: Krisztus azért jött közénk, hogy az ember nagyobb legyen, hogy növekedjék az isteniesség irányába. A Vele való találkozásunk, szoros barátságunk záloga ennek a növekedésnek. Jézus bennünk akarja folytatni földi életét és általunk megváltoztatni a világot. Loyola szent Ignác mondotta: „Ha egyszer átváltozik a szívünk, nem csoda, ha a világ is megváltozik általunk.” Vajon mi tette hódítóvá Jézus apostolait? Talán az a tudás, amit évek során elsajátítottak? Talán az a fáradhatatlan munka, amivel az evangéliumot hirdették? Talán a vér, amit érte ontottak? Igen, mindez nagyon jelentős volt az evangélizációban. Ám a lényeg így határozható meg: mindent elhagytak és követték őt. Az emberek megérezték, hogy aki őket látja, Krisztust látja, aki őket hallgatja, Krisztust hallgatja. Szívbeli hitük megnyilatkozása minden szónál hatékonyabban tanúskodott Jézus igazáról.

Egy jómódú ember házában vendégek gyűltek össze és többek között megcsodáltak egy értékesnek tartott vázát. A ház gazdája is büszke volt rá. Ám az egyik nap nagy baj történt. A váza leesett és összetört. Ekkor derült ki, hogy igen hitvány anyagból készült, csak a külső máz keltette azt a látszatot, hogy nemes anyagból való. Ki tagadhatná, hogy igen sok ember csak ilyen politúr-kereszténységgel rendelkezik. Csak külső máz vallásosságuk. Ha azonban rájuk szakad egy súlyos csapás, jön a szenvedés vagy üldöztetés, egyszerre összetörik a hitük vagy maguk vágják a földhöz a tagadás mozdulatával.

Megkezdődött a nagybőjti idő és a homlokunkra hulló hamu figyelmeztet mindazok mulandóságára, amikhez sokszor oly balga

módon ragaszkodunk. Egy öreg pap haldoklik. Mindenét szétesztotta, ne veszekedjenek néhány holmiján az örökösök. Nem maradt már semmije, csak a falon függő feszület. Reá szegezi tekintetét. Minden kicsúszott már a kezéből, ami mulandó és ezért sem sajnálja. Jézus az egyetlen elveszíthetetlen barát. Bárcsak mi is mindig így vélekednénk!

KRISZTUS KERESZTJE

Nagyböjt 2. vasárnapja
Fil 3, 17—4, 1

Az ember életét döntően meghatározza a válasz, amit erre a kérdésre ad: mi szeretnél lenni? A pályaválasztás fontos lépés életünkben, helyes megválasztásától függ boldogságunk. A fontos az, hogy hajlaimainknak, képességeinknek megfelelően döntsünk, mert az ember csak a lelkesedést ébresztő feladatok előtt tud „vigyázzban állni.” Ebben a tekintetben komoly segítséget nyújthatnak bizonyos eszmék erkölcsi szabályok, de még többet az eleven példaképek. Főleg az útkeresés korszakában, de életünk későbbi, válságos szakaszaiban jobban eligazodunk egy követésre méltó példakép nyomában. Nem véletlen, ha a keresztény ember Krisztus példája szerint rendezi be életét. Így tett Pál apostol és ezért írhatta híveinek: kövessétek példámat!

A kérdés már most az, hogy milben kövessük, illetve követhetjük Jézust? Bármilyen népszerűtlennek is hangzik, de közismert igazság, hogy Krisztushoz tartozásunk feltétele és bizonyítéka a kereszt iránti vonzalmunk. Jézusunk példája arra figyelmeztet, hogy a szeretetből vállalt, az áldozattá változtatott szenvedés minden üdvösség nyersanyaga, a keresztény élet beteljesülése. Igaz, hogy „Krisztus keresztjének szívébe ültetése kemény megpróbáltatás, de az erős gyökerű fa felnő a magasba, szép ágakat hajt, bőséges a gyümölcse és öröm ránézni.” (Newmann)

Ennek az állításnak igazát bizonyítja egyházunk fényes, árnyékos történelme. A legtöbbit azok tettek Isten országáért, akik a szenvedés vállalásával hitelesítették a „kereszt igéjét”. Nem szabad elfelejtened, hogy a keresztrefeszített Krisztus követője vagy. Ne csodálkozz tehát, ha a rád szakadó szenvedésekben, ellenségeid támadása közepette Isten nem küld megmentésre anyagi seregeket. Ne számíts arra sem, hogy becsületet, igaz ételleddel elnyered mindenki elismerését. Ne gondold, hogy az evangélium megvallása és hirdetése gondtalan, kényelmes életet biztosít számodra. „Krisztus Urunk szeret olyan

házban lakni, mely nem az emberek ötlete nyomán, hanem az ő tervei alapján épült.” (Spurgeon) Egy percig sem kételkedhetünk, hogy a kereszt Jézus életének vezérgerendája és nem hiányozhat követői életéből sem.

Ezért érthető, ha az Apostol elítélően nyilatkozik a kereszt ellenéseiről. Itt ő elsősorban a korabeli ellenfelekre gondol, nevezetesen azokra a tévtanítókra, akik még mindig a mózesi törvények megtartásától várták az üdvösséget. Mivel azonban semmi sem új a nap alatt, a keresztből fakadó üdvösségnek ma is akadnak ellenségei. Mikor Julius Caesart meggyilkolták, barátja Marcus Antonius a piactéri szónoki emelvény elé vitette holttestét és az egybegyűlt nép előtt fölkiáltott: Nézzétek, mennyi vérfolt festi ős haját! Ennek halatán a fölháborodott nép rohangászni kezdett Róma utcáin, hogy megkeresse a gyilkosokat. Nyilvánvaló, hogy a keresztényt nem vezetheti a bosszú szelleme. Az a feladatunk, hogy a kereszt ellenségeit meggyőzzük tévedésükről és ellene küzdésük hiábavalóságáról. Hiszen a kereszt útja nem más, mint a szeretet útja. A kereszt a szeretet legmagasabb pontja. Mitagadás, az embert mindig vonzották a magasságok. Örök emberi törekvés a bábeli toronyépítés. Felhőkarcolókkal, gyárkéményekkel kapaszkodni a magasba. Kirepülni a föld vonzó-köréből és monumentális építkezésekkel mutogatni hatalmunkat. Ezek láttán érdemes emlékezetünkbe idézni, hogy az egyiptomiak a legmagasabb piramisokat pusztulásuk előestéjén építették. Ki tagadhatná, hogy napjainkban is a sokféle növekedés által az emberiség a pusztulás felé növekszik. Pedig az ember akkor igazán nagy, ha az erőszakra, a gyűlöletre, a gonoszságra, a „feszítsd megre”, Krisztushoz hasonlóan, szeretettel válaszol. Csak egy növekedés van, ami igazán javunkra válik: a szeretetben való növekedés. A kereszt vállalása a szeretet legmagasabb csúcsára lendítheti az embert. Föl kellene ismernie az üdvösségre vágyó emberiségnek, hogy a „kereszt nem a halál árnyéka, hanem a haladás jele. A kereszténység annak ellenére, hogy elkövetett egy-két elkerülhetetlen melléfogást, mindeddig nem embertelenné, hanem magasrendű emberekké tett minket s ezután is erre törekszik.” (Teilhard)

Mindebből nyilvánvaló, hogy nem az anyagi jólét piramisán, nem a tudomány és a technika bábeli tornyán, hanem Krisztus keresztjén leng a remény zászlaja. Nem az energiahány, nem a túlnépesedés, még csak nem is az éhség a legfenyegetőbb veszély, hanem a szeretet elhatalmasítása, törpévé zsugorodása. Zsákutcában botorkálunk, a kereszt vérésegre ítél ellenségei vagyunk, amíg ezt nem értjük és nem éljük. Nem kell naponta kaviárt ennünk, hogy boldogok legyünk, de a szenvedést vállaló szeretetbe kell kapaszkodnunk, hogy kiutat találjunk a jelen nagypénteki sötétjéből.

BIZTOSÍTOTT ÜDVÖSSÉG

Nagyböjt 3. vasárnap
1 Kor 10, 1—6, 10—12

Biztosítás, biztonság, jóállás, garancia mind olyan fogalmak, szavak, amelyek beletartoznak mai életünk szótárába. Ezekkel igyekszünk körülbástyázni létünket, védelmezni értékeinket és érdekeinket. Szeretnénk minden kockázatot kiküszöbölni és olyan falat építeni magunk köré, ami teljes védettséget biztosít. Sajnos, ez lehetetlen vállalkozás. Mindig akad annyi rés életünkön, hogy besurranjon az ellenség. Ez a megállapítás, sajnos, érvényes vallásos életünkre is.

Nem a megfélemlítés, hanem az aggódo szeretet adja Pál apostol tollára a figyelmeztetést: aki azt hiszi, hogy áll, ügyeljen, hogy el ne essék! Istennel való kapcsolatunk megőrzésére, üdvösségünk biztosítására egyetlen lehetőségünk van: az állandó készenlét, a virrasztás, a vigilia. Sohasem heveredhetünk le az önelégültség párnáira, mert ellenségeink sem tétlenkednek. Kérdezhetné valaki: kitől, mitől kell óvakodnunk, hol keressük ellenségünket? Az egyik kívülről közeledik hozzánk. Olyan környezetben élünk, ahol naponta záporoznak felénk az ellenvetések, a gúny, az elmarasztalás, a kételyek nyilai. Péter apostol ordító oroszlánnak nevezi a körülöttünk ólálkodó gonoszt, aki elnyeléssel fenyeget. A világban annyi a veszedelmes, igazsággal keveredett tévedés, annyi a torzszülött vélemény, tévúton botorkáló mozgalom, ami komoly veszélyt jelent a hívő ember számára. Sajnos, az ember és az emberség könnyen sebezhető és olykor félelmetes szakadékok nyílnak előtte. Példának megemlíthetném századunk nagy szegényét, ami a náci Németországban történt. Gondoljuk meg, hogy egy 1100 éves keresztény kultúrával rendelkező országban elvetették Jézus Krisztust. A nép túlnyomó többsége nem fejtett ki ellenállást és jelentős hányada aktívan közreműködött Hitlerrel. (Toynbee)

Bőven akad dolgunk a belső ellenségekkel is. Szívünk nemcsak a szeretet forrása, hanem a gonosz gondolatoké és a gonosz tetteké. Az énünk legmélyéből felszálló kódok sokszor eltakarják előlünk a hit csillagait. Úgy vagyunk, mint a pusztában vándorló izraeliták. Isten csodálatos módon szabadította ki őket Egyiptomból. Felhőoszloppal vezette, mannával táplálta, a sziklából is vizet fakasztott számukra. Mégis zúgolódtak a nehézségek láttán és visszakívánták a húsos faze-kakat. Kétkeltek Isten ígéretében és elhullott nagy részük a pusztában. Később is gyakran vétkeztek és azt hitték, elég a választott néphez tartozni és már nyitva is az Ígéret földje. Ebben azonban nemcsak

ők tévedtek, hanem jómagunk is nemegyszer. Helytelen lenne azt gondolnunk és mondanunk: én meg vagyok keresztelve, első áldozó voltam, járok misére, olykor gyónok és áldozok, tehát be van biztosítva üdvösségem. Ne áltassuk magunkat ilyesmivel!

Hát akkor, kérdezhetné valaki, mi a garancia arra, hogy megőrizük hitünket és nem veszünk el a kételyek tengerében? Van-e egyáltalán garancia erre? Igen, van! Péter apostol, aki átélte a tagadás sötét éjszakáját, akit Jézus véglegesen kiábrándított a túlzott önbizalomból, ő adja meg kérdésünkre a választ. Ezt írja levelében: Iparkodjatok, testvéreim, hogy hivatástokat és kiválasztottságtokat jócselekedetekkel biztosítsátok, mert, ha ezt teszitek, sohasem fogtok többé elbotlani. (2 Pét 1, 10) Mindezzel arra figyelmeztet Péter apostol, hogy Isten megtartó kegyelmét megisméltődő jótetteinkkel lehet kiesdekelnünk. Isten a hit által nem bénítja meg szabadságunkat és nem láncol magához úgy, hogy ne dönthessünk ellene. Azt kívánja, hogy szüntelen vívjuk a „jó harcot”, gyűjtsük az érdemeket és levelenként szedegessük azokat a babérokat, amelyekből megfonja menyeyei koszorúnkat. Úgy vélem, a dolog szívébe látott az az asszony, aki ezt egy példával így szemléltette. Amikor kislány voltam, apámhoz mentem és ezt mondtam: apu, azt hiszem, nem vagyok elég erős és sohasem leszek Jézus Krisztus vértanúja. Mondd csak, felelte apám, ha Harlemből Amsterdamba utazol, mikor adok neked pénzt az utazásra? Talán két héttel előbb? Nem, apu, nevettem, akkor adod ide a pénzt, amikor jegyet kell váltanunk. Így tesz Isten is velünk. Megadja segítségét, de nem előre, hanem a kellő időben. (Corrie ten Boom)

Minden szentmisében ezt kérjük Jézustól: ne engedd, hogy valaha is elszakadjak Tőled! Ez a lelkünk alázatából föltörő kérés a legnagyobb garancia üdvösségünkre. Ezt fogalmazta meg a költő is a következő sorokban:

Vonj sugaradba, Istenem!
mint madár a fészkére, szállnék Hozzád,
de látod, a rét örömei közt
elpattan szárnyam csontja.
Végy kosaradba, Istenem!
mint hal a horogra, sietnék hozzád,
de látod, a gyűrűző mélynek
rámtekeredett ezernyi hinárja.

Szívem kétféle húzás tépi,
egyre lyukasabb, egyre zavartabb —
ládd-e, sokszor már azt se tudom,
melyik a te horgod zsinegje
s melyik a mélység inda-köteléke.
Vonj hevesebben! Önerőmből
nem jutok én soha hozzád.

(Weöres Sándor)

A KIENGESZTELŐDÉS SZOLGÁLATA

Nagyböjt 4. vasárnapja
2 Kor 5, 17—21

Sajnos, igen gyakran megtörténik, hogy két ember összezördül. Szeretik ugyan egymást, de mert az ember nem csupán szeretet, a harag is betérhet szívébe. Mindig van üres szoba bennünk a bűn számára! Ezt a kellemetlen vendéget kilakoltatni elsőrendű kötelességünk. Legtöbbször elvárjuk, az kezdje a békülést, aki a veszekedést kezdte. Az őszinte beismerés, a bocsánatkérés a legtöbb esetben el is párologtatja haragunkat. Van azonban a szeretetnek, mondhatnám hősi foka, amikor mindez fordítva történik. Az ártatlan, a megsértett fordul a megbántó bűnös felé. Kéretlenül, érdemtelenül, nagylelkű ajándékként csurran szívünkre az irgalom méze. Csak a gonoszságban megátalkodott lehet ilyen ajándék visszautasítója.

Mi, keresztények ilyen ajándékozót tisztelünk Istenünkben. Nem úgy mutatkozik előttünk, mint aki megsértődik, aki haragszik, bosszút áll és visszavonul. Sokkal inkább úgy, mint aki felénk nyúl, hozzánk kiált és kibékülést kezdeményez. Miként egy jó atya megfizeti gyermeke adósságát, úgy tesz velünk az Isten. Fiát is azért küldte a világba, hogy az idők végéig kiengesztelője legyen a bűnös emberiségnek. Ezt egy hasonlattal így szemléltethetnénk: Krisztus szeretete olyan tüzet gyújtott a kereszten, amelyben minden bűnünket elégethetjük. Csak oda kell lépünk és a bűnbánat mozdulatával belé kell vetni lelki szemetünket. Ha ez mégsem így történik és megváltatlan képet mutat a világ, ennek sajnálatos oka a bűn iránti érzéketlenségünk. Mindig nagy a kísértés, hogy eltemetkezzünk a bűnös szenvedélyekben és ebben éppen az a démoni, hogy sokszor örömlenket is találjuk benne. Úgy gondoljuk, a bűn teszi édessé az életet. Érdemes ezzel kapcsolatban meghallgatni egy német teológus bölcs szavait.

„A német püspökségek országos zsinata „ártatlanság-örületről” beszélt, amelybe a mai világ menekül. Példa erre, hogy törvényhozásunkból mindinkább kitörlődik a bűn fogalma. Szakemberek rámutattak, hogy például az új válási jogban nemcsak a vétek gondolatát, hanem még a házasság feldúlása szót is elkerülték, csak a házasság csődjéről beszélnek. Ez a csőd sorscsapásként jelenik meg, föl sem merülhet a felelősség kérdése. . . .” A hívő keresztény és a nem keresztény között nem az a különbség, hogy az egyik mentes a bűntől, a másik pedig vétkes. A különbség valami másban rejlik: abban a képességben, hogy elismerje és levezekelje bűneit. Az ember nem bírja ki a bűnt, ha nincs illetékes forum, amely meg tudja bocsátani. Júdás öngyilkosságba menekül, mert az elárult Jézustól nem remél többé bocsánatot. Olyan bűnt, amelynek bocsánatára nincs kilátás, csak tagadni lehet vagy pedig kétségbeesni. (Ratzinger) A jelek szerint korunk embere a tagadás útját választotta. Úgy tűnik, hogy sikerült elnémítani lelkiismeretét és megvalósítani a bűnnel való békés együttélést. Tagadhatatlan, hogy ez igen veszélyes állapot. Közismert igazság, hogy a betegség csak akkor gyógyítható, ha idejében felismerik. A bűn fel nem ismerése, az ilyen értelmű struccpolitika nem mentesít végzetes következményeitől. A bűn nem marad az emberben, hanem megfertőzi a társadalmat és pusztulásba sodorja életünket.

Ezért vállalta és vállalja egyházunk azt a népszerűtlen feladatot, hogy bűnbánatot, kiengesztelődést prédikáljon. 1496 farsangján valami félelmetes, de ugyanakkor épületes események színtere volt Firenze városa. Savonarola kemény beszédekben ostromozta a város lakóinak erkölcstelen életét. Szavai fölébresztették az emberek lelkiismeretét és szokatlan és látványos módon léptek a kiengesztelődés útjára. A város főterén hatalmas máglyát építettek és erre rakták elégetésre ítélt dolgaikat. A szemérmetlen képeket és olvasmányokat. Cifra ruhákat, ékszereket, kártyákat, piperecikkeket. Egy külföldi kereskedő 22 000 aranyat kínált a máglyára dobált értékekért. Ám a tüzet meggyújtották, a bűnjeleket elégették. Ne intézzük el ezt az eseményt egyetlen kézlegyintéssel! Ma is, de jó, de üdvös lenne olyan máglyát rakni, amire rádobhatnánk modern életünk bűnös hulladékait! A szívünket gúzsba kötő bűnös szenvedélyeket, a gyűlölködést és haragot. A nemzetek nyilvános és elrejtett vétkeit. A bűnt reklámozó filmeket és olvasmányokat. Az emberellenes mozgalmakat, a faji megkülönböztetést, a lelkiismereti szabadság megtiprását, gyilkos fegyvereinket és így folytathatnánk a felsorolást.

Jézus mondja: tüzet jöttem bocsátani a földre. Ma is ezt akarja tenni. Legalább mi, az ő hívei vessük máglyára bűneinket. Ha nem akarna meggyúlni, öntözzük meg a bűnbánat olajával. Valljuk a költővel:

Ó, bánat, jobb vagy, mint a kedvesem,
mert hogyha haldoklom majd csendesen,
ott lelek a halotti lepedőn,
s szívembe vágysz még ott is, epedőn.

(Francis Jammes)

KRISZTUS A NYERESÉGEM

Nagyböjt 5. vasárnapja
Fil 3, 8—14

Minden történelmi korszaknak megvannak a nagy nevei, nagy emberei. Sok igazság van az angol történetíró, Carlyle megállapításában, miszerint „az emberiség története nem más, mint a nagy emberek története”. Ezért érthető az emberek lelkesedése irántuk, amit az író így foglal össze: „A nagy emberek keresése az ifjúság délibábja és a férfikor legkomolyabb foglalkozása. Ha volna olyan mágnes a világon, amelynek hegye megmutatná a tájékokat és házakat, ahol valóban dús és hatalmas lelkű emberek élnek, mindenen túladnék, hogy az árán megvegyem azt a mágnest és útmutatása szerint még ma útnak indulnék.”

Ki tagadhatná, hogy az emberiség eddigi történelmében Jézus az, aki a legnagyobb vonzóerőt gyakorolta az emberekre? Mások is tündököltek ideig-óráig, mások is élnek az emlékezés kegyéből, mások is maradandó nyomokat hagytak történelmünkben, de senki sincs, aki ilyen magasságokba vezetné követőit. Akik ezt fölismerik és átélik, csak azok értik meg Pál apostol lelkesedését, aki mindent elvetett, sőt szemétnek tekintett, hogy Krisztust elnyerhesse. Ha valaki, hát ő megtapasztalta, hogy Krisztus barátságának nagy ára van. Már az emberekkel kialakított barátság is áldozatokat követel. Nem kell a mesék birodalmába kalandoznunk, a királyfi és a pásztorlány szerelmére utalnunk, mindennapi életünk bőven szolgál hasonló példákkal. Egy komoly, értékes barátság kedvéért sok mindenről hajlandók vagyunk lemondani. Talmi értékű kapcsolataink szinte maguktól megszakadnak. Ha valakiben fölgyúl a szerelem fényessége, szakítania kell mindazzal a hűtlenkedéssel, ami megsebezhetné a kapcsolatot. Krisztus barátsága csak akkor tölti be életünket, ha átéljük értékét és hűségünkkel izmosítjuk.

A kérdés mármost az, hogy mi, mai keresztények, hol és hogyan találkozhatunk Krisztussal, ami nélkülözhetetlen előfeltétele minden igaz barátságnak? Könnyű volt Pál apostolnak „beleszeretni” abba

a Krisztusba, aki ragyogó fényben állt elébe a damaszkuszi úton. Nekünk azonban nincsenek ilyen lelket igéző látomásaink. Hogyan találkozhatunk tehát Jézussal? Egy lelki író így válaszol kérdésünkre: „Aki randevút ad a másiknak egy nagy világváros pályaudvarán, zsúfolt vonat érkeztekör, anélkül, hogy bármikor látta volna azt, akire vár, hogyan fogja felismerni? Aki nem látta a „történeti” Krisztust, aki nem úgy közeledik hozzá, hogy őt szemlélje, az nem tudja fölismerni a többiekben és a világban.” (Quoist) Meg kell tehát ismer-nünk azt a tájékat, azt a házat, ahol Jézus tartózkodik. Meg kell szereznünk azt az iránytűt, ami elvezet hozzá. Hol ez a ház, mi ez az iránytű? A ház az evangélium, a ház az anyaszentegyház, az iránytű a keresztényi igehirdetés. Ennek kezdet óta az volt a feladata, hogy megismertesse az emberekkel a történeti Krisztust és személyes kapcsolatot teremtsen köztük. Figyelmeztetnünk kell hallgatóinkat, hogy feltámadása óta Jézus rejtett Istenként él közöttünk, bár jelenléte látható jelekhez kapcsolódik. Az igehirdetésben az ő szavait kell meghallanunk, hiszen jómaga mondotta: aki titeket hallgat, engem hallgat. A szentségekben, különösen az Eucharishtiában Vele találkozunk, hiszen ő mondotta: ez az én testem, azaz ez az én megdicsőült ember-ségem. Papjaiban is Ő közeledik hozzánk, ha olykor nagyon is gyarló a szolgálatuk.

Nagy kegyelem, ha ezeket a találkozási helyeket fölismerjük és elfogadjuk Jézus fölkinált barátságát. Köszönöm Uram, hogy meg-érintetted szívemet és szereteted vonzókörébe vontál! Nevemen szólítottál és a Te utaidra programoztad lábamat. Gondoskodtál a tövisokról, az arcomba csapó ágakról, meredek kaptatókról, beléd kapaszkodtató szakadékokról. Kisfiú koromban édesapám könyvtárában bukkantam rá Ibsen: Peer Gynt c. drámájára. Ebben olvastam az emlékezetemben mindmáig beleragadt néhány mondatot, amit édes-anya halálakor mond hősünk: „Most hát lovam, elég volt már, kifoglak, anya és fiú eleget lovagoltak. Köszönök mindent: a civódást, ütést, verést, csókolozást; s most, mint illő, köszönd te meg, hogy kocsikázni vittelek. . .” Így beszél haldokló anyjához Peer Gynt egy széken lovagolva. Talán különös, de jómagam is sokszor így gondolok Jézusomra. Köszönöm, hogy kocsidra ültetted, annyi szép utat jártunk meg együttesen. Olykor civódtál velem, de minden okod megvolt erre. Elnézted, hogy leszálljak és elkészüljek, aztán rám zuhanjon szabadságom keresztje. Kiengedtél védelmező karodból, hogy a csillogó szemetet fölismerjem és érted újra meg újra meg-tapossam. Bukásaimat is szerencsés bűnné változtattad és mindig visszahúztál barátságod eltéphetetlen szálaival.

Van-e nagyobb kincs és kegyelem Jézus barátságánál? Boldog vagy, ha erre Pál apostol szavaival válaszolhatsz.

ÖRÖK KÖRMENET

Virágvasárnap
Fil 2, 6—11

A mai vasárnapon elénekeljük és meghallgatjuk Jézus szenvedésének történetét. Ezzel mintegy elővételezzük a nagyhét eseményeit, a megjövendölt szenvedéseit Jézusunknak. A föllekesült nép pálmággal köszöntötte, Messiásnak kijáró hozsannával fogadta Jeruzsálem kapujában. Am a lelkes tömegben itt is, ott is irigy, ellenséges arcok sárgálltak és megbotránkozva szemlélték a győzelmes menetet.

Ezt a napot, eseményt idézi emlékezetünkbe a liturgia és még valamit. Gondoljuk meg: nem szükséges a képzelet szárnyán visszazállnunk a múltba, hogy meghalljuk a virágvasárnapi hozsannát és a nagypénteki „feszítsd megét”. Sohasem szabad úgy hallgatnunk az evangéliumot, mint másoknak címzett, tegnaphoz szóló, múltat idéző üzenetet. Ha jól figyelünk, ma is halljuk a hozsannát, legalább templomaink falai között, Isten megmaradt kiseded nyája körében. Még hangosabb azok kiáltása, akik ellenséges érzülettel nézik körmenetünket. Mindez nem véletlen. Az evangélium örök időszerűsége éppen abban rejlik, hogy mindig rólad, rólam, rólunk van benne szó. Mindig a mostról, soha a tegnapról. A virágvasárnapkal kezdődő körmenet mindig beletorkollik az emberiség egyetemes keresztútjába. Jól tudjuk: a virágvasárnapi bevonulás nem egy fényes trónhoz vezetett, amelyen a Messiás király elfoglalta az őt megillető helyet. Sokak megbotránkozására a Golgota lett látszólagos végállomása, ahol az Isten fia megalázta és kiüresítette önmagát.

Ha tudományunk segítségével visszapillantunk a múlt ismeretlen birodalmába, a tekintetünket lefogó homályban is fölsejlik egy látomás, miszerint a lét, az élet, az emberiség története leginkább a keresztúthoz hasonlít. Micsoda hatalmas robbanások rázták meg a világ-mindenséget, milyen roppant csatát vívtak az elemek, amíg kialakultak a különféle galaktikák. Aztán itt a földön is úton-útfélen állandó harc nyomaira bukkanunk. Bukások és győzelmek kísérik az élet kialakulását. Véres küzdelmeket vívott az emberiség is, amíg fölkapaszkodott a jelenlegi csúcra, ahol még mindig félelmes zuhanások lehetősége fenyegeti. Oly kevés a virágvasárnapunk és oly gyakori a véres nagypéntekünk. Gondoljunk csak arra, hogy századunkban is milliók járták meg a koncentrációs táborokat, a véres harcmezők keresztútját. Akkor miért fordulunk mi keresztények mégis a múltba és miért idézzük meg Jézus keresztútját? Mert benne és általa Isten is beleállt a teremtés keresztútjába, hogy az üdvösség utcájába fordítsa. A lázadástól hangos keresztúton Ő tanít meg a szenvedést átváltoztató sze-

retet hatalmára. Ő mutatta meg, hogy keresztútnak tűnő létünk végállomása nem a Golgota, hanem a feltámadást, a győzelmet hirdető húsvétvasárnap.

Miközben a mai ünnepen pálmaágot, barkaágot fogunk a kezünkbe, elibénk áll egy kérdés és választ követel. Akár akarod, akár nem, te is belesodrószt az élet keresztútjába. A kérdés csak az, hogy milyen szereposztásban veszel részt benne? Úgy-e, mint pálmaágot lengető, hozsannát kiáltó vagy úgy, mint közömbös kíváncsiskodó, esetleg szitkozódó, irigykedő, káromkodó farizeus? Gyáva Péterként, áruló Júdásként vagy hűséges Jánosként és Máriaként? Megdöbbenő, de előttünk áll a választás félelmetes lehetősége.

Urunk, mi itt és most barkát fogunk a kezünkbe és hozsannát énekelünk. Tarts meg minket ebben a hűségben! Ne engedd, hogy megigézzen az arany és ezüst csillogása, és ne vegyük ajkunkra Júdás csókját. Lehet, hogy jólesne a tűz mellé húzódnunk, de inkább didegelve valljunk meg, minthogy a jólét, az érvényesülés tüze mellett megtagadjunk. Lehet, hogy jól megfizetnék, ha halálot követelnénk, de mi inkább szegényen is hozsannát kiáltunk. Nem Barrabást, hanem Téged választunk mindörökké!

A NAGY EMLÉKMŰ

Nagycsütörtök
1 Kor 11, 23—26

Az elválás, akár az élet, akár a halál parancsára történik, mindig akkor a legfájdalmasabb, ha a távozó sok jót hagy maga után. Ugyan ki gyászolja azt az embert, aki csak sebeket ejtett szívünkön és rossz emlékeket hagyott örökségül? Azt azonban, aki pazarló bőkezűséggel tékozolta szeretetét, aki szinte belenőtt a szívünkbe, attól sohasem tudunk véglegesen elszakadni. Hiábavaló a halál minden erőlködése, szeretetünk erősebb nála.

Az evangélium ezzel a két szóval foglalja össze Jézus működését: körüljárt, jót cselekedett. Tanításával, csodáival, szeretetből vállalt szenvedéseivel felejthetetlenül beleszötte magát az emberiség emlékezetébe. Halála előtt azonban még maradandóbb emlékművet állított szeretetének. Ki tagadhatná, hogy az embert igen sok esetben a hiúság, bizonyos földi halhatatlanság vágya vezérli az emlékművek alkotásában. Hatalmas épületekkel, művészi alkotásokkal, haditettekkel akarjuk megörökíteni nevünket. Hugo von Hofmannsthal osztrák költő jelentős szerepet játszott a salzburgi ünnepi játékok megszerve-

zésében. Legjelentősebb műve a Jedermann c. dráma nagy sikert aratott világszerte. Történt egyszer, hogy a neves színész Egon Friedell társaságában az egyik bécsi parkban sétálgatott. Élénk beszélgetés közben lépkedtek a virágágyak között, amikor a színész hirtelen megállt és egy szép facsoportra mutatva megjegyezte: itt fog állni néhány évtized múlva az ön szobra. Az író látható tetszéssel fogadta a jövendölést. Igen, itt áll majd az ön szobra, folytatta Friedell, az emberek elsétálnak vagy megállnak mellette, elolvassák feliratát és ezt kérdezik: Hofmannsthal, ki is volt ez a fickó?

Nyilvánvaló, hogy Jézusunkat nem a hiúság vezérelte abban, hogy biztosítsa emlékezetét. A hálás emberiség, főleg hívei különféle módokon őrzik emlékét. Az útszéli feszületek, tornyos templomok, költői, zenei alkotások, értékes képek idézik életét és halálát. Jézus azonban mindezzel nem érte be és jómaga gondoskodott egy szokatlan, egyedülálló emlékmű föllállításáról. Nem kellett hozzá márvány, arany és ezüst, fáradságos munka, csak egy darab kenyér és néhány csepp bor. Nem a művészet, hanem a szeretet kezével alkotta meg ezekből ércnél maradandóbb emlékművét az Eucharisziát. A kenyér és bor anyaga fölött kimondja újjáteremtő szavát: „Ez az én testem, ez az én vérem.” Nem azért teszi ezt, hogy megduplázza utolsó vacsorai jelenetét, hanem, hogy legyőzve az időt, örök jelenként folytassa megdicsőült életét. Ez az én testem, ez az én vérem, tehát itt van, itt marad az én megdicsőült emberségem, hogy eleven emlékműve legyen irántunk táplált szeretetének. É ezért hatalmazza föl egyházát e hatalmas igék kimondására: Ezt cselekedjétek az én emlékezetemre! Ebből az emlékezetből születik ünnepi találkozásunk. „A múltból, mint lepelből kibontakozik az Úr, lehull Róla ezredéves történelem tarka takarója és elém lép dicsőségesen, mai mennyei mivoltában. Én fogadom, átkarolom, lelkem gyökérzetébe szállásolom, a nagy, a csak neki való és senki másnak készített vendégszobába.” (Prohászka, Ö. M. 24, 263—264 l.)

Nagysütörtök este ezt köszönjük Jézusunknak. Mi emberek, ha el is fogja szívünket az adakozás láza, olyan keveset tudunk adni keveseknek. Csak az Isten olyan gazdag, hogy mindenkinek odaajándékozza magát. Csak a föltámadott Krisztus közölheti magát híveivel. Egy asztalhoz ül velünk, mint értünk élő, kenyérszaporító Mesterünk. Így emlékeztet halandó halálára és halhatatlan életére. Nekünk adja magát, hogy bennünk is táplálja a halhatatlan élet reményét. Mert:

Aki szeretett a földön,
akit szerettek a földön,
annak nincs halála!

(Zelk Zoltán)

ISTEN OLDALÁN

Nagypéntek
Zsid 4, 14—16, 5, 7—9

Láttam egy képet: viharos tengeren hánykolódó bárkát, kereszt az árboca, szélről duzzad vitorlája. Hogyan értelmezzük ezt a képet? Igen egyszerűen. Emberi életünk hasonlít a viharos tengerhez, törekeny sajkában, ködbe vesző partok között hánykolódunk. Talán nincs is part, gondoljuk olykor, nem vár kikötő, csak a hullámsír mélye. Ám a hívő ember bárkájában megjelenik Jézus. Rátűzi keresztjét, kifeszíti szeretete vitorláját és megragadja a hajó kormányrudját. Nem tesz csodát, nem csillapítja le a szenvedés hullámain, de mellénk áll, irányt mutat és a remény zászlóját tűzi árbocunkra.

Ezzel a hasonlattal szinte válaszoltunk is arra a kérdésre, hogy miért olvassuk, miért énekeljük minden esztendőben a passiót, miért állítjuk életünk közepébe Krisztus keresztjét. Hiszen annyi más, sőt borzalmasabb szenvedést láthattunk azóta. Gondoljunk a véres háborúk áldozataira! Gondoljunk a koncentrációs táborok, a gázkamrák homályúségeire! A vietnami és kambodzsai vérfürdőkre. Vajon nem homályosul el ezek mellett Krisztus keresztje? És ha nem, miért nem?

A keresztény hit így válaszol erre a kérdésre: Krisztus keresztje azért őrzi meg hervadhatatlanul lombozatát, azért marad örökzöld fája a földnek, mert rajta az Isten fia lépett sorsközösségre az emberiséggel. Nem a szenvedése egyedülálló, hanem szenvedő személyisége. Születésével csatlakozott az emberi családhoz. Megélt a gyermekséget, hogy mindnyájunkat megtanítsa Atyának szólítani az Istent. Mikor a Jordán folyóban megkeresztelkedett, a bűnös emberiséggel vállalt közösséget. A keresztúton pedig beleállt a szenvedés körmenetébe, hogy bizonyítsa szeretetét és minden emberi fájdalmat az áldozat és a belőle fakadó új élet felé tereljen. Szolidaritást vállalt velünk, mellénk állt a szenvedésben, ahol mindenki egyedül marad. Lincoln Ábrahám mondotta egyszer: „Sajnállok mindenkit, aki nem érzi át a felebarátja háttára mért korbácsütést.” Nos, Jézust nem kell ilyen értelemben sajnálnunk. Ő nemcsak átérzte, hanem átélte a háttára mért korbácsütéseket. Tette ezt azért, mert az igazi szeretet vállalja a szenvedés kockázatát is. Ez a legnagyobb bizonyítéka igazának.

Isten sokszor és sokféleképpen szólt hozzánk, de a kereszt igéje legfontosabb üzenete. Ezzel tanít meg mindnyájunkat, hogy Isten nem egy rettegve tisztelt uralkodó akar lenni, hanem velünk együttérző Atya és Barát. Egy tiroli fészületen olvashatjuk a feliratot: A természet kertjében megláthatod Isten nyomait. Ha többet akarsz tudni róla,

akkor állj meg Krisztus keresztye előtt! Nos, mi többet akarunk tudni és ezért állunk ma is Jézus keresztye elé. Nem futunk el mellőle, mert ezzel Jézustól és a szenvedés megoldásának lehetősége elől emigrálnánk. Nem, nem szégyelljük Krisztus keresztyét, mert valljuk, hogy az igaz ember leveretésében is erősebb, mint a gonosz győzelmében. (M. L. King) Mi, keresztyények ezt a leveretésében is erős Krisztust tiszteljük. Közel áll hozzánk, hiszen jómagunk is a szenvedések keresztyútját járjuk. Földi életünkben a szenvedő Krisztus az utunk a győzelmes Krisztus felé. Nem véletlen, hogy kétezer év óta leggyakrabban a kereszten függve ábrázoljuk. Erre hívta fel figyelmünket a japán író, Shusaku Endo a 36 kiadást megért Hallgatás c. regényében.

A történet háttérül a XVI. századi japán keresztyényüldözés szolgál. A fölébredő nacionalizmus az idegenek által hirdetett keresztyénység ellen fordul. Sokan meghalnak hitükért, csak a hittagadók menthetik meg a bőrüket. Ez történik az egyik kiváló pappal, Ferreira atyával is. Mikor ezt odahaza Portugáliában meghallják tanítványai, nem akarják elhinni. Ezért kedves tanítványa Rodriguez Japánba utazik. Hamarosan őt is elfogják és hittagadásra kényszerítik. Nem kell semmitsem mondania, csak rátaposni a lába elé helyezett, fába vésett Krisztus-arcra. A bátor pap nemet mond és örül győzelmének. Ekkor azonban eléje hozzák és újra kínozni kezdik a hitüket már többször megtagadott keresztyényeket. És ekkor, mintha megszólalna a földre fektetett Krisztus és ezt mondaná: lépj rám, hisz azért vagyok itt... Az író ezzel akarja hangsúlyozni, a szenvedő Krisztus azért engedte és engedi magát megtiporni, hogy szeretetével megmentse életünket.

Igaz, sokan keményen bírálják a regényt és sok tekintetben jogos a kifogásuk. Azt az igazságot azonban jól szemlélteti, hogy földi életünkben a szenvedő Krisztus áll a legközelebb hozzánk. A keresztyény élet a szenvedés hangszerén kezdődik és áldozattá változva folytatódik a boldogság énekében. Isten mellénk áll a szenvedésben és ha mi is melléje állunk, ha ekkor is hiszünk szeretetében, akkor, csakis akkor részeshetünk dicsőségében. Ezt az igazságot sejtette meg a betegagy keresztyfáján fekvő költő, midőn így énekel:

Barátaim azt hiszik, hogy fekszem,
nem tudják, már járni tanulok
megadóan, Isten oldalán.

(Zelk Zoltán)

Mi, keresztyények életünk nagypéntekén Isten mellé állunk, az ő segítségével tanulunk járni és üdvösségre jutni.

HALÁLNAK HALÁLA

Húsvétvasárnap
Kol 3, 1—4

Megszépül a Halászbástya, az Országház, a koronázó templom gótikus tornya, midőn a fényoszlopok keresztűzébe kerül. A formák és színek, az ódon kövek ilyenkor kezdenek igazán „élni”. A sötétségben senki és semmi sem mutatja a létezés jelét. Érthető tehát, ha a teremtés is a „legyen világossággal” kezdődik. Vele születik a világmindenség és fény szötte köntösben tárul fel előttünk a galaktikák színpada.

Erre a teremő szeretetre és világosságra emlékeztet a húsvéti gyertya, ami itt ég oltárunk mellett. De nemcsak erre! Mikor Jézus meghalt nagypénteken a kereszten, sötétség borult a földre. Úgy takarta be, mint szemfödő a halottat. Mert Jézussal együtt oly sok minden meghalt a földön. Meghalt egy ember és vele együtt sok millió, akik azért élnek, hogy bizonyosságot tegyenek az igazságról. Meghalt a Szeretet, aki szelid fényével maga köré gyűjtötte az árvák, szenvedők, nyomorultak karavánját. Meghalt a Jézusba vetett messiási hit, holtá dermedt az apostolok lelkesedése. De meghalt az tévhit is, miszerint az emberi élet színjátéka a semmibe hull vissza és az élet világosságát a megsemmisülés éjszakája követi. Eddig minden tapasztalatunk erről tanúskodott. Ám húsvét hajnalán felcsendült Isten újjáteremtő szava: „Legyen világosság!” Ez az új fény nem a naprendszerek, nem a csillagok szemében ragyogott fel, hanem a föltámadt Krisztus arcán.

Vajon miféle fényre, világosságra kell gondolnunk, ami Krisztus húsvéti sírjából árad a világra? Sokan úgy tekintik Jézus föltámadását, mint egy tragikus életút sikeres befejezését, „happy endjét”. Vagy valami szép mítoszt, vallásos regét látnak benne, aminek semmi köze sincs a valósághoz. Jólesik itt a templomban minden esztendőben átélni a húsvéti misztériumot, de aztán igyekszünk mielőbb napirendre térni fölötte. Nos, a hívő ember számára a húsvéti gyertya egy olyan fény kigyúlását jelzi, ami egészen új megvilágításba helyezi emberi létünket. Valahányszor temetésen vagyok, többször is észreveszem, hogy a hozzátartozók közül belenéz valaki a koporsóba váró sírgödörbe. Úgy tekintenek belé, mint az emberi lét végállomására. Úgy tűnik, hogy a halál kemény ökle leveri álmaink egéről azokat a csillagokat, amelyeket élni akarásunk röpit a magasba. Mi, keresztények — ezért is tartanak minket sokan oktalannak — ebben a tekintetben is másképp gondolkozunk. Az idő nem állt meg nagypéntek fölött, a sötétség hatalma nem vált véglegessé. A halál beleszúrhatta fullánkját

Jézusba, de ezt vesztére tette. Húsvét hajnalán világraszóló győzelmet aratott fölötte a feltámadás. Masa Kolenki költő írja: „A saját halálával meghal az ember, de mások halálával együtt kell élni...” Gondoljunk csak arra, hogy amíg élünk, mennyi halottunk emlékét hordozzuk emlékezetünkben. Jézus halála is beleivódott az emberiség kollektív tudatába, de nemcsak halála, hanem föltámadása is. A föltámadt Krisztusban élénk áll egy végleges, egy befejezett ember. Isten ilyennek tervezte és akarja az embert. Ide lehet, ide kell fölkapaszkodnunk nem a természetes fejlődés tolóerejével, hanem Isten újjáteremtő kegyelmével. Ezért húsvét az ember igazi ünnepe. Karácsony az indulásé, húsvét a beteljesedésé.

Itt ég a húsvéti gyertya oltárunk mellett, mint jelképe annak a reménynek, amit a föltámadt Krisztus sírjáról gyújtunk. Az Ő feltámadásával, ez legnagyobb ígérete, a miénk is megkezdődött. Ha nem hinnénk ebben, nyomorultabbak lennénk minden teremtménynél. Egy sziléziai koncentrációs táborban történt 1944 telén. Hugo Gryn zsidó rabbi így emlékezik: Édesapám a barakk sarkába húzódott néhány barátjával. A szentély felavatásának napja, Hanukka ünnepe közeledett. Elővett egy agyagedényt, megolvasztotta margarin adagját és mécsesként meggyújtotta. Mielőtt elmondhatta volna az áldás szavait, tiltakozni kezdtem az értékes élelmiszer elégetése ellen. Ő rámnézett és ezt mondotta: mi ketten, te meg én, láttunk már embereket, akik evés nélkül három hétig éltek. Emlékezz, megtörtént már az is, hogy három napig nem kaptunk vizet. De az ember három percig sem élhet remény nélkül. . .

A kérdés mármost az, hogy mi, keresztények, mire alapozzuk föltámadásunk reményét? Jézus ígéretére, miszerint, aki benne hisz, ha meghal is, élni fog. Jézus megváltó halálával bizonyította ember-szeretetét, föltámadásával pedig isteni hatalmát. Ebből a két forrásból merítjük hitünket, amely olajként táplálja reményünk mécsesét. Mi, keresztények nem élhetünk és nem élünk remény nélkül. Ennek fényében tekintünk előre, mert „a világ csak előre tekintve érdekes, de ha így nézzük, szenvedélyesen lenyűgöző.” (Teilhard)

Szántó Piroska képeiről írja Zelk Zoltán, a költő:

Az ő Krisztusai lelépnek a keresztről,
s ha mennyben, ha földön járnak,
talpuk alatt soha péntek,
talpuk alatt csak vasárnap.

Hát ez a húsvéti hit lényege. Nem a halált hozó nagypéntek ég talpuk alatt, hanem a föltámadást jelentő húsvétvasárnap.

A FÖLTÁMADÁS TANÚI

Húsvéthétfő

Idős, életet megjárt férfi vallotta: szeretem Jézus Krisztust és elfogadom evangéliumát. Ha Ő nem lenne, talán hinni sem tudnék Istenben. Hogy ez a megállapítás mennyire igaz, az nyilvánvaló abból a tényből, miszerint az evangélium ismerete nélkül elbizonytalanodnak Isten felé vezető lépteink. Ha nem lenne szüksége az emberiségnek Krisztusra, mennyei Atyánk sem küldte volna hozzánk. Sajnos, az emberek ősi bűne a gőg, a túlságos önbizalom és ezért fennen hirdetik: jól megvagyunk mi Isten, Krisztus és egyház nélkül. Ám éppen ez az elbizakodott nemzedék kénytelen rádöbbenni tévedésére, kudarcainak romjai között vergődve. Az atomhalál szakadéka mellett eljött az ideje annak, hogy eldobjuk önhittségünk bálványát és felszabaduló kezünkkel Krisztusba kapaszkodjunk.

Kérdezhetné valaki: hogyan lehetséges ez? Hiszen a názareti Jézust keresztre feszítették és eltemették. Igaz, a keresztyének hite szerint föltámadt, de aztán kilépett a földi élet keretéből. Ha ez így van, akkor hogyan találkozhatunk Vele, miként valósítható meg az üdvözítő kézfogás? A neves svájci pszichológus C. G. Jung Erasmus szavait választotta könyvei jelmondatává: *Vocatus atque non vocatus, Deus aderit*. Akár hívjuk, akár nem, Isten jelen van életünkben. Ugyanezt mondhatjuk Jézusról is. Feltámadásával olyan létformát öltött magára, hogy mindenki számára megközelíthető legyen. Elsősorban egyházát bízta meg, hogy a jelen képernyőjére rávetítse követendő alakját és tanítását. Az egyházba tömörült Isten népére vár az a feladat, hogy tanúságot tegyen Jézus életéről. A további kérdés mármost az, hogy mi, mai keresztyének honnan merítjük azt a hitet, miszerint Jézus föltámadt és él? A mai szentleckében Pál apostol válaszol kérdésünkre. Ebből kiderül, hogy a húsvéti örömhír megbízható tanúk vallomására támaszkodik. Krisztus feltámadását ezek alapján minősíthetjük történelmi ténynek akkor is, ha nem illeszthető bele a természetes lét kategóriáiba. Érzékszerveinkkel meg nem ragadható, természetfölötti jelenséggel állunk szemben. Sokan éppen ezért a „józan ész” nevében elutasítják lehetőségét. Vajon mit válaszoljunk a kételkedőknek? Hát csak ezt és ennyit: „Az a kémikus, aki nem hajlandó radioaktív anyagokkal foglalkozni, mivel másként viselkednek, más törvényeknek engedelmessé válnak, mint a többiek, az ilyen nem méltó a tudós nevére. Ugyanilyen elfogultnak és tudománytalannak kellene minősítenünk azt a történészt, aki nem hajlandó elismerni a Krisztus-jelenséget.” (Teilhard)

Az evangéliumot át meg átszövi az a szeretet, ami az Atyát a Fiúval összeköti. Jézus legfőbb tisztének tartotta az Atya megdicsőítését, az Atya pedig a Fiú fölmagasztalását. Ez a kölcsönös szeretet „követelte” a krisztusi embertest megdicsőülését, föltámadását. Krisztus emberiségének is az örök élet létformájába kellett öltöznie, hogy örök szeretetben egyesüljön az Atyával. Ehhez hasonlóan a mi föltámadásunkat is Isten szeretete indokolja. Minden igazi szeretet így beszél: nem akarom, hogy meghalj, akarom, hogy örökké velem maradj!

Egy különös, mesének is beillő történetben olvasok egy férfiről, aki betér az egyik faluba és többek előtt kijelenti: hatalmamban áll, hogy holnap minden halottat föltámasszak. A hír futótüzként terjed a faluban. A jövevény pedig szobát bérel a vendéglőben és ott is elmondja jövetele célját. Jóízűen megvacsorázik és borral is megöntözi a megöntözendőket. Utána visszavonul a szobájába. Hamarosan kopogtatnak ajtaján. A vendéglős jelenik meg és így szól vendégéhez: jó ember, néhány hónapja, hogy meghalt az anyósom, aki évekig megkeserítette életünket. Nagyon kérek, ne támaszd fel őt. Mikor emberünk beleegyezően bólint, tekintélyes összeget tesz asztalára. Hamarosan megint kopogtatnak. Egy özvegyasszony jelenik meg és elmondja: egy éve halt meg részeges férje, aki pokollá változtatta életüket. Kérek, hagy sírjában, ne vedd el lelki békémet! Megfizetek érte. Néhány hete, hogy meghalt a főnököm és én lettem utóda. Kérek, ne támaszd föl, így szólt a harmadik látogató. Természetesen ő sem feledkezett meg a hálapénzről. Így jöttek sorban a hiszékeny emberek és másnap reggel az állítólagos halott-támasztó tele zsebbel hagyta el a falut.

Hihetetlennek hangzó történet, de a magja mindenki előtt nyilvánvaló igazság. Csak a szeretet kívánja az életet, csak a szeretet élete méltó a föltámadásra. Akkor vagyok keresztény, igaz követője a Feltámadottnak, ha minden erőmmel erre törekszem. Aki nem szeret, az élő halott. Azért van húsvét, hogy a gyűlölet és közöny halálából föltámasszon minket a szeretet életére. Ilyenkor megtelnek templomaink és sokan beállnak a föltámadási körmenetbe. Ne gondoljátok, hogy ez örvendetes jelenség a lelkipásztornak. Ilyenkor látjuk azokat a keresztényeket, akik afféle pártoló tagjai egyházunknak. Egy francia vallás-szociológus „négykerékű keresztényeknek” nevezi őket. Mit jelent sen ez? Hát egyszerűen azt, hogy sok névleges keresztény leginkább három alkalommal gurul a templomba, fordul az egyházhoz. Először a babakocsiban a keresztelőre. Aztán taxin az esküvőre. Végül halottaskocsin papi kísérettel a sírgödörbe. Számukra olyan az egyház, mint az elhagyott szülői ház, ahová egyre ritkábban és csak látogatóba tér vissza a gyermek.

Testvérek! Húsvétot ünnepelünk, Krisztus feltámadását. Erről

azonban nekünk kell tanúskodnunk szeretetre támadó életünkkel. Ne legyünk „négykerekű keresztények” és tegyünk meg mindent annak érdekében, hogy környezetünkben is csökkenjen a számuk. Akkor majd mi is eldicsekedhetjük Pál apostollal: Isten kegyelme nem volt bennem hiábavaló.

AZ ELSŐ ÉS UTOLSÓ

Húsvét 2. vasárnapja
Jel 1, 9—11a, 12—13, 17—19

Jézus Krisztus életének diadalíve nem időszámításunkkal indul és áthidaló távolsága nem korlátozódik néhány évtizedre. Hitünk szerint Ő a századok halhatatlan királya, a kezdet és a vég a világegyetem történetében. Átala történt a teremtés, benne áll fenn, Tőle kapja szilárdságát és Hozzá tér vissza. Ő az isteni világterv szegletköve, Ő ad értelmet az emberi történelemnek és Benne valósul meg a teremtés egysége. Megtestesülése által beleépült az emberi családba, hogy megdicsőített életünkkel mi is beléphessünk a mennyei Jeruzsálem „lakóhelyére.”

Erre a hitigazságra emlékeztet a Jelenések könyve, és a mai szentleckében fölolvastott tanítása. Az újszövetségi Szentírás kevésbé ismert könyve ez és nem véletlenül. Nehezebben érthető, mint például az evangélium. Egy letűnt kultúra képeit alkalmazza és olyan nyelvet használ, ami idegen a mai ember számára. Mivel pedig ezek a képek többféleképpen is értelmezhetők, különösen kedvelték a tévtanítók; ezzel próbálták igazolni kétes értékű állításaikat. A könyv nem történetfilozófiai műnek készült és nem csupán az egyház jövőjét akarja megfesteni. Igazi célja: vigasztalást nyújtani az üldözést szenvedő egyházaknak.

Képzeljük magunkat az első századba, amikor a római államhatalom felfigyel az egyre terjedő kereszténységre. Mivel elvetik a császárkultuszt és mert veszélyeztetik a birodalom egységét, hamarosan államellenes összeesküvőknek minősítik őket. Néro és Domitianus császárok alatt föllángol a keresztények üldözése és János apostol is Patmos szigetére internálják. Lám, semmi sem új a nap alatt! A keresztények ekkor még szétszórt közösségekben, kisdud nyájként élnek a pogány környezetben. Ebben a szorult helyzetben felvetődik bennük a kérdés: hol a mi Urunk, miért nem siet segítségünkre? Miért tűri el hívei üldözését? Erre akar válaszolni János apostol a Jelenések

könyvében. Figyelmezteti a keresztényeket: ne a vihart, ne a hullámokat nézzék csupán, hanem Jézust, aki erősebb, hatalmasabb az emberkavarta hullámoknál. Itt van a jelen viharában akkor is, ha nem csendesíti le, mint egykor a Galileai tengert. Nem menti meg híveit a mulandó szenvedésektől, de Ő vár rájuk az örök élet partjain. Ő a kezdet és a vég és a közte szorongó időben a gonoszság is eljátszhatja kisdied játékait. Ez az idő azonban arra is alkalmat ad a keresztényeknek, hogy az áldozat, a vértanúság, a hősiesség gyöngyeit teremjék.

Az első látomásban ezt a győzelmes Krisztust állítja eléink az apostol. A leírás jobb megértéséül néhány megjegyzést a fölhasznált képek jelentéséről. A vigasztalásnak szánt könyv címzettje a hét egyház, a hét gyertyatartó. Az akkori szóhasználatban a hetes szám a tökéletesség, a tejség jeképe. Ezért úgy kell értelmeznünk a Jelenések könyvét, mint az összes részegyházaknak címzett iratot. Minden egyházközség azzal dicsekedhet, hogy körében tudhatja a föltámadt Krisztust. Bokáig érő fehér ruhája főpapi méltóságát jelzi, az aranyöv pedig királyi hatalmát. A fehér haj és ősz fej, a lobogó tűzű szem megdicsőült állapotára utal. A szájából előtörő kétélű kard ítélező hatalmára figyelmeztet. Ezután következik a szóbeli bemutatkozás: Ne félj! Én vagyok az Első és Utolsó, s az Élő: halott voltam, de most örökkön-örökké élek. Nálam a halál és az alvilág kulcsa.

Ezekkel a szavakkal a megdicsőült Krisztus megismétli azt, amit oly sokszor hallunk az evangéliumban a történeti Krisztus ajkáról: ne féljete! Ennek hallatán azonban jogosan vetődik fel bennünk a kérdés: mivel bátorítasz minket Jézusunk, hogy ne essünk ájultan, megadóan a félelem, a kétségbeesés karjaiba? Hiszen sokszor olyan védtelenek vagyunk a minket környező veszedelmekkel szemben. Sőt, azt is el kell ismernünk, hogy a félelem sokszor a javunkat szolgálja, mivel az óvatosság fegyverével vértézi életünket. Hogyne félnénk a betegségtől, a szenvedéstől és a haláltól? Féltetni kell hitünket is a bennünk és körülöttünk leselkedő kételyektől. Sokszor megrokkannak izmaink az ellenük folytatott küzdelemben. Vajon mivel öntesz bátorságot csüggedő szívünkbe, hogy a félelem sötétjében is előre menjünk? Íme a válasz: Én vagyok az örökkévaló Élő. Isten korlátlan hatalommal rendelkezik és ezzel öleli mindazokat, akik hitük és szeretetük karjával belé kapaszkodnak. Ennek a halhatatlan életnek birtokosa a halálból feltámadt Krisztus és az életét folytató egyház. Mennyi minden összeomlik bennünk, amikor a halál elragadja azt, akit szerettünk, akire az életünket építettük. Sok özvegy lelkileg megsántulva járja tovább magányos élete ösvényeit. A hívő keresztényt nem fenyegeti ez a veszély, ha életét az örökké élő Krisztusra építi. Tévedés lenne azt képzelnünk, hogy a Krisztus által ígért örök

élet a halál után kezdődik. A keresztény élet valójában megkezdett örök élet, részesedés Krisztus életében.

Napjainkban sokan jövendölik az egyház elhalását és szívesen idézik Heine szavait, hogy a kereszténység végelgyengülésben szenved. Mindez nem újság számunkra. Mi lesz az egyház sorsa, kérdezzük talán mi is? A neves hittudós szavaival válaszolok: „Az Egyház jövője ma csak azoknak az erejéből fakadhat, akik mély gyökeret eresztettek és hitük tiszta gazdagságából élnek. Nem azok építik az Egyház jövőjét, akik csak előírásokat gyártanak. Nem is azok, akik mindig csak az adott pillanathoz alkalmazkodnak. Azok sem, akik csak másokat bírálgatnak, de saját magukat tévedhetetlen mércének tekintik. Az Egyház jövőjét most is — mint mindig — a szentek fogják újjáalakítani.” (Ratzinger)

A BÁRÁNY DICSÓSÉGE

Húsvét 3. vasárnapja
Jel 5, 11—14

Mindenki tudja, hogy az emberiség története hasonlít a jerikói úthoz, ahol Káin gyilkos utódai a kiontott Ábel vérével jelzik vonulásuk nyomát. Nem véletlen, ha Jézus földi útja is keresztútban végződött, és szenvedéssel volt kikövezve. Sokszor jelentkezik bennünk is valami elkeseredett tiltakozás a kegyetlennek tartott világ ellen. Érthetetlen a hívők számára, hogy az a Krisztus, akinek minden hatalom megadatott, miért nem vonta ki magát a megalázó szenvedésből? Miért csatlakozott a véres gyászmenethez, miért vállalta az ártatlanul megölt bárány szerepét?

Vakmerőség lenne okoskodó válaszokat sorakoztatnunk a belénk nyilalló kérdésekre. Ahhoz sincs kellő tudásunk, hogy ítéletet mondjunk a jelenlegi világrend felett. Igaz, akadnak elkeseredett lázadók, akik kimondják az elmarasztaló ítéletet. Őszinte részvétellel hallgatjuk őket, mert hit nélkül kénköves, pusztító eső hull minden szenvedés vulkánjából. Elie Wiesel zsidó költőnő átélte a náci koncentrációs tábor borzalmait. Ha ő nem is, de istenhite elégett a krematórium tüzeiben. Ezt írja: „Kérdezz Istenről, akit csak akarsz, de ne engem! Vajon őrzője vagyok Neki? Én búcsút mondtam Ábrahám Istenének. Más gazdát keressen, más népet válasszon, engem többé nem érdekel.”

De vajon mi, akik Isten új, választott népének valljuk magunkat,

hogyan értékeljük a szentek és angyalok himnuszát a mai szentleckében? Miért kellett Jézusnak a szenvedés és halál kapuján a dicsőség trónjára lépni? Hát nem lett volna nagyszerű, lenyűgöző, ha leszáll a keresztről és ellenségei szeme láttára magára ölti a dicsőség fénykötösét? Nem lett volna okosabb Tábor-heggyé változtatni a Golgotát és a nagypénteki sötétség helyett dicsősége fényével elvakítani ellenségei szemét? Miért nem ezt tette Jézus? A neves francia költő, Paul Claudel így jellemzi Jézus szenvedését: „Nem azért jött, hogy eltörölje a szenvedést. Nem is azért, hogy megmagyarázza nekünk. De eljött, hogy megtöltse jelenlétével.” Vajon miért volt erre szükség? Nem kétséges, hogy a szenvedés hozzátartozik az emberi lét teljességéhez. Nem ismerni a szenvedést annyi, mint nem ismerni az életet. Sajnos, ilyen tudatlansággal egyikünk sem rendelkezik. Az is közismert, hogy a legtöbb ember szeret dicsekedni; ki ezzel, ki azzal. Van, aki büszke szépségére, testi vagy szellemi erejére. Mások gazdagságukkal, hatalmukkal dicsekszenek. Ha azonban valaki visszatekint életére, megakad a szeme azokon a sebekben, sebhelyeken, amelyeket a szenvedés utcáiban kapott. Mert mit mondhat igazán sajátjának az ember? Két dolgot: a bűneit és a szenvedéseit. A bűneinket azáltal változtathatjuk „szerencsés bűnné”, hogy beleöntjük bánatunkat és így megtérésünkkel örvendeztetjük az ég angyalait. A szenvedést pedig azzal változtatjuk ádozattá, hogy beleöntjük szeretetünket. Jézus gyakran hangoztatta, küldetésének egyik fontos célja, hogy példát adjon nekünk. Mindazok, akik követték és követik Jézust a szenvedés útján, joggal dicsekedhetnek ezzel. Az ilyen szeretetből vállalt szenvedés legnagyobb bizonyítéka hitünknek, bizonyoságot tesz lelki erőnköről, megérleli bölcsességünket és tiszteletet ébreszt a külső szemlélőben is. Így és ezáltal szolgálja igazi dicsőségünket.

Sajnos, a legtöbb baj onnan származik, hogy az emberek nem a szenvedés elviselésével, áldozattá nemesítésével, hanem a szenvedés okozásával keresik dicsőségüket. Jelen századunk csaknem minden véres tragédiája abból ered, hogy egyesek az erőszak, a másokat megrövidítő harácsolás útján, milliók eltiprásával akartak fölkapaszkodni a hatalom trónusára. Nem véletlen, hogy tiszavirágéletű az ilyen véren szerzett dicsőség. Néhány évvel a második világháború után egy németországi kisvárosban előadták Karl Zuckmayer: Ördög tábornok című színdarabját. Az első felvonás egy berlini szálloda szalonjában játszódik 1941-ben. A díszlettervező mindent elkövetett, hogy a szalon a valóságnak megfelelően legyen berendezve. Már minden szükséges kellék a helyén volt, csak egy Hitler-kép hiányzott. Ám hiába keresték az egész városban, egyetlen képet sem találtak a dicstelen véget ért diktátorról. Végül a színház festőjének kellett emlékeztetből

megfesteni e az arcképet. Lám, ez a sorsa azoknak a földi nagyságoknak, akik a gyűlölet ecsetjével festik arcukat a történelem lapjaira.

Pál apostol a keresztényeket Krisztus társörököseinek nevezi. Ha mi is a Bárány trónja mellé akarunk állni, ha részesülni szeretnénk boldogságában, nem szabad visszariadnunk értünk vállalt keresztútjától. „Amikor tehát szembenézünk akármiféle felfordulással, először ezt kell kiáltanunk: nem fogunk elpusztulni! Nem estünk halálos betegségbe, csak növekedésünk válságát éljük át. . . Ameddig csak elér tekintetünk, az életnek mindig csak szenvedéssel, a rosszon keresztül sikerült magasabbra emelkednie, a keresztút állomásain át.” (Teilhard) Ezt sejtette meg a költő is, W. Blake, aki néhány verssorával így simul bele a mai szentlecke tanításába:

Öröm s bú finom szövete
Égi lelkünk öltözete;
Minden szomorúság alatt
Selymes szálú öröm szalad.
Jól van ez így belénk oltva:
Öröm és bú: ember sorsa,
S ha ezt tudjuk igazában,
Bizton járunk a világban.

A SZENTEK SEREGÉBEN

Húsvét 4. vasárnapja
Jel 7, 9, 14b—17

Az emberi szellem nagyszerű kalandja, roppant erőfeszítést igénylő vállalkozása: a múlt vallatása. Megkeresni azokat a nyomokat, ködbevesző tájakat, ahonnan elindult az élet. Ennél csak egyvalami izgalmasabb: a jövő méhében alakuló jövő kutatása.

Igaz, ehhez a vállalkozáshoz vannak bizonyos támaszpontjaink, de bő tere nyílik a képzeletnek is. Ez érthető, ha meggondoljuk, hogy mennyi ismeretlen x és y található a jövő egyenletében. Nem véletlen, ha a jövő mindig izgatta az emberek képzeletét és főleg nehéz időkben egészen közel hajolt hozzánk. Köztudomású, hogy az ismeretlen hónapok különös hangsúlyt kaptak az ősegyház életében is. Jézus válasza és az ehhez csatlakozó jánosi látomás eloszlatja a bizonytalanságot és elének állítja az abszolút jövő hatalmas körképét. Minden emberi küzdelem hajtóereje a győzelem reménye. A mai szentlekkében Krisz-

tus és hívei végső győzelmét állítja elénk a patmoszi látnok. Isten ellenségei bukásra vannak ítélve, hívei megvertnek látszó serege győzelmi pálmával vonul be a Szent Városba. Ezt nem emberkéz építette, hanem Isten teremti házanépe számára. Ebből az újjáteremtett világból kimarad földi életünk minden negatívuma; éhség, szomjúság, könny és halál.

Nem kétséges, egy igaz, nemes eszméért élő és haló ember vagy embercsoport mindig számíthat legalább az utókor elismerésére. Isten azonban nem ilyen földi dicsőséget ígér követőinek. Egészen más és maradandóbb azok boldogsága, akik üldöztetést szenvednek az igazságért. Valami megdöbbenő, démoni jelensége a történelemnek az igaz emberek és így Isten szentjeinek üldözése. Pedig a legtöbbjük Mórús Szent Tamással mondhatja: „én senkinek sem teszek rosszat, senkiről sem mondok rosszat, senkiről sem gondolok rosszat, mindenkinek jót kívánok. Ha ez nem elég ahhoz, hogy egy ember életben maradjon, akkor valóban nem kívánok tovább élni...” Mindezek hallatán joggal vetődik fel a kérdés: miért kell ennek így történnie? Erre a kérdésre a Szentírás tanítását visszahangozva Leon Bloy így válaszol: „A sátán közjátéka nélkül a világban minden megmagyarázhatatlan.” Igaz, napjainkban nem divatos az ördögöt emlegetni, de a tények véres valósága az ő ujljenomatait mutatják. A szép és szent emberséggel szemben két magatartás a leggyakoribb. Elfogadni, csodálni és utánozni vagy a hazugság és erőszak szemfödőjével letakarni. Nem véletlen, hogy a Szentírás gyilkosnak, hazugnak nevezi a sátánt, az emberiség ősi ellenségének. Nemcsak Istennek vannak gyermekei, hanem a sátánnak is. Mint farkasok ólálkodnak Isten népe körül és gyakran belemarnak.

Nyilvánvaló azonban, hogy a farkasok foga is törékeny és az igazságnak mindig vannak olyan tartalékai, amelyek a maguk módján ellencsapást mérhetnek a gonoszságra. Az ártatlanul kiontott vér megálljt parancsol, megtöri a démoni erők hatalmát. A földi életben az igazság győzelme nem képzelhető el áldozatok nélkül, de ezekből épül a mennyei Jeruzsálem tündöklő szépsége. Vedd el az üldözéseket és elvetted az egyház gyöngyeit.

Félreértendő a látomás jelentőségét, ha azt gondolnánk, hogy kizárólag a vértanúság által csatlakozhat valaki a szentek seregéhez. Ott látjuk közöttük azokat a bűnösöket is, akik tisztára mosták lelküket a Bárány, Krisztus vérében. Mert divat ide, divat oda, minden gondolkozó ember elismeri, hogy a legnagyobb emberri vállalkozás a tökéletesség, mondjuk ki nyíltan, a szentség csúcsára igyekezni. Alkothat valaki világgraszoló remekművet. Márványból szobrot, Mózeszt vagy Pietát, örömodát zengő szimfóniát, milliók fülét simogató költeményeket. Gazdagíthatja a tudományt, előreviheti a technikát,

de mindennél nagyobb teljesítmény az emberi remekmű, a szép jellem, a szent emberség. Nem nagyokat mondani, hanem nagy dolgokat tenni, szépen élni, ez a keresztény ideál.

Meghatónak is mondhatnám Németh László vallomását életrajzi írásainak utolsó soraiban. „Hány este, vasárnap, hónapvég, születésnap, szilveszter, amelyen eltökéltem: reggeltől, hétfőtől, elsejétől, az újévtől különb leszek. S ma, amikor méltó munka, szerető emberi kör, halál utáni dicsőség reménye nincs többé előttem, tán még görcsösebben kapaszkodom az idő minden képzelt fogantyújába, amin azt hiszem, följebb lendíthetem magam. Sziszifuszi harc s ehhez az egyhez nem kopott el nemcsak az erőm, de furcsa: a reményem sem.” (Homályból homályba, II. 575. 1.)

János apostol a szentek seregét megszámlálhatatlannak látta. Ebben is megnyilvánul keresztény optimizmusa, amely nem tartja reménytelennek az életszentség kalandjának sikerét. Bármilyen szerénynek legyenek testi-szellemi adottságaink, nehezek körülményeink, Isten segítségével ki-ki szentté küzdheti életét.

ÚJ ÉG ÉS ÚJ FÖLD

Húsvét 5. vasárnapja
Jel 21, 1—5

Érdeemes felfigyelnünk arra a jelenségre, hogy a Biblia első, teremtésről szóló könyve az emberi élet színteréül egy gyümölcsöskertet, a paradicsomot választja. Ugyanakkor az utolsó szentírási könyv, a Jelenések könyve, az eljövendő, végleges emberi élet helyét egy városban, a mennyei Jeruzsálemben határozza meg.

Város, város, milyen nagy vonzóerőt gyakorolt és gyakorol ez a szó a civilizáció útjára lépő emberre! Napjainkban is sokan hajlandók elhagyni a biztos vidéki egzisztenciát, munkát, és házat, hogy városba költözzenek. Egyes külföldi országokban, például Dél-Amerikában bádogviskók ezrei ölelik körül a fényes városközpontot. Vajon mi vonzza az embereket, miért olyan kívánatos a városi életforma? A középkorban a fallal körülvett város nagyobb biztonságot nyújtott és több jogot biztosított lakói számára. Napjainkban a több munkaalakalom is csábító erő és a könnyebbnek gondolt élet lehetősége. Nagyobb esélyei vannak a kulturális életnek, mert az élet minőségét csakis közös erőfeszítéssel lehet megemelni. Igaz, a modern városok megrontott levegője komoly veszélyt jelent az emberi egészség szá-

mára, nem is szólva a köregetegekben kínálkozó bűnalkalmakról. Nem ok nélkül emlegeti a Biblia is az úgynevezett „bűnös városokat”. Ezért az emberépítette város semmiképpen sem nevezhető olyan eszményi helynek, ahol garantálhatjuk minden lakó boldogságát.

Az élet egészének szemlélete, a mulandó lét számos negetívuma még a legderülátóbb emberben is kételyeket támaszt azzal kapcsolatban, hogy ez a világ, ez az élet kielégítheti boldogságvágyunkat. Az élet megtapasztalása nemcsak a „lenni” ujjongásával örvendezteti meg szívünket. A tengernyi rossz, a szenvedés, a halál sokak szívében elveti a „nem lenni” kívánságát. Nem indokolatlan tehát a luciferi lázadás, amely bírálja a teremtés művét. Ez a világ, ahogyan van, akár meghosszabbítva a jövő irányában, nem biztosíthatja az ember tökéletes boldogságát. Nem véletlen tehát, ha az emberiség ősidők óta olyan aranykorról álmodozik, amelyből valaki vagy valami, esetleg mi magunk kiselejtezzük mindazt, amit egyértelműen rossznak ítélünk.

A jelenlegi világrend elleni kifogásokat nem szabad egyértelműen Isten elleni lázadásnak minősítenünk. Sőt, a bibliai üzenet tanúsága szerint ebben Isten is egy véleményen van velünk. Igaz, hogy ránk bízta a félig kész világot, de nem ígérte meg, hogy valaha is elkészülünk vele. Sőt, arra figyelmeztet, hogy elmúlik a világ mai alakja és teljesen indokolt, ha mi keresztények is új eget és új földet várunk. Ez a világ igenis változtatásra szorul. Ám a változást eszközölő újjáteremtés nem emberi mű, hanem Isten ajándéka. Mindez nem jelenti azt, hogy az új ég és új föld eljövételével kapcsolatban az ember tétlenségre van kárhóztatva. A keresztény ember nem vetheti meg a világot és nem szokhat meg belőle. Szinte azt mondanám, elő kell készítenie az újjáteremtésre. Isten félkész állapotban adta nekünk ezt a világot és nekünk az a feladatunk, hogy ugyancsak félkész állapotban tegyük az újjáteremtő Isten kezébe. Ez a fölismerés félelmetesen megnöveli felelősségünket. Igaz, vannak olyan törvények a világ alakításában, amelyek tőlünk függetlenül is munkálkodnak. A modern csillagászat szerint az egész világmindenség sok milliárd évvel ezelőtt valami ósatom robbanásából keletkezett. Am a szétszóródást eredményező „nagy bumm” mellett olyan erők is működnek, amelyek vele ellentétes irányban, az összefogás, az egyesülés útján vezérlik a letezőket. Ilyen összefogó erő például az élet, amelynek ölen az emberi szellem is megszületett. Keresztény hitünk szerint ez volt az a nagy ugrás, amely által az ember a legközelebb került Teremtőjéhez. Irre a „szent helyre” lépett le Isten Igéje, hogy magához ölelje, saját testébe szervezze a világot. Így kezdődött meg Krisztusban az újjáteremtés műve és minél inkább átadjuk neki magunkat, annál jobban siettetjük az új ég és új föld eljövételét. A kereszténynek tehát a hite alapján is abban a tudatban kell végeznie minden munkáját, hogy ezzel a meny-

nyei Jeruzsálem eljövételén munkálkodik. A teremtés igazi célja — Teilhard atya szavai szerint — a krisztogenezis, a világ krisztusivá válása, amelynek beteljesítője maga az Isten. Kérdezhetné valaki: alkalmas-e ennek a világnak „nyersanyaga” arra, hogy új világ épüljön belőle? Méltó-e a testvérgyilkos emberiség, hogy Isten népévé szelídüljön? A nagy Átváltoztatóval: Krisztussal mondom az igent.

A háború után történt egy olyan lágerben, ahol otthontalan menekülteket helyeztek el. Volt köztük egy zenetanár, írja Corrie ten Bomm, aki mindenét elvesztette a háborúban. Beszélgetés közben Bach művészetére került a sor és megvallottam: nagy tisztelője vagyok muzsikájának. Nos, válaszolta a tanár, van a város lelkészének egy zongorája. Jöjjön velem, boldog lennék, ha játszhatnék önnek valamit. Néhány kilométeres gyaloglás után megérkeztünk a lelkészhez. A zongora fája összeroppedve, a húrok szabadon, némelyik elszakadva, az elefántcsont hiányzott a legtöbb billentyűről. Nem tudtam elképzelni, hogy ezen az ócska hangszeren Bach muzsikát lehet játszani. Mit szeretne hallani? — kérdezte a tanár. Ha lehetne Bach kromatikus fantáziáját. Alighogy kimondtam kívánságom, máris megijedtem. Hogy lehetne ilyen tönkrement hangszeren játszani? Ám a hölgy belevágott a hiányos billentyűkbe. Nem hittem a fülemnek. Gyönyörű Bach-muzsika született.

Bármilyen hiányosságokat vélünk jelenlegi világunkban fölismerni, nem szabad elfelejtenünk, hogy a világ és az emberiség újjáteremtésénél a legnagyobb Művész, Isten ül a zongorához.

EGYÜTT MÁRIÁVAL

Májusi litániák

Századunk vértanú szentje, Maximilián Kolbe mondotta: „Egy térdén állva mondott imádságból többet megtanul az ember az Istenanyáról, mint akárhány tankönyvből.” Vajon mi az a fontos, amit mindnyájan megtanulhatunk, meg kell tanulnunk Máriától? Hát éppen ezt: a szívből fakadó imádságot. Ez a válaszuk arra a kérdésre, miért tartunk májusi litániát, miért térdelünk Mária mellé és Isten elé.

Minden imádságnak igazi célja, hogy Istent jelenvalóvá tegye életünkben. Ezt úgy is mondhatjuk: az imádság az a szent hely, ahol Istent megszólíthatjuk és ahol Ő is megnyilatkozik. Minden hely a földön Názáretté változik, ahol imádkoznak. Megjelenik Isten anyála, fülünkbe csendül a mennyei Atya üzenete, leszáll a Szentlélek és testet

ölt Isten Igéje. Vajon mit eredményez a hívő ember számára ez a lelki találkozó? Ugyanezt, mint Máriának: Isten boldogító jelenlétét. Mi, emberek sok mindenben keressük boldoságunkat és a lét annyira gazdag, hogy minden virágából mézet gyűjthetünk. Igaz örömök forrása lehet az emberekkel megvalósuló barátság vagy szerelem közössége. Aki azonban egészen őszinte önmagához, az bevallja, hogy mindez kevés ahhoz, hogy beteljesítse életünket. Ezt csak az teheti, aki magának teremtette szívünket. Az Isten utáni vágy úgy dolgozik az emberben, mint anyagon a gravitáció. Letagadhatja, elnyomhatja, nemet mondhat, de ezzel csak a boldogság útját torlaszolja el maga előtt.

Mária állandóan Isten jelenlétében élt és ezért volt boldog, boldogságos. Nem az anyaság tette boldoggá, nem a szüzesség és kegyelmi kiváltságai, hanem az Istennel megvalósuló közössége. Ezen mit sem változtatott a szívét átjáró fájdalom, a golgotai kereszt. Nem akart első lenni, mint a Zebedeus-fiak, nem lépett a tagadás útjára, mint Péter és nem zuhant a kételyek szakadékába, mint Tamás. Sohasem vesztette el hitét, sohasem lett boldogtalan, mert sohasem szakadt el Istentől.

Őt igyekszünk utánózni és ezért jövünk a májusi litániára. Hozzá hasonlóan mi is együtt akarunk lenni az Úrral. Vajon miért? Mert igaz boldogságra vágyunk. Mert csak Ő teljesítheti be életünket. Arra kérjük Máriát, hogy erősítsen meg ebben a hitünkben és gyökereztesse meg szívünkben Isten szeretetét. Tanítson lelkünk anyanyelvére: az imádságra, hogy már itt, a földön megtanuljunk a szentek és angyalok nyelvéen beszélni.

MÁRIA NŐVÉRÜNK

Májusi litániára

A nagy költő, Dante nemcsak Jézus anyjának nevezi Máriát, hanem saját Fia leányának is. Mi keresztények a legtöbbször úgy emlegetjük, mint közös édesanyánkat. De ha Jézust elsőszülött testvérként szólítjuk meg, akkor ugyanezt megtehetjük Máriával is. Olyan testvér ő, akivel méltán büszkélkedhetünk és aki ilyen tekintetben közelebb áll hozzánk, mint egy édesanya. Azonos örökség birtokában példaképül szolgálhat és követésére buzdíthat.

Hogy mennyi színes álom rejtőzik földanyánk szívében, hogy mennyi szépséget fakaszthat belőle a napsugár iránti szerelme, azt ilyenkor, tavasszal látjuk igazán. Hogy mennyi lelki szépség és finomság, milyen

tündöklő erények virágozhatnak az emberi szívben, arról a szentek példája tanúskodik. Azoké az embereké, akik szent szerelemmel fordulnak Isten felé, akikben Isten kegyelme nem volt hiábavaló. Nem véletlen, hogy éppen májusban, a virágok hónapjában figyelünk fel erre, midőn különös szeretettel köszöntjük Máriát, mint az Isten szeretetében kivirágzott ember példáját.

Fájdalmas tapasztalataink, a bűn, a gonoszság gyakori diadala látán nem véletlen, ha egyesek lesújtó véleményt alkotnak az emberről. Félresikerült figurának tartják, negatív hősnek az emberi történet színpadán. Nagyon sok Káin él közöttünk és minden okunk megvan a testvéri szegyenkezésre. Ám az egyoldalúság bűnébe esnénk, ha nem tekintenénk azokra a testvéreinkre is, akik csendesebbek ugyan, létüket a hallgatás burkába zárják és az önmutogatás szándéka nélkül világítanak. Egyszerűen szenteknek nevezzük őket. Ők a mi vigaszunk és büszkeségünk. Nekünk nemcsak Káin a testvérünk, hanem Ábel is. Nemcsak Kaifás, hanem Szent Péter is. Nemcsak Júdás, hanem Pál apostol is. Nekünk nemcsak Heródes és leánya Szalome a testvérünk, hanem Mária Magdolna is. Nemcsak a bűnösök, de a szentek is testvéreink. Mária vezeti őket, mint első ebben a legszebb emberi menetben.

A kérdés mármost az, mit tehetünk annak érdekében, hogy elfogyjanak a Káinok és szaporodjanak a jó testvérek? A rosszat mi nem azzal akarjuk legyőzni, hogy barbár emberirtást végzünk. Mi nem a bűnösök halálát akarjuk, hanem megtérésüket. Itt a templomban is ezért jövünk össze közös imádságra, ezért könyörögjünk a kegyelem Urához. Nincs hiábavaló, meddő imádság. Ám a templomból kilépve sem ér véget lélekmentő munkánk. Számos visszaélés láttán azt írta a fiatal Marx Károly az elmúlt század közepén, hogy a vallás kábítószer az elnyomott népek számára. Elismerjük, hogy sokan így használták. Ám nem így Urunk Jézus. Amikor találkozott a béna emberrel, nem azt mondta neki: viseld csak türelmesen szenvedésedet, a mennyországban majd mindenért kárpótollak. A vakon születettet sem azzal vigasztalja, hogy a túlvilágon megláthatja az Istent. Meggyógyította a bénát, visszaadta a vakoknak a látást, a leprásoknak az egészséget, a zokogó özvegynek halott fiát. Jézus igenis azt akarta és azt akarja, hogy az evangélium a szeretet kovásza legyen és már itt és most átjárja életünket.

A mi feladatunk hozzásimulni ehhez az isteni akarathoz és a szentek nyomába lépni. Előttünk megy Mária, anyánk és nővérünk. Ó biztat, bátorít, hogy a kegyelem ránk patakoztatott tavaszában mi is Krisztus „jó illatát” leheljük a világba.

AZ ÚJ JERUZSÁLEM

Húsvét 6. vasárnapja
Jel 21, 10—14; 22—23

Ha kemény munka után elkészülünk, szívesen és jogos büszkeséggel mutatjuk otthonunkat kedves vendégeinknek. Ugyanezt tesszük egyre szépülő városainkkal. Ahol néhány évtizede zöldséget termeltek vagy korszerűtlen házak sorakoztak, ma modern lakótelepek emelkednek. A szép város — örök emberi álom. Nem véletlen, ha a mai szentleckében János apostol is megpróbálja emberi szavakkal, fogalmakkal elélni állítani a mennyei Jeruzsálem földöntúli szépségét.

Igen érdekes lenne megírni azt a küzdelmet, amit azért folytatott az ember, hogy legyőzze a földet ölelő sötétséget és egyre több legyen a fény. Városaink ősidők óta arra törekedtek, hogy fényes városok lehessenek. Először csak gyertyák és fáklyák, aztán gázlámpák, végül a legmodernebb elektromos világítótestek szolgálják és hirdetik az ember sötétség felett aratott diadalát. Elmondhatjuk tehát, hogy villanyfényes városaink az ember dicsőségében tündökölnek. Nem így a mennyei Jeruzsálem. Ott az egyetlen igazi világosság: Isten jelenléte, dicsőséges szeretete öltözteti ragyogó fénybe az utcákat és házakat. Így teljesül be a több fény, a több világosság után vágyakozó ember ősi kívánsága. És itt elsősorban ne a fizikai fényre gondoljunk! Az emberi élet, éppen azért, mert szellemi élet, elképzelhetetlen az igazság és szeretet fénye, melege nélkülük. Igaz, földi életünkben is lelkünkbe hull ezekből a kincsekből egy-egy fényszilánk, de ki dicsekedhet azzal, hogy magáénak vallhatja e két kincs fénykoszorúját? Csak Isten városában lesz az osztályrészünk.

A mennyei Jeruzsálemet, olvassuk a látomásban, magas fal veszi körül. Mi, huszadik századi emberek bizonyos ellenszenvvel fogadjuk ezt a megjegyzést. Azokra a falakra kell gondolnunk, amelyeken belül milliókat fosztottak meg szabadságuktól, emberi jogaiktól. Sajnos, mi megismerkedtünk a börtönfalakkal, a koncentrációs táborok, a gázkamrák falával. A népeket elválasztó szögesdrótok falával. Nyilvánvaló, hogy Isten városában nem ez a falak rendeltetése. Jelképezi azt a védettséget, biztonságot, amit Isten népe élvez. Ezek a falakon nem léphet át a betegség, a szenvedés és a halál. Itt nincs hatalma az erőszaknak, ismeretlen a félelem, ezek a falak Isten ölelő karjára emlékeztetnek. A falakon kapuk, mégpedig nyitott kapuk is láthatók. Ez is bizonyítéka annak, hogy Isten városa atyai ház és nem börtön. Minden gyermeke beléphet rajta.

Mi, hívő keresztények örülünk annak, ha minden ember számára

komfortos lakás épül és minden város szegényének tartjuk, ahol otthontalan emberek ténferegnek utcáin és terein. Semmiképpen sem nevezhetjük az albérletet, az ágyraírást ideális állapotnak. A lakóházak mellé kellene iskolák, óvodák, üzletek, színházak és éttermek, de szerintünk templomok is. Fájó szívvel tapasztaljuk, hogy az Isten háza bizony kimarad a modern lakótelepek körengetegeből. Ezért olyan meghökkentő, talán szenzációsnak is nevezhetném a mennyei Jeruzsálemről szóló beszámoló megjegyzést: templomot nem láttam benne! Lám, lám, mondhatnák erre cinikusan egyesek, egy modern városnak nincs szüksége templomokra! Még az Isten városából is kimaradnak. Nyilvánvaló, hogy hamis lenne ezt következtetnünk a látnok megjegyzéséből. Ha az égi városnak nincs temploma, ez azért van, mert ott Isten látható jelenlétében élnek az emberek. Éppen ezért az egész város egy nagy templomhoz hasonlítható; örök találkozó, boldogító együttlét Istennel. Ott már nem lesz senki és semmi, ami elvonhatná Istentől az üdvözültek figyelmét. Itt a földön azonban más a helyzet. Isten nem a szabadságot megtipró hatalom útján jön hozzánk, nem is az értelmünket lenyűgöző fényességével keresi a szívünkbe vezető utat. Szinte eltünteteti hatalmát és visszautasíthatóvá teszi ajánlatát. Csak az örök életben ragyogtatja fel előttünk szeretete és igazsága fényét olyan erővel, hogy elolvad tőle szabadságunk is. A látott Istentől az ember képtelen elfordulni. Az örök élet lényege: látni, megismerni az Istent. És hogyan határozhatjuk meg a földi élet, a keresztény élet lényegét? Talán így: hallgatni Isten szavát, Isten ígését. Ezért szükséges egy olyan hely, ahol otthonra talál a csend és hallhatóvá lesz Isten szava. Ilyen helyre még az emberi szónak is szüksége van. Gondoljunk csak a színházakra, koncerttermekre, ahol az emberi szó számára készítünk lakóhelyet. A templom tehát az Isten szavának otthona, ahol a csend barlangjában, a hívő szívek jászolában földre száll az Isten Igéje.

Elgondolkoztató az a megjegyzés, miszerint a mennyei Jeruzsálemnek nincs szüksége napvilágra és holdsugárra, mert a Bárány, azaz Krisztus világítja meg. Igen, Ő az igaz világosság, aki megvilágosít minden embert. Ezt akarta és ezt akarja tenni már a földön is, de egészen másként, mint az örök hazában. A mennyei Jeruzsálemben Krisztus világít, de itt a földön nekünk kell, nekünk, keresztényeknek kellene világítanunk. Nemde ezért mondta Jézusunk: ti vagytok, ti legyetek a világ világossága! Vajon teljesítjük-e ezt a parancsát? Egy ázsiai diák érdekes levélben foglalta össze erre vonatkozó tapasztalatait. Ezt írja: „A keresztények mai gyöngesége, hogy kisebbségi zavarban szenvednek. Egy zavaros, élete célját és értelmét nem ismerő világban mintha elfelejtenék azokat a világos válaszokat, amelyek a Bibliában olvashatók és biztos eligazítást adnak minden idők

emberének. Az Úr az én világosságom és üdvösségem, kitől félnék? Miért hallgattok erről, miért nem kiáltjátok az emberek fülébe?”

Legyünk mélységesen meggyőződve: Isten ránk bízta a világot. Öleljük át szeretetünk „falaival”, nyissuk meg előtte a hit kapuját és jötteteink világosságával szabadítsuk ki a tudatlanság, a nyomor, a céltalanság és a bűn sötétségéből!

MENJETEK!

Jézus mennybemenetele
Ef 1, 17—23

Életünk gyakori és fájdalmas eseménye a búcsúzkodás. Kézszorítá-sunk, csókunk, ölelésünk, könnyeink kísérik a távozót. Fájdalmas dolog az elválás, mert minden ellenkező vélemény ellenére, vannak számunkra pótolhatatlan emberek. Barátok, hitvesek, akik „bársony szemükkel simogattak vagy selymét adták ránk finom szavaknak.” (Juhász Gyula) Ezt tette Jézus is, a leghűbb barát, és nem csoda, ha fájó volt távozása. A mennybe emelkedő Jézust felhő takarja el és ebből a felhőből könnyek hullanak az apostolok arcára.

A szentíró az ókori világkép szerint írja le Jézus távozását. Fölment a mennybe, olvassuk az Apostolok Cselekedeteiben, mert azt képzel-ték, hogy Isten lakóhelye a fölöttünk domboruló égboltozat mögött keresendő. Ám a távozó Jézust eltakaró felhő arra is figyelmeztet, hogy mennyei utazásának iránya ismeretlen. Isten világába a dantei képzelet segítségével sem lehet behatolnunk.

Érdemes felfigyelnünk arra a körülményre, miszerint Jézus az Olajfák hegyéről indult vissza az Atyához. Nem Betlehemből, ahol földünkre érkezett. Nem is Názáretből, ahol oly kedves éveket töltött József és Mária társaságában. Jeruzsálemből indul a mennyei Jeruzsá-lembe, véres harcok és győzelme városából. Kedves hely ez számára. Szeretetből vállalt szenvedése itt verte a földre. Itt hullottak verejtéké-nek véres cseppjei. Itt lehettek szemtanúi az apostolok megalázó gyötrelmeinek. Itt láthatták Júdás csókját, itt történt gyáva meg-futamodásuk. Ideig-óráig itt győzedelmeskedett fölötte a sötétség hatalma, itt kötözték meg áldott kezeit. . . . A vércseppjeit beívó föld-nek, a fűszálaknak, a napfényben fürdő olajfáknak, szenvedése minden tanújának látnia kell dicsőségét.

Nem tudom, de talán az apostolok fejében is megfordult a gondolat: milyen jó lenne Jézussal tartani! Itt hagyni ezt a véres, sáros földet és

a megszépítő messzeségbe menekülni. De aztán eszükbe jutott a többször megismételt parancs: tegyetek tanúságot rólam a föld végső határáig! A teremtés után Isten az emberre bízta a földet. A megváltás után szintén ezt teszi. Emberekre bízta evangéliumát, nagy tervei megvalósítását. Minden kudarc ellenére Istennek komoly tervei vannak az emberrel, bízik benne.

Az elmúlt században élt egy kisfiú, aki egy nápolyi gyárban dolgozott. Szülei felfigyeltek kitűnő hallására és szép hangjára. Elvitték tehát egy énektanárhoz és taníttatni akarták. A tanár gyengének minősítette hangját, alkalmatlannak tartotta az énekesi pályára. A kisfiú édesanyja azonban nem értett egyet ezzel az ítélettel. Bízott gyermeke tehetségében és nem is csalódott. A fiút Enrico Carusónak hívták.

Életünk során gyakran találkozunk az emberi gonosszággal, hitványsággal. Ezek láttán könnyen elcsüggedünk és a költővel valljuk: az emberfaj sátánfogvetemény, nincsen remény! Krisztus eljövetele azonban széttepi ezeket a sötét rémképeket. Isten nem látja kilátástalannak az emberiség üdvösségét. Azért jött és jön hozzánk, hogy a mi életünk is mennybemenetellel végződhesse. A nyomában lépkedő szentek megszámlálhatatlan serege kézzelfogható bizonyítéka ennek a derülítő szemléletnek.

Tévedés lenne tehát úgy tekintenünk Jézus távozását, mint menekülést a földről. Nemegyszer hangoztatta, hogy öröm számára az emberek között lenni. Ezért is fogadott el minden meghívást földi életében. Megjelent a kánai mennyegzőn, nem utasította vissza Lévi, a bűnös vámos meghívását. Mindig szívesen tartózkodott Bethániában, Lázár barátjánál. Az utolsó vacsora is mi más bizonyít, minthogy Isten asztalközösségre akar lépni az emberekkel. Szinte azt mondhatnám: Isten boldogságához hozzátartozik az emberekkel megvalósuló együttléte. Ennek bizonyossága minden szentmise, ahol örökös lakomát rendez barátainak. Vajon kik alkotják Jézus asztaltársaságát? Nem a kiváltságosak, nem a gazdagok, nem a tiszták és szentek, hanem a bűnös emberek. Méltán jegyzi meg valaki: mindazok számára, akik meghívót kapnak és bejutnak Isten országába, három meglepetésben lesz részük. Az első és legnagyobb meglepetés az lesz, hogy ők maguk bejutottak. A második, hogy olyanokkal találkoznak, akikről ezt a földön nem is gondolták. A harmadik meglepetés az lesz, hogy nem látják ott azokat, akikről a földön azt hitték, hogy biztosan üdvözülnek.

Egy szimbolista filmben mondja az egyik szereplő: „Három dolog hiányzik a világból: Az égig érő létra. A tengert átszelő híd. És az igazság.” Nos, a keresztény hívő mindhármát megtalálja Jézus Krisztusban. Ő az égig érő létra, aki szent emberségével összeköti az

eget a földdel, Istent az emberrel. Ő a híd, aki átszelte a mulandóság tengerét és nekünk is ezt ígéri. Ő az igazság, az igaz élet példája, amelyet követelése által mi magunk is megélhetünk és így életünk mennybemenetellel végződhet.

A MI PÜNKÖSDÜNK

Pümkösdre
A Kor 12, 3b—7; 12—13

Minden keresztény tudja, mit és kit ünneplünk karácsonykor? Jézus születésnapjáról még azok is megemlékeznek, akik nélküle rendezik be életüket. Minden keresztény tudja, hogy kit és mit ünneplünk húsvét ünnepén? Jézus megváltó halálát és dicsőséges föl-támadását. Minden keresztény tudja, kit és mit ünneplünk pümkösd ünnepén. A Szentlélek Istent, akit az Atya és a Fiú küldött hozzánk.

Amit azonban nem tudunk, vagy amire nem gondolunk, arra szeret-ném a mai ünnepen felhívni figyelmeteket. Nevezetesen arra a tényre, hogy a Szentlélek ünneplésére nem kell Betlehembe vagy Jeruzá-lembe zarándokolnunk, csak haza kell térnünk a szívünkbe. Hiszen minden megkeresztelt ember a Szentlélek temploma és bennünk lakik mindaddig, amíg bűnös életünkkel ki nem lakoltatjuk. Igaz, a Szent-lelket nem lehet átölelni, mint a jászolban fekvő Kisdedet. Nem visel szeretetesebket, amelybe hitetlen Tamással bedughatjuk ujjunkat. Mégis bennünk lakik, de erről csak hitünk tanúskodik.

Ezzel kapcsolatban érdemes felfigyelnünk arra a tényre, hogy testi életünkben is rengeteg olyan jelenség van, amelyről nem szerezhetünk tudomást érzékszerveinkkel. Nem ok nélkül mondják: addig egészsé- ges az ember, amíg nem érzi szívét, tüdejét, veséjét. . . Ám nemcsak a testünk, de lelkünk élete is titokzatos. Hány ember él közöttünk, akik csak későn ébrednek rá bizonyos képességünkre. Gondolok például arra a megbénult munkásra, aki a betegágyán vált a faragás művé- szévé. Mindezzel azt szeretném hangsúlyozni, hogy természetes életünkben is vannak olyan rejtett valóságok, amelyek ritkán vagy sohasem kerülnek napvilágra. Valahogy így vagyunk a bennünk lakó Szentlélekkel is. Nem az érzékszerveinkkel, csak hitünkkel szerezhe- tünk tudomást jelenlétéről.

Mindez nem jelenti azt, hogy közvetett módon ne következtethet- nénk titokzatos jelenlétére és működésére. Aki például szent nyugta- lansággal keresi Istent, gyönyörűségét találja Isten törvényében, bün-

bánó szívet hordoz magában, eltölti az életszentség vágya, abban a Szentlélek működik. Hiszen nélküle Istent sem tudnánk Atyánknak szólítani. Kérdezhetné valaki: miért van szükségünk a Szentlélekre, miért küldte el nekünk az Úr? A válaszon nem kell töprengenünk, mert megadta Jézusunk. A Szentlélek feladata, hogy folytatódjék a földön a megváltás műve és az embereket a Szentháromság felé terelje. Jézus nem azért gyújtotta meg földünkön szeretete és igazsága tüzét, hogy azt bárki és bármi kiolthassa. Azért alapította egyházát, hogy mint a Szentlélek orgánuma az idők végéig folytathassa megtestesülését szent népének közösségébe. Átala akarja megnyitni előttünk a szentlelkes életet, amely egyedül méltó az örök folytatásra.

Van egy szép elbeszélése H. G. Wellsnek a vakok országáról. Valahol Dél-Amerikában, az Andok félreeső völgyében, elzárva a világtól, egy titokzatos völgyben rejtőzik a vakok országa. Valamikor itt talált menedéket néhány család a spanyol hódítók elől. A termékeny völgy biztosította megélhetésüket és boldogan éltek volna, ha egy szörnyű szembetegség meg nem támadja őket. Ennek folytán egyre gyengült az emberek látása és néhány nemzedék után minden gyermek vakon született a világra. Tapintásuk, hallásuk azonban annyira kifinomult, hogy létfenntartásukat biztosítani tudták. Történt az egyik esztendőben, hogy arra vetődött egy turista, aki eltévedt a hegyekben. Mikor megtudta, hogy nincs a faluban egyetlen ép szemű, látó ember sem, arra gondolt, hogy ő lesz majd itt a „császár”. Ebben azonban alaposan tévedett. A vakok megvetették és maguknál alacsonyabbrendű embernek minősítették. Hiába beszélt nekik messzi tájakról, ragyogó városokról, nem hitték neki. Ők csak azt hitték, amit kezükkel kitapogattak. Úgy vélték, hogy a völgyet körülvevő sziklafalnál véget ér a világ. Közben az idegen megszerette az egyik szép vak leányt. Mikor feleségül kérte szüleitől, feltételül azt szabták: ki kell vennünk a szemedet, hogy velünk egyenlő polgára légy országunknak. Talán mondanom sem kell, hogy erre a turista nem volt hajlandó. Éjnek idején elhagyta a vakok országát, mert semmiért és senkiért nem volt hajlandó lemondani a látás gyönyörűségéről.

Jézus Krisztusban és a Szentlélekben mennyei Atyánk követet küldött hozzánk. Átvaluk hirdette meg: az érzékszerveink által tapasztalt világon túl van egy másik élet: amit Isten készít azoknak, akik szeretik. Nem a távoli messzeségben, hanem már itt és most el van vetve és rejtve bennünk. Azért ajándékozott meg a hit szemével, hogy valamiképpen meglássuk és kegyelme segítségével kibontakoztassuk. Szép, szép a kultúra, a civilizáció, a művészet, a tudomány, a barátság és a szerelem, de mindezeknél több a szentlelkes élet. Ezért nem engedem kioperálni hitem szemét és nem mondok le arról a látásról, amit hitem biztosít számomra. Átadom életemet a Szentléleknek, hogy

kialakítsa bennem azt a Krisztusformájú életet, ami egyetlen lehetőség, egyetlen kiút a mulandóság sziklafalai mögött várakozó végleges életre.

A „VILÁGOSSÁG” ELJÖVETELE

Pünkösöd

Mindazok számára, akik kétségbe vonják Krisztus istenségét, izgató rejtély a kereszténység születése. Próbálkoznak ugyan természetes úton-módon megmagyarázni ezt a páratlan jelenséget, de nem sok sikerrel. Az elfogulatlan vizsgálódó egyre több nehézségre bukkan, amelyek alapjaiban rendítik meg a különféle föltevések kártyavárait. Mert ezek szép számmal épülnek. A teljes igazságot csak azok ismerhetik meg, akik a hit szemével tekintenek az egyház titkára. Csak a pünkösdi események tükrében, a Szentlélek eljövele magyarázta azt a döntő fordulatot, amely az apostolok és a hívek lelkében történt. A Szentlélek rendkívüli közreműködésével születhetett meg az egyház és Ő állította rá arra a pályára, amelyet a világ végezetéig be kell futnia.

Napjainkban sokat írnak, beszélnek az űrhajózásról és az emberiség méltán dicsekszik ezzel a nagyszabású tudományos, technikai eredménnyel. Tisztelettel adózunk a bátor űrhajósoknak és nem fukarkodunk a kitüntetésekkel. A példabeszédekben szóló Jézusunkat követve, alkalmas hasonlatot látunk ebben az egyház titkának, a pünkösdi események jobb megértéséhez. Köztudomású, az űrhajókat vagy mesterséges holdakat hatalmas erejű rakéták juttatják a megfelelő pályára. Ezek működésére csak addig van szükség, amíg a mesterséges égitest beilleszkedik a világmindenség mozgási rendjébe. Ezek után már kis teljesítményű rakéták is elégségesek az űrhajó pályájának módosítására.

Valahogy így lehet elképzelnünk egyházunk elindulását is a tér—idő kozmoszában. Az Úr Jézus megtervezte az egyház „űrhajóját” és apostolait kiképezte irányítására. Pünkösöd ünnepén elküldte a Szentléleket, hogy mint valami rakétával, megadja egyházának azt a sebességet, ami a megfelelő pályára emeli. Ez a hasonlat arra is válaszol, hogy miért nem tapasztaljuk napjainkban érzékelhetően a Szentlélek működését. Ha egyszer az űrhajó elkészült és rátért pályájára, a kiégett rakéta leválik róla. Valahogy így lehet elképzelnünk a Szentlélek látható működését is. Itt él ugyan az egyházban és hívei szívében, de szellemiségébe rejtőzve távirányítással biztosítja vagy módosítja

pályánkat. Isten a világot és az egyházat is jónak teremtette és bizonyos önállóságot biztosított számára. Nincs tehát szükség állandó és közvetlen beavatkozásra. Isten azt akarja, hogy az ember üljön egyháza kormányrúdjánál és ezáltal is részesedjék a szüntelen uralkodó Isten életében.

A Szentlélek tehát rejtőzködő Istenként él közöttünk és ezzel arra biztat minket, hogy mi ne rejtőzzünk el. Nekünk kell tanúságot tennünk Krisztusról és látható módon a szívünkbe árasztott szentlelkes életről. A mi szavaink által akarja meghirdetni, itt és most, szent evangéliumát. Általunk akarja elvezetni az embereket az igaz világoságra. Minket rendelt arra, hogy elvegyülve az emberiség téstájában, átjárjuk azt a szeretet kovászával. Erre a megvilágosító tevékenységre nagyobb szükségé van a világnak, mint valaha. Az emberi értelem egyre inkább behatol a természet titkaiba és közben megkísérti a gondolat, hogy megfélekedjék Teremtőjéről. A keresztyény az az ember, aki, mint eleven felkiáltójel, útjába áll az önelégült, gögös embernek.

Nem is olyan régen az olaszok új autópályát építettek és ezt a nevet adták neki: Strada del Sole, a Nap országútja. Még az építkezés közben történt, hogy az Appenin hegyek között egy kis falu mellett kellett az országutat elvezetni. A templom a falu szélén állott és mert nem kínálkozott más lehetőség, a templom és a falu között, mint valami választóvonal vezet az országút. Természetes dolog, hogy a forgalmas úton tilos a gyalogos átjárás. Így aztán a falu lakóinak félórás kerülőt kell tenniük, ha a templomba akarnak menni. Mondanom se kell, hogy a templom látogatottsága ennek következtében erősen megcsappant. Nem azért, mert a falu lakói máról-holnapra nemhivökké váltak, hanem mert nem hajlandók meghozni a kerülő út áldozatát.

Valahogy így jár nagyon sok ember a technika korszakában. Annyi minden lefoglalja és kisajátítja idejét, hogy nem jut ideje a legfontosabbra. Észre se veszi azokat a táblákat egyes külföldi országok országútjai mellett, amelyek a legközelebbi templomra figyelmeztetik. Hiszen annyi tábla és annyi figyelmeztetés háborgatja életünket. Minek ezeket holmi „lelkiző intelmekkel” szaporítani? Egy a szükséges, hogy itt a földön jól, kényelmesen éljünk és szívesen lemondunk az örök élet űrhajójáról.

Így gondolkoznak, így nyilatkoznak az emberek, ezt hirdeti a hitetlen közszellem. De bármilyen népszerűtlen is, az egyház nem lehet „néma kutyává”. A Szentlélek ösztönzésére újra meg újra megszólal, mert Krisztus rábízta a világot. Kötelességévé tette, hogy beszéljen. Akkor is, ha kinevetik, ha agyonhallgatják vagy igyekeznek elhallgattatni. Nincs néma egyház, mert ez az egyház halott lenne. Jószántunkból nem hallgathatunk. Ha pedig elnémitanak, abba a

Krisztusba kell kapaszkodnunk, aki meggyógyította és meggyógyítja a némákat, süketeket és bármely pillanatban megnyithatja a vakok szemét ragyogó világoSSága előtt.

A SZERETET TITKA

Szenháromság vasárnapja
Róm 5, 1—5

Akik járatosak a zene birodalmában, azok számára elegendő meghallgatni egy-két akkordot és máris tudják, hogy Bach, Beethoven, Mozart vagy Verdi zenéjét hallgatják. Akik szeretik a költöket, azok néhány sor idézetből fölismerik szerzőjét. A festészet kedvelőinek ugyancsak könnyű feladat a kép stílusából festőjére következtetni. Minden mű magán viseli alkotója egyéniségét, sajátos stílusát. Nem hiába tartja a francia: a stílus az ember. Ám az is biztos, hogy egy ember, egy művész sokkal több, mint alkotása és ezért nem lehet a mű és művész közé egyenlőségjelet tennünk.

Ezek a megállapítások nemcsak az emberi alkotómunka jellemzői, hanem elmondható a legnagyobb Művészről, Istenről is. Az egész teremtés Isten létét, gazdagságát, jóságát és szépségét hirdeti. Méltán tett szemrehányást Pál apostol azoknak, akik bálványimádásba sülyedtek, midőn „felcserélték a halhatatlan Isten dicsőségét a halandó emberek, sőt madarak, négy lábúak és csúszómászók képmásával.” (Róm. 1) Arra is figyelmeztet az Apostol, hogy a gondolkodó ember fölismeheti Istent és „a világmindenség nagy, szent dalának” hallatán a legnagyobb Komponistára következtethet. Ám az Isten létét megkérdőjelezők és kételkedők menségére el kell ismernünk: „Mivel a világ a maga egészében önmagát mondja ki s eközben csak hallgatásával beszél Istenről, azzal, hogy nem mondja ki a végső szót, mert az nem az övé — azért ezt a hallgatag kiáltást hallatlanra lehet venni.” (Karl Rahner) A látható világ ismerete nem adhat tökéletes fogalmat Istenről, hiszen műveit sem ismerhetjük meg tökéletesen.

Nagy igazságot fejez ki a mondás, miszerint minden embert csak lakva lehet megismernünk. A változtatandók változtatásával ehhez hasonlót mondhatunk Istenről is. Őt is lakva lehet megismernünk igazán. Jézus azért jött közénk, azért lakott az emberek fiai között, hogy megismertesse Istent az emberekkel. Nem kétséges, hogy belső világunkról, életünkéről jómagunk tudunk a legtöbbet. Az is nyilvánvaló, hogy belső életünket nem fedjük fel akárki előtt. Csak azok előtt

nyitjuk meg, akiket szeretünk. Így tett és így tesz velünk Isten is. Nekünk, akiket Jézus barátainak nevez, elmondotta belső életének legnagyobb titkát, a Szentháromságot. Az isteni természetnek azt a sajátosságát, hogy háromszemélyű közösségben valósul meg szeretet-élete. Ezt emberi ésszel nem lehet kitalálni, csak Jézus tanításából tudtuk meg.

Kérdzethetné valaki: miért közöl velünk olyan valamit az Isten, amit nem tudunk megérteni? Bizonyára azért, hogy megóvjon a téves istenfogalomtól és kihangsúlyozza más létűségét. Egy olyan Isten, akit egyszerű matematikai művelettel „bebizonyíthatnánk”, nem lenne Isten. Isten azt akarja, hogyha homályosan is, de valóságosan álljon előttünk és ezzel útját állja a hamis képzelgéseknek. Mert ilyesmivel gyakran találkozunk. Valakitől megkérdezték: hogyan képzeled Istent? Így válaszolt: fehér kövekből kirakva öt hatalmas betűt látok a zöld pázsiton... Hány ember számára Isten üres szó, kép, öt betű, tudálékos meghatározás! Isten azért árulta el a Szentháromság titkát, hogy már földi életünkben sejtelmünk legyen Arról, akit az örök életben látunk.

A Szentírás egyértelműen tanítja, hogy szeretet az Isten, aki az én, te, ő közösségében találja boldogságát. Nemcsak fenségét fejezi ki, amikor többes szám első személyben beszél magáról, hanem belső életének titkát is elárulja. Ezzel arra figyelmeztet minden képre teremtett embert, hogy nincs igazi boldogság számunkra, csak az emberekkel kialakított szeretetközösségben. Sem az Isten, sem az ember nem lehet egyedül boldog. Minden igazi boldogság közösségi jellegű. Az örök élet nem remetek szétszórt világa, hanem a mennyei Jeruzsálem városi közössége. Földi életünk, keresztény életünk akkor lesz boldog, ha az emberi közösségek létrehozásában keressük boldogságunkat és üdvösségünket. Ilyen értelemben a keresztény élet nem más, mint a Szentháromság utánzása.

Egy házaspár azzal a szándékkal keresett fel egy árvaházat, hogy örökbe fogadjon egy gyermeket. Találtak is egy fiút, aki megnyerte tetszésüket. Elbeszélgettek vele és ragyogó színekkel ecsetelték, hogy milyen jó dolga lesz náluk. Mennyi játék, kényelem, szép ruhák, gyönyörű szobák várják. Legnagyobb csodálkozásunkra a kis legény ezt válaszolta: ha csak szép otthont, ruhát, játékot ígérték, ez nem vonz engem, mert itt az árvaházban is megkapom. Az ég szerelmére mit akarsz még, kérdezte az asszony? Valakit, aki szeret engem, válaszolta a fiúcska... (Billy Graham)

Szentháromság vasárnapján köszönjük meg Istenünknek, hogy elárulta nekünk is a boldogság titkát. Ezért mondjuk:

Dicsőség a Háromszemélyű
Egy Istennek:
minden barátságban,
minden családban,
minden társadalomban,
minden népben!
Dicsőség a Szentháromságnak,
azok által,
akik békességhezók,
akik egy igazságos világot
akarnak
a torzsalkodás világa helyett,
akik a szeretetből élnek.

(Paul Roth)

MINDENKI KENYERE

Úrnapjára
1 Kor 11, 23—26

Az ember számára sok lehetőség nyílik, hogy kimutassa szeretetét. Ennek jele lehet a hallgatás, midőn időnként és figyelmünket ajándékozzuk valakinek, hogy kipanaszkodhassa magát. Máskor egy semlyes szó, bársonyos tekintet elegendő, hogy a vigasztalás kendőjét borítsuk a szenvedőre. Van azonban egy sajátos emberi mozdulat, mely különösen alkalmas szeretetünk bizonyítására. Vajon mi ez a mozdulat? A kenyéradás, a kenyérnyújtás az éhezőknek.

A jólétben élő országokban is szép ez a mozdulat, de megtétele nem kíván különösebb erőfeszítést. Sajnos, ma is milliók élnek szegénységben, akik számára nem teljesül be a mindennapi kenyér kérése. Elevenen él emlékezetemben a hadifogság mindennapos fénypontja, amikor fősorakoztunk a kenyérosztásra. Igaz, az ember nemcsak kenyérral él és akkor emelkedünk méltóságunk magasába, ha nem érzük be az anyagiakkal. Ha szellemi táplálékra éhezünk, a lelki életet tápláló igazra, jóra és szépre vágyakozunk. Vajon kitől remélhetjük lelki, szellemi életünk táplálékát, az emberi létünk egészét tápláló kenyeret? Jézus szent testének ünnepe válaszol erre a kérdésünkre.

Jézusunk földi életében sokszor és sokféleképpen megmutatta szeretetét. Legelőször azzal, hogy kiüresítve önmagát, elrejtve istenségét, emberi testbe alázódott. Így vált lehetővé, hogy a tér és idő

tenyéryni helyén érintkezésbe lépjen az emberiséggel, láthatóvá, tapinthatóvá válják. Tette ezt elsősorban azért, hogy elvegyítse az isteni élet kovászatát, biztos utat és célt mutasson a többletre törekvő emberi családnak. Ám az is nyilvánvaló, hogy megtestesülése által Jézusunk a tér és idő igen kicsiny darabkájához kötődött. Mindössze egyetlen nemzedék ismerhette meg, egy kis ország részesült boldogító látásában és hallásában. Embersége közel hozta ugyan hozzánk, de megakadályozta abban, hogy mindenkié lehessen. Márpedig Jézus éppen erre törekedett. Jöjjetek hozzám mindnyájan... Tegyetek tanítványommá minden népet, ez az evangélium vezérmotívuma. Vajon hogyan valósítja meg Jézus eme szándékát?

Olyan egyszerűen, olyan nagyszerűen, ahogy ezt a leleményes Istenfiú tehetné. Az utolsó vacsorán kezébe vette a kenyeret és a bort, mert ezeket választotta ki arra, hogy megdicsőült életének hordozói legyenek. A föltámadás által széttöri az emberi testet korlátozó törvényeket, a kenyérben és a borban olyan „helyet” teremt magának, ahol mindenkinek elajándékozhatja magát. Kezébe veszi a kenyeret, amit mindenki kezébe vesz, aki él és élni akar. A mindenki táplálékában akar mindenkié lenni. Ezért mondja: ez az én testem, ez az én vérem, tehát megdicsőült, istenemeri személyiségem. Így akarom folytatni földi életemet, így hirdetem szeretetemet, így adom, áldozom életemet barátainknak a világ végéig.

Érdeemes továbbá felfigyelnünk az Oltáriszentség alapításának körülményeire. Nevezetesen arra, hogy mikor adta nekünk Jézus ezt a nagy ajándékot? Nem a kánai menyegző vidám hangulatában, nem a kenyérszaporítás királyválasztó lelkesedésében, nem a színeváltozás hegyén, nem a virágvasárnap szöszöngésében. Legnagyobb ajándékát Jézusunk azon az éjszakán adta, amikor elárultatott... Amikor mindent elvesznek Jézustól, akkor adja ő a legtöbbet. Amikor magasra csap körötte a gyűlölet lángja, ő akkor gyűjtja meg szeretetének tűz-oszlopát. Amikor elárulják, amikor megtagadják, akkor kínálja felénk eltékozolhatatlan szeretetét.

1849-ben a nagy orosz író, Dosztojevszkij halálra ítélték. Már ott áll a kivégzés színhelyén, hatalmas tömeg veszi körül, midőn az utolsó pillanatban megérkezik a cár kegyelme. Utána barátai megkérdezték: mit gondolt, mit érzett a halál közvetlen közelében? Így válaszolta: a szánalom és az irgalom hulláma árasztotta el szívemet. Arra gondoltam: ti, emberek, semmi olyat nem tudtok tenni velem, ami miatt megvonná tőletek szívemet...

Íme, így nyilatkozott az író és ebben Jézus példáját követte. Senki és semmi sem olthatja ki Jézus szeretetét. Se tagadásunk, se közömbösségünk, se káromlásunk, se gúnyolódásunk. A föld hatalmas oltárán élénk magasodik Krisztus alakja és szüntelen felénk kiáltja: „Vegyétek

és egyetek!” Az emberi gyűlölködés, a bosszú és harag előbb-utóbb elvénzik a csatákon, de eltékozolhatatlan Isten kenyéradó szeretete. Kínzó éhségünket csak ő változtathatja boldogító jóllakássá.

Ürnap körmenetet nem azért tartunk, hogy tüntessünk az utcákon, hogy tiltakozzunk vagy ellentéteket szítsunk. Még csak nem is a hitünkéről akarunk tanúskodni. Az a célunk, hogy az embereket emlékeztessük Isten kenyéradó szeretetére. Erről megfeledezni az emberiség számára katasztrófát jelentene. Erre emlékezni, ezt elfogadni annyi, mint az egyetemes emberi család boldogságán munkálkodni.

A MENNYEI EMBER

7. évközi vasárnap

1 Kor 15, 35—49

Az ember mindig vágyakozott egy olyan életre, amely nem örömből és fájdalomtól van összegyúrva. Az élet iránti szerelmünkben szeretnénk elszakítani a halálhoz fűző szálakat. A kinyilatkoztatás nélkül élő ember is álmódott és álmódik egy „aranykorról”, amely elmerült ugyan a múltban, de kiemelkedik egyszer a jövő tengeréből. A kereszténység azzal a merész tanítással lépett a történelem szószerkére, hogy Isten halhatatlan életet szánt az embernek.

Igen ám, halljuk az ősi ellenvetést, romlandó testünk, halálra létezésünk rossz előjel a halhatatlanságra. Ennek tudatában szólal meg Pál apostol a mai szentleckében és különbséget tesz a halandó érzéki és a halhatatlan szellemi test között. Egy Ádámról és Krisztusról vett hasonlattal világítja meg azt a folyamatot, amelynek során testünk magára ölti a halhatatlanság létformáját. A régi görög bölcelet Platón nyomán éles határvonalat húzott a test és lélek közé. A bölcselő úgy tekintett az emberi testre, mint a lélek börtönére, amelyből a halál jelent szabadulást. Ezért ütköztek meg Pál apostol hallgatói Athénben, midőn a test föltámadásáról beszélt nekik. A megtévesztés azonban és Jézus föltámadása gyökeres fordulatot hozott ebben a testet megvető szemléletben. Már a teremtésről szóló beszámoló is nagy realizmusról tanúskodik, midőn kijelenti, hogy az ember teste a földből vétetett. Ennél sem Darwin, sem Feuerbach nem fogalmazott keményebben. Az ember nem olyan valaki, aki birtokosa a testnek és a léleknek, hanem a kettő együttese alkotja személyiségét. Az ember, a Biblia szerint Isten földből előhívott teremtménye. (Bonhoeffer) Nem tudjuk teljes bizonyossággal megállapítani, hogy a bűnbeesés előtt milyen

kegyelmi ajándékokat szánt Isten az embernek. Azt azonban tudjuk, hogy a természet rendje szerint minden ember a halál jegyese. Az emberi test szellemivé válása nem az evolúciós folyamat terméke, hanem Isten kegyelmi ajándéka. Jézus szent embersége által beleoltotta magát az anyagi világba, az emberi családba, és isteni erejével föltámadása által „mennyei emberre” változott. Ezzel nyitott kaput minden ember előtt, hogy rálépünk a Hozzá hasonló átváltozás útjára.

Nyilvánvaló, hogy ez csak lehetőség, amelynek megvalósulásában nekünk is közre kell működnünk. Tetteinkkel át kell lépünk érzéki természetünk bűvös körét és ha parányi mértékben is, de részt kell vennünk Isten krisztusivá változtató tevékenységében. „Ne hidd, hogy azért, mert a világban élsz, úgy lubickolhatsz benne, mint hal a vízben. Ne hidd, hogy azért, mert a világ a rádión és televízión keresztül behatol otthonodba, fel vagy hatalmazva arra, hogy minden műsort meghallgass és minden tévé-adást végignézz. Ne hidd, hogy azért, mert a világban jársz-kelsz, büntetlenül megnézhetsz minden utcai plakátot, vagy megkülönböztetés nélkül megvásárolhatsz minden kiadványt az újságárusnál és a könyvesboltban. Ne hidd, hogy azért, mert a világban élsz, a világ minden életformája a tiéd is lehet: a könnyű kalandok, az erkölcstelenség, az abortusz, a válás, a gyűlölet, az erőszak, a tolvajlás. Nem és nem! Igaz, a világban élsz, ki ne látna ezt? De nem vagy a világé!” [Chiara Lubich: Éljük az ígét! 61]

Közismert igazság, hogy az emberi lét kibontásában nagy szerepe van a környezetnek. Hiába születik valaki nagyszerű képességekkel, ha hiányzik az az emberi miliő, ami mindenkori feltétele emberré válásunknak. Ugyanez érvényes a keresztény életre is. Jézus azért is alapította egyházát, hogy ott biztosítsa azokat a feltételeket, amelyek megteremtik mennyeivé válásunk megvalósulását. Ennek egyik fontos feltétele a kinyilatkoztatás egyre bővülő ismerete. Egyetlen édesanyától és édesapától sem követelik a világi hatóságok, hogy megígérjék gyermekük anyanyelvre tanítását. Minden jó szülő igyekszik átadni kultúráját, sőt azt mások kultúrájával tetézni. Egyházunk azonban kénytelen felhívni a keresztény szülők figyelmét arra a sokszor elfelejtett kötelességükre, hogy gyermekük körül keresztény atmoszférát, „isteni miliőt” teremtsenek. Senki sem lesz ember, emberi környezet nélkül. Senki sem lesz keresztény keresztény nevelés, tanítás nélkül. Hogy mit teszünk ezen a téren, azon érdemes elgondolkoznunk!

Ennek az úgynevezett mennyei embernek — hitünk szerint — a halál a bölcsője. Igaz, hogy ez furcsán hangzik, sőt balgaságnak az érzéki ember számára. Talán éppen ez az a pont, ahol a hívők és nemhívők útja eltér egymástól. Nem hiába nevezték már régi kereszt-

tények mennyei születésnapnak a szentek halálát. Úzt fogalmazta meg korunk egyik misztikusa a következő mondatokban: „Legyen áldott főleg a Halál, és a szörnyűséges visszahullás a kozmikus Energiákban. A halálban olyan hatalmas erő zuhan testünkre, mint a Mindenség, hogy porrá zúzzon és szétolvasszon; minden anyagi feszültségnél szörnyűbb vonzás húzza lelkünket, ellenállhatatlanul, a neki való Központ felé. A Halál teljesen kihúzza a talajt lábunk alól, saját bensőnkben borít fel, hogy átadjon az Ég és Föld erőinek. Ez az utolsó félelmetes szava... de a misztikus számára ez a boldogság túlsorduló telje is: itt van végre a végleges kapu! A lenyűgöző, magával ragadó, égető Erőtérben. Üdv Néked, Istenem.” (Teilhard)

Milyen szép záróimája ez egy mennyei életre készülő kereszténynek. Bárcsak abban a nehéz órában mi is elimádkozhatnánk!

A LEGYŐZÖTT HALÁL

8. évközi vasárnap
1 Kor 15, 54—58

Bármennyire is szeretnénk, nem kerülhetjük el a halállal történő találkozást. Selymekkel, szemfödővel, gyertyákkal, koszorúkkal díszítjük a ravatalt, de gyászos fájdalmunkat mindez nem enyhítheti. Öntudatra ébredésünk után néhány esztendő elegendő, hogy beleszeressünk az életbe. Olykor elég egy pillanat és a halál elmetszi életünk fonalát. Ennek a ténynek fölismerése sokakban elhinti a lét értelmetlenségének gondolatát.

Egy éjjel felsírsz valahol,
majd anyád pólyákba pakol,
iskolába mész egy napon,
évszámokat hogy bemagolj,
apád gyűlölöd, mert papol,
idővel megházasodol
és dolgozol is valahol
s vasárnaponként ultizol.

Hát mire jó
mondd, mire jó
ez az egész?

(Dobos Éva: Song az élet értelméről)

Nyilvánvaló, hogy komoly kérdések ezek és tudatosan vagy öntudatlanul mindenki keresi a megnyugtató választ. Az emberiség úgynevezett „realista szárnya” a bölcs belenyugvást, a megsemmisülés hősi elfogadását ajánlja. Igaz, hogy álmodozóknak, illúziókat kergetőknek tartanak miatta, de mi keresztények úgy tekintünk a halálra, mint szolgáló és nem uralkodó hatalomra. Jézus Krisztus elsősorban úgy áll az emberiség elé, mint a halál legyőzője. Ezzel kapcsolatban olvasom egy híres író vallomásában: „Mi a történelem? Az ember erőfeszítése, hogy lassanként megoldják a halál titkát, hogy a jövőben legyőzzük azt. Ezért fedezzük fel a matematikai végtelent, az elektromágneses hullámokat, ezért írunk szimfóniákat... De nem haladhunk előre ebben az irányban, hacsak nincs egy bizonyos ösztönzés. Lelki „felszerelés” szükséges e felfedezésekhez. Ehhez az Evangéliumban már minden elemet megtalálunk. S ezek a következők: mindenekelőtt a felebarát szeretete; azután a mai ember lényeges eszméi, amelyek nélkül elképzelhetetlen az ember; a szabad személyiség ideálja és az életnek áldozatként való fölfogása. Értse meg, hogy korunk még rendkívül fiatal. A régieknek nem volt történelmük ebben az értelemben. Csak Krisztus óta lélegzenek szabadon a századok és nemzedékek. Csak az ő megjelenése óta villan föl a jövőendő élet reménye és az ember azóta nem hal meg útfélen, egy kertfal tövében, hanem otthon, a történelemben, miután a halált legyőzni akaró tevékenységének végére ért.” (Borisz Paszternak)

A Biblia szóhasználatában a halál többértelmű szó. Nem kizárólag a testi halált jelenti, hanem a bűn okozta „lelki” halált is. A bűn által ugyanis megszakad közösségünk minden élet őforrásával, az Istennel. Amikor Jézus kijelenti: Én vagyok az Élet, ezzel azt mondja, hogy nélkülem nincs igazi, halálon túlnyúló élet. Nem csodálkozhatunk, ha a Krisztus nélkül élő emberek így nyilatkoznak: „Miért olyan furcsa, szép érzés az alvó fölé hajolni? Mert kezünkben a hatalom, hogy az alvót felébreszthetjük. Mindig ennek a hatalomnak boldogságával hajoltam alvó fölé. Miért tekintik az emberek a halált az álom testvérének? Mert a felébresztésben bizakodnak. Ezért fogjuk meg rögtön a halott kezét, ezért szólítjuk, ezért símogatjuk meg arcát, hogy ébredjen. Mint annyiszor, álomból. Pedig... a bőr mögött, a bordák mögött, a homlokcsont mögött nincs többé dobogó szív, külön élő agy, szem, emelkedő tüdő — semmi nincs.” (Illés Endre) Ezzel szemben a keresztény hit, a belőle fakadó szent halálvágy Pál apostollal vallja: kívánok feloszlani és Krisztussal lenni. A halálban lezáruló életnek Krisztusban van a folytatása. Aki összeforrt vele életében, azt a halál sem választhatja el Tőle.

Pál apostol teológiája szoros kapcsolatot vél fölismeri a bűn és a halál között. Ennek valódiságát mindennapos tapasztalataink is

igazolják. Gondoljunk csak a véres háborúkra, amelyek oly mindennaposak kaini civilizációkban. Igaza van az orosz közmondásnak: A rossz béke is jobb a jó háborúnál. Az első világháborúban tízmillió ember halt meg, a másodikban harminc millió. A spanyol polgárháborúnak 625 000, a koreai háborúnak egymillió, a vietnaminak 700 000 az áldozata. Igaz, napjainkban fölillant a remény, hogy az atombomba megölte a háborút, de nem hozhat békét. A legtöbb háború a bűnös zsarnokság, bírvágy, hatalomvágy szülötte és a csatatereken a halál az igazi győztes. Eleve hamis tehát az anyagelvű élet-szemlélet erőlködése, amely nem akar tudni a bűnről és ártatlansághitbe igyekszik ringatni az emberiséget. Ez a hit veszedelmes hit.

Graham Green: Az emberi tényező című regényéhez Joseph Conradtól veszi a mottót. Így hangzik: „Csak azt tudom, hogy elveszett, aki bárkivel emberi kapcsolatra lép. A lelkébe így befészkel magát a romlás mérge.” Lehet, hogy sokan értetlenül vagy tiltakozva hallgatják ezt az állítást vagy féligazságnak, tehát hazugságnak minősítik. Emlékeztet Sartre véleményére, aki poklot lát a „másikban”. Nyilvánvaló, hogy mi keresztények nem így tekintünk az emberekre. Hanem hogyan? Jézus szemével. Ő minden emberben testvérét, az örök élet meghívottját, társörökösét látja. Ő minden ember számára otthont akar készíteni az Atya országában. A keresztény életében a halál helyét Krisztus foglalja el, aki maga a föltámadás és az élet. Az így tekintett és így fogadott halált nevezük keresztény halálnak. Ezt kérjük a költővel:

Igen, Uram, kérnem csak ez maradt:
Engedj jó halált, keresztény halált,
Hogy ne menjek gyónatlan, kenetlen,
útravalótlan, mint ki nem tied.
Lesz , ami lesz, és jöjjön, ami jön,
Csak oldó szavad legyen az utolsó
Hang, amit elnyel záruló fülem.
Csak a te Arcod, — Arcod a kereszten, —
Legyen utolsó látása szememnek.
Csak annyit tudjon eldadogni még
Cserepes ajkam, pattanó agyam
Csak ezt formázza még: én Jézusom.

(Sík Sándor: Imádság jó halálért)

MÁS EVANGÉLIUM?

9. évközi vasárnap
Gal 1, 1—2, 6—10

Sajnos, mindenkor időszerű az a keményen megfogalmazott szemrehányás, amellyel Pál apostol fordul a galatai hívekhez. „Gyorsan átpártoltatok egy más evangéliumhoz.” Az emberi természet ingatagságából következik, hogy néhány ember véleménye megzavarhatja a többséget. A kellő ítélőképességet nélkülöző, az újdonságokért fellette lelkesedő tömegek örök kísértése ez. Ennek következménye, hogy az evangélium a kezdet kezdete óta veszélyeztetett állapotban él, ami állandó éberségre készíteti apostoli egyházunkat.

Az egyháztörténelem tanúsága szerint a hit tisztaságáért folytatott küzdelem, a külső és belső támadások visszaverése egyházunk mindennapos feladatai közé tartozik. A küzdelem jogosultságát akkor sem vonhatjuk kétségbe, ha olykor a modern füleket sértő anatómiák kísérték. Az evangélium meghamisítóira sújtó szó: átkozott legyen, apostoli eredetű! Lehetetlen röviden összefoglalnunk azokat az okokat, amelyek a krisztusi tanítás elferdítésében szerepelnek. Az egyik talán éppen az, hogy az evangélium túlságosan mérész, teljesíthetetlen igényeket támaszt és ezért le kell mérsékelni tanítását, erkölcsi követelményeit. Már az első század végén beszüremlett a kereszténységbe az úgynevezett gnosztikus tanítás. Ennek a vallási irányzatnak képviselői azt állították, hogy magasabb ismereteiket rendkívüli isteni megvilágosításnak köszönhetik. A szellemet jónak, az anyagot minden rossz forrásának mondták. Ezért is vonták kétségbe a megtestesülés lehetőségét és Krisztusnak csak látszólagos testet tulajdonítottak. Egy Markion nevű hajóvállalkozó 150 körül azt hirdette, hogy két isten van. Az egyik az anyagi világ teremtője, az őszövétség istene, a másik a szellemi világ teremtője, akit Jézus hirdetett. Egy Montanus nevű férfi, aki azelőtt pogány pap volt, a világ közeli végét jövendölte, rendkívüli önmehtagadásra biztatta követőit és tiltotta a házasságot. Arius alexandriai pap, a Fiút, Jézus Krisztust az Atya teremtményének mondtotta, tagadta istenségét. Nestorius kétségbe vonta Krisztusban az isteni és emberi természet személyi egységét. Így sorolhatnánk föl a tévtanítások hosszú sorát, akiknek nem tetszett az evangélium nagyigényű tanítása.

Többen azzal is vádolták és vádolják egyházunkat, hogy hagyományörző magatartásával gátolja a fejlődést és nem eléggé rugalmas az új igények megértésében. Tagadhatatlan, hogy a túlságos óvatosság olykor megakadályozott olyan lépéseket, amelyeket előbb is

megtehettünk volna. Ez azonban kevesebb veszélyt rejt magában, mint az elhamarkodott lépések. Egyházunk mindig úgy ment előre, hogy semmi lényegest el ne tékozzon az evangéliumi örökségből. Visszatekintve történelmi útjára, nyugodtan kijelenthetjük: „A keresztény világnézet nem múmia. Átszövődik millió szívén s átreszket millió lelken. Életet és életerős hajtásokat hajt ma is. Hogy él, azt bizonyítja az a harc, melyet ellene vívnak.” (Prohászka, Ö. M. 5, 27)

Csak sajnálkoznunk kell amiatt, hogy egyesek szinte kisajátították a Szentlelket, ítékeztek az egyház fölött és maguknak tulajdonították az úgynevezett „tisza evangéliumot”. Nyilvánvaló, hogy az egyház nem a szentek, hanem a bűnös emberek közössége. Éppen ezért állandó bűnbánatra, megtérésre és megújulásra szorul. Ám minden igazi reformnak olyannak kell lennie, mint a kovásznak: belülről kell megújítani az egyház életét. Egyházunk történelme számos ilyen belső megújulással büszkélkedhet. Sajnos, akadtak olyan irányzatok is, amelyek kétségbe vonták az egyház hitörző szerepét. Kiléptek és kilépnek az egyházból azzal az indokolással, hogy új, tiszta egyházat alapítsanak. Igen ám, de te, aki kilépsz és magadat tévedhetetlenek minősíted, ebbe az új közösségbe is átviszed a magad és követőid bűneit. Felejted, hogy a földön sohasem lesz „ránc és szeplő nélküli” az egyház közössége. Ráadásul, aki új egyházat alapít, az lehet, hogy az övé lesz, de megszűnik Krisztus egyháza lenni. Valaki a közelmúltban kijelentette: kilépek az egyházból, mert a gazdagok pártján áll és ezért nem hiteles hirdetője az evangéliumnak. Ugyan ki állíthatja saját magáról, hogy ő a hiteles tanú? Aki valóban az, nem dicsekszik ilyesmivel.

Nem mai keletű az a megfigyelés, hogy a Szentírásból mindenki igazolni próbálja tanítását és magatartását. Ez az a könyv, amiben mindenki keresi és megtalálja a maga dogmáját. Ennek nyomán sokakban fölvetődhet a kérdés: vajon az evangélium miért nem beszél világosabban, miért ad lehetőséget a félreértésekre? A sugalmazó Szentlelkek miért nem örködött jobban, miért engedte úgy megfogalmazni az isteni üzenetet, hogy besurranhasson a tévedés? Nos, meg kell mondanunk, hogy az evangélium legfőbb mondanivalója nagyon is egyértelmű és minden félreértés előtt lezárja a sorompót. Mivel azonban Jézus önmagát és az evangéliumot úthoz hasonlítja, nem alkotott olyan zárt rendszert, amely eleve lezárná a fejlődés útját. A minden időknek szánt evangéliumnak olyan drágagyöngynek kell lennie, amely minden kultúra foglalatába beilleszthető. Csak arra kell vigyázni, hogy ez a beillesztés sohasem a drágagyöngy megsértésével, megcsontításával történjék.

Charles de Foucauld atya, akit egyszerűen a sivatag apostolának is nevezünk, azt mondta egyszer: „Az evangéliumért hajlandó vagyok

a világ végére is elmenni és az utolsó ítélet napjáig élni.” Bárcsak ez a szeretet fűtene mindnyájunkat, mindjárt szebben ragyogna az evangélium világossága. Az iránta tanúsított engedelmesség záloga a keresztyének egészségének és egyben az emberiség békéesebb jövőjének.

AZ APOSTOLI HIVATÁS

10. évközi vasárnap
Gal 1, 11—19

Mindig érdekesek és meghatóak azok a vallomások, amelyek egy hivatás születéséről tájékoztatnak. Az örökké időszerű önéletrajzok, a különböző interjúk legizgalmasabb kérdése: mi indította el pályáján, hogyan született hivatása? Különösen jogosult ez a kérdés olyan emberek esetében, akiknek munkája komoly elhivatottságot igényel. A Szentírás nem győzi hangsúlyozni, hogy különleges isteni meghívás szükséges ahhoz, hogy valaki az apostoli, prófétai, papi szolgálatra vállalkozzék. Ezt hangoztatja Pál apostol is, midőn hivatását és evangéliumát Istentől eredezteti.

Istennek ez a meghívó szeretete ma sem tétlen és egy rest fülű világban is hallatja szavát. A közelmúltban jelent meg Franz Kőnig bécsi bíboros emlékezése életéről. (Glaube ist Freiheit) Ebben többek között elbeszéli, hogy tizennyolc éves korában megismerkedett egy komoly leánnyal és beleszeretett. Sokat beszélgettünk egymással és az élet minden komoly kérdésében egyetértettünk. Ezért lepődtem meg, midőn érettségi után eltűnt az életemből és mint megtudtam, kolostorba vonult. Ekkor két dologra döbentem rá. Először is arra, hogy a lány nem szeretett úgy, amint én gondoltam. A másik: életemet, szeretetre szomjas szívemet a földi szerelem nem tudja teljesen betölteni. Így született meg, mondhatnók, a csalódás ölében papi hivatása.

Tévedés lenne mindebből arra következtetnünk, hogy Isten személyválogató és csak egyeseket tüntet ki hívó szeretetével. Nem olyan rendezője Ő a földi életnek, aki bárkit is szerep nélkül küld a színpadra. Csak akkor leszünk boldogok, ha fölismerjük sajátos hivatásunkat és vállaljuk szerepünket. Az ember nem a vak sors játékszere, hanem Isten terveinek megvalósítója. Kétségtelen, hogy ennek a tervnek megvalósítása komoly lemondásokat is követelhet. Ezt hangsúlyozza Pál apostol is saját példájára hivatkozva. Őt, a zsidó vallás fanatikus hívét semmi sem téríthette volna le újtjáról. Egyetértett a

főpapok véleményével és az egyház ellen acsarkodott. Isten azonban különös örömét leli abban, hogy átváltoztató hatalmát és szeretetét fölragyogtassa az emberek előtt. Ezt tette Pál apostollal is, midőn a damaszkuszi úton eléje állt és kinyilatkoztatta neki szeretetét. A kívülről álló ezt mesének, képzelődésnek minősítheti, pedig csak az nyilatkozhat róla hitelesen, aki átélte ezt a sorsfordító kegyelmet. Ám a nagy tény ránk mered és igazolja Isten átváltoztató kegyelmét. Erre utal Newman bíboros is, midőn ezeket írja: „Ha nem lenne semmi más bizonyítéka a kinyilatkoztatásnak, mint az a tény, hogy felemel, megneemesít és hódolatossá tesz minket, hogy várakozással telít és áhitatra készítet, ez is bizonyára több lenne az elegendőnél.”

Midőn Pál apostol az általa hirdetett evangéliumot védelmezi, teszi ezt azzal a meggyőződéssel, hogy tartalma és a hirdetésére való felkészítés nem emberektől, hanem Istentől származik. Ez a hit teszi elszánttá, ezért járja minden áldozatra készen a világot. Pál apostol vallomása nyomán minden igehirdető és ti is fölvetethetitek a kérdést: honnan veszem a bátorságot, hogy elétek álljak vasárnapról vasárnapra és Isten nevében beszéljek? Nyilvánvaló, hogy az ember sokat meríthet saját kútfőjéből és komoly felkészüléssel alkalmassá teheti magát mások tanítására. Ám a szószék nem olyan katedra, ahonnan kizárólag emberi bölcsességet hirdetünk. A prédikáló nem ura, hanem szolgálja az igének. A szószék olyan hely, olyannak kell lennie, ahonnan Isten kinyilatkoztatja magát, ahol megnyílnak a szívek az Üzenet befogadására.

Pál apostol esete még egy fontos feladatra figyelmeztet. Nevezetesen arra, hogy életünk végéig késznek kell lennünk az úgynevezett damaszkuszi találkozásra. Sohase gondoljuk azt, hogy Isten befejezte nekünk szánt mondanivalóját és nem fordíthat bármely korban életünkön. Nem ok nélkül állítjuk, hogy Isten a meglepetések Mestere. Carlo Caretto beszéli el, hogy tízévi szaharai tartózkodás után, amelyet elmékedésben töltött, visszatért Itáliába és kihallgatáson fogadta XXIII. János pápa. Éles tekintetével arcomba nézett — írja Caretto — és megkérdezte: Mondd csak, Carlo fiam, gondoltad te valaha is, hogy Afrikába mész és tíz évet töltesz a sivatagban? Nem; nem gondoltam erre. Nem, mert Isten a meglepetések, a teremtés, az újdonság mestere. Kimeríthetetlen, kiszámíthatatlan.

A napokban fölkeresett egy idős férfi két tanú kíséretében. Bejelentette, hogy ki óhajt lépni a katolikus egyházból és Jehova tanúja akar lenni. Vallomása szerint, most találkozott igazában Istennel. Mit tehet ilyen esetben a lelkipásztor? Fájó szívvel, de szeretettel így búcsúzik: ha nem volt jó katolikus, legyen jó jehovista!

Az ilyen és ehhez hasonló esetek arra figyelmeztetnek, hogy a hit-hűség megőrzésében egyéni erőfeszítésünkön kívül nagy szerepe van

a kiimádkozott kegyelemnek. És ami a legfontosabb: ajándékba kapott hitünk akkor és addig lesz élő, növekvő valóság, amíg igyekszünk továbbadni. Ha őszintén szeretünk valakit, igencsak megfontoljuk, milyen ajándékkal kedveskedjünk neki. Feleséged születésnapjára nem illenék hervadt rózsákat vinned. Tovább adandó hitemet sem szabad és nem lehet hervadtan tovább ajándékozni. Így és ezáltal lesz hitet ébresztő szeretetünk saját hitünk gazdagítója. Másokat oktatta növekszik hitbeli tudásunk, másokat szeretve gazdagodik igazán szívünk szeretete.

KRISZTUS ÉL BENNEM

11. évközi vasárnap
Gal 2, 16, 19—21

Az ember számára mindig nagy a kísértés, hogy túlbecsülje teljesítményeit. Pedig mindaz, amit fölfedez és amivel fölfedezi, ajándékként hull az ölébe. Midőn behatol a természeti törvények világába, feltöri egy-egy titok zárát, nem felejtethi, hogy mind a leplezett titok, mind a megtalált kulcs a Teremtő „műhelyében” készült. Igen kis százalékot képvisel a mi leleményünk és iparkodásunk. Ajándék a teremtett világ, de még inkább a megváltás kegyelme. A földi életet megkoronázó üdvösség, a teremtetlen Szépség látomása nem emberi mű, nem személyes teljesítményeink gyümölcse, hanem Isten ajándéka.

Közismert tény, hogy az első keresztény közösségek részben pogány, részben zsidó megtérőkből alakultak. Ez a körülmény már a kezdet kezdetén bizonyos feszültségekhez vezetett. Számos zsidóból lett keresztény azt gondolta, hogy ezután is kötelező a mózesi törvények megtartása. A körülmetélés, a tisztasági előírások, az étkezési szabályok és egyéb törvény elfogadása. Pál apostol, az egykori farizeus hamar fölismeri az ebben rejlő veszedelmet. Tisztában van a farizeusi szellemmel, ami beérte a látszatokkal, nagy súlyt helyezett a külsőségekre, és a törvények megtartásában a hiúság, a tetszésvágy irányította. Ez vezette őket arra a téves feltevésre, hogy a törvények és szabályok megtartásával saját érdemükként könyvelhetik el az üdvösséget. Ha ez így lenne, vélekedik Pál apostol, akkor hiábavaló és fölösleges volt Jézus keresztáldozata.

Tévedés lenne azt gondolnunk, hogy ez a probléma a múlté és semmi köze a jelenhez. Sajnos, a kereszténység történetében újra meg

újra jelentkezett ez az úgynevezett neojudaista szemlélet. Ennek lényege, hogy a különféle egyházi előírások, kánonok és paragrafusok megtartása biztosítja üdvösségünket. Misére járok, olykor gyónok és áldozok, gyereket hittanra járatom, egyházi adót fizetek, tehát jogom van az üdvösséghez. Nos, itt a tévedés gyökere, amire Pál apostol a mai leckében figyelmeztet. Könnyen feledjük, „a törvények, előírások, parancsok csak a helyes irányt mutatják, hogy merre kell mennünk, de nem adják meg lábunknak a járáshoz szükséges erőt.” (Luther)

Napjainkban divatos szó az önmegvalósítás, egyéni képességeink kibontakoztatása. Nem nézek se jobbra se balra, a magam útját járom, példányú életemet igyekszem megvalósítani. Úgy tűnik, a kereszténység ennek ellenkezőjét hirdeti. Meg kell halnunk, el kell veszíteni életünket és Krisztusét utánozni. Milyen elszegényedését jelentené az emberiségnek, ha mindenki egyetlen modell szerint formálná életét! Nyilvánvaló, hogy ez a vélemény a keresztény lét teljes félreismeréséről tanúskodik. Krisztus követése nem foszt meg egyéni színeinktől, mert Jézus élete sokféleképpen utánozható. Csak egy dologban kell megegyeznie minden kereszténynek, nevezetesen abban, hogy a hit által kitárulkozzék Krisztus felé, Tőle várja egyéniségének igazi kibontását és ezzel együtt üdvössége elnyerését. Minden virág a nap felé fordul, de mindegyikből más színeket, formákat, illatokat varázsol elő. Minden gyümölcsöt a nap melege érlel, de mindegyikbe más ízek mézét szűri. Krisztus felé fordulásunkat is így kell elképzelnünk. Szeretete, kegyelme, követése nem fosztogató erő. Sőt, ellenkezőleg! Létünk igazi ízeit, színeit bontakoztatja ki és lehetővé teszi, hogy üdvösségünkre növekedjünk.

Természetesen egyoldalú, sőt téves felfogás lenne mindent Krisztustól várni és úgy tekinteni kegyelmére, mint ami megment minden egyéni erőfeszítéstől. Nem igaz, hogy üdvösségünkért semmit sem kell tennünk és sült galambként repül a szánkba. Már maga a hit, amellyel kitárulkozunk Krisztus felé, komoly erőfeszítést, küzdelmet igényel. Krisztus barátsága lezárja előttünk a bűnös szabadság útját és lemondásokat követel. Bűnös énünk keresztrefeszítése nem valósulhat meg közreműködésünk nélkül. A fontos, a legfontosabb mégis csak az, hogy hitünkkel Krisztusba kapaszkodjunk. Méltán figyelmeztet Nagy Szent Leo: „Nagyobb az, aki bennünk van, annál, aki ellenünk van.”

A háború alatt történt. A tábori lelkész látogatta a frontot, amikor hirtelen reá mered a puskacső és fölhasan a kiáltás: Állj!, ki vagy? Jó barát, válaszolja a pap. Ám a katona ezzel nem éri be. Mi a jelszó? Ezt azonban a tábori lelkész elmulasztotta megtudakolni. Szerencséjére az őr fölismeri. Ekkor a pap így szól a katonához: tudod-e a

helyes jelszót a mennyországba? Igen, hangzik a válasz, Jézus Krisztus.

Ő az, aki megerősít, aki által elnyerhetem szerény erőim közreműködésével az öröklétbe torkolló élet ajándékát.

EGYEK KRISZTUSBAN

12. évközi vasárnap
Gal 3, 26—29

A második világháború utáni években korunk számos gondolkozója aggódva figyelte azt a fordulatot, amely ellentétes blokkokra szabdalta a világot. Ennek igazi oka nemcsak a hatalmi vetélkedésben keresendő, hanem az emberi hit bizonytalanságában. Az emberiség nem tudta eldönteni, hogy mi a fontosabb: az egység vagy a szabadság. Olyan prófétára várunk azóta is, aki megfejtí ezt a titkot és helyes irányba vezeti tévóvázó lépteinket. (Teilhard)

Az emberiség ősi megosztásáról olvasunk a mai szentleckében is. Amikor a kereszténység elindult a történelem útján, kínzó ellentétek vagdalták szét a társadalmat. A zsidók mepvették a pogányokat, a rómaiak lenézték a zsidókat és a barbárokat. Rabszolgaságba alázott milliók éltek embertelen életet. Súlyosak voltak a gazdasági különbségek és az ebből származó feszültségek. Hátrányos helyzetben éltek a nők és a gyermekek. Ebben a megosztott világban csendült fel az evangélium forradalmi üzenete, amely minden ember egyenlőségét, testvériségét hirdette.

Ennek a testvériségnek forrása az a tény, hogy mindnyájan egy Atyának vagyunk gyermekei. Közös származásunk, teremtettségünk már a természet síkján is egybeleli életünket. Ezen mitsem változtat az a körülmény, hogy egyesek vagy jelentős tömegek megtagadják közös származásukat és elutasítják a testvériség gondolatát. A valóság elsiklik oktan tagadásunk mellett. Ezt a testvériséget, istengyermekséget akarta Jézus elmélyíteni, magasabb létsíkra emelni, amikor jó-maga is megélte emberi módon a gyermekség, a fűség életét. A keresztény felfogás szerint így és ezáltal lett ő az emberiség magasabb, lelki egységének zálogává. A feltámadt Krisztus alakja azóta ott magasodik Kelet és Nyugat határmezsgyéjén, mint Isten ajánlata az emberi család egyesítésére. Igaz, Jézus fehér embernek született, de nem azért, hogy a fehér faj felsőbbrendűségét hirdesse. Igaz, megpróbálták kisa-játítani, de ezzel csak elárulták szellemét. Nem az anyag és a test, a vér

és a faj, hanem a szellem hordozza az egyetemesség stigmáit. A keresztény felfogás szerint az emberiség legnemesebb egysége és vele együtt szabadsága a Jézusba vetett hit által valósulhat meg.

Nyilvánvaló, hogy ennek az egységnek sok a buktatója és folytonos a keresztútja. A szabadság megtiprásával gyorsabb eredményeket, de csak látszateredményeket lehet elérni. Ez magyarázza, hogy maguk a keresztények is adósa a szeretetből fakadó egységnek. Ennek legfőbb oka abban rejlik, hogy nem valósítjuk meg Jézus példája szerint istengyermeki hivatásunkat. Suenens bíboros írja: „A matematika arra tanít, hogy két olyan mennyiség, amelyiknek mindegyike egyenlő egy harmadikkal, egymás között is egyenlő. A keresztény látás síkjára áttéve ez azt jelenti, hogy a következő alapelvet kell előtérbe állítanunk: A keresztények mindazon túl, ami elválasztja őket, eggyé lesznek abban a mértékben, ahogyan felfigyelnek Krisztus és az evangélium élő kérdéseire és követeléseire; abban a mértékben, ahogyan ki tudnak üresedni önmagukból, önmaguk által és önmagukon túl egyesítő tényezőjüket: Krisztust hagyják érvényesülni.”

Az emberiség megosztottságának oka a hitek különbözősége. A keresztények megosztottsága is abban leli magyarázatát, hogy meggyengült a Jézusba vetett hit. Minél közelebb vagyunk Krisztushoz, annál közelebb vagyunk egymáshoz is. Látjuk, tapasztaljuk, hogy istenhít nélkül széthull a világ, értelmetlenség ül a lét homlokán. Ha megtagadjuk, mint Atyánkat, valami szörnyű árszörny zuhan reánk, nem tudunk testvérként nézni egymásra és úgy marjuk egymást, mint ragadozó állatőseink.

Természetes, hogy a Jézusba vetett hitnek tevékeny szeretetben kell megnyilvánulnia. Hitünk akkor igazi, ha indítékul szolgál olyan tettek végrehajtásához, amelyek széttörik a megosztó gátakat. Egy idős embert valaki úgy fölbosszantott, hogy nyilvánosan kijelentette: „megölöm” ezt az embert. Ez a testvér természetesen nem gyilkos értelemben gondolta a dolgot. Elhatározta, állandóan keresi az alkalmat, mikor tehet valami jót ellenségével. Ez eleinte csak kifigurázásra adott alkalmat és némi bosszankodásra. Mikor azonban ez a testvér kockára tette életét, hogy ellensége feleségét kimentse a vízbefúlástól, megtört az ellenállása. Ezt mondotta: csakugyan végbevitted velem azt, amit fogadtál. „Megöltél engem.” Megölted bennem a gonoszt, a Káint és föltámasztottad a jobbat. (Billy Graham)

Valamikor a középkorban megtévedt főpapok, sőt szentek is kereszties hadjáratot hirdettek és szerveztek a Szentföld visszafoglalására. Áldozataik hiábavalónak bizonyultak, kísérletük kudarcot vallott. Mert Jézus csak egyetlen hadjáratot tart jogosnak és ez a szereteté, a megbocsátásé, az irgalomé. Ezzel bizonyítjuk, hogy Krisztust öltöttük magunkra és egyek vagyunk Vele.

A SZABADSÁG GYERMEKEI

13. évközi vasárnap
Gal 4, 31—5, 1, 13—18

Büvös szó, szívet dobogtató fogalom a szabadság. Milliók ontották érte vérüket, forradalmi mozgalmak írják zászlóikra. Költőket ihlet szépmivű szavakra, zeneszerzőket diadalmas énekek komponálására. Csak a szabadság levegőjében érezzük magunkat igazán embernek, fuldoklunk a börtönökben. Mert sajnos, a szabadságnak is vannak ellenségei. Izrael népe történelme során drágán fizetett a szabadságért és elsősorban ezt remélte a várva várt Messiástól. Politikai függetlenséget, vallásszabadságot, gazdasági jólétet. Nem véletlen tehát, ha csalódva fordult szembe Jézussal, aki a szabadságot másként értelmezte. Erről a krisztusi szabadságról beszél Pál apostol is a mai szentleckében.

A levél megírásához ürügyül szolgált, hogy egyes tévtanítók kijelentették: a Krisztusba vetett hit mitsem használ, ha nem tartják meg a mózesi törvényeket. Tagadhatatlan, hogy a kultúra és civilizáció útjára lépő népek életében fontos szerepet játszanak az együttélést irányító törvények. Köztudomású, amikor Isten szövetséget kötött Izraellel, megkövetelte a törvények megtartását. Igazi népnevelő munkát végeztek, de nem kerültek el a növekedést gátló szakadékokat. Az egyre szaporodó előírások kicsinyes betűrágássá változtak, nemcsak védelmet jelentettek, hanem a fejlődés gátjaivá kövesedtek. A paragrafusok megszállottjai kicsinyes elképzeléseik kalodájába zárták a népet és abban a tévhitben ringatóztak, hogy a törvények megtartása egymagában biztosítja üdvösségüket. Ebben a környezetben jelenik meg Jézus, aki nagyvonalú tanításával szétöri a törvények életet szorító bilincseit. Nem veti el mindenestől a nevelő értékű törvényeket, de mozgásba hozza, előbbre viszi és beteljesíti. Új rendet, új egyensúlyt teremt az előírások rengetegében. Ez az új rend nem egy ponton eltér az írástudók értékrendjétől és így okot szolgáltat az összeütközésre. Főleg azért, mert a Jézus által kinyilatkoztatott értékrend megtámadhatatlan. Nem a körülmételés, nem a tisztasági előírások, hanem a szeretet a legfőbb törvény. Az ember üdvössége nem a törvények megtartásából születik, hanem Jézus ajándékozó szeretetéből.

Mikor a keresztyén szabadságról beszélünk, egyesek kételkedve hallgatják szavunkat és azt gondolják, hogy itt valami nincsen rendjén. Hiszen a keresztyént is számtalan előírás, törvény és parancs korlátozza szabadságában. Misére menni, gyónni és áldozni, böjtölni, imádkozni

„kell”. Úgy tűnik, hogy az evangélium vállalása gúzsba köti az emberi szabadságot és útjába áll az ember önmegvalósításának. Ez a szemlélet azonban igen egyoldalú. Az tagadhatatlan, hogy a Jézushoz való csatlakozás bizonyos megkötöttségeket von maga után. Ám a Jézus melletti döntésben szabadok vagyunk. Nem kell magunkra vennünk édes és könnyű igáját és az önként, szabadon vállalt életforma nem alázza meg emberi méltóságunkat. Csak a ránk kényszerített parancsok gázolnak szabadságunkba. Egyébként is Jézus csak olyan lemondásokat kíván tőlünk, amelyek nem igazi szabadságot, csak annak lát-szatát idézik. Le kell mondanunk a bűn szabadságáról, ami valójában rabságot jelent. Le kell mondanunk a gyűlölet, a hazugság, az öntör-vényűség szabadságáról, ami tulajdonképpen felszabadulást jelent. Jézus felkínált barátsága és az általa megkívánt lemondás biztosítja az igazi függetlenséget és szabadságot. Ez az úgynevezett belső szabadság az igazi, amit senki sem vehet el tőlünk. Ezért mondotta barátainak a börtönbe zárt Loyola Szent Ignác: nincs annyi bilincs Salamancában, amit én örömmel el ne viselnék Jézus nevéért.

A keresztény szabadság legfőbb biztosítéka a jézusi szeretet belénk ereszkedése. Köztudomású, hogy a zsarnokság, a gyűlölet, a hazugság minden szabadság esküdt ellensége. A gyűlölet építi a koncentrációs táborokat, a zsarnokság tiporja sárba az emberi méltóságot. Nem, nem a szeretet építi a válaszfalakat, hanem a gyűlölet és a belőle születő félelem. Csak a szeretet tudja elfogadni a másként gondolkozók véle-ményét és ezáltal biztosítani mindenki szabadságát. Ezért írta Szent Ágoston: „Ama, et fac, quod vis.” Szeress és akkor azt tehetsz, amit csak akarsz. A szeretettel mágnesezett szív sohasem fordul Isten és ember ellen. János apostol szerint az igazság szabaddá teszi az embert. Ebben legfőbb segítőtársa a szeretet. Csak neki van hatalma arra, hogy kimentse az embereket a gyűlölet rabságából.

Corrie ten Boom, a neves prédikátornő beszéli: München városában a megbocsátásról beszélt hallgatóinak. A beszéd végén odajött hozzá egy ember, aki a ravensbrücki koncentrációs tábor legkegyetlenebb őrei közé tartozott. Gyakran használta a korbácsot. Az ő nem ismerte föl az egykori rabot, a hithirdető asszonyt, ő azonban igen. Ezt mondotta az egykori őr: megtértem és azt hiszem, Isten megbocsátotta bűneimet. Szeretném, ha ön is megbocsátana és ezzel felém nyújtotta kezét. Néhány másodperc múlt el így, amint előrenyújtott kézzel állt előttem. Nekem óráknak tűnt, mert még sohasem kellett ilyen nehéz dologban döntenem. Jézus segíts! — fohászkoztam magamban. Ezután, mint egy darab fát nyújtottam a férfi felé kezemet. Ebben a percben valami hihetetlen dolog történt. Valami megindult vállaim-ban, karomba áradt és kezembe ugrott. Valami gyógyító melegség árasztotta el egész lényemet. Megbocsátok, testvér, mondtam sírva.

Hosszan tartottuk egymás kezét, az egykori ör és az egykori fogoly, Isten szeretetét sohasem éltem át ilyen hatékonyan, mint ezekben a percekben. . .

Ez az igazi szabadság, ez az igazi felszabadítás. Menj és te is hasonlóképpen cselekedj!

JÉZUS JEGYEI

14. évközi vasárnap
Gal 6, 14—18

Az ember szeret dicsekedni, elsősorban sajátjának tartott teljesítményeivel. Büszkén mutogatjuk elkészült házunkat, szép kertünket, amelyen önkezdünkkel munkálkodtunk. Van azonban egy másik jogcímünk is a dicsekvésre. Nevezetesen az, amikor nem saját műveinkkel, hanem a szeretet ajándékával dicsekszünk. Ebben az esetben nem is annyira az ajándék a fontos, mint inkább a felénk nyújtott szeretet.

Úgy látszik ez a dicsekvési láz elragadja Pál apostolt is, valamivel ő is dicsekedni akar. Tekintete megakad Krisztus keresztyén és ezzel kezd dicsekedni. Azzal a kereszttel, amelyen oly ragyogóan tündököl Istenünk emberszeretete, amelyen üdvösséget szerzett megváltó áldozata. Bármily különösen is hangzik, nem vitathatjuk ennek a dicsekvésnek jogosságát. Nincs nagyobb kincs a világon, mint Isten hozzánk hajló szeretete.

Hatalma és jósága sokféleképpen megnyilatkozik a teremtett világban. Ezt hirdeti a létezés öröme, amely hidat ver az élet sötét szakadékain. Erről tanúskodik az emberszívekben található szeretet, amelynek édessége annyi keserűségünket elfeledteti. Az igazság fölárnyoló fénye, a szépség ránk hulló selyme, a küzdelmeink csataterén lobogó remény, mind mind azt sugallja: mégis szép az élet! Ám számos fájdó tapasztalás azt bizonyítja, hogy Isten jósága és igazsága a gonoszság és hazugság sötétjével viaskodik. Sötét árnyak, ráncok és szeplők csúfítják a teremtés arcát. Ha ez elmondható a teremtés művéről, nem mondható el a megváltásról. Jézus Krisztus életében tisztán és sűrítve jelenik meg Isten emberszeretete. A kereszttel egyértelmű tanúságtétel erre. Itt nincs felhő és árnyék, ami eltakarná a szeretet ragyogását. A Golgotáról nem nyílik utca a kételyek sötétjébe. Itt salaktalan tisztaságban ragyog felénk a megváltó szeretet. Itt nincs helye semmi „hanak” és „denek”, csak feltétel nélküli meghódolásnak a kereszttel.

Abból a tényből, hogy Jézus a keresztet, a szenvedést választotta szeretete megmutatására, a keresztyén ember számára az következik, hogy ne csupán negatívan értékelje a szenvedést. Érthető tehát, ha Pál apostol nemcsak Krisztus keresztyével dicsekszik, hanem a sajátjával is. Büszkén viseli testén azokat a sebhelyeket, amelyeket az evangéliumért szenvedett. Valójában minden embernek a szenvedés elviselése a legnagyobb teljesítménye. Nem a munka nehéz, hanem a tehetetlenség. Nem a szaladgálás, hanem az ágyhoz kötöttség. Nem a fiatalság nehéz, hanem az erőt rokkantó öregség. Nem a szépség nehéz, hanem az arcunkba szántó ráncok. Nem az egészség nehéz, hanem a betegség. Nem az élet nehéz, hanem a közelítő halál. Nem a boldogság nehéz, hanem a szenvedés. Ám, ha mindezeket Krisztusért viseljük, türelemmel és szeretettel, megváltó erőt kölcsönzünk nekik és méltán dicsekedhetünk velük. „Krisztus keresztye nem a reá tekintés, hanem a hozzánk fordulás által tesz megigazulttá. Nem akkor, midőn hittel nézzük, hanem amikor valóságosan gyökeret ver bennünk, nem a mi ténykedésünk, hanem Isten láthatatlan kegyelme által.” (Newman)

Egy lelkiismeretes hivatalnok harminc éven át pontosan, hűségesen végezte munkáját. Nem látványos feladatokat, de az emberek közvetlen javát szolgálta. Sohasem élt vissza beosztásával és becsülettel teljesítette kötelességét. Valaki megkérdezte tőle: miért tartott ki ebben a nehéz szolgálatban, amikor annyi bosszúság és megnemértés kísérte áldásos tevékenységét? Az illető ezt válaszolta: senki sem hajózta volna át az óceánt, ha vihar esetén elhagyhatta volna a hajót. . .

Mitagadás, szívesen elmenekülnénk a szenvedés viharából. Egyesek meg is teszik és belevetik magukat a tengerbe. Eldobják a sebekből vérző életet. Minden idegszálunkkal tiltakozunk a szenvedés ellen és senki sem veszi be terveibe. Mindent elkövetünk, hogy saját terveinket írassuk alá az Istennel. Ez azonban nem sikerül. Nekünk kell aláírunk Isten tervét akkor is, ha beleszövi a szenvedés véres szárait. Ezek Jézus igazi jegyei, általuk kapcsolódunk bele megváltó művébe.

Uram, világosítsd meg értelmemet és szívemet, hogy mindezt föl ismerjem és elfogadjam. Valahogy úgy, mint Pascal imájában olvasom. „Vedd hát el tőlem, Uram, a szomorúságot, amely az önszeretetből származhatna. Ne legyek szomorú az én bajaim és a világ dolgai miatt, amelyek nem sikerülnek úgy, ahogy hajlamaim kívánnák. . . De add meg azt a szomorúságot, amely összhangban van a tiédde. Bajaim szolgáljanak haragod kiengesztelésére. Add, hogy fájdalomaim üdvösségemet szolgálják. . . Te tudod, mi válik javamra, te vagy a legfőbb Mester. Tégy velem, amit akarsz. . . Add, hogy szent bizalommal kész legyek elfogadni örök Gondviselésed végzéseit és egyformán imádjam mindazt, ami Tőled jön.”

AZ EGYETEMES KRISZTUS

15. évközi vasárnap
Kol 1, 15—20

Pál apostol lelkesedő ember, hogyan is lehetne apostol lelkesedés nélkül? Ez volt és ez lesz az evangélium útkészítője, győzelmeinek záloga. Teljesen érthető, ha ez a Jézus iránti lelkesedés írásaiba is beleszővődik. Olykor költővé avatja, szavait és gondolatait himnikus magasságba emeli. Erről tanúskodik többek közt a kolosszei levél Krisztus-himnusza, amit a mai szentleckében olvashatunk. Ennek hallatán mi sem tehetünk mást, minthogy közel hajolunk a lángoló szavakhoz, hogy belénk kapjon a lelkesedés tüze.

A fiatalon, elhunyt író, Franz Kafka följegyzéseiben olvassuk: „Krisztus? Tündöklő szakadék. Be kell hunyni a szemem, hogy ne zuhanjak bele. . .” Sajnos, sokan ezt teszik, de mi keresztények épp az ellenkezőjét. Kinyitjuk szemünket, Jézus karjába vetjük magunkat és abban látjuk üdvösségünket, hogy beléje zuhanunk.

Igazi van talán annak, aki szerint a vers kalitkája a gondolatnak, de az igazi művész kezében arra is alkalmas, hogy tömören kifejezzen egy-egy igazságot. Ezt teszi Pál apostol ma idézett Krisztus-himnuszában. Úgy állítja elénk Krisztust, mint a teremtés és a megváltás főszereplőjét. Ehhez a gondolathoz a legszebb kommentárt talán Teilhard atya életműve szolgáltatja. Röviden így foglalja össze erre vonatkozó meglátását: „Az egyetemes Krisztus azt jelenti számomra, hogy Ő az egész világmindenség szerves központja. Szerves központ, azaz fizikailag végeredményben rajta nyugszik, tőle függ minden kibontakozás, még a természetes kibontakozás is az egész világ-egyetemben. Szerves központja nemcsak a földnek, az emberiségnek, de a Sziriusznak, az Androméda-ködnek, az Angyaloknak és minden Valóságnak. . . A világegyetemnek nem lehet két feje. . . A megtestesült Ige jelenléte egyetemes elemként jár át mindent. Minden dolog mélyén ez a jelenlét ragyog, mint végtelenül bensőséges központ s ugyanakkor végtelen távoli központ is. . .”

Nyilvánvaló, hogy Jézusnak ez a központi szerepe a legérzékeltetőbben egyházunk életében tapasztalható. Sokféleképpen értékelik egyházunkat és nagyon sokan félreismerik. Természetes képződménynek tartják, olyan emberi intézménynek, ami semmiben sem különbözik a többiektől. Rámutatnak hibáira, történelmének sötét lapjaira. Egyesek még csodálkoznak is, hogy nem tűnt el véglegesen a történelem színpadáról. Mi keresztények azonban, akik hívó szemmel nézünk az egyházra, mindig is vallottuk, hogy egyházunknak Krisztus a feje és

innen ered csodálatos életereje. A Te Deumban énekeljük, hogy szűzi méhet nem utálva jött Jézus földünkre. Ugyanez a nem utálkozó szeretet vezette arra, hogy testéül fogadja az egyházban nem elmarasztaló, ítélkező, hanem gyógyító, irgalmazó jelenlét. Ő az egyház mindenkori megújulásának kiindulópontja. Nem véletlen tehát, hogy a kereszténység megújulása mindig Jézus újra felfedezéséből születik. Az egyház Jézusban birtokolja azt a szerves központot, amely egybefoglalja a közösség minden tagját, bűnösöket és szenteket egyaránt. Belőle árad az erő, amely megtisztítja, megújítja és előbbre viszi Isten népét.

Ezt az igazságot fogalmazta meg Daniel Berrigan amerikai pap és költő. A vietnami háború ellen tiltakozott és ezért börtönbe zárták. Ott írta a következő sorokat:

Üdvösségünket, megmenekülésünket nem várhatjuk
a külpolitikától,
a szexuális forradalomtól,
a többtermeléstől,
a nukleáris elrettentő erőtől.
Nem segíhetnek a tanácsadók,
a papok és művészek,
a várostervezők és szociológusok.
Nem üdvözít a Vatikán,
a buddhista világszövetség,
sem a Hitlerek,
sem a szent Johannák,
sem az angyalok és főangyalok,
Üdvösségünket egyedül
Jézus Krisztustól várhatjuk.

Mindebből nyilvánvaló, hogy egyéni lelki életünkben is a Krisztussal való személyes kapcsolatra kell helyeznünk a hangsúlyt. Barátunknak nevezte magát és nekünk el kell fogadnunk felkínált barátságát. Assiszi Szent Ferencről olvasom, ha valaki kiejtette közelében Jézus nevét, azonnal felfigyelt, arca kipirult, szívét megdobogtatta az öröm. Így érzett Szent Bernát is, aki száraznak nevezett minden lelki táplálékot, ami nincs megöntözve Jézus szent nevével. Bármit írsz, nem tesz ki nekem, ha nem ragyog közte Jézus neve. Krisztus barátsága a legnagyobb garancia számunkra, hogy részesei lehessünk vérének szerzett békességünknek.

AZ ÁTVÁLTOZTATÁS EMBERE

Németh László aranymiséjére
Budakeszi

Néhány hónappal ezelőtt a magyar hírközlő eszközök is beszámoltak az arany árának ugrásszerű emelkedéséről. Mikor a különböző pénzegységek árfolyama az értékcsökkenés lejtőjére lépett, az arany büszkén csillogtatta győzelmét. Itt és most mi is azért jöttünk össze Jézus asztalánál, hogy aranymisés lelkiatyánkkal megköszönjük Isten kegyelmét, amely megőrizte szívében a papi szolgálat nem devalválódó aranyát.

Az az ötven esztendő, melyet a hívek szolgálatában töltött, egyáltalán nem mondható a zavartalan idill évtizedeinek. De mert az istenszeretőknek minden javukra válik, a hűséges szolgálat ezeket az éveket is arannyá változtatta.

Gyorsan változó korunkban egyre gyakrabban használt írásjel: a kérdőjel. Nem kedveljük a pontot és a vesszőt, ami útját állná haladásunknak. Elegünk van a parancsokat idéző felkiáltójelekből. Ezzel szemben egyre gyakrabban használjuk a kérdőjelet. Vajon miért? Mert a jó kérdés izmosító erőfeszítésre készteti gondolkodásunkat és megmozgatja akaratomkat. Ebben a szellemi légkörben egyre többen, egyre gyakrabban megkérdőjelezik az istenhit, az egyház, a papi szolgálat létjogosultságát. Vajon a papok számára van-e hely a holnapokba rohanó élet gyorsvonalán? Tömegközlekedési járműveinkről eltűntek a jegykezelők és jól megvagyunk nélkülük. Mozdonyainkon egyre szaporodnak az automaták és csökken az ember szerepe. Valahogy ehhez hasonlóan úgy tűnik, hogy az emberek is jól megvannak Isten nélkül; nincs szükségük állomásokat kiáltó, irányt mutató papi szolgálatra.

Úgy gondolom, nem leszek ünneprontó, ha veletek együtt szembenézek ezzel a kérdéssel és megpróbálunk igaz választ adni. Megállunk egy ötven éves papi élet aranyhegye előtt és miként Mózes a Nebó hegyéről, jubiláló lelkiatyánkkal visszapillantunk a megtett útra, valamint a hűséges szolgálatért járó Igéret földjére. Nem vállalkozhatunk arra, hogy feltárjuk a megtett út részleteit. Sokszor egyhangú a hétköznapi országútját járó lelkipásztor élete. Csak egyet szeretnénk hangsúlyozni: érdemes volt! Érdemes volt elindulni és végigjárni az utat, amelyet nem mi választunk, amelyre Jézus programozta be lábunkat. Érdemes volt megharcolni a hit harcát saját szívünk csatamezőin és a másokért küzdés utcáiban. Érdemes volt igent mondani a hívó szóra és vállalni a papi szolgálatot. Vajon miben határozhatjuk

még ennek a szolgálatnak lényegét? Kiféle, miféle ember a páp, milyen feladatot bízott rá a pásztorok Fejedelme? Röviden így válaszolok: a pap az átváltoztatások ember.

Mindegy kik voltak szüleid, mikor és honnan indultál, milyen képességekkel rendelkezted. A döntő pillanat, az első nagy átváltozás akkor érte szívedet, amikor valahol valamikor füledbe csendült Jézus szava: Jöjj, kövess engem! Már a pusztán emberi szónak is átváltoztató ereje van. Gondoljunk csak két fiatal találkozására a szerelemben, amikor szemük ragyogásával, kezük melegével, hangjuk selymével kimondják a boldogító szót: szeretlek. Ez a szó hitvessé, majd anyává és apává változtatja őket. Isten teremtő szeretete csendül föl benne. De ennél is hatalmasabb az újjáteremtő isteni szó, amely apostoli, papi szolgálatra állítja Jézus választottait. Kezébe adja a pásztorbotot, különös hatalomban részesíti, hogy beálljon az átváltoztatás nagy munkájába. Az emberi családot Isten népévé változtassa.

Korunk embere az ész túlzó bálványozása közepette elvesztette érzékét a költészet finomságai iránt. A realizmus nevében lesöpri érdeklődése asztaláról azokat a legendákat, amelyek a szerető képzelt keretében megfontolandó igazságokat tárnak elénk. Így az egyik szent legendájában olvasom, hogy megjelent neki egy angyal, aki jobb kezében égő fáklyát, bal kezében vizet tartott. A szent megkérdezte: mit akar ezzel a két ellentétes elemmel? A fáklyára azért van szükségem, hogy kiégessem a mennyország kapuját, a vízre azért, hogy eloltsam vele a pokol tüzét. Ezt a feladatot papságunkra alkalmazva így is megfogalmazhatjuk: a pap feladata meggyújtani, ápolni a szeretet tüzét és kioltani a gyűlölködést. Mi tagadás, az emberi történetben minden nagy rossz és minden nagy jó ebből a kétféle tűzből kelekezett. Sajnos, az emberben könnyebb fellobbantani a gyűlölet tüzét, mint a szeretetét. Sötét jelenünkben is rengeteg gyűlékony anyag halmozódott fel az emberi szívekben és ezek felgyújtása szörnyű katasztrófához vezethet.

A közelmúltban hunyt el (†1980) a neves gondolkodó, Erich Fromm, aki nem sokkal halála előtt így nyilatkozott egy újságírónak: „Ipari társadalmunk hanyatlásának oka legelsősorban az, hogy szeretet és öröm nélküli társadalom a miénk. Am az ember nem élhet nélkülük. Hiányukat egyetlen orvos, egyetlen halál okaként sem állapíthatjuk meg. De mélyebbre tekintve azt látjuk, hogy az öröm és szeretet hiánya az emberek életerejét annyira meggyöngíti, hogy ez sok esetben halálhoz vezet.” Nem véletlen tehát, hogy Jézus, aki mint az élet és halál ura járt közöttünk, a szeretet tűzoszlopát ajándékozta nekünk. Örömhírnek szánta tanítását és azért alapította egyházát is, hogy átváltoztassa az emberi szíveket. A bőségesebb életnek, a több

örömnök, a több boldogságnak több szeretet az ára. Vajon lehet-e felesleges az az élet, amely a szeretet szolgálatát veszi vállaira? Fölösleges időfecsérlés-e a papi munka, amely a tudás világát kiegészíti a hit világával és olyan élet kialakításán fáradozik, amelynek Isten örök folytatást ígért? Ezt tette aranymisés oltártestvérünk és ezért nem élt hiába. Nagylelkűen osztogatta a szeretet aranyát és közben azt vette észre, hogy a drága kincs nem fogyott ki kezéből. Sőt, ötven év múltán aranyhegygé változott, ahonnan oly szép a kilátás a múlt völgyeibe és az örök halmokra. Itt köszönti őt Isten szent népe, hogy tovább járja az alkonyat fényében tündöklő csúcsokat, ahonnan már csak egy lépés a mennyország.

EGYEK A SZERETETBEN

Péter és Pál
2 Tim 4, 6—8, 17—18

Az egyházi naptárban legtöbb szentünkről külön ünneppel emlékezünk meg. Vajon mi a magyarázata annak, hogy a két apostolfejedelem közös ünnepet kap liturgiájában? Talán az, hogy mindketten a pogányok megtérítésén fáradoztak. Talán az, hogy mindketten Rómában fejezték be pályafutásukat. Talán az, hogy mindketten ugyanott nyerték el a vértanúság koszorúját. Am életük külső körülményei mellett vannak nyomósabb okai is a közös ünneplésnek.

Sajnos, a mai idők világszerte megkoptatják az egyházi ünnepek fényét és ezzel együtt az ünnepeletről is megfeledkezünk. Méltán panaszolta Harnack Rudolf neves teológus: „Egyetemeink és főiskoláink ifjúsága jól ismeri a profán történelmet, pontos választ tud adni a thermopílei csatáról vagy a pun háborúról. Sajnos azonban, az európai kultúra igazi megteremtőiről, az egyház nagyjairól igen hiányos ismeretekkel rendelkezik.” Gondolom, ez a panasz még jogosabb napjainkban és ezért is érdemes összefoglalnunk a két apostol, Péter és Pál életútját.

Igaz, hogy a két apostol sok tekintetben különbözött egymástól, de a leglényegesebb mozzanatokban megegyezett életük. Hasonlítottak például abban, hogy életük sötét óráiban elmerültek a bűn tengerében. A Szentírás szavahihetőségének egyik bizonyítéka, hogy nem hallgatja el, sőt leleplezi az apostolok hibáit, botlásait. Péterről elmondja, hogy első közt hívja meg Jézus apostolai közé. Az egyszerű halászból emberhalász lesz és nemcsak a foglalkozása, de a neve is

megváltozik. Jézus Péternek, azaz Kősziklának nevezi. Kitünteti bizalmával és magával viszi a színeváltozás hegyére. Péter szerető hittel válaszol a Mester bizalmára. Ő nyilatkozik társai nevében: „Te vagy a Messiás, az élő Isten fia”. Így illik ez a jövendő egyház legfőbb pásztorához. Sajnos azonban, a nagypénteki földrengésben ez a szikla is meginog. A heves természetű Péter értetlenül fogadja Jézus jövendölését: „Ma éjjel mindnyájan megbotránkoztok bennem”. A lelkes apostol fogadkozni kezd: „Ha mindnyájan megbotránkoznak benned, én nem.” Ezt követi Jézus jövendölése: „Bizony mondom neked, még ma éjjel, mielőtt a kakas kétszer szól, háromszor tagadsz meg engem”. Péter azonban tovább erősködik: „Ha meg is kell halnom veled, nem tagadlak meg.” Jézus azonban tudta, mi lakik az emberben és mily dőre dolog a túlzott önbizalom. A nagy szavakat nem követik mindig nagy tettek. Ismerte a félelem hatalmát, amelyben oly könnyen elmerül az ember. Ez történt az elbizakodott Péterrel is. A főpap udvarában, a cselédlány szavára háromszor megtagadja Mesterét. Micsoda szégyenletes bukása az első apostolnak!

Ha más természetű is, de nem volt kisebb Pál apostol eltévelyedése. Mint a mózesi törvény fanatikus védelmezője, már a kezdet kezdetén Jézus hívei ellen fordul. Még Saulnak hívják, amikor ott áll István diakónus megkövezői mellett. Ha nem is dob követ a vértanúra, szívében egyetért velük. Ezt hamarosan bebizonyította, midőn „sanyargatta az egyházat, sorra járta a házakat, elhurcolta a férfiakat az asszonyokat, fogságba vetette őket. Dühötől lihegve halállal fenyegette az Úr tanítványait.” A szívében égő gyűlölet és részbeni tudatlansága elvakította Jézus igazsága iránt, amit a lelke mélyén olyannyira szeretett. Ez a szörnyű tette, mint gyöttrő emlék végigkíséri egész életén. Fájdó szívvel vallja híveinek: „Én a legutolsó vagyok az apostolok között, arra sem méltó, hogy apostolnak hívjanak, mert üldöztem Isten egyházát.”

Valahogy így lettek egyek Péter és Pál a bűnben, a Krisztus elleni lázadásban. A bűn mélyéből indult karrierjük — ha szabad ezt a szót használnunk — a szentté küzdött élet felé. Történt mindez azért, mert amint nagyok voltak a bűnben, még nagyobbak a bűnbánatban, a szeretetben. A megtagadott, az üldözött Krisztus nem vetette el őket, hanem utánuk nyúlt kegyelmével. Föltámadása után nem tesz szemrehányást Péternek, de egy szívsebző kérdéssel rendezi viszonyukat. „Simon, János fia, szeretsz-e engem?” Szerényen cseng az igenlő válasz, de meggyőzőbb erővel, mint nagycsütörtök éjszakáján. Saul megtésére pillanatok műve. A gyűlölet útján vágató üldözőnek megjelenik Jézus és neki szegezi a megválaszolhatatlan kérdést: „Saul, Saul, miért üldözöl engem?” Erre sem ő, sem a többi üldöző nem tud válaszolni. Csak egyféleképpen: élete megváltoztatásával. Ha nem

nyúl utána Jézus, az egyháztörténelem egyik legnagyobb keresztény-
üldözőként emlegeti.

Az apostolfejedelmek ünnepe nem állhat meg az emlékezésnél. Nem azért tekintünk rájuk, hogy mint a kegyelem remekműveit megcsodáljuk. Sokkal inkább azért, hogy mi, bukdácsoló tanítványok, kövessük őket a bűnbánatban és a szeretetben. Ezt pedig azzal bizonyíthatjuk, ha Krisztus adósaként minél több embert igyekszünk megnyerni boldogító követésének. Egy tizenöt esztendő leánya halálos ágya mellett ezt mondta édesanyja: ő volt családunk apostola. Vajon rólunk elmondhatják-e gyermekeink ugyanezt? Az apostoli egyház joggal számít minden gyermeke apostoli munkájára. Meg kell teremteni környezetünkben a szeretet légkörét és ezáltal megszentelni, megmenteni a világot.

A MEGVÁLTÓ SZENVEDÉS

16. évközi vasárnap
Kol 1, 24—28

Az ember sokféleképpen találkozhat a szenvedéssel. Olykor testünkbe szúrja töviseit, máskor lelki gyötrelmek hirdetik érkezését. Ilyen fájdalmas találkozás a szabadságra született ember számára: börtönben, bilincsben vergődni. Nem véletlen, hogy a halál után a szabadságvesztés minősül a legnagyobb büntetésnek. Ám börtönünk rácsán vigasztaló sugárként ragyog arcunkba a fény, ha ártatlanul, ha szeretetből szenvedünk. A hősiesség magasába lendít, szánakozva felülről nézi a rabtartókat.

Így gondolkozhatott Pál apostol is, midőn Rómában raboskodott, bilincseket hordott az evangéliumért. Innen is kedves híveire gondol és mivel szavakkal nem predikálhat nekik, följánlja értük szenvedését. Jézus példájából megtanulhatta, hogy a megváltás két legfontosabb eszköze: az ígehirdetés és a szenvedés. Nem véletlen, hogy apostolai legfőbb kötelességévé tette a tanítást és megjövendölte a rájuk váró szenvedéseket. A jézusi üzenetnek nem szabad elnémulnia, végig kell járnia a századok sötét folyosóit, fényt kell lobbantania a világgosságra szomjazó emberek előtt. Ez természetesen csak akkor sikerül, ha a régi üzenet árama a korszerűség lámpatestébe kapcsolódik. Valaki szellemesen ezt így fogalmazta meg: Krisztus tanítása nem konzervként maradt ránk.

Pál apostol abban a tudatban hirdette az evangéliumot, hogy ezzel

kimeríthetetlen gazdagsággal ajándékozta meg az embereket. A keresztény ember fájó szívvel néz mindazokra, akik nem ismerik, nem akarják meghallgatni az evangélium üzenetét. Legyünk azonban tárgyilagosak és ismerjük el: az emberiség nem a saját hibájából szakadt el Istentől. Mi, hívők is bűnrészesek vagyunk ebben. Mi, akiket kovásznak, sónak, világosságnak szánt Mesterünk. Sokszor nagyon meg voltunk elégedve és az igazság egyedüli birtokosainak képzeltük magunkat. Márpedig az önelégült, magukkal jóllakott embereket üres kézzel bocsátja el az Isten. Az igazi keresztény mindig elégedetlen önmagával, szegénynek, Istenre szorulóknak vallja magát. Aki azt mondja: nincs szükségem Istenre, elég gazdag vagyok emberségemben, az menthetetlenül „gazdag”. A hívő ember Istenre éhező szegény, a nemhívő Istent elutasító gazdag. Istent nem lehet megvásárolni vagy meghódítani, mint egy férfit vagy egy nőt. Ő csak ajándék lehet. A szegények kezébe hulló ajándék. Ezért írja naplójában Julien Green: „kitárt kezet kértem Istentől”.

Az ígéhirdetés mellett az apostoli munka legeredményesebb eszköze az áldozatos szenvedés. Nem a céltalan, hanem a szeretetből vállalt és viselt szenvedés. Tagadhatatlan, hogy életünk útjain szenvedésünk a legkellemetlenebb útitársunk. Sokan kétségbeesett harcot folytatnak ellene, mások megpróbálnak kiegyezni vele. Néhány éve egyik barátom kisfia megvakult. Mindenki sajnálta a szülőket és a gyermeket. Legnagyobb meglepetésemre mégsem panaszkodtak. Az egyik találkozásunk alkalmával megkérdeztem: mi a magyarázata ennek a hősiességnek mondható magatartásnak? Az apa így válaszolt: Ilyen esetben három lehetősége van az embernek. Átkozódhat, szidhatja a sorsot, lázadhat az élet ellen. Vagy összeszorítja fogát és keseregve viseli a szenvedést. Az első értelmetlen magatartás, a második fölemészti erőnket. Marad tehát a harmadik lehetőség: elfogadni a keresztet, megegyezni a szenvedéssel. Így szólt az apa és közben arra gondoltam: mi, keresztények, egy negyedik utat is ismerünk. Nevezetesen a megváltó szenvedés, az áldozat útját. Amint folytatódnia kell egyházunkban az ígéhirdetésnek, úgy kell folytatódnia a szenvedésnek is. Mikor Jézus szeretetből fölemelte, vállára vette a keresztet, vele együtt fölemelte a világot. Fölemelte a porba sújtott embert, fölemelte a bűnben fetrengő embert, fölemelte a lázadó embert, fölemelte a szenvedésben vergődő embert. Nem a Himalája, hanem a Golgota földünk legmagasabb pontja. Ide tartanak mindazok, akik Jézushoz hasonlóan szenvednek az evangéliumért, az emberiségért. Ezzel járulhatnak hozzá, ha morzsányi mértékben is, az emberiség megváltásához. Hiszen „senki sem mondhatja magáról: kész a megváltásom. Míg e világ tart, nincsen megváltottság, mint befejezett múlt, nincsen, mint kész, végleges jelen, csak, mint reménység.” (Ratzinger)

Ha találkozunk a szenvedéssel, mindig így nézzünk véres arcába. Mondjuk magunknak, mondjuk szenvedő hozzátartozóinknak: most jött el a te órád, a nagy, megváltó tettek ideje. Így gondolkozott Pál apostol börtönében és így vélekedett korunk nagy pápája XXIII. János is. Ezt mondta a zsinat megnyitása előtt: „En jól tudom, mi lesz hozzájárulásom a zsinat munkájához: a szenvedés...” Ki tagadhatná, hogy ezzel a szenvedéssel nagy mértékben hozzájárult a zsinat sikeréhez. Hozzá hasonlóan kell gondolkoznia minden kereszténynek. A szenvedés vágányára futott életünk nem az értelmetlenség homályába vezet. Nagyszerű lehetőség a megváltás hatékony szolgálatára.

A KERESZTSÉG SÍRJÁBAN

17. évközi vasárnap
Kol 2, 12–14

A valóság megragadásának és kifejezésének ősi eszköze a kép és a hasonlat. Különösen hasznosak a tapasztalaton túli, máslettűségbe öltözött isteni titkok megközelítésében. A természetfölötti világ dolgairól Jézus is csak a hasonlatok, példabeszédek nyelvén nyilatkozott. Ezt teszi Pál apostol is a mai szentleckében, midőn a keresztség jelentőségét akarja megvilágítani.

A víz szimbolikus értelmezése fellelhető a kereszténység előtti vallásokban, de a legmegtisztelőbb szerepet Jézustól kapta. Már az ószövetségi Szentírás ismételten hangoztatta a víz éltető és pusztító erejét. A vízözön elbeszélésében úgy szerepel, mint Isten büntetésének eszköze. A Vörös-tengeren történő átkelés alkalmával a víz semmisíti meg Izrael ellenségeit. Ugyanakkor jól ismertek a víz áldásai. Főleg a keleti, vízszegény világban nagy kincsnek számít az éltető forrás. A Nílus, a Jordán, a Tigris, az Eufrátesz partjain pompás gyümölcsfák zöldellnek, míg alig néhány méterrel arrább a sivatag terpeszkedik. Nem véletlen tehát, ha a természet életében oly jelentős szerepet játszó víz a kegyelem rendjében is megtisztelő szolgálatot teljesít. Pál apostol a keresztség vizét Krisztus sírjához hasonlítja, amelyben eltemethetjük bűnös multunkat és új életre támadhatunk. Ilyen értelemben a víz a kegyelem rendjében is éltető tevékenységet végez.

Nyilvánvaló, hogy ezt a kegyelmi hatást nem a saját erejéből végzi a keresztség. Nem a papi áldástól nyeri hatékonyságát, hanem Krisztus keresztségéből. Úgy is mondhatnók, hogy a tisztító és megszentelő

keresztvíz a kereszt tövében vagy még inkább Jézus megsebzett szívéből fakad. Ezt az igazságot szemlélteti Pál apostol azzal a képpel, amely szerint Krisztus a keresztre szegezte adóslevelünket és ezáltal megsemmisítette bűneinket. A közönséges vizez Krisztus szeretete változtatja át és Ő kölcsönöz neki büntőlő hatalmat.

A vallásos emberek ősidők óta Isten után tapogatóznak. Tőle vártak segítséget a lét sötét éjszakájában. Értelmükkel megsejtették, szívükkel megéreztek, hogy csakis Tőle kaphatnak eligazító világosságot. A vallástörténet tanúsága szerint ezen az önerejükkel járt utakon gyakran eltévedtek. Krisztusban azonban maga az Isten nyúlt utánunk és a keresztségben, a hitvallásban történik első kézfogásunk. A keresztség nem látványos ceremónia, hanem Istenben létezésünk tudatos vállalása. A megkeresztelt ember kiemelkedik a természetes élet síkjából, új, isteni léttel gazdagodik.

Szomorú tapasztalatok bizonyítják, hogy Istenben létezésünk, Krisztushoz történő csatlakozásunk nem jelent végleges, elveszíthetetlen állapotot. Az ember kilépve a keresztség fürdőjéből, ismételten visszaeshet a bűnbe, a lelki halálba. Az ősegyház kezdeti lelkesedésében a térítők és megtértek talán azt gondolták, hogy a hit, a kegyelem a hamarosan bekövetkező végső időkig átváltoztatja és megőrzi az embert ettől a visszaeséstől. Mikor ez nem így történt, egyre nagyobb szerepet kapott a keresztre testvére: a bűnbocsánat szentsége. Tény az, hogy Krisztus a keresztre szegezte ugyan adóslevelünket, de nem szüntette meg azt a veszedelmes vonzást, amit az „édes bűn” gyakorol életünkre. Ezt az állapotot szemlélteti a következő történet.

Egy ember ment a falu utcáján és egy disznó lépkedett a nyomában. Meglátja ezt valaki és megkérdezi: hogyan sikerült a disznót ilyen engedelmessé változtatni? Nagyon egyszerű a dolog, válaszolta az illető. Minden lépésnél leejték egy szem kukoricát, a disznó pedig kedveli a kukoricát. . . Így jár előttünk az élet útjain a gonosz és leejti kívánatos kukoricaszemeit. (Billy Graham) Szerencsénk nemcsak a gonosz jár előttünk és mögöttünk, hanem a bűnösök barátja, Krisztus szeretete. Dosztojevszkij Bűn és bűnhődés című regényében Szonja Szibériába is követi Raszkolnyikovot és ezzel a tettével az elveszett után járó Üdvözítőt utánozza.

A keresztség tehát nem valami mágikus varázslat, csak egy új élet lehetősége. Olyan harc vállalása, amelyben lehetnek bukások, a kegyelmi létből történő visszazuhanások. Egy azonban biztos: Jézus mindig felénk nyújtja megbocsájtó kezét, hogy új szívet teremtsen belénk. A tisztaság, az isteni élet sajnos nem elveszíthetetlen kincse a kereszténynek. De mindenképpen elveszíthetetlen Jézus barátsága, megbocsátó szeretete.

Pambó apátról olvasom, hogy az egyik nap találkozott Alexandria

utcáin egy híres színésznővel. Kifestve, felcicomázva lépkedett és mindenki megfordult utána. Ennek láttán a szent életű ember fölkiáltott: jaj nekem, nyomorult bűnösnek! Tanítványai értetlenül néztek rá és megkérdézték, miért sopánkodik? Hát nem sírni való, válaszolta, hogy ez az asszony mindent megtesz annak érdekében, hogy megnyerje az emberek tetszését. Én pedig milyen lanyha vagyok abban a törekvésemben, hogy megnyerjem Isten tetszését.

Véssük szívünkbe az igazságot: „Isten nem fenyíti az ítélet vesszőjével azt, aki a bűnbánat ostorától vérzik.” (Spurgeon)

ÉLET KRISZTUSBAN

18. évközi vasárnap
Kol 3, 1—5, 9—11

A gondolat csúcsára kapaszkodó embert megérintette a szabadság részegítő illata, de ugyanakkor megtapasztalta a létét ölelő korlátokat is. Bele vagyunk ágyazva az anyagba, a testbe, ösztönök hálójába, beidegzett reflexek és szokások olykor védelmező, máskor veszedelmes kötöttségébe. Sokszor szeretnénk kitörni bejáratott útjainkból és új irányba lendülni. Ritkán sikerül teljesen elmetszenünk a régihez kötöző gyökérszalakat.

A keresztény élet ebben a törekvésünkben akar segíteni. A keresztiségben kapott új természet, Krisztus barátsága, tanításának életünkbe elegyítése nem maradhat hatástalan. A megváltozott létnek megváltozott magatartásban kell kivirágoznia. A megtérés, az újjászületés, az átváltozás, a folytonos „előre”, keresztény életünk meghatározó tényezői. Erre figyelmeztet Pál apostol is a mai szentleckében, midőn emlékezetünkbe idézi a Krisztussal föltámadt ember kötelességeit.

Őszintén meg kell mondanunk, hogy ezek vállalása nem könnyű feladat. Talán Isten hívó szava is különbözik erősségében és még inkább a felvevő fülek az érzékenységben. Igaz, gyakran hallunk vagy olvasunk gyökeres változásokat eredményező megtérésekről. Máskor lassan, alig észrevehetően szivárog lelkünkbe az átváltoztató kegyelem. Az is gyakran megtörténik, hogy a kezdeti lépéseket nem követik újabbak, sőt a biztató indulás hátraarccal végződik. Ernst Hemingway ír egy katonáról, aki a lövészárokban így imádkozik: „Istenem, hiszek benned és mindenkinek elmondom majd, hogy Te vagy az egyetlen, akire számítani lehet.” A katona túlélte a csatát és elfelejtette az átélt félelmeket. A következő este, amikor egy lánnyal szórakozott, eszébe

sem jutott az Istenről beszélni. . . Kétségtelen, hogy sok ember számára egy-egy rendkívüli órára korlátozódik vallásossága.

Az ember értelmes természetéből következik, hogy csak akkor él igazán emberi szinten, ha felismeri hivatását és követi azt a célt, ami értelmessé, tartalmassá teheti életét. Mióta a tudomány fölragyogtatta előttünk a fejlődés káprázatos jelenségét, igyekszünk kinyomozni a fejlődés irányát. Tapasztalataink szerint minden létező „átadja az utána következőnek létét, amit kapott. De nemcsak mássá formáltan adja át, hanem határozott irányban felfokozva. . . Valami továbbadódik, valami növekszik az élőlények hosszú láncsorán át. Íme, ez a nagy tény, melynek felfedezése idestova két évszázada már megújította világmépünket.” (Teilhard)

A fejlődésnek ebbe a természetes rendjébe épült bele a mi Urunk Jézus, hogy egészen világosan meghatározza az emberi élet irányát. Igaz, az emberiség fejlődése sok tekintetben független tudatos közreműködésünktől. Ám a Jézus által fölkinált új élet, a kegyelemben való növekedésünk szabad döntésünket is megkívánja. Az embert semmi és senki sem kényszerítheti a jézusi program elfogadására, jóllehet az ész és a szív erre biztatja tétovázó akaratumkat. Köztudomású, hogy az anyai szervezet egyetlen véredénye sincs organikus kapcsolatban magzatával. Sem az ütőér, sem a vénák nem kapcsolódnak az anya testéhez. A gyermek alakuló szervezete már az anya testében önálló és csak egy ötförintos átmérőjű helyen érintkezik vele. Itt kapja a fejlődéséhez szükséges tápanyagot. Valahogy így lehet elképzelnünk az Isten és ember kegyelmi viszonyát. Isten önálló léttel ajándékozott meg minket, de a hit által olyan kapcsolatot teremthetünk Vele, ami biztosítja az isteni élet belénk áradását.

Minden keresztény megtapasztalja, hogy fölfelé törekvő útján belékapaszkodnak bizonyos visszahúzó erők, földízü vágyak, bűnös kívánságok. Pál apostol ezek közül első helyen említi a paráznaságot és a kapzsiságot. Nem véletlen, hogy éppen azokat a képességeinket fenyegeti a legnagyobb bűnveszély, amelyek legnagyobb szerepet játszhatnak haladásunkban. Senki sem kételkedhet például abban, hogy a férfit és nőt összekapcsoló szerelem, milyen roppant energiákat mozgósít az emberben. Az élet továbbadása, az emberi lét beteljesülése elképzelhetetlen szerelem nélkül. Olykor átmeneti, de eszményi megvalósulása esetén döntő változást, előrelépést eredményez. Ugyanakkor fennáll a veszély, hogy visszaélnek a szerelemmel és lerántják a puszta élvezet síkjára. Az is nyilvánvaló tanítása hitünknek, hogy Isten ránk bízta a földet és összes javait. Ezekkel azonban nem bántunk kényünk-kedvünk szerint. A földi javak nem növekedhetnek bálványvá, imádságunk tárgyává, hanem a növekedés szolgálatába kell állítanunk.

Ezen a folytonos átváltozáson munkálkodni keresztény életünk mindennapi feladata. Ismerve gyengeségünket, gyakran kérjük hozzá Isten segítségét. Valahogy így:

Istenem!
Mily gyakran, Te jól tudod,
szeretnék más lenni, mint aki vagyok.
De olyanná kell lennem, amilyen vagyok,
amilyennek te teremtettél.
Azt is látom, hogy mivé váltam,
másmilyenné, mint te akarod.
Igaz, tudom jól:
vagyok, aki vagyok,
de azt is tudom,
hogy szeretnék más lenni,
egészen más,
olyan, amilyennek te akarsz.
Segíts,
hiszen Te alkottál!
Lásd,
mivé leszek magamtól!
Segíts kitörni énemből,
hogy ne legyek, aki vagyok,
hanem olyanná legyek, amilyenné te akarsz
szereteted segítségével.

(Raphael Hombach)

A HIT KALANDJA

19. évközi vasárnap
Zsid 11, 1—2, 8—19

Ha a Szentírást abból a szempontból vizsgáljuk, hogy melyik szó szerepel benne a leggyakrabban, talán első helyre a hitet kell tennünk. Mindez természetes, ha meggondoljuk, hogy a láthatatlan Isten és az érzéki megismeréshez kötött ember között ez az egyetlen összekötő híd. A megszólaló Isten és a hallgató ember találkozása. Ennek létrejöttéhez nem elegendő az ész okoskodása, a szív vonzódása, az úgynevezett vallásos ösztön mozdulása. A hívő magatartás kialakulásában a belénk hatoló kegyelem játssza a főszerepet.

Az evangéliumban gyakran fölcsendül Jézus ajkán a hit dicsérete. Különféle csodáival nem egy esetben a hitet jutalmazza. Ebből is nyilvánvaló, hogy a hívő magatartás olyan emberi erőfeszítést igényel, ami méltán számíthat Isten tetszésére. Erre céloz Pál apostol is, amikor őszövetsegi példákkal szemlélteti a hit érdemszerző értékét. Klasszikus példája ennek Ábrahám esete. Azé az emberé, aki Isten szavára vállalja a szülőföld elhagyását és nekivág a bizonytalan jövőnek. Öregsége ellenére hitelt ad az isteni ígéretnek, miszerint annyi ivadéka lesz, mint égen a csillag. Ebből is nyilvánvaló, hogy a hit kalandja sokszor észellenesnek tűnik, ellentmond természetes tapasztalatainknak. Az embernek ki kell lépnie a logika vonatából és neki kell vágnia egy tapasztalaton túli világnak. Vállalkozásunk mégsem nevezhető oktalanságnak, ha meggondoljuk, nem ismerjük Isten útjait és balgaság lenne tervei „feltérképezésére” vállalkoznunk. Számos ember nem-hívő magatartása abból ered, hogy elképzelt Istenét nem tudja összeegyeztetni a világ jelenségeivel. Mikor a bátor fölfedezők elindultak az ismeretlen messzeségekbe, mindig az a hit vezérelte őket, hogy valami dicsőséget hozó felfedezésben részesülnek. Ugyanígy, akit megihletett az istenkeresés vágya, annak abban a tudatban kell útnak indulnia, hogy valami egészen nagy és különleges felfedezés vár rá. Isten nem lehet úgy keresni, mint egy négylevelű lóherét vagy a csiperkegombát. Úgy kell keresni, mint aki nagyobb nálunk, túlnő kicsinyes elképzelésünk bokrainál. El kell vetnünk minden hamis előítéletet, kicsivé kell válnunk, tisztává, mint a gyermek (Jacques Lœw).

Ábrahám esete azt is bizonyítja, hogy a hit értelmes keretbe foglalja életünket, biztató reményeket gyújt bennünk és körülöttünk, de ugyanakkor sátorfát bontó nyugtalansággal mozgósítja szívünket. A hit útján nincs megállás, valami szent nyugtalansággal itatja át életünket. Aki Isten felé indul, az meredek útra, véget nem érő ösvényre tette lábát. „Isten nem valami nyugodt hely — írja Mária Noél — hanem a vihar helye. . . Olyan valaki, akit elgondolunk, de teljesen soha meg nem ismerünk. Szeretjük, de nem tudjuk átkarolni. Magához vonz, de ki is csúszik kezeink közül.” Ám éppen ezáltal tágítja ki létünket és bekapcsol a végtelenbe. A hittel elfogadott igazságok meghosszabbítják ismereteink fonalát és válaszolnak életünk sorsdöntő kérdéseire.

A közelmúltban felkeresett egy mérnök házaspár és előadták kérésüket. Két gyermekük még nem hallott semmit Istenről és a keresetységről. Most azonban rádöbbenek, hogy az evangélium nem ismerése milyen szellemi öncsonkítást jelent és gyermekeik világképe gyökértelen, bizonytalan, a levegőben lógó valami. Arra kérnek tehát, hogy foglalozzam velük és próbáljam elvezetni őket a hit kapujáig. Ennél csak az szomorúbb, mikor a hitükhöz hűtlenné vált testvérekkel

találkozunk. Ez sokszor veszedelmesebb állapot, mint azoké, akik nem jutottak el a hitre. Méltán jegyzi meg Paul Claudel: „Azok a fiatalok, akik oly könnyen feladják hitüket, nem tudják, milyen kínok árán lehet visszaszerezni.”

Gyakran halljuk az ellenvetést: A hitet, az Istent nem lehet észérvekkel igazolni. Ez nyilvánvaló abból a különbségből, ami a tudás és a hit között jelentkezik. A hit a nem látott dolgok elfogadása. Isten szavából, sugallatából születő magatartás. Éppen azért érdemszerző, mert sem a tapasztalás, sem a belátás nem kényszerít elfogadására. Szabadon dönthetünk Isten mellett vagy Isten ellen. Azt azonban senki sem állíthatja, hogy ez a döntés ellentétben áll az értelemszülte tudománnyal.

A keresztyén ember kincsnek tartja a hitét és méltán büszkélkedhet vele. Először is azért, mert Isten ajándékát látja benne. Márpedig mindig öröm és boldogság megajándékozott embernek lenni. De büszkének lehetünk hitünkre azért is, mert benne van saját erőfeszítésünk, kereső szeretetünk, mely Isten látható művein fölkapaszkodott arra a csúcásra, ahonnan bepilanthatunk reményeink Ígretföldjére.

VERSENYFUTÁS

20. évközi vasárnap
Zsid 12, 1—4

El kell ismernünk, hogy a sport mint látványosság nagy szerepet játszik a modern emberiség szórakoztatásában. A rádió és televízió jövőtából szobánk is izgalmas nézőtérré változik. Ennél természetesen sokkal többet használ egészségünknek, ha magunk is üzünk valami sportot. Tagadhatatlan, hogy minden sportágnak különös érdekességet kölcsönöz verseny jellege. Ki lesz az első, ki állhat dobogóra, ki büszkélkedhet az aranyéremmel? Jól tudjuk, hogy abban a világban, ahonnan az evangélium elindult, főleg a görögök hatására, jelentős szerepet játszottak a különféle versenyek. Ez a kép jelenik meg a Zsidókhöz címzett levél szerzője előtt, amikor a keresztyén életet versenyfutáshoz hasonlítja.

Ha itt és most interjút készítenék veletek és ennek során megkérdezném: miben látjátok a keresztyén élet lényegét, aligha kapnék helyes választ. Templomba járok, gyónok, áldozok, imádkozom, megtartom Isten parancsait, szinte hallom a szokványos válaszokat. Egyesek talán azt mondanák, hogy hitük vigasztalás forrása és meg-

nyugvásra segíti őket. Segít legyőzni a kínos magányt és támasza öregségünknek. Ünnepi fényekkel hímezi szürke hétköznapjainkat. Nem, nem vetünk követ ezekre a véleményekre, de a mai szentlecke tanítása sorra megcáfolja őket. A keresztény élet nem valami kényelmes ringatózás a hit hajójában, hanem versenyfutás, küzdelem. Megértette ezt Bergson a neves bölcsele, amikor így nyilatkozott: „Ami engem leginkább megragad Jézus egyéniségében, ama intelme, hogy mindig előre haladjunk. Az ember nyugodtan mondhatja, hogy a kereszténység maradandó eleme: a feladat, mindig előre menni.” Nem hiába mondotta Jézus: Én vagyok az út... Ezt az utat kell megjárjunk akkor is, ha meredeknek és nehéznek bizonyul.

Az is közismert, hogy minden sportágban akkor számíthat valaki sikerre, ha komolyan veszi az edzéseket, az utasításokat és vigyáz erőnlétére. Nemcsak az ökölvívóknál, de a többi sportolónál is nagy szerepe van a testsúllynak. Felesleges kilókkal nem lehet győzelmet aratni. A hegymászók ugyancsak meggondolják, milyen holmit csomagoljanak hátizsákjukba. Ez a szabály érvényes lelki életünkben is. El kell vetnünk minden terhet, ami akadályozna előrehaladásunkban. Ilyen teher a csábító bűn és főleg a csüggedés, a küzdelem föladása. Azt mondják a háromezer méteres versenyfutás résztvevői, hogy verseny közben mindig át kell esniök egy úgynevezett holt-ponton, amikor föl akarják adni a további küzdelmet. Nem bírom tovább, minek kínozzam magamat, mire való a további erőfeszítés, amikor úgyse jutok az első három közé? A kintartás hiánya, a remény föladása végzetes lehet keresztény életünkben. Annyit küzdöttem már életem során és még mindig bukdácsolva járom utamat. Újra meg újra megpróbáltam követni a jézusi normákat, de még mindig a hegy tövében járok. Talán nyugodtabb lenne az életem, ha föladnám a harcot és elpártolnék a fárasztó, túl gyors tempót diktáló Istenemtől. Veszedelmes kísértés ez és talán mindnyájunk életében jelentkezik olykor. Hadd idézzem ezzel kapcsolatban a sikeres regényíró vallomását önéletrajzi írásából. (Cronin: Kalandozás két világ között).

„Amint az ember korosodik, egyre fontosabb lesz számára a szellem világa. Ha nem vak és figyelmetlen hólyag, akkor az érlelő évek során megáll a világ forgatagában és megkérdézi magától: miért vagyok itt? Hová tartok? Fiatal korunkban gyorsan repül az idő, legalább én így érzem... Ha akkor Istenre gondoltam, mindig fölényes mosollyal tettem. Mikor azonban orvosként jártam a világot, elszállt túlzó magabiztosságom. Eljutottam arra a pontra, ahol fölismertem az anyagi javak értéktelenségét. Minden kincsem, amit szereztem, eltörpül annak az embernek szerető tekintete előtt, aki kedves és drága számomra. Szilárd meggyőződésem, hogy az emberi szív feltétlen rászorul Istenre. Nincs semmi és senki, ami Istent pótolhatná...”

A sportpályát nézőtér veszi körül, ahol a nézők lelkesen biztatják csapatukat vagy gyönyörködnek a pompás mutatványokban. Vajon a keresztény életnek is van ilyen nézőtere és közönsége? Igen, van! Mindenekelőtt azok, akik megharcolták földi harcukat és elnyerték az üdvösség koszorúját. Győztek, mert hittel vallották: „Egy ember, aki semmiért sem hajlandó áldozatot hozni, nem méltó az életre.” (Martin Luther King) És ott drukkol minden követőjének a mi csapatkapitányunk, — bocsánat a profán kifejezésért, — Jézus Krisztus. Ő is azért ereszkedett a földi élet küzdőterére, hogy mint örökös edzőnk segítséget nyújtson küzdelmeinkben. A hit által Ő jelenik meg életünkben. Semmi kétség „Krisztus úgy tapasztalható meg, mint a többi létező dolog. Amíg nem próbálunk feléje menni, addig fantomnak tűnik. De mihelyt arra merészkedünk, hogy minden valóságnál igazabbnak tekintsük s mindenekfölött Őt keressük. . . félreismerhetetlen belső érintései révén Ő lesz számunkra a legszilárdabb valóság.” (Teilhard) Ő segít, biztat, erősít, hogy vele és általa sikeresen befussuk földi pályánkat és kezéből vegyük át az üdvösség koszorúját.

TITKOS ÉRTELMŰ RÓZSA

Mária mennybevétele
1 Kor 15, 20—26

A közfelfogás szerint a rózsza virágaink királynője. Nemrégiben mutatott valaki egy névnapijára kapott rózsacsokrot. Látja, mondotta az illető hölgy, ebben a csokorban benne van az egész életem. A hervadóban a múltam, a kibomlóban a jelenem és a bimbókban a jövőm. Valóban, az ember élete sok tekintetben hasonlít a virágokhoz. Mennyire szeretnénk megóvni a hervadástól, az elmúlástól! Nem egy menyasszony könyvbe préselve őrzi esküvői virágcsokrát. Hervadásában is hirdesse a régi szerelem fényességét!

Valami ehhez hasonló eseményt állít elénk a mai Mária ünnep. Emberi sors a hervadás, a szíromhullás. Elhervad az asszonyok szépsége, eltemetkezik az öregség ráncaiban. Csak egyetlen asszony élt, akivel kivételt tett az Isten. Ez a rózsza Mária, aki a mai ünnepen élénk tárja dicsősége, boldogsága legnagyobb titkát. Mária dolgos keze a szeretet bársonyával simogatta gyermekét, nem lett, nem lehetett a halál martaléka. Szűzi teste, mely Isten egyszülöttét hordozta, megdicsőülve lépett be Isten országába. Mária élete alkonyát nem követte a halál sötét éjszakája. Alighogy lehanyatlott földi élete napja, föl-

ragyogott előtte az örök élet hajnala. Ha rá is terítette a halál szemfödőjét, az Élet Ura letépte róla, hogy az örök élet menyegzős köntösebe öltöztesse.

Ez az ünnep és annak ünnepeltje arra figyelmeztet, hogy Isten nagyra becsüli az édesanyai szolgálatot. Ezért a Mária-tisztelet egyidős a kereszténységgel. Súlyosan tévednek, akik letérnek erről az útról, mert komoly veszteségeket szenvednek. Ennek az igazságnak felfedezése vezette a katolikus egyházba Makapoi Appi néger asszonyt. Negyven éves koráig protestáns vallású volt, de az egyik napon életfordító meglátásban részesült. Jómaga így ír erről: „1943 október 2-án egy szombati napon leültem a Biblia mellé és szokásom szerint olvasni kezdtem. Találomra kinyitottam és Lukács evangéliumának első fejezete ötlött a szemembe. Itt olvastam Gábor angyal üdvözlő szavait: Üdvözlégy Mária, malaszttal teljes... Még sohasem figyeltem fel ezekre a jól ismert sorokra, de most különös visszhangra talált lelkemben. Villámként járta át agyamat a gondolat: ha Isten és küldötte ilyen megtisztelő szavakkal köszönti Máriát, akkor miért becsülik le egyesek a Mária iránti tiszteletet? Ez a felfedezés egészen zavarba ejtett, majd letérdeltem és bocsánatot kértem Istentől eddigi mulasztásomért.” Így vezette helyes útra ezt az afrikai asszonyt a Bibliában is megnyilatkozó Mária-tisztelet.

Mária dicsőséges mennybevétele nincs megírva a Szentírásban, de megőrizte az apostoli időkig visszanyúló hagyomány. Mária, tekintettel istenanyai méltóságára, kivételes módon részesült a Krisztus szerette megdicsőülésben. Ez a hittétel arról is tanúskodik, hogy Istenünk milyen nagyra becsüli az anyai hivatást, a hűséges szolgálatot. Az első ember, aki kivételt a halál törvénye alól, ezt a kivételt anyaságával érdemelte ki... Egy ötgyerekes édesanyja súlyosan megbetegedett. A rokonok és szomszédok részvétellel álltak körül az ágyát. Nézték a halállal vívódó asszonyt és a gyermekeket, akikre az árvaság sötétje leselkedik. Mi lesz belőletek gyermekeim, sóhajtott föl az egyik néni! Ennek hallatán a beteg anya hétesztendő kisfia megszólalt: én, ha megnövök, pápa leszek! Miért akarsz te éppen pápa lenni, kérdezték a körülállók? Azért, hangzott a meglepő válasz, hogy szentté avassam az édesanyámat.

Az Úr Jézus, akinek minden hatalom megadatott égen és a földön, nem maradt adósa Máriának. Szentté avatta, a mennyország királynőjévé koronázta. Nekünk, sajnos, nincsen ilyen hatalmunk, de valójában minden gyermek szentté avatja édesanyját, ha elmondhatja: nekem jó édesanyám van, nekem jó édesanyám volt. Ezért kellene jobban megbecsülni az anyai hivatást. Sokan mondogatják napjainkban, hogy anyátlan korban élünk. Egy kicsit cinikusan jegyzi meg Paul Valéry: „az anyák hamar visszavedlenek asszonyokká.” Ezzel

a költő azt akarja mondani, hogy igen sok nő életében értékét veszti az anyai szolgálat és gyermeke szeretetét elnyomja önmaga szerelme. Föllobbanó szenvedélyekért sokan fölrúgják a családi életet, mert „élni akarnak”. S vajon mit értenek a nagybetűvel írt és mondott életen? Élni bűnös élvezeteiknek, meghalni a hűség, az anyai szolgálat számára.

1950-ben egy belga édesanya gyalogosan zárandokolt Rómába, gyermekei babakocsiját tolva maga előtt. A 65 éves asszony ebbe a kocsiba rakta bele legszükségesebb holmiját. Megérkezése után kihallgatáson fogadta a pápa és megkérdezte: miért hozta magával a babakocsit? Atyám, mind az öt gyermekemet legalább egy esztendőig ebben a kocsiban tologattam. Az így megtett út sokkal hosszabb volt, mint a Belgiumból Rómába vezető távolság. Szerencsére a kocsit kitarított és hálát adhatok Istennek, hogy gyermekeim azon az úton járnak, amelyen elindítottam őket.

Mária dicsősége, az anyák dicsősége. Kérjük közbenjárását mai ünnepén, hogy a férfiak és nők szemében egyaránt visszanyerje becsületét az anyai szolgálat nemzetépítő, Isten országát építő vállalása. Lássunk mindnyájan mennybevivő hatalmat, üdvözítő erőt az Isten teremtő szeretetét továbbadó édesanyákban!

TÜNDÖKLŐ CSILLAG

Szent István király

Minden este, midőn sötétség borul az égre, feltáruul előttünk a csillagos égbolt színjátéka. Első szereplőként a hajnalcsillag jelenik meg, majd nyomában a többiek. Néha váratlan jelenet játszódik le az éjszaka színpadán. Megjelenik egy üstökös, maga után húzza fénypalástját. Láttára megreszketnek a csillagok és a földi nézők is megcsodálják az égi mezők vándorát.

Ezt a képet azért állítottam elétek, mert ehhez szeretném hasonlítani az emberiség történelmét. Közöttük is vannak halovány fényű mellékszereplők és legtöbbször fel sem figyel a világ. A Nagy Rendező azonban a legkisebb szereplő játékát is figyelemmel kíséri. Vannak természetesen főszereplők is, mondjuk így, „üstökös egyéniségek”, akik különös szerepet kapnak az Istentől. Ilyen üstököse, tündöklő csillaga a magyar történelemnek Szent István király. Csaknem ezer év választ el tőle, de fényes alakja átragyog a századok sötétjén és behull a ma élők szemébe.

Különösen mi, keresztény magyarok fordítjuk tekintetünket a mai ünnepen feléje és közben érdekes dolgokat tapasztalunk. Mindenekelőtt azt, hogy Szent István alakját nem a királyi korona és az arany-szöttes palást öltözteti fénybe, hanem egészen más valami. A csillagászok szerint a csillagokat két csoportba oszthatjuk. Vannak önálló fényvel rendelkezők és vannak olyanok, amelyek mástól, például a naptól kapják fényköntösüket. Sokszor ezek ragyognak a legfényesebben. Valahányszor egy nagy ember életét vizsgáljuk, felvetődik a kérdés: honnan kapta fényét, minek köszönheti sokakra áradó világosságát? Ha ezt keressük Szent Istvánnal kapcsolatban, könnyű lesz a válasz. Azok közé tartozott ő, akik Krisztus világosságába öltözködtek és ezt sugározták tovább az emberek felé.

Mi, keresztény magyarok elsősorban nem az államférfit ünnepeljük benne, hanem Krisztus emberét. Nemzetének nem csupán politikai éleslátásával biztosított jövőndőt, hanem azzal a Szentlélek ihlette bölcsességgel, amellyel a fiatal magyar államot Szent Péter sziklájához erősítette. Ismerős mindnyájunk előtt a szentírási példabeszéd a bölcs és az oktan házépítőről. A bölcs ember sziklaalapra építette házát. Ezért sem az eső, sem a vihar, sem az árvíz nem árthatott neki. A balga ember elmulasztotta az alapozást és homokra épített. Össze is dőlt a háza a vihar hatására. Ilyen bölcs házépítőhöz hasonlíthatjuk Szent István királyt. Mint nagy realista nem kergetett délibábokat, nem emberi eszmékhez kötötte nemzete szekerét. A pogányságból kiemelkedő magyarságot nem a katonai erő, nem az anyagi gazdagság, hanem a Szentháromság alkotmánya tette nagygyá. „A tiszta erkölcs, mely ha megvész: Róma ledül, s rabigába görbed.” A nép, amely nem akar Istennek szolgálni, könnyen veszedelmes kalandorok hálójába esik. Érdeemes felfigyelnünk arra a sajnálatos jelenségre, hogy korunk embere, köztük mi, magyarok is milyen veszedelmes táncot járunk az anyagiasság bálványá és a divatossá vált bűn előtt. Az egyre szaporodó válások, a nagyszámú öngyilkosság, a magzatölés, a munkaerkölcs félelmetes süllyedése, a hazugság atyjának szolgálata megmérgezi életünket. A képmutató kereszténység megromlott sóhoz hasonlít, tönkrement kovászhoz, amelyet kidobnak vagy eltaposnak. Szent István nem ilyen kereszténységet akart meghonosítani a Kárpátok ölében. Áldott jobb keze a bátor hitvallás irányába mutat.

Szent István király, mint Krisztus hűséges követője abban is utánozta Mesterét, hogy halála előtt magyar népet Mária anyai oltalmába ajánlotta. Ez a följánlás azonban semmit sem ér, ha nem csatlakoznak hozzá az egymást felváltó nemzedékek. Ha nem akarunk többé Krisztus népe lenni, akkor veszni indult István öröksége és nem számíthatunk segítségére. Történelmünk során sokszor végigzúgott rajtunk a sors zivatara, de Te, áldott Szűzanyánk, velünk maradtál és

szerető palástoddal óvtad a néped. Megmutattad, hogy anyánk vagy, amíg mi is megmutattuk a magunk módján, hogy gyermekeidnek valljuk magunkat. Most is eléd borulunk és elismerjük, hogy bűnösök vagyunk. Van azonban egy nagy kincsünk és ezt szenvedésnek hívják. Tudjuk, hogy ezt nagyra becsülik Isten országában. Ezért bátorkodunk kérni: sírj te is velünk, vigasztald és ments meg nemzetünk!

Egy évezred nagy idő egy kis nép történelmében. A magyar élet ma más, mint 900 évvel ezelőtt. Megváltoztak életkörülményeink, sok szempontból minden magyar előnyére. Szívből örülünk a belső és külső békének, az emberek növekvő jólétének. Ám ez korántsem jelenti azt, hogy nincs szükségünk az evangéliumra, Szent István örökségére éppen úgy, mint 900 évvel ezelőtt. Augusztus havában, derült éjszakákon gyakran lehet csillaghullást látni. A csillagászok szerint az a magyarázata, hogy a világűrben száguldó meteorrajok ilyenkor kerülnek földközelségbe. Augusztus havában a magyar égbolton is feltűnik, kifényesedik egy csillag, nemzetünk csillaga, Szent István király. Feléje fordítjuk tekintetünket, oda, ahonnan életünk napja, Jézus és csillagkoszorús édesanyja, Mária örökdik országunk felett.

FENYÍTŐ ISTEN?

21. évközi vasárnap
Zsid 12, 5—7, 11—13

Előljáróban be kell ismernünk, hogy nem könnyű a mai szentleckét megmagyarázni. Az idézett szöveg azt a látszatot kelti, hogy a levélfíró Pál apostol istenképében még mindig sok az őszövetségi vonás. De ez csak látszat. Tévedés lenne a szeretet Istenét, a jó Atyát úgy elgondolni, mint unokáját dédelgető nagypapát. Igaz, a modern pedagógia elutasítja a testi fenyítést, de azt nem vonja kétségbe, hogy bizonyos keménységre a nevelésben is szükség van. A gyakorlat arra tanít, hogy az úgynevezett majomszeretet jóvátehetetlen károkat okoz az ember személyiségében. Akinek mindent megengednek, elégedetlen zsarnokká, akitől mindent megvonnak lázadó alkattá válik.

Isten mint jó atya fiakat akar nevelni, magának és tudja, mi lakik az emberben. Jól ismeri természetünk bűnözését, sebeit és azokat a rossz hajlamokat, amelyek állandó nyesegetésre szorulnak. Az ennek érdekében gyakorolt fenyítés nemesebb énünk kibontakozását szolgálja. Köztudomású, a polgári hatóságok is azzal a szándékkal róják ki a büntetést a különféle bűnözőkre, hogy ezzel jó útra térítsék és

elriasszák az újabb büntett elkövetésétől. A tapasztalat arra tanít, hogy a büntetéstől való félelem sok embert visszatart a bűncselekményektől. Az sem kétséges, hogy a jó szülők minden büntetése féltő szeretetből fakad. Az ilyen indítékú fenyegetés nem is ejt sebet a gyermek lelkén.

S. Kierkegaardnak van erre vonatkozóan egy tanulságos története. Az erdőben fészkel egy vadgalamb, de ennivalót kereső körútjain gyakran találkozik szelíd galambokkal. Elpanaszolja, hogy mennyit kell röpködni, amíg megszerzi a szükséges táplálékát. A szelíd galamb erre ezt feleli: nekünk sokkal jobb a dolgunk. Tele van gazdánk magtára és naponta élénk szórja a szükséges táplálékot. Miközben a vadgalamb hazafelé szállt erdei fészkebe, elgondolkozott a hallottakon. Milyen jó lenne gond nélkül élni, úgy mint a szelíd galambok. Ettől kezdve nem nyughatott és társával együtt berepült a szelíd galambok közé. Mikor azonban a gazda fölfedezte a váratlan vendégeket, megfogta és kitekerte nyakukat. Mindebből ez a tanulság, hogy az ember számára is veszedelmet jelenthet a kényelmes, gondtalan élet.

Mindnyájan ismerjük az evangéliumi példabeszédet a búzáról és a közéje keveredett konkolyról. Igaz képe ez emberi természetünknek. Ám ebből az is nyilvánvaló, ahol konkoly és egyéb gyom található, ott szükség van a gyomláló kézre is. Mindnyájan meggyőződhetünk arról, hogy valami ránk zuhanó csapás milyen gyógyító, gyomláló szerepet tölthet be életünkben. Hányszor megtörténik, valaki elveszti hitvesét, gyermekét és ez a veszteség, mondjuk így, a fájdalmak sebe vezeti vissza az elhagyott Istenhez. Milyen szomorú, jegyezte meg valaki ilyesmi láttán, néhány embernek komoly csapásra van szüksége, hogy visszataláljon Istenhez.

A másik szempont, ami érthetővé és elfogadhatóvá teszi a keresztény számára a szenvedést, Jézus példája. Megdöbbenő, de így igaz: Isten szeretett fia „megfenyítve”, megostorozva és töviskoszorúsan áll előttünk. Úgy tűnik, mintha istengyermeiségünkhöz a szenvedés is hozzátartozna. Hitünk arra tanít, hogy Jézus a mi bűneinkért töretett össze és ha a bűnben nem is, de a szenvedésben közösséget vállalt velünk. Bármilyen különösen hangzik, de így igaz: „Isten nem úgy gyógyítja szenvedésünket, hogy elveszi, hanem úgy, hogy velünk szenved. A világ igazságtalanságát azzal győzi le, hogy ő maga is csatlakozik az igazságtalanság áldozataihoz.” (Ratzinger)

El kell ismernünk, hogy Isten távoli jóságát nem könnyű elhinni, elfogadni a kézzelfogható szenvedés közelében. Kemény birkózása ez a hitnek a fájdalmas tapasztalással. A gyermek is csak jóval később látja be a fenyegetés szerető indítékát. A kereszténynek hinnie kell, miszerint a szenvedés sohasem utolsó szava az Istennek. Nemesyszerint hívó szó, gyógyító szó, észre térítő szó, kijózanító szó, mely lépteinket

a hit útjára vezérli. Én nem tudom, máshol hogy történt, de magam tapasztaltam hadifogságomban, hogy a nagy nyomorúságban élő emberek túlnyomó többsége szakított például a káromkodással. Vajon miért? Nem akarták megbántani Azt, aki egyedül segíthetett rajtuk, aki nagy árvaságunkban is mellettünk állt és táplálta bennünk a reményt. A szenvedés éjszakájában két út nyílik az ember előtt. Az egyik a kétségbeesés és lázadásé, a másik az Istenhez vezető gyógyulásé. Erről szól a költő, Tvardovszkij vallomása:

Hiszek Isten szeretetében
a tizenöt millió bélpoklos kedvéért,
a harminc millió szellemi fogyatékosért,
akik megkeseredve nézik az igazságtalanságot,
akik nem látják az élet értelmét,
a lányok kedvéért, akiknek egy kerékkel több van,
a betegekért, akik átkozódnak,
azokért, akik másokat megölnek,
a gyóntató atyákért,
mert ha nem hiszek,
minden a semmibe hull vissza.

A fenyítés, a büntetés, a szenvedés nem utolsó szava Istennek. Az utolsó szó mindig az irgalomé. Minden onnan indul és oda vezet vissza.

AZ ÚJSZÖVETSÉG NÉPE

22. évközi vasárnap
Zsid 12, 18—19, 23—24

Mennyi minden után futnak az emberek! Külső erők vonzanak vagy tuszkolnak, bennünk mozduló erők indítanak reménnyel kivilágított utakra. Fényes ígéretek, boldogságot sejtető délibábok mozgósítják erőinket. Vajon ki vagy mi rejtőzik a sokféle hívás és küldés mögött? A vak véletlen, a megnevezhetetlen sors, a gazdátlan természet, az anyag nyugtalan energiája? Kitől kaphatunk megnyugtató választ?

A mai szentlecke ennek irányába tereli gondolatainkat. Földézi az ószövetségi Izrael nagy pillanatát a Sínai hegy tövében. Fontos megállóhelye ez Jákob leszármazottainak, amint fontos, sorsdöntő minden nép életében az Istennel történő találkozás. Az egyiptomi fogságból szabaduló nép még a kultúra kezdeti útját járja és ennek meg-

felelően szól hozzá az Isten. Kézzelfoghatóan jelzi emberfölötti, más-létű személyiségét. Homály és sötétség, felhők mögött rejtőző meg-közelíthetetlen világoosságát. Harsonazengés, mennydörgő szózat mintend felülmúló hatalmát. Megállnak a körülkerített hegy tövében, mert nemcsak félelmetes, de vonzó is Isten hívó szava. Igazában most kezdődik Izrael története, melyet a Jahvéval kötött szövetség határoz meg. Egész későbbi történelmére ráborul a Sínai szövetség fényes árnyéka, az egymást követő nemzedékek szívébe kitörölhetetlenül belevésődnek az isteni Törvények. Egyiptom hatalmas piramisokkal tört az ég felé, Izrael népéhez lehajolt az Isten. Nem azért, hogy kivételes helyet és helyzetet biztosítson számára a népek nagy családjában. Nem kitüntetésről van itt szó, hanem küldetésről, szolgálatról. A tiszta egyistenhitet, az emberkereső Istent kell hirdetnie a pogány népek között. A későbbi idők megmutatták, hogy Isten nem könnyű partner, sokat kívánó szövetséges. Nem véletlen jelenség a lázadás, a fölbontási szándék e szövetséget illetőleg. A kérdés mindig az, hogy miben látjuk a szövetségi hűséget és hajlandók vagyunk-e elfogadni a nem emberi utakon járó isteni gondolatokat? Át tudjuk-e lépni azt a veszedelmes szakadékot, amit szenvedésnek nevezünk?

Itt hivatkozhatnánk századunk szegényére, a hitleri koncentrációs táborokra. Az ott végbemenő borzalmak láttán sokan elvesztették hitüket, fölmondták a vele kötött szövetséget. Sokan így nyilatkoztak az életben maradtak közül: „Szívesen elmondom az én Auschwitz utáni hitvallásomat. Pogány vagyok. Pogánynak lenni annyit jelent, mint gyökereimet a földre eresztetni és egész lételemet földi perspektívában szemlélni.” (Richard Rubenstein) Akadnak természetesen hűséges szövetségesek is, akik így vallanak: „Ez az utolsó szavam hozzád, haragos Istenem: nem sikerült neked! Mindent elköveltél, hogy ne higgyek benned, hogy kételkedjek. Am én meghalok ugyanúgy, ahogy éltem, a beléd vetett szilárd hittel.” Ezt a vallomást hagyta ránk J. Rackower a varsói gettóból halála előtt. Mi tagadás, nem lehet meghatottság nélkül olvasni ezeket a vallomásokat. Mindkettő azt bizonyítja, milyen kockázatos vállalkozás Isten szövetségesének lenni.

Hítünk szerint Jézus nagypénteki halálával új szövetség kezdődött, amit Krisztus kötött az emberiséggel. A Golgota lett az új Sínai hegy, az egyház az új Jeruzsálem. Kérdezhetné valaki: miért van szüksége Istennek egy külön népre, amelyet bizonyos értelemben kiemel az emberi családból és ezzel a támadások célpontjává is tesz? Miért építi egyházát, milyen szerepet szán neki az emberi történelem színpadán? A választ talán így fogalmazhatjuk meg: „Az Egyház titka arra akar tanítani, hogy Isten az embereken át akar eljutni az emberekhez. Nem közvetlen villámlik bele az egyes emberbe,

úgy, hogy a hit és vallás közte és az egyén között végbemenő színjáték legyen. Inkább egymásért és egymással végzett szolgálatunkban akarja kiépíteni a történelem értelmét.” (Ratzinger)

Ez az isteni szándék elpusztíthatatlan eleme a Krisztus utáni emberiségnek. Az evangélium kovászát nem lehet többé kitépni az emberiség életéből. Az egyháznak minden botránya, kudarca ellenére pótolhatatlan szerepe van abban, hogy ébren tartsa a szövetség gondolatát. Az ember építhet és pusztíthat, de Istennel szemben tehetetlen. Igaz, akadnak akarnokok, mint például Napóleon, aki egy alkalommal így szólt Consalvi bíborshoz: tisztában van ön azzal, hogy elpusztíthatom az egyházat? A főpap így válaszolt: Uram, ezt a századok során már a papok is megkísérelték, de eredmény nélkül. . . Nem azért, mert az egyház ellenségei gyöngék, hanem mert építője, szövetségese erős.

Mi, hívő emberek ehhez az egyházhoz tartozunk, ehhez a Sion hegyhez járulunk. Olykor kisdudnyájjá olvadunk, de mégis többségben vagyunk. Mellettünk áll Krisztus, angyalai és szentjei, legyőzhetetlen szövetségeseink.

SZÜLETÉSNAPI AJÁNDÉK

Kisboldogasszony

Egy hófehér galamb indul el Isten örökkévalóságából, átrepül az évszázadok tengerén, az egymást követő emberi nemzedékek felett. Miként a Noé által kibocsátott galamb keres egy parányi földet, melyet megkímélt a vízözön, ahol olajfák zöldje hirdeti az életet. Nem nehéz kitalálni a keresztény embernek, hogy a fehér galamb a Szentlelket jelenti, a szüzi földet és a zöldellő olaját Máriának hívják. A bűn egyetemes vízözönében ő az első és egyetlen, akit megőrzött minden szennytól a kegyelem. Erre emlékezünk születésnapja alkalmával. [Hophan]

Egy gyermek születése mindig öröndetes esemény a keresztény családokban. Minden egészséges lelkű ember örül az új élet fakadásának. Halálra ítélte magát az a nép, amely gyermektelenül néz a jövőbe. Nincs mentség azok számára, akik kezet emelnek rá és pólya helyett szemfödővel fogadják. Igaz, az anyaszív alatt bimbózó életről még senki sem tudja mivé, kivé fejlődik. Csak a későbbi évek mutatják meg, hogy áldás vagy átok fakad életéből. Máriáról sem tudták szülei, milyen kitüntetés vár gyermekükre. Csak Isten tudta és ezért gondoskodott arról, hogy szüzi föld és zöldellő olajág legyen. A bűn nem

tehetette lábát Mária szívébe és ezért lett szeplőtelen fogantatása első születésnapjára ajándéka az Istennek.

Az első kegyelmet követték a többiek. Meghívás az istenanyai méltóságra. Meghívás a názáreti évek Jézussal töltött boldogságára. Meghívás a kánai menyegző örömére, aztán meghívás a kereszttúra, nagypéntekre, a feltámadásra. Mária minden meghívásra igennel válaszolt, és ezzel érdemelte ki a kegyelmek legnagyobbikát: testi-lelki megdicsőülését. Ennek köszönhetően ünnepelheti a mai napon, ki tudja hányadik születésnapját. Sajnos, mi szegények vagyunk és nem tudjuk méltó ajándékkal köszönteni. De vajon Jézus mit ad, mit adhat édesanyjának születésnapjára ajándékkal? Hitünk erre is megadja a választ: Isten boldogító színelátását. Boldogság, boldogság, nincs ennél szebb szó szótárunkban. Ezt ígéri egymásnak a szerelmesek, ezt a jó házastársak. Ezt ígérte Isten Máriának is, aki méltán jövendőlte: boldognak hirdet engem minden nemzedék... Hogyne lett volna boldog, főleg attól a perctől kezdve, hogy szíve alatt, aztán mindörökké szívében hordozta isteni gyermekét. Boldogságunk elsősorban mindig attól függ, mit vagy kit hordunk szívünkben.

A hálás gyermekek mindig kíváncsian kutatják édesanyjuk életét, szívesen hallgatják annak történetét. A megismerés mindig serkentője lehet a szeretet növekedésének. Ezért is törekszünk megismerni Mária életének titkait, hiszen közös édesanyánkat tiszteljük benne. Ha tovább kutatjuk, mit is adhat Jézus itt és most édesanyjának születésnapjára ajándékkal, talán nem tévedünk, ha azt állítjuk: anyai szolgálatának folytatását. A Szűzanya számára különös örömet jelentett a Jézusról való anyai gondoskodás. De ugyanilyen öröm gondoskodni Jézus fogadott testvéreiről, tehát minden keresztényről. Ezért elképzelhető, hogy Jézus így szól édesanyjához: Nézd a sok kegyelmet, amit véremmel szereztem. Tőled kaptam ezt a drága vért, velem együtt igent mondtál szeretetből történt kiontására. Ezért is megérdemled, hogy rád bízam a kegyelmek kincstárát, Azt akarom, hogy minden üdvözült ember, midőn belép az örök hazába, téged, mint üdvé édesanyját köszöntson. Azt akarom, hogy a te anyai kezed készítsen velem együtt hajlékot választottaim számára Atyám országában.

Bizton állíthatjuk, hogy Mária mennyei boldogságának fontos eleme a rólunk történő gondoskodás. Földi élete abban teljesedett ki, hogy nekünk ajándékozta Jézust. Ezt az adakozást folytatja az örökkévalóságból is. Máriától kaptuk a történeti Krisztust, tőle, általa kapjuk hitünk Krisztusát. Örül minden keresztelőnek, amikor mi is újjászületünk vízből és Szentlélekből. Örül minden szentáldozásnak, amelyben gyermekét nyújthatja nekünk. Ha életünket át- meg- átszövi a kegyelem fénye, ebben Máriánk is része van. A mennyek országában senki sem mondhatja Jézusnak, fiam vagy te, csak az

Atyaisten és Mária. Ez a közelsége bátorít minket is arra, hogy Mária által terjesszük kéréseinket Jézusunk elé. Milyen vigasztaló, hogy Isten a kegyelmek kiosztását nem valami szigorú angyalra bízta, hanem édesanyjára. Akármilyen szegények, elesettek is vagyunk, édesanyánk nem tagadja meg gyermekeit. Velünk tart az életben, mellettünk lesz a halálban.

Az elmúlt évtizedekben sokan megkísérelték átúszni a Franciaországot Angliától elválasztó tengerszorost. Számos vállalkozó közvetlen a cél előtt kényszerült földni kísérletét. Vajon miért? Mert a part közelében oly erős a hullámverés, hogy nem tudtak megbirkózni vele. Életünk is hasonlít egy ilyen próbálkozáshoz. Vajon sikerül-e átjutnunk az örök élet partjára? Igen, ha a tenger csillagára, Máriára emeled tekinteted.

Biztosan állítom életben és halálban,
Mária mindig segít minden balsorsban.
Azért hiszem és meghalok ezen hitemben,
Hogy felszegesz jó Anyám a mennybe.
Szűz Szülője Istennek, engedd, hogy tied legyek!

FORRADALMI LEVÉL.

23. évközi vasárnap
Filem 9—10; 12—17

Egy rabszolga megszökik gazdájától. A római birodalom társadalmi rendje szerint ez büntetendő cselekmény. Onezimusznak azonban, így hívják a szökevényt, szerencséje van. Rómában megismerkedik az ott raboskodó Pál apostollal. Azzal a férfival, aki gazdáját, Filemont a keresztény hitre térítette. Most elszökött rabszolgájával ugyanezt teszi. Úr és szolga így lesznek egyek Jézus Krisztusban. A szabadságától megfosztott apostol jó segítőtársra talál a megtért rabszolgában, akit bevon apostoli munkájába. Ennek ellenére visszaküldi gazdájának. Nem üres kézzel, hanem egy szívből fakadó ajánlólevél kíséretében.

Mai szemmel nézve talán ellenérzéssel olvassuk a levelet és sehogyszem helyeseljük a rabszolga visszaküldését gazdájának. Marx Károlynak a munkásokhoz intézett kiáltványára gondolunk: rázzátok le bilincseiteket! Eszünkbe jut Martin Luther King, aki elvetette ugyan az erőszakot, de határozottan föllépett a négernek egyenjogúságáért. Ha tehát az apostol meg volt győződve a rabszolgaság keresztény-

ellenes jellegéről, miért nem lépett föl ellene? Ez lett volna az igazán előremutató, forradalmi cselekedet. Valaki ezt így fogalmazta meg napjainkban: „Amíg a vallás nem törekszik a társadalom megváltoztatására is, nem tiltakozik az embertelen életformák ellen, addig a gazdagok asztalánál talál helyet. Csak akkor lesz reális hatóerő, a szegények ereje, ha bátran rálép a forradalmi tettek útjára.” (Michael Schibiesky: Die Religion der Hippies)

Ezek hallatán joggal kérdezhetné valaki: hogyan védjük meg Pál apostol állásfoglalását? Nem kell-e elmarasztalnunk azért, mert megáll a szavaknál, megalkuszik egy embertelen társadalmi renddel és nem lép a forradalmi tettek útjára? Az apostol magatartását vizsgálva el kell vetnünk azt a helytelen gyakorlatot, hogy a tegnapi fölötte a ma ítélőszékéből hirdessünk ítéletet. Pál apostol mint nagy realista tisztán látta lehetőségeit, illetékessége határait. A görög-római világban még olyan bölcselő is, mint Arisztotelész, elfogadja a rabszolgaságot és jogosságot a természettörvényből eredezteti. A gazdasági és politikai hatalom birtokosai elképzelhetetlennek tartották rabszolgák nélkül fönntartani a nemzetgazdaságot, Először tehát a közgondolkodás megváltoztatására volt szükség, valamint a rabszolgák öntudatra ébredésére. A kereszténység itt fogott munkához.

A másik tényező, ami felmenti Pál apostolt az igaztalan vádak alól, Jézus magatartásában keresendő. Köztudomású, Jézus nem hirdetett gazdasági, politikai, társadalmi reformokat és nem izgatott a megszálló római államhatalom ellen. Ezzel mintegy kinyilvánította abbeli meggyőződését, hogy a világi hatalomnak megvan a sajátos munkaköre. A kereszténységnek az a feladata, hogy előkészítse a forradalmi változásokat és ennek az ember belső világában kell megkezdődnie. Minden külső változást, mondjuk így forradalmat, a szív forradalmának kell megelőznie. Amikor tehát Pál apostol fiának, testvéreinek nevezi a szökött rabszolgát, tulajdonképpen forradalmi tettet hajt végre. Ha az embernek elrendeződik, helyes irányba fordul a Teremtőhöz fűződő viszonya, csak akkor remélhető, az emberközi kapcsolatok normalizálódása. „Magatartásunk, gondviselésünk felülről származik. Úgy vagyunk ezzel, mint a villamossal. Először a felfelé való kapcsolatot kell elrendezni és csak azután tud vízszintesen mozogni. Meg kell teremteni Istennel való kapcsolatunkat, mielőtt az emberekkel rendbe jöhetnénk. Ha pedig ez az alaptétel helyes, akkor a fordított éppoly igaz: ha nem vagyunk rendben Istennel, akkor felebarátainkkal való kapcsolatunk sem rendezett.” (Billy Graham)

Ennek az állításnak igazságát szemléltetik azok a szomorú jelenségek, amelyek újra meg újra fölidéznek a rabszolgaság sötét intézményét. Sajnos, a hatalom birtokosaiban mindig megvan a hajlandóság az emberek rabszolgaságba alázására. Ahol és amikor sárba tiporják Isten

törvényeit, ott ismét felrémlik a rabszolgaság, a szabadság megtiprásának sötét kísértete. Gondoljunk csak a náci Németországra, amelynek örült diktátora, Hitler így nyilatkozott 1923-ban: „A zsidó az ördög képmása. A zsidóság a népeket pusztító faji tuberkulózis.” Hogy mi lett a következménye ennek az ideológiának, azt mindnyájan tapasztaltuk. Az evangélium nem ismeri el a faji megkülönböztetést, minden emberben testvérét, a szentek polgártársát köszönti, Isten országának örököseit.

Teljesen jogos a kíváncsiság: vajon mi lett a Filemon levél sorsa? Hogyan fogadta gazdája a hazatérő rabszolgát, milyen hatást gyakorolt rá Pál apostol levele? Nem kell dús fantázia ennek kitalálásához. Ha Filemon elutasítja Pál kérését, akkor papírkosárba dobja levelét. Ám nem ez történt. Amilyen szeretettel írta, olyan szeretettel őrizte. Ezért vehetjük mi is kezünkbe. Pál szeretetére Filemon is szeretettel, igennel válaszolt. Bárcsak mindig mi is ezt tennénk!

APOSTOLI SZOLGÁLAT

24. évközi vasárnap
1 Tim 1, 12–17

Mindnyájan örülünk az ajándéknak, akkor is, ha megszolgáltuk és hálaképpen kapjuk. Ám ennél is kedvesebb, mondhatnók megrendítő az olyan ajándék, ami érdemtelenül hull az ölünkbe. Minden oka meglenne jótevőnknek, hogy büntetéssel sújtson, de ehelyett megszegyenítő jóságában, ajándékozó szeretetében részesülünk. Így tekint Pál apostol is azt az isteni meghívást, amely apostoli szolgálatba állította.

Elmondja kedves tanítványának Timóteusnak és általa nekünk is, hogy erőt, reményt és hitet merítsünk példájából. Kendőzetlenül feltárja méltatlanságát, hogy annál jobban szemléltesse Isten nagylelkűségét. Nem kiválóságáért, nem erényeiért kapta az evangélium pásztorbotját; nem ő változott át apostollá, hanem Jézus megbízatása változtatta az evangélium bátor hirdetőjévé. Igazában akkor ismerte föl méltatlanságát, amikor Jézus tiszta arcába nézett. Így volt ez mindig és így van ez ma is. „A szem, mely égre nézett (Istenre nézett), mely a Végtelen erején, szépségén fölragyogott, könnybe lábadt, mihelyt önmagára tekintett.” (Prohászka)

A keresztény embernek mindig tudatosítania kell azt, hogy ő Isten meghívottja. Éppen ezért a lelkipásztor számára különös megtiszteltetés a hívek elé állni, olyan emberek elé, akiket megszólított az Isten.

Ez a meghívás állít a helyes útra, ez biztosítja életünk igazi kiteljesedését. Az ember számára nagy megtiszteltetés Isten tervén dolgozni akkor is, ha közben le kell mondania saját terveiről.

Kérdézhetné valaki: miképpen hallhatjuk meg Isten hívását, hogyan bizonyosodhatunk meg róla? Tagadhatatlan, hogy a hívó szó igen változatos és másként csendül fel mindenki életében. Minden ember külön világ, mindenkit másként szólít meg az Isten. Mária Noélről olvasom (†1967.), hogy tizenkét esztendő, midőn egy májusi reggelen betér a templomba. Tudta, hogy ott nem illik hangosan beszélni, ezért leteszi táskáját és előremegy a Jézus Szíve oltárhoz. Az oltár lapjára fekteti fejét és jegygyűrűt kér Jézustól. Ettől a perctől kezdve lett nyugtalan, de boldog istenkeresővé. Jómaga így vall erről: „Amikor Isten lelket lehelt belém, ezt nagyon hevesen tettem. Sohasem tértem magamhoz Isten leheletétől. Nem szüntem meg gyartyalángként reszketni. . .”

Carlo Caretto beszél egy édesanyjáról, akinek tehetséges fia elhagyja a világot, mérnöki állását, hogy szerzetesként éljen és dolgozzon a pogányok között. Nem értem fiam elhatározását, siránkozik az édesanya. Valóban vannak dolgok a kegyelem rendjében, amelyeket nem lehet józan ésszel megérteni. Itt csak a hit segíthet. Miért akart Jézus szegényen élni? Miért vállalta a keresztt botrányát? A válasz csak egy lehet: mert nagyon szeretett. Minden tettünknek a szeretet biztosít aranyfedezetet.

Isten meghívása nem járja mindig a rendkívüliség útját. Gyakran szól hozzánk szüleink, barátaink, lelkipásztoraink által. Sokszor egy jó könyv, életünk váratlan eseménye is hordozója lehet az isten szónak. Egy azonban biztos. Sohasem szabad hívó szavát hallatlanra vennünk. Aki nekünk Jézus Krisztust adja, azt Jézus Krisztus küldi. Aki minket Isten nagyobb szeretetére vezet, abban Isten irgalma nyilatkozik meg. Még akkor is el kell fogadnunk a meghívást, ha annak közvetítője nem dicsekedhet szeplőtelen étellel. Nem véletlen, hogy Pál apostol is előhozakodik bűnös múltjával: „Üldöző, erőszakos ember voltam. . . Rajtam mutatta meg türelmét. . . Elárasztott kegyelmével.” Ezért nevetséges, ha valaki azzal indokolja hitetlenségét, hogy méltatlan életű pappal vagy hívővel találkozott. Méltán mondotta Aranyszájú Szent János: „Mindenki ítélkezni akar a papok fölött. Mintha nekik nem lenne éppolyan testük és emberi természetük, mintha angyalok lennének, mentesek minden emberi gyengeségtől.”

Az is kiderül Pál apostol hálaadásából, és ez nem kis dolog, hogy az őt elárasztó isteni kegyelem nem volt hiábavaló. Nem engedte, hogy a kegyelem életformáló melege elvonuljon fölötte hatástalanul. A nagy találkozást nem követte elválás. Charles de Foucauld századunk szentje évekig a hitetlenség sötétjében botorkált. Mikor azonban

találkozott Istennel, megérintette kegyelme, kijelentette: Attól a pillanattól kezdve, hogy hinni kezdtem Isten létezésében, tudtam, hogy ezentúl csak érte élhetek.

Keresztény hivatásunk minket is erre kötelez. Nem elég hinni az Istenben, hanem érte kell élnünk. Nem elég a gondolkozás megváltoztatása, Isten létének elméleti elfogadása. Ennél is fontosabb egész magatartásunk megváltoztatása. Ezen az úton nincs megállás. „Senki sem bírja úgy az Istent, hogy ne kellene többé várakoznia. Senki sem várhat Istenre, ha nem tudná, hogy Isten már régóta vár rá.” (Bonhoeffer) Rajtad múlik, ne várjon hiába!

AZ IMÁDSÁG ISTENE

25. évközi vasárnap
1 Tim 2, 1—8

Gyakran hallunk, beszélünk az imádságról, hangoztatjuk fontosságát, mégis hadilábon állunk vele. Lelkünk anyanyelvének mondjuk, de kevesen beszélik helyesen. Azt mondják, hogy a magyar nyelv idegenek számára megtanulhatatlan. Mitagadás, igen kevesen dicsekedhetnek azzal, hogy az imádságot anyanyelvi szinten elsajátították. Ezért is érdemes megszívlelnünk Pál apostol imára buzdítását és behatolnunk az imádság grammatikájába.

Azok a hívők, akik rendszeresen járnak templomba, ezzel nyíltan megvallják hitüket. Ám ennél sokkal többen vannak azok a titkos hívők, félhívők, akik csak szívük rejtekén őrzik az istenhít töredékét. Számukra Isten távoli, valóságtól idegen valaki, akivel nem is kívánnak kapcsolatot teremteni. Így, gondolják, sokkal kényelmesebb az életük. Úgy élnek, mintha Isten nem létezne. Gyakorlatilag tehát nincs Istenük. Ezt a távolságot csak egyféleképpen lehet áthidalni: az imádsággal. Isten akkor lesz valóság életünkben, akkor jelenik meg, ha megszólítjuk és a csend közegében várjuk, figyeljük válaszát. Az imádság szívközelbe hozza Istent, eléje állítja létünket. Ezt úgy is mondhatjuk, hogy a hívő ember számára az imádság realizálja az Istent. Egy másik ember is akkor kezd létezni számomra, ha észreveszem, ha megszólítom, ha barátsággal közeledem feléje. Ezt a kapcsolatot teremti meg az imádság Isten és ember között.

Tévedés lenne azt képzelnünk, hogy mi sem könnyebb az imádságnál, valami egészen természetes dolog, amit a saját erejéből megvalósíthat az ember. Igaz, sok mindent megtehetünk a saját erőnkből. Tudunk sírni és örülni, sóhajtozni és panaszkodni, dolgozni és világot

formáló tetteket végrehajtani. De Istenhez jutni, jól imádkozni csak az Ő segítségével lehetséges. Megértették ezt az apostolok és azért kérték Jézust: Uram, taníts meg minket imádkozni! Az imádság által Isten belép életünkbe és ő veszi át irányítását. Az ima tehát nem arra való, hogy megváltoztassuk Isten terveit, fölvilágosítsuk szükségleteinkről és teendőire figyelmeztessük. Ez nem ima, hanem káromkodás lenne. Imádkozni annyi, mint Istent beengedni életünkbe és rendelkezésére bocsátani magunkat.

A keresztyén természetesen nemcsak magára gondol, amikor imádkozik. Istent nemcsak a magunk számára kell realizálnunk, hanem a Tőle távol élő embertársainknak is. „Mily felelősség számunkra! Ha nem imádkozunk eleget, felelősek vagyunk minden jó elmaradásáért, amit imádságunkkal kieszközölhettünk volna. Mily félelmetes felelősség! Mily nagy Urunk jósága, hogy szinte megosztja velünk hatalmát, midőn imádságunknak ilyen jelentőséget kölcsönöz.” (Charles de Foucauld)

Pál apostol azzal indokolja a mindenkiért végzett imádságot, hogy Krisztus is mindenkiért áldozta életét. Nincs egyesítőbb erő az imádságra kulcsolódó kéznál. Valaki ezt szellemesen így fogalmazta meg: „Nincs más választás: vagy összetett kezékké kell lennünk vagy megbilincselte öklökké.” (Charles Peguy) Ha napjainkban oly sok az ökölbe szorult kéz, ennek egyik oka, hogy elfeledkezünk az imádságról. Erre figyelmeztet Kalkuttai Teréz anyja is. „Szeretném megmondani a világ hatalmasainak, politikusainak, gazdagjainak, hogy több időt kellene térden állva Isten előtt imádságban eltölteniök, mert csak az ima és a bűnbánat ajándékozhatja meg a világot békével, szeretettel és őszinte együttérzéssel. . .”

Meglehet, hogy mindez naivul hangzik és sokszor visszhangtalan marad. Nem baj! Mi azért nem hagyhatunk föl a mindenkiért végzett imádsággal. Érdemes felfigyelnünk, hogy Pál apostol még a császáráért is imádságot kér híveitől. Ki volt akkor a császár? Nem más, mint a kegyetlenségéről híres Néró. Valószínű, hogy nem szerzett tudomást az apostol biztatásáról és ha olvassa levelét, akkor sem változtat kegyetlen magatartásán. Nem baj! Az ima ereje, értéke nem Nérótól függ, hanem a megszólított Istentől. Az imádság által Istennek adjuk életünket és a reánk bízott világot Néróival együtt. Akkor sem szabad elcsüggednünk, ha gyarló tekintetünk nem látja imánk elfogadását.

Altöttingben, a bajor búcsújárárhelyen függ egy fogadalmi tábla az alábbi fölirattal: „Istenem, köszönöm Neked, hogy tizennyolc évvel ezelőtt nem hallgattad meg imámat. Ennek köszönhetem, hogy megtanultam imádkozni.” Ki tagadhatná, hogy ez a megtanulás mindennél többet érő ajándék. Ne csüggedjünk tehát, ha Isten nem azt adja, amit kérünk, hanem azt, amire szerinte a legnagyobb szükségünk van.

„Ne kérjünk tőle sok dolgot, hanem a legszükségesebbet, hogy szerezsek őt. Ne csak szóval kérjük, hanem lábaihoz borulva ismétlegessük kérésünket, amint Jézus tette. Nem díszes szavakkal, hanem a gyermek egyszerű, közvetlen szavaival.” (Charles de Foucauld)

A HIT HARCA

26. évközi vasárnap
1 Tim 6, 11—16

Jóllehet mindnyájan békére, nyugalomra vágyunk, állandó küzdelem az életünk. Igaz, az élet és számos feltétele ajándékként hull az ölünkbe, de igazi kibontakozása elképzelhetetlen erőfeszítő harcok nélkül. Harcolni kell az anyagi javakért, a szellemi kincsekért, a több tudásért, a több jóságért. Pál apostol ezeken felül arra figyelmeztet, hogy hitünkért is harcolnunk kell. Nem csodálkozhatunk rajta, ha meggondoljuk, a hit nemcsak ajándék, hanem a kereső, küzdő ember osztályrésze. Miként természetes életünkért, a hit életéért is meg kell vívunk a megtartás, a növekedés, a beteljesülés harcát.

Napjainkban, amikor annyian hajótörést szenvednek hitükben az Istentől elfordult közszellem vízözönében, különös figyelmet érdemel ez a szentpáli figyelmeztetés. Voltak idők, amikor az Isten léte mindenkitől elfogadott, magától értetődő valóság volt. A mi korunk nem tartozik ezek közé. Egyre többen panaszkodnak arról a szinte erőnket felülmúló küzdelemről, amit a hit megtartása igényel. A hit által elfogadott dolgok nem tartoznak a természet világához, titokzatos, isteni dimenziója életünknek, ami számos kéttelvel van megtűzdelve. „A dolgok alapjai áthatolhatatlan titkok között rejtőznek. Az, ami a létből a miénk, eltakarja előlünk azokat az első alapokat, amelyek a semmiből származnak.” (Pascal)

Kérdezhetné valaki, hogy melyek azok a kételyek, amelyek leginkább aláaknázzák hitünket és nemegyszer levegőbe röpitik? Svédországi Brigitta így foglalja össze a hitet megkérdőjelező problémákat: „Kérdezlek, Bíróm, felelj nekem! Te teremtettél. Ajját adtál, miért nem szólhatok hát úgy, ahogy nekem tetszik? Miért oltottad a férfibe és a nőbe az egyesülés ösztönét, amikor nem szeretkezhetnek szívük szerint? Miért nem teremtetted az embert test nélküli szellemnek, angyalnak vagy állatnak? Ezek nem gyötrik magukat az igazságért. Miért ilyen törekeny agyagedénynek alkottad az embert? Miért kell az isteni bölcsességhez igazodnom, holott csupán emberi értelemmel

rendelkezem? Miért engeded meg az éhezést, a pestist, a bosszúállást és a háborút? Az Úr válasza, teszi hozzá Brigitta, kibogozhatatlan. . .” Mindebből nyilvánvaló, hogy életünk legnagyobb kérdéseire a hit sem ad világos, egyértelmű választ. A hívő embernek együtt kell élnie a megoldatlan problémákkal, kételyekkel és titkokkal.

Ha ez így igaz, kérdezhetné valaki, akkor mi értelme van a hitnek, miért ragaszkodunk Istenünkhöz? A válasz igen egyszerű. Az életet nem lehet megérteni, de elviselni sem, ha lezárjuk a látóhatárt, ha a születés és halál arasznyi távolságára korlátozzuk. Ezzel szemben a hit hasonlít a radarhoz, amely a ködön keresztül is „lát”, megsejti azt a valóságot, ami a gőgös értelem előtt elrejtőzik. A hit éppen azzal teszi elviselhetőbbé az életet, hogy Isten kezében látja azt a kulcsot, ami kinyitja a lét titkos zárait. Úgy borul ránk a hit, mint védelmező fal és tető, ahol a remény tüze melegít és világít.

Az egyik külföldi kiállításon üvegfalú épületben mutattak be egy modern lakást, fölszerelve mindenféle háztartási géppel. Ezek és ezek vonultak el előtte és bent a konyhában egy sürgő-forgó asszony kezelte a gépeket. Az egyik nap különös dolog történt. Az illető hölgy „kiborult”, törni-zúzni kezdett mindent és kórházba kellett szállítani. Vajon miért? Nem bírta az üvegfalak közötti kirakat életet. Hiányzott a védelmező tető, a biztonságot, rejtettséget nyújtó falak védelme. . . Pál apostol azt írja egyik levelében, hogy életünk el van rejtve Istenben. Ez azt jelenti, hogy az istenhit az ember lelki otthona, ahol menedéket talál megoldatlan problémáira és erőt azok elviselésére. Aki hisz Isten szeretetében, annak számára a titkok és megoldatlan problémák nem szívet, fejet bezúzó sziklák, hanem megnyílást ígérő ajtók. Ezért érthető, ha nemhívő testvéreink sokszor így sóhajtoznak: bárcsak hinni tudnék!

Nekünk, keresztényeknek, akiknek megadatott, hogy higgyünk Istenben, szent kötelességünk segíteni a hitet nélkülöző embertársainknak. Vajon hogyan? Antoine Frederic Ozanam, az elmúlt század katolicizmusának vezéralakja diákkorában megingott hitében. Az egyik nap betért egy párizsi templomba, hogy imádsággal kérjen segítséget. Amikor körülnéz, vajon kit látnak szemei az egyik mellékoltárnál? A nagy tudóst, Ampère-t, az egyetem híres professzorát. Ettől kezdve Ozanamnak nem voltak hitellenes kísértései. Mindebből az a tanulság, hogy mások hite megerősítheti a kételkedőket. A hívő emberekről elmondhatjuk az apostol szavait: fényeskednek, mint csillagok a világűrben.

KEGYELEM-SZÍTÁS

27. évközi vasárnap
2 Tim 1, 6—8, 13—14

Mindig jóleső érzés lelkes emberekkel találkozni. Ez a láng viszi előre az emberiséget a fejlődés útján. Ahol kialszik a lelkesedés tüze, ott megtorpan és porba hull az élet. Ha megkérdezzük, mi volt az evangélium páratlan sikerének titka, a felhozott okok tömkelegéből tűzoszlopként emelkedik ki a lelkesedés. Ezzel győztek az apostolok egy olyan világ felett, amely nem tudott lelkesedni.

Az is nyilvánvaló, hogy a lelkesedés tüze ápolást igényel. Mindig megható idős emberekkel találkozni, akik megőrizték lelkesedésüket és ez valami különös fiatalságot kölcsönöz egész lényüknek. Gyakran tapasztaljuk, „az emberek megnőnek, ha valami magasrendű feladat ihleti őket, ha óriási látóköröket szemlélnek. Akiben a nagy kaland utáni szenvedély tüze ég, annak nem nehéz az önfeláldozás.” (Hui-zinga) Így voltak, így éreztek és cselekedtek az apostolok, amikor az evangelizáció nagy kalardjára vállalkoztak. Még a börtön falán is áttör a lelkesedés tüze és ennek melegét őrzik Pál apostol fogságból írt levelei. Ám az idős apostol jól ismeri az emberi természetet, az elfáradás, az elfásulás kísértését. Látja azoknak az erőknek veszedelmét, amelyek elfojtani igyekeznek az apostoli buzgóságot. Erre akarja figyelmeztetni kedves tanítványát, Timóteust és általa minket is. Emlékezteti a kézrátételre, amikor megkapta az apostoli küldetés kegyelmét, amikor kigyúlt szívében a szent láng. Azóta szép sikerrel büszkélkedhetett, de nem pihentek ellenségei sem. Igyekeznek nevetségessé tenni az evangéliumot, leértékelni az eszmék versenyfutásában és a szégyenkezés hamujával elfojtani a lelkesedés tüzét. Nem rettennek vissza a megfélemlítéstől sem, amiről Pál apostol börtönbe vetése is tanúskodik. Innen biztatja tanítványát: ne szégyelld az Urunk mellett szóló tanúságtételt!

Egyházunk történelmében kezdet óta akadtak emberek, akik megpróbálták kicsinyíteni az evangéliumot és mintegy a saját bölcsességükkel kiegészíteni tanítását. Jól tudjuk, hogy a Szentlélek által vezetett tanítóhivatal szembeszállt ezekkel a törekvésekkel, vállalva azokat a szellemi küzdelmeket, amelyek végigkísérték történelmét. Az újdonság mindig különös varázserővel rendelkezik és ideig-óráig elhomályosíthatja az igazság ragyogását. Pedig, aki „nem győzetik le az igazságtól, azon a tévedés uralkodik.” (Szent Ágoston) A Szentírás kommentárjai elavulhatnak és lomtárba kerülhetnek egyes teológiai nézetek. A jézusi tanítás szíve azonban nem szorul modernizálásra. Nem kell szégyenkeznünk miatta és idézhetném a hindu M. Gandhi

szavait: „Nyolc rövid mondatban, amelyben Jézus kimondja az ő boldogságát, több bölcsesség van, mint Kelet egész irodalmában. . .”

Közismert tény, hogy emberi életünk kibontakozása elképzelhetetlen a felnőttek segítsége nélkül. Szüleinktől tanulunk meg beszélni, tőlük kapjuk az élet legfontosabb ismereteit. Ezt fejleszti az iskola, a környezet és az emberi kultúra is. Életünk sikere attól függ, hogy milyen alapokra építjük és milyen eszmék anyagából építjük. A téves eszmék homokra épült házként omlanak össze. A keresztyén igehirdető abban a tudatban végezheti munkáját, hogy biztos alapokat vet mindazok számára, akik elfogadják Isten nagyszerű ajánlatát. Az evangélium hirdetése olyan körülményeket teremt, amely az ember igazi javát szolgálja. Ezért nem szabad szégyenkezni az evangélium miatt. Albert Schweitzer, akit emberszeretete Afrikába vitt a négeretek testi-lelki nyomorának enyhítésére, így nyilatkozik ezzel kapcsolatban: „Számomra a prédikálás belső szükséglet volt. Csodálatosnak éreztem, hogy minden vasárnap beszélhetek az összegyűlt hívőknek létük nagy problémáiról.”

Hogy milyen nagy jó az evangélium, azt elsősorban ott lehet érzékelni, ahol véka alá rejtik világosságát. Erre figyelmezteti a világ ifjúságát Raoul Follereau egy 1971-ben megfogalmazott üzenetében.

„Mire jó az élet? Hogy szolgáljunk. Ha valami hiányzik életetekből, ez azért van, mert nem néztek elég magasra. A legbiztosabban azt tudjuk a földön, hogy másoknak szükségük van ránk. Ebben a sákos társadalomban, amely már arra is képtelen, hogy megszabaduljon saját hulladékaitól, őrizzettek meg magatokban a csodálkozás kegyelmét! A hitelenség képtelen arra, hogy értelmet adjon az életnek. Elárul, bezár, megcsönkít és tönkretesz benneteket. A gép hazudik. Azt állítja, hogy szolgál titeket, pedig kizsákmányol és felhasznál benneteket. A pénz hazudik. Azt ígéri, hogy minden vágyatokat kielégíti és felszabadít, pedig megkötöz és megaláz. Fordítsatok hátat ezeknek a szomorú „boszorkányoknak!” Adjátok vissza a világnak Istent és a szeretet örömét!”

A MEGBILINCELT IGE?

28. évközi vasárnap
2 Tim 2, 8—13

Pál apostol egészen biztos nem számolta a megtett kilométereket, valamint azokat a beszédeket, amelyekben a megfeszített Krisztust hirdette a pogányok között. Lehet, hogy megfáradtak öreg lábai,

de nem az elfáradás, hanem a börtön és bilincsek készítetik megállásra. Csak az vigasztalja fogságában, hogy Isten ígését nem lehet meg bilincselni. Az érte vállalt szenvedés lehangosabb szószólója. Nagyon kell szeretni azt, amiért szenvedni tudunk. A nagyon szeretett Jézus, a nagyon szeretett ígék felébresztik azok érdeklődését is, akik jobban hisznek a szemüknek, mint a fülüknek.

Ennek köszönhetjük, hogy az igehirdetés és az evangéliumért vállalt szenvedések közvetítésével hozzánk is elérkezett a jézusi üzenet. Sem az idő, sem számos ellensége nem tudta megbilincselni és a múlt, a feledés börtönébe zárni. Talán nincs a földön jobban megtépedett könyv a Bibliánál, de nincs nála győzelmesebb sem. Korunk embere előtt is kinyílik és ma is eligazít az élet útvesztőiben. Kevés könyv büszkélkedhet ilyen sikerekkel. A közelmúltban olvastam, hogy Kínában, az állami papírgyűjtő telepeken különként hat fenért, azaz hatvan fillérért vásárolják Mao-Ce-tung könyveit. Bezzeg néhány évvel ezelőtt vörös bibliaként emlegették és tisztelték.

A könyvnyomtatás feltalálása előtt kézzel másolták a Szentírás könyveit és az így készült kódexek fölbecsülhetetlen értéket képviseltek. Nem csoda, ha a templomok szentségházában megbilincselve őrizték őket. Nem azért történt ez, hogy elzárják az emberek elől, hanem megvédjék a tolvajoktól. Manapság már nincs szükség ilyen mire, de sajnos sokak számára a tudatlanság bilincsei zárják el a Biblia kincsestárát. Nagyon sok szülő mindent elkövet, hogy gondoskodjék gyermeke testi és szellemi képzéséről, de elmulasztja megismertetni, kezébe adni az Isten ígését tartalmazó Bibliát. Érdeemes ezzel kapcsolatban meghallgatnunk Balczó András öttusabajnok vallomását Kósa Ferenc kérdéseire.

— „Kérlek, mondd el, hogyan kerültek kapcsolatba a Bibliával, a Biblia szellemével, eszméivel?”

— Nagyon sok hasznos tanácsot, nagyon sok szép gondolatot találtam benne. Például a Bibliából tanultam meg a türelmet és a békességre törekvés törvényét. Enélkül sokkal többet emésztettem volna magam. Miután a versenyzést befejeztem, az egyensúly biztos könnyebben megbillent volna, ha nem tudom meg a Bibliából azt, hogy a boldogság egyik forrása az igazság szomszárja és éhsége. . . .

— És mi az a Bibliában, ami a leginkább hatott rád? Melyek azok a részek?

— Nagyon sok, a teljes.

— Mégis csak érdekelné engem, hogy vannak-e olyan passzusok a Bibliában, amelyek ugyanolyan élességgel élnek benned, mint egy Ady- vagy József Attila-sor?

— Például Pál apostol mondja, hogy „nem a félelemnek, hanem az erőnek, a józanságnak és a szeretetnek lelkét kaptátok.” Vagy ugyan-

csak Pál apostol mondja: „Mindenfelől szorongatnak, de össze nem zúznak. Bizonytalanságban élünk, de kétségbe nem esünk. Üldözést szenvedünk, de elhagyottak nem vagyunk. Földre terítenek bennünket, de el nem pusztulunk. . . .”

Nyilvánvaló, nem az a Biblia célja, hogy szép gondolatok tűzijátékával gyönyörködtessen. Isten ígéje életünk átalakítását akarja kieszközölni. Földi életünket úgy akarja átrendezni, hogy folytatódhassék az örök életben. Ennek feltétele a hűség Jézus Krisztushoz. A földi és örök boldogság nem érhető el kitartó küzdelem nélkül. Ezt szemlélteti Teilhard atya egyik hasonlatával. „Képzeljük el, hogy kirándulók indulnak egy magas hegycsúcs megmászására. Vegyük csak szemügyre csoportjukat, pár órával az indulás előtt. Nyugodtan állíthatjuk, hogy az együttes háromfajta elemre oszlik. Az egyik sajnálja elhagyni a vendégfogadót. Úgy gondolják, hogy a fáradság és a veszélyek nem állnak arányban a siker értékével. Elhatározzák, hogy visszafordulnak. Mások nem bánják, hogy elindultak. A nap szépen ragyog, a kilátás nagyszerű. Dehát mi a csudának kellene még följebb menni? Nem jobb-e élvezni a hegyet ott, ahol éppen vagyunk, a rét s az erdő kellős közepén? Le is fekszenek a fűben, körülsétálják a környéket s várják az uzsonna idejét. Végül ismét mások, az igazi hegymászók csakis a csúcsra néznek, hiszen megfogadták, hogy megmásszák. Nekiindulnak, előre. Három embertípus, szíve mélyén mindegyikünk ott hordja e három csíráját. Világszerte e három között oszlott meg mindig az emberiség. . . .”

Nem kétséges, hogy az evangélium a harmadik csoportba tartozóknak ígéri az üdvösséget. Nem a fáradtaknak, nem az élvhajhászóknak, hanem a tüzes szívűeknek. Akik hajlandók Krisztussal együtt meghalni, hogy vele uralkodhassanak. Igaz, hogy olykor ellankadunk, emberi sors a bukás, az elfásulás, a hűtlenség. Isten azonban nem tagadhatja meg magát és hűségese marad hozzánk. Mindig mellettünk áll, hogy fölálljunk bukásainkból, kigyógyuljunk fásultságunkból, levessük „édes bűneink” bilincset és tovább kapaszkodjunk az üdvösség csúcsára.

HIRDESD AZ IGÉT!

29. évközi vasárnap
2 Tim 3, 14—4, 2

Aki figyelmesen tanulmányozza egyházunk történelmét, megilletődve tapasztalja, milyen roppant áldozatokat hozott azért, hogy Jézus óhajának megfelelően hirdesse az evangéliumot minden népnek.

Mennyi hősi vér öntözte a földet, mennyi áldozatos élet magja hullott belé, amely itt is, ott is terebélyes fává növekedett. Ugyanakkor a meg-megisméltendő sikertelenségek és roppant kudarcok felvetik a kérdést: érdemes-e akkora áldozatot hozni ilyen csekély sikerekért? Aki ismeri Jézus akarát, egyértelmű igennel válaszol erre a kérdésre. Senki sem ismeri az Atyát, csak a Fiú és akinek Ő kinyilatkoztatja. Senki sem juthat az Atyához, csak Jézus által, Jézus útján.

Ez a meggyőződés fészkel Pál apostol szívében is, ezért biztatja Timóteust kitartásra az apostoli munkában. Ennek gyökerei visszanyúlnak Timóteus gyermekkorára. Nagy kegyelem, ha valaki vallásos családban nő fel és itt járja ki a hit elemi iskoláját. Ez történt Timóteus esetében is, akinek vallásos nagyanyját Loisztot és édesanyját Euniket név szerint is megemlíti az Apostol. A kereszténység nem lesz sajátunkká máról holnapra, a nevelés, a tanítás által fejti ki átalakító erejét. Egyházunk ezért nem győzi hangsúlyozni a keresztény nevelés értékét és fontosságát.

Megértette ezt Don Bosco, aki maga köré gyűjtötte a családi közösséget nélkülöző fiatalokat és bámulatos eredményeket ért el közöttük. Tőle származik a mondás, miszerint a népek pusztulása a család pusztulásával kezdődik. Ezt igyekezett pótolni az általa alapított közösséggel. Az egyik nap fölkereste turini intézetét Palmerston angol miniszter. Csodálkozva tapasztalta, hogy milyen példás fegyelem uralkodik az oratóriumban, a tanulószobákban. Ez mindig így van, jegyezte meg Don Bosco és nincs szükség semmiféle büntetésre. Árulja el nekem, kérte a miniszter, hogyan érte el ezt a csodálatos eredményt? Azokkal az eszközökkel, amivel nem mindenki rendelkezik. Ez a gyónás, a szentmise és a gyakori szentáldozás. Ahol hiányzik a szíveket átformáló vallásos hit, ott csak fenyegetéssel lehet rendet tartani. A mi legfőbb nevelő eszközünk: Isten ígéje.

Az is nyilvánvaló, hogy a keresztény nevelésnek legfontosabb tanönyve a Szentírás. Az ószövetségi Izraelben a gyermekeknek már ötéves koruktól kezdve naponta felolvastak a Bibliából. Amikor Pál apostol a Szentírás tanulmányozását ajánlja, az ószövetségi írásra gondol. Igaz, hogy ennek számos részlete nem való gyermekek kezébe, hiszen nem leplezi el a zsidó nép tévelygéseit. Rá még jobban vonatkozik a figyelmeztetés, hogy Isten üzenetét földi életünkben csak homályosan, részleteiben ismerhetjük meg. Am így is elfogadjuk Isten üdvajánlatát, ami Jézus Krisztusban teljesült be. Az ószövetség vezetőnk volt Jézushoz és ezért is nagy érték számunkra. Sajnos, századunkban is akadtak emberek, mozgalmak, például a fasiszta Németországban tiltott könyvnek minősítették az ószövetségi Szentírást. A fajelmélet hívei „zsidó marhahajcsárok mesekönyvének” nevezték. De másoknak is akadtak és akadnak fenntartásaik, akik

például a tudomány nevében vetik el a Bibliát. Gondoljunk csak azokra az időkre, amikor az egyház teológusai is elvetették a sulykot és Galilei meglátásai vagy Darwin elmélete ellen a Szentírással próbálkoztak hadakozni. Azóta tisztázódtak a nézeteltérések, amelyek okát Newman bíboros így foglalta össze: „A teológia és a természettudomány közti ellentét okát vizsgálva, az a véleményem, hogy a természettudományt a vallásos jellegű kutatásoktól, a teológiát pedig a fizikai jellegű kutatásokból kell kizárni. Összekeverésük mindkettőjük romlásával jár. . . A természettudós az előtte lévő tényeket szemléli, a teológus a tények indítóokára gondol. A természettudós a közvetlen okokat tárgyalja, a teológus a végokat. A természettudós a törvényeket közli, a teológus ezek szerzőjéről, fenntartójáról szól. . .”

Viszkető fülű, ujdonságra vágyó emberekkel Pál apostol is találkozott. Tévedés lenne azt hinnünk, hogy igehirdetése egyöntetű helyeslésre talált. Így volt ez a múltban és így lesz a jövőben is. Jönnek idők, amikor alkalmatlannak látszik az evangélium hirdetése. Egyházunk azonban ekkor sem eshet a hallgatás bűnébe. Az evangélium nem hízeleg a hatalmasoknak, lázító irat a gazdagok, a kizsákmányolók szemében. Mikor a második világháború alatt a holland püspöki kar tiltakozott a zsidók deportálása miatt, Hitlerék azzal álltak bosszút, hogy a kolostorokból is elhurcolták a zsidó származású szerzeteseket. Így került Stein Edit is koncentrációs táborba, ahol kivégezték. Talán tévedtek a püspökök, amikor tiltakoztak? Semmiképpen sem! Nincs veszedelmesebb, mint a hazugság lármájában elhallgatni az igazságot.

Ismerjük a bibliából Jónás történetét. Isten az ő predikációjával menti meg Ninivét a pusztulástól.

Kelj föl és menj, mert én vagyok az Isten.
Menj, a nagy Ninivéig meg se állj,
s miként elédbbe írtam, prédikálj!
Mert látá az Úr, hogy ott egyik-másik
szívben még Jónás szava kicsírázik
mint a jó mag, ha termőföldre hullott
s pislog mint a tűz, mely titkon kigyulladt.

(Babits Mihály)

Erre vár Istenünk a világ végéig és minden igehirdetőnek azért kell beszélnie, hogy ne legyen cinkosa a vétkeseknek.

A HITET MEGTARTOTTAM

30. évközi vasárnap
2 Tim 4, 6—8; 16—18

Sokan ösztönösen megérik, mások súlyos betegségekből következtetnek közeli halálukra. Pál apostol börtönéből szerez tudomást az egyre kegyetlenebb keresztényüldözésről. Nem ámtíja magát és nyíltan megírja: közel van elköltözésem ideje. Szembenéz a halállal és szembenéz az életével. Bátran, nyugodtan teszi, mert a halál mögött a várakozó Krisztust „látja”. A legtöbb ember, írja Eliot, nem a haláltól fél, hanem ami mögötte van.

A keresztény imakönyvekben gyakran találhatunk könyörgéseket a jó halál kegyelméért. Pál apostol nem szerkeszt és nem mond ilyen imát, mert a lehető legjobban fölkészült legnagyobb lépésére: áldozatos életével. A szép halál, ha szabad ezt a jelzőt használnunk, a szép élet koronája. „Egy folyó nagyságát nem a forrása szerint mérjük, hanem a torkolatánál állapítjuk meg.” (Teilhard) Az ember élete a halál előtt mérhető fel igazán. Nem fél Pál apostol a haláltól, mert nincs hatalma elválasztani őt Krisztussal szeretetétől. Szeretni Istent és hinni szeretetében annyi, mint találkozni a halhatatlansággal.

Nyilvánvaló, hogy aki ilyen hittel néz szembe a halállal, nem siránkozik. Avilai Szent Terézről olvasom, hogy nem bírta elviselni a szokásos halottsíratást. Mikor a kolostorban meghalt egy nővér, nem engedte, hogy társai gyászéneket énekeljenek. Jómaga komponált vidám dalokat és ezt a koporsó körül táncolva énekeltek. Aki látta őket, talán bolondnak tartja viselkedésüket. Am Szent Teréz magatartása abból a meggyőződésből fakadt, hogy a halálban mennyei vőlegényünkkel, Krisztussal találkozunk. Emiatt pedig nem szomorodik, hanem örvendezni kell. Azt is mondotta: jobban félek egy szomorkodó nővértől, mint egy sereg ördögtől. A neves pszichiáter-Sigmund Freud mondogatta: Si vis vitam, para mortem. Ha élni akarsz, készülj a halálra. Ezt úgy is értelmezhetjük, hogy a szép, tartalmas élet a legjobb előkészület halálunkra.

Amikor Pál apostol visszatekint pályafutására, röviden így foglalja össze igazi értelmét: a jó harcot megharcoltam, a hitet megtartottam. Nincs szomorúbb, mint találkozni emberekkel, életük utolsó szakaszában, amikor megdöbbenve ismerik fel: elrontottam az életemet. Pedig csak „akkor élhetünk békében és akkor halhatunk meg nyugodtan, ha felismertük hivatásunkat, legyen az bármilyen jelentéktelen. Egyedül ez boldogít. Ami értelmessé teszi életünket, az teszi értelmessé halálunkat is.” (Exupéry) A görög lélek pesszimizmusát idézi meg Szisizifusz

mitosza. Azét az emberét, emberiségét, aki hatalmas sziklát görget maga előtt a hegyre, de mindig visszazuhan és kezdhet mindent előlről. Valóban ez lenne az emberi élet képlete? A keresztény erőfeszítés is fölfelé tart, de nem az értelmetlenség szikláját görgeti, hanem keresztet visz a vállán. Bárhol letűzheti, belekapaszkodhat, megóvja a visszazuhanástól. Kedves Szent Pál, méltán dicsekszel azzal, hogy a hitet megtartottad, de az is megtartott téged. A hit belekapaszkodás abba a Krisztusba, aki értelmet adott életednek. Igaz, voltak kudarcaid és nem állhattál bele az aratás munkájába. Életed mégsem nevezhető csonkának, mert annak célja nem az aratás, hanem a vetés.

Azt írod, hogy a jó harcot megharcoltam. Itt a hangsúly a „jón” van, mert sajnos, vannak rossz harcok is. Mennyi gonosz csatát vívott az ember, mennyi anyagi és szellemi értéket pusztított el, mennyi emberi élet hullott az értelmetlen halálba! Hamis hitek vezettek pusztulásba milliókat. Pál apostolnak semmit sem kell megbánnia. Olyan harcot harcolt, ami senkinek sem jelentett vereséget. Életútját nem szegélyezik sírok, sebesültek és nyomorékok. Ebben a harcban csak ő kapott sebeket, hogy sokan meggyógyuljanak általuk.

A búcsúlevél legszebb mondata: a hitet megtartottam. Ezt mindenkinek nehéz megtartani. Sok a külső és belső ellensége. Különösen napjainkban tele van a világ hitüket veszített emberekkel. Erről az állapotról így nyilatkozik egy francia író: „Miért is van tele a fejetek és miért olyan üres a szívetek? Figyeljetez ide! Ismertem Benuában egy fekete törzsfőnököt, aki minden fiát elvesztette a csatákban. Elképzelhetitek szívbeli fájdalmát. Fiai emléktől, szomorú végüktől nem tudott megszabadulni. Ezért két rabszolgát rendelt maga mellé, akik dobolni kezdtek, kagylóhéjjal telt kosarakat ráztak, hangosan lármáztak, amikor észrevették, hogy gazdájuk elgondolkozik. Ti, modern emberek ugyanígy tesztek, mint ez a hiszékeny fekete. Hogy az ok és vég szörnyű rejtélyét ne lássátok, hogy ne gondoljatok rá, szavakkal kábitjátok magatokat, elméleteket gyártotok, formulákkal és frázisokkal tömitek be a nyílásokat, ahol betörhetne a kétely. Szegényes elgondolásaitokat megszólaltatjátok, mint egy csöngettyűt, hogy ne halljátok lelketek félfő szavát, ami a várakozó Istenre figyelmeztet. Ám tapsolhatnak a fekete rabszolgák, verhetik a dobot, ott van, ott marad a gyász a király szívében, ahogy ott van a félelem is a ti lelketekben.” (Dorgelés: A Szent, 53).

Legyünk követői Pál apostolnak a jó harcban, a hit megtartásában és akkor mi is az ő szemével nézhetünk a halál arcába!

A BOLDOGSÁG ÚTJÁN

Mindenszentekre
1 Jn 3, 1—3

A keresztény világban mindig különös szeretettel övezték a szenteket, a hit és a szeretet hőseit tisztelték bennük. Mikor azonban az élet elveszítette vallásos színét, a szentek is „kimentek a divatból”. Az atomkor színpadán új szereplők jelentek meg. Filmsillagok, úrhajósok, szépségkirálynők, bokszbajnokok. A mai fiatalok legtöbbször nem keresztet vagy Mária-érmet hord a nyakában, hanem egy-egy sportoló vagy táncdalénekes képét. Mindezek ellenére a keresztények kisdéd nyája, köztük mi is, minden esztendőben megünnepeljük szentjeinket. Ismerve a divatok mulandóságát, hisszük, hogy a szentek újra visszatérnek és utat mutatnak a jövőbe.

Közismert igazság, hogy mindenki boldog akar lenni. Ez a vágy létünk mélyéből fakad és mozgósítja minden energiánkat. Azt is észre vesszük, hogy életünk útja mellett virágos mezők zöldellnek, ezernyi érték és szépség integet felénk. Sokszor tanácsalannul állunk elöttük és nem tudjuk eldönteni, hogy miféle virágokból állítsuk össze boldogságunk csokrát. Sajnos, úton-útfélen eldobott, elhervadt virágok halott illata csap az arcunkba. Eldobott csokrok, elvetélt boldogságok; csalódott, kiábrándult emberek taposnak rajtuk.

Mi, keresztények nemcsak Isten létében hiszünk, hanem szeretetében is. Ha pedig szeret minket az Isten, akkor boldogságunkat akarja. Éppen ezért, aki tud hallgatni és hazatérni a szívébe, meghallja a szeretet hullámhosszán érkező, útbaigazító üzenetet. Ez az üzenet hangosodott fel Jézus Krisztus ajkán. Ő tanított és tanít meg arra, hogy boldogságunkat egészen más utakon kell keresnünk, mint a legtöbb ember teszi. Kafarnaum közelében egy dombtetőn mondogatta el az igazi boldogság nyolc parancsolatát. Sokan csak fülükkel hallgatták és hallgatják s ezért értetlenül mennek el előtte. Csak az életreváltó erőfeszítés bontja ki burkából a különös igék magvát és teszi boldogságunk zálogává.

Miről is szól a Hegyi beszéd? Egyszerűen arról, hogy téves úton járnak mindazok, akik a gazdagságban, az erőszakban, az élvezetek hajszolásában keresik boldogságukat. Nem igaz, hogy eladó az egész világ és pénzért a boldogság is megvásárolható. Nem a gazdagok ragadják magukhoz a boldogságot, hanem azok a szegények, akik ezt Istentől kérik és várják. Azok a szegények, akiknek egyedül Isten az elég. A föld fiai közül sokan azt gondolják: boldog, aki mindenen nevetni tud és életéből kiküszöböli minden szomorúságot. Ám Isten

szentjei azért boldogok, mert nemes szívük szent szomorúsággal néz a gonoszság arcába. A föld hatalmasai úgy vélekednek, hogy kemény ökölrel lehet csak utat törni a boldogság felé. Jézus ezzel ellentétben azt tanítja, hogy boldogságunk földjét szelidséggel lehet és kell meghódítanunk. Mennyi mindenre éheznek az emberek! Dicsőségre, hatalomra, hazugságon vásárolt sikerekre. Jézus azoknak ígér boldogságot, akik éheznek és szomjaznak az igazságot. Kegyetlen zsarnokok bűnös gyönyörűséget találnak mások kínzásában, de az emberiség boldogsága az irgalom, a megbocsátás olajából táplálkozik. Nem a háborús gyújtogatók, hanem a békeszerető szentek kezében csillog a boldogság aránya. Egyesek azt tartják: boldog az, akit mindenki dicsér, aki érdekei szerint változtatja meggyőződését. Jézus azonban olyan emberekből válogatja a boldogok seregét, akik hajlandók üldözést is szenvedni az igazságért.

A szentek boldog emberek voltak, mert magukévá tették a jézusi programot. Olyan boldogságban részesültek, amely előttünk is szélesre tárja kapuját. Aquinói Szent Tamástól megkérdezte a nővére: hogyan lehet valaki szentté? Akarnod kell, válaszolta Tamás. Mit kell még ezenkívül tennem? Semmi mást, csak akarnod kell! De mit kell harmadszor tennem? Erre is ez volt a válasz: akarnod kell! Ez a jóakarát nyitja meg a kegyelem kapuját, ez adja kezünkbe drága ajándékként a boldogság kulcsát.

TALÁLKOZÁS A HALOTTAKKAL

Halottak estéjére

Minden esztendőben avarszőnyegen érkezik földünkre a halottak napja. Mint valami puha szemfödő hull öreg földünk téli álomra készülő testére. Betakarja a régi és új sírokat, az elmúlás gondolatát teríti gyászoló szívünkre. Megállunk szeretteink sírja előtt és miközben virágokkal díszítjük, emlékezetünkben is kinyílnak a régi emlékek őszirózsái. Visszagondolunk az együtt töltött időkre és képzeletünk jelenléte varázsolja a múltat.

Azt szokták mondani, hogy az idő minden sebet begyógyít. Sajnos, ez nem így van. Gyenge orvos az idő és nincsen minden sebre orvossága. Főleg az idős korban kapott sebek maradnak nyitva és véreznek halálunk napjáig. Vannak pótolhatatlan veszteségek, pótolhatatlan emberek. Fájdalmunkat mégcsak növeli az a felismerés, hogy életükben nem becsültük őket annyira, mint ahogy megérdemelték volna.

Ó, ha újra közöttünk lennének, mennyire másként viselkednénk! Sajnos azonban, a szeretet elmulasztott lehetőségeit nem hozhatjuk vissza a múlt sírjából. Nem tehetünk egyebet, mint a bánat könnyeivel törlesszük adósságunkat. Kedves halottaink közben hallgatnak, mert akik átléptek a nagy kapun, nem tesznek többé szemrehányást. A porlandó szívekben nem ébred bosszú, a kisimult öklök nem fenyegetnek, az elnémult ajkak nem vádaskodnak többé. Riasztó némaságukkal megszólaltatják lelkiismeretünket és általa válaszolnak elkésett szeretetünkre. Valahogy így prédikálnak.

Tudjuk, milyen szeretettel óvtatok kertetek utolsó virágait az éjszákák hidegétől, hogy legalább erre az egy napra földíszítsétek sírjainkat. Köszönjük őket, mint a szerető emlékezők köveit. A legszívesebben mégis visszaadnánk, hogy megajándékozzátok vele az élőket. A halottakat könnyű szeretni, a megszépítő messzeség fátyla eltakarja gyarlóságaikat. Sokkal nehezebb elviselni és szeretni az élőket, márpedig csak ezzel lehet kiérdemelni a szép halál kegyelmét.

Az elmúlt században élt ars-i plébánosról, Vianney Szent Jánosról szól a történet. Egyszer valami fontos ügyben püspökéhez utazott. Akkor még a vasút sem tartozott a biztonságos közlekedési eszközök közé. A lelkipásztorral szemben egy idős hölgy foglalt helyet. Láthatóan idegesítette az utazás. Állandó kérdésekkel zaklatta a plébánost. Mi történe, ha lefele menet elromlanának a fékek? Ne aggódjon, asszonyom, vigasztalta a plébános, minden kocsinak van külön fékje és ezek is megállíthatnák a vonatot. De mi történe akkor, ha ezek is fölmondanák a szolgálatot? Attól függ, felelte a pap, hogy eddig milyen életet élt. Ezért figyelmeztet az Üdvözítő, hogy addig munkálkodjunk, amíg nappal van. A sírokra csak akkor illik a virág, ha az alatta nyugvó a szeretet szolgálatába állította életét.

Gyertyák lobognak a sírokon és ezek a sötétséggel hadakozó fényszilánkok emlékeztetnek arra a gyertyafényre, amit keresztelésünk alkalmával adott kezünkbe az egyház. Vajon ti, kedves halottak, megőriztéték-e a hit, a kegyelem világosságát és ennek fényénél jártátok-e az élet útját? Milyen megdöbbenő, amikor úgy borul valakire a halál sötétje, hogy lelki halálban, hit nélkül, bűnben találja az illetőt. Pedig Isten az utolsó percig fölkinálja kegyelmét, még halálos ágyunkon is meggyújthatjuk kialudt hitünk kanócat. Enélkül aligha ragyog fel előtünk az örök világosság fényessége.

A sírhantokon égő, olvadó gyertyák arra is emlékeztetnek, hogy az élet s vele együtt sok minden viasként olvad el kezeink között. Az oly nagyra értékelt kérdések törpévé olvadnak a halál színe előtt. Az örök élet érettségijén igen kevés, de annál fontosabb kérdésre kell majd válaszolnunk. Hittél-e Istenben, kerested-e Őt őszinte szívvel? Ha igen, akkor az örök életben látni fogod és megtalálsz. Akartál-e

bűnbánatot tartani, hogy Isten új szívet teremtsen beléd? Ha igen, akkor az irgalmasság lesz osztályrészed. Vajon Isten gyermekeként éltél-e a földön, kiérdemelvén, hogy befogadjanak az atyai házba?

A mai este ünnepi találkozó az élők és a holtak között. Ennek a találkozóznak főrendezője Jézus, aki megjárta az élet és halál ösvényeit, hogy mind az élőknek, mind a holtaknak Ura lehessen. Erre figyelmeztet a sírdombok között ágaskodó kereszt. Arra emlékeztet, hogy Isten nem temetőnek szánta a földet, hanem tavaszi barázdának, amelyből az elvetett magvak az örök életre növekszenek. A keresztény ember számára a halál sohasem végállomás, sohasem tragédia. Nem a halál tragikus, hanem az elrontott élet. A halál előtt mindenkinek meg kell hajolnia, de az étellel megbirkózhatunk, átszöhetjük a szeretet szálával s ezzel megörökíthetjük. Így és ezáltal lesz halálunk leleplezője annak az evangéliumhoz igazított életnek, amelynek Isten örök folytatást ígér.

JÉZUS A MI ÉLETÜNK

31. évközi vasárnap
2 Tesz 1, 11—2, 2

Az ember szíve csodálatos forrás, áldás és átok fakadhat belőle. Akiiket szeretünk, szívesen halmozzuk el jókívánásainkkal, amelyek legtöbbször az egészségre, sikeres életre, boldogságra vonatkoznak. Vajon kinek jutna eszébe napjainkban, hogy Isten hívó szavát és erre válaszoló hitet kívánjon embertársának? Sajnos, nemcsak a szobák faláról tűnedeznek el a vallásos képek, de szívünk otthonából is hiányzik az Isten. Ritka vendég, nem akarjuk meghallani halk kopogását.

Az egyik német püspök erre figyelmeztet körlevelében, midőn többek közt ezeket írja: 1975-ben egy afrikai püspök volt a vendégünk és az erfurti dómban mutatott be ünnepi szentmisét. Mindössze 44 éves, 1959-ben szentelték pappá és 1970-ben püspökké. Megkérdeztem tőle, hogy mióta keresztény a családjuk? Szüleim, válaszolta, pogánynak születtek. Édesanyám keresztelkedett meg először és ő vezetett minket Krisztushoz. Apám csak utánunk keresztelkedett meg. Vajon ha számos mai gyermeket megkérdeznénk ilyen vonatkozásban, ugyan mit válaszolna? Talán ezt: szüleimet még megkeresztelték, de felnőtt korukban elhagyták, elvesztették hitüket. Én már pogánynak születtem és alig hallottam valamit Jézusról? Képzeldés ez, költői túlzás talán? Sajnos, szomorú valóság.

Még az a szerencse, hogy ebben a hitét veszített világban itt jár az

elárvult anyaszentegyház és ugyanaz az érzés tölti el szívét, amiről a mai leckében idézett Szent Pál-i levél tanúskodik. Kínáló szeretetét sokan visszautasítják és megkérdézik: ugyan miért erőlködik, miért kínálhatja múzeumba illő portékáit? Miért üzemelteti ürességtől kongó templomait, miért szólaltatja meg harangjait, egyre halkabban beszélő papjait? A válasz igen egyszerű: Isten így akarja, Jézus ezt parancsolja. Egyházunk szolgálata nem egyéni kezdeményezésre történt és történik, hanem Isten emberszeretetéből veszi lendületét. Meggyőződése, hogy Jézus nélkül nincs igaz boldogság, nincsen üdvössége, nincs jövője az emberiségnek. Az igazság az, amit a költő így fogalmazott meg: „Addig élsz, amíg a lelked mélyén Jézust mondasz. . . Meghalsz, ha befelé omló falak ezt a nevet betemetik.” (Josef A. Pilz)

Az értelmes emberi életnek mindig elengedhetetlen feltétele a szilárd váz, az élet célratoró építése. Olyan gondolatokra és tettekre van szükségünk, amelyek tartalmassá, bensőleg gazdaggá teszik életünket. Ezeket a feltételeket biztosítja a keresztény tanítás, amely értelmes keretbe foglalja oly könnyen szétfolyó életünket. Megvilágítja életünk eredetét, célját és értelmét. És ami a legfontosabb: a hitből táplálkozó szeretetet teszi életünk irányítójává. Ezekre az életszépítő tettekre útonútfélen bőséges alkalmunk nyílik. Nélkülük értéktelen, szép címkéjű, de üres üveghez hasonlítható kereszténységünk. Íme néhány e jöttetek közül:

Jótetteink, amik semmibe sem kerülnek, értékesek
Isten szemében.

Egy barátságos tekintet
a mindennapi élet egyhangúságában.

Egy tapintatos hallgatás,
midőn mások hibáit észre vesszük.

Elismerő szó
embertársaink jóságáért.

Apró szolgálat annak,
aki a mi alárendeltünk.

Tréfálgatás a gyerekekkel,
akik Isten kedvencei.

Meleg kézszorítás azzal,
aki szomorkodik.

Türelem a türelmetlenekkel.

Együttérző tekintet
a titokban szenvedőkkel.

Barátságos köszöntés mindenkinek,
megvallása saját gyengeségeinknek.

(Martin Gutl)

Hitünk értékét és Krisztus dicsőségét ezek a hitből fakadó jótettek bizonyítják. Méltán mondotta a középkor nagy teológusa, Szent Albert: aki segítséget nyújt szenvedő embertásának, többet tesz, mintha Köln városától Rómáig minden mérföldre egy-egy templomot építene, hogy ott Isten dicsőségét zengedezzék. Jézus ugyanis nem a templomokért áldozta életét, hanem az emberekért.

Az is érdekes jelensége az emberi életnek, hogy bizonyos világvégi hangulat időnként vízőzönként árasztja el a világot. A mulandóság medrében rohanó életünk gyakran fölveti, partra dobja a kezdet és a vég gondolatát. Jézus is többször beszélt a titokzatos jövőről és annak egyre közeledő végpontjáról. Igaz, nem árulta el sem a napot, sem az órát, márcsak azért sem, hogy állandó készenlétre figyelmeztesse követőit. Napjainkban sokan a tudománytól várják a választ és nem egyszer igen lesújtó feleletet kapnak kíváncsi kérdéseikre. Érdekes, de így van, „igen könnyű írni és olvasókat találni, mihelyt valaki a szerencsétlenség prófétájának pózát ölti magára.” (Teilhard) Olyan világban, amelyben nukleáris töltetű rakéták ásitának életünkre, minden okunk megvan a félelemre. Ezt a világvégi hangulatot táplálja az a tény, hogy az emberi történelem utolsó négy évezredében mindössze 300 békeévet számolhatunk.

Nem bővelkedünk a sötét jóslatokban a kereszténység jövőjét illetőleg sem. Valaki azt jövendölte, hogy a következő évezredben afrikai missziósok térítik majd keresztény hitre Európát. Ezt elkerülendő, vessük szívünkbe a költői szavakat:

Addig élsz, amíg lelked mélyén
Jézust mondasz. Meghalsz, ha befelé
omló falak ezt a nevet betemetik.

Ne így legyen ámen!

VIGASZ ÉS REMÉNY

32. évközi vasárnap
2 Tesz 2, 15—3, 5

Mindenki örül az ajándéknak, főleg a szívküldte ajándéknak. Néha benne van szívünk minden megindulása, melege. Megfogható bizonyítéka a láthatatlan jósnak. Boldogan őrizzük emlékezetünk és otthonunk rejtekén. De még ennél is nagyobb az észre nem vett ajándékok gazdagsága. Sokszor rendkívüli körülmények közbejötté szükségessé felfedezésükhöz.

A mai szentleckében ilyen ajándékokra emlékeztet Pál apostol és közülük megnevez kettőt: a reményt és a vigasztalást. Ezzel ajándékozta meg minden követőjét Jézus, mivel jól tudja, hogy életünk veszedelmes út, viharos tengeren hajózunk, kételyek örvénye kavargog körülöttünk. Ennek a vigasznak és reménynek forrása az Isten igéje, Jézusunk hit által realizált jelenléte. Mindnyájan megtapasztalhatjuk, hogy olykor egy-egy szerető ember jelenléte vagy akár levele milyen vigaszt és reményt önthet szívünkbe. Méltán írja a költő: „Tulajdonképpen minden ember egy melódia. Vannak emberek, akik csodálatos képességgel rendelkeznek, hogy életük zenéjével másokat gyógyítsanak és vigasztaljanak. Ismét mások kevésbé csodás képességgel rendelkeznek, hogy pusztá létükkel másokat nyugtalanítsanak.” (J. Jevtusenko) Jézusban olyan melódia szólalt meg, amely csodálatos összhangjával megszabadíthat fájdalomainktól és reményt önthet szívünkbe.

Századunkban, a két világháború századában olyan erők álltak csatasorba, amelyek örült agyrémekért milliókat küldtek a halálba. Nemcsak emberek milliói égtek el a krematóriumokban, nemcsak milliókat temettünk el a tömegsírokban, hanem velük együtt nagyszerű reményeinket is. Ebből a földi pokolból, amelynek ember gyújtotta tüzét, sokan kiégett hittel kerültek ki. Idézhetném egy evangélikus lelkész katona fiát, aki utolsó levelében ezt írta Sztálingrádból: „Kerestem az Istent minden szétrombolt házban, minden odúban, ahol társaimmal meghúztam magam. Kerestem Istent bajtársaimban, a véres nappalokban, a tüzes éjszakákban. Ám Isten nem jelentkezett, hiába kiáltottam utána. A házak összedőltek, sokan elestek, szomszárunk, hullanak a bombák, de az Isten nincs sehol. Talán csak odahaza a templomokban, a harangzúgásban, az énekeskönyvekben, a tömjénfüstben és a jámbor predikációkban. . .” Megrendülve olvashatta az édesapa fia levelét és mi is hasonlóképpen hallgatjuk. El kell ismerünk, az ismeretlen katonának igaza van. Ahol a gonoszság csatázik, ahol a gyűlölet lángja lobog, ahol embert ölnek, ott nem az Isten, hanem más hatalom munkálkodik. Ha a hívő, a szeretetet sugárzó ember Isten megjelenítője, a gyűlölködő ember az Isten száműzője. Ezért is imádkozzuk a Miatyánkban: szabadíts meg a gonosztól! Ők azok, akik a gyűlölet poklát hordozzák szívükben és igyekeznek másokat is beheráztatni. Olykor roppant hatalommal rendelkeznek és gyilkos sikereik láttán sokan Istent teszik felelőssé. Rosszul végzi emberteremtő munkáját, miért kell annyi selejtembert teremteni, testvérgyilkos Káin-ivadékat?

Mindannyian átérezzük a vád komolyságát és mint Isten ügyvédjei a védelem szavait keressük. Nincsen igazatok, midőn „az egyik oldalon Isten számlájára írtátok a világ minden szenvedését, nyomorúságát és sötétségét, mintha Isten lenne hibás mindebben és nem az

ember. Mégis, fogadjuk el a vádat és írjuk Isten „tartozik” rovatába mindazt, ami érthetetlen ezen a világon. De legyetek becsületesek és ne csaljatok a mérlegkészítésnél! Ha Isten terhére írtok minden nyomorúságot, amit megengedett ezen a világon, írjátok javára a sok-sok jót a másik oldalon. Ez a másik oldal pedig: Jézus Krisztus.” (Jacques Loew)

Éppen az az oka a vízözönné növekvő gonoszságnak, hogy nem engedjük Krisztust beavatkozni életünkbe. Nem fogadjuk el igéit, tanítását, szeretetét, fölkinált kegyelmeit. Sokkal többet és többen harcolnak ellene, mint vele és mellette. Mennyi energiát pocskóltak el már annak érdekében, hogy az evangélium világosságát elrejtsek az emberek elől. Csoda-e a gonoszság diadala, ahol a templomokba zárják, jámbor imakönyvekbe és harangszóba számúzik az Istent és kizárják a mindennapi életből?

Vigasztalás és remény, ezután vágyódik a mai emberiség. Sokan ígérik közeli eljövételét. Egymással versengenek a tudomány és a művészet, a gazdasági fejlődés, a társadalmi haladás zászlóvivői. Előbb-utóbb azonban lehangyatlak, kihull kezükből a remény zászlaja. Elvéreznek az élet és a halál csatamezőin. Mi, hívő emberek Jézus kezében látjuk, csakis az Övében, diadalmas lobogását.

A nagyszerű lelkipásztor Bodelschwingh írja emlékezéseiben: midőn meghalt édesapám, fölrahalasztottuk a szobában. Anyám melléje lépett és hamarosan megérkeztek nővérei. Ezek meglepetve tapasztalták, hogy anyám arcán nyoma sincs gyásznak és szomorúságnak. Ellenkezőleg, valami csodálatos derű ragyogott rajta. Meg is jegyezték: hát nem síratod férjedet? Miért síratnám, hangzott a válasz, amikor Isten jósága 28 esztendőre nekem ajándékozta. Ez az öröm nagyobb a halál okozta fájdalomnál. Nem szakadhatunk el végleg egymástól, az atyai házban újra egyesülhetünk. Így lett az özvegy hitében a szemfedőből a remény zászlaja.

Mi is kérjük ezt a kegyelmet Istenünktől!

A MUNKA ÖRÖMHÍRE

33. évközi vasárnap
2 Tessz 3, 7—12

Ósi szabály volt Izraelben, hogy aki nem szoktatja munkára gyermekét, lopásra neveli. A Biblia világában élő ember nem vetette meg a kétkezi munkát, mint például a görög és római uralkodó osztály

tagjai. Pál apostol is elsajátította a sátorponyvaszövés mesterségét és ezzel kereste kenyérét. Talán ez a hasznos gyakorlat lebegett Lev Tolsztoj előtt is, midőn a szellemi munka mellett a testi munka fontosságát hangsúlyozta. Pál apostol akkor sem hagyta abba ezt a munkát, amikor az egyház gondját vette vállaira. Teljesen érthető tehát, ha követésére buzdítja híveit.

Ez az intelem remek alkalom számunkra, hogy elgondolkozzunk a munka keresztény értelmezésén. Köztudomású, hogy a bibliai őstörténet szerint Isten az embernek ajándékozta, az emberre bízta a világot. Az is nyilvánvaló, hogy ezt az úgynevezett kultúrparancsot munkával lehet és kell végrehajtani. Idézhetnénk az ősi finn bölcsességet, amely így foglalja össze ezt a feladatot:

„Isten adja a földet, de nem ad ekét.
Isten fakasztja a forrást, de nem ad korsót.
Isten adja a gyapotot, de nem a vásznat.
Mindenkinek magának kell szőni,
a saját eszével uralkodni a földön.”

Érdeemes fölfigyelnünk arra a jelenségre, hogy a földet átváltoztató munka vállalása, engedelmes megvalósítása fokozatosan letörli a lázadó ember homlokáról a kezdeti verítéket. Az egyre izmosodó emberi értelem olyan munkaeszközöket teremtett, amelyek segítségével egyre nagyobb méretekben valósul meg a föld átformálása. Történnék ugyan félrelépések, de a felismerések tükrében mindig lehetőségünk nyílik az irányváltoztatásra. Keresztény felfogás szerint tehát az ember munkája által hasonul Teremtőjéhez és tükrözi a folyton munkálkodó Istent. Emberi életünk, személyiségünk kibontakoztatása elképzelhetetlen munka nélkül. Ezért érthető, ha a megrokkant egészségű ember nehezen viseli el munkaképtelen állapotát.

Sajnos, az emberi élet kétarcúságából következik, hogy a munka nemcsak áldást, de átkot is jelenthet számunkra. Munkaerőnket nemegyszer az építés helyett a pusztítás szolgálatába állítják. Gondoljunk csak a fegyvergyárak dolgozóira, akik akarva-akaratlanul egy félelemre épített béke szolgálatába kényszerülnek. Vagy gondoljunk azokra a munkaadókra, akik kizsákmányolják a munkásokat és elfecsérik a dolgozók által létrehozott értékeket. Erre gondolt Raoul Follereau, a leprások apostola, hitvalló keresztény, midőn ezzel a kiáltvánnyal fordult a világ ifjúságához:

„Csak úgy reformálhatjátok meg a világot, ha a szívet gazdaggá teszitek.

Igen, lázadatok! Lázadatok fel, amikor megtudjátok, hogy egy atomhajtású repülőgép-anyahajó hárommillió tonna gabona értékét

jelenti; hogy egy rakéta árából százezer tonna cukrot lehetne kiosztani a legszegényebbeknek, hogy egy tengeralattjáró árából ötvenezer tonna húst lehetne adni az éhezőknek. Forradalom? Igen, azok javára, akik ma éhesen fekszenek le, talán a puszta földre, azért a kétmilliárd emberért, akiknek 60 százaléka nem érte meg huszadik életévét. Itt az ideje, hogy lezárjuk az emberiség embertelen történetét. A világ gazdagsága mindenkié...”

Nyilvánvaló, hogy munkánk eredménye megsokszorozódik, ha közösségbe szerveződik. A munkamegosztás kezdeti formái már az ősi közösségekben megtalálhatók. Ilyen értelemben a munkának közösségteremtő ereje is van. Mindenki más és más képességekkel rendelkezik és teljesítménye akkor közelíti meg az optimális szintet, ha olyan munkát végez, amihez különleges tehetsége van. Sajnos, modern ipari termelésünkben ez a szempont nem mindig érvényesülhet. Ennek következménye a hobbik terjedése, a munka utáni pótcselekvések.

Az embert sokféle indíték sarkallja munkára s ezek legtöbbje természetünk velejárója. A keresztény ember azáltal szenteli meg munkáját, ha indítékai között szerepet kap a hit és a szeretet is. A hívő ember úgy tekinti a világot és benne az emberi történetet, mint Isten vállalkozását az új ég és új föld megteremtésére. Mindnyájan a teremtés és az újjáteremtés munkásai vagyunk. Legszerényebb munkánkkal is az új Jeruzsálem építésén fáradozhatunk. Természetes, hogy ilyen munkát csak hittel és szeretettel lehet végezni. Ez kölcsönöz különös minőséget minden tevékenységünknek. Aki őszintén szereti embertársait, nem végezhet számukra silány, selejtes munkát. Isten napszámban nem lehet henyélni.

Aki nem akar dolgozni, ne is egyék, halljuk befejezésül Pál apostol szigorú intelmét. Meg kell tanulnia ezt minden nemzedéknek és a munkára nevelés közös feladata a családnak és a társadalomnak. Mi, keresztények, egy pillanatra sem felejthetjük, hogy Jézusunk megváltó életét a munka megszentelésével kezdte. Az emberiség jövője attól függ, hogy munkájával bele tud-e állni abba a nagy vállalkozásba, amit Isten tervének nevezünk. Még nem vagyunk készen, még nem lehet abbahagynunk a munkát.

Az alapot mélyre lerakták.
Te emeltél rá falakat.
Reád dőlne, ha nem folytatnád.
Eltemet, amit abbahagysz.

(Váci Mihály)

DÁVID TRÓNJÁN

Krisztus király
Kol 1, 12—20

Mikor Gábor főangyal hírül vitte Máriának Jézus születését, többek közt ezeket mondta: Isten neki adja atyjának, Dávidnak trónját, uralkodni fog Jákob házában és királyságának nem lesz vége. . . Mária szívébe zárta az angyal szavait és hitt Jézus királyságában akkor is, midőn szent Fiának kereszt lett a trónusa és tövisből fontak koronát homlokára. Ő volt az első, aki a Szentlélek által megvilágosítva megértette: Jézus királysága nem ebből a világból való. Ez a magyarázata annak is, hogy fölötte nincs hatalma az elmúlásnak. Sokan természetesen kételkedtek és kételkednek ebben.

Az elmúlt században jelent meg Ernst Häckel hírhedt könyve a Welträtsel, Világrejtelék címen. Ebben azt jövendölte az író, hogy 1905-re végleg eltűnik az egyház a történelem színpadáról. Anatole France pedig azt jósolta, hogy századunkban egy foltozó varga lesz a pápa és néhány tucat híven kívül senki sem tudja majd, hogy Róma melyik külvárosában lakik. Nos, a foltozó vargák kimentek a divatból, de az egyház főpásztorát ismerik az egész világon. Nem a hamis prófétáknak, hanem Gábor angyalnak lett és lesz igaza: országának nem lesz vége.

Ez a meggyőződés vezérelte XI. Pius pápát, amikor 1925-ben Krisztus király ünnepét bevezette egyházunkba. Talán furcsának tűnhetett, hogy ezt egy olyan korban tette, amikor megszűnt a királyi államforma, megürültek a trónok és múzeumba kerültek a királyi koronák. Múzeumokká alakították az egykori királyi palotákat, Versailles, Bécs, Escorial, Quirinal és Budavára a letűnt idők emléke csupán. Csak Krisztus „palotáját” kerülte el az elmúlás, mert az Ő igazi lakása nem a fényes templomok, hanem az emberi szív. Igaz, ma is sokan kiáltják, mint egykor nagypénteken: nem akarjuk, hogy rajtunk uralkodjék! Sokan harcot indítanak ellene és erőszakkal próbálják eltávolítani a modern világ színteréről. Elfelejtik, hogy eszmék ellen, Isten ellen nem lehet sem hagyományos, sem nukleáris fegyverekkel hadakozni.

Amikor Xerxes, a nagy perzsa hódító Görögország ellen indult, a Hellespontnál akart átkelni a tengeren. Már-már elkészült a híd, amelyen átkelhet hadserege, amikor hatalmas vihar támadt és összetörte a hidat. Az uralkodó ennek láttán dühbe gurult és megkorbácsoltatta a tenger hullámain. Talán mondanom is fölösleges, hogy az elemek fittyet hánytak a király haragjára. Csak Krisztusról olvassuk,

hogy parancsolni tudott a tengernek. Szívünkben is Ő tud igazi békét teremteni, ha önként és szabadon hajlunk édes igájába. Krisztus ugyanis nem zsarnok, senkit sem kényszerít uralma alá. Ezért is választotta hódító szándéka eszközeül az igehirdetést, a tanítást, a szívek szeretettel történő megnyerését.

A Miatyánkban van egy mondat, amelyben azt kérjük Istenünktől, hogy „jöjjön el a Te országod!” Ez a kérés azonban velünk szemben is komoly követelményeket támaszt. Nevezetesen azt, hogy Krisztus boldogító uralmát biztosítsuk a magunk, családunk és környezetünk életében. Ha számunkra valóban boldogító, életet gazdagító Krisztus barátsága, ha komolyra vesszük hitünket, akkor mindent el kell követnünk, hogy másokat is részeltessünk benne.

Kérdezhetné valaki: hol keressük Isten országát, hol találkozhatunk királyunkkal? Egy tanulságos történet így válaszol erre. Élt két szerzetes, akik egy öreg könyvben arról olvastak, hogy ahol az ég és föld összelelkezik, ott kezdődik az Isten országa. Elhatározták, hogy útrakelnek és megkeresik ezt a helyet. Hosszú és fáradságos vándorlás után végre megérkeztek ahhoz az ajtóhoz, amelyről azt írta az öreg könyv: ott kell kopogtatni, ott nyílik meg előttük Isten országa. Dobogó szívvel zörgetni kezdtek és várták az ajtó kinyílását. Legnagyobb meglepetésükre saját kolostoruk kertjében találták magukat. Ekkor kezdték megérteni: Isten országa ott kezdődik, ahová gondviselése állított minket. Ott kell hitünkkel, imádságunkkal és a belőle fakadó szeretetünkkel bizonyosságot tenni róla. Erre ezért is nagy szükség van, mert igen sok embertársunk sok tekintetben úgy él, mint a mezei vad. Nem tudja és nem érdekli, hogy mit is keres a világon. Egy közvéleménykutató intézet megkérdezte: mikor gondol Istenre? Hetven százaléka a válaszolóknak a halálesetet nevezte meg, 65 % a misét, 63 % a karácsonyt, 54 % a családi ünnepeket. S ki tudja mily sokan élnék úgy, hogy sohasem gondolnak Istenre. Mindebből nem az Istennek, csak az emberiségnek van kára. Az Ő uralma a mi békénk. Az ember országa nem lesz soha a boldogság földje. Ezt tények bizonyítják.

Korunkban igen sokan borúlátóan ítélik meg Isten országának és benne egyházunknak jövőjét. Talán vigasztalásul és bátorításul hadd idézzem egy neves hittudósunk gondolatait. „Mindenütt az egyház útja mellett ellenségei rozsdás fegyverei hevernek és a halálban oly kicsinnyé lett ellenfelek síremlékei. Az egyháznak mindig volt Mózes és Áronja, de nem hiányzott a zúgolódó nép és a sikertelenségek kesztyje. Gyakran megtörtént, hogy elsietett szövetséget kötött a kor-szellemmel, máskor pedig nem értette meg az idők szavát. Mindig voltak kicsinyes, szűk látókörű, bűnös tagjai, akik vezetni akarták, de tévútra vitték. Az egyház sokszor hasonlít egy fáradt, poros, siva-

tagi zarándokhoz. Mégis valljuk, hogy benne egy új világ bontogatja szárnyait. Nem szégyenkezünk miatta, jóllehet sok szégyenletes dolog akad történelmében. Mindig aggódunk miatta, ha a világi hatalom túlságosan megtiszteli. Szívesebben hordozzuk szégyenét a város falain kívül, mint dicsőségét. Ám, ha valahol a világon szégyent, maradiságot jelent kereszténynek lenni, akkor tudnunk kell, hogy közel van az Isten országa.” (Hugo Rahner)

GONDOLATOK A NYOLC BOLDOGSÁGRÓL

BOLDOGSÁG, MERRE VAGY?

Talán egy álmatlan éjszakán, talán magányos sétán, talán összeomlott terveid romjai alatt vergődve fogamzik meg benned a gondolat: van-e értelme s mi az értelme életemnek? Mikor a szenvedés feketére festi életem égboltozatát és leveri reményeim csillagait, szinte felsikolt a szívem: miért is élek? Végiggondolom rövid életemet. Sírva, ruhátlanul, szegényen érkeztem a földre. Nem kérdezte senki sem, hogy akarom-e az életet. Öntudatlan állapotban lökték a lét vizére csónakom. Talán még azok sem akartak határozottan, akik ösztönös mozdulással elindítottak. . . .

Mindegy. Most mégis élek és valamit kezdeni kell életemmel. Életem nem futhat csupán az ösztönök csapásain. Legalább részben kezembe vehetem sorsom irányítását. Jóllehet korlátoltak lehetőségeim, azért beleszólhatok életembe. Ki kell olvasnom természetemből és keresnem kell valakit, aki elég bölcs és jó ahhoz, hogy megbízható használati utasítást adjon hozzá.

Ha figyelő lélekkel hallgatok szívemre, ha nyomon követem gondolataim szárnyalását, ha bevilágítok ösztöneim szövevényes világába, mindig fölfedezem, hogy egész személyiségem a boldogságot éhezi. Ez izgatja agyvelőmet, ez mozgósítja akaratomat, ez remegteti idegeimet. Követnem kell hívásukat, jóllehet nem látom világosan a boldogító célt, ahová a vágyak rakétái röpítenek. Nincs is cél, állítják egyesek, valami kegyetlen hatalom űzi velünk játékát. Az igazi bölcs nem is válaszol ingerkedésükre, nem reménykedik a boldogságban. Néhányan így vélekednek, de a gyakorlatban kevesen csatlakoznak hozzájuk. Értelmünk föllázad a gondolat ellen, hogy az élet drámája szerző és rendező nélküli bábjáték. Ezt komolyan venni, őszintén hinni senki sem tudja. Igaz, sokan eltévednek az értelmet és boldogságot kereső úton, mert az élet hieroglifáit nem könnyű kibetűzni. Ezért is néztünk segítség után és kerestünk valami „írastudót”, aki megment a tévedéstől.

Lassan kétezer éve, hogy a Földközi-tenger medencéjében, ősi kultúrák partján megjelent egy férfi és megdöbbenő határozottsággal kijelentette: „Én vagyok az út, az igazság és az élet. Aki engem követ, nem jár sötétségben.” Igaz, hogy feddhetetlen élet, rendkívüli jelek igazolták szavahihetőségét, isteni küldetését. Sokan befogadják életükbe és kijelentik: „Te vagy a Krisztus, az élő Isten fia.” A hatalom birtokosai azonban ellene fordulnak és keresztre feszítik. Ítéletük azonban nem lehet jogerős. Isten föltámasztja halottaiból és Őt teszi a boldogságkeresők vezérévé. A kiskorú emberiség nem tudja követni és ezért kell várakoznia Krisztusnak mind a mai napig. Ám a nagykorúvá növekvők megfoghatják kezét és elindulhatnak nyomában a boldogságok hegyére. Ugyan mit veszíthetünk ebben a nagyszerű kalandban? Semmi mást, mint azokat a bilincseket, amelyek megfosztanak az Isten fiainak szabadságától. Akik a tökéletesség útjára lépnek és boldogok akarnak lenni, azoknak sok mindent el kell hagyniuk. Ám mindez semmi a szentek boldogságához mérve.

Sajnos, korunk emberének, nem egészen az ő hibájából, torz fogalmi vannak az életszentségről. A szenteket életet megvető, élettől idegen, fellegekben járó, álmodozó embereknek gondolják. Ennek éppen ellenkezője az igaz. Ők az igazi realisták. Megtalálták szívükben azt a fonalat, ami a tökéletesség útján Istenhez vezet. A szentekben mindig a legnagyobb értékek diadalmaskodnak. A szellem az ösztön felett, az egyén a tömeg fölött, az igazi öröm az egyoldalú élvezetek fölött, a minőség a mennyiség fölött.

Meglehet, hogy a szentek emlegetése idegenül hangzik az ateizmus századában. Ám a hitet elvető álláspont csak másodlagos képződménye az emberi tudatnak. Az ember Istenre létezőnek született és az marad akkor is, ha ezt a tényt letagadja. Ezért emlegetik jogosan a hívő ateistákat és az ateista hívőket. A ma emberének boldogtalansága abból is következik, hogy gyors eredményekre törekszik. Márpedig a tökéletesség türelmes, kitartó, egész életet átfogó munkát igényel. Nem csoda, ha az akaratgyöngye modern ember visszariad ettől a kalandtól. Ezért hallgatnak a szentek és fölüvölt az emberben rejtőző vadállat. Századunk szörnyűségei mindmegannyi bizonyítékai ennek a ténynek. Nem lehetséges boldognak lenni belső tökéletesség nélkül. Csak a jó ember, csak a szent ember lehet igazán boldog. Ez a fölismerés csillan föl Tennessee Williams: Az ifjúság édes madara című drámájában. Felveti a kérdést: „Idő! ki az, ki téged utolér, ki az, ki téged megelőz? Talán a szentek, talán a hősök.”

Jézus segítene akar evangéliumával, és Hegyi beszédével szinte kezünkbe adja a boldogság csúcsára vezető út térképét. Akinek nincs biztos útiránya, világos célja, annak életén eluralkodik a bizonytalanság, az értelmetlenség. Az egyik egyetemen érdekes kísérletet foly-

tattak. Két azonos fajú és korú kutyát külön-külön ketrecbe zártak. Az egyik kutya tele volt bolhával, a másikat bolhátlanították. Amint várható volt, a bolhás kutya nyugodtan viselkedett ketrecében, míg a másik állandóan ugatott. Vajon miért? Mert az első elfoglalta magát a bolhászkodással, a másik kínzóan unatkozott. Az elsőnek sikerült leadni mozgásra törekvő energiáit, a másik ezt nem tehetette. Talán humoros történet, de bizonyos tanulságot számunkra is rejteget. Nevezetesen azt, hogy életünk mozgása akkor teljesül ki igazán, ha megtaláljuk a helyes irányt és nemes célok szolgálatába állítjuk energiánkat. Hogy is mondta Jézusunk? „Legyetek tökéletesek, mint mennyei Atyátok!” Vajon nem túlzás ilyesmit követelni a gyarló emberektől? Nem hinném, hogy Jézus lehetetlent kívánna követőitől. Jövőbe suhanó tekintete bizonyára meglátta azt az embert, azt az emberiséget, amely kiábrándulva balga önbizalmából ezen az úton keresi boldogságát.

Ilyen lehetőségek birtokában a keresztény ember nem lehet az élet tagadója. A nagy hittudóshoz kell csatlakoznia és életprogramként maga elé tűznie ezt a vallomást: „Én, aki éltem, haragszom azokra, akik becsmérelni merik ezt a rendkívüli és nagyszerű, boldog és szomorú, reménnyel teli életet, mely itt lent osztályrészül jutott nekünk. Magasabbra vágyom! De ha csak ezt az életet kaptam volna, ezt és nem egy másikat is, akkor sem merném azt mondani Teremtőmnek: kár volt érte! Akkor is megéri a kaland és akik az ellenkezőjét állítják, talán nem is méltók rá, hogy élniük adatott.” (Sertillanges)

A BOLDOGSÁG HEGYÉN

Körülbelül harmincéves koráig élt és dolgozott Jézus Názáretben. Nem tanított, nem tett csodákat, élte az iparosok egyszerű életét. Egy szép napon azonban letette munkaszerszámain. Eljött az óra, hogy megnyissa ajkát és egyszerre kiderült, hogy hallgatása mélyén milyen drágagyöngyök termettek. Emberi gondolatok, egyszerű szavak köntösében hirdeti meg az Atya szeretet-üzenetét, egészen közel hajol értelmünkhöz és szívünkhöz. Igaz, olykor megközelíthetetlennek ítéljük az Átala hirdetett eszmények csúcsait. Jézus mégis élénk állítja, mert ő nem a bűnalázta embert nézi, hanem az Istentől elgondoltat. Azokhoz fordul tanításával, akiket az Atya kiválasztott arra, hogy hasonlók legyenek Fia formájához. Az ő számukra, miután újjászületnek vízből és Szentlélekből, mindez nem lehetetlen.

Az evangélium tanúsága szerint Jézus kedvelte a hegyeket. Élete

legfontosabb eseményei egy-egy hegyhez kötődnek. Ezek voltak igen gyakran szószékei. Innen láttatta meg hallgatóival, milyen más felülről, Isten szemszögéből az élet. Most is ott áll a boldogság hegyén és fölkinálja az emberiségnek a mindenki számára elfogadható boldogság Magna Chartáját. Vajon elképzelhető ilyesmi? Van egységes recept, használati utasítás a boldogsághoz? Sokan ezt hiú ábrándnak minősítik, de nem így Jézus. Ő mindenkinek szánja evangéliumát, mindenkinek felkinálja boldogságát. Szavaival és példájával hirdeti meg a legigazabb boldogság alapszabályát: csak a másokért létezés, a másokért vállalt élet boldogít igazán. Ő jómagá ezért jött a földre, ezért hirdette fáradhatatlanul az élet igéit és ezért ontotta véré a keresztfán.

Ha most lehetőségünk lenne megidézni nagy szentjeinket, például Asszisi Szent Ferencet és megkérdeznénk tőle, hogy boldog-e, ugyan mit válaszolna? Semmi kétség, határozott igen lenne a felelete. Vagy a jelenben maradvá, meginterjúvolnánk Teréz anyát, aki egész életét a legnyomorultabbak szolgálatának szentelte, hogy boldog-e, ugyan mit válaszolna arcát szépítő mosolyával? Ő is azt mondaná, hogy csak az elajándékozott, a másoknak áldozott élet nyeri el a boldogság koszorúját. Mindezt meg kell mondanunk, ha érteni akarjuk a jézusi boldogságot.

Az Üdvözítő nyíltan hangoztatta: nem fölbontani jött a Törvényt, hanem beteljesíteni. Nem változtatta meg a Sinai hegyen történt kinyilatkoztatást, a kőtáblákba és az emberi szívekbe írt parancsait. Ezek a törvények azonban az újszövetség magasságából még nagyon emberiek, a természet síkján mozognak. A józan értelem is kielemezheti természetünkben. Az élet magától értetődő törvényeire ismerünk bennük. Előkészület, alapozás volt ahhoz a nagyszerű építkezéshez, amelynek Jézus a mestere.

Ott áll Jézus az oleánder fák által koszorúzott dombon, melynek lábát szelíden paskolják a Galileai-tó hullámai. Sokan vitatkoztak arról, hogy melyik dombon mondhatta el Jézus Hegyi beszédét? Abban szinte valamennyien egyetértenek, hogy a Kafarnaumtól mintegy három kilométerre található dombcsoport egyikén történhetett a nagy esemény. Egyesek szerint a Tabgha nevű dombon, mások szerint a Korun Hattin nevű fennsíkon.

Az evangélisták közül ketten, Máté és Lukács számolnak be róla. Ha nincs is köztük ellentmondás, de különbség igen. Máté bővebb, részletesebb és lelkibb értelemben ismerteti Jézus beszédét. Lukács rövidebb és látszik, hogy a pogányságból megtérteknek írja evangéliumát. Minket természetesen felette érdekelne, hogy szóról szóra miként hangzott el a híres beszéd. Ezt, sajnos, lehetetlen kinyomoznunk. Jézus szavait hosszú éveken, évtizedeken át az apostolok emlékezete őrizte

és az evangéliumok az ő igehirdetésüket rögzítették. Mindez kellően megindokolja a nem lényegbevágó eltéréseket.

A Hegyi beszédben, amelynek kiemelkedő részlete a nyolcszoros boldogságígéret, Jézus egybeveti az ő- és újszövetséget. Tagadhatatlan, hogy a régi törvény is fontos rendező elve volt és marad az emberi életnek. Megtagadása, semmibevétele veszélybe sodorja emberi létünket. Jézus azonban bővebb, teljesebb életet kínál követőinek. Ki akarja emelni a természet kereteiből, hogy megajándékozza a természetfölötti, isteni étellel. Ennek feltétele eddigi életünk teljes ártértékelése. Meg kell változtatnunk a boldogságról vallott felfogásunkat. A testi ember azt állítja: a föld javai élvezeteinket hivatottak szolgálni. Minél nagyobb anyagi erőforrásokkal rendelkezel, annál boldogabb leszel. Ezek megszerzésében ne gátoljon semmi, ne ismerj kíméletet! Légy vidám, egyél-igyál, ne törődj mások bajával! Elégítsd ki minden vágyadat, ne tagadj meg magadtól semmiféle élvezetet! Azé a jog, akié a hatalom. Állj bosszút ellenségeiden és menekülj a szenvedések előtt!

Mindezzel teljesen ellentétes Jézus programja. Szegénységet, szelidséget, szívtisztaságot kíván követőitől, sőt megjövendöli, hogy üldöztetés lesz osztályrészük. Mostoha gyermekei a földnek, de édesanyjuknak mondhatják a boldogságot. A világ fiai azt tartják: ha békét akarsz, készülj a háborúra. Jézus nem a háborúra készülőket, hanem a békeszerzőket nevezi boldogoknak. Nem az élet élvezői a boldogok, hanem a tökéletesség csúcsára tartó, önmegtagadásokat vállaló, a bűneik batyúját elvető, önmagukat krisztusivá faragó emberek. Mindez természetesen ellenkezésre ingerli a rosszra hajló emberi természetet. Nem véletlen, hogy sokan keresztel választottak Jézus boldogságajánlatára. Ennek ízét, édességét csak azok tapasztalják, akik elfogadják és megélik. Mert ne essünk tévedésbe! Jézus nemcsak valami túlvilági boldogságot ígér követőinek, hanem itt és most akar gazdagítani vele. Mikor elgyönyörködünk egy művészi alkotásban, legyen az kép, szobor, zenemű vagy költemény, önkéntelenül arra gondolunk: milyen boldog lehet az az ember, aki ilyen nagyszerű művet alkotott. Sajnos, ez nincs mindig így! Azt azonban biztos állíthatjuk, hogy a szentek a szép, a szent lelkület birtokosai, a jézusi élet művészei kivétel nélkül boldogok voltak. Olyan nemes örömök birtokosai, amelyeket senki sem vehet el tőlük.

Anatole France ragyogó tollú író és egész életében rámosolyog a szerencse. Gazdagság, siker, elismerés követi életútján. Halála előtt mégis ezt vallotta: mindenen megvan, csak a boldogság hiányzik. Hogyne hiányozna, mikor értetlenül állt Jézus titka előtt és gúnyolódása céltáblájául használta az evangéliumot. Nem lehet igazán boldog, aki nemmel válaszol Jézus ajánlatára. Éppen ezért nem az a meg-

döbrentő, hogy sok a boldogtalan ember, hanem az, hogy nem nyúlunk a boldogság felé.

Érdekes hír az újságban. A tolvaj fáradtságos munkával betör egy bankba, de nem tudja kinyitni a pánccélszekrényt. Így dolgvégezetlenül távozik. Csak a fogason függő munkaköpenyt vitte magával. Másnap az újságok beszámolnak a betörésről és azt is megírják, hogy az ellopott köpenyben volt a pánccélszekrény kulcsa.

Nagyon sok ember ugyanígy jár a boldogsággal. Értelmetlennek, boldogtalanak tartják az életet. Pedig csak föl kellene ütni az evangéliumot, el kellene indulni Jézus nyomában és rájönnénk: a boldogság olyan közel van. Szent hegye itt emelkedik egy kéznyújtásra.

BOLDOGOK A LELKI SZEGÉNYEK

Jézus tanítása igen gyakran oktalanságnak tűnik a világ bölcsei szemében. Azt a hívő ember is vallja, hogy Isten útjai nem a mi útjaink és gondolatai nem mindig párhuzamosak a miénkkel. Ennek ellenére azt kell mondanunk: Jézus nekünk „sütötte” az evangélium kenyérét. Az is érthető, ha a bennünk élő „testi ember” olykor ízetlennek találja és más ételekre vágyik.

Valahogy így volt az evangéliumban szereplő gazdag ifjú is, akinek megtetszett Jézus tanítása. Mikor azonban arról volt szó, hogy lemondjon vagyonáról és így szegődjék Jézus nyomába, meggondolta a dolgot. Lelohadt lelkesedése és nem vállalkozott az áldozatot igénylő cserére. Ennek láttán jelentette ki Jézus: mily nehéz a gazdagnak bejutni Isten országába! A gazdag ifjú nélkülözhetetlenek, a boldogság feltételének tartotta vagyonát s ezért ragaszkodott hozzá. Jézus azonban a körötte sereglő szegényekhez fordult, a mindent elhagyókhöz, és őket mondta boldogoknak.

Nem kétséges, ez a kijelentés okot adhat a félreértésre. Tévedés lenne ebből arra következtetnünk, hogy a kényszerű nyomorúság, a szegénység önmagában boldogíthatja az embert. Jézus nagyon is fontosnak ítélte a testi táplálékot és ezért szötte bele a Miatyánkba a mindennapi kenyér kérését. Amikor VI. Pál pápa az indiai Bombay-be utazott az ott megrendezett eucharisztikus kongresszusra, az éhező nép között szárnyra kapott a hír: egy fehér pap érkezik és kenyeret fog osztogatni. Katonaságot kellett kivezényelni, hogy visszafordítsák a Bombay felé özönlő tömegeket. Köztudomású, hogy ebben a hatalmas országban a 15 éves fiúk 80, a lányok 95 százaléka már házasságban él. A szülők azonban a szereteten kívül semmit sem adhatnak gyermekeiknek.

Az átlagos életkor 32 év. A férfiak 84, a nők 96 százaléka analfabéta. Óriási a munkanélküliek száma. Évente félmillió ember hal meg tüdőbajban és minden harmincadik ember leprás. Mindez európai szemmel nézve igen elszomorító. Semmi okunk feltételezni, hogy Jézus ezeket az embereket nevezi boldogoknak. A keresztény lelkiismeret számára botránykő a tény, hogy a föld lakóinak egyötöde dúskál a különféle javakban, másik ötöde a jóllakás határán mozog, de kétharmada éhezik. Naponta tízezrek halnak meg az elégtelen táplálkozás következtében. Igaz, az ember nemcsak kenyérral él, de elsősorban azzal. Ezért a kényszerű nyomorúság nem lehet szülője a boldogságnak.

De vajon igazuk van-e azoknak, akik fennen hirdetik: boldogok a gazdagok! Vajon helyes úton járnak-e azok, akik kizárólag az anyagi jólétől várják az ember boldogságát? Attól eltekintve, hogy minden anyagi gazdagság bizonytalan, a vagyon önmagában nem elégítheti ki az embert. Nem véletlen, hogy az úgynevezett jóléti társadalmakban leggyakoribb az öngyilkosság, a megunt élet elvetése. A gazdag ember állandó gondok és nyugtalanság légkörében él. A vagyon megszerzése, gyarapítása, az elvesztés eshetősége állandó útítársává teszi az aggodást, a rettegést. Egy szegény embernek nem kell attól tartania, hogy elrabolják gyermekét, de egy milliomosnak igen.

Ám, ha ez mind igaz, akkor Jézus miféle szegényekre gondolt, midőn boldognak nevezte őket? Nyilvánvalóan nem az együgyűekre, a szellemi fogyatékosokra. A magyarra fordított, „lelki szegény” erre a téves értelmezésre is okot szolgáltat. Nem hiába fordítják újabban ilyenféleképpen: boldogok, akik a szegénység szellemét birtokolják. Boldogok azok az embernek, akik helyesen értékelik a földi javakat és lelkük nem tapad az aranyhoz. Boldog, aki elismeri, Isten előtt mindnyájan szegények vagyunk, mert semmink sincs, amit ne kaptunk volna. Ez a felismerés megláttatja velünk azokat a lelki, kegyelmi kincseket, amelyek nélkül az anyagi gazdagság szemétnak számít.

Egy tanulságos legendában olvasok egy szegény meg egy gazdag emberről. Mindketten hitték és szerették Istent. Őt tartották legfőbb javuknak. Legnagyobb meglepetésükre Szent Péter először a gazdag embert vezette be a szentek társaságába. Bezárta utána az ajtót és így szólt a szegényhez: várj türelemmel! Még jobban meglepődött azonban, midőn hallja, milyen üdvívalgással fogadják odabent a gazdag embert. Úgy látszik, gondolta fejcsóválva a szegény ember, itt sincs igazság. Szemrehányóan tekintett tehát Péterre, amikor előtte is kinyitotta az ajtót. Méltatlankodása nőttön-nőtt, amikor odabent minden ünneplés nélkül fogadták. Péter apostol azonban mindent megmagyarázott. Ne zúgolódj, kedves fiam, mert rád nagyobb örömmel várnak, mint a gazdag emberre. Az ünneplésen pedig ne csodál-

kozz! Ilyen magadfajta szegény naponta érkezik a mennyországba, de gazdag csak száz évben egyszer.

Így szemlélteti a legenda Jézus szavait: könnyebb átmenni a tevének a tű fokán, mint gazdagnak bejutni az Isten országába. Jaj nekünk, ha a halál színe előtt semmi mást nem szorongatunk kezünkben, mint aranyainkat. Aki semmit sem gyűjtött földi életében a lelki kincsekből, nem rakta meg hátizsákját a jöttétek aranyával, az nagyon szegényen áll az örök Bíró elé. Csak azok lesznek boldogok, akik mindent szemétnek tekintettek, csakhogy Krisztus legyen a nyereségük. Azok a szegények az igazi gazdagok, azok boldogok, akik olyan kincseket gyűjtöttek földi életükben, amelyeket a moly meg nem rág és a rozsdá meg nem emészt.

A gazdagságról való tudatos lemondás, az önkéntes szegénység azért is boldogító, mert Jézushoz hasonlít minket. Ő is a szegénységet választotta útítársul, és elmondotta: a madaraknak fészkeik, a rókáknak barlangjaik vannak, az Isten Fiának azonban nincs hová lehajtania fejét. Mindent odaadott értünk, nem kényszerűségből, hanem szeretetből. Mi más a teremtés és még inkább a megváltás, mint Isten szeretetből fakadó önküresítése. Az Atya átadja életét a Fiúnak és a Szentlélek megosztja az emberekkel. Igaz, Isten nem lesz szegényebb a szeretete kiárasztása által. De nemcsak Ő gazdagodik meg adakozása során, hanem mi, az ő gyermekei is. Az elajándékozott, a sokakat gazdagító élet mindig mindenkit boldogít.

Ezzel a nemes boldogsággal Isten elsőnek Máriát ajándékozta meg. A Hegyi beszédet neki mondta el legelőször, nem a nagy nyilvánosság előtt, hanem a názáreti magányban. Mária erre a tanításra boldog elfogadással válaszolt. Mindenről lemondott, egészen szegény lett, hogy Isten megtölthesse kegyelme, szeretete gazdagságával. Mert csak az ilyen értelemben vett szegények nyerik el a boldogság ajándékát.

BOLDOGOK A SZOMORKODÓK

Aki ezt a kijelentést meghallja és csak ezt hallja meg az evangéliumból, igen elmarasztaló véleményt alkothat róla. De még azok is, akik nem hatoltak be a kereszténység szívébe és csak felületes ismeretekkel rendelkeznek, hajlamosak a szenvedés, a szomorúság vallását látni benne. Fekete szemfödőt terít az élet örömeire és siralomvölgyet csinál a földből. Szerintük Krisztus követői valami mély világfájdalmat hordoznak szívükben és beteges módon „az élet mély árnyéka

hullt rájuk gyönyörül”. Így vélekednek, így tévednek mindazok, akik kívülről, madártávlatból nézik a kereszténységet.

Ha ez így lenne igaz, ha a keresztény embernek fekete gyász lenne az egyenruhája, akkor legkiválóbb képviselőit, a szenteket ki kellene rekeszteni közösségéből. Ők ugyanis nagyon boldog, örvendő emberek voltak. Megemlíthetnénk Asszisi Szent Ferencet, akit társai egyszerűen „mindig vidám testvérnek” neveztek. Mint a szegénység-úrnő hű alattvalója vidáman, énekelve járta Itália városait, és egész életét betöltötte lelkének csodálatos derűje. A távolabbi múltból hivatkozhatnánk Pál apostolra is, akinek minden oka meglett volna, hogy szenvedéseivel dicsekedjék. Ő azonban a börtönből is, megbilincselve az evangéliumért arra biztatja híveit: örvendjete az Úrban, ismét mondom, örüljete!

Jézus örömhírnek szánta tanítását és a szerinte formált keresztény életnek öröm az alapszíne. Ez természetesen nem jelenti azt, hogy erre az alapszínre nem festheti rá a szenvedés véres ábrázatát. Ám a lélek alapállásán ez mitsem változtat. A keresztény öröm ugyanis „az Istennel való lényeges egyesülésből, a Szentlélek kenetéből, a lélek teltségéből, erejéből, pompájából árad. Az öröm, amit Jézus nekünk adni akar ugyanaz, mint amely szívét születése pillanata óta eltöltötte. Az az öröm, amely egész lényéből világított s a néptömegeket nozgatta, mikor az emberekhez beszélt. Öröm, melyben azóta a megváltottak milliói részesedtek s fognak még részesedni. Az egész világ öröme, hogy az Ige testté lett és miköztünk lakozott. Az öröm nem a túlvilág privilégiuma, az öröm már idelent kezdődik, mert az Istennel való egyesülés lelki reakciója, fölséges irányjele annak, hogy a lélek természetfölötti rendeltetésének útján halad. Azért mindazok, akik a vallásból nem merítenek erélyes, tevékeny, diadalmas örömet, valamiben hibáznak és nagyon meg kell vizsgálniok magukat. A nagy szentek sugároznak a boldogságból. Halálos gyötrelmek mélyén is boldogok. Szent Erzsébet, a Magyarországból Thüningiába szakadt csodálatos lélek gyermekkorában a komorarcú imádkozónak ezt mondotta: miért imádkoznak így? Akárcsak meg akarnák ijeszteni a jó Istent! Ő maga mindig boldog, napsugaras arccal imádkozott és mikor hajléktalan koldussá tették, Te Deum-ot mondatott. Ilyen hősiesség nem minden ember sajátja. De aki Istent odaadással keresi, abban kivirágzik az öröm... Minden élet örvendezik, mely életető elemébe merül...” (Prohászka: Ö. M. 7/321).

A kérdés mármost az, hogy milyen szomorúság az, aminek Jézus boldogságot ígért? Vannak értéktelen, terméketlen, keresztényhez nem illő szomorúságok is. Néha bizony olyasmi miatt szomorkodunk, ami nem érdemli meg könnyeinket. Anyagi értékek elvesztése, amelyekhez túlságosan hozzátapadt a lelkünk. Helytelen ragaszkodás

olyan kapcsolatokhoz, amelyek megzavarják Istennel való barátságunkat. Az ilyen szomorúságok érthetőek, de nem boldogítók. Akkor miféle szomorúság az, aminek Jézus megígérte a vigasztalás boldogságát? Leon Bloy igaz szavaival válaszolok: „Egyetlen igazi szomorúság van a földön, mégpedig az, hogy nem vagyunk szentek”. Boldog ember, aki bánkodik, szomorkodik bűnei, tökéletlenségei miatt és őszintén megvallja:

Uram, én hitvány, hűtlen szolgád
Tőled sokszor oly messze esem,
De köszönöm, hogy ez úgy fáj
S visszaűz Hozzád fájo sebem.

Boldog az az ember, aki megcsömörlik az „édes” büntől és megismeri a bűnbánat lelket tisztító szomorúságát. Örül a bűnös, mert a bűnei miatt érzett bánat szabadította ki bilincseiből és megajándékozta Isten fiainak szabadságával. Nem véletlen, hogy az „ég angyalai” is örvendeznek a megtérő bűnös szomorúságán. Nincs az örömnél gazdagabb forrása, mint a tiszta vagy megtisztult lelkiismeret. Szomorkodni azért, hogy oly tökéletlenül állunk Isten előtt. Szomorkodni azért, mert messze járunk az atyai háztól. Szomorkodni gyávaságunkért, a júdási csókokért. Ez a szomorúság azért is boldogító, mert hasonlóvá tesz ahhoz a Jézushoz, aki az Olajfák hegyén szembenézett bűneinkkel és ezt imádkozta: halálosan szomorú a lelkem. . .

Amikor Jézusunk boldogságot ígért a szomorkodóknak, bizonyára azokra is gondolt, akik szomorkodnak a hit megrokkánása, a szeretet megfogyatkozása, az evangélium gyöngyeinek megtiprása miatt. Szomorkodnak, mert Jézus ügyét magukévá teszik. Mélységesen megrendíti őket az erkölcstelenség posványja, a gyűlölet tengerének áradása, a vallásos értékek pusztulása. Ezzel a szomorúsággal tanúságot tesznek arról, hogy Jézus szemével, az ő lelkületével nézik az életet. Márpedig, aki Jézus érzületét birtokolja, az nem lehet boldogtalan. Tudd meg tehát: ha szomorkodsz bukásaid miatt, ha szomorkodsz a bűn útjain botorkáló embertársaid miatt, ha könnyeid gyermekévé fogadod az eltévedteket, ha tövisként sebzi szívedet az Isten ügye elleni szitok, tudd meg, hogy jó úton jársz, a szent szomorúság útján, mely a boldogság hegyére vezet.

Nemrégiben egy falusi templomban jártam, amit éppen akkor festettek ki. A plébános megmutatta és én megszemléltem az apostolok, a szentek képeit. Mit szölsz hozzá, kérdezte? Szép, szép, mondtam, de van egy hibájuk. A szentek arca mind komor, sőt szomorú. Ez pedig nem felel meg a szentek alapállásának.¹ Szerintem a mosoly, az öröm, a boldogság emberei ők és erre az útra akarnak minket is elvezetni.

BOLDOGOK A SZELÍDEK

Ha Jézus tanításához az emberi logika útján közelítünk, könnyen felébred bennünk az ellenkezés szelleme. Meghallgatjuk szavait és közben felágaskodik értelmünkben egy földhözragadt gondolat: nem, ez nem így van, Uram! Hogy ezt az ellenkezést legyűrjük és Jézus igazságához simuljunk, ennek két feltétele van. Először is át kell törnünk a jelenségek burkát és be kell hatolnunk az igazság szívébe. Igaz, Jézus emberi módon szólt hozzánk, de mert maga is érezte az emberi szavak fogyatékoságát, szívesebben beszélt a tettek nyelvén. A másik feltétel belső világunk átalakítása, hozzáidomítása a krisztusi gondolatokhoz. Csak ezek teljesítésével vághatunk neki a nagy kalandnak: a boldogság hegyének megmászásához.

Amíg nem emelkedünk ki az evilági gondolkodás völgyéből, addig értetlenül állunk Jézus tanítása előtt. Csak fejcsóválva hallgatjuk a harmadik boldogság ígérteit: Boldogok a szelídek: övék lesz a föld. Hallatára kérdőjelek állják utunkat, tiltó táblák gyanánt ágaskodnak elénk. Hogyne tiltakoznánk e kijelentés ellen, amikor tapasztalataink egészen másról tanúskodnak. A történelem tanulmányozása mindenkit meggyőzhet arról a roppant erőfeszítésről, amit az ember folytatott és folytat a föld birtoklásáért. Ez robbantotta ki a véres háborúkat, ez állította szembe a megtévesztett népeket. És a harcmeszkőn nem a szelídek, hanem az erőszakosak győztek. Az úgynevezett nagy hódítók csak azért uralkodhattak ideig-óráig a föld egyes darabján, mert nem restellték az erőszak alkalmazását. Ezért nem értjük Jézus szavait: Boldogok a szelídek: övék lesz a föld.

Az értés kulcsát keresve el kell oszlatnunk a szelídségről alkotott téves fogalmakat. Egyesek azt hiszik, hogy a szelíd embernek vér helyett víz folyik ereiben. Szinte még arra is képtelen, hogy jogos haragra lobbanjon. Nem kedveli a harcot, alaptermészete a gyávaság és mindig visszavonulót fúj. Nem hozható ki a sodrából és birka-türelemmel viseli a megaláztatásokat. Pató Pállal vallja: Ej, reérünk arra még! Így gondolkodnak sokan a szelídségről. Mondanom is fölösleges, hogy helytelenül. Ilyen jellemű emberekkel Isten sem tudna mit kezdeni. Ilyen elkülettelt nem lehet végrehajtani az evangélium szent „forradalmát”.

A boldogítónak mondott szelídség egészen más arcot mutat. Hogy milyet, azt Jézus példájából tanulhatjuk meg. Róla biztosan tudjuk, hogy nem tartozott a gyávák, a megalkuvók, a mindent megértők és mindent elnézők közé. Nemegyszer haragra lobbant és keményen ostromozta a farizeusi képmutató magatartást. Kötelet ragadott és kiverte Atyja házából a kereskedőket. Malomkövet kívánt azok nya-

kába, akik a gyermekeket megbotránkoztatják. Jézus tanítása és élete állandó tiltakozás volt az önmagával megeléglő, pipogya lelkület ellen. Tüzet jött bocsátani a földre, kardot hozott, hogy kiharcolhassuk vele belső, lelki szabadságunkat. Az Isten országa, hangoztatta, erőszakot szenved és az erőszakosak ragadják magukhoz. Jézusnak kemény emberekre van szüksége, akit egy jottányit sem engednek meggyőződésükből. Azt azonban megkívánja, hogy Isten ügyének szolgálatát a szelídség szellemében végezzük. Vajon mit jelent ez? Jézus azoknak a szelídeknek ígéri boldogságát, akik talán a szenvedélyek vulkánját hordozzák szívükben, de a szelídség gátjaival a több élet szolgálatába fogják. Az erőszak minden eszmét megfoszt hitelességétől, csak a szeretettől fakadó szelídség teszi szíveket hódító hatalommá.

Amikor XXIII. János pápát megválasztották, első nyilatkozatában ezeket mondta: „Arra kérek titeket, imádkozzatok a pápáért, hogy elnyerje a tökéletes szelídség és alázatosság kegyelmét”. Sokan talán ezt gondolják magukban: hát igen, egy pápának, egy plébánosnak úgy illő, hogy szelíd és alázatos legyen. A világban forgolódnak hívők számára azonban mindez nem előnyt, hanem inkább hátrányt jelent. Nos, meg kell mondanunk, hogy ez a gondolat téves vágányon szalad. A kereszténységben nincs kétféle erkölcs, külön a papok és külön a hívők számára. Külön a férfiaknak és külön a nőknek. Mert mit is jelent a szelídség? Semmiképpen sem gyávaságot és lemondást igazunkról. Szelíd ember az, aki uralkodni tud támadó ösztönein, de szilárdan ragaszkodik az igazsághoz. A szelíd ember ezt az erényét elsősorban Isten akaratával gyakorolja. Engedelmesen odasimul hozzá és ezzel szívét az Isten földjévé, az Istenország támaszpontjává változtatja. Jézusra emeli tekintetét, aki minket is figyelmeztet: tanuljatok tőlem, mert szelíd vagyok és alázatos szívű! Alávetem magamat az Atya akaratának. Aki elfogadja és biztosítja önmagában Isten uralmát, az már az Isten országának boldog birtokosa itt a földön is.

Ha azonban evilági, földi perspektívában értékeljük Isten gondolatát a szelídségről, akkor is igazat kell adnunk. Mi tagadás, az emberiség a szocializálódás irányába halad. A földet nem lehet földarabolni az egyre szaporodó emberiség között. Mindinkább háttérbe kell szorulnia az enyémnek, hogy helyet adjon a miénknek. Az is nyilvánvaló, hogy a földet nem lehet egyeseknek kisajátítani, diktátorok birtokává tenni. Dzsingisz kán, Szolimán, Napóleon, Hitler napjai meg vannak számlálva. A föld nem lehet többé az erőszakosoké. Ha nem akarunk atomhamuvá változni, akkor le kell mondanunk az erőszak alkalmazásáról. Íme, így ragyog föl az atomkor sötét hajnalán új fényében Krisztus igazsága: boldogok a szelídek, mert övék lesz a föld.

Erre a szelídségre nagy szükségünk van egyéni, családi, munkahelyi életünkben. Sok házasság éppen azért bomlik föl, mert hiányzik a

szeretetből fakadó szelídség. Történt valahol, hogy egy házaspár összeveszett valamiért. Szó szót követett és a heves természetű asszony arcul vágta férjét. A pofon elcsattant és az asszony megdöbbenve várta férje válaszat. Am a férj szelíden csak ennyit mondott: Drágám, nem ilyen célra kértem meg kezedet szüleidtől!

Nyilvánvaló, hogy a szelídség gyakorlásához több lelki erőre van szükségünk, mint az erőszakhoz. Ezért kérjük: szelíd és alázatos szívű Jézus, alakítsd szívünket a Te szíved szerint!

BOLDOGOK, AKIK ÉHEZIK AZ IGAZSÁGOT

Az ember éhez, szomjazó lénynek születik és ennek kielégítése készletti olykor rendkívüli erőfeszítésekre. Áhítzza mindenekelőtt az anyagi javakat. Nem véletlen, hogy hétről hétre annyi lottó- és totószelvényt vásárolnak. Mily sokan indultak el távoli országokba, megfertőzve az aranyláztól, hogy megtalálják a boldogságot ígérő kincseket. Sokan egészségüket sem kímélik és balga módon azt gondolják, hogy az anyagi javak megadhatják az igazi boldogságot. Mások a testi élvezeteket kergetik, de természetünk nem tűri az oktan hajsztát és undorral, csömörrel védekezik ellene.

Van az emberben nemesebb éhség is. A tudomány, a művészet hegyvidékén is gyakran találkozhatunk boldogságkeresőkkel. Korunk embere roppant erőfeszítéseket tesz és komoly sikerekkel büszkélkedhet, amelyek segítségével biztosítja uralmát a természet fölött. Nem kétséges, hogy a tudás utáni éhség nemes megnyilatkozása természetünknek. Jóllakni azonban ezekkel sem lehet. Ki ne hallana boldogtalan tudósokról és művészekről?! Akkor miféle igazságra célzott Jézus, amikor boldognak nevezte a reá éhezőket? Mire gondolt, mikor Pilátus előtt kijelentette: „Én arra születtem és azért jöttem a világra, hogy bizonyágot tegyek az igazságról.” Ennek hallatára sokan csatlakoznak Pilátus kérdéséhez: Mi az igazság? A kérdés mögött az a gondolat húzódik meg, hogy az emberi elme képtelen megismerni az igazságot. Nem kétséges, ez a vélemény nem alaptalan. A tudomány története részben a tévedések története. Büszkék vagyunk a megtalált igazságra, de keresése közben mennyi igaznak tűnő nézetet kell elvetnünk. Megismerésünk határai szélességükben és mélységükben egyaránt igen korlátoltak. Ezért kellett eljönnie Jézusnak, aki elhozta végre a boldogító igazságot. Vajon miféle igazság ez? Nyilvánvaló, hogy nem a tudomány, nem a művészet, nem a költészet igazsága, hanem egészen más természetű.

A Szentírásban szereplő görög szó: dikaiosüné Máténál fordul elő először. Jelentése sokkal gazdagabb, mint a bölcselet által meghatározott igazságfogalom. Nem csupán a valóság és a megismerés találkozását jelzi, hanem emberi magatartásunk helyességét. Szent Józsefről például azt írja az evangélium, hogy „igaz ember” volt. Ez nemcsak azt jelenti, hogy helyesen gondolkozott és igazat mondott. Sokkal inkább azt akarja kifejezni, hogy életét Isten akaratához igazította. Jézus is kijelentette: azért jött a földre, hogy teljesítse az Atya akaratát, mert ez számára és számunkra az életet boldogító igazság. Azok lesznek tehát boldogok, akik ezt az igazságot éhezik, Isten akaratát tekintik mindennapi kenyerüknek. Aki éhezi a tökéletességet, aki szomjazza Isten szeretetét, aki egyre többet akar és kér kegyelméből, az, csak az nyeri el a jóllakás boldogságát.

Ennek ellenére megtörténhet, hogy a tékozló fiúhoz hasonlóan elhagyjuk az igazság kenyerét nyújtó atyai házat. Megtörténhet, hogy a bűn moslékosvedrei mellé telepedünk. De boldogok leszünk, ha felébred nemesebb énünk és elhatározzuk: fölkelek és Atyámhoz megyek! Fölujjong a lelkünk, mint Szent Ágoston, amikor rátalált az igazság ösvényére. Boldogan írja Vallomásai könyvében: „Örök új Szépség, későn, jaj későn kezdtelek szeretni! Bennem voltál én meg künn. Künn kerestelek s torz mívoltommal belerohantam ékes, teremtet világodba. Velem voltál és én nem voltam Veled. Teremtmények szakítottak el messze Tőled, amik nélküled egyáltalán nem is volnának. Azután felharsant hívó szózatod. Megtörted lelkem süket csendjét, kigyúlt bennem ragyogó világosságod s elűzted rólam a vakoskodó homályt. Illatod kiáradt, beszívtam s most utánad lelkendezek. Ízleletek, éheztelek, szomjaztalak. . .” Íme, az ilyen értelemben vett éhségnek és szomjúságnak ígért Jézus boldogító kielégülést. Boldogok az Istenre éhezők. Ezért biztat a zsoltáros: ízleljétek, mily édes az Úr!

Ha ezt a nemes éhséget nem érzi minden ember, ennek az a magyarázata, hogy a gonoszság fejedelme az úgynevezett tiltott gyümölcsök élvezésére csábít! Igyekszik elhitetni, hogy a hazugság sokkal előnyösebb, mint az igazság. Egy embertől, aki mindenkiről igyekezett jót mondani, megkérdezte valaki: mi a véleménye az ördögről? Nagyon szorgalmas, hangzott a bölcs válasz. Nem ok nélkül hangoztatta Jézus is, hogy a sötétség fiai a maguk nemében okosabbak a világosság fainál. Ezen azonban nem változtathatunk sopánkodással. Többet ér viláposságot gyűjtani, mint átkozni a sötétséget. XIII. Leó pápa mondotta: „Istennek nincs züksége a mi hazugságainkra.” De igenis züksége van a mi tanúságtételünkre. Szükséges, hogy Krisztus követői fölkeltsék embertársaikban az isteni igazságok iránti éhséget. A mi feladatunk többek közt az is, hogy megtörjük és szétosszuk az igazság kenyerét. Sajnos, ez nem történik mindig így, és könnyen

beszennyezzük nyelvünket a hasznosnak, szükségesnek minősítet hazugsággal.

Butler angol püspök az egyik vasárnap így fejezte be prédikációját: A következő vasárnap a hazugságról szeretnék beszélni. Ezért arra kérek mindenkit, hogy előkészületül olvassa el Szent Márk evangéliumának 17. fejezetét. Elmúlt a hét, eljött a vasárnap és a lelkipásztor beszéde előtt megkérdezte híveitől: ki olvasta el a 17. fejezetet Szent Márk evangéliumából? Csaknem mindenki felnyújtotta a kezét. Látjátok, testvéreim, milyen fontos, hogy a hazugságról prédikáljak nektek. Szent Márk evangéliuma ugyanis mindössze 16 fejezetből áll.

Ebből a történetből egy másik tanulságot is leszűrhetünk. Nevezetesen azt, hogy Isten igazságainak megismeréséhez feltétlen szükséges a Szentírás tanulmányozása. Méltán hasonlíthatjuk olyan kenyérhez, amit az igazság lisztjéből sütött a Szeretet Lelke. Az egyik külföldi főiskolán megkérdezték a diákokat: milyen könyvet vinne magával, ha huzamosabb ideig egy magányos szigeten kellene élnie? 476 megkérdezett közül 251-en a Bibliát választották. Íme néhány idézet a választás indoklásából: a Biblia a vigasztalások könyve. Híd a Teremtő és teremtményei között. Egyetlen könyvben sincs annyi hasznos igazság. Mindig erőt meríthet belőle az ember. Megtanít az élet igazi értelmére. Átalakítja gondolkozásunkat. Kierkegaard szavai szerint a Szentírás nem arra való, hogy bíráljuk, hanem ő bíráljon, ő ítéljen meg minket. Így segít igaz életre, amely egyedül méltó a boldogságra.

BOLDOGOK AZ IRGALMASOK

Isten, akinek létéről értelmünk és lelkiismeretünk egyaránt tanúskodik, aki bemutatkozott a kinyilatkoztatásban: a szeretet és a boldogság Istene. Szentháromságos életére nem vetődik a léthiány árnyéka és végtelen boldogságát nem homályosítják el a bánat fellegei. S éppen azért, mert a szeretetből fakad boldogsága, ezzel minket is meg akar ajándékozni. Azt akarja, hogy boldogok legyünk és úgy legyünk boldogok, mint Ő maga.

Ám éppen ez az a pont, ahol felmerülnek a nehézségek. Az Istentől elforduló, megsérült természetű emberben könnyen fészket raknak a boldogságról alkotott téves elképzelések. Az Isten gondolata, akaratára elleni lázadásban keressük olykor boldogságunkat és helyette a teremtet világ előtt borulunk le. Isten atyai szeretettel mindezt látja és a tévedések útján bukdácsoló gyermekeinek irgalmával siet segítségére. Irgalmas, mentő szeretete természetéből következik, hiszen a

szerepet mindig adakozik; az irgalom a megbocsátás legszebb ajándéka. A bűnsebezte léleknek az irgalom az egyetlen orvossága. Ezzel közeledik hozzánk Istenünk és ezzel kell nekünk is embertársaink felé fordulnunk. Boldogok az irgalmasok, majd nekik is irgalmaznak!

Ha az emberiség történelmét hatalmas folyamhoz hasonlítjuk, akkor gátakat szakító áradásoknak kell mondanunk a gyűlölet pusztító vízözönét. Történelmünket állandóan végigkísérik ezek a katasztrófák és ritka pillanatai a jóság, a szeretet áradásai. A bibliai történet szerint az Egyiptomot sújtó csapások egyike a vizek vérré válása volt. Ki tagadhatná, hogy az ember is igen gyakran véressé változtatja az élet folyóját. Rosszrahajló természetünk, ha nem fékezzük agresszív hajlamait, szörnyű pusztítást végezhet. A ragadozó vad bennünk lakik és nem sikerült végérvényesen kiűzni életünkéből. A kultúrára, a keresztény életre történt meghívásunk arra kötelez, hogy ezzel a bennünk lakó ellenséggel fölvegyük a harcot és irgalmas szamaritánusként gyógyítsuk a gyűlölet ütötte sebeket. Irgalmasságot gyakorolni annyi, mint magunk és mások boldogságán munkálkodni.

A keresztény ember nem álomvilágban él és tudatában van gyarlóságainak. Ugyanakkor drága kincsként őrizzük Isten meghívó üzenetét a lelki élet magasságába. A „megízelt” Isten nem engedi, hogy véglegesen megtelepedjünk a bűnös örömeik moslékja mellett. Ha nem szűrjük ki lelkiismeretünk dobhártyáját, mindig meghalljuk a mennyei Atya hazahívó üzenetét. Földhöz vágjuk az üres poharat — de hamar üres lett — és tekintetünk az atyai ház kapuját keresi. Fölkelünk és elindulunk, mert megtehetjük. Nem kell félnünk a zárt ajtóktól, mert a kapu mögött vár valaki. Őszinte bánatunkra egyetlen válasza van: az irgalom, a könyörület. Isten nem lenne boldog, ha nem lenne irgalmas.

Ezt a boldogságot kínálja nekünk is Jézusunk, amikor az irgalmasság gyakorlására figyelmeztet. Igaz, hogy ez számunkra nem könnyű feladat. Emberi természetünk hajlamos a kegyetlenségre, szomjazza a bosszút és gyűlölet ébred szívében a megbántások nyomán. Ösztöneink a hatás és ellenhatás törvénye alatt nyögnek és nem könnyű kitörni e bilincsekből. Nem engedek jogaimból, nem hagyom megtorlás nélkül a sérelmeket! Kíméletlenül le kell sújtanom a bűnösre, meg kell védeni tűzzel-vassal az igazságosság elvét. Így vélekedik az ösztönember, aki romlott természetének színvonalán él. Jézus evangéliuma azonban itt is forradalmat akar csinálni. Kegyelmet kínálja, hogy ennek segítségével az irgalom gyógyító, békét teremtő életét éljük. Egyetlen gyógyszer van a világon, ami segíthet rajta és ezt irgalomnak hívják. Hiába építettük fel a civilizáció roppant épületét, a világ is kórházhoz hasonlít leginkább, ahol az emberi gonoszság, kegyetlenség áldozatai szenvednek. Milliókat költenek fegyverkezésre,

mindenki az igazát hangoztatja, de bombáik robbanása elárulja, mily kevésbé hisznek benne. A gyűlölet, az erőszak, a bosszú nem lehet az élet, a béke édesanyja. Az emberiség problémáit nem lehet sebészeti úton megoldani. Csak az irgalom segíthet rajtunk.

Ezzel kapcsolatban hadd említsem meg az irgalmas szeretet lelkes apostolának, Páter Paul Gauthiers nevét. Ki ez az ember? Egy francia pap, aki lemondott tanári állásáról és még az ötvenes években Názáretbe költözött. Itt alapította meg a Názáreti Ácsról nevezett közösséget. Aki belép ebbe a társaságba, az első esztendőben napi hat órát kell dolgoznia, mégpedig testi munkát. A második esztendőt az imádságnak, elmélkedésnek szentelik. Csak ezután lesz teljes jogú tag azzal a feladattal, hogy segítsen a szegények, az otthontalan arabok életkörülményein. Közösségüket annak idején meglátogatta VI. Pál pápa is. Ezt tette egy belga plébános is, akit lelke mélyéig meghatott a közösség áldozatos munkája. Mikor hazatért, eladta autóját és ennek árán betonkeverő gépeket küldött a lakásépítő szerzeteseknek. Talán sokan ezt mondják erre: mindez egy csepp a tengerben. Ahhoz azonban elegendő, hogy megízleltesse az irgalom boldogságát.

Boldogok az irgalmasok. Isten azért boldog, mert irgalmas. Nélküle illúzió az ember boldogsága is. Meg kellene tehát értenünk és értetnünk mindenkivel: az ember, az emberiség csak akkor lesz boldog, ha rálép az irgalmasság útjára.

BOLDOGOK A TISZTA SZÍVŰEK

Amikor kimondjuk ezt a szót, hogy tiszta szívű, ártatlan gyermekarcok tűnnek fel képzeletünkben. Fehér ruhás első áldozók, oltár előtt álló áldozók, gyóntatószékből kilépő megtisztultak. Vagy a Jelenések könyvének száznegyvennégyezer énekesére gondolunk, akik tisztaságuk jogán a Bárány nyomában járhatnak. Nézzük és ha jó a szemünk, boldogoknak látjuk őket.

Sajnos azonban, másokat is látunk. Például annak a hamburgi pernek ötszáz szereplőjét, csupa fiatal lányt, akiket arra csábítottak, hogy meztelenül álljanak a fényképezőgép lenszéje elé. Látjuk a házasság hűség megsértőit, az éjszaka leányait, akik áruba bocsátják Isten templomául rendelt testüket. Látjuk a boldogság megtévedt keresőit, akik élvezetforrássá változtatják az élet forrását. Nézd meg őket, beszélj velük és meggyőződsz róla, milyen boldogtalanok.

Elöljáróban meg kell jegyeznünk: tévedés lenne Jézus kijelentését: boldogok a tiszta szívűek, csak a nemi tisztaságra korlátozni. A tiszta-

ság szó Jézus és hallgatói számára sokkal egyetemesebb ölelésű fogalom. Izrael népe Jézus korában erős és egészséges népnek mondható. Ezt Tacitus, a római történetíró is elismerte, jóllehet nem rokonszenvezett a zsidókkal. Ő ezt a tényt Palesztína egészséges éghajlatával, az emberek szerény étrendjével és életmódjával magyarázta. Ehhez járult az a gondosság, amivel testi tisztaságukat ápolták. Kohen rabbitól származik a mondás, miszerint a tisztaság közeli rokona a jámborságnak. A híres Hillel rabbi valahányszor befejezte tanítványai oktatását, kijelentette: megyek teljesíteni egy fontos vallási kötelességet. Miféle kötelességét, kérdezték tanítványai? Testem fürdetését — válaszolta. Vajon nem kell-e gondoznom azt a testet, amelyet Isten a saját képre teremtett?

Ennek a szemléletnek megfelelően különféle fürdők épültek Izraelben és a rómaiak uralma alatt még inkább megsaporodtak. Természetesen a testi tisztaság mellett igen komolyan vették az úgynevezett rituális tisztaságot. Vajon mit értettek ezen? Példának okáért tisztátalannak tartották a szülő anyákat bizonyos ideig, aki halottat érintett vagy pogányokkal érintkezett. Ilyen állapotban nem léphettek be a templomba és még a Bibliát sem olvashatták. Jézus, aki beteljesíteni jött a Törvényt, természetesen nem érte be a külső tisztasággal. Az istenlátásra képesítő tisztaság nem csupán a hatodik, hanem az összes parancsok megtartásából születik. Az igazi szívtisztaság az ember őszinte, egyenes magatartása Istennel és embertársaival. A tiszta ember nyíltan, alakoskodás, álarc nélkül lép Isten és embertársai elé. Lehet valaki feddhetetlen nemi erkölcsében és ugyanakkor hazug, képmutató, tehát szennyes lelkeletű az élet többi helyzetében. Ez az őszinte alapállás elsősorban a gyermekek sajátja és ezért is állította elének őket Jézus példaképül.

Az őszövétségi nép gondolatvilágában egyértelmű volt a meggyőződés, hogy földi ember testi szemmel nem láthatja meg az Istent. Ezért is takarta el az arcát Mózes az égő csipkebokor előtt. Ezt a szemléletet Jézus sem változtatta meg. Igaz, aki Jézust látta, látta az Atyát, de nem testi, hanem lelki szemével: a hittel. Jézus istensége földi élete során emberségének fátyolába burkolózott. Csak önvallomásaiból és a véghezvitt jelekből következettek isteni természetére. Éppen ezért a tisztaszívűeknek tett ígéret, hogy meglátják az Istent, igazában csak az örök életben valósul meg. Bizonyos mértékben azonban már a földi életben is megízlelhetjük ezt a boldogságot. Akinek tiszta a szíve, aki elúzi a bűnös vágyakat, aki a bűnbánat tisztító vizében fürdeti szívét, az, ha homályosan is, de már földi életében „megláthatja” az Istent. Csak a tiszta szívű ember tudja igazán élvezni a természetet és fölismerni benne Isten lábnyomát. Csak a tiszta szívű ember fordul bizalommal az emberek felé, mert mindig a jót

feltételezi bennük. Ki mint él, úgy ítél. Csak a velejéig romlott ember gondolja, hogy mások is azok. A tiszta ember mégsem jár a fellegekben, hanem meglátja a rosszat. Ennek ellenére hisz a jóság győzelmében és nem hajlandó a rosszat diadalos hatalomnak elismerni. Ezért tartja érdemesnek az ellene folytatott küzdelmet.

Igaz, a tisztaság megőrzése nem megy küzdelem nélkül. Hugo Victor francia író 1820-ban ezeket a szép sorokat írta menyasszonyának: „Az a leghőbb kívánságom, hogy számodra is értékes legyen az, ami miatt oly szigorú vagyok magamhoz. Ha mindeddig távol tartottam magam a kicsapongástól, amelyet az emberek oly könnyen megbocsátanak, ez azért történt, mert rád gondoltam. Neked őriztem meg szívem tisztaságát, mint nászajándékot esküvőnk napjára. Tiszta lélekkel akarlak az oltárhoz vezetni.” Mi tagadás, nem mindenki dicsekedhet ilyen győzelemmel. Ám az e téren elszenvedett vereség nem jövátehetetlen. Isten, aki megteremtett a tiszta élet boldogságára, sárba hullott teremtményeit újjáteremtheti a megtisztult élet számára. Tudta, érezte ezt Dávid király is, aki házasságtörése után így imádkozott: „Teremts tiszta szívet belém Istenem!” Isten irgalma nagyobb a mi bűneinknél. Nem veti el a megtört szíveket, hanem újjáteremti, megtisztítja.

Ezért kell örvendeznünk minden jó szentgyónás után. Minden kisebbségi érzés nélkül beállhatunk az istenlátásra méltók boldog seregébe. Elénekelhetjük a költő szavaival:

Engem az Úr ragadott el magához.
Ő tette szent palástját vállaimra.
Azóta látok minden égi titkot
S enyém az arany, tömjén és a mirha.

Nem értitek mivé lettem e percben,
Mily szédületes magasokban állok!
Hogy mily kicsinyek hozzám a hegyek mind
S az űrben szárnyaló csillagvilágok.

És fönt a halmon minden, aki tiszta,
A szent, a szép: az én dalom dalolja.
És inkább meghalok, semhogy valaki
A dicsőségem egyszer megrabolja.

(Harsányi Lajos: Hagia Sophia)

BOLDOGOK A BÉKESZERZŐK

Megdöbbenő tapasztalatok bizonyítják, mily pusztító erővel rendelkezik a gonoszság, ha befészkel magát az ember szívébe. Szinte démoni hatalma van, hogy a teremtés javait a pusztítás szolgálatába kényszerítse. Ez az aknamunkája a szavak lejáratásával kezdődik. Mily nemes fogalmak: igazság, szabadság, testvériség és béke! Sajnos azonban igen gyakran olyan mozgalmak írják zászlójukra, amelyek éppen az ellentétes irányba mozognak. Így lesz a béke szent szava üres szólammá, a hazugság takarójává. Korunk legnagyobb szégyene, hogy éppen a béke sorsdöntő kérdésében zsákutcába keveredett. Hiába büszkélkedünk rakétáinkkal, atombombáinkkal, hasztalan kopatjuk a konferenciatermek bőrüléseit Genfben vagy New Yorkban, minden eredménytelen Krisztus jelenléte nélkül. Csak az Ő békéje az igazi béke, csak az Ő békéje jelent mindenki számára boldogságot.

Ha valamiről túl sokat beszélünk, ezzel eláruljuk, hogy hiányzik életünkéből. Az éhes ember az ennivalóról beszél a leggyakrabban, amint ez a fogolytáborokban történt. Ha napjainkban sokat beszélnek a békéről, ez sem történik véletlenül. A két világháború romokba és vérbe alázza büszke civilizációkat és bebizonyította: az anyagi jólét, a tudomány és művészet legmagasabb szintje sem biztosítja életünk békességét. Pedig minden ember, minden nép békére vágyik és ha népszavazással döntenének, sohasem lenne háború. Hát akkor mégis miért sújtja az emberiséget szüntelen a háború vérzivatar? Mert a különféle érdekek és hatalmi vetélkedések bábeli zűrzavarában nem hallgatunk Jézus szavára. Az ő szellemében adott eligazítást XXIII. János pápa is a „Pacem in terris” kezdetű körlevelében. A földön, az emberi családban csak akkor valósul meg a béke, ha elismerjük és megvalósítjuk az isteni törvényeket. Az igazság és szeretet házasságából születik az a rend, amely a béke útjára vezet az emberiséget. Ezeket a törvényeket kiolvashatjuk lelkiismeretünkéből és főleg Krisztus evangéliumából. Ha életünket nem ezekre, hanem erőszakra építjük, akkor társadalmunk elveszíti emberi arcát. Lázongás, nyugtalan-ság, félelem költözik a szívekbe és ezekkel a béke nem hajlandó együttélni. Igaz, Jézus nem rendezett békekonferenciát, de láthatatlanul ott kellene lennie, hogy komoly eredmények születhessenek. Amíg ezeken a konferenciákon az erő és hatalom elnököl, meddő-ségre vannak korlátozva.

Boldogok a békeszerzők, mondja Jézusunk és nem ok nélkül. Sajnos, mindig voltak és lesznek emberek, akik a viszályok kirobban-tásában találják bűnös örömeiket. Az igazi boldogság azoké, akik

igyekeznek áthidalni az ellentéteket, félretenni a nézeteltéréseket és nem a hatalom pozíciójából, hanem a szeretet és megbocsátás útján közelítik meg a felmerült problémákat. Hogyan szülessen béke egy kis nemzet életében, amikor gyalázatos módon megalázták, belegázoltak elemi jogaiba. Nagy népek nagy bűneit csak az alázatos bocsánatkéréssel lehet jóvátenni és megbocsájtani. Isten sem bocsát meg bánat nélkül, miért várnánk ezt az emberektől, a nemzetektől? Ezzel kapcsolatban megemlíteném Iréne Laure francia képviselőnőt, aki békeszerző munkájáról így nyilatkozott. „Egész életemet a béke szolgálatába állítottam. Az 1914-es háborúban egyforma szeretettel ápoltam a francia és német sebesülteket. A háború után magam szerveztem meg a francia és német gyerekek csereakcióját. Azt gondoltam, ezzel tudjuk megalapozni a két nép kibékülését. 1939-ben azonban kitört a második világháború és megdöbbenve kellett felismernem, életem egész műve összeomlott. Szívem megtelt csalódással és keserűséggel. Minden erőmet a francia ellenállás szolgálatába állítottam. Nem ismertem félelmet és valóságos démon voltam a német titkosrendőrség számára. Keserűségem még csak növekedett, midőn a Gestapo fiamat is megkínozta, hogy árulásra kényszerítse. Mikor véget ért a háború, engem is felszólítottak: segítsen elindítani a két nép kibékülését. Ha nehezen is, de lassan beláttam: föl kell adnom a gyűlölet hadállásait. Sok álmatlan éjszakámba került, amíg rászántam magam a gyűlölet elleni hadjáratra. Az első találkozó alkalmával körülbelül ezeket mondtam: bocsánatot kérek német barátaimtól, amiért gyűlöltem őket. Mindent el fogok követni, hogy a béke hidját fölépítsük a Rajna fölött.” Így nyilatkozott egy olyan békeszerző, aki az irgalom és a megbocsátás útján kereste és szolgálta az igazi békességet.

Hogy ez a béke megvalósuljon, megfelelő hátvédre van szüksége. A békének először az emberek, mondjuk így: a kisemberek szívében kell megszületnie. Mennyi békétlenséget tapasztalunk napjainkban a családok, a szomszédok, a munkahelyek viszonylatában. Néha egészen nevetséges ügyek, kinek fütyül a rigó, elegendő a perpatvar megindításához. Ami pedig a legfontosabb: békében kell élnünk lelkiismeretünkkel, Isten törvényeivel. Ezek ugyanis nem tilalomfák, mondvacsinált törvénykönyvek, hanem a békés, boldog emberi élet nélkülözhetetlen alapjai. Tiszteletük nélkül minden békén munkálkodó intézmény sóhivatallá züllik.

Ezen az igazi békén munkálkodni minden kereszténynek kötelessége. A hiúság vásárában forgolódo ember mindig kedvelte a címeket és a megkülönböztető jelvényeket. Sajnos, az egyházban is nagy tekintélynek örvendtek a lila gombok, övek, süvegek és egyebek. Még szentjeinket is fölcicomáztuk velük. Talán ez legnagyobb bosszúságuk a mennyben. Vagy inkább nevetnek rajta. Van azonban a keresz-

ténynek olyan címe is, amely Isten szemében is dicsőségnek számít. Ilyen például a békeszerzés szolgálata.

Igaz, költői képzelet szőttese csupán, de komoly tanulságot kínál a következő történet. Két szomszédos nép már-már háborúba keveredett egymással. Az egyik ország hadvezetése kémeket küldött annak kipuhatólására, hol leggyengébb a védelem, hol sebezhető az országhatár. Visszajöttek a kémek és jelentették: az ellenséges ország határa végig meg van erősítve, csak egy helyen nem. Ott azonban egy boldog ember lakik népes családjával, nagy békességben. Ha itt támadunk, akkor tönkretesszük boldogságukat. Nincs más hátra, minthogy föladjuk háborús tervünket és békét kössünk. Eddig a mesébe illő történet. Ám annyi bizonyos, hogy a háború nem egyetlen, hanem sok millió család életét löki a pusztulás karjába. Különösen ma, az atombombák és interkontinentális rakéták korszakában végre vállalnunk kellene a békeszerzés szent szolgálatát. Teljesen az evangélium szellemét sugározza az a költemény, mely így foglalja össze a háborúról és békéről vallott véleményünket:

Az Úristen őriz engem,
mert az Ő zászlóját zengem,
Ő az áldás, Ő a béke,
nem a harcok istensége.
Ő nem az a véres Isten:
az a véres Isten nincsen.

Kard ha csörren, vér ha csobban,
csak az ember vétkes abban.
Az Úristen örök áldás,
csíra, élet és virágzás.

.....
S kell, hogy az Úr áldja, védje,
aki azt éneкли: Béke.

(Babits Mihály: Zsoltár gyermekhangra)

BOLDOGOK, AKIK ÜLDÖZÉST SZENVEDNEK, AZ IGAZSÁGÉRT

Mindenkinek el kellene ismernie: ha az emberek megtartanak az evangéliumot, igazi aranykor ragyogna az emberiségre. Ha ez nem is történik így, azt joggal elvárhatnánk, hogy Krisztus igaz követőit tisztelet övezze. Aki komolyan veszi a tökéletességet és vállalkozik a szentté válkozás nagy kalandjára, abban nemcsak Istennek, de az embereknek is öröme telhet. Sajnos, a tények ennek ellenkezőjéről tanúskodnak.

Nem tudjuk pontosan, hogy Jézus melyik „hegyen” mondta el nyolcszoros boldogságát. Azt azonban tudjuk, hogy földi életútja melyik hegyen végződött. A hatalom birtokosai és féltői kereszttel válaszoltak Jézus boldogság ajánlatára. Ő mindezt előre megmondotta és nem csoda, ha apostolai megbotránkoztak rajta. Csak jóval később értették meg, hogy a szenvedés hegye az, ahol örök találgat ad követőinek. Jól ismeri a szenvedéstől való félelmünket és ezért figyelmeztetett arra boldogságra, ami útítársunk lehet a Golgotán is. Ez pedig az igazságért, a Jézusért viselt üldöztetés. Minél közelebb vagyunk Jézushoz, annál közelebb vagyunk a szenvedéshez, ami azonban mindig boldogságot hozdoz méhében.

Sokféle üldözés van a világon. Egyeseket azért üldöznak, mert bűnös életükkel veszélyt jelentenek a társadalomra. Az úgynevezett bűnüldöző szervek az embercsalád nyugalalmát, biztonságát védelmézik. Sajnos, az is megtörténik, hogy valakit bőre színéért, vallásos meggyőződéséért, faji hovatartozásáért üldöznak. A büszke huszadik század koncentrációs táboraiban ártatlan milliókat öltek meg. Helytelen lenne ezeket az üldözéseket helyeselni és boldognak mondani a miatta szenvedőket. Ezért hangúlyozta Jézus, hogy csak az a szenvedés rejti magában a boldogság csíráját, amit az igazságért, Isten iránti hűségünkért kell elviselnünk. Akkor sem a szenvedés tesz boldoggá, hanem az a nemes lelkület, amely által szinte azonosulunk Jézussal. Egy igaz ember, egy hívő ember mindig felkiáltójelként magasodik a bűnben fetrengő emberek elé. Aki a szeretet melegét árasztja maga körül, megzavarhatja a gyűlöletbe fagyott szívek bűnös nyugalalmát. Találón jegyzi meg valaki: az emberek mindent megbocsátanak, csak az erényt nem.

„Ha egy úszó hajón ülünk, írja Pascal, és olyan tárgyat nézünk, ami magán a hajón található, nem vesszük észre a hajó mozgását. Ha ellenben a partra vetjük tekintetünket, akkor megtapasztaljuk haladásunkat. Így van az életben is. Ha minden ember a bűn útját járná, nem tűnne fel, hogy mi is velük tartunk. Ha ellenben egy igaz emberrel

találkozunk, azonnal szemünkbe ötlük gonoszságunk.” Szomorú példa erre az ószövetségi próféták története. Erre utal István diakónus is beszédében. „Ti kemény nyakúak, ti körülméletlen szívűek és fülűek! Mindig ellenállatok a Szentléleknek, ti is, akárcsak atyáitok. Melyik prófétát nem üldözték?”

Miután a főtanács halálra ítélte Jézust, Pilátushoz vezették. Tőle kérték az ítélet jóváhagyását, a kivégzés végrehajtását. Többek között azzal vádolták, hogy félrevezeti a népet. Ez a vád bizonyos értelemben igaz volt. Az az út, amelyre Jézus vezette követőit, valóban különbözött attól, amelyen emberi elképzeléseink járni szoktak. Az emberek leginkább azokat ajándékozzák meg bizalmukkal, akik anyagi javakat ígérnek nekik. Éppen ezért a föld hatalmasai, illetve hatalomra vágyói nem fukarkodnak az ilyen természetű ígérekkel. Mennyire másként beszél Jézus! Követőinek nem jólétet, biztonságot, dicsőséget ígér, hanem üldözést. Ez bizony teljes ellentéte annak, amire szívünk vágyakozik. Mégis Jézusnak van igaza. Hiszen csak az igazság létezik, a hazugságot kitalálják. Boldog ember az, aki olyan kincsnek tartja hitét, Istenhez fűződő kapcsolatát, hogy szenvedni is kész érte. Sokkal jobb üldözöttként keresztutat járni, mint Júdásnéként elárulni az igazságot. Jobb az igazságért szenvedni, mint igazságtalanságot cselekedni.

Nem véletlen, hogy a bűnbe merült világ nem bántja azokat, akik egy húron pendülnek vele. Az erkölcstelen beszédek folytató társaságokban nem bántják azokat, akik ugyanolyan stílusban társalognak. Ám a gúnyolódás céltáblái lesznek mindazok, akik tisztaságukkal megbélyegzik a szennyes lelkűeket. Azon a földön, ahol állandó harcot vív az igazság a hazugsággal, a jó a rosszal, nem szabad csodálkoznunk az igazság üldözésén. De legyen bár félelmetes a gonoszság hatalma, mégsem ők a boldogság birtokosai. Sokkal inkább azok, akik sebekkel is az igazság értékét hirdetik. Ezért voltak boldogok a szentek és énekeltek a vértanúk. Akik Jézus lelkületét birtokolják, nem lehetnek boldogtalanok. Ezért viselt üldöztetésük az egyház legnagyobb kincse. „Az egyház bíbora, amivel igazán büszkélkedhet, a kínzás oszlopához kötött Krisztus vére.” (Gertrud le Fort)

A huszas években halt meg Clara Fietz gráci iskolanővér. Fialat kora ellenére éretten léphetett át a halál kapuján. Erről tanúskodik lelki naplója. Ezt írja benne: „Már régebben fölfedeztem, hogy mire való a feszület hátsó oldala. Az én helyem ez, hogy ott Krisztussal együtt keresztre feszítsenek.” Az így felfogott szenvedés nem céltalan és nem értelmetlen. Miként Jézusé, megváltást, üdvösséget terem magunk és sokak számára.

GONDOLATOK ÉS PÉLDÁK
A VASÁRNAPI EVANGÉLIUMOKHOZ

KELJ FÖL ÁLMODBÓL!

Advent 1. vasárnapja
Lk 21, 25—28, 34—36

A mai vasárnapkal új egyházi évet kezdünk és belépünk az advent karácsonyra, Jézusra váró időszakába. Zöld adventi koszorú díszíti templomunkat és a rajta égő gyertyák Krisztusra, a világ világosságára emlékeztetnek. De nemcsak Órá! Az önmagát felemészítő, a fényvé foszló gyertyák az emberi sorsot is példázzák. Arra figyelmeztetnek, hogy mi is égünk és elégünk egyszer. A kérdés csak az, hogy hol és miért ég életünk gyertyája?

Keresztelésünk alkalmával égő gyertyát adott kezünkbe az egyház, amely jelképe a hit világosságának. Ez a gyertya már régen ellobbant, de vajon életünkben világít-e a hit Istenhez vezérlő gyertyalángja? Hasonlít-e magatartásunk az adventi gyertyához, amely harcba száll a sötétséggel? Hol és miért ég életünk gyertyája? Isten oltárán-e vagy a bűn sötét ravatalán? Erre a kérdésre válaszolni elsőszámú adventi feladatunk. Karácsonya ugyanis csak annak van igazán, aki Krisztust keresi, feléje tart földi életében.

Ebben az adventi időben a liturgia imái emlékeztünkbe idézik az emberiség Krisztus előtti adventjét. Az emberek és főleg Izrael népe akkor is a Megváltóra, Krisztusra várakozott. A világtörténelem órája Krisztusra volt és van beállítva. Hosszú és sötét volt ez a Krisztus előtti advent. Isten azonban sohasem hagyta magára az embert. Éltek egére föltűzte ígéreteinek fényes csillagát. „Ujjongj és örvendj, Sion leánya, mert íme eljövök...!” — ígérte Isten prófétái által. Megjövendöli a Messiás születésének helyét és idejét. A prófétai látomásokban fölragyognak az ígéretes jövő képei.

Ezek a jövendölések térítették meg Veith Emmanuelt, Bécs városának múlt századi, híres szónokát. Szülei Krisztus ellenes zsidók voltak. Jómaga orvosnak készült, közben az egyetemen meghallgatott egy-két előadást a hittudományi karon. Az egyik órán éppen arról beszélt a biblikus professzor, hogy az ószövetségi jövendölések mit mondtak az eljövendő Megváltóról. Ez egészen új dolog volt számára. Izgatottan sietett haza és elővette héber nyelvű bibliájukat. Megdöbbenve látta, hogy a jövendölések szövege gondosan le van ragasztva. Megpróbálta letépni és ekkor a mögéje álló atyja durván arcul ütötte. Ő azonban nem nyugodott. Új bibliát vásárolt és ebből olvasta a próféták jövendöléseit. Hamarosan megkeresztelkedett és a papi pályára lépett. Életét tette arra, hogy a sötétben botorkáló embereket Krisztus világosságához vezesse.

Az advent azonban nemcsak emlékezés a régi időkre! Hiszen ma is sokan élnek Krisztus nélkül. És ami a legmegdöbbentőbb: sokan elzárkóznak és másokat is elzárnak előle. Pedig nincs veszedelmesebb dolog, — írja szent Hilarius — mint elutasítani Krisztust. Amint könnyen el lehet oltani a gyertyalángot, úgy könnyen ki lehet oltani az emberek lelkében a hit világosságát. Mivel azonban világosság nélkül nem élhetünk, sokan új fényeket keresnek. Mintha találhatnánk nagyobbat, fényesebbet Krisztusnál! Az egyik újságunkban olvastam. Egy költő nyilatkozik és ezeket mondja: „Szembe nézni a teljes megsemmisüléssel. . . Lemondani a vallás sok évezredes vigaszáról, emberi tartalmat kiküzdni a másvilág nélkül maradt ember számára. . .” Sokan a tudományra szavaznak és benne látják az új Messiást, az új vallást. Így vélekedett a nagy angol író, Bernard Shaw is, később azonban rádöbbsent tévedésére és ezeket vallotta: „A tudomány, amiben hittem, csődött mondott. Elbeszélései balgábbak, mint a papok összes csodája. Amit ő terjesztett, nem világosság, hanem egy gonosz betegség. Tanácsai, melyekkel egy ezeréves birodalmat akart megalapozni Európát az öngyilkosság szakadékáig vezették. Én úgy hittem a tudományban, mint egy vallási fanatikus babonájában. Ezért igyekeztem az imádkozó milliók hitét összetörni. Most pedig nézzenek reám és láthatják egy ateista tragédiáját. . . .”

Íme, így lesz, így lehet a lélekre boruló családás adventi fényességgé, amely Krisztusra fordítja tekintetünket. Arra a Krisztusra, aki ma is eljön. A hitetlenség hullámain, a szenvedések keresztútján, a családások örvényében. Jön felénk kegyelmével, tanításával, megújuló egyházának emberszeretetével. Ajtónk előtt áll és kopogtat.

A múlt és jelen adventjén kívül van egy harmadik advent is, amely Krisztusunk második eljövetelére akar előkészíteni. Ő ugyanis megígérte, hogy dicsőségesen visszatér hozzánk a jelen világrend végén. Halálunk percében csak szellemi énünket öleli magához, de akkor majd testünket és az egész világot. Erre várni, erre készülni legszentebb keresztény kötelességünk. Egy híres szónok megrázó beszédet tartott az utolsó ítéletről. Sok hallgatója megkönnyezte szavait és megrendülve hallgatta intelmeit. Mikor ezt a szónok észrevette, így folytatta beszédét: látom, hogy többen sírtok a rátok váró ítélet miatt. De most szárítsátok fel könnyeiteket, mert olyan valamit mondok, ami megrendítőbb az utolsó ítéletnél. Mindenki fokozott kíváncsisággal hallgatta és várta a szónok szavait. Ő pedig komoly és ünnepélyes hangon ezeket mondotta: egy negyedóra múlva, miután elhagyjátok a templomot, mindazt, amit az imént mondtam elfelejtitek. Tovább folytatjátok bűnös élvezeteitek hajszolását és amit mondtam csacska mesének minősítitek. És ez az, ami félelmesebb minden ítéletnél. . . Így beszélt a neves szónok és szavai találjanak visszhangra a mi szí-

vünkben is! Jézus jön felénk, kínálja szeretetét, irgalmazni akar és nem ítélni. Ha szavát halljátok, ne keményítsétek meg szíveteket!

Krisztus jön felénk, mi is induljunk feléje. Íme, ajtód előtt állok és kopogtatok. Húzd hát félre lelked berozsdásodott reteszét! Szítsd fel magadban a hit világosságát, legyen ez adventi lámpásod a Krisztushoz vezető úton.

A nagy Királyt nem illik sötét szobával fogadni! Csendes adventi estéken vedd elő a Szentírást és olvasd a szent ígétet! Akkor majd megérezed a szerető szív csodálatos megérezésével: Jézus ajtód előtt áll és kopogtat. Tudod mit, testvér? Kelj föl álmodból és nyiss ajtót Neki!

FRIGYNEK SZENT SZEKRÉNYE

Szeplőtelen Fogantatás
Lk 1, 26—38

Gyakran beszámolnak az újságok, tudományos folyóiratok a különféle ásatások eredményeiről. Amikor a régészek föltárják a múlt porába temetett városok romjait, a legszebb épületben a templomra ismernek. Mert így volt ez már ősidők óta: Istenének a legszebbet, a legértékesebbet adta az ember.

Az ószövetségi választott nép történetében Salamon király nevéhez fűződik az első templom fölépítése. A legértékesebb anyagokat használták fel, nem takarékoskodtak az arannyal és ezüsttel a templom díszítésénél. Így kellett ennek történnie, hogy méltó lakóhelye legyen a népe között „sátorozó” Istennek. Itt őrizték a frigyszekrényt, a szövetség ládáját, benne a tízparancs kőtábláit és néhány maroknyit abból a mannából, amivel Isten táplálta népét pusztai vándorlása alatt. Így hirdette a szent láda minden nemzedék számára: velünk az Isten! Tévedés lenne azonban azt gondolnunk, hogy csupán az ószövetségi Izrael dicsekedhetett ezzel a kincssel. A frigyszekrény csak előképe volt annak a sokkal szentebb valóságnak, amit mi, keresztények a mai napon ünnepeünk. Jelképe volt a Szűzanyának, akit nem véletlenül szólítunk így a lorettói litániában: Frigynek szent szekrénye! A frigy-láda csak Isten szent ajándékait őrizte a zsidó nép számára. Mária azonban magát Jézust hordozta szeplőtelen, büntetlen testében.

Mi, keresztények Máriát, mint eredeti bűn nélkül fogantatott királynőt ünnepejük. Ezzel megvalljuk azt a hitigazságot, hogy Mária lelkébe sohasem szűrhatta a bűn gyilkos fullánkját. Hogy ez mit jelent, azt mindnyájan tudjuk, akik a bűnre való hajlamot magunkban hor-

dozzuk. Nemegetszer panaszkodunk Pál apostollal: nem azt teszem, amit szeretnék, a jót, hanem a rosszat. . . . Öröömöm találok Isten törvényében, de más törvényt tapasztalok tagjaimban. . . . A kinyilatkoztatás ennek okát abban jelöli meg, hogy az ember föllázadt az isteni világtrend ellen. Olyan akart lenni, mint Isten, de nem Isten kegyelméből, hanem önerejéből. Így akart kitörni abból a létrendből, ahová Isten állította. Ezáltal nem gazdagabb lett, hanem torzóvá szegényedett. Isten azonban elhatározta az ember megújítását és ezt a munkát Máriában kezdte meg. Benne újra fölragyogtatta az ember igazi szépségét. Pál apostol írja, hogy mennyei Atyánk Krisztussal együtt minden nekünk ajándékozott. . . . Ehhez a mindenhez Mária esetében Isten hozzáadta a szeplőtelen tisztaságot is. Nyilvánvaló, hogy ha Krisztusunk nem túrta a templomban az árusok és pénzváltók zajongását, azt sem engedhette, hogy Mária testének templomát bármi-képpen is beszennyezze a bűn. Méltán írja a nagy hittudós Aquinói Szent Tamás, hogy Isten teremthetett volna fényesebb napot, nagyobb eget, szebb világot, de Máriánál tökéletesebb anyát Ő sem teremthetett.

A templomot építő ember sohasem érte be a puszta falakkal, az épület tisztaságával. Minden művészetét fölhasználta, hogy Isten házát feldíszítse. Ezt tette Salamon király a jeruzsálemi templommal és ezt tette Isten is Máriával. Nemcsak az eredeti bűntől és annak következményeitől óvta meg, hanem fölkesítette az isteni élet szépségével. Nem ok nélkül mondotta Gábor angyal: Üdvözlégy, kegyelemmel teljes! A kegyelem nélküli élet hosszú éjszakája után Mária az első, aki részesül Isten életének boldogságában. Igaz, hogy Krisztus érdeméből mi is részesülünk ebben a keresztség által, ám rólunk ritkán mondható el, hogy kegyelemmel vagyunk tele. Mennyi minden van bennünk, ami elcsúfítja lelkünket! Bűnös szenvedélyek, rossz szokások kioltják az isteni élet fényességét. Mária azonban nemcsak olykor-olykor felgyúló karácsonyfa volt, hanem mindig a szeretet, a kegyelem fényében tündökölt.

Az ószövetségi frigszekerényt kívül és belül aranylapokkal borították. Ha Máriát ehhez hasonlítva aranyháznak nevezzük, akkor jogos a kérdés, hogy miféle arannyal díszítette Isten Fiának édesanyját? Vajon mi a lelkek, a szívek világának aranya? Nem nehéz kitalálni: a szeretet. Mária szívét is ennek aranylapjai díszítették és tették aranyházzá. A földben kibányászott arany sohasem tisztán, hanem különféle kőzetek társaságában található. Ebből kell a tiszta aranyat kiolvasztani. Sajnos, a mi szeretetünk is hasonló ehhez. Sok benne a salak, az önző, alantas érzés. Keményen meg kell harcolnunk a tiszta szeretet aranyáért. Ezt a harcot Máriának Isten kegyelméből nem kellett megvívnia. Talán éppen ezért viseltetik mély részvétellel irántunk és joggal nevezzük a bűnösök menedékének.

Vergilius írja eposzában, hogy Aeneas saját vállán vitte ki édesapját az égő Trója városából. Milyen kegyelem, hogy minket égi anyánk, Mária puha karjai mentenek ki a bűnök, a szenvedélyek lángtengeréből. Csak nyújtsuk feléje karunkat, legyen vezércsillagunk szeplőtelen szíve, hogy tisztságos aranyházában szent Fiát nekünk adhassa!

A MAGASSÁGBELI PRÓFÉTÁJA

Advent 2. vasárnapja
Lk 3, 1—6

Az ószövetség népe a családi életet és benne a gyermeket tartotta a legnagyobb istenáldásnak. Ennek egyik oka az a remény volt, hogy az ő családjából származik talán a Megváltó, akit az Isten megígért őseiknek. Vagy ha erre nem is mertek gondolni, azt mindenesetre remélték, hogy az ő ivadékaik is részesei lesznek a messiási ország javainak.

Ezért megérthetjük a „magtalannak” csúfolt Erzsébet asszony örömet, amikor Jeruzsálemből hazatérő férje ezzel a jóhírral köszöntötte: fiúgyermekünk fog születni. Igaz, hogy jómaga sem hitte el az angyal üzenetét, amikor ezt tudomására hozta az áldozati oltár mellett. Ezért is némult meg és csak írásban tudja közölni Erzsébettel az örömhírt. Isten számára ugyanis semmi sem lehetetlen. Mikor aztán az ígért gyermeke megszületik, ismét rendkívüli esemény történik. A névadásra érkezett vendégek előtt Zakariás egy táblácskára írja atyai döntését: János legyen a gyermek neve, és ebben a percben visszanyeri beszélőképességét. Ennek láttára meglepődnek és ezt kérdezzetik a rokonok: vajon mi lesz ebből a gyermekből? A Szentlélek által megvilágosítva Zakariás maga válaszol kérdésükre: A Magasságbeli prófétája lesz, az Úr előtt halad, hogy előkészítse az útját.

Ez a magyarázata annak, hogy egyházanyánk is őt választja adventi útítársunknak és az ő vezetésével akar előkészíteni Jézus kegyelmi eljövételére.

Akárcsak Jézus, éppen úgy Keresztelő János gyermekkorát is homály takarja. A Szentírás mindössze ennyit ír róla: a gyermek növekedett és lélekben erősödött. A pusztában élt addig a napig, míg nyilvánosan föl nem lépett Izraelben. . . Ebből a rövid néhány szóból is kiviláglik, hogy János lelkében nem vetélt el az isteni meghívás magva. Gondosan ápolták a vallásos szülők, de leginkább a Szentlélek, aki már anyja méhében megtisztította az eredeti bűntől. Az előbb

idézett szövegből az is kiderül, hogy korán elhagyta a szülői házat, bár az is meglehet, hogy szülei korán elhunytak. A pusztai magány lett az otthona, hogy egészen Istenné lehessen. Vajon honnan tudta meg Keresztelő János már ilyen fiatalon, hogy aki egészen Istené akar lenni, annak teljesítenie kell Jézus szavait: ha tökéletes akarsz lenni, add el-mindenedet, oszd szét a szegények között és kövess engem. . . ! Bizonyára a Szentlélek tanított meg erre is szíved iskolájában. A pusztai magányában megértetted, hogy Isten nem azt kéri tőlünk, ami a miénk, hanem minket akar. Mily nagy kegyelem, ha megadatik a mulandó dolgokból való kiábrándulás. Ha rádöbbenünk, hogy végül két dolog marad fontos számunkra: önmagunk és az Isten. (Newman) Az embernek egészen ki kell üresíteni magát mindattól, ami nem Isten. Csak így gazdagodhat meg Isten boldogító jelenlétével. Igen Uram, neked csak szegényen kellünk. Neked nem kell hozomány földi kincseinkből!

Megértette azt Alfred Döblin az 1920-as évek neves költője. Zsidó származása miatt Hitler hatalomra jutásakor Amerikába menekült. Itt ismerkedett meg Krisztussal és itt írta meg e találkozás történetét a „Halhatatlan ember” című könyvében. Ebben olvashatjuk: „Úgy tűnik nekem, mintha egy nagy út állna mögöttem, melyen végre hazaérkeztem. Hozzád emelem kezemet, Krisztusom, és szeretettel köszöntelek. Átadom magam egészen, fogadj el fölséges Úr és végy ki szívből mindent, ami nem szeretet, ami nem alázat, ami nem hála és semmisítsd meg őket. . . ”

Keresztelő János Isten törvényében találta gyönyörűségét és egyedül Őt akarta szolgálni. Ezért nem hízeleg és nem fél a világ hatalmasaitól. Bátran szemére veti Heródes királynak házasságtörő viszonyát Heródiással. János kemény szavai fölébresztik a király alvó lelkiismeretét és megkíméli a próféta életét. A Heródes oldalán álló asszonyoknak azonban a szerelem és a hatalom az istene. A prófétaai szó nem a bűnbánat, hanem a gyűlölet és bosszú érzését fakasztja szívében. Addig mesterkedik, míg sikerült Jánost elnémíttatni, börtönbe záratni. A rabságban sínylődő Szent elküldi tanítványait Jézushoz. Ekkor hangzik el néhány mondatban az a rövid jellemrajz, amelyben a Messiás nyilatkozik előhírnökéről. Mit mentetek ki a pusztába? Hogy széltől lengetett nádat lássatok? Vagy miért mentetek ki? Hogy puhába öltözött ember lássatok? Aki puha ruhában jár, királyi palotában lakik. Miért mentetek tehát ki? Hogy prófétát lássatok? Igenis, mondom nektek, prófétánál is nagyobbat. . . Az asszonyok szülőttei között nem támadt nagyobb Keresztelő Jánosnál. . . (Mt 11, 7–12.)

Ó, hol vagyunk mi Keresztelő János jellemétől! Ha rólunk akarna Urunk véleményt mondani, nem kellene-e könnyen hajló nádhoz hasonlítania? Mily könnyen levetjük régi meggyőződésünket, ha

érdekeink ezt úgy kívánják. Milyen könnyen túltesszük magunkat Isten parancsain, mert egyesek azt elavultnak minősítik. Elfelejtjük, hogy Isten törvényei erősebbek, mint a Sínai-hegy, ahol kihirdették őket. A két kőtáblát összetörhették, de ezzel nem semmisíthették meg Isten törvényeit. Inkább összetörnek azok a népek és emberek, akik megtagadják az isteni törvényeket. Keresztelő János mindezt tudja és ezért nem hajlik meg a világ hatalmasai előtt. Inkább életét áldozza fel, inkább a feje kerüljön Salome tálcájára, mint meggyőződése. Életének csak akkor van értelme, ha teljesíti hivatását és Krisztushoz vezet az emberek.

Megértette ezt Danthendey költő felesége, aki húsz éven át úgy beszélt Krisztusról, mint egy letűnt világ szereplőjéről. Később mégis megváltoztatta véleményét. Így ír Jávában katonáskodó férjének: „Úgye emlékszel, hogy mindig azt mondogattam, a matematika megadhatja a világmindenség kulcsát. Végre megtaláltam ezt a kulcsot. De ezt nem matematikának, hanem Jézusnak hívják. Ő a kulcs Istenhez és az egész világhoz. Élethez, halálhoz, mennyországhoz...”

Keresztelő Jánosnak bizonyára elmondták a börtönben tanítványai, hogy Jézusnak mi a véleménye róla, s számára ez volt a fontos! Nem Heródes vagy Heródiás véleménye, hanem Jézusé. Bárcsak mi is így gondolkoznánk! Hiszen az emberek véleménye olyan változó és sokszor messze jár az igazságtól. Nézzünk Jézus szemébe, szembesítsük magatartásunkat az övével és akkor megtudhatjuk, hogy mi a véleménye rólunk. Ha nem is lehetünk olyan óriások, mint Keresztelő János, lehetünk, hát legyünk Isten névtelen szentjei!

TANÚÁGTÉTEL KRISZTUSRÓL

Advent 3. vasárnapja
Lk 3, 10—18

Vannak tudományos ismeretek, amelyekkel csak a szakemberek rendelkeznek. Az átlagember, az általános műveltség birtokában járatlan a szaktudományok egyre növekvő rengetegében. Vannak azonban olyan kérdések és olyan ismeretek, amelyek nélkül nem lehet emberhez méltóan élni. Ilyen alapvető kérdés többek között: ki az ember, honnan jöttünk, hová tartunk, van-e és mi az értelme életünknek? Ezek a kérdések minden világnézet alapvető problémái közé tartoznak. Aki ezekre a kérdésekre nem keres és nem talál választ, annak bajosan lesz igazán emberi, tehát átgondolt élete.

Mi, keresztények abban a szerencsés helyzetben vagyunk, hogy ezekre a sorsdöntő kérdésekre Krisztusunk ajkáról kapjuk a választ. Ezek azonban csak akkor teremtenek békét a szívünkben, ha Krisztus személyéről, megbízhatóságáról bizonyosságot szerzünk. Nagyban segítenek ebben a szent iratok és az egyház tanítása. Mindez azonban önmagában nem győzi meg a kétszerkettő négy igazára vágyó értelmünket. A teljes odaállás Krisztus mellé nem matematikai bizonyosság eredménye, sokkal inkább Isten kegyelmi ajándéka. Ő hozza létre hitünket és neki köszönhetjük, ha Pál apostollal elmondhatjuk: tudom, kinek hittem és biztos vagyok benne. . .

Az Úr Jézus egyénisége és tanítása mindig foglalkoztatni fogja az embereket. Mindig lesznek apostolai, útkészítői, akik újra és újra fölvetik a kérdést: kicsoda Jézus Krisztus? A történelem folyamán Keresztelő János volt az első, aki válaszolt erre a kérdésre. A Jordán partján prédikáló és keresztelő próféta hamarosan fölkelte a zsidó társadalom érdeklődését. A hivatalos papság bizalmatlanul nézte működését. János ugyanis nem ment hozzájuk engedélyért. Mint minden próféta, jómaga is közvetlenül Isten kezéből kapta megbízását. Az ószövetségi papok és írástudók jól ismerték a Szentírást és ezért sejtették, hogy közel van az idők teljessége. Hamarosan el kell jönnie a Messiásnak. Talán éppen Keresztelő János lenne a megígért Szabadító? Ő nem marad adós a válasszal, nyíltan kijelenti, hogy ő csak vízzel keresztel. Tisztában van küldetésével és nem akar nagyobb szerepet vállalni, csak azt, amit Isten kiosztott neki. Jóllehet megmozgatta a tömegeket és komoly eredményeket tudott fölmutatni, lelkét nem ragadta el a hiúság és a hatalom vágya. Megmaradt abban a hivatásban, szolgálásban, amelyre meghívott.

Sajnos, az emberek igen sokszor másként cselekszenek. Túllépi hatáskörüket és oly feladatokra vállalkoznak, melyre sem Isten, sem ember nem hívta meg őket. Ibsen Henrik a Peer Gynt c. drámájában egy ilyen viláгурalomról álmodozó ember állít a nézők elé. Mint a hatalomvágy megszállottja végigjárta a földet, hogy megkeresse országát. A hatalom azonban mindig kicsúszik kezéből. Végül Kairóban köt ki a bolondok házában, ahol társai szalmakoszorúval császárrá koronázták. Ez a magatartás elég gyakori jelenség az emberiség történetében. Gondoljunk századunk zsarnokaira, Hitler Adolfra és a többiekre! Mennyi nyomorúságot zúdítottak az emberiségre! Mit ér a sokat emlegetett civilizáció, technikai föl-készültség, ha a vezetők és sokszor egész népek elégtelenre vizsgáznak az emberségből! Méltán írja D. Bonhoeffer evangélikus lelkész, a német ellenállási mozgalom vértanúja a következőket: „Ha egyszer azt látjuk, hogy örült ül a bakon és a szekeret a szakadékba viszi, akkor minden gondolkodás nélkül az örületre kell vetnünk magunkat, hogy megment-

sük a szekeret, utasaival együtt. Mit számít az, ha közben odaveszünk.”

Tagadhatatlan, hogy az emberiségnek mindig voltak és lesznek jótevői. Tudósok, orvosok, művészek, szentek, akik az emberi élet megszépítésén fáradoznak. A legnagyobb jót azonban mindig azok teszik, akik Keresztelő Jánoshoz hasonlóan utat készítenek Krisztus számára az emberek szívében. Mily megdöbbentő azok mesterkedése, akik Keresztelő Jánossal ellentétben eltorlaszolják Jézus útját. Agyonhallgatják vagy megpróbálják kitessékelni az emberek életéből.

Gasquet bíboros beszélte el a következő tapasztalatát. Angliában járva elkeseredve panaszkodtam protestáns lelkipásztorok előtt a munkások vallási tudatlansága miatt. Állításomat túlzónak tartották. Erre kísérletet tettünk. Mikor a bányászok feljöttek a tárnából, az egyiket megkérdeztem: mit tud Jézus Krisztusról? A megdöbbentő válasz így hangzott: Jézus Krisztust nem ismerem. A mi tárnánkban nem dolgozik. Keresztelő János élethivatásának tartotta, hogy tanúságot tegyen és fölhívja az emberek figyelmét arra, aki nála és mindenkinél nagyobb.

„Ó, gyöngé hitű modern ember, respice in faciem Christi tui! Nézz Krisztus arcába, bízzál benne, ő meggyőzte a világot. S ha talán nem bízol benne, menj, nézz széjjel a világban. Ha találsz szebbet, jobbat, fényesebbet, menj utána, kövesd azt! Menj, én biztosan tudom, hogy visszajössz. De ha majd visszajöttél, akkor annál bátorosabban mondd Péterrel: Uram, kihez menjünk, az örök élet igéi nálad vannak...” (Prohászka) Vagy hallgassuk meg magyar népünk nagy apostolának Pázmány Péternek igaz és ízes szavait: „Nincs a világ patikájában oly szerszám, amely az ember lelkének keserűségét orvosolhatná. Azért Krisztust keressük, egyebeket is Krisztushoz küldjünk: és így a mi szenvedéseink égő kemencéjébe, mint a három szent ifjak közébe, eljő a Krisztus és megvizsgáztat minket...”

Dánia fővárosában, Koppenhágában, a Szűzanya templomában található Thorwaldsen gyönyörű Krisztus szobra. Az egyik műértő látogató sokáig nézi a szobrot és megjegyzi: csalódtam benne, szebbnek gondoltam. A hiba nem a szoborban, hanem önben rejlik — jegyezte meg kísérője. Térdeljen csak le, mert a szobor szépsége csak ekkor tárul fel a néző előtt... Krisztus nagyságát mi is csak akkor láthatjuk meg, ha alázattal közeledünk hozzá, ha letérdelünk előtte és engedjük, hogy megkereszteljen minket a szeretet Szentlelkével.

BOLDOG TALÁLKOZÁS

Advent 4. vasárnapja
Lk 1, 39—45

Általános emberi tulajdonság, hogy szívünk féltett titkát megosztjuk szereteteinkkel. Olyan emberekkel, akik együtt éreznek velünk, akik a megértés puha ölébe fogadják nekik ajándékozott titkainkat. Miután Mária megtudta Gábor angyaltól, hogy rokona Erzsébet asszony is gyermeket vár, elhatározta, hogy fölkeresi. Aki hozzá hasonlóan az anyaság kegyelmébe részesült, bizonyára megértéssel fogadja majd látogatását. Mindig találkoznak azok útjai, akiket az Isten Lelke vezérel. Isten választottai nem ismerik az irigységet. Örülnek egymás hitének, örülnek a másokra hulló isteni kegyelemnek.

Szent Lukács evangélista nem említi annak a városnak nevét, ahol Zakariás és felesége Erzsébet lakott. Csak Juda egyik városáról beszél. A hagyomány szerint ez a város Ain-Karim lehetett, Jeruzsálemtől 7 kilométerre. Így meglehetősen hosszú utat kellett megtennie Máriának. Mivel pedig fiatal lányok akkor sem utaztak egyedül, valószínű, hogy Jeruzsálemig a szent városba zarándoklókhoz csatlakozott. Boldogan megy Mária, mint egy eleven szentségtartó, mint a Szentlélek mátkája. Ő szólítja Máriát az Énekek Énekének örökszép szavaival: Jöjj galambom, szépem! A tél már elmúlt, az eső elállt, földünkön előbújnak a virágok, eljött a szőlőmetszés ideje s a gerle szava hallatszik földünkön... (2, 10—12)

Könnyen meglehet, hogy Mária is azon gondolkozott útközben: miképp szólítsa Erzsébetet, hogyan közölje vele istenanyai meghívását? Lehet, hogy meg is fogalmazta mondanivalóját, de kárba veszett fáradsága. Amikor ugyanis Erzsébet meghallotta köszöntését, fölujjongott méhében a magzat és eltöltötte a Szentlélek. Ő értette meg vele, hogy kedves rokona, a názareti Mária, mint „Ura anyja” jön hozzá. Mária eddig is hitte, hogy Erzsébet kételkedés nélkül fogadja majd anyaságának történetét. Ami azonban most történt, erre ő sem számított. Nem kell magyarázkodnia, nem kell Erzsébet hitét próbára tennie, mert Isten mindent elintézett. Miként fölvilágosította Szent Józsefet, ugyanúgy Erzsébetnek is elmondja Mária istenanyai meghívását. Aki egyszer Istenre bizza sorsát, annak nem kell aggódnia. Eligazítja ügyeit és gondoskodik arról, hogy betölthesse szent hivatását.

Mária és Erzsébet találkozása azonban nemcsak két anya boldog titokcseréje. Az anyákkal együtt, a szívük alatt rejtőző két gyermek is találkozik. Már Zakariásnak megjövendölte az angyal, hogy szüle-

tendő fia anyja méhében betelik Szentlélekkel. Miként Erzsébet vallo-
másából kiderül, ez az ígélet most válik valósággá. Amint fölhangzott
közöntésed szava, mondja Erzsébet Máriának, repesett a magzat
méhében... Mindez azt bizonyítja, hogy Jézus jelenléte megszen-
telte az anyát és gyermekét. Elsőnek élvezhették Jézus eljövételének
örömét. Jézus azonban nemcsak János kedvéért jött és jön a világra.
Nemcsak őt, hanem minket is meg akar tisztítani. Ezt teszi velünk a
kereszttség alkalmával és ez történik minden jó szentgyónásban. Ezt
akarja tenni most is, amikor karácsonyi születésnapjára készülünk.

Egy kisfiúról olvasom, akit édesanyja magával vitt a templomba.
Miközben anyuka imádkozik, a kisgyermek nézelődik. Megcsodálja az
oltárt, a képeket. Egyszer csak megakad tekintete az örökmécson.
A piros fény eszébe juttatja az útkeresztezések lámpáját. A kisfiú egy
darabig vár, aztán odasúgja anyukájának: mikor jelez már az a lámpa
zöldet? Ez a kis történet igen alkalmas arra, hogy felhívja figyelmün-
ket arra a találkozásra, amely Jézus születésnapján lehet osztályré-
szünk. Az isteni Gyermekek velünk is találkozni akar, miként Keresztelő
Jánossal, minket is meg akar szentelni jelenlétével. Ennek azonban
fontos előfeltétele, hogy bűnbánatunkkal zöldre állítsuk szívünk
jelzőlámpáját. Isten elfogad minket, de csak bűneink nélkül. Isten
eljön hozzánk, de csak akkor, ha magunk is elhagyjuk bűnös szenve-
délyeinket. Amíg az ember szívét a bűn tartja bilincseiben, amíg
tekintetünket a bűn fátyolozza, addig nem láthatjuk meg igazán az
Istent. Ez a látás csak a tiszta szívű emberek osztályrésze. Mily kegye-
lem, ha akár a szenvedések keresztútján is, sikerül fölkapaszkodnunk
ebbe a boldogító magasságba. Valahogy úgy, mint a nagy angol
költőről Oscar Wilde-ről olvasom.

Egész London ismerte és ünnepelte. Nagy jövedelemmel rendelke-
zett, fényes lakással, művészi szobrokkal, képekkel. Bűnös szenvedélye
azonban a szép otthonából a vádlottak padjára ülteti. Két évig tartó
börtönbüntetésre ítélik. Itt írja híres költeményét: A readingi fegyház
balladáját. Az egykor büszke kéjenc, akinek semmi étel nem volt elég
ízes, semmi porcelán elég finom, most bádogtányérból eszi a foglyok
egyszerű ételét. A börtönben azonban nemcsak külső életkörülményei
változnak meg. A szenvedés magányos órai befelé irányítják tekintetét.
Fölbred lelkiismerete, rádöbben tévelygésére, büntetése igazságos-
ságára. Testét a börtön szűk cellája elzárja a világtól, de megtisztult
lelke kiszabadul a bűn rabságából. Mikor kiszabadul, koldusként áll
a világban. Csak néhány hű barát siet segítségére. Ő azonban lélekben
megtörve Istennél keres menedéket. Nem sokkal halála előtt a katoli-
kus egyházban találja meg lelke otthonát. A bűn mélységéből emelke-
dik az Isten-hegy magasságába. Kívánsága szerint koporsójába nem
tettek mást, mint egy rózsafüzért és kedves szentjének, Assiszi Szent

Ferencnek arcképét. Alig néhányan kísérték utolsó útjára. Az emberek megvetették, Isten azonban fölmagasztalta, megtisztítva magához ölelte.

Természetes dolog, hogy az igazi bűnbánatnak a hit az előfeltétele. Nem ok nélkül mondotta Erzsébet Máriának: boldog vagy, mert hittél. . . Nekünk is ezt mondja, boldog vagy, aki a hit által Jézust hordozod szívedben. Boldog vagy, aki a hit által Isten irgalmába veted magadat. Boldog vagy és boldog leszel, ha hiszel mindabban, amit az Úr mondott és ígért neked. Boldog vagy, ha örülni tudsz Jézus érkezésének.

ISTEN AJÁNDÉKA

Éjféli mise
Lk 2, 1—14

Az éjféli szentmisének különös varázsa van és azok szívét is megdobogtatja, lépteit a templom felé irányítja, akik egész esztendőben más utakat járnak. Ha keressük az okát ennek a jelenségnek, többet is találunk. Számos testvérünket a karácsonyi hangulat vezet ma ide, a gyermekkori emlékek felaranyoló fénye. Egyesek szívében legalább ilyenkor felébred a hit és csillagszóróként világítja meg a szent éjszakát. De nem folytatom tovább jövetelek indítékait. Helyette megpróbálok válaszolni egy fontosabb kérdésre, nevezetesen arra, hogy miért kellene ma és máskor is itt lennetek?

Mindenekelőtt azt kell tudomásul vennünk, hogy karácsonykor nem valamit, hanem Valakit ünnepelünk. A gyertyafényes karácsonyfa, az alatta elhelyezett ajándékok a legnagyobb Ajándékozóra, Istenre fordítják tekintetünket. A világmindenség létadó Urára, aki nekünk, embereknek szerető Atyánk. Karácsony azért koronája minden ünnepnek, mert ekkor adta nekünk Isten a legnagyobbat: testbe öltöztetett egyszülött Fiát. Szegényen, ruhátlanul jött a földre, mint minden ember. Üres kézzel, de nem üres szívvel. Azzal a szeretettel érkezett hozzánk, amely elég hatalmas ahhoz, hogy az egész emberiséget magához ölelje. Úgy szerette Isten a világot, hogy egyszülött Fiát adta érte. Nekünk adta megölelhetően, megcsókolhatóan, de ugyanakkor megsebezhetően és megölhetően. Nekünk adta magát Jézus elfogadhatóan és visszautasíthatóan. Nem véletlen, hogy a pogányok és a zsidók botrányosnak tartották Isten mértéktelen szeretetét. Hogy lehet így kivetkőznie minden hatalomból, hogyan szolgáltathatja ki magát

gyarló teremtményeinek? Isten válasza igen egyszerű és ugyanakkor nagyszerű. Ő jól tudja, amit mi oly nehezen akarunk megérteni: csak az elajándékozott élet nyeri el a boldogság koronáját. Megsejtik ezt a jó szülők, amikor tárt karokkal fogadják a gyermekáldást. Megértik ezt a szerelmesek, amikor egymásnak ajándékozzák életüket. Igaz, kockázatos vállalkozás az emberek kezébe adni magunkat. Ki tudja, mit kezdenek nekik adott életünkkel? Ha valaki, hát Jézus ezt nagyon jól tudta. Ennek ellenére vállalta a kockázatot és kezünkbe adta magát.

Kérdezhetné valaki: miért tette ezt? Hiszen tudta, hogy nem kap szállást Betlehemben, nem kap szállást Sashalmon és másutt sem, annyi hideg emberszívben. Miért jöttél, Jézus, a földre, mit keresel az emberek fiai között? Talán egészen közről akartad szemlélni azt a harcot, amely során az ember birtokába akarja venni a földet? Talán izgalmas kalandot kerestél közöttünk vagy világhódító vágyakat tápláltál szívedben? Nem, ez lehetetlen! Olyan szelídséggel, olyan fegyverekkel, amilyenekkel Te rendelkezél, nem lehet meghódítani a földet. Pedig minden jel arra mutat, hogy pásztor akartál lenni, aki egy akolba gyűjti az emberiség fiait. Beástad magad a hatalomért viaskodó emberiség lövészárkaiba és olyan fegyverekkel kezdted meg harcodat, amelyek hosszabb távon győzelmet ígérnek. Nyugodtan álltál őrhelyeden századokon át és nézted az elvérző hatalmasokat. Hitlernek elég volt tíz esztendő, hogy romba dőljön birodalma. Pedig igyekezett drótkerítéssel is körülfalni. Mégsem lett övé a világ, mégsem lett övé az ember. Hát akkor kié lesz a világ, kié lesz az ember? Az ars-i plébánossal válaszolom: aki jobban szereti!

Hogy ez mennyire igaz, arra az élet tanít valamennyiünket. Mikor lesz egy gyermek igazán a szülőké? Ha nagyon szeretik. Mikor lesz egy asszony igazán a tiéd? Ha nagyon szereted. Mikor lesz egy férfi igazán a tiéd? Ha nagyon szereted. Mikor lesz egy ország igazán a hazád? Ha nagyon szereted. Mikor lesz a tiéd az egész emberiség? Ha nagyon szereted. Hatalmaskodó urak és zsarnokok, gondolkozzatok! Nem akkor lesz tiétek az ember, ha félelmet ébresztetek szívében. Nem akkor lesz tiétek az ember, ha megcsattogtatjátok az atomfegyverek ravaszát. Nem akkor lesz tiétek az ember, ha belegázoltok szabadságába. Nem akkor lesz tiétek az ember, ha aranycsengésű jövővel hitegetitek. Az ember azé lesz, a világ azé lesz, aki jobban szereti. Ezért jött Jézus szegényen, tehetetlen Kisedeként a földre. Nem az erő és hatalom fegyverzetében jött közénk, hanem, mint a szeretet szuperhatalma. Ha az emberiségnek egyáltalán van, vagy lesz jövője, csak a szeretettől várhatja. A világ azé lesz, aki jobban szereti.

Mindnyájunkat ez a szeretet hozott ide az éjféli misére. Az Isten-gyermek fölkinálja nekünk drága életét. Csak egyet kér, hogy elfogad-

játok. Csak annyit kér, hogy ti is neki adjátok magatokat. Ez az odaadás senki számára nem jelent kockázatot. Megadja a szép, nemes, emberi élet lehetőségét, a lelki békét, a szeretet boldogságát. Ne felejtsetek! „Meg lehet gyújtani a karácsonyfa illatos gyertyáit, el lehet andalogni a glóriás angyalokon s a gyermek 1980 év múlva is lehet olyan édes, hogy megédesítse egy estére a keserű s kegyetlen világot. De befogadni Őt — az más, az több, az annyi, mint belőle élni.” (Prohászka, Ö. M. 19, 32) Hát ez a mi kaácsonyi kérésünk és jókívánságunk. Éljük a karácsonyt egész esztendőben! Ne legyen hamar kialvó csillagszóró hitünk és szeretetünk! Ne csak egy éjszakára szeressük Jézust és testvéreinket! Hódítsuk meg a mi kis világunkat, ami akkor lesz a miénk, ha jobban szeretjük.

ÚJ DALT ÉNEKELJETEK!

Karácsony
Lk 2, 15—20

Az ének, a dal egyidős a kultúra útjára lépő emberiséggel. Az ember küzdött, szenvedett, örvendezett és magas jókedvében vagy kínzó fájdalomában énekelni kezdett. A régi pogány népek szinte félistent láttak a költőkben, akiknek szeme „földről az égre, égből a földre villan”. (Shakespeare) Az ember mindig tudta, hogy az ének fölötte áll a prózai beszédnek és ünnepi köntösbe öltözteti gondolatainkat. Ebből a megézésből következett, hogy amikor Istenéhez fordult, imádságát is dalba öntötte. Erről tanúskodnak például az ószövetségi zsoltárok, a vallásos költészet gyöngyszemei. Az sem véletlen, hogy az újszövetség, mondjuk így: a kereszténység is énekkel, bölcsődallal, glóriával kezdődik. Ezért biztat a karácsonyi szentmisében is a Zsoltáros: Az Úrnak új dalt énekeljete, mert csodadolgot cselekedett.

Amint ezt a zene értői tudják, igen sok zenei alkotásnak van egy úgynevezett főtémája, vezérmotívuma. Olyan dallam, amely újra és újra visszatér és különféle zenei ruhában játssza el a főszerepet. Ha karácsonyi énekünk számára mi is egy ilyen vezérmotívumot keresünk, akkor ezt választhatjuk: Gyermek született nekünk, fiút kaptunk ajándékba. Egy gyermek születése mindig örömet csilingel az egészséges lelkű szülők szívébe. Talán rendkívüli tehetségek szunnyadnak benne, amelyek valamikor az emberiség áldásává érnek. A mai ünnepen mi keresztények egy olyan gyermek születését ünnepeljük, akiben

minden mennyei áldással megáldott minket az Isten. Benne az Isten Fia jött el hozzánk, hogy valóra váltsa ősi ígértét. Megtestesült az Ige, a Szentháromság második személye. Ez persze nem azt jelenti, hogy Isten emberré változott vagy a két természet, emberi és isteni, összeolvadt benne. A Fiú-Isten megőrizve isteni személyiségét kiterjesztette azt egy konkrét, emberi természetre. Tette ezt azért, hogy beleojtsa magát az emberi életbe. Miután megajándékozott az emberi lét teremtett szépségével, nekünk akarta adni saját, teremtetlen életét is. Ezért fekszik tehetetlen kiseddként a szalmán az, aki öröktől fogva született az Atyától. Pólyába takarja Mária a Gyermecket, aki gondoskodik az ég madarairól és a mezők liliomairól. Szinte értetlenül állunk a betlehemi barlang előtt és a Szentírás szavai jutnak eszünkbe: Isten gondolatai nem a mi gondolataink, Isten útjai nem a mi útjaink. . .

Mi azonban, akik megkaptuk és megőriztük a hit kegyelmét, boldogan sietünk Jézus jászolához. Ott találjuk a Szent Szület, aki boldogan nyújtja felénk gyermekét. Róla írja Prohászka püspök: „A teremtésnek s a kegyelemnek ő a legszebb angyala hajlik a csecsemő fölé, szeretetének, s boldogságának szárnyaival beárnyékolja a jászolt. Lelkén s arcán az isteni szépség árad ki, mely az isteni Gyermecek első tekintetének pihenője legyen. Keble attól az édes tejtől dagad, mely az Istennek első étele legyen. Ajkára az a méz van kiöntve, melynek csókja és mosolya a gyermek Jézus első élvezete legyen.”

Egy legenda beszéli el, hogy az angyal, aki megvitte a karácsonyi örömhírt a pásztoroknak, hamarosan visszatért a mennyei dicsőségbe. Nagy örömeiben azonban nyitva felejtette a mennyország kapuját. Így most már mi is könnyen bejuthatunk rajta. . . Ez csak jámbor mese, de azt az igazságot kongatja szívünkbe, hogy milyen értékes karácsonyi ajándékot kaptunk ettől a nekünk született Gyermeektől.

Jóllehet az Isten Fia tehetetlen kiseddként jött a világra, ez korántsem jelenti azt, hogy lemondott isteni hatalmáról. Ezért nem csupán költészet, hanem komoly valóságot hirdet karácsonyi énekünk második motívuma: vállán királyi hatalom van és neve az isteni üdvösség hírnöke. Dehát miféle hatalommal rendelkezhet egy kisgyermek? Ha a betlehemi barlang körül a hatalom izmai után tapogattunk, a római császárra, helytartóóra Pilátusra és Heródesre esik tekintetünk. Arra a birodalomra és vezetőjére, amelyhez abban az időben mint tartomány Izrael is tartozott. Jézus születésekor Róma még fénykorát élte. A Themzétől az Eufráteszig, Nílustól a Rajnáig nyúltak határai. Az óriási birodalomnak Róma volt a szíve. Itt áll az aranyból készült mérföldkő, ahonnan a híres római utak kiindulnak. Ezen menetelnek a győztes római légiók, hogy végrehajtsák a császár parancsait. Ezen utaznak a császári futárok, hogy a népszámlálás parancsát megvigyék minden tartományba. Így jut el a hír Galileába, Názáretbe is. Ennek

a parancsnak engedelmessé válik József és Mária, amikor Betlehembe sietnek. Még ők sem tudják, hogy ez a parancs tulajdonképpen a Gyermekek miatt hangzott el. Nem a császár parancsolt a Gyermekeknek, hanem megfordítva. Csak eszköz volt Isten kezében, hogy valóra váljék Mikeás próféta jövendölése, mely szerint a Messiásnak Betlehemben kell születnie. Nem a császáré, nem Pilátusé, nem Heródesé tehát az igazi hatalom. A hatalom királyi palástja Jézus vállain nyugszik, mert neki adatott minden hatalom égen és földön. Ez a fölismerés a reménység fényét sugározza sötét korunkra. Arra tanít, hogy minden látszat ellenére nem a föld hatalmasainak akarata, nem az atomfegyverek és a rakéták határozzák meg az emberiség jövőjét. A történelem Veronika-kendőjének Isten a szövője.

Miközben felcsendülnek ajkunkon a karácsonyi énekek, odahaza és a templomban is kigyúlnak a karácsonyfák gyertyái. Ezek a fények felhívják figyelmünket azokra az életet irányító tanításokra és főleg arra a szeretetre, amelyeket Jézus ajándékozott az emberiségnek. Történt egyszer, hogy London utcáin egy lelkes fiatalember hirdette az evangéliumot. Többen figyelmesen hallgatták, de egy gúnyolódó megszakította beszédét és ezeket mondta: Az az ember, aki föltalálta a gázt, többet tett az emberiségért, mint a názáreti Jézus. A fiatal szónok nem tudott hirtelenjében mit válaszolni a közbeszólónak. A hallgatóság körében többen harsányan kacagtak és igazat adtak a gúnyolódónak. Ekkor azonban valaki a tömegből hangosan megszólalt és ezeket mondta: Természetesen joga van mindenkinek megmondani a maga véleményét. Ezt tette a közbeszóló, amivel azonban én nem értek egyet. Semmi kifogásom sincs a gázláng iránti lelkesedése ellen és azt tanácsolom neki, hogy amikor közeledni érzi halálát, gyűjtsen meg egy gázlámpát betegágya mellett, hadd világítson abban a sötét órában. Én azonban ehelyett felolvastatom majd Szent János evangéliumának egyik részletét: „Atyám házában sok hely van, ha nem úgy volna, megmondtam volna, hiszen azért megyek, hogy helyet készítsek nektek.” (Jn 14, 2). Erre a találó válaszra megváltozott a hallgatóság hangulata. Igazat adtak a bátor felszólalónak, a csúfolódó pedig jobbnak látta, ha gyorsan eltűnik.

Mi, modern keresztények nem becsüljük le a technika vívmányait, a tudomány fényébe öltözködő életet. De azt is hisszük és valljuk, hogy a Jézus által gyűjtött világosságra minden emberi nemzedéknek szüksége van a ma és a holnapok utcájában. Ezt a szent örökséget akarjuk megőrizni és karácsonyi ajándékként továbbadni gyermekeinknek.

NAGY ÖRÖMÖT HIRDETEK

Karácsony
Jn 1, 1—18

A középkorban történt karácsony ünnepén. Kora reggel egy szerzetespap indul a kolostorból valamelyik távoli faluba. Neki kell mondania az ünnepi misét és a prédikációt. Az ünnepek előtt nem sok ideje maradt előkészülni a sok gyóntatás miatt. Most tehát arról gondolkodik, hogy miről is prédikáljon? Úgy látszik, szellemileg is kifáradt, mert egy épkezláb mondat sem jut az eszébe. Csüggedten lépked a havas, csúszós úton és imádkozni kezd a Szentlélek segítségéért. Egyszer csak, néhány lépéssel arrébb, az út mellett egy csomagot pillant meg. Mikor odamegy és megvizsgálja, rongyokba bugyolálva egy kisbabát talál benne. Úgy látszik, egy szívtelen anya szabadulni akart tőle, ezért tette ki az útra. Éppen karácsony ünnepén, mikor az Isten Fiát sem fogadták be övéi. A jószívű pap fölveszi a csomagot és meleg köntöse alá rejtve viszi a faluba, a templomba. Tudja már, miről prédikáljon. Fölviszi a szószékre a kitett kisbabát és megmutatja a híveknek. Íme, ezt a gyermeket találtam a havas országúton! Arra a Jézusra emlékeztet ez a kisfiú, aki szintén hozzánk jött, de nem kapott szállást Betlehemben. Remélem, nálatok nem így történik. . . .

Gyakran hangoztatjuk, hogy az emberiség nem készült föl Jézus fogadására. Nem vonultak elébe díszes körmenettel és nem zengedeztek ünnepi alleluját tiszteletére. Szégyenszemre az angyaloknak kellett lejönniök, hogy glóriát énekeljenek a szent éjszakán. E vád persze azzal védhető: miért nem jelezte Isten valami feltűnő csodával Fiának érkezését? Miért nem jelent meg úgy, hogy mindenki elébe teríthesse hódolatának köntösét? Miért nem jelent meg úgy, hogy mindenki várja? Nos azért, mert az Isten mindig másképp jön, mint azt mi elképzeljük. Ő, a leggazdagabb a szegénység útján jön hozzánk. Ő, a leg-hatalmasabb, tehetetlen kisedeként lép a földre. Ő, a világmindenség királya, szolgálai alakot öltve jelent meg a földön. Ám Istennek hála, így is eljött és már az első éjszaka tudomásunkra hozta érkezését.

Elküldötte angyalát. Nem a római császárhoz, nem az előkelőkhöz, nem a gazdagokhoz. Elküldte angyalát, nem a márványpalotás Athénbe, a művészek és bölcselők városába. Elküldte angyalát a pásztorokhoz. Nekik hirdette meg először a nagy örömhírt: ne féljeteK, nagy örömet hirdetek nekteK. . . Ne féljeteK! Ezt mondotta a pásztoroknak, és olyan jólesik nekünk is hallgatni megnyugtató szavait. Hiszen nem ok nélkül nevezik a mi nemzedékünket a félelem nemzedékének. A biztosító intézetek, a fejlett orvostudomány, a sok békekonferencia,

a nukleáris atompajzs korában is a félelem sötét felhői kárpitozzák egünket. Féltjük az életünket, féltjük karrierünket. Az angyal azonban megnyugtat: ne féljetek! Miféle idegnyugtatót adsz te nekünk? Miféle hatalommal tudjátok kiűzni a félelem sötét kísértetét? Íme halljátok a választ: ma született az Üdvözítő, ő a Messiás. . .

A pásztorokat megnyugtatta az örömhír, mert ők hittek a Megváltóban. De vajon a XX. század emberének mondanak-e még valamit ezek az angyali szavak? Jelent-e és mit jelent korunk emberének Jézus? Vajon jobb lett-e a világ mióta fölcsendült a karácsonyi üzenet? Ha nem, akkor mi az értelme a karácsonynak és az evangélium hirdetésének? Mikor ezekre a vádakot rejtő kérdésekre keressük a választ, egy dolgot tisztáznunk kell. Mégpedig azt, hogy az Isten senkin sem tud segíteni, ha az illető nem akarja. Az emberek hajlamosak arra, hogy gondolataikat, elképzeléseiket ráerőltessék embertársaikra. Sokszor semmibe veszik az emberi méltóságot és szabadságot. Isten azonban nem tesz ilyesmit. Nem azért teremtette szabadnak az embert, hogy zsarnoki módon rabszolgává, bábuvá alázza. Isten csak hív, de nem erőszakoskodik. Mit ér azonba fülünkbe harsogó hívása, ha mi nem akarunk válaszolni rá? Vagy így válaszolunk: mit fizetsz, mit nyújtasz, ha befogadlak életembe? Lesz-e jó állásom, sok pénzem, nyugodt és gondtalan életem? Nos, el kell ismernünk, hogy Jézus nem ad ilyen vagy ezekhez hasonló garanciákat. Hát akkor miért hív magához és miért hinti immár kétezer év óta evangéliumának magvait? Mit ad nekünk Jézus? Egy jászolt, egy keresztet és ezzel együtt önmagát. És mit csinálunk mi ezzel? Mire használhatjuk mindezeket? A szép, harmonikus, Istennek tetsző élet kialakítására. Igaz, sokáig tartott, amíg a barlanglakó ősember fölkapaszkodott a kultúra és technika magasságába. Sokáig tartott, amíg a barlanglakó ember igazán ember lett. Talán még több időre lesz szükség, hogy krisztusivá legyen az ember. Jézusban ez a lehetőség született meg számunkra. Itt fekszik utunk szélén, csak magunkhoz kell ölelnünk, csak föl kell nevelnünk a gyermeket!

Megértette ezt Lisieux-i Szent Teréz és ezeket írta: „Egy tudós ezt mondotta: adjatok egy emelőt, egyetlen szilárd pontot és én kifordítom sarkából a világot. Ami nem adatott meg Archimédésznek, mivel kérdésével nem Istenhez fordult és mivel csak anyagi természetű dolgot kért, a maga teljességében adatott meg a szenteknek. A Mindenható odaadta nekik szilárd pontnak önmagát és emelőnek a szeretet tüzetől lángoló imát. Így tudják sarkaiból kifordítani a világot.”

Valóban nagyszerű tudományos teljesítmény volt, midőn az ember a holdra lépett. Izgatottan ültünk a TV-képernyője előtt, hogy tanúi lehessünk a történelmi pillanatnak. Karácsonykor ennél sokkal jelentősebb eseményre emlékezünk. Jézus Krisztusban maga az Isten jött

el a földre, Betlehem volt az a hely, ahol előre megtervezett földre szállása megtörtént. A holdat járó űrhajósok különféle kőzeteket hoztak az égitestről és a tudósok kíváncsian vizsgálták szerkezetüket. Jézus sem jött üres kézzel a földre. Nem a mennyország „közeteiből” hozott nekünk ízelítőt, hanem az Istenország magvait hozta magával, hogy elvesse az emberi lelkekben. A tudósok sokat vitatkoztak és vitatkoznak azon, hogy az élet első csírája hogyan keletkezett. Egyesek szerint valami más bolygóról hullott a földre. Mi azonban keresztények tudjuk, hogy az isteni élet csíráját Jézus hozta magával. Ez az ő karácsonyi ajándéka. Ezt kell nekünk, a boldog megajándékozottaknak a mai ünnepen különösen megköszönnünk.

A VÉRTANÚ MEGBOCSÁT

Szent István

„Miért nő a kárminpiros barátságfü a köves lejtőkön? Mert az a helye. Miért nő a betlehem-i barlang lejtőjén a vértanúság, a jászol mellett Szent István véres pálmája? Az a helye: az a köves, sziklás, meredek part...” Így válaszol Prohászka püspök arra a kérdésre, amely a mai ünnepen a mi szívünkben kibimbózik. Első tekintetre ez a két ünnep, Jézus születése és István vértanúsága, mintha ellentétben állna egymással. Itt élet, ott halál. Ám a hit szemével szemlélve, hamarosan eloszlik az ellentét. István halála ugyanis nem csupán földi élete végét, hanem egy új élet születését is jelentette. István nyitva látta az eget és ezt azért láthatta, mert a betlehem-i Gyermeke megnyitotta előttünk...

A müncheni könyvtárban egy igen érdekes és tanulságos képben gyönyörködhetnek a látogatók. A kis Jézust ábrázolja, amint fehér ruhában játszik a kertben rózsák és liliomok között. Három ember közeledik feléje, hogy különféle ajándékokkal kedveskedjenek. De miféle ajándékokkal? Az első keresztet, másik egy töviskoszorút, a harmadik szeget tart kezében. Így fejezi ki a festő azt az igazságot, hogy Betlehemre ráveti árnyékát a Golgota, a glóriát zengő angyalok énekébe belevegyül a „feszítsd meg” kiáltása. Jézus jászolához nemcsak a pásztorok és a napkeleti bölcsek igyekeznek, hanem Heródes gyilkos katonái is. Ezért jövendölte Jézus tanítványainak: Amint engem üldöztek, titeket is üldözni fognak. A mai ünnep is ennek a jövendülésnek véres beteljesülése.

Ha szemügyre vesszük István diakónus életét és működését, azonnal

ajkunkra tolu a kérdés: miért kellett ennek így történnie? Úgy is megfogalmazhatnók e kérdést: mi volt a bűne? Vajon mi volt az izzó gyűlölet forrása, és miért kellett osztoznia Mestere vértanúságában? A Szentírás beszámol arról, hogy István egyike volt azoknak a diakónusoknak, akik segítettek a szegények és betegek gondozásában. Közülük István, akit a Szentlélek töltött el, az igehirdetésben is segített az apostoloknak. Olyan bölcsen beszélt, hogy a szó és érvek fegyverével nem tudták legyőzni. Ezért folyamodtak az erőszakhoz. Történt mindez azért, mert mindig voltak és lesznek olyanok, akiket tudatlanságuk vagy rosszakaratuk szembeállít Isten törvényeivel. A bűn, a gonoszság útján járók haragszanak azokra, akik igaz szavakkal megálljt kiáltanak. Az írástudók és a farizeusok hatalmukat féltették és szűkös elképzeléseik kalitkájába nem tudták Jézus beleszorítani. Csak annyit láttak, hogy a jézusi tanítással nem versenyképesek. Nem vállalhatják tehát a békés versengést, mai szóval a koegzisztenciát. Ezért nyúltak az erőszak fegyveréhez, hogy Istvánnal együtt igazát is halálra kövezzék.

A megkövezés alkalmával aztán olyan valami történt, ami még jobban kiemelte a jézusi tanítás fölényét. Miközben a diakónusra kövek záporoztak, ő így imádkozott: Uram, ne ródd fel nekik ezt a bűnt! Mindnyájunk előtt ismerősek ezek a szavak. Jézus imájára emlékeztetnek, amelyet a keresztfán mondott ellenségeiért. István ebben is követője akart lenni Mesterének. Ezzel bizonyította, hogy Krisztus követőinek a lehető legkomolyabban kell venni az evangélium legforradalmibb tanítását: szeressétek ellenségeteket!

Igaz, az ellenség szeretete már a pogány világban is fölmerült, de egyetlen vallásban sem vált egyetemes törvényé. Sophokles, görög drámaíró ezt a mondást adja Antigoné ajkára: „Nem azért vagyok itt, hogy együtt gyűlöljek, hanem együtt szeressek veled.” Ehhez hasonlóan vélekedik az indiai közmondás: „A fa arra is ráborítja árnyékát, aki azért jön hozzá, hogy kivágja.” Napjainkban sokat beszélnek a qumrani leletekről. Azokról a Holt-tenger környékén talált ősi iratokról, amelyekből megismerhetjük a Jézus előtti évszázadokban működő qumrani szekta életét. A kereszténység ellenségei ebből próbálták szent vallásunkat levezetni. Ma már nyilvánvaló, hogy ez a zsidó szekta lényeges tanításaiban eltér a kereszténységtől. Mitsem tudnak például a szeretet krisztusi törvényéről. Az ellenség gyűlöletét, a bosszú vágyát még imáikba is belefoglalták. Istentől is számonkérték: mikor állsz bosszút vérünkért, mikor pusztítod el ellenségeinket? Ezzel ellentétben Krisztus tanítványai számára kötelező tantárgy a ellenség szeretete. Szépen írja valaki: „A szeretet próbaköve a hűség, de kivirágzása a megbocsátás.” (W. Bergengruen)

A neves drámaíró, Tennessee Williams: Camino Real c. színművében

a mai emberiség kínzó problémáival viaskodik. Margit nevű szereplője mondja: Mindnyájan egyedül vagyunk. Jaques így válaszol: Ez azért van, mert nem bízunk egymásban. Szükséges a bizalmatlanság, védi Margit álláspontját, mert ezzel védekezünk a becsapás ellen. Én úgy vélem, feleli erre a férfi, hogy legjobb védekezés a szeretet. . . Ó, a gyöngédség, az ibolyák nem tudják szétrepeszteni a sziklákat, hangoztatja Margit. . . Ám ebben sincsen igaza. A kereszténység diadala, István vérenek vetése azt hirdeti, hogy a szeretet, az ibolyák képesek szétrepeszteni a gyűlölet, a tévedés szikláit.

Milyen jó lenne, ha az emberiség letenné az erőszak kalapácsát. Ültessetek ibolyát a gyűlölet szikláira! Meglátjátok, egy szép napon szétrepednek.

FÖLDI SZENTHÁROMSÁG

Szentcsalád vasárnapja
Lk 2, 41—52

Az evangélium tanúsága szerint az Úr Jézus földi életéből mindössze három esztendőöt ölel föl nyilvános működése. Körülbelül ennyi ideig hirdette az örök élet ígét és eddig élvezhették kortársai azt a kegyelmet, amit az evangélista így foglal össze: körüljárt, jót cselekedvén. . . Jézusunk azonban nemcsak szavaival, nemcsak csodáival akart tanítani. Harminc évig élt névtelenül Názáretben és hallgatásával figyelmeztet arra az igazságra, hogy az istenes életnek a család, a családi élet a paradicsomkertje. A jelen üdvrendben az apa, anya és gyermekek szerető közössége az a keret, ahol az égi Szentháromság földi mása kivirágozhat.

Sokan találgatták már, hol és mivel töltötte Jézus gyermek- és ifjúkorát? Egyesek föltételezik, hogy hosszú tanulmányutakat tett Egyiptomban és Indiában. Itt és így szerezte tanítását, valamint csodatevő „művészetét”. A hívő embernek nem kell természetes magyarázatot keresgélnie, hogy megértse Jézus titkát. Mi az Isten Fiát látjuk benne, akinek nem volt szüksége külföldi tanulmányutakra. Hiszünk Lukács evangélista szavának, amely szerint „a Gyermekek Názáretben növekedett és erősödött. Bölcsesség töltötte el és Istennek kedve telt benne. . .”

Amikor Jézus eljött hozzánk a betlehemi éjszakán, sok olyanról lemondott, amiért mi, emberek annyira lelkesedünk. Lemondott a gazdagságról, jólétről, a kényelmes lakásról, városi élet tarka, mozgal-

mas kavargásáról. Bár megtehetette volna, de nem mondott le a családi élet gondokból szőtt, örömmel hímzett életéről. Ezzel is meghirdette Isten akarátát, aki a családi életben akarja megszentelni, boldogítani az embereket. Az ember testi-lelki fejlődésének, vallásos életének a családi közösség az első iskolája. Itt tanulhat meg az ember engedelmeskedni, alkalmazkodni, másokra tekintettel lenni és másokért áldozatot hozni. Aki ezt az iskolát nem járta, vagy nem járhatja ki, megsínyli egész életére. „Az a pólyásgyerek — mondják Fóton is — aki, mivel szülei elhagyták, állami bölcsődében tölti el életének első három évét, testileg-szellemileg visszamaradottan kerül már a következő állomásra, az óvodába. Még a rossz családi körülmények között is egészségesebben fejlődnek a csecsemők érzékszervei, beszédképessége, értelme. Sokszorosan több élménye van, könnyebben ismerkedik össze a világgal, mint azokban a bölcsődékben, ahol jó, ha tíz gyerekre egy anyahelyettes gondozónő jut, bármily lelkiismeretes is végezze munkáját. . .” (Déry Tibor: A napok hordaléka 225.)

Híres festőművészek idillikus képeken ábrázolják a názáreti házat és lakóit. Fényes palotát festenek, drága szőnyegekkel, kastélyba illő berendezéssel. Mindez persze távol áll a valóságtól. Hiszen Szent József nem valami dúsgazdag ember volt, hanem keze munkájából élő kisiparos. A keleti ember egyébként is igénytelen a lakást illetőleg. Ennek egyik magyarázata, hogy az éghajlat kedvező viszonyai között élete nagy részét a szabadban tölti. A házakat Jézus idejében kőből építették. Egy alvószoba, egy konyha és az állatok számára épített kamra alkotta a Szentcsalád otthonát. Itt dolgozott Szent József, és itt végezte Mária háziasszonyi teendőit. A Talmud így foglalja össze Izrael asszonyainak kötelességét: „Lisztet őrölni, sütni-főzni, gyermeket táplálni, ágyat vetni, szőni és fonnni. . .” Ezt tette Mária is azzal a tudattal, hogy Istent szolgálja. Azt szokták mondani, hogy az anya a család szíve. Amíg a szív jó, egészséges, addig minden betegségből van remény a felgyógyulásra. A jó asszony, a jó anya minden család legnagyobb kincse.

Nem messze a konyhától, kint a szabadban dolgozott Szent József Jézus segítségével. A Szentírás görög szövege tektonnak nevezi, ami magyarul ácsot, de tágabb értelemben famunkást jelent. Az akkori időkben még nem különültek úgy el a szakmák, mint napjainkban. Ezért József elvállalt mindenféle famunkát és ebben Jézus is segített neki. Nem ok nélkül nevezték az ács fiának. Gyakran kezébe vette a fát, azt az anyagot, amelynek oly mágikus jelentősége volt az emberiség életében. A Szentírásban is jelentős szerepet játszik. Egy fához fűződik a bűnbeesésről szóló történet. Fából készül a bárka, amely Noét és családját megmenti a vízözönből. Fából készül az a kereszt is, amelyen a világ Megváltója függött. Mindez eszébe juthatott Józsefnek is,

miközben munkáját végezte. Akkor még nem voltak meó sok, de erre úgy vélem, nem volt szükség József műhelyében. Hiszen munkáját nemcsak haszonért, hanem családjáért végezte. A becsület és a szeretet volt munkája rugója. A munka nem volt cél, csak eszköz életében.

Egy családapát tanúként megidéztek a bíróságra. Megkérdezték személyi adatait. Mi a neve és mikor született stb.? Végül az utolsó kérdés: mi a hivatása? Az apa így válaszolt: nyolc gyermek édesapja vagyok. A hallgatóság nevetni kezd, a bíró bosszankodik. Ne tréfáljon kérem, a kérdésemre válaszoljon! Mivel apa vagyok, hangzik a válasz, az a hivatásom, hogy gyermekeimről gondoskodjam. Amit a gyárban dolgozom, az csak foglalkozásom.

A Szentcsalád életében a munka mellett mindig maradt idő az imádságra. Az ószövetségi nép életét erős szálakkal szötte át a gyakori imádság. Tudták, hogy az ima a vallásos élet lélegeztetőszerve. Az izraeli családokban a férfiember volt a vallási élet irányítója. Az apa vezette a pasca-ünnepet és az ő feladata volt imádságra tanítani gyermekét. Mária örült ennek és csak akkor vette át szerepét, midőn a munka elszóllította Józsefet. Különös szerepe volt a szombat megünneplésnek. Délelőtt a zsinagógába mentek a közös istentiszteletre. Itt fölolvastak egy-egy részt a Szentírásból és ehhez fűzött az önként jelentkező néhány gondolatot. Bizonyára megtette ezt József is, amit Jézus és Mária örömmel hallgattak. . .

Mária és József abban a kiváltságos helyzetben voltak, hogy valahányszor gyermekükkel beszélgettek, mindig imádkoztak. Ha ugyanis az imádság beszélgetés Istennel, akkor ezt kell modanunk a Jézussal való társalgásról is. . . Egyszer Fénélonnak, a híres francia hitszónok püspöknek így panaszkodott egy édesanya: Oly sokszor próbálkoztam már gyermekemmel Istenről beszélni, de nem sikerült. Nem akar hallani Róla. Asszonyom, — tanácsolta a püspök — ajánlom önnek, hogy kevesebbet beszéljen gyermekének Istenről és többet beszéljen Istennel gyermekéről! Mária ebben is példát adott minden keresztény édesanyának.

Neveljétek gyermekeiteket Istennek, tanácsolja szent Ágoston és akkor magatoknak nevelitek. Így lesz, így lehet korunk nyugtalan tengerén családunk Noé-bárcája, amelyben hitet, reményt, szeretetet mentünk és biztos kikötőbe segítjük a holnap nemzedékét.

ZÁRSZÁMADÁS

Szilveszter estére

Régi szokása az embereknek, hogy Szilveszter estéjét, az év utolsó óráit vidám szórakozással töltik. Mindenki igyekszik jókedvre hangolni lelkét és az öröm borával búcsúztatni a múltba ballagó esztendő. Mindezt egyházanyánk nem kifogásolja, hiszen az öröm jó barátja a keresztény embernek.

Mielőtt tehát elbúcsúznak az őesztendőől, amely Isten követségében járt közöttünk, álljunk meg néhány percre és itt az Isten házában próbáljunk válaszolni két fontos kérdésre. Mindenekelőtt arra, hogy mit kaptunk Istentől az elmúlt évben és mit adtunk jómagunk a mennyei Atyának. Az őszinte válasz békét csókol majd szívünkbe és utat nyit az igazi örvendezés számára. Sokan megpróbálkoztak már válaszolni arra a kérdésre, hogy mi az idő? Mi az idő, amely mint valami csodálatos folyam életünket a múlandóság tengerébe hömpölygeti? Nem szándékunk most fölösleges okoskodásokba bonyolódni és ezért érzük be ezzel a válasszal: az idő Isten követe, az örökkévalóság leánya, amely mennyei Atyánk ajándékait hozza számunkra. Így cselekedett az elmúlt esztendő is, nem jött üres kézzel hozzánk. Őlünkbe szórta a természet és a kegyelem sok-sok ajándékát.

Asztalunkra tette a mindennapi kenyeret, megajándékozott a jóllakás örömeivel. Nemcsak a liliomokat öltöztette színpompás ruhába, hanem minket is. Adott egészséget, hogy elvégezhessük munkánkat családjunk, embertársaink szolgálatában. Közelebb vitt terveink megvalósításához, inni adott az élet örömeiből. Szentmisére hívott, bűnbánatra vezérelt, segített megőrizni legnagyobb kincsünket: keresztény hitünket. Sajnos, sokszor mindezt olyan magától értetődőnek tartjuk és elmulasztunk értük hálát mondani. Isten ugyanis csendes adakozó és nem tüntet ajándékaival... Olyanok jótéteményei, mint a levegő, amelyet beszívunk anélkül, hogy gondolnánk rá. Olyanok Isten jótéteményei, mint a víz, melyet iszunk, a föld, amelyen járunk. Ha megrendülne a föld, ha otthonunk, templomunk romba dőlne, úgynevezett akkor éreznénk át igazán, hogy nem olyan magától értetődő a katasztrófák nélküli életünk. Ha dögvész mételyezne a levegőt, ha penészgombák mérgeznék kútjainkat, akkor éreznénk át igazán, hogy mennyi mindent kell megköszönnünk Istennek. Szilveszter estéjén teljen meg szívünk hálával a Gondviselés iránt. Legyünk hálásak az Úrnak, mert féltő, hogy szűkebben mérí majd ajándékait azoknak, akik nem becsülik eléggé... (Prohászka nyomán)

Meglehet, hogy ezek hallatára egyesek azt gondolják magukban:

nekem bizony nincs köszönnivalóm sem Istennek, sem az embernek! Hiszen az elmúlt esztendő annyi bánatot, annyi tövist szűrt szívembe. Mennyit csalódtam az emberekben, saját rokonaimban! Egész esztendőben a betegápolás súlyos keresztje nehezedett vállamra. Aztán megnyílt egy sír és eltemettem azt, akit úgy szerettem. Mit köszönjek és miért adjak hálát Szilveszter estéjén? Vagy talán a rosszat, a szenvedést is meg kell vagy meg lehet köszönni? Ne csodálkozz testvér, ha erre igennel válaszolok! Ha Isten az elmúlt évben válladra helyezte keresztjét, ezzel csak azt bizonyította, hogy erősnek talált és hőssé akart avatni a szent kereszt királyi útján. S valóban az lettél, ha nem estél el, ha nem zuhantál a zúgolódás szakadékába, ha nem dobáltál káromkodó miérteket az égre és most hálaimára nyílik az ajkad. Drága, értékes imádság ez! Egyetlen hálaisten a Golgotán többet ér, mint ezer hálaisten a boldogság hegyén. A sokat szenvedett emberek hálaimája legdrágább gyöngye a földnek. Ezt keresi Istenünk Szilveszterestéjén és angyalaival szedeti össze. . .

Amikor ma este hálát mondunk Isten jótéteményeiért, arról is el kell számolnunk, hogy miként használtuk fel Isten ajándékait. Egy indián legendában olvasom, hogy a Nagy Szellem különös kegyben akart részesíteni valakit. Ezért egy búzamező széléhez vezette és így szólt hozzá: ezek a kalászkok szerencsét hoznak számodra. Minél nagyobb kalászra találsz, annál nagyobb lesz a szerencséd. Arra azonban figyelmeztetek, hogy csak egyszer mehetsz végig a búzamezőn és egyetlen lépést sem tehetsz visszafelé. Az ember elindult és kereste a legnagyobb kalászt. Egyiket sem merte leszakítani, mert abban reménykedett, hogy sikerül még nagyobbat találnia. A búzamező végére érve megdöbbenve tapasztalta, hogy a kalászkok egyre soványabbak. Így aztán üres kézzel lépett ki, mint egy olyan ember, aki eljátszotta a szerencsését. . . Sajnos, sokszor jómagunk is így járunk az idő búzatengerében. Biztatóan integettek felénk az elmúlt évben is a különféle lehetőségek kalászaival és mi nem vettük figyelembe őket. A szeretetnek mennyi aranykalászat tiportuk el hanyagságunkkal, pedig ha összeszedjük, illatos kenyeret süthettünk volna belőlük embertársaink számára.

Gyermekkoromban több éven át nagyszüleinknél töltöttük a Szilvesztert. Drága nagyapám ilyenkor mind az öt unokáját az ajtófélfára mellé állította és megmérte, hány centimétert nőtt az elmúlt esztendőben. Valami ehhez hasonló méretkezelést kell nekünk is végeznünk az esztendő utolsó estéjén. Vajon növekedtünk-e lelkiükben az elmúlt év folyamán? Közelebb kerültünk-e Istenhez, sikerült-e legyőzni, lecsiszolni valamit meglévő hibáinkból? Növekedtünk-e az év folyamán? Egy missziós atya mondotta: legdrágább kincsünk az az idő, amit a szeretet által embertársainknak adunk. . . Sokszor nem is gondolunk arra, milyen gazdagok vagyunk! Szent lehetőség minden

esztendő arra, hogy a szeretet, a jócseiekedetek búzakalászaiból az öröm, a boldogság hófehér lisztjét öröljük.

Egy székely legenda beszéli el, hogy a világ végén végigjárja a föltámadás angyala a temetőket. Aranyos vesszőjével rásuhint a sírokra és életre kelti a holtakat. Csak azokat a sírokat kerüli ki, amelyeknek lakói földi életükben senkit sem szerettek. Ők hiába éltek, nincs miért föltámadniuk. Ez csak legenda, de az már nem mese, hogy az ítélet napján Jézusunk is szeretetünket fogja számonkérni.

Ha pedig Szilveszter estéjén azt kell látnunk, hogy súlyos mulasztások terhelik lelkiismeretünket, hát itt az alkalom, hogy bűnbánatot tartsunk. Az idő azért nagy jótevőnk, mert fájdalomainkat és bűneinket is az elmúlás sírgödrébe temeti. Jótetteink előtt megtorpan, de bűneinket a megsemmisülés sírjába hordja. Milyen jó ezt tudnunk, milyen megnyugtató, hogy meggyónt, megbánt bűneink tulajdonképpen nem léteznek és így tiszta lappal kezdetjük meg az újesztendőt.

1581-ben halt meg Avilai Szent Teréz, a nagy rendalapító és misztikus. Élete forradalmi változások közepette pergett. Amerika fölfedezésével nagyarányú, szociális, gazdasági átalakulás indult meg az európai országok életében. A hitújítás megtörte a kereszténység egységét és a harmincéves háború is előre vetette árnyékát. Ezért a 16. századot méltán hasonlíthatjuk a mi korunkhoz. Szent Teréz azonban minden külső nehézség ellenére töretlen lendülettel végezte munkáját. Az évszázadok időrengetegén is átragyognak biztató szavai: „Semmi se aggasszon, semmitől se féljete! Minden elmúlik, Isten azonban ugyanaz marad. Aki Istent bírja, annak semmi sem hiányzik.”

PARADICSOM-SZIGET

Újévre
Lk 2, 16—21

A híres perzsa hódítóról, Xerxesről olvasom, hogy az egyik döntő csatája előtt megszemléli csapatait. Végignéz kedves katonáin, akiknek arcán a győzelem reménye gyújtogatja fényeit. Mind erős, egészséges ember. Fegyverük, ruhájuk csillog-villog a fölkelő nap fényében. Xerxes örömmel szemléli őket, de hirtelen valami sötét árnyék borul az arcára. Eszébe jut egy megrázó gondolat: vajon bátor katonái közül hányan maradnak ma vérbe fagyva a csatatéren? Ki tudja, hány emberét aratja le a halál? Ez a gondolat úgy megrendítette a királyt, hogy

fejét lehajtva sírni kezdett. Balsejtelmei nem csalták meg, mert a csata végzetes vereséggel végződött a perzsák számára. . .

A most kezdődő esztendő is hasonlít egy olyan csataterhez, amelyen nekünk kell megküzdenünk azért a boldogságért, amit újév reggelén egymásnak kívánunk. Ki tudja, hányan esnek el közülünk ebben a csatában, és kire mosolyog rá a győzelem napja? Az egyik külföldi újság a következő kérdéssel fordult olvasóihoz: mit várnak az újesztendőtől? A százötven válaszoló közül 96-an valami nagy nyereményt, tehát pénzt vártak tőle. Semmi kétség, hogy erre is szükség van. Ám tévedés lenne a pénz és a boldogság közé egyenlőségjelet tennünk. Szeretnénk az újesztendőben közelebb kerülni a boldogság paradicsomához, ahol nem a pénz, hanem Isten a házigazda. Egyházanyánk megmutatja az utat, amely nem más, mint az Úrunk Jézus Krisztus. Őt állítja elénk karácsony ünnepén és az egyházi év folyamán. Az örök élet, a boldogság igéi Nála vannak. A modern világ zűrzavarában Ő az egyetlen igazi világosság és így ma is érvényes szava: aki engem követ, nem jár sötétségben. A televízióban a „A hét” műsorában hallhattunk arról, hogy a különböző budapesti építkezések során gyakran elvágják a föld alatt futó kábeleket. Ezzel komoly károkat okoznak és bosszúságot például a telefon-tulajdonosoknak. Ennél azonban sokkal tragikusabb, ha meggondolatlan építők az emberi lelkekben művelik ugyanezt. Elvágják a hit kábeleit, amelyek Istenhez, Krisztushoz kötnek minket. Nem csoda, ha ennek következtében sötétség borul szívünkre és valami belső űr tátong a lelkekben. Ezt próbálják sokszor a mulandó dolgok élvezetével kitölteni. Az újság, a rádió, a televízió elárasztja nézőit és hallgatóit a kép és hanghullámok áradatával. Egyre újabb szenzációkkal igyekeznek elterelni figyelmünket a boldogság igazi forrásáról: Istenről és önmagunkról. Az emberekbe szinte már beletáplálták az izgalmak, a szenzációk éhségét. Olyan kínálat van a szórakoztató ipar piacán, amilyen még sohasem volt az emberiség történelmében. Ennek ellenére az emberiség mégis boldogtalan.

A mai ember sokat tanul és sokat tud, de aki nem ismeri az Istent, semmit sem ismer. Többet ér minden exakt tudásnál, ha valaki dadogni tud az Istenről. Egy vérszegény hitű modern ember fölkereste a nemrég elhunyt kapucinus atyát: Páter Piót. Jóllehet ragyogó karrier állott az illető előtt, őszintén föltárta lelke éhségét, ürességét. Megvallotta: nem tudok hinni az Istenben. Szerencséje, kedves barátom — válaszolta a Páter —, hogy Isten hisz önben. Hisz benned, hogy a tékozló fiú példája szerint megtalálsz az atyai házba vezető utat. Hisz benned, hogy nem éred be a moslékosvederrel, hanem csatlakozol azokhoz a boldog éhezőkhez, akik elnyerik a jóllakás jutalmát.

Az új év akkor lesz számunkra a boldogság termőtalaja, ha Krisztus

vezetésével a tökéletesség, az életszentség útjára lépünk. Legyünk mélységesen meggyőződve, hogy az új év minden „perce kegyelemmel van átjárva, Jézus szent vérével van megáztatva. Azzal visszaélnünk nem szabad, de elvesztegetnünk sem szabad! S hogy ezt el ne felejtjük, tartsuk szem előtt azt, amit Szent Ambrus a milánói dóm földjével tett. Felvett belőle egy maroknyit, megnyomta és íme, vér folyt belőle. Nézzétek, híveim, milyen szent ez a föld: vértanúk vére szivárog belőle!” (Prohászka) Az idő is hasonlít a vértanúk által megszentelt földhöz. Krisztus vére öntözte, az isteni élet humuszává tette. Azért adja nekünk, hogy jól fölhasználjuk, termékenységre bírjuk és szeretetünk gyökereivel belé kapaszkodjunk. Így leszünk és így lehetünk boldogságot termő föld magunk és felebarátaink számára. Mert az ember nem lehet egyedül boldog. Boldogságunknak mások boldogítása az ára.

Nem a mesében, de a valóságban élt egyszer egy dúsgazdag ember. Mosolygós képű, pocakos öregúr, többszörös milliomos. Merő szórakozásból sokat adakozott és szeretett a bőkezű patrónus színeiben feszíteni. Egyszer az a különös ötlete támadt, hogy megalapítja a boldog emberek országát. Valahol a Csendes-óceánon igen kedvező éghajlat alatt egy szigetet vásárolt. Magas falakkal vétette körül, hogy elválassza a külvilágtól ezzel a fölirattal: Szerencsétlen, boldogtalan embernek erre a szigetre belépni tilos! Csúpa gondtalan emberekkel népesítette be a boldogok országát. Nyugalmazott tisztviselőkkel, agglégényekkel és vénkisasszonyokkal. Pompás lakosztályokban helyezte el őket és teljes ellátást, kényelmet biztosított számukra. A térképen Paradicsom-sziget néven jelölték meg ezt a boldogságra ítélt helyet. A valóság azonban hamarosan rácaffolt erre a névre. A sziget ugyanis néhány hónap alatt valóságos pokollá változott. Az ide költözött emberek kizárólag a saját érdekeikkel és boldogságukkal törődtek, egymást figyelembe sem vették. Ebből éles ellentétek támadtak, tettelegességekre is sor került, gyilkosság is történt. Mindenük megvolt, úsztak az anyagi jólétben, de mégsem lettek boldogok. Vajon miért nem? Mert hiányzott életük-ből a boldogságot termő szolidaritás, a szeretet... (Godin abbé: Kovász a kenyérbén.)

Ha a következő esztendőben ezt a szeretetet osztogatjuk, akkor újévi jókívánságunk nem lesz üres formaság. Az idő tengerén megtaláljuk majd azt a Paradicsom-szigetet, ahol az igazi örvendezés virágai nőnek. Legyen tehát újévi programunk a mindig vidám Asszisi Szent Ferenc szép imádsága:

Uram, tégy engem a te békéd eszközévé! Engedd, hogy szeretetet vigyek oda, ahol a gyűlölet lakik!

Add, hogy bocsánatot vigyek oda, ahol megbántanak!

Add, hogy reményt gyűjtsak a kétségbeesettek szívében!

Add, hogy fényt vigyek oda, ahol a sötétség tanyázik.
Add, hogy örömet vigyek a gond és aggodás szomorú rabjaihoz!
Uram, tegyék engem a te békéd eszközévé!

TE VAGY SZERETETT FIAM!

Jézus keresztsége
Lk 3, 15—16

A televízió népszerű műsorai közé tartozik az ötszemközti beszélgetés egy-egy neves személyiséggel. Mindennek szem- és fültanúja a nézőközönség többmillió tábor. Sokszor igen értékes az ilyen beszélgetés és sokat tanulhatunk belőle. A mai evangéliumban Jézus megkeresztelését is egy ilyen ötszemközti beszélgetéshez hasonlíthatjuk. Mennyei Atyánk bemutatja Fiát a világnak. Nemcsak bemutatja, hanem szinte beleállítja a földi élet forgatagába. A csöndes názáreti évek után megjelenik az élet zajos színpadán, hogy az emberiség nézőközönsége előtt megbirkózzék az emberi dráma súlyos problémáival. Nem egyéni akcióról van itt szó, nem kudarcba fulladó emberi próbálkozásról. Jézus nem hasonlítható Sziszifuszhoz, aki eredménytelen küzdelmet folytat az ellenséges hatalmakkal. Benne olyan valaki áll közénk, akinek minden hatalom megadatott, mert Isten szeretett Fia, akiben kedve telik.

Ez az ötszemközti beszélgetés ma is folytatódik azok számára, akik nem kapcsolják ki az evangélium televízió készülékét. Hiszen mennyei Atyánk azért küldte hozzánk Fiát, hogy minden idők minden embere számára utat mutasson. Jézus azért jött és maradt közöttünk, hogy mindenkor meginterjúvolhassuk. A mai világban különösen nagy szükségünk van a vele folytatandó párbeszédre. A technika, a tudomány roppant fejlődése ellenére igen sok ember számára az élet teljesen érthetetlen és értelmetlen jelensége a világnak. Ezt a szemléletet próbálta megfesteni a neves író, Albert Camus *Pestis* című regényében. Az afrikai Oránban kitör a pestisjárvány. A várost teljesen elzárják a külvilágtól. Az orvosok, a betegápolók mindent elkövetnek a járvány megfékezésére. Az egyik nap egy nyolcéves kislány haldoklik. Dr. Rieux az orvos és Paneloux, a pap állnak mellette. Valamiképpen azt is szeretnünk kell, amit nem értünk — mondja a lelkiatya a tehetetlen orvosnak. Ő azonban ingerülten így válaszol: nem, atyám, nekem egészen más elképzelésem van a szeretetről. Halálom percéig megtagadom egy olyan világ szeretetét, ahol megkínózzák az ártatlan

gyermeket. . . Ó, doktor, válaszolja a pap, — ön nem tudja, hogy mi a kegyelem! Valóban nem tudom, de nem akarok erről vitatkozni. Dolgozzunk együtt valamiért, ami az imádságon és káromkodáson túl is egyesíthet minket!

Ez a szomorú történet is azt tükrözi, hogy „a mai ember tanácstalan helyzetben van. Tanácstalanok a fiatalok, akik nem találják többé az élet értelmét. Tanácstalanok a szülők, akiknek nevelése csődöt mond ultramodern gyermekeikkel szemben. Tanácstalanok a politikusok, akiknek nincs már elképzelésük a Nyugat szerepéről. Tanácstalan az egész irodalom.” (Walter Nigg)

Ilyen körülmények között itt az ideje, hogy keressünk egy válaszolni tudó embert. Hiába mosolyognak le minket keresztényeket, hiába próbálnak múzeumokba utasítani, mégis mi vagyunk a modernek, mert nekünk van egy válaszoló emberünk. Nem sárguló papírlapokon, nem a színházak deszkáin, nem a konferenciák bábeli zűrzavarában, hanem egyháza választott népe körében találunk rá. A mi emberünk Jézus Krisztus és kérdéseinkre csak ő tud igazán válaszolni. Ibsen Henrik A nép ellensége c. drámájában mondja: „Az ember nem lesz automatikusan emberré azáltal, hogy úgy néz ki, mint egy ember. . .” Az igazi emberséget, az igazi emberi magatartást meg kell tanulnunk Jézus Krisztustól. Íme az ember — mondotta róla nemcsak Pilátus, hanem mennyei Atyánk is a Jordán partján. Ami ott történt, az csak kezdete volt annak a háromfelvonásos drámának, amelyben Jézus szembenézett a szenvedéssel, a halállal és a föltámadással. Nemcsak szembenézett, hanem megbirkózott velük. Nincs az emberi élet keresztútjának olyan állomása, amelyet Jézus elkerült volna. Magára vállalta az ártatlan szenvedők „sorscsapásait”. A szenvedés nagy miértje az ő szívébe is beleszúrta töviseit. Igaz, minden idők nagy gondolkozói biroka keltek a szenvedés problémájával. Igyekeztek földérinteni okait és valami álláspontot kialakítani vele szemben. Sajnos, nem sok eredménnyel! A szenvedés titkát értelmünk lámpásával nem lehet földérinteni. Nincs százszázalékos, racionális megoldás. S ami a legmegdöbbentőbb, az isteni bölcsesség birtokosa, Jézus sem adott választ a rossz, a szenvedés miértjére. A szenvedést meghagyta titoknak, de saját példáján mutatta meg, hogy nincs ellentétben Isten szeretetével.

Dr. Rieux megrendülve áll a haldokló kisfiú ágya mellett és kegyetlennek minősíti azt a világot, amelyben ártatlan gyermeket megkínóznak. Mi is megdöbbenne állunk a keresztfa alatt, ahol az ártatlan Istenembert megkínózzák. Fejcsóválva emlékezünk az Atya szavaira: Ez az én szeretett fiam! Hát ha szeret, akkor miért engedi szenvedni? Megrendülésünket még csak fokozza a haldokló Krisztus kiáltása: Istenem, Istenem, miért hagytál el engem? Nem csoda, ha szenvedé-

seink tengerében fuldokolva mi is arról panaszkodunk, hogy elhagyott minket az Isten. Milyen nehéz ilyenkor hinni jóságában! Mily nehéz ilyenkor követni Jézus példáját és a látszólag elhagyó Isten kezébe ajánlani lelkünket! Ezt csak azok tudják megtenni, akik a hit szemével nézik a nagypénteki eseményeket.

Jézus esetében ugyanis megmutatta Isten, hogy milyen nagy érték rejlik a szenvedésben és utána mi következik. A szeretett Fiú diadalmasan emelkedik ki a szenvedés és a halál éjszakájából. Ragyognak sebei, mint engedelmességének és emberszeretetének fényes bizonyítékai. Mindig Istennek tetsző, amikor az értelmes ember belátás alapján kijelenti: hiszek Istenben! Ám a hit akkor emelkedik a legmagasabb csúcsra, amikor minden elsötétül körülöttünk és minden jel arra mutat, hogy elhagyott minket az Isten. Az ilyenkor akart és megvallott hit a kegyelem legszebb győzelme bennünk. Erre céloz a költő is, midőn így énekel:

Hiszek hitetlenül Istenben,
Mert hinni akarok,
Mert sohse volt még úgy rászorulva
Sem élő, sem halott.

Isten, Krisztus, Erény és sorban
Minden, amit áhitok
S miért áhitok? — ez magamnál is
Oh, jaj, nagyobb titok.

(Ady Endre)

Mire való tehát a szenvedés? Hogy ott is hinni akarjunk Isten szeretetében. Hogy hitünk fölébe kerekedjék büszke értelmünknek. Hogy szeretetünk győzzön és szolgálatába állítsa a rosszat. Hogy Istennek bennünk is kedve teljék. Hogy, ahonnan Megváltónk dicsőséges föltámadását láttuk, onnan nekünk is föltámadásunk legyen.

A TUDÓSOK HÓDOLATA

Vízkereszt
Mt 2, 1--12

Aki figyelő lélekkel hajlik az élet bölcsője felé, hamarosan rádöbben arra az igazságra, hogy nagy dolgok mindig csendben születnek. Hangtalanul növekszik a magzat az anyaszív alatt. Csendben nyílnak a virágok, csendben öltözik föl szívünk is a szeretet köntösébe. A természet arcán valami csodálatos nyugalom tükröződik. Nem siet, nem kapkod, nem fél, hogy elkésik. Csendes munkás az Isten és a csend táptalajába veti el lassan hangosodó üzenetét. Ezt tette Betlehemben is, midőn egy csendes éjszakában, egy gyermeki szív piros harangjával kongatta lelkünkbe szerető üzenetét. Ennek hallatára énekelnek az angyalok, mert az ég nem tudja elviselni a föld hallgatását. Jönnek a pásztorok, hogyne jönnének, mikor angyali jelenés gyűjti meg szívünkben a hit világosságát. Ma pedig azokat a bölcseket ünnepeljük, akiket messzi keletről egy csillag vezetett Betlehembe. Nem fényes angyal, csak egy csillag. Igaz, hogy valami különleges csillag, amilyet még sohasem láttak. Nekik azonban éppen azért, mert bölcsek voltak, ez a jeladás is elegendő volt az induláshoz. Isten úgy gondolta, hogy akik nap mint nap olvassák a csillagos ég, a természet nagy könyvét, azoknak ez a jel is elég lesz, hogy elinduljanak Betlehem felé...

A napkeleti bölcsek, a mágusok hódolatában a tudósok, a tudomány tisztelgését kell látnunk Teremtőjük előtt. Hiszen Jézus nem csupán Máriának és Józsefnek, nemcsak az angyaloknak és a pásztoroknak született, hanem mindenkinek. A tudósoknak is. Igaz, hosszú utat tettek meg a napkeleti bölcsek, mert az értelem, a tudomány útja mindig hosszabb, mint a gyermeki hité. Sőt azt kell mondanunk, hogy mindig van egy olyan szakasza a tudós kutatásnak, ahol a legragyogóbb elme is segítségre szorul. Ha az Isten nem ragyogtatja föl a bölcsek előtt kegyelmének csillagát, akkor sohasem találunk Betlehembe. Aki túlbecsüli az értelem teljesítőképességét, aki tudományos módszerekkel akarja megtalálni az Istent, az Ikaruszként hull vissza a délibábos égből.

Sajnos, az elmúlt században sok tudós úgy vélekedett, hogy a tudomány elzárja az Istenhez vezető utat. Megmámorosodva a kezdeti sikerektől, néhány tetszetős föltevés délibábjától megigézve, egyesek azt állították, hogy korunk bölcseinek semmi keresnivalójuk sincs Betlehemben. A hitetlen tudomány lelkes prédikátora Ernst Häckel például ezt írta Welträtsel c. könyvében: „A római egyházszervezet

büszkén pompázó épülete, a csálhatatlan dogmák fellegvára kártyavárként dől össze. Egész könyvtárakra menő egyházi bölcsesség és korcs tudomány omlik és oszlik semmivé, midőn a fejlődéstan napjával bevilágítunk...” Így szónokoltak sokan az elmúlt században és ma is folytatják ezt mindazok, akik azt hiszik, hogy Isten tagadása a haladó gondolkodás ismérve.

Ma már egyre többen fölismerik, hogy a tudományt nem lehet fügefalevélnék használni a hitetlenség elrejtésére. Az előbb említett könyvről méltán írta egy neves bölcselelő, Paulsen: „Hogy egy ilyen könyv megjelenhetett, hogy megírták, kinyomtatták, megvették és olvasták egy olyan országban, amely egy Goethével, Kanttal és Schopenhauerrel dicsekedhet, ez igen fájdalmas dolog.” Igaz, vannak manapság is, akik a régi nótát fújják és nem követik a napkeleti bölcseket. Sokan azonban fölismerik, hogy „a tudomány vallás nélkül sánta, a vallás pedig tudomány nélkül vak.” (Einstein) A napkeleti bölcsek azért indultak Betlehembe, mert fölismerték, hogy „a világmindenség inkább nagyszerű gondolathoz, mint géphez hasonlít.” (Jeans) A szellem nem betolakodóként jelenik meg az anyagi világban, hanem mint az anyag ura és alkotója. Idézhetnők Max Planckot is, aki ezeket írja: „Mind a vallás, mind a tudomány rászorul az Istenbe vetett hitre. A különbség csupán az, hogy a vallás Istennel kezdi gondolatörát, a tudomány pedig azzal végzi. A hívő számára Isten az alap, a tudós számára Isten a tudomány koronája... A vallás és a tudomány nem zárják ki, hanem kiegészítik egymást.”

A napkeleti bölcseknek hosszú utat kellett megtenniök, hogy megláthassák a Messiást. Jeruzsálem, ahol érdeklödni kezdenek az újszülött király után, mindössze egyóra járásra van Betlehemtöl. Lakói azonban mégsem indulnak el, hogy kövessék a bölcseket. Talán azért nem, mert Heródes király rossz néven venné látogatásukat. Milyen szomorú, hogy a föld hatalmasai sokszor eltorlaszolja a Betlehembe vezető utat. Sokan nemhogy keresnék, inkább menekülnek Isten elöl. Méltán írja egy neves bölcselelő: „Ha hitünk tanításait a Pythagoras-tételből vagy más matematikai törvényből lehetne levezetni, akkor is akadnának, akik ezeket a számtani törvényeket kétségbe vonnák.” Mindebböl természetesen nem akarjuk azt következtetni, hogy a hívő magatartás csupán értelmi meggyözödés müve. Akaratunkat a kegyelemnek kell megmozgatnia, hogy elinduljunk Betlehem felé.

A beduin törzsek között érdekes szokást figyeltek meg. Amikor elfogy a vizük, lóra ülnek és elindulnak vizet keresni. Széles láncot alkotva haladnak előre, de csak annyira távolodnak el, hogy láthassák és hallhassák egymást. Ha aztán valamelyikük vízre, forrásra bukkan, int közelebbi társának és ezt kiáltja: gyere! A jó hírt tovább adják az egész társaságnak és közösen örvendeznek a megtalált víznek. A mai

napon a napkeleti bölcseket ünnepeljük, akiket hitük és tudományuk vezet Jézushoz, az élő vizek forrásához. A távoli messzeségből is felénk intenek és hívnak: jöjjetek utánunk!

TEGYÉTEK, AMIT MOND!

2. évközi vasárnap
Jn 2, 1—12

Az Úr Jézus Galileában kezdte meg nyilvános működését. Ebben a megvetett tartományban csendült fel először a messiási örömhír: elközelt az Isten országa. A Genezáreti-tó közelében, a szelíd dombok lankáin mondotta el hegyi beszédét, amelyben boldogságot ígért követőinek. Méltán nevezte Keresztelő János vőlegénynek, aki az emberiségnek egy új élet boldogságát hozza. Ez a hasonlat nem új az üdvösség történetében. Isten már akkor eljegyezte magát az emberiséggel, amikor „istenarcú” lénynek teremtette. Ezt a szeretet kapcsolatot még szorosabbra fűzte, midőn a Sinai-hegyen lelki házasságot kötött az Ószövetség népével. Ez a szövetség akkor lett teljessé, midőn az Ige ember is lett és miköztünk lakozott. Jézus Krisztusban emberi természetünk szent házasságra lépett az istenséggel, hogy ezáltal mi is a legszorosabb életközösségre léphessünk Istennel. Nem véletlen tehát, hogy szeretetének kiárasztását, csodáinak sorozatát egy lakodalom alkalmával kezdte meg. A kánai menyegzőn Ő az igazi vőlegény, aki túlaradó szeretettel fordul a menyasszonya: az isteni életre meghívott emberiség felé.

Szinte biztosra vehetjük, hogy a Szűzanya és Jézus rokonságban állt a fiatal párral. Meghívásuk és annak elfogadása elsősorban ezzel magyarázható. Jézus sohasem tolakszik. Várja meghívásunkat, várja, hogy megnyissuk előtte szívünk ajtaját. Ha ezt megtesszük, nem utasít vissza. Ezért ment el a kánai menyegzőre is. Nem világtól elforduló aszkéta ő, aki megveti az élet örömeit. A régi keleti világban a lakodalom az emberek legnagyobb ünnepei közé tartozott. Sokszor egy teljes hétig tartott a mulatság. Ünnepi menetben vitték a menyasszonyt a vőlegény házába és a mulatságba nemcsak a rokonság, hanem a falu egész népe bekapcsolódott. A vendégek egymást váltották. A keleti ember híres a vendégszeretetéről és így mindenki tárt ajtókra talál. A vendégek természetesen nem jöttek üres kézzel. Pénzt, ételt, italt hoztak ajándékkul. Nem véletlen, hogy a lakodalomnak arám neve: milititha, azaz borünnep. Ez azonban korántsem

jelentett részegeskedést. A keleti ember mértéktartó az ivásban. Így történt ez a kánai lakodalomban is. A városka valószínű azonos a ma Kefr-Kenna nevű településsel, kb. 9 km-re Jeruzsálemtől. A vendégek jókedvűen szórakoztak és itták a bort, ami megvidámítja az ember szívét. Ám ennek a lakodalomnak nem a bor adta meg vidám hangulatát. Az ifjú pár elsősorban annak örült, hogy Mária és Jézus is megosztották örömeiket. Mindez természetesen nem történt véletlenül. Az Úr Jézus azért is tisztelte meg jelenlétével ezt a házasságkötést, hogy új tartalommal töltsön meg minden házasságot. Arra figyelmeztet, hogy a házassági szövetségben jómaga akar a „hatalmas harmadik” lenni. Az emberi szíveket csak ő tudja egybekötni örökre szóló szeretettel.

Az Úr Jézus magával hozta tanítványait, de az ajándékról úgy látszik megfélekedezett. A szegénységet választotta útítársául és mióta elhagyta Názáretet, sokszor nem volt hová lehajtania fejét. Szegénysége azonban nem sejtett gazdagságot takart, amely most megnyilvánult a vendégsereg előtt. A jó asszony mindig észreveszi a bajt és résztvevő szívvel fordul a szűkölködő felé. Nem csoda tehát, ha Mária elsőnek veszi észre a lakodalmas ház zavarát. Elfogyott a boruk, és emberileg lehetetlen gondoskodni gyors pótlásáról. Ezért Mária fiához fordul segítségért.

Első hallásra szinte érthetetlen, hogy Jézus visszautasítja édesanyja kérését. Ezt azzal indokolja, hogy még nem jött el az ő órája. Mit jelentsen ez? Egyszerűen azt, hogy Jézus életútja átgondolt tervek szerint vezet a megváltás csúcsára. Jézus nem akarja megváltoztatni az Atya tervét, mely későbbi időpontra tette fia megdicsőülésének óráját. Ám Isten terveiben mindig van annyi hely, ahol az emberi kérések behatolhatnak. Isten mindig úgy készíti el terveit, hogy az emberi kérések módosíthatók, illetve siettesek, előbbre hozzák a beteljesülés óráját. Ez történt a kánai menyegzőn is. A mennyei Atya Jézus órájának eljövételét most Mária kezébe tette. Mindezt megsejthette Mária és azért parancsolta a szolgáltnak: tegyétek meg, amit mond! Azok engedelmességek és nem bánták meg. A hat kőkorsó vize Jézus szavára borra változott. Mégpedig nem akármilyen borra! Nem csoda, ha a násznagy szemére veti a vőlegénynek, miért rejtegette mostanáig a jó bort?

Amit Jézus ad, az mindig a legjobb. Nem vitás, hogy a gonosz léleknek, a bűnnek is megvan a maga ajándéka. Sokszor édes a bűn, élvezetet és gyönyört kínál, de a végén jön a kiábrándulás, az undor és a csömör. Jézus ajándékaival másképp vagyunk. Először nem értjük és nem érezzük édességét. Ám, ha elfogadjuk, egyre inkább megédesíti életünket. Jézus bora, Jézus öröme olyan ital, amely sohasem fogy el

hívei asztaláról. Nem az undor és csömör, hanem a szomjúság boldogságát ajándékozta nekünk.

Igy kezdte meg Jézusunk csodatetteinek sorozatát, így nyilatkozta ki először isteni hatalmát. Egy örömmünneppel kezdte meg azt az életutat, amely a Golgotára vezetett. Mindkettőre elkísérte édesanyja, Mária. Ezzel is kiérdemelte, hogy a Völegény menyasszonyának, az egyháznak is édesanyja lehessen. Alfonz, Arragónia egykori királya nagyon szerette édesanyját, Lucillát. Ezt azzal is bizonyította, hogy mindenki kérését teljesítette, aki édesanyja pártfogását kérte. Valaki egyszer közvetlen akart bejutni a királyhoz. Az udvarmester figyelmeztette: Ó, te szerencsétlen ember! Miért térsz le arról az útról, amely biztosan céldhoz vezet? Valahogy így vagyunk mi is Máriával. Jézusunk azt akarja, hogy az ő anyai pártfogásával járuljunk a kegyelem trónusához. Isten belevonta Máriát üdvösségünk szerzésébe, ezért mi sem hagyhatjuk ki belőle. Csatlakozunk tehát Eudes Szent János-hoz, aki ezt vallotta: „Ha ismernék valakit a világon, aki Máriát nálam jobban szereti, azonnal fölkeresném, ha mindjárt száz mérföldet kellene is gyalogolnom, hogy megtanuljam tőle Máriát jobban szeretni.” Tegyük meg ezt mi is, hogy az isteni élet lakomáján ne hiányozzon asztalunkról a kegyelem itala.

JÉZUS BEMUTATKOZIK

3. évközi vasárnap
Lk 1—4, 4, 14—21

Az evangélium harmadik szerkesztője szent Lukács, Pál apostol munkatársa, akit egyik levélben kedves orvosnak nevez. Műveltségéről tanúskodik az általa szerkesztett evangélium szövege, amelyet a szentpáli igehirdetés alapján készített. Mint a görög műveltség birto-
kosa, jól ismerhette a képzelt istenek életével foglalkozó vallásos hit-
regéket. Midőn jómaga is tollat ragad, hogy Jézus tanítását írásba foglalja, hangsúlyozni kívánja: nem meséket mondok, hanem a Szentlélek sugallatára köztünk végbement eseményeket. Igaz, hogy ő nem tartozott Jézus tanítványai közé és nem lehettek személyes tapasztalatai. Ám gondosan fölkutatta a forrásokat és azoktól szerezte értesüléseit, akik kezdettől fogva fül- és szemtanúi, valamint hirdetői voltak Jézus életének és tanításának.

Jézus számos meglepetést okozott szavaival, tetteivel és egész földi életével. Ezzel is hangsúlyozni kívánta: Isten másként létezik, másként

gondolkozik, másként cselekszik, mint mi, emberek. Közismert dolog, hogy az ószövetségi jóvendölések szerint a Messiás test szerint Juda törzséből, Dávid családjából származott. Ebben az országrészben épült fel Jeruzsálem, az ország fővárosa, amely oly nagy szerepet játszott az ószövetségi nép életében. Itt emelkedett magasba a templom, Isten hajléka az emberek között. Ezért találta mindenki természetesnek, hogy Keresztelő János is Judeában kezdte meg nyilvános működését. Itt történt Jézus megkeresztelkedése is a Jordán folyóban. Mennyei Atyánk ígéretéhez híven Judea földjén mutatja be a Messiást választott népének. Ez az én szeretett fiam, akiben kedvem telik.

A Szentlélek innen Judea sivatagába vezet, ahol negyvennapos böjttel és imádsággal készül nyilvános működésére. Mivel azonban Isten nem személyválogató, ezért a Szentlélek visszavezeti Jézust a sokak által megvetett szülőföldjére, Názáretbe. A Szentírás kifejezése szerint az Isten Lelke vezeti Jézust. Hitünk tanítása szerint az Atya és Fiú szeretete a Szentlélekben személyesül meg, az isteni személyek benne szeretik egymást. Jézusnak tehát minden szavát és tettét a Szentlélek, azaz a szeretet vezérli. Vajon ki dicsekedhet közülünk azzal, hogy mindig a szeretet vezérli? Hányszor de hányszor a dicsőség, a hatalomvágy, az érzékiség tetteink rugója. Mily átváltozás történik azonban életünkben, ha átengedjük életünk, szívünk irányítását a szeretet Lelkének! Vajon az apostolok, vértanúk, szentek kinek köszönhetik nagyszerű eredményeiket, mi adott nekik erőt ragyogó hőstetteik véghezviteléhez? Az egyszerű halászmestereket ki tette az emberiség tanítóivá? Nemde a Szentlélek pünkösdi ajándéka gyújtotta meg bennük a zsenialitás tűzét. Ő csinált a vámos Lévíből Szent Máté apostolt, az egyházüldöző Saulból Szent Pált, Simonból Pétert, a bűnös Magdolnából Szent Magdolnát, a jobb latorból szent rablót. Nem csupán a természetes tehetségek kibomlása ez, hanem az új szívet teremtő Szentlélek remeklése.

Két jóbarátról olvasom, hogy ellátogattak egy ékszerüzletbe. Eléjük tették a csillogó drágaköveket és köztük megpillantottak egy fénytelen kődarabot. Hát ez hogy kerül ide, kérdezték az eladótól? Ő válasz helyett tenyerébe szorította a követ és néhány perc múlva ismét kinyitotta. Ekkor az ímént még fénytelen kő az opált jellemző színekben tündökölt. A kéz melege elegendő volt ahhoz, hogy szivárványos fényeket csaljon elő a holt anyagból. Mennyivel inkább megteheti ezt szívünkkel a Szentlélek Isten!

Az ószövetségi Izraelnek csak egyetlen temploma volt Jeruzsálemben. Az egy Isten egy templom hangsúlyozásával akarták elkerülni a többistenhit veszedelmét. Emellett minden településben imaházat, zsinagógát építettek. Itt jöttek össze szombatunként a község lakói közös imára és szentírásolvasásra. Jézusunk ezt az alkalmat is föl-

használta igehirdető gyakorlatában. Semmi meglepő nem volt tehát abban, hogy hazatérve Názáretbe, Máriával együtt elment a zsinagógába. Nemcsak elment, hanem a szentírásolvasásra is jelentkezett. Jól ismerte mindenki, hiszen itt élt és dolgozott harminc éven keresztül. Egyszerűen csak az ács fiának nevezték. Senki sem sejtette, hogy az Isten Fiát tisztelhetik polgártársuknak. Jézus most elérkezettnek látta az időt, hogy letörlessze a bemutatkozás adósságát. Izaiás próféta Messiásra vonatkozó szövegét olvassa fel: „Az Úr Lelke rajtam, ő kent föl engem, hogy örömhírt vigyek a szegényeknek”. A hallgatóság számára nem voltak ismeretlenek ezek a sorok. A zsidó nép egész történelmét áthatotta a Messiás-várás izgalma. Mindig büszkén és szívesen gondolt erre. A rövid felolvasás véget ért. Jézus leült és minden szem rásegeződött. Kíváncsian várták, hogy az egyszerű ácsmester miféle magyarázatot fűz a próféta ihletett szavaihoz? Hiszen ő nem látogatta a jeruzsálemi rabbiképző iskolát. Vajon mit mondhat Mária fia a Messiásról? Sokan talán a fülüknek sem hittek, amikor Jézus kijelentette: „Ma beteljesedett az írás, amit ímént hallottatok.”

Régen elhangzottak már Jézus szavai a názáreti zsinagógában, de ez a csodálatos „ma”, a beteljesülés lehetősége azóta is itt leselkedik a jelenben. Jézusunk nem azért jött a földre, hogy néhány röpké év után végérvényesen eltűnjék az emberiség életéből. Jézus nem azért szólalt meg, hogy egyszer s mindenkorra elhallgasson. Jézus nem azért hozta el az Atya üzenetét, hogy a feledés szemfödőjével letakarjuk. Jézus nem azért hozott szabadulást a bűn rabjainak, hogy továbbra is szolgátságban éljünk. Jézus nem azért hozta közénk csodálatos kincseit, hogy továbbra is szegények maradjunk. Jézus nem azért gyűjtötte meg a világ világosságát, hogy a vakság sötétjében tengődjünk. Jézus azért ment el Názáretbe, hogy hozzánk is eljöhessen. Jézus azért mutatkozott be szülőfalujában, hogy az idők végéig minden községben bemutatkozhasson. A lelkipásztort is azért küldi közétek, hogy az izaiási jövendölés beteljesedjék. Jézus a mi honfitársunk, falubelink akar lenni. Ha azt tapasztalja, hogy Tőle várjuk igazi gazdagságunkat, ha azt látja, hogy örülünk ajándékainak, hogy lerázzuk bűneink bilincseit, ha a szeretet lesz életünk motorja, akkor mi is meghallhatjuk szavait: Beteljesedett az írás, amit az ímént hallottatok.

AZ ELŰZÖTT JÉZUS

4. évközi vasárnap
Lk 4, 21—30

Életünk során gyakran megtörténik, hogy első benyomásaink megváltoztatására kényszerülünk. Találkozunk valakivel és egy röpké pillantás elegendő olykor, hogy fölébressze rokonszenvünket. Nem is tudjuk, hogy miért, hiszen ki ismeri közülünk saját szívének rejtelmét? Ki tudná pontosan megválaszolni a létünk mélyéből föltörő vonzalmak miértjét? Nemegyszer megtörténik, hogy ezek az ösztönös érzések hajótörést szenvednek a valóság szirtjein. Álmaink, képzeletünk minden szépségét ráhímezzük egy-egy személyre, de aztán... Igen, aztán fölgyúl értelmünkben egy fájó ismeretsugár, kemény öklével arcunkba vág egy szomorú tapasztalás és széttépi első benyomásaink színes szőttését.

Valami ehhez hasonló cseményről tudósít a mai evangélium. Jézus bemutatkozik a názáreti zsinagógában, Izajás szavait idézve kijelenti, hogy a prófétai jövendölés az ő személyében beteljesült. Az ember azt gondolná, hogy ez a bejelentés valami kimondhatatlan örömet, ujjongást fakaszt a hallgatóság lelkében. Ezt az örömet még csak fokoznia kellene annak a ténynek, hogy a jövendölés beteljesítője, a megígért Messiás az ő falujuk szülötte. Mily kitüntetés ez a megvetett Názáret számára! Mindez oly szép, hogy igaz sem lehet. Jézus azonban oly határozottan állítja, oly magasztos ígék áradnak ajkáról, hogy sokan hisznek benne. Am az első benyomás hamvasságát hamarosan elmossa a nyomában föltámadó kétely. Vajon Mária fia, ez a közönséges ácsmester lenne a megígért Megváltó? Könnyű ilyesmit állítani, bárki megtehetné közülünk. Nekik azonban bizonyítékok kellenek. Igaz, hogy a sok a mendemonda arra vonatkozólag, hogy Jézus itt is, ott is csodákat tett. Így például a szomszédos Kafarnaumban. Miért nem tesz ilyesmit Názáretben is? Hogy valaki kiváló muzsikus, azt elsősorban muzsikájával bizonyíthatja. Hiába állította volna magáról például Beethoven, hogy kiváló zeneszerző, ha nem bizonyítja ezt nagyszerű szimfóniáival. Ha Jézus valóban a megígért Messiás, mutassa meg hatalmát, bizonyítsa isteni küldetését! Am a csodajelek most elmaradnak. Egyetlen názáreti sánta sem gyógyul meg, egyetlen vak sem nyeri vissza látását, egyetlen názáreti lakodalmon sem változik át a víz borrá. Helyette Jézus keményen megfeddi Názáret lakóit hitetlenségük miatt. Figyelmezteti őket, hogy a próféták sem tettek mindenhol csodát. A nagy éhínség idején Illés próféta is csak a szareptai özvegy lisztjét és olaját szaporította meg. Elizeus pedig a sok bélpoklos közül csak a szír

származású Náámánnak adta vissza, illetve eszközölte ki Istentől egészségét. Ezek hallatára haragra lobbantak hallgatói és kiűzték Jézust a zsinagógából, a városból azzal a szándékkal, hogy valamelyik szakadékbba taszítsák. Mivel pedig Jézus szenvedésének órája még nem érkezett el, tervük nem sikerült. Jézus eltűnt előlük.

Erről számol be a mai evangélium és ezzel prologusszerűen jelzi Jézus drámájának végső kimenetelét. Názáret lakói megbotránkoztak magatartásán, de ti ne botránkozzatok meg, ha Názáret lakóinak védelmére kelek. Próbáljuk csak megérteni ezeket az egyszerű embereket. Gondoljunk arra, hogy Jézus hosszú évekig élt közöttük, de ezen idő alatt semmi rendkívülit nem tapasztaltak magatartásában. Nem szerepelt a zsinagógában és egyetlen csodát sem cselekedett. Legkisebb jelét sem adta isteni küldetésének. Most pedig rövid távolléte után hazajön és azt kívánja, hogy Messiás-királyként köszöntsék. Bocsáss meg Jézusunk, ha azt mondjuk, rossz politikát folytattál és szinte magad idézted föl ezt a botrányt! Bocsásd meg Uram, ha védelmembe veszem Názáret lakóit és megkérdem tőled: miért tetted ezt velük? Jézus természetesen válaszol kérdéseinkre és ezzel engem ültet a vádlottak padjára.

Amit Názáretben és másutt cselekedtem, annak jövőbe mutató, azaz profétikus jelentése van. Az emberek üdvözítését, tanításomat, kegyelmeimet emberekre bízom. Papjaim, híveim az idők végezetéig járják a világot és az evangélium világosságát kínálják mindenkinek. Én azonban csak az Ige kenyerét és az Eucharisziát bízom rájuk, de nem adtam át nekik a csodatevés intézményesített hatalmát. Igaz, hogy alkalmasszerűen csodák is kísérik egyházam életét. Ezek azonban csak kivételek és nem tartoznak az evangéliumi küldetés hétköznapijaihoz. Az egyházat földi zarándokútján elkíséri a Szentlélek, Ő gondoskodik arról, hogy ki ne aludjon kezében az igazság lámpása. Apostolaimat, papjaimat, híveimet nem azzal bízom meg, hogy csodákat tegyenek, hanem hitet ébresszenek, hogy tanítsanak és szeretetükkel tanúskodjanak rólam. Ezért nem tettem csodát Názáretben és nem teszek csodákat Isaszegen sem. Hiszen, ez a falu az én falum is. Itt születek meg gyermekeitekben a keresztség alkalmával. Itt születek meg minden szentmisében a fehér ostyában. Itt jövök hozzátok minden szentáldozásban. Igen, eljövök hozzátok, de nem azért, hogy elzavarjatók. A lelkipásztortól többször megkérdem: hogy érzi magát községünkben? Erre én ezt szoktam válaszolni: jól érzem magamat, mert eddig egyetlen szódásüveget sem vágta a fejemhez. Ám, ha a szódásüveggel nem is, de rosszakarátú vagy közömbös emberekkel itt is találkoztam és találkozom. Olyan testvérekkel, akik nem hisznek Jézusban és nem engedik be szívük hajlékába. S történik ez azért is, mert Jézus nemcsak Názáretben élt rejtett életet, hanem így él Isaszegen is. Fizért maradhat

sokak számára ismeretlen, félreismert, vagy kiűzött Isten. Földi életünkben csak a hit útjain találkozhatunk vele. A hitben napjainkban nincs hiány, csak a hit tárgya és módozata változott.

Közismert dolog például az emberek félelme a 13-as számtól. Sokan azt hiszik, hogy ez szerencsétlenséget hoz számukra. Kihasználta ezt egy chicágói vendéglős. Mikor valamelyik társaság asztalához ült és kiderült, hogy éppen 13-an vannak, előhozott egy életnagyságú bábút, amely a XIV. Lajos francia királyt ábrázolta. Sötétkék öltönyben fehér parókával fogadta a vendégek üdvözlését. Mikor elszámolásra került a sor, a számlát is tizennégy személyre állította ki. Így aztán a drága bábu jól jövedelmezett.

Nos, az Úr Jézus nem élettelen bábuként akar közöttünk élni! Híveiben, lekipásztoraiban, egyházában akarja folytatni földi életét. Ne az értetlen názáretiek ellenszenvével, hanem egyre gazdagodó hittel és szeretettel fogadjuk nagyszerű ajánlatát!

AZ EMBERHALÁSZAT MIÉRTJE

5. évközi vasárnap
I.k 5, 1—11

Az Úr Jézus nyilvános működésének kezdetén tanítványokat apostolokat gyűjtött maga köré. Tette ezt azért, hogy az Atyához való visszatérés után rájuk bízassa evangéliumát. Az apostolok meghívásában és küldetésében föl kell ismernünk az isteni szándékot, amely az emberek megszentelését emberek közreműködésével akarja megvalósítani. Ezért viselte szíven Jézusunk apostolai oktatását és nevelését. Mindent megtett annak érdekében, hogy megalapozza hitüket és megerősítse őket szeretetében. A csodálatos halfogással is az volt a célja, hogy apostolai lelkében fölébressze az emberhalászat iránti lelkesedést. Érdeemes követni azt a Mestert, akinek szavára ilyen siker koronázza erőfeszítéseinket. Érdeemes érte mindentről lemondani. Péter Jézus szavára kivetette hálóját, s midőn a csónak roskadásig megtelt halakkal, egyszerre megérezte, hogy jómaga is Jézus szeretetének hálójába került. Végérvényesen, visszavonhatatlanul.

Érdekes kérdés: mi lett volna Simon Péterből, ha nem találkozik Jézussal? Minden bizonnyal megmarad köztiszteletben álló halászmesternek, jó férjnek, gondos apának. Jézus meghívása azonban: evez a mélyre, emberhalász leszel, mindent de mindent megváltozta-

tott életében. Pétert ugyanis nem tehetsége vagy vallásos buzgósága tette apostollá, hanem Jézus meghívása.

A nappali halászat eredménye egy tapasztalt halászmester szemében szinte a nullával volt egyenlő. Kiviláglik ez Péter szavaiból: egész éjjel fáradtunk, de semmit sem fogtunk. Az első és döntő lépést akkor tette meg Péter a Krisztus-követés útján, midőn engedelmesen kijelentette: a te szavadra kivetem a hálót. Ezzel bizonyította be alkalmasságát az apostoli szolgálatra. Az apostol szó küldöttet jelent és munkája csak akkor lesz eredményes, ha engedelmeskedik küldőjének.

Csaknem kétezer esztendeje már, hogy Jézus ajkán fölcsendült a hívó szó: mától kezdve emberek halásza leszel. Ezzel kapcsolatban joggal föltehetjük a kérdést: vajon Istennek mi a szándéka, midőn kiveti hálóját az emberekre? Mielőtt erre a kérdésre válaszolnánk, nézzünk szembe azzal a kérdéssel, hogy az embereket általában milyen szempontok vezérlik, midőn mások megnyerésén fáradoznak? Gondoljunk csak az emberhalászat legdurvább megnyilvánulására: a rab-szolgaság történetére. Szabadnak született embereket az erősebb jogán elhurcoltak szülőföldjükről, hogy kihasználják munkaerejüket. Nem is kell messze visszamennünk a múltba, hogy az embefogás elrettentő példájával találkozunk. Gondoljunk csak a koncentrációs táborokra, ahova azért kerültek vagy kerülnek egyesek, mert szembeszállnak a zsarnoksággal. Vagy a jelenben maradvá, gondoljunk a repülőgéprablásokra, ahol ártatlan embereket túszként kezelnek, hogy általuk politikai vagy anyagi előnyökhöz jussanak. Nyilvánvaló: Isten nem ilyen szándékkal adott parancsot az emberhalászatra.

Van az emberhalászatnak egy nemesebb formája is, amely természetes velejárója emberi életünknek. Gondolhatunk itt a barátságra, a szerelemre és minden olyan kapcsolatra, amelynek segítségével az ember kitör rideg magányának börtönéből. Természetünk elemi igénye a „te meg én” kapcsolat kiépítése, az együttlétezés megvalósítása. Az emberi szív eme törvényére utal a Biblia szava: nem jó az embernek egyedül lenni! Van tehát az emberhalászatnak egy természetes és dicséretes módja, amely nem az erőszak, hanem a szeretet hálójával történik. Ilyen értelemben mindenki emberhalász. . .

Ezek után nézzünk szembe a kérdéssel: Isten miért akarja megnyerni az embert? Vajon az Isten miért keresi az embert? Vajon az Isten miért kiáltja utánunk: Ádám, hol vagy? Milyen „haszna” van Istennek az emberhalászatból? Nyíltan meg kell mondanunk, hogy semmi. Hacsak részben meg akarjuk érteni Isten szeretetét, akkor először is ki kell zárunk azokat az indítékokat, amelyek minket irányítanak természetes szeretetünkben. Az élet arra tanít, hogy a földön senki sem kap szeretetet, ha jómagá nem ad. Senki sem részesül vigasztalásban, ha jómagá nem gyakorolja a szeretetnek ezt az erényét.

Minden barátság, minden szerelem kölcsönös ajándékozás, cserebere. Egyedül Isten olyan gazdag, hogy adni tud és adni akar a viszonzás igénye nélkül. S teszi ezt azért, mert mint tiszta szeretetnek, örök tulajdonsága az ajándékozás. Teremtő gazdagságát árasztja a teremtés árkaiban. Hogy szépsége ragyogjon a csillagokban és az illatos virágarcokon. A természet minden létezőjén ott látható kézjegye: Made in Isten. Mi emberek csak parányi töredékét birtokoljuk a létnek és ezért is éhezünk a különféle adományokra. Istennek azonban mindene megvan. Ő nem tud mást tenni, csak adni. Adni, gazdagítani, boldogítani, egyre szebbé tenni, öröklétbe öltöztetni életünket. Ezért rendel emberhalászokat, hogy szeretetének hálójába fogják az embereket.

Igaz, ezt mi sokszor nem kívánjuk és szinte menekülünk az isteni halász elől. Azzal áztatjuk magunkat, hogy nélküle is boldogulunk. Jól érezzük magunkat a mulandó dolgok vizében, jó nekünk a sekély tavakban, folyókban, nem vágyunk a tengerekbe. Igaz, gyakorta akadnak nehézségeink. Ám mi jól értünk ahhoz, hogy áltassuk magunkat. Majd ha fölépül házam, majd ha megházasodom, majd ha nyerek a lottón, majd ha fölgyógyulok betegségemből, akkor boldog leszek. Ne áltassatok magatokat! Valami mindig hiányozni fog életünkéből, és ha minden mulandó érték birtokunkba kerülne is, akkor sem lennénk boldogok. Csak az Isten boldogíthat minket igazán, őt semmivel és senkivel nem lehet pótolni. Nem azért vonz minket magához, hogy meglopja szívünket. Isten nem azért ölel szívére, mert parányi létünk melegére vágyik. Isten azért halászik szívünkre, hogy megtöltse szívének gazdagságával. Isten azért akarja kezébe venni életünket, hogy egyesítse az ő boldog és örök életével.

BOLDOG SZEGÉNYSÉG

6. évközi vasárnap
Lk 6, 17, 20—26

El kell ismernünk, hogy az Úr Jézus hegyi beszédének mellbevágó kijelentései szöges ellentétben állnak a boldogságról alkotott elképzeléseinkkel. Első benyomásaink szinte azt a látszatot keltik, hogy itt valami súlyos tévedésről és félreértésről lehet csak szó. Jézus semmibe veszi emberi természetünket, szívünk vágyait, kívánságait. Hogyan is nevezhetted Uram boldogoknak az éhezőket, a sírókat, az üldözötteket, a szegényeket? Miért kiáltasz többszörös jajt a gazdagokra, ami-

kor jómagunk is azok szeretnénk lenni? Küldd el Szentlelkedet, világosítsd meg értelmünket, hogy a csalóka látszat mögött megtalálhassuk igazságod kincseit!

Amikor boldogemlékű János pápánk meghirdette a II. Vatikáni zsinatot, elsőrendű feladatává tette az egyház visszahelyezését a szegénység állapotába. Talán különösnek hangzott ez a kijelentés éppen Rómában, a gazdag Európa földjén vagy Amerikában, ahol talán a legnagyobb jólétben élnek az emberek. Köztudomású, hogy Észak-Amerikában a föld lakóinak 6,7 %-a lakik, de ők birtokolják a föld javainak mintegy 40 %-át. Ám furcsának találhatták a pápa kijelentését azok a fejletlen, szegény országok is, ahol legnagyobb gond az éhség, a szegénység leküzdése. Így például Ázsiában, ahol a föld lakóinak 52,3 %-a lakik, a föld javainak mintegy 12,3 %-val rendelkeznek. Egy indiai család átlagos évi jövedelme a hetvenes években 80—100 dollár. Helyesen látta ezt már 1923-ban egy kitűnő magyar író, Móra Ferenc, midőn így írt erről a problémáról: „Az a baj, hogy az emberiség nem ötszáz felekezetre oszlik, hanem csak kettőre. Arra, amelyiknek jól megy a dolga s amelyik épp ezért van megelégedve a világgal s bölcsnek tartja az élet berendezését. A másik, amelyiknek nincs része a könnyű élet örömeiben, amely nehéz nyomorúság között vergődni át a napokat, tele van gyűlölettel és keserűséggel s szívében halált hord és haragot. . .”

Mіндеzt persze Jézusunk is látta és ezért állt ki a szegények mellett a szívtelen gazdagokkal szemben. Túl sokan gazdagok ahhoz, hogy ne legyenek szegények. Igaz, Jézus nem hirdetett szociális programot, de tanításával rámutatott a probléma erkölcsi megoldására. Ha nem akarnának nagyon sokan nemtelen eszközökkel meggazdagodni, nem lenne olyan kiáltó sokak szegénysége. Nem lehetnek boldogok azok a gazdagok, akiknek kőkemény a szívük és hiányzik belőle a kenyéradó szeretet. El kell ismernünk, hogy az úgynevezett osztályharcot nem a munkások kezdték, hanem elnyomóik provokálták. Nem lehet szent és sérthetetlen az a magántulajdon, amihez fékezetlen önzés és kapzsiság tapad. A gazdagok voltak azok, akik pénzük, vagyonuk, tőkájük bástyái mögé húzódtak és aranyból építettek válaszfalat maguk védelmére. Amikor tehát a pápa Jézus szavait ismételte és a szegénység, a szegény egyház igényét hangsúlyozta, nagyon is reálisan értékelte a mai világ helyzetét. Ha ugyanis az emberiséget egy hatalmas testhez hasonlítjuk, akkor azt kell mondanunk, hogy ez a test kétharmad részben a szegénység, az éhség, a nyomor kínjait szenved. Nem alaptalan tehát az a vélemény, hogy a gazdag népeké Jézus, a szegény népeké pedig a keresztje. Igaza van Fulton Sheen amerikai püspöknek, amikor ezeket írja: „Mi, nyugatiak, kisajátítottuk Krisztust, de keresztje nélkül. Ezt a szegény népek

vállaira tettük. Ha nekik is el akarjuk vinni Jézus evangéliumát, meg kell osztanunk velük keresztjüket. . .”

Nyilvánvaló az is, hogy Jézus által hangoztatott szegénység nem azonos a kényszerű nyomorúsággal. Az éhség, a nyomor, a szegénység önmagában senkit nem boldogít. A szegénység akkor lesz boldogságunk szerzője, ha beéri a szükségessel és nem támaszt túlzott igényeket. Ahogy ezt már Arany Jánosunk megfogalmazta: „Földi ember kevéssel beéri, vágyait ha kevesebbre méri. . .” Azok a szegények boldogok, akik nem az anyagi jóléttől várják üdvösségüket. Azok a szegények boldogok, akik Szent Pál apostollal együtt mindent szemétnek tekintenek, csakhogy Krisztus legyen a nyereségük. Csak azok a szegények boldogok, akik gazdagok a hitben, reményben és szeretetben.

A boldogító szegénységnek természetesen többfajta megnyilatkozása lehetséges. Boldog például az az ember, aki érzi szegénységét a tudásban, érzi a szellemi kincsek hiányát. Ez a szegénység azonban boldogság forrása lesz, ha tanulásra ösztönzi és a különféle lelki, szellemi kincsek megszerzésére sarkallja. Boldog például az az ember, aki fájoán érzi: mily kevéssé ismeri Istent. Ezért szívesen hallgatja a predikációt vagy olvassa a lelki könyveket. Hallottam például olyan mérnökről, aki lemond a mellékes keresetről, hogy művelje, képezze magát vallási ismereteiben. Boldog szegény az, aki szenved, mert nem szereti Istent eléggé. Nincs értékesebb szegénység, mint elégedetlenség szeretetünk hófokával, elégedetlenség erényeinkkel, lelki gazdagságunkkal. Boldog az a szegény, aki mindent Istentől vár és teljesen reá hagyatkozik. Ilyen értelemben igaz a megállapítás: hogy a szegénység nem koronája, hanem gyökere a keresztény életnek. Ellenben nem lehetnek boldogok azok a gazdagok, akik úgy vélik, hogy ők nagyon jól megvannak Isten nélkül. Van pénzünk, életbiztosításuk, nem szorulnak se Istenre, se emberre. Jaj a gazdagoknak, akik miként a farizeusok azt gondolják, hogy a tökéletesség birtokában vannak! Jaj az öntelt gazdagoknak, a jóllakottaknak, akik nem éheznek Isten után és aranyukon üldögélnek!

A felebaráti szeretet nagy apostoláról, Páli Szent Vincéről filmet készítettek. Ebben hallhatjuk azt a párbeszédet, amelyet szentünk Anna királynővel folytat. A királynő így szól Szent Vincéhez: Atyám, ön túl sokat dolgozik. Nagyon keveset, hangzik a szent pap válasza. A királynő: Ön tudja, tudatában kell lennie, hogy milyen sok jót tett életében. Kevés ember van a világon, aki olyan nyugodtan várhatja az ítélet napját, mint Ön. Vince Atya kételkedő mozdulatot tesz és így válaszol: aludtam, Aszonyom, gyakran lusta voltam. Ó, Atyám, mit szóljunk akkor mi, akik csupán élvezeteinkkel törődtünk és csukott szemmel jártunk az életben? Ön azonban lemondott minden hatalom-

ról, vagyonról, dicsőségről és a szegények szolgálatának szentelte életét. Asszonyom, megismétlem, hogy semmit sem tettem. Hát akkor mit kell tennie egy embernek, hogy valóban elmondhassa: csináltam valamit? Szent Vince így válaszolt: mindig többet!

Nos, ha helyesen akarjuk érteni és értékelni Jézus szavait a szegénységről és a boldogságról, akkor így gondolkozzunk! Boldogok leszünk, ha szegénynek tartjuk magunkat a jócselekedetekben. Boldogok azok a szegények, akik egyre többet akarnak gyűjteni azokból a lelki kincsekből, amelyeket a moly meg nem rág és a rozsdá meg nem emészt. Mindig többet! Legyen ez a mi jelszavunk is! Minél kevesebbet a mulandókból és minél többet az örökkévalókból!

MÁRIA „MÉZESHETEI”

Gyertyaszentelő Boldogasszony

Jézus születése óta negyven nap telt el. Negyven nap, nem egészen hat hét, amelyet méltán nevezhetünk Mária mézesheteinek. Nem a szerelem, hanem az anyaság mézeshetei. Gyermeke egészen az övé, hiszen rászorul anyai tejére és gyöngéd szeretetére. Most „Boldogságos anya” igazán, midőn gyermeke tekintetéből az Isten tekint rá. Elsőnek ízleli meg az istenlátás boldogságát. Minderről mit sem sejtettek az emberek, és Mária nem is akar hivalkodni ezzel. Engedelmesen aláveti magát az ószövetségi törvénynek és negyven nap múltán fölmege Szent Józseffel Jeruzsálembe. Ósi szabály Izraelben, hogy az elsőszülött fiúgyermeket Istennek kell szentelni. Ennek eredete visszanyúlik az egyiptomi fogság idejébe. A fáraó nem akarta elengedni a zsidókat. Ekkor Isten tiz csapással sújtotta az országot. A legsúlyosabb az volt, hogy meghalt minden egyiptomi család legidősebb fiúgyermeke. Csak a zsidók fiai menekültek meg. A hálás emlékezés alkotta meg azt a törvényt, hogy minden elsőszülött fiúgyermek az Istené. Mivel pedig a papi szolgálatot Lévi törzse látta el, egy meghatározott pénzüsszegért és áldozatért jelképesen minden szülő visszaválthatta gyermekét.

József és Mária eleget akarnak tenni a törvény előírásának. Befizetik az öt ezüst sekelt a templom pénztárába, amely kb. háromheti keresetnek felelt meg. Fömládozzák a galambokat is. Miközben eleget tesznek ezzel a törvény előírásának, talán Mária arra gondol és azt kérdi magában: vajon ezek után egészen az övé lesz Jézus? Vajon az Ő gyermeke, Dávid trónjának örököse fölmentést nyerhet a papi

szolgálat alól? Ó, Mária sejtette, hogy minden másként fog történni. Hiszen egyetlen szülő sem rendelkezhet szabadon gyermekével. A legmagasztosabb szülői feladat: önálló, felnőtt, szabad életre vezetni a gyermekeket. Mária megértette, hogy az Úr Jézus nemcsak neki született. A Messiást semmi pénzért sem lehet fölmenteni a különleges istenszolgálat alól. Mindez azonban Mária titkai közé tartozott. A templomban tolongó nép mit sem sejtett róla. Senki sem figyelt fel erre az egyszerű házaspárra, akik türelmesen vártak sorukra. A kis Jézus talán éppen kinyitotta a szemét, amikor a pap föloldotta a papi szolgálat alól. Kis szívében halk fohász szállt a mennyei Atya felé: „Íme jövök, hogy teljesítsem akaratod!”

Jézus születése csendes éjszakán történt Betlehemben. Jászola mellett nem képviseltették magukat a világ hatalmasai. Így történik a templomban való bemutatása is. Nem zúgnak a trombiták, nem énekelnek hozsannát a templomba lépő Szentcsaládnak. Valaki azonban tudomást szerzett érkezésükről és boldog örömmel sietett a templomba. Egy idős ember, az ősz Simeon. Igaz, ő nem látott fényes angyalokat és tündöklő csillagot. A Szentlélek sugallata vezette Jézushoz. Idős ember, akinek látóköre kitágult és szinte az örökkévalóságig terjed. Lelkét nem igézi már a világ pompája, szemei a lényegbe látnak. Hitt a Szentlélek ígéretében, hogy öreg szemei meglátják még az Üdvözítőt. Testi erői talán megrokkantak, de lelkét fiatalos hit töltötte be. Mily nagy kegyelem, midőn egy idős ember élete alkonyán azzal dicsekedhet: a hitet megtartottam. Mert a hitet nem könnyű megtartani. Az élet viharai, csalódásai nemegyszer megtépázzák reményeink rózsafáit. Az idős Simeonnak is bőven lett volna oka a csüggedésre. Izrael népe elveszítette szabadságát. A római birodalom egyik tartománya csupán. Olyan a nép, mint egy pásztor nélküli nyáj. Semmi jel, semmi fény sugar, hogy közeledik a Messiás. Ennek ellenére Simeon hitt és reménykedett. Várta Izrael vigasztalását, várt a nagy találkozásra. A Szentlélek sugallatára jön a templomba, ahol fölismeri, illetve elhiszi, hogy Mária gyermeke a megígért Megváltó. Karjába veszi és magához öleli a gyermeket. Mily fönséges találkozás! Az őszövetség ölelkezik itt az újszövetséggel. Vajon ezután mit várhatna még Simeon a földi élettől? Semmi mást, csak ennyit: bocsásd el most szolgádat Uram, hiszen látták szemeim az üdvösséget. . . . Csodálkozva nézi és hallgatja Mária az ősz Simeont és megérzi, hogy a Szentlélek által valami lelki rokonságban van ezzel az emberrel. Ő a Szentlélek által foganta, Simeon pedig a Szentlélek által ismeri föl Jézust. Ezért nem félti, hanem boldogan fekteti karjába Jézust. Odaadja neki, hogy azután mindenkinek elajándékozza. Hogyne adná, mikor Isten minden nép számára rendelte világosságul. . . .

Simeon igaz ember és nem akart féligazságot mondani. Ezért meg-

jövendöli, hogy Jézus személye és tanítása sokak romlására lesz, jel, amelynek sokan ellentmondanak. Jézus elfogadása üdvösség és boldogság forrása, elvetése azonban tragédia. A mai ünnepen gyertyát szentel az egyház. Ez a gyertya Jézust jelképezi, akit mi is karjainkba, szívünk jászolóba fogadtunk már a keresztség alkalmával. Nem azért, hogy véka alá rejtjük világosságát, hanem életünk, gyertyatartójára helyezzük. Mária nemcsak Simeonnak, hanem nekünk is odaadja gyermekét. De nekünk sem azért adja, hogy a magunk számára őrizgeszük csupán. Hanem azért, hogy továbbadjuk mindazoknak, akiket a szeretet Lelke hozzánk vezet.

A SZERETET FORRADALMA

7. évközi vasárnap
Lk 6, 27—18

A természet életét vizsgálva könnyen fölfedezhetjük a hatás és ellenhatás törvényét. A földobott kő visszaeséssel válaszol, a jól megmunkált föld százszoros terméssel. A parányi atomoktól kezdve minden teremtmény válaszol az őt érintő illetekre. Olykor félelmetes robbanással, máskor életet növesztő áradással. Ez a törvény uralkodik az emberek világában is. A kölcsönösség, a hatás-ellenhatás elve uralkodó csillagzat a szívek világában. Barátságot barátsággal, haragot haraggal, a támadást támadással viszonzozzuk. Ilyen a mi természetünk és ezért tűnik önmagunkat felülmúló feladatnak Jézus parancsa: szeressétek ellenségeiteket!

A mi nemzedékünk megérte azt a csodálatos pillanatot, amikor az embernek sikerült kitörnie a föld vonzóköréből. Ezért is nevezik sokan korunkat az űrhajózás századának. Veszélyes, kockázatos vállalkozás ez, de kétségtelenül nagy előrelépése az emberi tudománynak. Ami sikerült a technika világában az embernek, azt akarja Jézus a szívek világában, az erkölcsi világrendben is megvalósítani. Jézus volt az a zseniális szerkesztő, aki tanításának, kegyelmének motorjával gondoskodik arról a szökési sebességről, amely kiszakít minket a hatás és ellenhatás törvényéből és áttemel az isteni szeretet kozmoszába. Arról is hallottunk már, hogy az úrutazás milyen nagy megterhelést jelent az emberi szervezetnek. El kell ismernünk, hogy Jézus parancsa: szeressétek ellenségeiteket, komoly megterhelése emberi természetünknek. Nagy kaland, elszánt vállalkozás, olykor sikertelen kísérlet.

Első hallomásra talán oktalanságnak tűnik, amit Jézus követőitől

kíván. Ki hallott már olyasmit, hogy az ember szeresse és ezzel mintegy kiszolgáltassa magát ellenségeinek? Ó, Jézusunk, Te túl sokat kívánsz tőlünk és szinte aláaknázod a természet rendjét. Ha ezt a tanítást követjük, fölborul a hatás és ellenhatás törvényére alapozott rend. Ha szeretjük ellenségeinket, ha nem állunk ellen a gonosznak, ha nem lépünk fel erélyesen, ezzel csak lovat adunk alá, hogy még gátlástalanabban garázdálkodjék. Mi lesz így az igazságossággal, amely a világrend fundamentuma? Ne haragudj Jézusunk, de szavaid hallatára jómagunk is csatlakozunk egykori hallgatóid véleményéhez: kemény beszéd ez, ki hallgatja?

Nekünk, keresztényeknek azonban hozzá kell szoknunk, hogy ne csupán a természet síkján, hanem a jézusi tanítás magasából vizsgáljuk életünket. Nem szabad tehát megakadnunk a látszólagos ellentmondásokon. Föl kell vetnünk a miérteket, be kell hatolnunk a jézusi tanítás szívébe. Ha ezt tesszük, hamarosan rádöbbenünk: Jézusnak mégis igaza van! Ki tagadhatná közülnk, hogy a földön Jézusnak nemcsak voltak, de mai is vannak ellenségei. Sokan ma is Isten életére törnek. Igyekeznek megölni őt a közéletben és az emberek szívében. Mások káromolják és szembeszállnak szent akaratával. Sokan a gúny nyilait zúdítják feléje. Néma Istennek mondják, aki nem is létezik. Nekünk, hívő embereknek azonban egészen mást jelent Isten kifogásolt hallgatása. Nevezetesen azt, hogy Isten senkit sem tekint ellenségének és azért hallgat, mert türelmes és irgalmas. Akkor is, ha ez talán nekünk sem tetszik. Fölkelti napját a jókra és a gonoszokra, esőt ad az igazaknak és a hamisaknak.

Miként az Istennek, nekünk is lehetnek ellenségeink, olykor saját hibánkon kívül. Szavaikkal, tetteikkel a fájdalom töviseit szúrják szívünkbe, fölborzolják igazságérzetünket. A természet rendjéhez tartozik, hogy a szemet szemért, fogat fogért elve alapján válaszoljunk nekik. Ezzel azonban legtöbbször még jobban fölszítjuk a gyűlölet tüzét. Ezért figyelmeztet Jézusunk, hogy a bosszú nem lehet a rend és béke visszaállítója. Megbántóinkat nem a bosszúval, hanem a szeretettel lehet kigyógyítani gonoszságukból. A világnak éppen az a tragédiája, hogy nem tud kitörni a gyűlölködés börtönéből, nem tud, nem akar megbocsátani. Állandóan lesben állnak és várják a kedvező pillanatot, hogy egymás torkának ugorjanak.

Egy német kisvárosban történt 1951-ben. Az egyik nap félreverték a harangokat annak jeléül, hogy tűz támadt az egyik utcában. Azonnal munkába álltak a hivatásos és önkéntes tűzoltók és fölvették a harcot az egyre növekvő lángtengerrel. Sajnos, erőfeszítésük nem volt elegendő a tűz megfékezéséhez. Ezért a rendőrség telefonon kérte a szomszéd város segítségét. Ezzel kezdődött a tragédia. A kisváros önkéntes tűzoltói halálosan gyűlöltek a szomszéd város hivatásos

tűzoltóit. Az egyik versenyben alulmaradtak és innen támadt a harag. A szomszéd város tűzoltói megérkeztek és nagy teljesítményű fecskendőkkel a tűz oltásához fogtak. Mikor ezt az önkéntes tűzoltók észrevették, fölforrt bennük a düh és ezt mondták magukban: ha a szomszéd tűzoltók oltják el a tüzet, még több okuk lesz, hogy minket kigúnyoljanak. Ezt nem engedhetjük! Így aztán fecskendőkkel nem az égő házakra, hanem a segítségükre sietett tűzoltókra szórták a vizet. Azok hasonlóképpen cselekedtek miközben a házak teljesen leégtek. . . Íme, ide vezet a féktelen harag és gyűlölet. Mennyivel kevesebb tűzvész pusztítana a családok, nemzetek és népek életében, ha hivatott vezetőik azon fáradoznának, hogy kioltásuk a szívekben a gyűlölet tüzét. Ennek tudatában ezt kell mondanunk: Jézusnál az igazság, a szeretetnek ez a forradalma mentheti meg a világot.

Mindez nagyon szép és kívánatos, de hogyan lehet ezt megvalósítani? Tagadhatatlan, hogy gyarló emberi természetünk nem hajlik ilyen forradalmi tettek végrehajtására. Ámde mi, keresztények, nemcsak a test ösztönéből, hanem Istenből születünk. Keresztségünk óta Isten gyermekei vagyunk, akinek szeretete kiáradt szívünkbe. Ez képesít minket arra, hogy megvalósítsuk az ellenségszeretet forradalmát. Segítenünk kell az embereknek, hogy levethessék a gyűlölködés koldusrongyait. Segítenünk kell az embereken, hogy a szeretet ereje járja át életüket. Segíteni kell az embereknél, hogy fölöltözhesse a megbocsátás, az irgalom palástjába. Lehet, hogy ez a kísérletünk olykor hajótörést szenved. Erőfeszítésünk mégsem hiábavaló. Ha a szeretet forradalma győz a szívünkben, akkor eggyel több azok száma, akik kitörtek az élet gyűlölet-zónájából abba a világba, ahol az irgalom és a szeretet törvénye uralkodik.

BOLDOG NAGYBŐJTŐT!

Hamvazószerda

Minden esztendőben az újjászülető élet első hírnökei a bimbós barkaágak. Azért vesszük kezünkbe virágvasárnap, hogy új életünk szerzőjét, Jézust köszöntsük vele. Ezt tettük az elmúlt esztendőben is. Ám azóta elmúlt egy év és a mai napon, a hamuvá égetett barkák porával keresztet rajzol homlokunkra az egyház. Emlékezz, ember, hogy por vagy és porrá leszel. . . Ezzel olyan valamire emlékeztet, amire nem szívesen emlékezünk. Helytelen lenne azonban struccpolitikát folytatnunk és szemet húnyni a valóság előtt. A földi élet számtalan értéke a

mulandóság jegyét hordozza homlokán. Mikor egyházunk erre figyelmeztet, korántsem akarja kioltani életkedvünket. Inkább az a szándék vezérli, hogy felhívja figyelmünket a maradandó, igazi értékekre. A por és hamu függőnye mögött olyan kincsek rejtőznek, amelyek fölött az „örök élet csillaga ragyog.” (Juhász Gyula)

Karácsony és húsvét ünnepe előtt boldog ünnepeket kívánunk egymásnak. Eddig azonban sohasem hallottam, hogy valaki boldog nagybőjtöt kívánt volna felebarátjának. Ha most mégis ezt teszem, ne csóváljátok fejeteket, hanem hallgassátok meg türelemmel kívánságom indítékát. E kívánság hallatára joggal vetődik fel a kérdés: hogyan lehet a vezeklés, böjt, imádság, keresztútjárás időszakát boldognak nevezni? Furcsa kívánságom védelmében hadd hivatkozzam Jézus szavaira, amelyet éppen a mai evangéliumban hallottatok. Mikor böjtöltök, mondja az Úr, ne legyetek szomorúak, mint a képmutatók. Keserves arccal böjtölnek, hogy meglássék rajtuk. . . . Ezt úgy is fogalmazhatnánk, hogy Isten a jókedvű adakozókat kedveli. A keresztény ember önmegtagadása, lemondása nem örömtiprás. Isten nem irigyli tőlünk a földi javakat. Nincs annyi cigaretta a trafikokban, cukorka vagy sütemény az édességboltokban, nincs annyi húsféleség a hentesüzletekben, nincs annyi szép ruha az áruházakban, amely elegendő lenne Isten számára, hogy megbizonyítsa adakozó szeretetét. Ha mégis azt kívánja, hogy olykor lemondjunk bizonyos javakról és élvezetekről, ezzel minket is rá akar vezetni az adakozás örömére. Igazi gazdagságunkat nem azzal mutatjuk meg, hogy kérünk és fogyasztunk, hanem hogy adakozunk. Ennek az adakozó lelkületnek gyakorlótere különösképpen a nagyböjt ideje. Lemondásaink, önmegtagadásaink nyomán találunk rá azokra a lelki értékekre, amelyek boldoggá teszik nagyböjtünket.

A szentgyónás alkalmával legtöbbször valami imádságot kapunk elégtételül. S történik mindez azért, mert gyarló természetünk számára az imádság is vezeklésnek, tehernek számít. Bezzeg milyen szívesen beszélgetünk az emberekkel! Amikor tehát a buzgó imádságra akar rávezetni egyházunk, az a cél lebeg előtte, hogy az Istennel való társalgásban örömlenket találjuk. Ne csak mi beszéljünk, hanem engedjük Istent is szóhoz jutni. Ha csendben maradunk, akkor majd meghalljuk Isten szavát. Ha kitessékkeljük életünkből a sok haszontalan beszédet, akkor majd megszólal az Isten és nemes örömök mézét pergeti szívünkre. Mily öröm kiváló emberekkel, tudósokkal, művészekkel, szentekkel társalognunk! Mily boldogság a gyermeknek édesanyja becézése és az anyának gyermeke első gügyögése! Kisfiamat, mondotta egy anyuka, lefekvés előtt átöleltem és kifelé vittem a szobából. Miután ágyába tettem, le akartam oltani a villanyt. Ekkor kisfiam fölkiáltott: ne menj el, édesanyám! Visszamentem és megkérdeztem:

miért ne menjek el? Mert én olyan szegény vagyok, ha te nem vagy mellettem. . . Az imádságban minket is átölel az Isten. Milyen szegények vagyunk nélküle, mily gazdagok az ő karjaiban. Ezért boldog nagybőjtünk lesz, ha buzgó imádsággal fordulunk Istenünk felé.

IX. Pius pápasága alatt történt. Egy gazdag francia hölgy Rómában töltötte a farsangot. Farsang végén kihallgatáson jelent meg a pápánál. Arra kérte, hogy a szentatya kezéből hamvazkodhasson. A pápa, aki értesült a hölgy könnyelmű mulatozásairól, félig tréfásan, félig komolyan így válaszolt a kérésre: Jobban tenné, ha Nápolyba utazna hamvazkodni. Úgy hallom, ismét működik a Vezuv, és ott annyi hamu hullana a fejére, amennyi önt megilleti. . . Nos, a mai napon mindannyian egyforma mennyiséget kapunk a hamuból, de az már tőlünk függ, hogy mennyit szerzünk a nagybőjtben a soha el nem hamvadó, lelki értékekből.

KÖZTÜNK A SÁTÁN

Nagybőjt 1. vasárnapja
I.k 4, 1—13

Bizonyára megdöbbenétek, ha most bejelenteném: zárjátok be vagy álljátok el az ajtókat, mert egy gyilkos van közöttünk! Úgy gondolom, nem kételkednétek benne, mert ilyen vádat nem vehet az ember felelőtlenül a szájára. Ha azonban a gyilkos szó helyett egy másikat mondanék és bejelenteném: köztünk a sátán, az ördög, talán valami gúnyos mosollyal fogadnátok szavaimat. Pedig ezt még inkább hinnetek kellene! Márcsak azért is, mert nem én, hanem az Úr Jézus mondatja velem. A mai evangéliumban hallottuk, hogy őt is felkereste a pusztában és megkísértette. Ha ezt tette az Isten Fiával, még inkább megteszi velünk.

Jól tudom, fölvilágosultnak nevezett korunkban a keresztyén hívőknek is nehézséget jelent elfogadni a tételt, hogy ahol Isten megjelenik, ott nem hiányzik a gonosz lélek sem. Minél jobban szereti valaki Istent, annál inkább magára vonja Isten ellenségének gyűlöletét. Sokan jobban hisznek a csillagjósolásban, horoszkópban, kártyavetésben, mint a gonosz lélek ármánykodásában. Sokan egy túlhaladott világgép maradványának, a rosszat megszemélyesítő költői képnek tartják az ördögöt. Tagadhatatlan, hogy a gonosz lélekkel kapcsolatban voltak és vannak hamis elképzelések. Valóban nem olyan ő, ahogy az emberi képzelet megfestette. Nincs szarva, se farka, nem tart vasvillát a kezében és legtöbbször inkább vonzó, mint visszataszító külső-

vel rendelkezik. Igaza van a nagy orosz írónak, Dosztojevszkijnek: „Ki az ördög? Jó modorú élősdí, aki végigjárja a régi ismerőseit, akik szívesen fogadják elviselhető jelleme miatt és azért is, mert egészen rendes ember s nem kell szégyenkezni miatta asztalunknál...” Az is jellemző tulajdonsága, hogy sok mindenben utánózni törekszik az Istent. Mindenekelőtt abban, hogy az emberek közreműködésével fejtí ki romboló tevékenységét. Isten az üdvösség munkájába, a gonosz lélek pedig a kárhozat előkészítésébe igyekszik bevonni az embereket. Igazi ereje nem a beszédben, hanem a cselekvésben rejlik. A „szegény” ördög is gazdag az ígéretekben és hazugságait az igazság ruhájába öltözteti.

Talleyrand, Népoleon külügyminisztere egyszer így nyilatkozott: „Ha Franciaország és Ausztria között Velence városa miatt viták vannak, ez nem azért van, mert mások a terveik és céljaik. A baj éppen ott kezdődik, hogy mind a ketten egyet akarnak: a gazdag város birtokbavételét.” Isten és a sátán azért állnak folytonos harcban egymással, mert mind a ketten egyet akarnak: az ember megszerzését. Isten azonban azért akar minket, hogy boldogítson, a sátán pedig azért, hogy ettől a legnagyobb jótól megfossson.

Ezek hallatára jogosan kérdezitek: mivel bizonyítom mindazt, amit a gonosz lélekről állítok? Hiszen ellenségünkkel csak akkor tudunk sikeresen szembeszállni, ha tudjuk hol és mikor várhatjuk támadását, ha ismerjük harci módszerét és fegyverzetét. Vajon miről ismerhető fel a gonosz lélek jelenléte? Mindenekelőtt arról, hogy gyűlöl és üldöz mindent és mindenkit, aki minket Istenre emlékeztet. Kiválóan ért a vallás kigúnyolásához. Még a tudomány köntösét is magára ölti, hogy hitünket lejárássa és túlhaladottnak minősítse.

A vonaton együtt utazott egy pap meg egy katonatiszt. Hamarosan vallási kérdésekről kezdtek beszélgetni. A katona nem hitt Istenben és gúnyolódni kezdett a vallás fölött. Többek között kijelentette: okos és művelt ember nem lehet vallásos. Ha azonban lenne egy buta fiam, papnak adnám. . . A lelkiatya nem maradt adós a válasszal. Csak ennyit mondott: mily szerencse, hogy az ön édesapja nem így gondolkozott!

Amikor a zsidó nép maradéka visszatért Babilonból, azonnal hozzáláttak a jeruzsálemi templom újjáépítéséhez. A szamaritánusok azonban, akiket a zsidók megvetettek, mivel összekeveredtek a pogányokkal, ellenük támadtak. Így aztán félkézzel dolgoztak, építkeztek, félkezükben pedig kardot tartottak. Valahogy így vagyunk mi is a lelki életben. Ha a nagy kísértő odamerészkedett az Isten Fiához, akkor még vakmerőbb lesz velünk szemben. Támadása azért is veszedelmes, mert mindig több apostola van, mint tizenkettő. Mindenhová utánunk jön és tetszetős köntösben kínálja portékáit.

Egy jámbor remetéről olvasom, hogy fölkereste idősebb társát az

egyiptomi sivatagban. Így panaszkodott neki: atyám, nem tudom miért, de rengeteg tisztátalan vágy és gondolat ostromolja lelkemet. Attól félek, hogy egy napon magam is beleegyezem. Az idős remete megértően nézett ifjabb társára és kivezette a szabadba. Ott így szólott hozzá: nyújtsd ki a kezéd és fogd meg a szelet! Ó, atyám, ezt senki sem tudja megtenni. Látod testvérem, ugyanígy vagyunk a tisztátalan gondolatokkal és képzeletekkel is. Hogy ostromoljanak, ezt nem tudjuk megakadályozni. Azt azonban igen, hogy akaratumk, beleegyezésünk kapuján lelkünk szentélyébe lépjenek. . .

A sátáni kísértések egyike, amellyel Jézust is megkísértette: tedd, hogy a kövek kenyérré változzanak! Napjainkban is bűvös szó tartja igézetben az emberiséget: gazdagság, egyre növekvő életszínvonal. Sokan ettől várják az élet problémáinak megoldását. Hogy ez mennyire dőre ábránd, azt a tények bizonyítják. A Világifjúság szervezetének genfi központja konkrét példákkal bizonyította, hogy az úgynevezett jóléti államokban a legnagyobb a bűnözés. A növekvő élvezetvággyal karöltve jár az erkölcsi lezúllás. Mert miért bűnözik, ha bűnözik a legtöbb fiatalok? Pénzt akar szerezni, amelyen szerint minden megvásárolható. Ezzel természetesen nem azt akarjuk mondani, hogy maradjunk csak szegények és ne törekedjünk egyre nagyobb anyagi jólétre. Ennek azonban csak akkor lesz életszépítő eredménye, ha párosul lelki életünk fölemelésével. Ezzel kapcsolatban hadd idézzem Prohászka püspök gondolatát: „A szép élet, tiszta erkölcs, harmonikus élet, ez az igazi remekmű. Azért az Úristen a szobrokat, a képeket lenn hagyja, de az ég múzeumába a szép lelkeket viszi át. Mert a márványremekből meszet égethetnek, a képből rongy lehet, de a lélek, amely az Úristen képére alakult, maradandó, örök emlék lesz.” A nagybőjti szent időben fokozott buzgósággal mi is ezen fáradozzunk!

JÓ NEKÜNK ITT LENNÜNK

Nagybőjt 2. vasárnapja
I.k 9, 28—36

Mikor az Úr Jézus nyilvános működése kezdetén apostolokat gyűjtött maga köré, Péter is azok közé tartozott, aki mindenét elhagyta és követte Őt. . . Csak így lehetett tanúja az Úr minden szavának és cselekedetének. Mindezek nyomán egyre jobban megizmosodott benne az a meggyőződés, amit így fogalmazott meg: Te vagy a Messiás, az élő Isten fia. . .

Ennek a hitvallásnak értékét növeli az a tény, hogy az Úr Jézus fejét nem díszítette dicsfény és külsőleg semmiben sem különbözött a többi embertől. Mikor azonban azt tapasztalták az apostolok, hogy Mesterük betegeket gyógyít, halottakat támaszt, arra a következtetésre jutottak, hogy az Úr Jézusba nem szúrhatja kínzó tövisét a szenvedés és a halál. Ez a magyarázata annak, hogy az apostolok megbotránkoztak, mikor Jézus megjövendölte szenvedéseit. Mindez azért történt, mert nem tudták, illetve nem tudhatták, hogy a halál után mi következhet még az ember számára. Ők azt gondolták, a halál végállomása emberi életünknek. Hogy ezt a tévhitet eloszlassa, fölvezette három kedves apostolát: Pétert, Jakabot és Jánost a Tábor-hegyére.

Ami ott történt, annak leírására az evangélisták alig találnak szavakat. Ilyen látomást nem lehet papírra rögzíteni vagy szavakba önteni! Egy azonban bizonyos! Jézus megmutatta rejtőző istenségének ragyogását, azt az újfajta emberséget, ami a szenvedés és a halál éjszakája után, húsvét hajnalán születik. Ezt nem azért tette, hogy újabb bizonyítékát adja isteni küldetésének. Jézus nemcsak azért változott el színében, hogy saját jövőjét, dicsőségét apostolai elé állítsa. Ezzel a látomással az volt a célja, hogy saját jövőnk, a keresztény élet végső kiteljesedését bemutassa. Jézus élete és megváltó halála, Jézus hűséges követése nemcsak a Golgotára, nemcsak a keresztra vezet, hanem a megdicsőülés boldogságára. Krisztus korszakának akarja az egész világot. Át akarja változtatni az emberiséget, hasonlóvá akar tenni mindnyájunkat megdicsőült testéhez. Olyan a keresztény élet, mint egy táborhegyi szentmise, ahol Főpapunk Krisztus átváltoztatja, megdicsőíti életünket.

Erre a megdicsőült életre keresszégünk alkalmával kaptuk meg az első meghívást. Mily szomorú, ha a vallásos nevelés híján ez a kegyelem a tövises és sziklák közé hullott magvak sorsában osztozik. Pedig az egyház csak azzal a feltétellel kereszteli meg a kisbabákat, hogy a szülők komoly ígéretet tesznek gyermekeik vallásos nevelésére. Sajnos, ez az ígéret igen sok változáson megy keresztül. A fejlődés törvénye alatt álló életünk testi és szellemi értelemben is színét változtatja. A gyermek felnőtté változik. A leányból feleség, majd édesanya lesz. Mennyire megváltoztatja az embert egy „nagy” szerelem vagy az anyaság és apaság! Megváltoztatja arcunkat is egy súlyos betegség, a közelgő halál. Külső vagy belső indítékok alapján nemegyszer megváltoztatjuk világnézetünket. Mindebből nyilvánvaló, hogy az átváltozás lehetősége benne rejlik természetünkben. Ám az is biztos, hogy e lehetőség valóságba növése nem történhet a mi közreműködésünk nélkül. A krisztusi emberségért meg kell másznunk az önmegtagadások, az áldozatok hegyének meredek és sziklás kapaszkodóit. Méltán jegyezte meg valaki, hogy a kereszténység sportszerű vallás. Az ön-

megtagadás azonban korántsem jelenti a test megvetését. Az Ige megtestesülése eleven tiltakozás minden olyan tévtanítás ellen, amely rossznak, a rossz forrásának minősítette az emberi testet. Asszisi Szent Ferenc, aki hamar fölkapaszkodott a színeváltozás hegyére, élete alkonyán megbánta, hogy oly kegyetlenül bánt „szamártestvérel”, ahogy testét nevezte. A táborhegyi látomás éppen arra tanít, hogy Isten a testünket is bele akarja vonni szentháromságos életébe. A „keresztény materializmus” szerint az egész anyagi világ és benne az emberi test arra van rendelve, hogy megdicsőülve térjen vissza Urához, Istenéhez.

Az első világháború idején, mikor az olaszok kiűritették Velence városát, ezt írták X. Pius pápa, az egykori velencei pátriárka házára: tiszteljétek X. Pius otthonát! Láthatatlan betűkkel Isten is ezt írta „lelkünk homlokára” keresztelésünk alkalmával: tiszteljétek a Szentlélek Isten templomát! Ne szennyezzétek be bűnös szenvedélyekkel, ne tegyétek Jézus sírjává! Ha pedig ez mégis megtörténne, íme örvendjétek, mert Isten megadta annak lehetőségét is, hogy Krisztussal együtt föltámadjunk. Krisztus azért halt meg és azért támadt föl, hogy ennek a „színeváltozásnak” mind testi, mind lelki értelemben részesei lehessünk. A bűnbocsánat szinte többé került Istennek, mint a világ teremtése. Az csak néhány szavába, akaratába, ez viszont Fia vérébe, életébe került. Megértette ezt a keresztény hitre térő Chester-ton, a neves angol író és ezért így nyilatkozott: „Ha azt kérditek tőlem, hogy miért lettem katolikus, így szól első és legkomolyabb válaszom: hogy megszabaduljak a bűntől. Nincs egyetlen vallás sem, amely illetékesnek tartaná magát és azzal az igénnyel lépne föl, hogy az embereket megszabadítsa a bűntől és ezáltal új életet kezdhessen. Így szabadon térhet vissza a gyermeki ártatlanság reggeli fényébe. Isten a gyóntatószék szűk és sötét helyiségében állítja vissza a lélekben az ő képmását. . .”

A második világháború után több amerikai egyetem hosszas vizsgálatot folytatott azzal a céllal, hogy kiderítse a háború okát. A tudósok különböző okokkal magyarázták és nem egy megállapítás ellentétbe került a másikkal. Vajon az Úr Jézus mit válaszolt volna erre a kérdésre? Bizonyára ezt: az emberi nyomorúságnak és köztük a háborúnak legfőbb oka a bűnben keresendő. A legnagyobb veszély, ami a világot fenyegeti, nem az atombomba, hanem az emberi bűn. A világon akkor lesz béke és boldogság, igazság és szeretet, ha a bűnösök szentekké változnak. Ennek pedig egyetlen feltétele: ne építsünk kunyhót bűnös szokásaink szemétdombja mellett, ne elégedjünk meg önmagunkkal, hanem hallgassunk Jézus hívására és menjünk utána a megdicsőülés hegyére!

BÚN ÉS BÚNHÓDÉS

Nagyböjt 3. vasárnapja
Lk 13, 1—9

Gyakran megtörténik, hogy hívő keresztények is így sóhajtoznak: igazán nem értem, miért büntet engem az Isten? Hiszen egész életemben igyekeztem hűségesen szolgálni. Ha csak tettem, részt vettem a szentmisén. Megtartottam Isten parancsait és ha olykor sántikálva is, de az ő útján jártam. Most pedig rám szakadt a betegség és félig bénán ide vagyok kötve a székhez és ágyhoz. Ugyanakkor a szomszédom, aki fűtült az Istenre, ma is vígan éli világát és kutya baja. Hát nem igazságtalanság ez? Igazán nem értem, miért büntet engem az Isten? Sorolhatnám tovább a panaszokat, amelyeknek mindig ez a refrénje: miért büntet engem az Isten? Nos, a mai evangéliumban nem én, hanem maga az Úr Jézus válaszol erre a gyakori kérdésre.

Az ószövetségi nép életében közmeggyőződés volt minden sorscsapásban Isten büntetését látni. Ha valakit bárminő baj, szenvedés ért, mindjárt azt kérdezték: mi volt a bűne? Így tettek azok a zsidók is, akik hírt hoztak Jézusnak arról, hogy Pilátus néhány lázadó zsidót lemészároltatott. Mi volt a bűnük? Az Úr Jézus nyíltan kijelenti: ezek a szerencsétlen emberek nem voltak bűnösebbek a többieknél. Az a tizennyolc ember sem, akikre Siloéban rádólt a torony. Mindezzel Jézus ki akarja verni hallgatói fejéből azt a tévedést, amely minden baj, sorscsapás, szenvedés láttán bűn után szimatol. Tagadhatatlan, hogy a bűn előbb vagy utóbb elnyeri büntetését. Helytelen lenne azonban azt gondolnunk, hogy minden szenvedés büntetésnek számít.

A szenvedés a keresztény ember életében igen gyakran a Krisztussal való szoros kapcsolat következménye. Jézusunk megmondotta: aki utánam akar jönni, vegye föl keresztjét. . . Amint engem üldöztek, titeket is üldözni fognak. . . Minél közelebb állunk Jézushoz, annál közelebb kerülünk keresztjéhez is. Az igaz ember szenved például a sok igazságtalanság láttán, míg a gazemberek eltompult lelkiismerete mindezt természetesnek tartja. A hívő embert mélységesen elszomorítja, hogy oly sokan élnek úgy, mint Krisztus keresztjének ellenségei. A keresztény embert súlyosan megsebzí az istenellenes világ gyűlölete, az evangélium üzenetének erőszakos elnémítása. Aki Krisztus szívével érez együtt, aki így nézi az életet, annak osztoznia kell a szenvedéseiben is. Nyilvánvaló, hogy ez a szenvedés és minden szenvedés, ha Krisztus szeretetével viseljük, nem sorscsapás, hanem Krisztushoz tartozásunk bizonyítéka.

Márcsak azért sem szabad minden bajban büntetést látnunk, mert

Isten szemében mindnyájan bűnösök vagyunk. Az Úr Jézus az embereket nem igazakra és bűnösökre osztja, hanem a bűnösök egyetlen osztályába sorolja. Am, ha egyik is vagyunk a bűnben, ha mindnyájan a bűnösök osztályába tartozunk, az Ő segítségével kitorhetünk belőle. Mert Jézus szemében kétfajta bűnös van. Az egyik, aki megátalkodik bűnében, aki jól érzi magát a sárban, a másik pedig, aki a bűnbánat, a megtérés által igyekszik Istenhez emelkedni. Isten azért sem büntet azonnal, mert időt akar adni minden bűnösnek a megtérésre. Erre figyelmeztet a fügefáról szóló példabeszéddel. A szőlősgazdát bosszantja, hogy fügefája évek óta nem terem gyümölcsöt. El is határozza, hogy kivágatja vincellérjével. Ezek a fügefák természetesen mi vagyunk. Igen sokszor a szőlősgazdához hasonlóan elveszítjük türelmünket. Csalódunk hitvestársunkban és a türelmes várakozás helyett válópert indítunk, kivágjuk életünkéből. Valaki, akit jó barátunknak tartottunk, már sokszor visszaélt jószágunkkal. Vége a türelmünknek, kivágjuk életünkéből. Hányszor megbocsátottunk kiállhatatlan szomszédunknak. Elég volt, kivetjük szívünkéből. Hogy biztunk munkatársunkban, és éppen ő volt az, aki eláztatott főnökünkénél, hogy magát kiemelje. Ilyen emberrel nem dolgozunk tovább. Kivágjuk életünkéből. Milyen szerencse, hogy Isten nem így cselekszik velünk. Ő sohasem veszíti el türelmét. Szinte bosszantóan türelmes. Elviseli a káromkodásokat, elviseli a zsarnokokat, a népnyűzőket. Elviseli egyháza üldözőit, elviseli azokat is, akik konkolyt hintenek vetésébe. Jézus az isteni Vincellér, aki saját vérével, könnyével áztatja szívünket, hogy bűnbánatra vezéreljen.

Azt szokták mondani: az emberi fül számára a dicséret a legszebb zene. Egy hölgy mondotta: egy szép bókból hónapokig élek. El kell ismernünk, hogy az Úr Jézus nem hízelgett az emberi hiúságnak. Ellenkezőleg, keményen megmondotta az igazságot, figyelmeztette az embereket bűneikre. Ez lehet, hogy nem olyan kellemes, mint a dicséret, de sokkal hasznosabb. Ha nem a hiúság vezérelne minket és kendőzés nélkül néznénk önmagunkba, nem sértődnénk meg, midőn az emberek hibáinkra figyelmeztetnek. Erről szól egy indiai lelkipásztor írása a Mandulafáról.

„Egyenes növésű volt a mandulafa, nagyok és szépek voltak levelei s büszkén szemlélte ágait. Egy napon harkály ereszkedett a mandulafára. Fejét a fa kérgére hajtotta és meghallotta az apró férgek nyüzsgését. Lyukat kopácsolt a fa törzsébe, kihúzta a férgeket és lenyelte őket. A mandulafa megharagudott. Szerette, ha tarka papagályok pihennek meg rajta és szerette a kakukkot, mely ágai között kiáltozott. De a kismadarat, amelyik lyukat vágott a kérgén, nem akarta megtűrni. A büszke mandulafa leszidta a harkályt és az elrepült. A kis férgek nagy férgek lettek, a nagyok ismét szaporodtak és együtt lassan kiváj-

ták a törzs belsejét. A mandulafa azonban mindezt nem vette észre. Egy napon szél kerekedett és kidöntötte a büszke mandulafát.”

„Uram, néhányan hibát találtak bennem s ezt megmondták nekem. Ezért szomorú voltam és haragos, mert inkább dicsőimuszokat és hízlegéseket hallgattam volna. Ó Uram, taníts meg, hogy hálásan fogadjam mások bírálatát, ne engedd, hogy őszinteségük kedvemet szegje. Add, hogy megtisztuljak, mint tűzben az arany. Köszönöm, Uram, az embereket, akik bírálják engem. Sokat tanultam tőlük. . .”
(Johnson Gnanabaranam).

Tegyünk mi is így és akkor nem jutunk a terméketlen fügefá szomorú sorsára!

AZ IRGALMAS ATYA

Nagyböjt 4. vasárnapja
Lk 15, 1—3, 11—32

A mai evangéliumban olvasott példabeszédet ezen a címen szoktuk emlegetni: A tékozló fiú története. Ha azonban jól meggondoljuk, nyugodtan adhatnánk neki ezt a címet is: Az irgalmas atya története. Igazán hálásak lehetünk Jézusunknak, aki ebben a példabeszédben is megmutatta Isten magatartását a bűnösökkel szemben. Arra tanít minket, hogy kereszténynek lenni annyit jelent, mint hinni Isten szeretetében. Egy neves francia író ezt a vallomást adja a regényében szereplő apa ajkára: „Az apák akkor boldogok, ha adhatnak. . . Egy apa számára pokol, ha gyermekei nélkül kell élnie. . . (Balzac: Goriot apó) Az irgalmas atyáról szóló példabeszéd arra tanít minket, hogy Isten is azért boldog és azért atya, mert adni akar és nem tud gyermekei nélkül élni. Ezért irgalmas, ezért megbocsátó. . .

A történet ismerős, de mindig bőséges anyagot szolgáltat az elmélkedésre. Ezért most képzeljük el a kedves otthont, ahol gondtalanul élt, szülei szeretetét élvezte a kisebbik fiú. Minden bizonyal kedvébe jártak. Az édesapa nagy reményeket fűzött tehetséges fiához. Benne látta öregsége legfőbb támaszát. Ezért hinni sem akart a fülének, mikor kedves fia eléje áll a dacos arccal örökségét követeli. Igaz lenne, jól hallotta, legkedvesebb fia el akarja hagyni? Dehát miért? Talán hiányzott valami, nem szerettünk eléggé? A fiú nem tud és nem akar válaszolni. Ő már döntött. A hamis cimborák csábító ígéretei, a fölajzott szenvedélyek dolgoznak benne. Ő, nem vonzza már a kedves otthon, a tarka rét, az aranylő vetések. Az atya rátekinthet fiára és tapasz-

talt szeme látja: itt és most hiábavaló minden rábeszélés. Ezért kiadja fiának az örökséget. Mikor azonban fia elmegy, amikor senki sem látja, elsírja minden könnyét, ráncos, öreg szemének minden könnyecskéjével.

Ezek hallatára ne gondoljátok, hogy a tékozló fiú meghalt vagy mesebeli alak csupán. Sajnos, tékozló fiúk ma is élnek, és ezek mi vagyunk. Mi és mindazok, akik a keresztségben Isten gyermekei lettünk és meghitt otthonra találtunk az anyaszentegyházban. Mennyi kegyelem, mennyi szeretet ölel körül itt minket! Krisztus ígéje és szent testének kenyere táplálja kegyelmi életünket. Mennyei Atyánk olyan jövőt ígér és biztosít számunkra, ami fölülmúl minden emberi elképzelést. Ennek ellenére mégis megtörténik, hogy a bűn útjára lépünk, elszakadunk Istentől, elhagyjuk az atyai házat.

A tékozló fiú elment, mert elmehetett. Az atyai ház nem volt börtön, kapui nyitva álltak. Az Isten nem zsarnok, nem fűz rabszíjra minket. Szeret, otthont készít számunkra, de tiszteli szabadságunkat. Isten országát nem övezi drótkerítés, műszaki zár. Az embert nem lehet boldogítani akarata ellenére. . . A tékozló fiú tehát elment és eltékozolta vagyonát léha étellel. Sajnos, ezt teszik mindazok, akik elfordulnak Istentől, megtagadják hitüket vagy a bűn útjára lépnek. Visszautasítják azt a bővebb életet, amit Isten szán gyermekeinek. Nem csoda, ha a nagy tékozás következtében megbillen lelki egyensúlyunk és atyátlan árvaság borul szívünkre. Hiábavaló a modern civilizáció minden csillogása, az anyagi jólét növekedése, ha eltűnik életünkből az atyai ház jóleső melege. Egyesek azt hirdetik: az ember akkor lesz igazán nagy és hatalmas, igazán felnőtt, ha kivonja magát a hit szolgátságából. Nem tudom, okos dolog-e azzal dicsekedni, hogy nincs sem apám, sem anyám. Isten a legnagyobb, de sajnos, eltékozolható gazdagságunk!

Térjünk csak vissza a tékozló fiú történetéhez! Miután mindenét eltékozolta, nagy éhínség támadt azon a vidéken. Történt s történik mindez azért, mert a bűnnel sohasem lehet jóllakni. A testi élvezetek, a pénz, a gazdagság, a hatalom és a dicsőség kevés ahhoz, hogy elverje éhségünket. Olyan a bűn, mint a tűz: éget és ég, de sohasem mondja, hogy elég! Nézzétek csak a tékozló fiút! Szabadságról, gondtalan életről ábrándozott és íme ide jutott. Elszegődött egy emberhez, aki tanácsára küldte, hogy a sertéseket őrizze. Ott még a sertések eledeléből sem ehetett kedve szerint.

Íme, ez a bűn következménye! Mily szerencse azonban, hogy Isten jobban szeret minket, mint mi a bűneinket. Ezért aztán az ember csak addig forog a pusztulás veszedelmében, amíg azt hiszi, hogy Isten nélkül is boldogulhat. Ha azonban rádöbben tévedésére, ha bátran visszafordul a bűn zsákutcájából, minden jóra fordulhat. Ezért nem vészett el Mária Magdolna a paráznaság mocsarában, ezért nem vészett

el Zakeus az arany imádatában, ezért nem vezett el Péter apostol a tagadás éjszakájában. Csak az vezett el, aki mint Júdás, nem tud, nem akar hinni Isten megbocsátó irgalmában. Az ember sohasem sülyed olyan mélyre, hogy Isten segítségével ki ne emelkedhetne. Mert az emberi szív mélyén újra és újra fölcsendül az Isten hazahívó üzenete. Csak el ne némítsuk ezt a drága hangot! Láám, a tékozló fiú is meghallotta! Ezért ezt mondta magában: fölkelek és atyámhoz megyek! Ó boldog ifjú, boldog ember, hogy ezt kimondottad! Fölkelek és atyámhoz megyek. Ez a néhány szó a föltámadás hajnali éneke, a lelki tavasz első hóvirága. Fölkelek és atyámhoz megyek. Talán már évek óta távol járok tőle. De nem bírom tovább. Megyek, mert az ember sohasem a bűn miatt kárhozik el, hanem a meg nem bánt, a meg nem gyónt bűnei miatt.

Az ember sokat tékozolhat életében, egyet azonban soha el nem tékozolhatunk! Azt a boldogító valóságot, hogy Isten az atyánk, mi pedig gyermekei vagyunk. Minden hűtlenségünket, botlásunkat jóvátehetjük. Sohasem késő! Csak el kell indulnunk: hazafelé. Isten vár reánk. Kezében hóféhér köntös, arcán az irgalmas szeretet mosolya. Nem tesz szemrehányást, nem veti szemünkre hűtlenségünket. Atyai szívére ölel és a megbocsátás csókjával illeti arcunkat.

A BŰNÖSÖK BARÁTJA

Feketevasárnap
Jn 8, 1—11

A házasságtörő asszony története nyomós bizonyítéka annak a vád-nak, miszerint Jézus a bűnösök barátja. Sokszor szemére vetették ezt ellenfelei, elsősorban az írástudók és farizeusok. Ők igazaknak tartották magukat, mivel pontosan megtartották a vallási formáságokat. Ami azonban nekik botrány volt, örömhír a mi számunkra. Annál is inkább örülünk ennek, mert Jézus jómaga is hangsúlyozta: a bűnösök kedvéért jöttem a földre. Nem azért, hogy elítélje, hanem a bűnbánat, az üdvösség útjára vezesse őket. Jézus jól tudta, hogy minden ember bűnös, egyesek azonban vonakodnak ezt elismerni. Sokan maguk előtt látják mások bűneit, ám a sajátjukat a hátukon hordozzák.

A házasságtörő asszony története világosan elénk állítja Jézus álláspontját a bűnösökkel kapcsolatban. Az Úr Jézus földi életében gyakran hangoztatta: nem fölbontani jöttem a törvényt, hanem beteljesíteni. Érthető, ha az ószövetségi vallás képviselői fölháborodtak ezen,

mivel szerintük a mózesi törvény, a próféták tanítása végleges normája az ember valláserkölcsei életének. A házasságtörő asszonyt azzal a szándékkal hurcolták Jézus elé, hogy színvallásra késztessek a Törvénnyel kapcsolatban. Jézus természetesen mindezt nagyon jól tudja és egyetlen szóval sem védelmezi a bűnt, amit az asszony elkövetett. Jóllehet jómaga nem szerkesztett törvénykönyvet, elismerte, hogy szabályok, törvények nélkül elképzelhetetlen az emberi együttélés. Egy kultúra értékét mindig azon lehet lemérni, hogy milyen szabályok irányítják. Isten törvényei védelmező hálóként ölelik át életünket. Az embernek tisztelnie kell ezeket, mert nélkülük zűrzavar, anarchia uralkodik a társadalomban. Mindezt Jézus is vallja és ezért hallgat a reszkető asszony előtt. Így lesz a hallgatás első válasza, elismerése a vádak jogosságának. Ő azonban azt is hirdeti, hogy a bűnre nemcsak büntetéssel, hanem bocsánattal is lehet válaszolni. Hogyan értesse meg ezt a keményszívű farizeusokkal, akik éppen úgy rászorulnak Isten irgalmára, mint a megvádolt asszony? Válaszként írni kezd valamit az út porába. Hogy mit írt, nem tudjuk biztosan. A szentatyák szerint azok bűneit, akik vádolták az asszonyt. Egy tanulságot azonban levonhatunk belőle. Nevezetesen azt, hogy Isten a törvényét az emberi szívbe és a kőtáblákra írta, de bűneinket a homokba. Isten nem vonja vissza és nem változtatja meg törvényeit. Mivel azonban örök tulajdonsága az irgalmasság, mindig benyújthatunk neki kegyelmi kérvényeket. Erre figyelmezteti az asszony vádlóit, midőn kínos hallgatását megtörve kijelenti: Aki bűn nélkül van közületek, az vesse rá az első követ. . . .

Egy novellában olvastam a következő történetet. Valahol a tengerparton, egy olasz halászfaluban ősi, iratlan törvény volt, hogy a házasságtörő asszonyt egy fekete, parti szikláról a halálos mélységbe taszították. Történt egyszer, hogy rajtakaptak egy asszonyt és szokás szerint a falu bírái elé idézték. Kimondták a halálos ítéletet, de megengedték hogy kivégzése előtt férjével beszélhessen. A férjet azonban hiába keresték, nem találták sehol. Így aztán alkonyat táján kivonultak a fekete sziklához és a megcsalt férj nélkül végrehajtották az ítéletet. Mekkora volt azonban a kis falu lakóinak megrökönyödése, midőn másnap reggel meglátták a letaszított asszonyt kertjében kapálni. A nép összecsendült, a bírák is meglepődtek. Ilyesmi nem történt életükben. Az asszony férje mindent megmagyarázott. Midőn tudomást szerzett felesége elítéléséről, a legerősebb halászhálót kifeszítette a szikla tövében és így mentette meg a hűlen, de szeretett feleség életét. A megzavarodott bírák a helybeli földbirtokos feleségéhez fordultak tanácsért. Ő pedig levette fejéről hajhálóját és ezekkel a szavakkal nyújtotta át a megmentett asszonynak: legyen ez a háló emlékeztető férjed megbocsátó szeretetére!

Ez a férj megértette és jómagya is gyakorolta Jézus irgalmas szeretetét. Megértette annak igazságát, hogy senkit sem mondhatunk ártatlannak, de mindenkiről elmondhatjuk, hogy bűnös. Csak az vessen rá követ, aki bűn nélkül van, mondotta Jézus és szavai nem maradtak hatás nélkül. Figyelmeztetése, porba írt szavai tükröt tartottak a vádaskodók elé, amelyben megpillantották saját gyarlóságait. Egyetlen egy sem ragadott követ, mert egy sem volt közülük bűn nélkül. Így aztán szép sorjában elsomfordáltak. Csak a megrémült asszony állt Jézus előtt. Jézushoz kötötte a hála, a bánat, a remélt bocsánat. Jézus ekkor fölegyenesedett: asszony, hol vannak vádlóid? Senki sem ítélte el téged? Senki, Uram, felelte. Mire Jézus így válaszolt: Én sem ítéllek el. Menj, de többé ne vétkezzél!

Ebben a pillanatban megérthette ez az asszony és vele együtt mindannyian: a törvény szikláján túl van egy mentőháló és ez Isten irgalma. Mi lenne velünk, ha Isten minden törvényszegést megtorolna és az ítélet sziklájáról kárhózatba taszítana? Ki menekülne meg közülünk, ha Isten nem feszítené ki alattunk irgalmas szeretetének hálóját, hogy a bűn halálos szakadékától megmentsen minket? Mi lenne velünk, ha a bűn útjain botorkálva nem kiáltana utánunk, ha nem harsogná rest fülünkbe hazahívó üzenctét: Ádám, hol vagy? Mennyire igaza van Szalézi Szent Ferencnek, amikor ezeket írja: „Mily szerencse, hogy nem az édesanyám, hanem Isten fog megítélni.” Mily szerencse, tehetjük hozzá, hogy Isten kőbe vési parancsait, de homokba írja bűneinket. Mily szerencse, hogy törvényei alatt irgalmasságának hálójá védi az elbukó bűnösök életét. Mit érdekel engem az emberek vádaskodása, elmarasztaló ítélete, midőn Isten a védőügyvédem! Nincsen olyan kegyelmi kérvény, amelyet Isten elutasítana.

Persze azt sem szabad elfelejtenünk, hogy Isten irgalmával vissza is lehet élni! Nincs tehát igaza a gúnyolódó költőnek, Heinének, aki még halála óráján is így élcelődött: „Isten megbocsát nekem, mert ez a mestersége.” Nem szabad elfelejtenünk, hogy Jézus is azzal a feltétellel bocsátott meg a házasságtörő asszonynak, hogy többé ne vétkezzen. Ha elnyerjük Isten bocsánatát, ha új szívet teremtett belénk, akkor nekünk is vállalnunk kell a harcot a visszaszerzett kincsek megőrzéséért. Ha Isten mestersége a bocsánat, akkor az ember mestersége az erősfogadás és a bánat. Az isteni irgalom hálójába nekünk is bele kell szőnünk bánatunkat, jobbulásunk, jószándékaink és kemény akarásunk életmentő szálait.

A SZERETET DIADALMENETE

Virágvasárnap

Az Úr Jézus földi életét egyáltalán nem hasonlíthatjuk valami fényes diadalmenethez. Istállóban születik s hamarosan menekülni kényszerül. Névtelen, mondjuk így, szürke életet él Názáretben, ahol senki sem sejtí, ki és mi lakik benne. Mikor pedig a nyilvánosság elé lép, igen vegyes érzelmekkel fogadják. Egyesek lelkesednek érte, mások megbotráncognak. Otthontalanul vándorol, számos faluba be sem engedik vagy később elzavarják. Az utóbbi napokban azonban valami rendkívüli csodát cselekedett. Föltámasztotta a három napja halott barátját, Lázárt. A hír futótüzként terjed az ünnepre készülő Jeruzsálemben. Midőn tehát meghallják, hogy a nagy Csodatevő, apostolai kíséretében a szent városhoz közeledik, igen sokan elébe sietnek. Izrael évszázadok óta várja a Messiást. A remények rügyei duzzadognak a lelkekben és most ezen a tavaszi napon Jézus érkezésére kibomlanak. Virágos lélekkel köszöntik és ennek jeléül palmaágakat, virágokat szórnak eléje.

Jézus arcán is öröm tükröződik. Most elfogadja a hozsannát, a szívből fakadó lelkesedést. Szeretnének odalépni Hozzá és megkérdezni: miért örülsz, Jézusunk? Hiszen jól tudod, hogy a virágos lelkek nagypéntekre mind elfonnyadnak. Jól tudod, hogy ez a diadalmenet a keresztútban folytatódik. Talán a te fülednek is jólesett az emberi dicséret éneke? Nem, ezt nem hihetjük. Jézus öröme sokkal mélyebbről fakadt. Örvendezett Jézus, mert végre elérkezett az ő órája. Amire egész életében készült, ahová egész életében törekedett. Valahányszor csodát tett, mindig azt kérte: ne mondjátok senkinek! Hallgatást kért apostolaitól is a színváltozás hegyén. Jézus nem tartozott a földi dicsőség hajhászói közé. Jól tudja, hogy a hozsannát kiáltó emberek is milyen földízü vágyak teljesítését várják tőle. Ezért örülnek, ezért éljeneznek. Jézus örömeének egészen más a forrása. Közeledik a szent hegyhez, a világ legmagasabb csúcsához, amelyet a kereszt emel a Himalájánál is magasabbra. Ez a hegy a Golgota, amely az ő szeretetéből épül. Itt emelkedik majd a kereszt, amely mint véres felkiáltójel hirdeti: így szeret minket az Isten. Jézus annak örült tehát, hogy mindenkinek megmutathatja végtelen szeretetét.

Megmutatni a szeretetet, nincs ennél nemesebb öröm a világon. Nézzétek csak a jegyeket! Vajon miért szépek és miért boldogok? Mert kivirágzott szívükben a szerelem rózsafája és ezt mutogatják egymásnak. Milyen boldogok az édesanyák, midőn magukhoz ölelik gyermeküket és csókjaikkal illetik. Ezért boldogok. Mily boldog volt

Veronika, hogy azon a véres keresztúton nemcsak fehér kendőjét, hanem Krisztus iránti szeretetét is meglobogtathatta. A szeretet az egyetlen kincs, amire igazán büszkék lehetünk. Mielőtt megnyíltak szent sebe virágai, szíve virágzott ki a szeretet örömétől. Szinte várja a keresztet, hogy vele együtt az egész emberiséget szívére ölelje. Mennyei Atyánk ugyanis a Golgota óta Fiának ölelő karjaiban látja az egész emberiséget. Mindnyájunkban olyasvalakit lát, akit az Ó Fia szeret.

Egy bolognai ügyvéd elsőnek gratulált annakidején Lambertini bíborosnak, aki XIV. Benedek néven lépett Szent Péter örökébe. Az ügyvéd a pápa segítségét, protekcióját kérte. Rendben van, mondta a szentatya, holnap éppen templomot szentelek a városban. Állj az ajtóhoz és ott, mint régi barátodat köszöntsél engem! Így is történt. A következő nap Róma népe szemtanúja lehetett, amint a pápa magához ölelte a bolognai ügyvédet. Ettől kezdve annyi peres ügye volt, hogy szinte nem tudta elvállalni... Jézus Krisztus minket is átölelt a kereszten, ezért örvendezett és ezért örvendezhetünk mi is virágvasárnapján.

A mai napon barkaágot veszünk a kezünkbe. Jelkép ez, de ne maradjon csupán az! A barka bársonyos rügye akkor lesz kedves Jézus szemében, ha bársonyos lesz a szívünk is. Virágvasárnapján virágozzék ki a mi szívünkben is az igazi szeretet. Énekeljünk hozsannát Jézusnak, de ne csupán az ajkunkkal! Uram, szeretlek és kérlek: vonulj be az én szívembe is! Lábad elé szórom bűneimet, hogy szerető lépteiddel eltapossad. Megnyitom előtted szívemet, hogy bevonulj és engem is átváltoztass örvendező, szeretetről tanúskodó emberré. Taníts meg minden embert arra, hogy ne hatalmával, tudományával, szépségével, hanem szeretetével dicsekedjék. Jaj, de kevesen vannak, jaj de kevesen vagyunk, akik szívüket mutogatják Istennek és embereknek! Pedig csak ezáltal lehetünk áldottak az emberek között és áldottak az Isten szemében.

A MESTER ITT VAN ÉS HÍV

Nagycsütörtök
Jn 13, 1—15

Amikor Jézus boldognak mondotta a szegényeket, tulajdonképpen azt az emberi magatartást dicsérte, amelyben elismerjük Isten előtti kicsiségünket. Teremtményi mivoltunkból következik, hogy min-

denünk Isten ajándéka. Mennyei Atyánk azonban gyermekeként szeret minket és ez a forrása gazdagságunknak. A gazdag Istennek gazdaggá lesznek gyermekei is. Nekünk ajándékozza a természet és a kegyelem sok-sok ajándékát. Az emberi élet azért szép, írja találóan valaki, mert elajándékozható. Isten az ajándékozásban találja örömét, boldogságát és akkor leszünk igaz gyermekei, ha mi is ebben keressük boldogságunkat.

Érthető tehát, ha sokan öntudatlanul, de valamiképpen minden ember ezt az utat járja. Nézzétek csak a jó édesanyákat! Milyen kockázatot, mennyi áldozatot vállalnak, hogy életüket tovább adhassák gyermekeiknek! Nekik adják testüket, vérüket és egy életen át nem szünnék meg osztogatni szívük kincseit. Vagy milyen szép Balsac regényében a leányait „imádó” Goriót apó vallomása: „Amikor apa lettem, megértettem, mit jelent Istennek lenni. Ő mindenütt jelen van, mert az Ő műve a világ. Így vagyok én is leányaimmal. Csakhogy én jobban szeretem leányaimat, mint Isten a világot. A világ ugyanis nem olyan szép, mint Isten, ám leányaim szebbek nálam. . .” Milyen csodálatos megnyilvánulása gazdagságunknak, midőn két fiatal házasságot köt! Mi is történik ilyenkor? Két ember, egy férfi és egy nő egymásnak ajándékozza életét és ebben keresi boldogságát. Ezt teszik egyháznak papjai is, midőn lemondanak a családi élet örömeiről, hogy Istennek és nagy családjának szenteljék életüket. S teszik mindezt azért, mert az emberi élet azért és akkor szép, ha elajándékozunk.

Mindezt nem ok nélkül mondom ma, nagycsütörtök estéjén. Ilyenkor különös szeretettel emlékezünk Jézus legnagyobb ajándékára, amelyet az utolsó vacsorán adott híveinek. Önmagának, saját testének és vérének nekünk ajándékozásával akarta megtetézni földi életének ajándék-sorozatát. Éveken át pazar bőkezűséggel szórta az örök élet ígét hallgatói lelkébe. Az irgalom olaját öntötte a bűnsebzte emberi szívekbe. Betegeknek adta vissza a legnagyobb földi kincsek egyikét: az egészséget. Megtanított minket úgy élni, hogy mennyei Atyánknak öröme teljék bennünk. Miután pedig mindenét szétosztogatta, a kenyér és bor alakjában nekünk ajándékozta önmagát. Ha legalább részben is megértenénk Istenünk ember-szeretetét, akkor elnémulna minden káromkodás, véget érne a bűnös közönyösség és mint élő örökmécsesek virrasztanánk a szentségi Jézus oltára előtt. Isten azonban éppen azért, mert szeret, nem kényszerít minket ajándékai elfogadására. Nekünk is azt üzeni csupán, amit Márta, Lázár nővére mondott Máriának: A Mester itt van és hív téged! Boldogok, akik meghallják és válaszolnak erre a hívásra! Boldogok, akik minden vasárnap megértik, miért kell abbahagyni munkájukat és eljönni ide a templomba!

Jézus most is itt van és hív téged. Lakomát készít számunkra, itt a fehér oltáron, fehérre mosott lelkünknek. Szinte mindennapi kenye-

rünnké alázódik, hogy isteni életünket gazdagítsa. Van azonban egy lényeges különbség a testi táplálék és Krisztus kenyere között. Emberi szervezetünk az elfogyasztott ételeket az emésztés által saját magához hasonlítja. Így lesz az étel csonttá, hússá, vérré bennünk. Ezzel szemben Jézus kenyere és itala minket változtat át önmagába. A gyakori és méltó szentáldozás által egyre inkább megvalósul Krisztushoz való hasonlóságunk. Jó erre felfigyelnünk, mert bennünk emberekben megvan a törekvés, hogy ahhoz hasonlítsunk, amivel foglalkozunk. A gépeket kezelő ember számára nagy a veszély, hogy jómaga is elgépiesedik. A földdel, állattal foglalkozó ember elidegenedhet a szellemi értékektől. Isten azért hív magához, hogy egyre emberibbé, sőt ezen túlmenően egyre istenibbé nemesítse életünket.

Érdesen felfigyelnünk arra a tényre is, hogy nagycsütörtökön, az első szentmise résztvevői és áldozói férfiak voltak. Sajnos, azóta erősen megváltozott a helyzet és a nők vannak túlsúlyban. Vajon miért? Nem véletlenül! Hiszen az asszonyok abban is különböznek a férfiaktól, hogy nem hasonulnak annyira ahhoz, amit csinálnak. Ez a magyarázata, hogy a legtöbb asszony számára teljesen ismeretlen marad annak a gépnek szerkezete, amelyen dolgozik. A nők különös és értékes adottsága, hogy a saját elképzelésük szerint igyekeznek alakítani a világot. Ők varázsolják otthonná a lakást, ők lehelnek lelket a világba. Ezért értik meg jobban Jézus szándékát, aki azért lesz a miénk, hogy átalakítsa életünket.

Nemde jogosan sérelmezhetnénk annak a gyermeknek magatartását, aki visszautasítaná szülei meghívását. Mit mondjunk arról az emberről, aki időpazarlásnak tartaná a barátaival elfogyasztott ebédet? Mily kellemetlen lenne bármelyik háziasszony számára, ha vendégei nem nyúlnának az eléjük tett ételekhez. Sajnos, valami ehhez hasonló történik minden szentmisén, amelynek pedig mindnyájan meghívottai vagyunk. Jézus találkozni akar velünk, jómaga akarja táplálni, formálni belső világunkat. Jómaga akarja kialakítani bennünk azt az érzést, amely abban látja az élet szépségét, hogy elajándékozzuk. Erre ad példát és ehhez ad erőt Jézus minden szentmisében. Ezt a nagy ajánlatát elfogadni boldog kötelességünk. . . .

KRISZTUS KERESZTJE ÉS A MIÉNK

Nagypéntekre
Jn 18, 1—19, 42

Valahányszor külföldi vendégeink érkeznek, kedves kötelességünknek tartjuk megmutatni nekik szép Budapestünket. Elvisszük őket a Margitszigetre, a Hősök-terére, megtekintjük az Országházat. Hiányos lenne azonban a fővárosról nyert ismerete vendégünknek, ha elmulasztanánk megmutatni a Halászbástyáról vagy a Gellért-hegyről nyíló panorámát.

Ez jut szembe nagypénteken, amikor minden hívő keresztény a Golgota hegyére zarándokol. Igaz ugyan, hogy Jézus megkínzott teste nem a szépség, hanem a borzongás érzéseit fakasztja bennünk. Ha azonban engedünk Jézus hívásának, olyan panorámában lesz részünk, amely megnyitja előttünk annak a völgynek titkait, amelyre ez van fölírva láthatatlan betűkkel: szenvedés.

Amikor Jézus eljött a földre, mindenben hasonló akart lenni hozánk. Magára vállalta sorsunkat márcsak azért is, hogy életünk minden helyzetében vezérünk lehessen. Nyilvánvaló, hogy ezért tért be a szenvedés utcájába is. Örök idegen marad számunkra, ha nem járja meg a keresztutat, a Golgotát, vállalán a nehéz kereszttel. Ő azonban ezt is vállalta és átszögezett kezével magához ölelte szenvedésünket. Megtanított arra, hogy a szenvedést nem azzal győzzük le, ha elfutunk előle. A szenvedést azok győzik le, akik Krisztushoz hasonlóan elfogadják és türelemmel, szeretettel áldozattá változtatják.

Mi, keresztények mindig is vallottuk, hogy a világ minden tökéletlensége ellenére az isteni szeretet alkotása. Igaz, még nincs befejezve, a vajúdások kínját szenvedni és útban van a megdicsőülés felé. Ebből a tényből következik, hogy a lét hiányosságai, az élet sebei, a fejlődés hulladékai azt a gondolatot ébresztik még a hívőkben is: ez a világ nem olyan jó, hogy tükre lehetne Isten jóságának. A világ nem hirdeti egyértelműen Isten szeretetét. És ez így igaz! Isten nem a csillagok ragyogásával, nem a virágok tavaszi zuhatagával, nem az emberi értelem nagyszerű diadalaival hirdeti csupán szeretetét. Nem szünteti meg egy csapásra a háborúkat, nem vet véget az éhségnek és betegségnek. Isten az ő igazi szeretetét nem a világban mondta ki, hanem Jézus Krisztusban. Nem a kultúra, nem a civilizáció, hanem Krisztus keresztre hirdeti a lehangosabban Isten szeretetét. Ez persze sokak számára botrány és oktalanság, de nekünk, Isten népének Isten ereje és bölcsessége. Ha az Isten Krisztus keresztségével üzenté meg szeretetét,

nekünk sem lehet más választásunk, minthogy elfogadjuk és próbáljuk kibetűzni ezt az üzenetet.

A szenvedésről elmélkedve érdemes fölfigyelnünk arra a tapasztalatra, hogy a szenvedés már a természet rendjében sem minősíthető pusztán negatívumnak. A szenvedés nem azonosítható a rosszal, hiszen mind testi, mind lelki életünkben a vézscsengő szerepét játssza. Szervezetünk a legtöbbször fájdalommal figyelmeztet, hogy valami nincs rendben a testünkben. Ha sohasem fájna a fogunk, nem mennénk a fogorvoshoz. Ugyanígy jelzi lelkiismeretünk a bűn veszélyét, a lelkünkben okozott sérelmeket. Erkölcsi halott az az ember, akiben mindörökké elnémult a lelkiismeret vézscsengője. Mindebből tehát nyilvánvaló, hogy a szenvedést nem szabad egyoldalúan a rosszal azonosítani és távozz tőle kiáltanunk feléje.

Akik ismerik az életet, azoknak fölösleges magyaráznom, hogy mikor szeretünk valakit igazán? Nem akkor, ha megsimogatjuk, ha megöleljük, elhalmozzuk csókjainkkal. Csak akkor szeretünk igazán, ha tudunk szenvedni is érte. A jelenlegi világrendben a másokért vállalt szenvedés, a másokért hozott áldozat a legkiáltóbb bizonyítéka szeretetünknek. Ezért választotta Jézus is a szenvedést, a keresztet szeretetének bizonyítására. Ha pedig így cselekedett Jézus, mi sem tehetünk másképpen. Ezért figyelmeztet: Aki utánam akar jönni, vegye föl keresztjét! Ez korántsem jelenti azt, hogy keresgelnünk kell a szenvedést vagy nekünk kell megácsolni keresztünket. Hiszen Jézus is azt kérte a mennyei Atyától: Ha lehetséges, múljék el tőlem a pohár! A keresztet nem kell keresnünk, keresztünk készen van, a mi dolgunk csak az, hogy fölvegyük és vigyük. Tele van a világ szenvedéssel, tele van a világ keresztekkel, amelyek hordozókra várnak. Igaz, mi nem vagyunk olyan erősek mint Jézus és nem a mi feladatunk a világ megváltása. Ám, ha valóban Krisztushoz tartozunk, akkor keresztjéből is részt kell vállalnunk.

Ósi szokás, hogy virágvasárnap és nagypénteken énekkarunk elénekli a passiót templomainkban. Kiosztják a szerepeket és egy valaki Jézus szolámát énekli. Ám nekünk, keresztényeknek nemcsak énekelnünk, nemcsak játszaniuk kell Krisztus szerepét, hanem a valóságban is meg kell élnünk. Isten Krisztusban és keresztjében mutatta ki szeretetét és nekünk is keresztünk vállalásában kell ugyanezt megtennünk. Ezt teszi az édesanya, aki türelemmel ápolja beteg, gyógyíthatatlan gyermekét. Ezt teszi a hűséges férj, aki nem löki el magától beteg feleségét. Ezt teszi az asszony, aki éveken át ápolja munkaképtelen, rokkant hitvestársát. Ezt teszi a gyermek, aki öreg szüleit Cirénei Simonként kíséri a betegség fájdalmas utcájában. Ezt teszi minden ember, aki Veronikához hasonlóan a vigasztalás kendőjét borítja a szenvedő szívekre.

„Áldott a föld szenvedése, mióta szerették.” (Gertrud le Fort)
Áldott minden szenvedés, ha sötét utcájának vándorait a szeretet világoosságára vezetjük. Bölcsen írja valaki: „Ha az Isten szeret valakit, akkor azt akarja, hogy ismerje meg a legnagyobb boldogságot és a legnagyobb boldogtalanságot.” (Thornton Wilder) Jézusunk mind a kettőt megízlelte és örvendezzünk, ha velünk is megismerteti.

AZ ÖRÖMHÍR FÖLTÁMADÁSA

Nagyszombatra

Minden nap annyi rossz hírt hallunk vagy olvasunk, hogy szinte már nem is tudunk hinni a jó hírekben. Háború, bombázások, repülőgép eltérítések, tömegszerencsétlenségek híre fertőzi légkörünket és elfűjja örömeink szerény mécsesét. Valahogy így lehettek az apostolok is nagypéntek után. A Mester elfogatása, meggyalázása és keresztre-feszítése olyan gyász hír volt számukra, amely koporsóba zárta Hozzá fűzött reményeiket.

Úgy látszik, hiába zengett fülükbe három éven keresztül Jézus örömhíre! Mikor megkínzott testét keresztre szegezték, a kalapács-ütések idegtépő zuhogása rekviemet intonált szívükben. Nem marad más hátra, mint eltemetni délibábos elképzeléseiket és elsiratni halott hitüket. A letört virágú test, a lepecsételt sír láttán ugyan akadna-e épelméjű ember, aki reménykedni tudna? A csodatevő Mester szégyenletes leveretése után miben reménykedhetnének gyáván szétrebent tanítványai? Nincs más hátra, mint elmenekülni a névtelenség rejtekébe és visszatérni a valóság hétköznapi útjaira. Igaz, komoly reményeket ébresztett bennük Jézus tanítása, ígérete és csodatevő hatalma. Úgy gondolták és méltán, hogy valóban elérkezett az Isten országa. Azt hitték, hogy Isten szeretete elég erős lesz ahhoz, hogy győzelemre vigye az igazság zászlaját. Túl magasra emelkedtünk, gondolták talán az apostolok, ezért lett halálos a zuhanásunk. Ennyi csalódás, ennyi rossz hír után zárt ajtókra talált Jézus örömhíre. Ha nem így történik, hát ez mindennél nagyobb csoda lett volna.

Lám, ez a csoda megtörtént. Isten a lehetetlenek Mestere, kegyetlenül „megtréfálta” apostolait. Szinte azt mondhatnánk, hogy csúfot űzött belőlük, átejtette őket. De nem, ezt mégsem mondhatjuk. Hiszen előre megmondta a ráváró szenvedéseket és mindent elkövetett, hogy megmagyarázza nekik: sok szenvedésen keresztül kell

bemennie dicsőségébe. Így akarja ezt a mennyei Atya és Ő ezt az akaratot teljesíteni jött a földre.

Az apostolok azonban nem vették komolyan Jézus figyelmeztetését, elengedték a fülük mellett. Ézért nem tudtak hinni a jámbor asszonyok hajnali hírmondásának: üres a sír! Jézus föltámadott! Ez teljesen lehetetlen! Vagy mégse? Gondolkozzunk csak! Igaz, hogy mi is tanúi voltunk Lázár föltámasztásának. Életre keltette a naimi ifjút és Jairus leányát. Ám igaza volt ellenségeinek: másokat megmentett, magát miért nem tudta megmenteni. Magdolnát azonban komoly asszonynak tartották az apostolok. Azt is elmondotta, hogy ő és társai a halott Krisztust keresték. Szeretetük utolsó jeléül be akarták balzsamozni testét. Nem képzelődtek tehát, mikor üresen találták a sírt. Gyerünk, nézzük meg, tanácsolja János apostol Péternek. A sírt ők is üresen találják. Hová lett a holttest? Ellopták talán? A főtanács elvitette? Akkor miért pecsételték le este a sírt és miért kértek katonákat őrizetére? Talán valamelyik hívő vihette el? Ez lehetetlen, mert a katonák elzavarták volna. Ezeknek a gondolatoknak széljárásban lassan fölizzik a hamu alatt szunnyadó remény parazsa. Hátha mégis! Hátha feltámadt és él! Ó, ha ez igaz, akkor ez mindennél nagyobb győzelme a Keresztrefeszítettnek. Ha ez igaz, akkor egy mindennél nagyobb örömhír született a világra.

Így érkezik el az este. Az apostolok közösen virrasztanak. Gyertya ég az asztalon, szívükben a remény apró lángocskái ébrednek. Egyszerre csak közöttük terem Jézus. Megdicsőülten, üdén, ragyogóan, mint egykor a Tábor-hegyén. Békesség nektek! — mondja mosolyogva. Mintha csak azt mondaná: szítsátok föl reményeteket, tépjétek le a hitetekről a szemfödőt, értsétek meg a legnagyobb örömhírt: föltámadtam és élek. Én győztem és nem a halál fölöttem. Az öröm erősebb a szenvedésnél. Rossz hírek mindig lesznek a világban. Mindig lesznek keresztrefeszítések, üldözések, bukások, nagypénteki sötétedések. Ám húsvéti síromban megszületett és elúzhetetlenül a föld lakója marad a legnagyobb örömhír: föltámadtam és élek.

Mindennap annyi rossz hírt hallunk vagy olvasunk, hogy szinte már nem is tudunk hinni a jó hírekben. Háború, bombázások, tömegszerencsétlenségek híre fertőzi légkörünket és elfújja öröm-tüzeink szerény mécsesét... De mi, keresztények nem esünk kétségbe. A föltámadás sírjában kigyúlt egy új élet tüze és ide zarándokolunk, ha kialudt kezünkben a remény lámpása. Itt tanulunk meg újra remélni, újra hinni, újra szeretni és innen kiáltjuk örömtelen világunkba a föltámadt Krisztus húsvéti üzenetét: békesség nektek!

ISASZEGI FELTÁMADÁS

Húsvét I.
Jn 20, 1—9

Érdekes ismertetést olvastam egy amerikai filmről, amelynek szerzője ezt a címet adta: Sötétben a világ. A film meséje szerint egy tudós régész ásatásokat végez Jeruzsálemben a Golgota környékén. Az egyik nap bejelenti: megtaláltam Jézus sírját, Arimateai József sírkamráját és a sír nem volt üres. Egy múmia feküdt benne, Krisztus holtteste, amit bárkinek meg tudok mutatni. A rádió, a televízió, a sajtó azonnal fölkapta a hírt és világgá kürtöli a szenzációt: megtalálták Krisztus holttestét, illetve csontvázát. Kíváncsi turisták özönlenek Jeruzsálembé, mindenki látni akarja a különös leletet. A kíváncsiskodók tömegén túl azonban sokkal nagyobb a megrendült, a kétségbeesett emberek tömege. A hír hallatára, amely szerint Jézus nem támadt föl, valami sötét fátyol, szemfödő borul a világra. Mindenki, aki eddig Krisztust hirdette, egyszerre elhallgat. Mindenki, aki eddig Jézusba vetette reményét, kétségbeesik. Bezárják a templomokat, lebontják a katedrálisokat, ledöntik az útszéli kereszteteket. A csalódott emberek elégetik a múzeumokban található Krisztusképeket. A hithirdetők hazatérnek, a papok is más foglalkozás után néznek. Sötétség borul a világra, mert kialudt a legszebb remény csillaga. A film azzal végződik, hogy a haldokló régész bevallja hazugságát: Krisztus sírját valóban üresen találta. . .

Ez a történet, jóllehet az emberi képzelet szülötte, találóan érzékelteti azt az igazságot, hogy milyen roppant jelentőségű Krisztus föltámadása. Fölsimerte ezt már Pál apostol is, aki nyíltan kijelentette híveinek: Ha Krisztus nem támadt föl, hiábavaló a mi igehirdetésünk s hiábavaló a ti hitetek. . . Az említett film szerzője nagyon helyesen ismerte föl Jézus föltámadásának jelentőségét, de azt a valóságot is, hogy a mai világban inkább, mint valaha roppant erőfeszítéseket tesznek annak érdekében, hogy Jézus föltámadása helyett halálát bizonyítsák. Sokan úgy vélekednek napjainkban, hogy az emberiség nagyszerű jövője, boldogsága attól függ, hogy sikerül-e a „megölt Istent” véglegesen eltemetni. Buzgólkodnak a temetkezési vállalkozók, újabb és újabb gyászjelentéseket fogalmaznak Isten haláláról. Ki kell írtani a kereszteteket, el kell némítani az evangéliumokat, múzeum má kell átalakítani a templomokat! Krisztus maradjon a sírjában végérvényesen és ne hitegessék állítólagos föltámadásával az örök életre vágyó emberiséget. Meg kell halnia Istennek, hogy az ember szabad és igazán nagy lehessen.

Ezt hirdetik szerte a világon, de kivétel nélkül valamennyien adósok maradnak a bizonyítékokkal. Nincs senki a világon, aki bebizonyíthatná, hogy az evangéliumi üzenet kárára van az emberiségnek. Nincs senki a világon, aki bebizonyítaná, hogy Krisztus nem támadt fel halottaiból és az apostolok közönséges csalók voltak. Nincs senki a világon, aki szebb eszméket hirdetne és nagyobbra hívná az embert, mint Jézus Krisztus. Nincs senki a világon, aki tisztább erkölcsöt hirdetne Krisztus erkölcsénél. Nincs senki a világon, aki be tudná bizonyítani, hogy az emberek megjobbítására van jobb kovász, mint Jézus tanítása. Nincs senki a világon, aki bebizonyítaná, hogy van az emberiségnek önzetlenebb barátja annál a Krisztusnál, aki életét áldozta övéért. Az ember sohasem lesz olyan szép, olyan tiszta és igaz, mintha Krisztust ölti magára. Ezt ragyogóan bizonyítják azok a szentek, akik komolyan vették és valóra váltották az evangéliumot.

Húsvét ünnepén azért is jövünk közös otthonunkba, a templomba, hogy megizmosodjunk ebben a hitünkben. És még valamiért! Nem elegendő húsvét ünnepén annak örvendeznünk, hogy valóban föltámadt az Úr és ezzel utat nyitott a mi föltámadásunknak is. Az apostolok, a tanítványok, a jámbor asszonyok nemcsak azért örülnek, mert Jézus föltámadt, hanem hogy Vele együtt ők is föltámadtak. Nézzétek az emmauszi tanítványokat, akik halott hittel elhagyják Jeruzsálem városát! Gondoljatok a csüggedt apostolokra, akik félve tanácskoztak zárt ajtók mögött, hogy ezek után mitévők legyenek. Bennük is meghalt a lelkesedés, a Jézusba vetett hit. Nézzétek a jámbor asszonyokat, akik kora reggel a sírhoz mennek és egy halottat keresnek. Az ő számukra meghalt Krisztus. És mi történik húsvét ünnepén? Mikor megpillantják a megdicsőült, föltámadt Urat, vele együtt ők is föltámadnak. A csüggedés, a kétségbeesés, a tagadás, a halotthívés sírjából. Krisztus azért támadt föl húsvétkor, hogy vele együtt tanítványai is föltámadjanak. Krisztus azért támadt föl Jeruzsálemben, hogy velünk együtt Isaszegen is föltámadhasson. Isaszegi föltámadás! De szép lenne, de jó lenne, ha megvalósulna!

Nemde emlékeztek arra, hogy Jézus temetése után a főpap lepecsételte Jézus sírját és Pilátustól katonákat kért őrzésére. Bizonyára emlékeztek Jézus jövendölésére, amely szerint harmadnapon föltámad. Balga módon azt gondolták, hogy egy szikla, egy pecsét és néhány katona elegendő lesz a jövendölés megghiúsítására. Sajnos, sokan ma is ezt gondolják. Ezért van az, hogyha Jézusét nem is, de a mi föltámadásunkat sok minden hátráltatja. Ha az ember belenéz községünk életébe, rengeteg halott hitű emberrel találkozik. Olyanokkal, akik Krisztus sírjává lettek. S vajon mi gátolja föltámadásukat? Először is egy hatalmas szikla, ez pedig a közömbösség. Az embereket lenyűgözi színes, tarka, gazdag világunk és könnyen megfedkeznek

a hit dolgairól. Nem akarják elnémítani a harangszót, nem akarják eltüntetni a keresztek, nem akarják bezárni a templomot, de mindez őket nem érdekli. Ezt a magatartásukat megerősíti a vallástalan közszellem, amely fennen hirdeti Isten halálát.

A másik akadálya föltámadásunknak a katonák, az emberektől való félelem. Tagadhatatlan, hogy a félelem a gonoszság hálója. Az emberek rengeteg jót mulasztanak el és rengeteg rosszat tesznek félelemből. Mily sokan féltették életüket, karrierjüket a hitleri Németországban és félelemből tömeggyilkosok lettek. Végrehajtották a bűnös parancsokat, mert félték. Milyen sok ember hitét kioltja a félelem. Pedig, aki fél, az nem erős és így nem is méltó a győzelmet jelentő föltámadásra. Mi gátolja még föltámadásunkat? A pecsét, amelyet nem a főpap, de a bűn üt a lelkünkre. Ezeknek is hátat kell fordítanunk, hogy Krisztussal együtt új életre támadhassunk.

Húsvét ünnepén mindnyájan lelkesen énekeljük: Krisztus föltámadott! Örömünk azonban csak akkor lesz igazi, ha jómagunk is föltámadunk. Erre megvan a lehetőségünk. Hiszen Jézus azért támadt föl egyszer Jeruzsálemben, hogy Isaszegen is föltámadhasson. Föltámadni, átváltozni, megdicsőülni, ez a mi húsvéti programunk. A közömbösség halálából a hit életére. A félelem halálából a bátor hitvallás életére. A gyűlölködés halálából a szeretet életére. A bűn halálából a kegyelem életére. Isaszegi föltámadás --- de szép lenne!

ÍME AZ EMBER!

Húsvét II.

El kell ismernünk, hogy a modern tudomány jelentős eredményeket ért el az emberi múlt földérintésében. A teremtés magvait kibontó fejlődés egyre magasabbra emelte az életet, ami az emberben elérte az öntudat, a személyiség csúcspontját. Hosszú és küzdelmes út vezetett erre a magaslatra. Méltán írja Teilhard atya az Emberi jelenség c. könyvében: „Bármiképp van is, annyi biztos, hogy még az egyszerű biológus is észreveszi: semmi sem hasonlít annyira a keresztúthoz, mint az emberi Hősköltemény...”

Ezt a megdöbbentő igazságot ismerte föl egyik barátom is, amikor így fogalmazta meg az emberi élet egyik legnagyobb problémáját: az ember egész életében gürölgő, fáradságos munkával szerzi meg anyagi és szellemi javait. Jó szakember, tudós, művész lesz belőle. Aztán megpattan az agyában egy ér, egy rögcseke útját állja a vér-

folyamnak és mindennek vége. Mily megdöbbenő belegondolni abba, hogy a sokmillió éves fejlődés során kialakult ember, öröklött és szerzett kincseivel együtt a mindent elrabló halál karjaiba hanyatlik! Van-e értelme a fejlődésnek, van-e értelme az emberi életnek, ha csodálatos csúcstól a megsemmisülés szakadékába lök a végzetünk? Valahogy így fogalmazhatnók meg az emberi élet legsúlyosabb problémáját. Nem akarok ünneprontó lenni, ha a mai napon fölvetem ezt a kérdést és húsvét hősétől, Jézustól kérek rá választ.

Tagadhatatlan, hogy a betegséggel és a halállal vívott küzdelemben az ember komoly sikereket aratott. Egyre erősebbnek érezzük magunkat és szeretnénk a halál mérget is kivenni kegyetlen sorsunk kezéből. Ennek a törekvésnek egyik különös megnyilatkozása napjainkban az úgynevezett anabiózis, az emberi élet újraélesztése. Amerikában gombamódra szaporodnak az úgynevezett halhatatlansági klubok. Panaszkodnak is a temetkezési vállalatok az egyre divatosabbá váló hibernálások miatt. Ez magyarul szólva azt jelenti, hogy a halottat megfagyasztják abban a reményben, hogy a későbbi idők folyamán az orvosok fölfedezik annak a betegségnek gyógyszerét, amiben az illető meghalt. Akadnak nagyképű orvosok, akik kijelentik: legyőztük a halált!

Ibben a világban, ebben a légkörben mi, keresztények nagypénteket ünneplünk és Krisztustól várjuk a választ. Valahányszor a keresztre tekintünk és végiggondoljuk Urunk földi életét, mindig megnyeri rokonszenvünket. Benne olyan valakit tisztelünk, aki Istennek vallotta magát és ezt tetteivel be is bizonyította. Ennek ellenére vállalta az igaz ember gyakori sorsát: a megvetést, üldözést és a keresztet. Mindez azonban bármennyire is rokonszenvessé teszi Jézust, nem sokat segít rajtunk. Mit ér minden áldozata, ha végül a halál karjába hanyatlik? Ecce homo, íme az ember, mondotta Pilátus, mi azonban nem ilyen embert kívánunk vezérünknek. Nem egy megkötözött, egy megostorozott, megfeszített embert, hanem egy győzelmes királyt. Elfogadjuk Jézus tanítását, elhisszük, hogy a Boldogság hegyéről új utat mutatott az emberiségnek. Elhisszük, hogy szépséges élete örök mementó marad az emberiség számára. Mindez azonban nekünk nem elég! Nos, húsvét ünnepének jelentősége abban rejlik, hogy erre a nem elégre maga Krisztus válaszolt. Nagypénteken keresztyére tűzte az emberi élet problémáit és húsvét hajnalán dicsőséges föltámadásával megadta rájuk a választ. Nagypénteken minden azért történt, hogy meggyőzdjünk Isten szeretetéről. Ha ez sikerült, akkor a húsvéti hajnal fénye széttepi életünk sötét kárpitjait. Márpedig a kereszt tövében, a sebeitől vérző Jézus láttán ki kételkedhetne szeretetében? Ugyan ki vonhatná kétségbe szavainak igazát: nagyobb szeretete senkinek sincs annál, mintha valaki életét áldozza barátaiért. Ezt tette

Jézus drága áldozatával. Vérével impregnálta szívünkbe, emlékeztünkbe, hogy szeret minket az Isten. Ha erről sikerült meggyőznie, akkor a húsvét titka is föltárul előttünk.

Mindnyájan tudjuk, hogy minden élet szeretetből fakad. Azt is tudjuk, hogy az igaz szeretet nem akar hallani az elválásról. Örökké szeretlek, suttogják egymásnak a szerelmesek és erre esküsznek az oltár előtt. Szüleink csak mulandó életet adhatnak nekünk és nincs fájdalmasabb a szerető szív számára, mint mikor a halál kitépi ölelő karjainkból szeretetünk gyermekét. S történik mindez azért, mert minden szeretet méhében hordozza az öröklét magzatát. Ezért nem szállt le a keresztről Jézus nagypénteken, hanem engedte, hogy eltemessék. Húsvét hajnalán aztán halálos sírját születési barlanggá változtatta. Illúzióttan szemtanúk, halottat kereső asszonyok, hitetlen apostolok fülébe kiáltja: föltámadtam és élek! Isten nagypénteken megmutatta szeretetét, húsvét reggelén pedig megmutatta hatalmát. Az emberi élet nem zsákutcába torkollik, hanem a föltámadás dicsőségébe. „Az embert el lehet pusztítani, de nem lehet legyőzni.” (Hemingway) Milyen kár, hogy Pilátus nem láthatta Jézust! Íme, a halálon győzedelmeskedő Istenember, aki megmutatta az élet kereszttújának folytatását. A keresztény számára nem titok a jövő. Aki hisz Isten szeretetében, aki hisz Isten hatalmában, az nyugodtan néz a halál szemébe.

Évenként tízezrek zarándokolnak a nagy vallásalapító, Mohamed sírjához. Sokan megállnak a piramisok előtt: itt nyugsznak a fáraók. Ki ne látogatna el Párizsban járva az invalidusok templomába, ahol Napóleon hamvai nyugsznak. Bécsben a kapucinusok kriptájában az egykor oly hatalmas Habsburg császárok pihennek. Moszkvában hosszú sorokban vonulnak el az emberek Lenin sírja előtt... Csak Jézusnak nincsen sírja a földön! Ha lenne, nem ünnepeelnék allelujás húsvétot.

Ismerek egy katonaviselt embert, aki a háború alatt súlyosan megsebesült. Találat érte a harckocsiját, mindenki benne égett, de őt a robbanás messze kivetette. Az egészségügyiek fölszedték és hónapokig kezelték a kórházban. Közben társait eltemették és azt gondolták, hogy ő is velük együtt szénné égett. A sírra tehát az ő nevét is ráírták. Szülei megkapták az értesítést: fiúk hősi halált halt. Jutalmul kaptak egy fényképet a távoli sírról. A szülők annak rendje-módja szerint el is siratták gyermeküket. Elmentek a lelkészhez, aki a templom bejáratánál levő márványtáblába az ő nevét is belevéselte. Elképzelhetitek mekkora volt a meglepetésük, midőn félév múltával a halottnak vélt fiú megjelent szülei házában.

Ehhez hasonló meglepetéseket gyakran produkál az élet. Ilyen kellemes meglepetésben azonban kevesek részesülnek. Vagy talán

éppen ellenkezőleg. Ez a történet tulajdonképpen mindnyájunk története. A legszebb történet. A halál felírja ugyan nevünket a fejünkre. Ám Jézus végigsuhan a temetőn, hogy minket is életre keltsen és vele együtt ujjongó örömmel kiálthassuk: feltámadtam és élek...

A FÖLTÁMADT HIT

Húsvét 2. vasárnapja
Jn 20, 19—31

Őszintén bevallom, hogy a gyakran hitetlenként emlegetett Tamás apostol igen rokonszenves számomra. Már csak azért is, mert szinte a mából lép elénk és nem a múlt szüette keretéből. Egész magatartásával olyan benyomást gyakorol ránk, mint hitüket vesztett mai testvéreink. Mivel pedig Tamás kételyei sokszor a mi lelkünkbe is betörnek, minden okunk megvan arra, hogy sorstársunknak tekinthessük. Történetét hallgatva talán be is valljuk önmagunkban: az ő helyében mi sem viselkedtünk volna másként. Megértjük csalódását, megértjük vergődését a kételyek örvényében. Hogy mégsem vesztett el benne és visszanyerte hitét, ezt két körülménynek köszönhette. Mindenekelőtt annak, hogy a hit elvesztése fájó sebet ütött a szívében. Mily sokan vannak napjainkban, akik elvesztették hitüket, de nem szomorkodnak miatta! Tamás szenvedett e veszteség miatt és így nyitva maradt hitének kapuja, amelyen a föltámadt Krisztus újra beléphetett életébe.

Tamás apostol hitevesztése részben jelleméből is következett. Az evangélium beszámolója szerint hajlamos volt a csüggedésre, a sötétlátásra. Mikor például hírül hozzák Lázár betegségét, tanítványai megpróbálják lebeszélni Jézust, hogy Bethániába menjen. Tamás azonban valami kesernyés lelkesedéssel mondja: menjünk mi is, és haljunk meg vele! Mikor pedig arról beszél Jézus, hogy hamarosan visszatér az Atyához, ahol lakóhelyet készít övéinek, Tamás ismét közbeszól: Uram, nem tudjuk hová mégy, honnan ismerhetnők hát az utat? Igaz, Tamás nem tagadja meg Mesterét, mint Péter és pesszimizmusa sem teszi árulóvá. Midőn azonban Jézus elvérzik a kereszten, az ő csalódástól sebzett szívében is meghalt a hit. Neki ugyan beszélhetnek apostoltársai, hogy látták az Urat! Tamás nem hisz és úgy nyilatkozik, mint egy vérbeli materialista: hacsak nem látom kezén a szegek nyomát, nem hiszek!

De mondd meg nekünk, kedves Tamás, ha valóban így gondolkoz-

tál és éreztél, miért kerested mégis az apostolok társaságát? Miért nem hagytad el Jeruzsálemet, mint az emmauszi tanítványok? Nyilvánvaló, hogy valami remény mégis csak pisláskolt szívedben! Azok a sebek, amelyek megvérezték a szívedet, még mindig nyitva álltak a hit számára. Szenvedtél a hitelenség miatt és gyógyulásra vágytál. Megérezted: az emberi szív sebei gondozásra, gyógyító kezek érintésére szorulnak. Vérző sebeinkkel nem szabad a magányosság barlangjába bújnunk. A hitelenség sebeit nem szabad bekötözetlenül hagynunk. Orvoshoz kell mennünk, keresni kell az elvesztett hitet, az elvesztett Istent! Törékeny, parányi létünk támaszt keres a közösségben. Az ember nem elég önmagának. Esetleges létünk, a kiegészülés vágya hajt mások felé... Az emberszíveken át Isten felé... Oktalan dolog tehát ellentétet szítani a szív vonzalmai és az ész szárnyalása között. Az emberben minden: ész, szív, akarat, egyetlen hajtóművet alkot a nagy Partner, az Isten felé. Igaz, hogy a természettudományos gondolkozás kifinomította igényünket a dolgok megtapasztalása és bizonyíthatósága iránt. Ámde a tudomány arra is megtanít, hogy a valóság nem azonos a láthatóval. A világ sokkal gazdagabb, mint ahogy érzékszerveinkkel fölfoghatjuk. Fejlődő világunkat és benne emberi életünket helytelen lenne úgy képzelnünk, mint egy minden titkot elérő űrutazást. Iletünket sokkal inkább befejezetlen piramishoz hasonlíthatjuk. Alapjaiból kiindulva lassan emelkedik fölfelé, de aztán szájatva néz a végtelenbe. (Teilhard)

Tamás apostol szíve tehát nyitva állott a hit számára. Iiz azonban nem volt elegendő ahhoz, hogy a nagy Vendéget megláthassa. Iiz a boldogság csak akkor lett osztályrésze, midőn a feltámadt Krisztus átlépte Tamás kételyeinek küszöbét és hitét új életre keltette. Tamás először csak a saját sebeit nézi és fájlalja, de azután meglátja Jézusét is. S ez a látás elegendő volt a gyógyuláshoz. Beteljesült a próféta jóvendőlése: az ő sebei által gyógyulunk meg. A föltámadt Krisztuson nincs többé hatalma a halálnak. Ugyanez elmondható Tamás föltámadt hitéről és szeretetéről is. Többé már nem fogja elveszíteni. Többé már nem sebezheti meg a kétely. Elveszett benne a gyerekes, halandó hit és föltámadt benne a felnőtt, örök életre érlelő hit.

Pazzi Szent Magdolnáról olvasom, hogy egyszer a kápolnában törölgetés közben leejtett egy Krisztus-szobrot. Gyorsan utána kapott és örömmel látta, hogy nem tört össze. Fölvette a földről és megcsókolta. Közben ezt suttogta: látod, Jézusom, ha most nem ejtelek le, akkor nem kapod tőlem ezt a csókot. Naiv kis történetnek hangzik, de mélységes igazságot hirdet. Nevezetesen azt, hogy a szenvedések, bukások igen sokszor arra szolgálnak, hogy még jobban megnyíljunk Isten felé.

Ami ezután történt, az már szinte magától értetődik. Tamás föl-

kiált: én Uram, én Istenem! Ebben a vallomásban benne van Tamás újjászületett hitének diadalmas ujjongása. Ilyen hit, ilyen bizonyosság birtokában elmegy akár a világ végéig is, hogy hirdesse a föltámadás örömhírét. A szenthagyomány szerint ő megy a legmesszebbre, és a távoli Indiában hirdeti Krisztust. Ilyen boldog hit birtokában nem lehet megállni. El kell vinni mindenkihez! Ebben a lelkesedésben is Tamás apostol a példaképünk. Örülünk, ha találkozunk olyan emberekkel, akik szenvednek amiatt, hogy nem tudnak hinni. Ez a szenvedés, ez a seb mindig nyitott kapu, amelyen betérhet életükbe az elvesztett Isten. Az ember hovatovább megvalósítja a nagy programot és a föld urává, mondjuk így: a föld istenévé növekszik. Mindez azonban nem jelentheti azt, hogy a hit kapui végérvényesen lezárulnak előtte. Az ember örökre ember marad és igazán csak Isten felé növekedhet. Ha előtte térdelünk, nem kisebbek, hanem nagyobbak leszünk. Alkalmat adunk neki arra, hogy magához vonzzon, hogy fölemeljen. Meg kell ezt értenie korunk emberének is. Minél inkább emberek leszünk, annál inkább izmosítanunk kell az imádás szárnyait, hogy az isteni élet magasába emelkedhessünk!

SZERETSZ-E ENGEM?

Húsvét 3. vasárnapja
Jn 21, 1—19

Mi, emberek hajlamosak vagyunk arra, hogy rokonszenvünk sugallatára ismeretlen embertásunknak is előlegezzük bizalmunkat. Olykor csúfosan ráfizetünk erre és csalódásunk elpárologtatja bizalmunkat. Könnyű kimondani a bűvös szót: szeretlek, de sokkal nehezebb ugyanezt tettekkel is bizonyítani. Pedig a zsenge szeretetnek a tettek erősítik izomzatát. Tudta ezt Jézus, a lelkek nagy ismerője és eszerint cselekedett.

Amikor meghívta apostolait, egyiktől sem kérdezte meg: szeretsz-e engem? Ezt a kérdést csak azután tette föl Szent Péternek, minden tanítványának és a mai napon nekünk is, miután bebizonyította szeretetét. Mennyire más az esküvői oltár előtt kimondott „szeretlek”, mint az ezüst- vagy aranylakodalmas szeretetvallomás! Az előbbi reményekre, ígéretre épül, az utóbbi hosszú évek tettekkel bizonyított hűségére. Jézus egész földi élete szeretetének volt bizonyítása. Vajon mivel bizonyított? Mit tett például apostolaival? Kiemelte őket a hétköznapi élet szürkéségéből és a megdicsőülés hegyére vezette. Megajándékozta őket az igehallgatás boldogságával. Barátaink

mondta, barátaivá tette őket. Láthatták csodáit, amelyeket oly sok szem nem láthatott. A keresztfán életét áldozta értünk és föltámadása után megmutatta sebeit. Csak ezek után tette fel Péternek a kérdést: szeretsz-e engem? Éppen neki, aki megtagadta Mesterét és csúnyán visszaélt bizalmával. Péter lelkében még sajtott a tagadás sebe, de Jézus, az elveszíthetetlen barát, alkalmat ad a jóvátételre. Megtanulja, hogy egyházfői tisztét nem erényiért kapta és ezért bűnével sem vesztette el.

Mielőtt azonban Jézus véglegesen megerősítené Pétert főpásztori tisztében, előbb levizsgáztatja. Válaszolniá kell egy igen fontos kérdésre. Nem kéri számon evangéliumát, éveken át hirdetett tanítását. Péternek nem kell levizsgáznia hittani ismereteiből. Azt sem kívánja, hogy bemutassa egyházkormányzói vagy diplomáciai képességeit. Csak egyet kérdez, mert egy a fontos: Péter, János fia, szeretsz-e engem? Ez az egyetlen feltétele annak, hogy rábízza egyházát és kösziklának bizonyuljon.

Ezen nem is csodálkozhatunk. Vajon nem így teszünk mi is, midőn másokra bízuk életünket? A kicsi gyermek gondolkozni, beszélni se tud még, tiszta szemében máris kinyílik a döntőkérdés: édesapám, édesanyám, szeretsz-e engem? Vajon a jegyesek, mielőtt összeházasodnak, mit kérdeznek újra meg újra egymás tekintetébe merülve? Nemde ugyanezt: szeretsz-e engem? Nem érdekes, hogy mennyi a pénzed, milyen iskolát végeztél, van-e autód, házad, csak ez: szeretsz-e engem? Mert az életet csak a szeretetre lehet rábízni. Az egyház életét, a mindenkori Krisztus-hívók életét is. Ezért kérdezte Jézus Pétertől: szeretsz-e engem?

Tévedés lenne azonban azt gondolnunk, hogy az Úr Jézust csak Péter szeretete érdekelte. A mai vasárnapon azért hívott ide titeket, azért adta ajkamra evangéliumát, hogy nektek is föltegye a kérdést: szeretsz-e engem? Aki figyelő értelemmel járja az élet útjait, annak mindig alkalmá nyílik megtapasztalni Isten szeretetét. A teremtés ezer ajándéka, de legfőképpen Krisztus eljövele arról tanúskodik, hogy Isten szolidáris az emberiséggel, szeret minket. Mi talán azt vártuk és várnánk Jézustól, hogy már most megváltoztassa, minden rossztól, szenvedéstől megszabadítsa életünket. Ehelyett mi történik? Jómaga is megosztja sorsunkat és vállalja az emberi élet minden negatívumát. . . . Conventry Patmore angol költő írja: „Mily csodálatos lenne, ha létezne Isten, akivel szeretet-kapcsolatba léphetnék!” Jézus arra tanít, hogy ez az Isten valóban él és maga akar ilyen kapcsolatra lépni az emberrel. Úgy gondolom, hogy Szent János apostol, aki talán a leggyöngédebben szerette Jézust, legnagyobb dicsőségének tartotta ezt a szeretetét. A keresztény ember arról ismerhető meg, hogy Jézus kérdésére: szeretsz-e engem, a szó és tett igenével válaszol.

Jézus azonban nem érte be Péter vallomásával. Azt is megmondotta neki és nekünk: mivel kell bizonyítani iránta érzett szeretetünket. Hányszor mondjuk magunk is: ha igazán szeretsz, megteszed ezt vagy azt. Jézus ezt mondja: ha igazán szeretsz, legeltesd bárányaimat, legeltesd juhaimat! Ezt más szóval úgy is mondhatnánk: szeresd az embereket, akiket meghívtam országom közösségébe. Ezt mondta Péternek és ezt mondja nekünk is. Isten-szeretetünket az embereken kell bizonyítanunk. Nem tudom, hány asszony van közöttetek, aki midőn férjére néz, Jézusra gondol?! Igaz, hogy férjetek sok esetben nagyon kevésbé hasonlít az evangélium szeretetre méltó Jézusához. Mégis azt kell mondanom Pál apostollal: asszonyok, úgy tekintetek férjetekre, mintha az Úr volna! Meglehet, kedves férfiak, hogy feleségtek messze áll attól az eszményi asszonytól, amelyet valamikor megálmodtatok. Mégis azt kell mondanom Pál apostollal: férjek, úgy szeressétek feleségteket, mint Krisztus szereti az egyházat! Jézus tőlem, a lelkipásztortól is, szinte naponta megkérdezi: szeretsz-e engem? És nekem válaszolnom kell. Nem csupán szép szavakkal, hanem még szebb tettekkel. Mert csak annyira szeretem őt, amennyire szeretlek titeket. A lelkipásztor istenszeretetét hívei szeretetén lehet lemérni. Egy francia lelkipásztor mondotta: „A keresztény olyan ember, akire Isten rábízta az összes többi embert.” (Godin abbé) Ha komolyan vennénk ebbeli hivatásunkat, mennyivel több embertársunk tudna hinni Isten szeretetében!

Két egyenrangú katonatiszt arról vitatkozott, hogyha egymással találkoznak, melyikük köszönjön elsőnek? Mivel nem tudtak dülőre jutni, megkérték tábornokukat, döntse el a vitát. Hogy ki köszönjön először? Ó, ennél mi sem egyszerűbb! Az, aki udvariasabb! Az első hely miatt mi is gyakran vitatkozunk. Ki a vallásosabb, ki a jobb keresztény? Aki többet tesz családjáért, aki türelmesebb az emberekhez, aki a szeretet zöldellő mezőin legelteti a rábízott báránykákat.

JÉZUSRA HALLGASSUNK!

Húsvét 4. vasárnapja
Jn 10, 27—30

Úgy hiszem, mindnyájan egyetértünk abban, hogy az atomkorban élő emberiség számára a tudós és tudománya jelenti a legnagyobb tekintélyt. Történelmünk jelenlegi szakaszában igen sokan a tudománytól remélik az emberiség boldogulását. Ezért is hallgatjuk meg-

döbbenve az evangéliumban Jézus szavait: Áldalak téged, Atyám, mert elrejtetted ezeket a bölcsek és okosak elől és kijelentetted a kisdedeknek.

Ha első megdöbbenésünkből fölocsúdvá gondolkozni kezdünk, rájövünk: Jézus nem ok nélkül mondotta eme „tudós füleket sértő” szavakat. A bölcseket elmarasztaló ítélete abból a tapasztalásból fakadt, hogy a vallásilag képzett farizeusok és írástudók voltak tanításának legnagyobb ellenlábasai. Márpedig nincs veszedelmesebb kísértés éppen a tudomány számára, mint az önhittség, a mindentudás, a kutatást lezáró önteltség álláspontjára helyezkedni. Minden fejlődés záloga: nyitottság az új értékek, új igazságok befogadására. Napjainkban is gyakran hallunk olyan véleményt, amely az evangélium üzenetét éppen egyszerűsége, úgynevezett tudománytalansága miatt próbálja elmarasztalni. Akadnak szép számmal olyanok is, akik meg akarják reformálni Jézus tanítását és az úgynevezett modern tudomány köntösébe öltöztetni. Igaz, Isten nagyra becsüli az emberi értelmet, de az üdvösség útjának megtalálását nem bízta rá. Azt akarta és azt akarja, hogy „erre ne szellemes okoskodások és fontolgatások, vagy a magunk módján való kutatás által, hanem a tanítás által jussunk.” (Newman) Ha tehát üdvösségre akarunk jutni, akkor Jézusra kell halgatnunk.

Napjainkban csaknem minden család rendelkezik már rádióval. Ha egyes országrészekben akadnak is úgynevezett fehér foltok, különféle kedvezményekkel igyekszünk ezt eltüntetni. A legtöbb ember világvevő készüléket vásárol, nem is gyártanak már másmit. Így aztán bő lehetőségünk nyílik a műsorok közti válogatásra. Mivel azonban a hazai adás vétele a legtökéletesebb és kötve vagyunk anyanyelvünkhöz, a legtöbbet Budapestet hallgatjuk. Mindezt csak azért említem, mert a keresztény embernek is van lelki anyanyelve, amellyel Jézust hallgatja. Aki Istenhez tartozónak vallja magát, az szívesen állítja be lelke rádióját az evangélium hullámhosszára. Sajnos, a földi leadók nem mindig az igazság és szeretet üzenetét sugározzák az éterbe. Pedig a hazugságok éppen úgy megmérgezik a levegőt, mint a motorok és gyárak égéstermékei. Jézus üzenete ezzel szemben olyan, mint a friss hegyi levegő, amely az erdők leheletét árasztja völgyeinkbe.

Mi, hívő emberek azonban nemcsak hallgatói akarunk lenni Isten igéjének, hanem megtartói is. Hiábavaló a legszebb terv, ha elmarad megvalósítása. Vajon mi a célja Isten üzenetének? Nem több ez nem kevesebb, mint az új élet kialakítása. Szép, Istennek tetsző emberek közössége, ez az evangélium célja. Valaki ezzel kapcsolatban megjegyzi: „Az emberbőrbe kötött remekművek kora következik. Bölcsek és szentek előbb voltak, mint költők és tudósok...” (Németh

László) Hozzátehetnök: bölcsekre és szentekre nagyobb szüksége van az emberiségnek napjainkban, mint költőkre és tudósokra. Mi, keresztények mindig is vallottuk, hogy a szép emberi élet a legnagyobb remekmű. Sajnos, sok embernek torz fogalmai vannak az léletszentségről. Talán ez az oka, hogy nem vágyakozik utána. Vajon ki akar ma szentté lenni? Pedig Jézus ezt akarja. És hogyan lehetünk szentekké? Ha hallgatunk Jézus szavára. Tévedés lenne azt gondolni hogy a szentek valami világtól, élettől elvonatkozott különleges lények, afféle csodabogarak. Szentekké azok lesznek, akik igennel válaszolnak Krisztus üzenetére. Akik lelkük rádióját beállítják Isten üzenetének hullámhosszára. Ő ugyanis nemcsak Máriához szólt, hanem hozzánk is elküldi követét. Csak az a baj igen sokszor nincs számára parkolóhely a szívünkben. Istent tulajdonképpen nem kell keresnünk. Ő mindig szól, ajtónk előtt áll és kopogtat. Csak hallgatnunk kell szavára és be kell engedni életünkbe.

Történt egyszer, hogy a svéd király ellátogatott egy bányába és leszállt a tárnába is. Itt megkérdezett egy bányászt: van-e neki vagy munkatársainak valami kívánságuk? Igen, hangzott a válasz, szeretnénk, ha jobban figyelembe vennének minket! Nos, ezt kívánja tőlünk is az Isten. Vegyük figyelembe üzenetét, sugallatait, kegyelmeit...

Igaz, a keresztény elvek megvalósítása nem kis feladat. Ha azonban lesznek is sikertelen próbálkozásaink, nincs okunk a csüggedésre. Isten sohasem adja föl hozzánk fűzött reményét. Bukásaink után ismételten megajándékoz bizalmával. Nem fárad bele, hogy újrakezdje velünk szent tervének, üdvösségünknek munkálását. Isten bizik bennünk, nekünk is bízunk kell Őbenne. Csak tartsuk nyitva a szívünket és ne zárkózzunk el az isteni üzenet elől. Nem hiába tartja egy bölcs mondás: az embernek két füle van és csak egy szája, hogy kétszer annyit hallgasson, mint beszéljen. Arra is ügyelnünk kell, hogy helyesnek ismert alapállásunkon ne változtassunk. Enélkül csupa tétovázás lesz az életünk. Sajnos, a divat hatalma sok felebarátunk esetében az élet nagy kérdéseiben is érvényesül. Sok ember olyan hirdetőoszlophoz hasonlít, amelyre különféle plakátokat ragasztanak, majd letérik és kicserélik őket. A hívő ember olyan hirdetőoszlop, amely mindig Jézust és szent evangéliumát hirdeti. Nemcsak szavakkal, hanem életével is. Ha ugyanis egy ember nem úgy él, ahogy gondolkodik, akkor előbb-utóbb úgy fog gondolkodni, ahogyan él.

Végül fölvehetjük a kérdést: mit jelent számunkra az, hogy Jézusra hallgatunk? A mai evangélium tanítása erre is megadja a választ. Azoknak, akik követnek engem, örök életet adok. Sajnos, az emberek már sokszor ráfizettek arra, hogy lelkiismeretlen emberekre hallgattak. Aki azonban Jézusra hallgat, nem kell félnie a csalódástól. Gyermeknek való társasjáték, amelynek ez a neve: aki hall, az nyer. Külön-

féle tárgyakat tesznek az asztalra. Ceruzát, gombot, gyufásdobozt, biztostűt, forintot, stb.. A szobát besötétítik és a játékvezető valamelyik tárgyat lelöki az asztalról. Ki kell találni, hogy mi esett le? Aki eltalálja, kap egy pontot. Aki hall, az nyer. A keresztény ember, sőt minden ember élete hasonlít egy ilyen társasjátékhoz. Aki hall, az nyer. Aki hallgat Jézus szavára, az nyerni fog egy szép földi és folytatásra méltó örök életet.

AZ ÉLŐ SZENTSÉGTARTÓ

Mária — májusban

A II. Vatikáni zsinaton mondotta az egyik felszólaló: János pápa halála után is a zsinaton maradt és a zsinat kitarzott mellette. Ha ilyesmit elmondhatunk Szent Péter utódjáról, méginkább elmondhatjuk ezt a Szűzanyáról. Az első pünkösöd alkalmával is ott találjuk a születő egyház közösségében. Ahol a Szentlélek kiadását, különleges működését tapasztaljuk, ott a Szentlélek mátkáját, Máriát is megtaláljuk. A jó édesanya puszta jelenléte is bátorítólag és boldogítóan hat gyermekeire. Így vagyunk mi is, különösen május hónapjában, amikor a mindennapos emlékezés még közelebb hozza Őt gyermekeihez.

Minden keresztény előtt nyilvánvaló, hogy nem szeretheti igazán mennyei Atyját az, aki nem tiszteli legkedvesebb leányát, Máriát. Mint Jézus leghűségesebb követője, a Szűzanya is elmondhatta magáról Fia szavait: „Ha Isten lenne Atyátok, engem is szeretnétek, mert én Istentől vagyok. . .” (Ján 8, 42) Nem lehet igazán testvére Jézusnak az, aki nem fordul Mária felé gyermeki szeretettel. Úgy gondolom, hogy az evangélium ismerői számára fölösleges időtöltés lenne Jézusunk Mária-tiszteletét bizonyítanom. Itt elsősorban ne szavakra, ha nem minden szónál ékeesebben beszélő tettekre gondoljatok! Mindekelőtt arra, hogy az Isten Fia, szűzi méhet nem utálván, kilenc hónapon élt testi közösségben Máriával. Mily megtiszteltetés ez egy halandó ember számára! A Szentlélek közreműködésével Mária testéből alakult ki a Fiú-Isten embersége. Tőle kapta húsát, csontját, véré, arcának szépségét. Ha Mária ezt mondotta fiának: mily szép vagy gyermekem, Jézusunk ezt válaszolta: mindezt neked köszönhetem, édesanyám. Aztán gondoljunk arra is, hogy harminc éven keresztül egy fedél alatt élték, Mária főzött, mosott, varrt szeretett fiára. Vajon a földi asszonyok közül ki részesült ilyen megtiszteltetésben?

Tagadhatatlan, az evangéliumban vannak olyan jelenetek, amelyek-

ben úgy tűnik, mintha Jézus háttérbe akarta volna szorítani édesanyját. Például, amikor tizenkétéves korában visszamarad a templomban, Mária szemrehányására Jézus így válaszol: hát nem tudtátok, hogy Atyám dolgaiban kell lennem? Vagy gondoljunk a kánai menyegzőre, ahol először visszautasítja Mária kérését. Mikor pedig körülveszik hallgatói és valaki közbeszól: anyád és testvéreid keresnek, szinte visszautasítóan válaszolja: ki az én anyám és kik az én testvéreim? Majd a körötte állókra mutatva mondja: ezek az én anyám és testvéreim. Mindezt azonban nem szabad úgy értékelnünk, mintha Jézus megvonta volna édesanyjától az őt megillető tiszteletet. Inkább arra törekedett, hogy a helyes Mária-tiszteletre vezérelje tanítványait. Sajnos, mi emberek nagyon is hajlamosak vagyunk arra, hogy megálljunk a teremtményeknél és közben elfeledkezzünk a Teremtőről. Mária minden kiválósága ellenére is csak teremtmény. Midőn tehát Jézus szemrehányást tesz neki a jeruzsálemi templomban, mintegy arra figyelmezteti, hogy mindkettőjüknek az Istent kell szolgálniuk. Még nem jött el az én óráim, mondja a kánai menyegzőn és ezzel figyelmezteti édesanyját az Atya iránti engedelmességre. Midőn pedig tanítványait, hallgatóit nevezi anyjának és testvéreinek, ezzel figyelmeztetni akarja, hogy a testi anyaságnál sokkal értékesebb Isten szemében az a hit, amellyel Isten üzenetét fogadjuk. Mindebből tehát nyilvánvaló: a helyes Mária-tisztelet nem jelenthet megállást Máriánál. Iránta tanúsított tiszteletünk akkor jár helyes úton, ha Vele együtt szolgáljuk az Atya akaratát, hozzá hasonlóan követjük Jézust, és hozzá hasonlóan igent mondunk a Szentlélek sugallataira. Az igazi Mária-tisztelet lényege: úgy tisztelni, úgy szolgálni Istent, úgy követni Jézust, amint ezt Mária tette földi életében.

A Biblia szavai szerint Isten az embert férfúnak és asszonynak teremtette. Ezért érthető, ha a teremtés műve után a megváltásba is belevonta mindkettőjüket. Ebben a törekvésben első női partnere Mária volt az Istennek. Nem azért történt ez, mintha Istennek szűksége lett volna erre a közreműködésre. Sokkal inkább azért, hogy ezzel a meghívással kitüntesse Máriát és az egész női nemet. Egy neves hittudós írja: „Mária nem közvetítő, hanem szentségtartó.” Tőle kapta Jézus emberi természetét, amely méltán nevezhető az istenség szentségtartójának. A férfiak szívesen büszkélkednek azzal, hogy ők építik, szépítik a világot, ők hódítják meg az asszonyok számára is. Isten azonban arra figyelmeztet Mária által, hogy az emberiség megváltásában nincs férfiú asszony nélkül. Betlehemtől a Golgotáig ott áll Jézus mellett Mária és így az asszonyi szív nemcsak az élet, hanem az isteni élet forrásává nemesedik. Észreveszik ezt még azok is, akik kívül állnak a szent kereszténységen. Egyikük például így nyilatkozott: tanulmányoztam a különböző vallásokat és elgondolkoztam

rajtuk. Úgy tapasztaltam, hogy az igazi vallásosság első lépése mindig a bűnbánat. A bűnös ember csakis a bűnbánat útján közeledhet a szent Istenhez. Az élet arra is megtanított, hogy az emberek szívesen fordulnak bocsánatért az asszonyokhoz. Mintha az ő szívükben több lenne az irgalmasság olajából! Ezért érthető, hogy a bűnös emberiséget megváltó Krisztus keresztje mellett egy asszonyt is találunk Mária személyében.

Egy híres gyermekorvosról olvastam, aki különös szeretettel foglalkozott a fejlődésben elmaradt csecsemőkkel. Midőn végigjárta a kórtermeket és megnézte a gyermek beteglapját, utasításként nemegyszer ezt írta rá: ezt a gyermeket legalább három óránként szeretni kell! Am nemcsak a gyermek, de minden ember szomjazik a szeretetre. Ezért fogja meg kezünket egyházanyánk, ezért vezet Máriához. Az ő karjaiban tanulunk meg hinni, szeretni és remélni. Az ő ajkáról tanulhatjuk meg lelkünk anyanyelvét, az imádságot. Az ő arcáról olvashatjuk le a boldog élet szent tudományát.

ÚJ PARANCSOLAT

Húsvét 5. vasárnapja
Jn 13, 31—33a, 34—35

Az Úr Jézus szavait és tetteit figyelve gyakran találunk okot a fejlődésre. Véleményünk szerint igen sokszor nem úgy beszél, ahogy azt a „józan ész” megkövetelné. Nem csoda, ha kemény beszédeinek hallatára sok tanítvány elpártol tőle. Szókimondásával igen gyakran maga ellen ingerli az írástudókat és a farizeusokat. Ő azonban nem változtat magatartásán. Még apostolát, Pétert is sátánnak nevezi, amikor megjövendölt szenvedése ellen titlakozik. Ez a meglepetéssorozat folytatódik a mai evangéliumban is. Mert miről is van szó? Jézus az utolsó vacsorán újabb jelét adja szeretetének. Megajándékozta apostolait áldozatul adott testével és vérével. Letérdel előttük és megmossa lábukat. Erre mintegy válaszul Júdás fölkel, hogy elárulja Mesterét. Alig múlik el néhány óra és Péter megtagadja. Mindezt tudja Jézus és az árulás és tagadás sötét éjszakájába kiáltja bele új parancsát: szeressétek egymást, de úgy, ahogy én szerettelek titeket. . .

Vajon mi az új ebben a parancsban? Hiszen az emberek eddig is szerették egymást és tudták, hogy a szeretet minden élet, minden boldogság édesanyja. Ha valahol, a föld bármelyik pontján kinyílik a boldogság kék virága, mindig a szeretet napja ragyog fölötte. A görög legenda szerint Prometheus az emberek számára tüzet lopott

az égből. A szeretet tüzét azonban nem kellett ellopni, mert ennek tüzét minden emberi szívben meggyújtotta az Isten. Ha Jézus mégis újnak nevezi parancsát, ezt nem ok nélkül teszi. Ő ugyanis nemcsak arra bízta, hogy szeressük egymást, hanem azt is megmondja: milyen legyen ez a szeretet. Olyan, mint Jézus irántunk tanúsított szeretete. Ez lényeges, minőségi változást jelent az emberek életében. Úgy szeretni egymást, mint Jézus szeret minket. A statisztikák szerint a földön csaknem minden harmadik ember keresztény. De vajon megmutatkozik-e mindez az emberek mindennapi életében? Mert nem lehet kétségünk afelől, hogy mi az ismérve, a próbaköve az igazi kereszténységnek. Nem az, hogy templomba járunk, nem az, hogy gyónunk és áldozunk, nem az, hogy anyagilag is támogatjuk egyházunkat! Kereszténységünk akkor igazi, ha Jézus szeretetével fordulunk minden felebarátunk felé. . .

Ha mármost Jézus szeretetét vizsgáljuk, azonnal szemünkbe ötlük egyetemessége. Isten nem személyválogató, minden ember előtt kitarja szívének kapuját. Abban ugyanis nincs semmi rendkívüli, ha azokat szeretjük, akik minket is szeretnek. Ez egészen magától értetődő, természetes dolog. Az is természetes, hogy minden ember szereti önmagát.

Néhány évvel ezelőtt egy New-York-ban működő telefonvállalat vizsgálatot tartott és megkereste, hogy a beszélgetések során melyik szó fordul elő a leggyakrabban. Ötszáz beszélgetést hallgattak le és ezekben 3990-szer fordult elő az „én” szócska. Ennek az önző szeretetnek kirívó példáját adta az az utas, aki feleségével fölszáll a zsúfolt villamosra. Azonnal leül arra a szabad helyre, amelyet egy fiatal ember adott át neki. Ennek ellenére panaszkodni kezd a mai fiatalok udvariatlansága miatt. Miért panaszkodik, szólal meg a szomszédja, mikor éppen egy fiatal adta át önnek a helyét? Ez igaz, hangzott a válasz, de a feleségem még mindig áll. Íme, mástól várja az udvariasságot, jóllehet saját maga nem gyakorolja. Ezért figyelmeztet Jézusunk: Ha csak azokat szeretitek, akik titeket szeretnek, vajon mi érdemetek van? Sajnos, sok ember így vagy hasonlóképpen gondolkodik: Isten áldjon meg engem, hitvestársamat és gyermekeimet és senki más. Az így gondolkozók hiába veszik ajkukra a Miatyánk szavait, valójában sejtelmük sincs a keresztény testvériségről. Jézus ugyanis azt kívánja követőitől, hogy mindenkit szeressünk, nem azért, mert jók, mert szeretetreméltók, hanem azért, hogy ezáltal jobbakká legyenek. Jézus nem azért járt a földön, hogy a szeretet mézét gyűjtögesse az emberek szívéből. Sokkal inkább azért, hogy megtöltse azokat az isteni szeretet mézével.

Hogy ezen a téren mennyi még a tennivalónk, azt mindennapi életünk igazolja. Ezt szemlélteti néhány apró-cseprő történet egyik

írónk tollából. (Fehér Klára) Bírósi ügy, V. gyár Budapesten. Értelmi fogyatékos, 57 éves ember söprögeti a gyár udvarát. Teherautó rakodik, a munkások ugratják az öreget. A portásfülkéből kiszól egy asszony: ne mérgecsétek a bácsit! De a hecc folytatódik tovább. Mikor érettségizik, Gyuri bá? Hallottuk, hogy meghívták a Tudományos Akadémiára padlót súrolni. Az öreg mérgeesen fölcsapott a söprűvel a teherautóról csúfolódó munkásokra. A megrakott kocsit éppen akkor indította a sofőr. A kocsi tetején ülők nevetve kapták el a söprű végét. Senki sem vette észre, hogy elrántották az öreget. A hátsó kerek alá került és szörnyethalt.

Egy másik történet. Dr. G. J. idős orvos. Főfélkor megszólal lakásán a telefon. Egy férfigang kérdi: Doktor úr? Igen, én vagyok. Hány éves ön? Hatvannyolc. Akkor már éppen eleget élt. Röhögés, lecsapják a kagylót.

Így sorolhatnánk föl szinte kimeríthetetlen bőségben a szeretet elleni bűnöket. Nem kétséges, hogy Isten elsősorban tőlünk, keresztényektől várja az ellenpéldákat. Hála Isten ilyenek is vannak. A közelmúltban halt meg Dorothy Day (†1980) amerikai asszony, világi apostol, a szegények áldozatos lelkű pártfogója. A háborúellenes magatartásáért börtönbe is zárták. Ő mondotta: „Szeretettel a gyűlölet ellen. Szenvedéssel az erőszak ellen. Mit jelent kétezer év a világ történelmében? Épp, hogy elkezdünk szeretni. Épp, hogy elkezdjük Krisztust fölismerni embertársainkban. Én nem félek, tovább szólok és tovább írok a szeretetről. Isten segítségével még szenvedni is fogok érte, elviselem a megaláztatásokat, félreéertéseket.”

ISTEN OTTHONA

Húsvét 6. vasárnapja
Jn 14, 23—29

Amikor az ember szereteteitől búcsúzik, akár az élet, akár a halál parancsára, szíve közepéből veszi mondanivalóját. Nem játszik a szavakkal, nem fecsérli drága idejét apró-csepről ügyekre. A közös múlt nagy élményeit idézi és legdrágább kincseit adja útravalóul. Így cselekedett Jézusunk is nagycsütörtöki búcsúbeszédében. Földi életében szüntelen hangoztatta: nemcsak kenyérral él az ember, hanem Isten ígéjével. Ezért osztogatta fáradságot nem ismerve tanításának kincseit. Ezt a boldogító kenyérsztást akarja folytatni egyháza által napjainkban is. Azt kívánja tehát tőlünk, hogy kinyújtuk kezünket

e lelki eledel után. Azt kívánja tőlünk Jézusunk, hogy tanításának kenyere ott illatozzon minden követőjének tarisznyájában. Ezért figyelmeztet: aki szerez engem, megtartja tanításomat.

Bölcsen írja valaki: „Olyan korban élünk, amely bővelkedik a fölösleges eszmékben, de híján van a szükségesnek.” (Joubert) Mi, keresztények Mesterünk jóvoltából, nem nélkülözzük a szükséges lelki táplálékot. Bethániai Máriához csatlakozunk, aki Jézus szavai szerint a legjobb részt választotta. Mindent és mindenkit elfelejtett, amikor Jézus tanítását hallgatta. Igaz, hogy mi, mai keresztények zajos világban élünk és nem könnyű meghallani benne Jézus üzenetét. Nagy a kínálat a különféle eszmék, tanítások, ideológiák piacán. A nagy zaj közepette még az a veszély is fenyeget, hogy rest lesz a fülünk és elveszti érzékét, finomságát Krisztus üzenetének fölfogására. Sokak véleménye szerint ez az üzenet semmit sem mond korunk emberének. Egy olyan világban, amelyben a modern hírközlő eszközök érdekes, szenzációs, mindig új hang- és képhullámokkal ölelik körül életünket, kár pazarolni időnket a jézusi üzenet tanulmányozására. Mindezek hallatára nem lesz fölösleges fölvetni és válaszolni arra a kérdésre: mit ad nekünk Jézus tanítása?

II. Frigyes csak úgy kedvtelésből szívesen foglalkozott az emberi nyelv és beszéd jelenségeivel. Kísérletképpen elhagyott csecsemőket vitt gondozásba. Gondoskodott szakképzett ápolókról, jó ételről és tiszta szobákról. Egyszóval mindent megkaptak a gyermekek, ami testi fejlődésükhöz szükségesnek látszott. Csak egy dolgot tiltott meg a császár: a gyerekekhez nem szabad szólni. Kíváncsi volt, hogy mi lesz ennek a következménye. Nyilvánvaló, hogy a kisgyerekek, mivel nem szólt hozzájuk senki, nem tanultak meg beszélni. Ennél azonban sokkal tragikusabb dolog is történt. A gyerekek közül többen megbetegedtek és meghaltak. Megdöbbenő, de beigazolt tény: egy gyermek, akihez nem szólnak, aki nem tanul meg beszélni, belehal a némaságba. Sohasem élhetnének emberi életet, ha nem szólnának hozzánk és nem tanulhatnánk meg már egészen kicsiny korunkban édes anyanyelvünket.

Mi, hívő keresztények azt is valljuk, hogy Jézus új élettel akar minket megajándékozni. Jómaga mondta: azért jöttem, hogy életük legyen és bővebben legyen. Nyilvánvaló azonban: ha emberi szó nélkül nem élhetünk emberi életet, isteni szó nélkül nem élhetünk isteni életet. Jézus ajkán azért lett az Isten szava emberi szóvá, hogy megtanítson minket Istennel élni, Istennel beszélni. Emberi életünk azáltal növekedhet az isteni élet magasságába, mert Jézus által szólt és szól hozzánk az Isten. Mily tragédia korunk embere számúrára, hogy szinte elzárkózik Jézus tanítása elől! Henri Perrin, francia munkáspap írta naplójában: „Ha az ember előhossa a vallás kérdéseit, sokan úgy

viselkednek, mintha az ember beléjük akarna önteni valami ízetlen folyadékot, amitől undorodnak. . .”

Tagadhatatlan, hogy a jézusi tanításra nincs mindenkinek étvágya. Főleg azoknak, akik elrontották gyomrukat, szellemi ízlésüket egészségtelen táplálkozással. Sokféle eledeltől tartózkodnia kell annak, aki Jézus kenyerére áhítozik.

Jézusunk arra is megtanít, hogy milyen jutalom vár tanítása megtartóira. Isten ugyanis bennünk akar lakozni és ennek komoly előfeltétele, hogy az ő ízlése, az ő gondolatai, az ő akarata szerint rendezzük be életünket. Isten ott érzi magát otthon, ahol Jézus tanítása világít, ahol Jézus szeretete melegít az emberi szívekben. Sajnos, mi sokszor szívesen látjuk vendégül Jézusunkat, de vonakodunk öröklakásként adni szívünket. Ezt az igazságot mondja el egy indiai lelkész a következő versében.

Jézus, légy vendégem.
Szeretnék beszélgetni veled.
Jöjj és légy a vendégem.
Jézus, fogadd el meghívásomat!
Hallottam, hogy szívesen elfogadod a meghívásokat.
Jöjj és látogass meg engem.
Jézus, szeretnék a vendéglátód lenni.
Boldog lennék, ha meglátogatnál.
Jöjj, mindent elkészítettem.
De Jézus, csak vendégnek hívlak meg
és nem azért, hogy örökre nálam maradj.
Szeretném a véleményedet hallani, Jézus,
dönteni azonban természetesen magam fogok.
Jézus, talán szeretnél a házamban lakni
Előre megmondom, az nem megy, nem vállalom,
Csak mint vendéget látlak szívesen.

(Johnson Gnanabaranam)

Mindezt nagyon jól tudja Jézusunk és ezért is ígéri meg a Szentlelket, aki eszünkbe juttatja és szívünkbe önti Jézus tanításának szeretetét. Hiszen az evangélium üzenetét nem elég csupán a fülünkkel és az eszünkkel hallgatni. Át kell járnia belső világunkat. Gyökeret kell vernie a szívünkben, hogy százszoros termést hozhasson. Csak az a miénk igazán, amit szeretünk. A neves angol író, Chesterton jegyzi meg: „Rómát nem azért szerették, mert nagy volt. Azért lett nagy, mert szerették.” Mi is akkor leszünk igazán nagyok, mi is akkor

leszünk Isten otthonává, akkor növekszünk az isteni élet magasságába, ha a Szentlélek átízíttja szívünket Jézus tanításával.

Sokan fáradoznak napjainkban azon, hogy fölépítsék a béke nagyszerű művét, a béke palotáját. Jézus is ezt akarja tenni Szentlelke által. Belénk akar költözni, bennünk akar lakni, életünket tanítása szerint kívánja alakítani. Az igazi béke az Isten-szerető, az Istennek otthont adó emberek szívében lakik. Genfben építették meg a nemzetek palotáját, New-Yorkban az egyesült nemzetekét. Isten bennünk, tanításának elfogadóiban akarja fölépíteni a béke palotáját. Nyilvánvaló ugyanis, hogy a lelkek békéje nélkül illúzió csupán a hön óhajtott világbéke. Petőfi írja: „Én nem a világgal akarok békében élni, hanem magammal.” Csakis ebből a békéből fakad az emberek közötti békeség áldása. Csengjen fülünkbe szentatyánk, VI. Pál pápa figyelmeztetése: „Most kell békét teremtenünk, mert később talán a békét csak olyan óriási károk és olyan borzalmas összeomlás árán válthatjuk meg, amit ma el sem tudunk képzelni.”

Kérjük tehát a Szentlelket, hogy saját és felebarátaink szívében, eszében keltse föl az érdeklődést, a szeretetet Jézus tanítása iránt. Legyünk a tanítás megtartása által Isten lakóhelyévé.

MIÉRT MENT EL JÉZUS?

Urunk mennybemenetele
Lk 24, 46—53

Izgató és örök kérdése a keresztyén hívőknek: az Isten Fia miért lett ember? Ám e kérdés mellé odatehetnénk egy másik kérdést is: ha egyszer az Isten Fia eljött a földre, miért ment el, miért nem maradt közöttünk? Mily nagyszerű lenne Jézusunk, ha isteni hatalmaddal itt élnél a földön, hogy megtörjed a gonoszság, a hazugság, a gyűlölet hatalmát! Milyen jó lenne, ha szerető szíved itt virrasztana közöttünk és átmelegítené sokszor didergő szívünket! Milyen jó lenne, ha leülnél betegágyunk mellé, hogy lázas homlokunkra, aggódó arcunkra a vigasztalás kendőjét borítsad! Miért mentél el, Jézusunk, a földről, amely oly sok méltatlan lakót hordoz a hátán? Mily büszkék lennénk, ha itt élnél közöttünk és az igazság lángoszlopaként világoskodnál! Milyen megnyugvást jelentene számunkra, sőt minden ember számára, ha nem Pilátus cinizmusával, hanem az igaz emberséget keresők lelkesedésével mutathatnánk reád: ecce homo, íme, az ember, akiben Istennek kedve telik!

Mindez, sajnos, vágyálom csupán, mert te, Jézusunk, elmentél és a világ végéi nem térsz vissza hozzánk. Ezért a mai ünnepen, amikor távozásodra emlékezünk, a legszívesebben a szomorúság gyászruháját öltöznék magunkra. Te azonban egyházad által azt parancsolod, hogy távozásod napját örömnépként ünnepeljük és alleluját zengedezzünk. Bocsáss meg, Urunk, ha ezt túlzásnak minősítjük. Legalább is emberi természetünk szerint gondolkodva. Mivel azonban hinni akarunk igazadban, küldd el Szentlelket, hogy megértsük távozásod boldogító üzenetét!

Azt könnyen belátjuk, hogy Jézusnak minden oka megvolt a föld elhagyására. Hiszen az evangélium beszámolója szerint nem részesült valami fényes fogadtatásban. Betlehemben nem kapott szállást. Heródes király életére tör és ő menekülni kényyszerül édesanyja karján. Mikor visszatér Názáretbe, igen szerény körülmények közepette éli életét. Keze munkájával keresi kenyerét és nem élvez előjogokat. Nem tartozik a kiváltságosak közé, akik mások verejtékéből henye életet élnek. Mikor pedig tanítani kezdi az embereket és körüljár jót cselekedve, az ige kenyerére nemegyszer kövekkel válaszolnak. Nem csoda tehát Jézusunk, ha elvágytál erről a földről. Főleg midőn rádborult az árulás és tagadás sötét éjszakája... Aztán elcsattantak hátadon az első korbácsütések, jött a töviskoszorú, majd a véres keresztfa. Nem, igazán nem csodálkozhatunk és nem kifogásolhatjuk, Jézusunk, hogy eltávoztál a földről és megutáltad az emberiséget... Így vélekedünk mi, emberek, ám egészen másként vélekedik Jézus. Ő ugyanis, miként ez vallomásaiból kiderül, nagyon jól érezte magát a földön. Minden barátságatlan fogadtatás ellenére szeretett az emberek között élni és nem azért ment el, mert megutálta az embereket. Jézus szeretett itt élni, hiszen a bűnösök kedvéért jött a földre. Örömmel ült le egy asztal mellé a bűnösökkel és nem törődött azzal, hogy egyesek borissza, falánk embernek, a bűnösök barátjának nevezik. Jézus jól érezte magát a földön és távozása nem jelentett menekülést. Szerette a rét virágait, a mezők liliomait, de méginkább azokat a lelkeket, akikben ő fakasztott tavaszt, új életet. Szerette Máriát, a legjobb anyát. Jólesett Mária szolgálata, Márta szorgoskodása, Lázár és az apostolok meghitt barátsága. Ó, Jézusunk, te nem voltál sötétenlátó filozófus! Te elfogadtad a világot és benne az embert azokkal a tökéletlenségekkel együtt, amelyek elkísérik a mennyei Jeruzsálem kapujáig. Ennek a világnak, ennek az embernek akartál útítarsa maradni a világ végezetéig. Hát akkor miért mentél el tőlünk, miért vitted el megdicsőült emberségedet a földi élet utcájából? Íme, halljátok válaszom:

Nem azért mentem el, mert megvetem a földet, mert megutálta m az embert. De mi keresnivalóm lenne a földön azután, hogy elvettem az örök élet ígét az emberlelkek barázdáiban? Miért maradnék itt lát-

ható alakban, mikor itt hagytam látható egyházamat és reá bíztam minden kincsemet? Miért maradnék itt, amikor megmutattam számotokra a legrövidebb utat mennyei Atyánkhoz? Miért maradjak itt, midőn teljesítettem küldetésemet és megszereztem a lehetőséget, hogy utánam jöjjetek? Minden okotok megvan tehát arra, hogy a mai ünnepen, távozásom napján örvendeztetek.

Híszén a keresztény élet azóta egy állandó, meg-megisméltendő mennybemenetel. Ki kell és ki lehet emelkednetek a bűnös szenvedélyek bilincseiből. Nemcsak az emberségben kell növekednetek, hanem az isteni élet magassága felé. Az emberiség élete nem csupán egy hominizációs folyamat, amely során egyre igazabb ember lesz az ember. Sokkal inkább egy divinizációs feladat vár reátok, amely által egyre istenibb, krisztusibb lesz az életünk. Nem szabad beérnetek a kultúrával, a technikai forradalom vívmányaival! Hasonlattal élve: az emberi élet nem egy föld körül keringő űrhajó, hanem az örök élet csillagzatára van beállítva. A szeretet, a kegyelem rakétája segítségével kiszakadhat a föld vonzóköréből és a keresztény élet kozmikus sebességével a Szentháromság életében részesedhet. Az Olajfák hegyéről engem is ez a gravitáció ragadott magával. Minden földi jó kevés annak számára, aki Isten látására lett teremtve. Mint gyermek az anyáról, úgy vágyik lelke mélyén minden ember a Teremtő szívére. Ezt a vágyat fölismerni, követni, beteljesülésén fáradozni legszentebb kötelességünk.

Megértette ezt Prohászka püspök, aki jó tíz esztendővel halála előtt ezeket a sorokat írta naplójába: „Nem akarom, hogy az Úristen azt mondja nekem: ej, ez a jó szolgálom hogyan húzódik el tőlem: nem is akar az örök boldogság felé menni! Nem, nem úgy van! Készen vagyok, Uram!”

Örvendezzünk, örvendezhetünk a mai napon, ha ezt te is, én is elmondhatom: készen vagyok Uram!

A LELKET KI NE OLTSA TOK!

Pü nkösdre
Jn 20, 19—23

Szent Pál apostol szavai szerint az egész ószövetségi kinyilatkoztatásnak az volt a célja, hogy kézenfogva vezesse Isten népét a megígért Messiás, Jézus Krisztus felé. Sokszor és sokféleképpen szólt Róla a próféták által és alapos előkészítés után valósította meg az emberiség

megváltását. Ez a gondos előkészítés jellemzi a Szentlélek eljövetelet is. Nemcsak az Úr Jézus ígerte meg, hanem már az ószövetségben is hallunk, olvasunk Isten Lelkének eljöveteléről. Erre hivatkozik pünkösdi beszédében Péter apostol is. Joel prófétát idézi, aki nyolcszáz évvel Krisztus születése előtt megjövendöli Isten Lelkének kiáradását az emberekre. Ennek az ígéretnek beteljesülését ünnepeljük mi keresztények pünkösdi ünnepén.

Éppen tíz nap múlt el azóta, hogy Jézus elbúcsúzott apostolaitól és visszatért az Atya országába. Parancsához híven tanítványai Jeruzsálemben maradtak és imádság közepette várták a Szentlélek eljövetelét. A város utcáin már kora reggel népes zarándok-csoportok igyekeztek a templom felé. Izrael népe ugyanis pünkösdi ünnepén emlékezett meg a Sínai szövetségről. Mennek a régi utakon, mert még nem tudják, hogy azóta egy újabb szövetséget kötött Isten Jézus Krisztus által az egész emberiséggel. Ezért is választotta ki éppen a mai napot, hogy ezt a világ tudomására hozza. Ennek keretében mutatkozik be a Szentlélek Isten, hogy új korszakot nyisson az emberiség történelmében.

Már az ószövetségi Szentírásban olvasunk az Isten Lelkéről és ez a kifejezés segítséget nyújt, hogy fogalmat alkossunk kiletéről. Szavaink, fogalmaink erőtlenségéből következik, hogy a Szentlélek személyiségéről nem tudunk pontos meghatározást adni. Csak hasonlatok segítségével közelíthetünk az isteni személyek, így a Szentlélek titkához. Egy ilyen hasonlat Isten szentháromságos életét az emberi családdal veti egybe. Minden jó családban megvan az úgynevezett családi szellem, amely meghatározó, alakító erőt sugároz a család minden tagjára. Nyilvánvaló, hogy a jó családi szellemnek legfőbb jellemzője az áldozatos szeretet. Minél jobban áthatja a közös életet, annál szilárdabb lesz a családi béke és boldogság. Minél több szeretet árad a szülők szívéből gyermekeik felé, annál több fény verődik vissza a szülőkre is. Valahogy így kell elgondolnunk az Isten életét is. A Szentírásban a Szentlélek személyesíti meg az úgynevezett családi szellemet. Az Atya és a Fiú a Szentlélekben szeretik egymást és Átala árad szeretetük a világ, főleg az emberek felé. Mivel a szeretetnek alaptermészete az adakozás, ezért a Szentléleknek különös szerepe volt már a világ teremtésében, megváltásában és megszentelésében. Ő rejtőzik és működik a világot rendező és fejlesztő törvények mögött. Ő finomítja, Ő emeli a világot a szellemiség, a több lelkiség, a több szabadság és több szeretet magasságába. A Szentlélek ihlette az ószövetségi prófétákat, hogy megmutassák az Istennek tetsző élet útját elsősorban Izrael népének. Pünkösdi ünnepén azonban áttörte a nemzeti kereteket, hogy kegyelmeit nemzetközi méretekben osztogassa minden népnek, minden nemzetnek. Egy nagy, demokratikus forradalom kezdődött, amelynek során minden ember részese lehet Krisztus javainak.

A jelen üdvrendben a Szentlélek ezt a tevékenységét az egyház által, az egyházban végzi. Az egyház ölébe helyezte Krisztus tanítását, az ő kezére bízta kegyelmeit. Ma is azon fáradozik, hogy megnyissa az emberek eszét és szívét az isteni igazságok előtt. Ő az egyház motorja, aki a krisztusi igazságok megőrzése mellett a teljesebb és ezáltal mindig újszerű meglátásokra vezeti híveit. A krisztusi tanítás kimeríthetetlen és ebből a tényből következik, hogy a régiek mellett új kincseket tesz Isten népe asztalára. Valaki szellemesen jegyzi meg: „Az emberiség életében nem lesz több új vallás, amint nem születik már több nyelv sem, mert elmúlt a teremtés órája.” (Cournot) Ha ebben a mondásban van is igazság, abban mégsem szabad kételkednünk, hogy a teremtés tökéletesítése, a lelkivé-válás órája még korántsem múlt el. A Szentlélek éppen azon fáradozik, hogy egyre jobb, istenibb emberek legyünk. Olyan emberré, olyan közösséggé akar minket alakítani, ami méltó lesz az örök folytatásra. Akkor vagyunk valóban keresztyének, ha hiszünk az ember alakíthatóságában, ha hiszünk a Szentlélek, a szeretet életformáló erejében. Ezért nemcsak az a nemhívó, aki egyszerűen kijelenti: nincs Isten! Nemhívónek kell neveznünk azt az embert, azt a keresztyént is, aki nem hiszi, hogy a Szentlélek megváltoztathatja a világot és bennünk is új szívet teremthet.

Egy tanulságos mesében olvasom, hogy az ördögök kiállítását rendezték azokból az eszközökből, amelyek véleményük szerint igen alkalmasak az emberek félrevezetéséhez. Ott láthatták a tisztátalanság kelepccéit, a büszkeséget, az önzés, a harag szerszámaikat. Az egyik tapasztalatlan ördögnek föltűnt egy egész jelentéktelennek látszó szerszám. Mi ez, kérdezte a kiállítás rendező főördögétől? Ó, barátocskám, ez nagyszerű szerszám! Akkor is kiségit minket, ha minden más eszközünk csődöt mondott. Úgy hívják, hogy kedvetlenség vagy csüggedés.

Ennek tudatában kell lennünk nekünk, mai keresztyéneknek is! Egyházunk egy olyan világban él napjainkban, amelynek egyre inkább a félelem és a csüggedés az alapszíne. Ilyen helyzetben igen sokan elcsüggednek még az egyház tagjai közül is. Ezt a lelkiállapotot tükrözi az az interjú, amely a neves író, Heinrich Böllt szólaltatta meg. Az újságíró megkérdezte tőle: mi a magyarázata annak, hogy legújabb könyvében: Gruppenbild mit Dame, Csoportkép a hölgyvel, nem támadja úgy az egyházat, mint korábbi műveiben? Az író ezt válaszolta: ez halottgyalázás volna! Mindebből kiviláglik, hogy az író halottnak tartja egyházunkat. Kételkedik jövőjében. Ma, pünkösöd ünnepén, éppen ezért nem hangsúlyozhatom eléggé: vigyázzatok és imádkozzatok, mert a csüggedés kísértése leselkedik körülöttünk! Kérjük a Szentlelket, a lelkesedés Lelkét, hogy ápolja szívünkben azt a hitet, amely Krisztus szavai szerint legyőzi a világot és megújítja a föld színét.

HISZEK A SZENTLÉLEKBEN

Pünkösdre

Valahol valaki a keresztyén Hiszekegy mintájára megszerkesztette a nemhívók Hiszekegyét. Ebben többek közt ezt olvashatjuk: „Hiszek az emberben, csodás művek mindenható megteremtőjében. Hiszek a technikában, amely az emberi szellemtől fogantatott és a tudománytól született. Sokat szenvedett a maradiságtól, de föltámadott napjainkban és elfoglalta trónját, hogy ítélkezzen az élő és holt népek fölött. Hiszek az emberi értelemben, a munkásosztály vezető szerepében, minden nemhívó, azaz fölvilágosult ember közösségében, egy boldogabb földi életben, hiszek az anyag örökkévalóságában, ámen.”

A mai keresztyén füle megszokta már az ilyen vagy ehhez hasonló hangvételű nyilatkozatokat. Nem botránkozunk már rajta és sok mindenben egyetértünk vele. Jőmagunk is nagyra értékeljük a technika, a tudomány vívmányait. Mi is hiszünk az emberben, mert Isten ropant lehetőséget adott kezébe. Nem vádoljuk azokat, akik az ember hőstetteit éneklik. Mivel azonban keresztyények vagyunk, nem feledkezünk meg arról sem, hogy mit tett és mit tesz Isten az emberért. Az apostoli hitvallás ezeket a tetteket idézi emlékezetünkbe. Ebben imádkozzuk a mai ünnepen különös nyomatékkal: hiszünk a Szentlélekben. Hiszünk abban, hogy pünkösd ünnepén szinte láthatóan belenyúlt az emberiség életébe. Hiszünk a Szentlélekben, aki Mária szűzi testéből épített testet a Fiú-Isten számára. Hiszünk a Szentlélekben, aki által Krisztus testvérei, mennyei Atyánk fogadott gyermekei lettünk. Hiszünk a Szentlélekben, aki az Egyház otthonában akar megfelelő körülményeket teremteni isteni életünk kibontakoztatásához. Hiszünk a Szentlélekben, aki írásban örököltette azokat a krisztusi elveket, eszméket, amelyek békével és boldogsággal ajándékozzák meg az emberiséget. Hiszünk a Szentlélekben, aki szüntelen azon fáradozik, hogy fölbressze bennünk a testvériség érzését és gondolatát. Nem lehetünk igaz gyermekei Istennek, ha nem akarunk jó testvérei lenni embertársainknak. A Szentlélek ezt a forradalmi gondolatot akarja elvegyíteni az emberiség családjában. A testvéri szeretet útján akar elvezetni a béke és boldogság kikötőjébe. Nem az egyre izmosodó értelem, nem a gazdagodó tudomány, nem a technika újabb és újabb vívmányai garantálják életünk boldogságát, hanem az egyre növekvő szeretet. Igaza volt annak a professzornak, aki ezekkel a szavakkal adta át végzős növendékeinek diplomájukat: senki sem tehet arról, hogy milyen értelmi képességekkel rendelkezik. Arról azonban min-

denki tehet, hogy milyen szíve van. A szeretet kincsét mindenki megszerezheti és mindenki tovább adhatja.

Talán már hallottátok a neves belga szerzetespap: Pire atya nevét. 1958-ban ő kapta meg a béke Nobel-díjat áldozatos munkájáért. Ez alkalommal fölkeresték az újságírók és többek között megkérdezték tőle: mi a véleménye a világbéke kilátásairól? Sajnos, válaszolta Pire atya, a mai emberiség legnagyobb tragédiája az, hogy sokkal több válaszfalat építünk, mint hidat. Válaszfalat a népek, társadalmi osztályok, válaszfalat a különböző világnézetek között. Mindez abból következik, hogy hiányzik a bizalom, a szeretet az emberek és vezetőik szívéből. Ha holnap lehullana valahol egy atombomba, ez csak azért történhetne meg, mert összevesztél vagy haragot tartasz a szomszédokkal. A békéért ugyanis mindnyájan felelősek vagyunk. Az interjú során Pire atya azt is elmondotta, hogy Marokkóban meglátogatott egy algíri menekült-táborot. Az egyik mohamedán férfi igaz szeretettel fogadta sátorában és mivel nem volt egyebe, egy tojással ajándékozta meg. Ma is itt őrzöm asztalomon, mondotta Pire atya, mint az emberi barátság szimbólumát. Am őrzök mellette egy cserépdarabot is a lebombázott Hirosimából, ahol 1600 fokos hőség pusztította az életet. Ebben látom az emberi gonoszságnak és rombolásnak jelképét. Gyakran fölteszem magamnak a kérdést: vajon e két tárgy közül melyikből van több az emberiség kezében, vagy méginkább a szívében? Ha a cserépdarab a nehezebb, akkor az emberiség elveszett. Ha a tojás a nehezebb, az emberiség megmenekül.

Nos, a Szentlélek, tehetjük hozzá Pire atya szavaihoz, éppen azért jött és jön a világra, hogy a szeretet tojásait keltegesse az emberek szívében, s ezzel az élet, a béke javára billentse a mérleget. Tőle származik mindaz, ami egyesít, és bűnös természetünkől mindaz, ami válaszfalat épít az emberek közé.

Mindezt persze nem elég megállapítanunk, hanem magunknak kell szegeznünk a kérdést: mi a teendőnk? Ha ezzel a kérdéssel szívünkben Jézustól kérünk tanácsot, akkor azt tapasztaljuk, hogy ő életének minden döntő lépése előtt imádkozott. Ezt tette az apostolok kiválasztásakor, ezt az utolsó vacsorán, midőn a Szentlélek eljöveteleért imádkozott. Ebben is utánoznunk kell Mesterünket. Hívni, várni kell a Szentlelket, aki sohasem jön hívás nélkül. Ha pedig eleget tesz hívásunknak, akkor ki kell nyitnunk szívünk minden ablakát, ajtaját, hogy betöltse és megszentelje életünket. Így tudunk majd nemcsak szavakkal, hanem mindenekelőtt áldozatos életünkkel tanúságot tenni hitünkről az emberek között.

Erre figyelmeztet egy szép gondolatsorral a neves indiai lelkész, Johnson Gnanabaranam, midőn ezeket írja:

Hitemet nem tudom másoknak úgy átadni,
mint ahogy az orvos fecskendővel beoltja
a beteget.
Hitemet nem tudom másoknak úgy átadni,
mint ahogy az autót tömlőn keresztül benzinnel
megtöltik.
Hitemet nem tudom úgy továbbadni,
mint ahogy a munkások daruval egyik hajóból
a másikba rakodnak.
Nem tudom hitemet pirulákban beadni senkinek sem.
Nem tudom hitemet úgy megmagyarázni,
mint ahogy a tanár
megmagyarázza tanítványainak a matematikai
képletet.
Nem tudom hitemet úgy bizonyítani,
mint ahogy egy okos ügyvéd
a kételkedő előtt a vádlott ártatlanságát
bizonyítja.
Hitemet csak úgy bizonyíthatom, ha haszontalan
bűnös életemet
Krisztus gyógyító kezébe tettem.
Hitemet csak úgy bizonyíthatom, ha másokért imádkozom,
mint ahogy Krisztus Péterért imádkozott.
Hitemet csak úgy bizonyíthatom, ha szeretettel
szolgállok,
amint Krisztus is szeretettel szolgált a betegeknek,
éhezőknek. . .
Hitemet csak a Szentlélek erejével bizonyíthatom,
akit Krisztus küldött el hozzánk.

A SZERETET ISTENE

Szentháromság vasárnapja
Jn 16, 12–15

Napóleonnól olvasom, hogy az egyiptomi hadjárat során egyik este tudósokkal beszélgetett. Mindenáron arról akarták meggyőzni, hogy Isten nem létezik. A logika minden mesterfogását fölhasználták és jómaguk igen elégedettek voltak bizonyítékaikkal. Ám, nem így Napoleon. Föltekintett, fölmutatott a csillagos égre és kijelentette:

az urak nagyon szellemesek, de ki alkotta ezeket? Az ateista logika úgy lecsurgott róla, mint a víz. A nagy tény rámeredt: ki alkotta a világot? (Carlyle)

Nem újkeletű ez a meglátás, hiszen a teremtés csodás világa mindmégannyi utat nyit előttünk a Teremtő felé. Ettől függetlenül el kell ismernünk, hogy a hívő magatartásnak is meg kell küzdenie bizonyos problémákkal. A hit nem biztos kikötőhöz hasonlít, hanem sokkal inkább egy kockázatos utazáshoz. Állandó veszélyekkel kell szembenéznünk akkor is, ha Isten felé állítottuk be szívünk, értelmünk iránytűjét. A nehézségek húsunkba vágnak és a rejtőzködő Isten, sokszor úgy gondoljuk, olyan messze van. Mindez komoly nehézséget jelent a látnivágyó embernek. Am tapasztalataink azt bizonyítják, hogy a teremtés színes szöttezés is érthetetlen és megfoghatatlan titkok kiabálnak felénk. Mily nehéz megismerni az embereket! Mily sok embert, főleg a nagy zseniket félreismerik életükben. Márpedig, ha nem tudjuk föltérképezni az úgynevezett nagy emberek világát, akkor ne csodálkozzunk, ha Isten megismerésével kapcsolatban még nagyobb nehézségekkel találkozunk. A Róla alkotott ismeretünk töredékes és tökéletlen. Értelmünk fényszórója csak azért láthat többet belőle, mert Jézus Krisztus által bemutatkozott nekünk. Tőle tudtuk meg Isten belső életének emberi ésszel kifürkészhetetlen titkát: a szeretetben egyesülő szentháromság személyiségét. Ezt ünnepeljük, erre emlékezünk Szentháromság vasárnapján.

Midőn gyermekeinket hitünk alapigazságaira oktatjuk, mindig komoly nehézséget okoz az Isten személyekre bomló háromsága; hogy az egy isteni természetet három személy birtokolja. Mennyivel könnyebb lenne a dolgunk, ha nem kellene ilyen nehézséggel megterhelni istenfogalmunkat! Tévedés lenne azonban azt gondolnunk, hogy az Úr Jézus csupán azért közölte velünk ezt a hitigazságot, hogy megnehezítse, titkoszatossá tegye hitünket. Az isteni személyek háromságáról szóló tanítás tulajdonképpen annak meghirdetése és hangsúlyozása, hogy szeretet az Isten. Ha csak részben is meg akarjuk érteni a teremtés és megváltás titkát, az Isten belső életére kell irányítani figyelmünket. Ebből tanulhatjuk meg, hogy Isten azért boldog, mert nincsen „egyedül”. Az isteni személyek öröktől fogva egymásnak ajándékozzák életüket és az adás az isteni természet velejárója. Az Atya mindenét a Fiúnak adja, aki szeretetből fakadó engedelmessége által a Szentlélekben mindenét visszaadja az Atyának. Az Isten háromsága tehát szeretetéből következik. A szeretet, az igazi szeretet nem tud mást tenni, csak adni. Az Isten, a mi Istenünk nem magányos, elefántcsonttoronyban élő egoista, hanem olyan valaki, aki a szerető ajándékozás által továbbadja életét és részesíti benne még teremtményeit is.

Talán még azt az állítást is megkockáztatnám, miszerint az Isten a Szentháromság titkával elárulta, hogy mennyire fontosak vagyunk számára. Hiszen egy jó atya nem lehet boldog gyermekei nélkül. Isten atyaságát gyakorolja öröktől fogva a Fiú születése által. De ugyanezt folytatja az időben, amikor gyermekeivé fogad minket a keresztség fürdőjében. Isten nem azért szeret minket, mert talán méltók vagyunk szeretetére. Isten azért támaszt magának fiaikat, mert természete az atyaság, életének továbbadása. Vajon egy jó anya megvárja szeretetével azokat az időket, amikor gyermeke kiérdemli szeretetét? Hát nem szeret édesanyánk már születésünk előtt is? Vajon nem szeret minket kisbaba korunkban, amikor még semmi jelét sem adjuk szeretetünknek? Ugyanezt teszi velünk az Isten. Előbb szeretett minket, mint ahogy mi szerethettük volna. Vajon miért? Mert ez a természete, mert akkor boldog és azért boldog, mert szüntelenül ad.

A Szentírás tanúsága szerint Isten saját képére teremtette az embert. Mivel pedig Isten a szentháromságos szeretet Istene, nekünk is Hozzá hasonlóan, életünk elajándékozásában kell keresnünk igazi boldogságunkat. Csak akkor leszünk „olyanok, mint az Isten”, ha kilépünk önmagunkból és megpróbálunk másokért élni. Istenhez hasonlítani annyi, mint életadó anyának és atyának lenni. Nem csupán fizikai, de méginkább lelki értelemben. . . . John Donne angol költő szép és igaz szavai szerint: „Senki sem külön sziget, minden ember része a kontinensnek, egy darabja az egésznek.” Éppen ezért nem boldogulhatunk egymás nélkül. Nincsen igaza annak, aki az emberektől való menekülésben keresi boldogságát. Ezt hirdeti az egzisztencialista Jean Paul Sartre, amikor kijelenti: L' enfer c'est les autres, a pokol: mások. Nem, nem pokollá, hanem mennyországgá lehetünk egymás számára. A szentháromságos Isten senkit sem segít abban, hogy mások nélkül boldoguljon. Csak abban segít minket, hogy másokért éljünk, hogy másokat szolgáljunk, másokat boldogítsunk. . . .

Éppen ezért Krisztus ítélőszéke előtt tulajdonképpen egyetlen kérdésre kell majd válaszolnunk: hittél-e a földön Isten szeretetében? Azok, csak azok nyerik el az üdvösséget, akik János apostollal válaszolhatják: mi hittünk a szeretetben. Csak az méltó a keresztyén névre, az örök életre, aki Istenhez hasonlóan a szeretetben keresi dicsőségét.

A KÖZTÜNK ÉLŐ ISTEN

Úrnapra
Lk 9, 11—17

Egy kedves barátom mesélte el, hogy a közelmúltban vendége érkezett Temesvárról. Egy idős orvos, akit még gyermekkorában megismert és barátságát megőrizte. Most néhány napra eljött Pestre körülnézni. Barátom nagy szeretettel fogadta és programot is készített számára. Az idős orvos azonban, aki egész életében a beteg embereket gyógyíttatta, tiltakozott a program ellen. Nem, nem megyek sehová, főleg emberek közé nem. Majd végigsétálunk egyszer a Margit-szigeten, de csak este, úgy tíz óra után... Aztán kimegyek az állatkertbe. Elegem van az emberekből! Nem sokkal ezután egy idősebb lelkipásztorról hallottam, aki mint nyugdíjas kijár a tanyai iskolába gyerekeket hitoktatni. Most nagyon szomorú, miután megvonták tőle ezt a lehetőséget...

Íme, kétféle magatartás az emberekkel szemben. Az egyik belefáradt, hogy velük foglalkozzék, a másik még a sír szélén is foglalkozni akar velük. Hosszasan indokolhatnánk ennek a kétféle magatartásnak lélektani és egyéb okait. De talán nem járunk messze az igazságtól, ha a kétféle magatartásban két szemlélet visszatükrözését látjuk. Van, aki csak a rosszat látja meg az emberekben és megveti őket. Tagadhatatlan, hogy sok esetben indokolt ez a magatartás. Ám ezek az emberek csak félszemmél nézik a világot és az emberi életet. Az igazi látók, minden szomorú tapasztalat ellenére úgy vélekednek, hogy „sokkal több a csodálandó az emberben, mint a megvetendő.” (Cocteau) Semmi kétségünk sem lehet aziránt, hogy Jézus az utóbbiak csoportjába tartozik. Távol áll tőle minden világ- vagy embermegvető magatartás. Szeretett és szeret az emberek között élni. Ezt ünnepeljük, ennek örvendezünk minden szentmisén és különösképpen ma, az Úr szent testének és vérének ünnepén. A nagy emberbarátot, Jézust ünnepeljük, aki a kenyér hófehér köntösében virraszt közöttünk a világ végezetéig.

Jézusnak ez az alapállása azért is meglepő számunkra, mert neki sohasem voltak illúziói az emberekről. Jól tudta, mi lakik bennünk. Mi, közönséges halandók gyakran nézünk festett egekbe és képzeletünk szálaiból szövünk eszményi képet az igazi emberről. Nem csoda, ha sokszor Ikaruszként hullunk a délibábos égből a kijózanító valóság talajára. Csalódunk, ha nem is az emberekben, de a róluk alkotott elképzeléseinkben. Ilyesmiben azonban nem történt meg Jézusunkkal. Ő jól ismerte gyarlóságainkat, ám ezek ellenére szeretett minket.

Midőn élete végén visszatért az Atyához, ezt nem azért tette, hogy elmeneküljön előlünk. Ennek bizonyítására különféle módokat keresett isteni bölcsessége, hogy valamiképpen köztünk maradjon. Közünk maradásnak egy legvakmerőbb megnyilvánulása eucharisztikus jelenléte.

Valahányszor az emberek hitetlenségével vagy közönyösségével találkozunk, midőn látjuk az üres templomokat, a magányos pislogó örökmécsést, fölteszük a kérdést Jézusunknak: miért akartál itt maradni a földön, az emberek között, ahol annyi a bűn, a gonoszság, a nemtörődés Isten ügyével, szeretetével szemben? Miért kínálod magad eddelül, amikor az emberek egészen másfajta ételre éheznek? Miért jelensz meg oltárainkon, ezen az idők végéig fehérítő Golgotán, ahol ma is oly sok szitok és átok, annyi közöny és oly kevés szeretet fogad Téged? Merészség lenne Uram, ezekre a kérdésekre a Te nevedben válaszolnunk. Földi életed bizonyága, az evangéliumba zárt tanításod azonban megment a tévedéstől. Kezünkbe adja a megfelelő választ. Kétségtelen, hogy az emberek tekintete könnyen megakad a jelenségek közegén és kevesen tudnak és akarnak áthatolni rajta. Itt van például az anyag, amely érzékszerveink tanúsága szerint mozdulatlan, tehetetlen valóságnak látszik. Ma már tudjuk, hogy nem így van. Az anyag roppant energiákat hordozó atomok szédületes kavargása. Igen sokan azért vannak olyan rossz véleménynel az emberekről, mert megállnak a külsőnél. Rest a fülük vagy a szemük és nem akarnak mélyebbre hatolni. Ám nem így cselekszik Jézus. Előtte nyitott könyv a szívünk és még a jobb latorban is meglátta azokat a jóságelemeket, amelyekből mennyországot építhetett számára. Minden emberben meglátja az összetört szépséget, amelyből torzót farag a gonoszság. De látja annak lehetőségét is, hogy remekművet készítsen belőle az isteni szeretet.

Egy japán kisvárosban történt. Egy szegény kislány kopogott be az egyik fegyintézet kapuján. Csomagot tartott a kezében és így szólt az őrparancsnokhoz: nagyon kérem, tessék ezt átadni egy olyan rabnak, akinek legnagyobb szüksége van a szeretetre. . . . A csomagban néhány vallásos könyvet találtak és benne a kislány levelét, amelynek utolsó mondata így hangzott: Isten a bűnösöket is szereti, őket is gyermekeiknek tartja. A parancsnok egy olyan fegyencnek adta karácsony este a csomagot, akit háromtagú családja meggyilkolásáért halálra ítélték. A bűnözőt meghatotta az ajándék és válaszolt a kislány levelére. Többek közt ezt írta benne: én, az elvetemült gyilkos, mindig rettegtem a haláltól, amely reám várakozik. Te azonban, kedves kislány, megszabadítottál ettől a félelemtől. Mily nagy Isten irgalma a bűnösök iránt! Köszönöm, hogy ezt megértetted velem!

Ez a történet válaszol arra a kérdésre, hogy miért akar Jézus köztünk maradni? Miért áll és kopogtat szívünk ajtaja előtt? Miért van

állandó készenlétben, hogy rendelkezésünkre bocsássa önmagát? Jóvá, jobbá, szentté akar tenni mindnyájunkat. Isten oly sok kudarc ellenére is bízik az emberben. Megtévedt, gyarló, bukdácsoló gyermekeiből toborozza országának népét. Igaz, hogy sokan semmibe veszik meghívását. Ő ennek ellenére közöttünk marad, mint egy nagyszerű lehetőség kínálgatója. Hiszen tudja, hogy itt is, ott is az emberiség kis és nagy utcáiban kinyílik egy ajtó vagy ablak, fölragyog benne a hit és a szeretet lámpása. Ez az ő igazi öröme, ettől ragyog szebben az angyalok arca is.

AZ ÚR A SZÍVET NÉZI!

Jézus Szíve ünnepe

Amikor Saul, a választott nép első királya méltatlanná vált tisztére, Sámuel próféta új királyt keresett Izrael számára. „Töltsd meg szarudat olajjal, szólott az Úr, hadd küldjelek a betlehem-i Isajhoz, mert annak fiai közül szemeltem ki magamnak királyt. Mikor a próféta megpillantotta a legidősebb fiút, azonnal megtetszett neki délceg termete miatt. Arra gondolt tehát, hogy ő lesz Isten választottja. Az Úr azonban így szólt Sámuelhez: „Ne nézd külsejét, se termete nagyságát. . . Én nem aszerint ítélek, amire az ember néz. Az ember ugyanis azt nézi, ami látszik, az Úr azonban a szívet tekinti. . .” Ez az utolsó mondat az, amire a mai vasárnapon különösen fel kell figyelnünk: Isten a szívet nézi. . . Erre tanította Isten az ószövetségi népet és méginkább minket szeretett Fia, Jézus Krisztus által.

Pál apostol egyik levelében arról beszél, hogy a hitetlen világ minket keresztényeket oktalannak, bolondnak tart. Annak tartották Mesterünket, Jézust és senki sem érti meg őt mindaddig, amíg nem a szívével nézi. Jézus eljövetele, földi élete és véres kereszthalála csak akkor lesz „érthető” számunkra, ha elfogadjuk Szent János apostol szavait: Szeretet az Isten. A szeretet hozta Őt közénk és a szerető szív érti meg ennek az eljövételnek mélységes értelmét. Gyakran halljuk vagy magunk is teszünk ilyen kijelentést: ez vagy az az ember igen művelt, jóeszű, ügyes, csinos, de nincsen szíve, és ezzel már el is marasztaltuk. Méltán mondotta a munkásifjak lelkes apostola Kolping Adolf: „az embert a szív és nem az ész teszi igazán értékesé. . .” Természetesen, midőn az ember szívéről beszélünk, nem a fizikai szívre gondolunk, hanem arra a szeretetre, amelyet a közvélemény az ember szívébe helyez. Ilyen értelemben a szív az ember egyéniségé-

nek legértékesebb része, minden nagy vállalkozás kiindulópontja. Sajnos, nemegyszer az is megtörténik, hogy a szív a szeretet helyett más erővel telítődik. Erre céloz az Úr Jézus, midőn kijelenti: „A szívből ered minden rossz gondolat, gyilkosság, házasságtörés, paráznaság, lopás, hamis tanúság és káromkodás...” (Mt. 15,19) Azért kell Jézus tanítványának kiüresítenie szívét, hogy megtelhessen Isten igaz szeretetével. Jézus szíve így lesz a mi mintaképünk. A Szentlélek azért alkotta meg és állította elénk, hogy szerinte alakíthassuk szívünket.

Ha azt akarjuk, hogy lelki életünk egészségesen fejlődjék, akkor az értelem művelése mellett a szív kiműveléséről sem szabad megfeledkeznünk. Lehet valaki lángész, kiváló tudós, ugyanakkor szánalmas törpe, ha szívéből hiányzik a szeretet. A legtöbbet azok az emberek ártottak felebarátaiknak, akikben a zseniális értelem nem párosult irgalommal és szeretettel. Mily sokat tudnának erről vallani a csata-tereken elvérzett milliók, a lerombolt városok, a letarolt mezők, ahol irgalmatlan zsarnokok járták szíveket taposó diadalútjukat! Mindez pedig nemcsak a régmúlt emléke, hanem a barbár újkorban is megtörtént. Nem véletlen, hogy korunk nagy gondolkozói egyre jobban sürgetik a szív kiművelését. A híres fizikus, Albert Einstein mondotta: „Napjaink legnagyobb problémája nem az atomenergia, hanem az emberi szív. . . Az emberiség sorsa attól függ, hogy a szeretet vagy a gyűlölet költözik-e szívébe.”

Ezt az igazságot hirdette és hirdeti Jézus, aki éppen ezért nem a tegnap embere, hanem a ma Megváltója. Az embert és az emberiséget nem a gazdagság boldogítja, hanem a szeretet. Ennek is megvan a maga tudománya, és ennek iskolája Jézus szentséges szíve. Szépen írja szent Bernát a keresztfeszített Üdvözítőről: „Kezei át vannak ütve, lábai át vannak lyukasztatva. Aki azokba betér, átléphet rajtuk. Ám a szív úgy van átdöfve, hogy aki oda betér, az örökre ottmarad.” És itt elmondhatjuk Péter apostollal: Uram, jó nekünk itt lennünk! Itt tanulhatjuk meg helyesen szeretni Istent és felebarátot. Jézus szíven tanulhatjuk meg a szeretet két legfontosabb erényét: a szelidséget és az alázatosságot. A szeretet nem erőszakoskodik, mert feltétlen hisz a jóság, az irgalom végső győzelmében. A rózsabimbókat nem lehet erőszakkal kinyitni. Ám, elegendő a napsugár melege, fénye, hogy illatos szirmait kitarja előttünk. A szíveknek is ez a természete. Csak a szeretet simogatása bontja ki számunkra. A szelidség sugarai csalják elő csodás illatát. Az igazi szeretet ugyanakkor alázatos is. Nem uralkodni akar, hanem szolgálni. A teljes pompájában álló rózsza lehajtja fejét szépségének súlya alatt. Meghajol az igaz szeretet is azelőtt, akit szeret. Mint Magdolna Jézus lábai előtt, mint a Mester tanítványai lábát mosva. . .

Az igaz szeretetről szólva meg kell említenünk, hogy a szeretet nem azonosítható az érzelmekkel. A szeretet nagy folyamába ezek is beletorkollnak, de a folyó fősodrát nem ők képviselik. Emberi természetünk fogyatékoságából következik, hogy nem tudunk minden embert érzelmileg is szeretni. Ösztönös, tudatunktól független mozgások egyesek iránt rokonszenvet, mások iránt ellenszenvet ébresztenek. Ám a szeretet, az érzelmi szeretet is kormányozható az akarat, a jóakarát kormányrúdjával. Jézusunk nem hiába kívánja tőlünk, hogy Hozzá hasonlóan szeressük az embereket. Ez egyszerűen azt jelenti, hogy minden ember felé tárjuk ki szeretetünk karjait. . .

Miután az Üdvözítő befejezte földi küldetését, szeretettől sebzett, megdicsőült szívét visszavitte az Atya országába. Igaz, hogy itt hagyta szívének nagy ajándékát az Eucharisziát, az egyházat, az evangéliumot. És még valamit. Itt hagyta a mi szívünket azzal a feladattal, hogy az Ő szíve szerint alakítsuk. Így akar világítani, melegíteni a mi közreműködésünkkel. Miként a nap fénye fölragyog a csillagokon, úgy ragyogjon a mi szívünk is Krisztus fényében. Így hirdessük a sötétben járó testvéreknek: hogy minket, embereket szeret az Isten.

VÁLASZTOTT EDÉNYEK

Péter—Pál ünnepe
Mt 16, 13—19

Senki sem kételkedik a nevelés fontosságában, jóllehet eredményeit illetőleg megoszlanak a vélemények. Nehéz feladat a gyermekekben kapott „nyersanyagot” kiművelt emberfővé alakítani. Ennél is nehezebb a felnőtt ember olykor téves magatartását megváltoztatni. Természetes eszközeink igen gyakran csődöt mondanak. Mi, keresztények azonban hiszünk a Szentlélekben és annak lehetőségében, hogy a kegyelem megváltoztathatja az embert. Ezt a hitünket nem képzelt, hanem konkrét tényekre alapozzuk. Az evangéliumban szereplő Zakeus, Lévi vagy Magdolna nem elszigetelt esetek, hanem a szentek hosszú sora lép nyomukba. Emberek, akik megváltoztak, teljesen új irányba fordultak, miután találtak Jézussal. Ő éppen ezt a megtérést kívánta és kívánja követőitől, midőn kijelenti: aki nem születik újjá vízből és Szentlélekből, nem mehet be Isten országába. Ezt más szavakkal így is mondhatnók: „Az embernek csak a második, a Teremtő kezétől, a kegyelemben korrigált kiadása méltó az örök életre. . .” (Prohászka)

A mai ünnepen két ilyen újjászületett, a kegyelem által korrigált, kijavított embert ünnepelünk Péter és Pál apostol személyében. Simon Péter egyszerű halászmester. Jól érti mesterségét, buzgón gyakorolja vallását és gondos atya családjának. Kafarnaumban lakik, elégedett életével és esze ágában sincs elhagyni foglalkozását vagy szülővárosát. Nem sejti, hogy Istennek milyen nagy tervei vannak vele. Hirtelen azonban minden megváltozik, amikor rátekint Jézus és fölcsendül hívó szava: jöjj, kövess engem! Ezentúl emberek halásza leszel.

A változás még nagyobb Saul esetében. Nemcsak igazhitű izraelita, szinte fanatikus híve az ószövetségi törvénynek, hanem a jeruzsálemi rabbiképzőben elsajátítja az ószövetségi vallás egész teológiáját. Ezért érthető, ha kezdet óta ellenszenvvel viseltetik Jézus követői iránt, akik Mesterük példájára új törvényt, új szövetséget emlegetnek. Abban a tudatban vállalkozik az első keresztyének üldözésére, hogy ezzel Istennek tetsző dolgot cselekszik. Ám a damaszkuszi kapu előtt ragyogó látomásban eléje áll az üldözött Jézus. Rátekint és megkérdi tőle: Saul, Saul, miért üldözöl engem? Mielőtt megpróbálna Saul válaszolni, megérteti vele szíve iskolájában a Szentlélek, hogy fölösleges, sőt bűnös dolog Jézus ellen hadakozni. Néhány pillanat elegendő a Mester számára, hogy ellentétes irányba fordítsa Saul útját és az üldözött apostollá változtassa. Krisztus evangéliumának választott edénye lesz, miként Péter apostol.

Nyilvánvaló, hogy éppen ezért az edényt ki kell üresíteni minden régi hittől és a helytelen önbizalomtól. Megtérése előtt Péter meg volt elégedve életével. Mindenki tapasztalt halásznak tartotta és senki sem talált kivetnivalót vallásosságában. A csodálatos halfogás esete azonban rádöbbsenti bűnösségére és törpeségére. Jézus tekintete előtt összeomlik önbizalma és így kiált föl: menj ki tőlem, Uram, mert bűnös ember vagyok! Igaz, hogy ez a helytelen önbizalom még föltámad benne és nagycsüörtök este így fogadkozik: ha mindenki cserbenhagy, én nem hagyalak el téged! Az Olajfák kertjében ő az egyetlen, aki kardot ránt Mestere védelmében. Jézus azonban visszautasítja ezt a védelmet. Péternek meg kell tanulnia a háromszoros tagadás keserves éjszakáján, hogy Jézus apostola nem önerejében bíz, hanem Isten kegyelmében. Krisztus ügyét nem a magunk elképzelése szerint, hanem az Ő akarata szerint kell szolgálnunk. Nem karddal, hanem kereszttel kell harcolni az evangélium győzelméért.

Erre az igazságra döbbsen rá Pál apostol is megtérése alkalmával. Jézus megmutatja majd neki, hogy mennyit kell szenvednie az Ő nevéért. A nagy találkozás arra is megtanítja, hogy mindent, de mindent Isten kegyelmének köszönhet. Nem találhatjuk meg addig igazán az Istent, amíg Ő nem talál meg minket. Ezért Péter és Pál apostolra emlékezni annyi, mint a kegyelem átváltoztató hatalmára emlékezni.

Ebben részesültek ők és azóta oly sokan. Bárcsak jómagunk is közéjük tartoznánk és velük együtt mondhatnánk: Isten kegyelméből vagyok, aki vagyok, de kegyelme nem volt bennem hiábavaló.

Azt sem szabad elfelejtenünk, hogy ezeket a rendkívüli kegyelmet Péter és Pál apostol nem saját hasznukra kapták. . . . Lelki átváltozásuk megértette velük, hogy minden ember átváltoztatható az evangélium kovászával. Krisztus azért fordult feléjük oly nagy szeretettel, hogy általuk minden ember felé fordulhasson. Amint ők átváltoztak, úgy kell az embereket is átváltoztatni. Mivel az embernek csak a kegyelem által javított kiadása méltó az örök életre, minden ember előtt meg kell nyitni Jézus útját. Az evangélium kovászát el kell vegyíteni az emberiség tésztájában! A drága magvakat el kell hinteni az ember-szívek barázdáiban! Az igaz világosságot a föld gyertyatartójára kell tüzni! Az Isten országának drágagyöngyét meg kell csillogtatni az emberek előtt! Ezt érezte át Pál apostol, amikor egyik levelében bevallotta: Adósa vagyok görögnek és barbárnak, bölcsnek és tudatlannak. . . .

Csaknem négyszáz éve próbálkoznak már a szerencsevadászok megtalálni azt a kb. 38 millió dollár értékű spanyol kincset, amely állítólag az angol partok előtt sülyedt el 1588-ban. Jóllehet semmi megbízható adatunk nincs erről az esetről, igen sok ember nagy kockázatot vállalt már a kincs föl kutatásáért. . . . A mai ünnep két apostolát méltán nevezhetjük sikeres szerencsevadásznak. Ők megtalálták, amit kerestek: a halhatatlan emberi lelkeket. Ezeket igyekeztek kihalászni a bűn, a bűnös szenvedélyek, a hitbeli tudatlanság, a pogányság tengeréből. Ezért lettek a legnagyobb Halász fáradhatatlan munkásai. Minket is erre a munkára hívnak. Legyünk emberhalászok a mi egyházközségünkben, a mi családjunkban! Higgyünk az emberek megváltoztatóságában és ne sajnáljuk azt a munkát, amit erre fodítunk!

JÓ FÁK — JÓ EMBEREK

8. évközi vasárnap
Lk 6, 39—45

Az üdvösségtörténet mindkét korszakában, az ó- és újszövetségben egyaránt a fák különös szerepet játszanak. A paradicsomkertben az úgynevezett életfa óvta az ember életét. A jó és rossz tudás fájának tiltott gyümölcse az engedetlenség mérgét rejtette magában. Az Isten elleni lázadás egy fa képehez kötődik. Nem véletlen tehát, ha a meg-

váltás műve is fán, a keresztfán végződött. Ezért imádkozzuk a szentmise prefációjában: „Te úgy akartad, hogy az ember üdvösségét a keresztfá szerezze meg és ahonnan a halál eredt, onnan támadjon az élet. . .” Mindebből érthető, hogy Jézus is rokonszenvezett a fákkal és gyakran szerepelnek példabeszédekben.

Minden tavasszal virágruhába öltözködnek gyümölcsfáink és a gazda szemének nemcsak gyönyörűséget nyújtanak, hanem gyümölcsöt is ígérnek. Ám nemegyszer megtapasztaljuk, hogy a legdúsabban virágzó fa igen hitvány gyümölcsöt terem. Ilyenkor derül ki, hogy jó vagy rossz fával van dolgunk. A virág csak ígéret, a gyümölcs a bizonyíték. A jézusi példabeszéd szerint Isten is eszerint ítél meg minket. A hasonlat értelmében elmondhatjuk, hogy a keresztség szentségében Isten gyümölcsfái lettünk, midőn egyházunk közreműködésével beoltott a kegyelem oltóágával. Mikor azonban életünk fája növekedni kezd, hamarosan rádöbbenünk, hogy nem könnyű jó fának lenni. Ez csak akkor sikerül, ha élő kapcsolatban leszünk, belegyökeresünk abba a Krisztusba, aki kijelentette: „Nálam nélkül semmit sem tehetek.” Ezt azért kell hangsúlyoznunk, mert a természet, minden értéke ellenére, nem mondható romlatlannak. Napjainkban sokat beszélünk a föld, a víz, a levegő szennyezettségéről, ami komoly veszélyt jelent az emberiség számára. Ez a mérgezés, ez a szennyeződés nem csupán a természetre korlátozódik, hanem megnyilvánul erkölcsi, szellemi életünkben is. Márcsak ezért sem könnyű jó fának lenni, jó gyümölcsöt teremni. Hogy jó fákká lehessünk, ehhez komoly segítséget nyújthat környezetünk, mindenekelőtt a családi élet rendezettsége. Nagy áldás, ha szerető szülői kezek gondozzák életfánkat és ebben az iskola is támogatja őket. Nagy jó, igazi közjó, ha az állam tiszteletben tartja a lelkiismereti szabadságot és ezzel megteremti az emberhez méltó élet feltételeit. Természetesen akkor sem kell megriadnunk, ha valahol ez nem így történik. Isten határozza meg életünk termőföldjét, Ő tudja igazán, hogy milyen éghajlat szükséges ahhoz, hogy jó termést hozzunk.

Fölvethetjük ezek után a kérdést: mi az a jó gyümölcs, amit Isten elvár tőlünk? Ez a gyümölcs nem más, mint a szeretetből fakadó jócselekedet, amit Istennel megvalósított kegyelmi kapcsolatunk érlel. A keresztény ember személyiségének minden gyökérszállával Krisztusba kapaszkodik, belőle szívja életerejét. Amit aztán így terem, az Krisztus műve is és éppen ezért örök értékű. Sok jót tehet egy pogány, egy hit nélkül élő ember is, de ezek a gyümölcsök nem gyűjthetik magukba az isteni élet zamatát. Csak a Krisztussal kialakított életközösség segítségével teremhetünk olyan gyümölcsöket, amelyek odakerülhetnek az örök élet asztalára. Ezt úgy is mondhatnók: hitünk gyümölcsjeinek a szeretet adja meg cukortartalmát.

Történt az egyik nyáron, hogy meglátogattam egy evangélikus lelkész barátomat. Vacsora után a gyerekek lefeküdtek és mi beszélgetni kezdtünk. Hamarosan dialógust folytattunk a hit dolgairól. Szóba került a lutheri alapelv: sola fides justificat, egyedül a hit üdvözít. A lelkész felesége csendben hallgatta vitánkat, miközben gyermekei ruháit javította. Majd vitánkat lezárva kijelentette: Ha Pál apostol vagy Luther Márton ma élne és járna közöttünk, bizonyára ezt prédikálnák: egyedül a szeretet, egyedül a jócselekedet üdvözít. Megadtuk magunkat az asszonyi okosságnak és beláttuk: hiába dicsekszünk-hitünk virágos fájával, ha hiányoznak róla a jótettek gyümölcsei.

Akár kívülről, akár belülről nézzük egyházunkat, el kell ismernünk, hogy gyümölcsöskertjében sok rossz, terméketlen fa élőszkodik. És itt elsősorban magunkra kell gondolnunk, magunkra és közvetlen környezetünkre. A keresztény ember gyümölcstelen életén joggal botránkoznak ellenségeink. Tévedés azonban emiatt az ültető Istent okolnunk. Isten jó magot, jó fát ültet földjébe, a rossz gyümölcs nem írható az Ő számlájára. A keresztények akkor és azért rosszak, mert elárulják az evangéliumot, nem valósítják meg Jézus szellemét. Ami rossz az egyházban tapasztalható, az mind abból ered, hogy hűtlenek vagyunk a krisztusi alapelvekhez. Ezzel ellentétben vannak olyan ideológiák, amelyek az alapelvekhez való hűségük miatt teremnek rossz gyümölcsöt. A hitlerizmus embertelensége a náci tanok tévedéséből született. Méltán írta Schopenhauer: „Minden tévedés mérget hord magában és ezért nincsenek ártalmatlan tévedések.”

Minden gyümölcsösben minden esztendőben el kell végezni a fák metszését, ápolását, permetezését. Enélkül nem reménykedhetünk jó termésben. Egyházunk életében is nagy szükség van erre. Jézus keményen elítélte a képmutatókat, akik igazaknak, jóknak képzelték magukat. A gyümölcstelen vallásosságból éppen a lényeg hiányzik. A magyar televízió „A HÉT” című műsorában láthattunk egy riportot Banglades nyomorúságáról. A képernyő felvillantotta Kalkuttai Teréz anyát is, akitől megkérdezte a riporter: gondolja, hogy a politikát is a szeretet irányítja? Nem tudom, hangzott a válasz, mert én nem érek rá politikával foglalkozni. Ő és munkatársai szeretettel foglalkoznak. Ez a legjobb politika!

URAM, NEM VAGYOK MÉLTÓ

9. évközi vasárnap
Lk 7, 1—10

Földi életében sokan sok mindennel vádolták Jézust. Tudomásom szerint senki sem vádolta azzal, hogy szavainak és tetteinek valami anyagi érdek lenne az indítéka. Semmi sem állt távolabb Tőle, mint az üzleti szellem, amely a szent dolgokat is ilyen szempontból értékeli. Ennek ellenére, ha furcsán hangzik is, mégis azt állítom, hogy Jézus egyetlen csodáját sem cselekedte ingyen. Természetesen nem anyagi ellenszolgáltatást kívánt érte, hanem valami egészen mást. Egyetlen dolgot: hitet. Ezzel magyarázható, hogy csodált vagy a hit jutalmául szánta, vagy a hitet akarta velük fölébreszteni. Ezt bizonyítja a kafarnaumi százados esete is.

Az evangélium beszámolójának első meglepetése, hogy nem zsidó, hanem egy pogány katona az, aki Jézust hitével csodálatba ejti. Az ember ezt sokkal inkább elvárná Izrael fiaitól, akiknek oly sok alkalmuk volt találkozni Isten hitébresztő igéivel. A mózesi törvények, a választott nép csodálatos története, a próféták írásai kísérték őket. Ezzel ellentétben a pogány rómaiak hatalmi kategóriákban gondolkodtak. Ám a hatalom szolgálatában álló ember is megtapasztalja a végesség határait. A százados parancsolhatott katonáinak, de a betegségnek nem. Igaz, hogy hallott már egyet s mást Jézusról és hitte, hogy Isten ereje munkálkodik Benne. Ha pedig ez így igaz, akkor korlátlan hatalommal rendelkezik. Ezért kéri a gyülekezet vezetőit a közbenjárásra.

Jézus örömmel fogadja a kérést és örül a benne megnyilatkozó hitnek. Miért örül neki? Mert az Isten olyan világot teremtett körülöttünk, amely egy láthatatlan világgal ölelkezik. Ide azonban nem léphetünk át tudományunkkal, csak hitünk segítségével. S vajon miért szükséges ennek a lépésnek megtétele? Mert az ember nem találhatja meg lelki egyensúlyát, létének kiteljesedését Isten nélkül. Dosztojevszkij írja: „Ígazi ateistával még nem találkoztam. Helyette gyakran találkoztam nyugtalan emberekkel.” Ezt mi is elmondhatjuk nyugtalan, rohanó világunkról. Törékeny létünk csak Istenben található meg nyugalmát. Csak a Hozzá simuló hit melegíti át szívünket a lét igazi örömeivel.

A. Millernek van egy tanulságos története: Egy falu templomtorony nélkül. Ebben olvasunk egy öreg plébánosról, akit nagy szeretettel vesznek körül hívei. Öreg napjaiban káplánt kap segítségül. Az egyik nap beszélgetés közben megdöbbenő vallomással lepi meg ifjú

munkatársát. Ezt mondja: nekem nincsen hitem. Nem azt jelenti ez, hogy bármely hittételben kételkedem. Elfogadom és hirdetem mindazt, amit az egyház tanít, de úgy érzem, a hit több ennél. Hinni annyi, mint felgyúlladni, izzani, Isten állandó jelenlétében élni. Ez az, ami hiányzik belőlem s ezért mondom, hogy nincs hitem.

A Jézus körül tolongó nép és a nép vénei nem voltak hitetlenek, hiszen éppen a hit vezette őket Jézushoz. Ezért vállalkoztak a közbenjáró szerepre is. Ám a százados hite az övékét is felülmúlta életerejében. Ez derül ki abból a gyönyörű vallomásból, amit az egyház nem ok nélkül illesztett be liturgiájába. Uram, nem vagyok méltó, hogy hajlékomba jöjj, hanem csak egy szóval mondd és meggyógyul az én szolgám. Méltán jegyzi meg Szent Ágoston: „A százados megremeg arra a gondolatra, hogy Jézus betérjen hajlékába, pedig már bent volt a szívében. Lelke Isten lakóhelye lett, mert Ó az alázatosakat keresi.”

A százados vallomását Jézus gyönyörű dicsérettel jutalmazza. Nem találtam ilyen hitet Izraelben. Szinte az ember várná a folytatást, de ezt Jézus apostolaira bizza. Ők lépik majd át Izrael határait, hogy megkeressék a nagyobb hit birtokosait és megtérítsék a pogány világot. Nem a faj és a vér, hanem a hit nyitja meg előttünk Isten országát. Vajon minek köszönhette a római százados ezt a nagyobb hitet? Newman bíboros így válaszol erre a kérdésre: „Azoknak, akiknek hitét megdicsérte, nem voltak erősebb bizonyítékaik, mint azoknak, akiknek hitetlenségét megfeddette. De használták a szemüket, erőltették értelmüket és kitartóan kutattak, míg meg nem találták. Azok pedig, akiknek hitetlenségét megfeddette, hallották ugyan, de az isteni magot otthagyták az útszélen vagy köves talajon vagy tövisek között, mely elfojtotta.”

Tagadhatatlan, hogy napjainkban is beteljesül Jézus jövendölése, amit a hit megfogyatkozásáról mondott. Ez azonban nem jelenti, hogy itt és most nem találkozhatna olyanokkal, akik hitükkel csodálatba ejthetnék. Az „örökzöld” hit éppen akkor és ott tündöklük a legszebben, ahol a sok „lombhullató” társasága veszi körül. Vajon, ha Jézus körülnézne a mi egyházközségünkben, ugyan mit tapasztalna? Talán ugyanazt, mint saját népe körében. A megszokás útján járó, hamu alatt szunnyadó hitet, se hideg, se meleg lelkületet.

A kafarnaumi százados elnyerte hite jutalmát, és meggyógyult szolgája. Igaz, napjainkban kevesebb csoda történik talán éppen azért, mert kevesebb a gyógyulást érdemlő hit. Alexis Carrel Nobel-díjas orvos vallja: „Én hiszek a csodás gyógyulásban. Sose felejttem el a megrendítő élményt, amikor egy nagy, rákos seb egy munkás kezén a szemem láttára kis torradássá zsugorodott össze. Megérteni nem tudtam, de nem kételkedhetem abban, amit saját szememmel láttam.” A mai világ legnagyobb betegsége nem a rák, hanem a hit hiánya és

a nihilizmus. Jézustól elsősorban ennek gyógyítását kérjük és várjuk. Minden szentáldozás alkalmával ezért imádkozunk, ezt kérjük a magunk és minden embertársunk számára.

A NAIMI IFJÚ

10. évközi vasárnap
Lk 7, 11—17

Igen sok embertársunk szinte pánikszerűen menekül a temetőkből és megremegnek idegszálai, amikor szembe kell néznie a halállal. Nem véletlen, hogy a gyakorlati érzékű amerikai vállalkozók ebből is jó üzletet csinálnak. Ilyen és ehhez hasonló hirdetésekkel sietnek az emberek segítségére: Haljon meg nyugodtan! Ne aggódjék a temetés miatt! Mi gondoskodunk hamvairól. . . Vajon mit jelent ez a gondoskodás? Többek közt azt, hogy a koporsóba fekvő halott arcát gondosan kifestik, arcát kikészítik, hogy szép halott legyen. Díszes kocsin viszik a koporsót, zenekísérettel és búcsúztatókkal kísérik utolsó útján. Ez lehet jó üzlet, de kevés ahhoz, hogy begyógyítsa a halál ütötte sebeinket. Talán többet ér ezeknél barátaink együttérzése, részvéte, akik mellénk állnak ebben a nehéz órában. Így tettek azok az emberek is, akik elkísérték az özvegyasszonyt, aki egyetlen fiát temette.

Mint oly sokan napjainkban, ez az özvegy is sokat harcolhatott gyermeke életéért. Hányszor de hányszor bekopogott ajtajukon a betegség, de ő talpon volt és a szeretet győzelmes erejével kitudszkolta a szobából. Most azonban a betegség magával hozta a halált és az özvegy elvesztette a csatát. Fájdalmas vereség ez, nincs szomorúbb, mint koporsóban látni azt, akit életbe ringatott. Az anya sírva kíséri fiát és olyan az egész menet, mint a halál diadalmenete. Hogy ebben az esetben megtorpant, sőt visszafordulásra kényszerült ez annak köszönhető, hogy találkoztak az élet és a halál urával. Mikor a város kapuján éppen kitudul a gyászmenet, Jézus érkezik meg apostolaival. Megilletődve húzódnak félre, komor arccal nézik a menetet. Ekkor azonban váratlan dolog történik. Jézus megsajnálja az özvegyet, talán édesanyjára gondol, aki így síratja majd őt is a kereszt alatt. Ott is Ő fog győzni, de most itt is győzni akar. Odalép a zokogó anyához és csak ennyit mond neki: ne sírj! Ó mily sokan elmondták ezt neki? Dehát nincs joga a könnyekhez, amikor ilyen csapás sújtotta? Könnyű ilyesmivel vigasztalni azoknak, akik az élet útját járják.

Jézus azonban nem vigasztalásnak szánja szavait. Odalép a koporsóhoz, megérinti és ezt mondja: ifjú, mondom neked, kelj fel! Elképzelhetjük a körülállók megrökönyödését. Hogy mondhat ilyesmit egy halottnak? Talán gúnyt űz a gyászolók fájdalmából? De nem sok idejük marad a botránkozásra. Íme, mit látnak szemek? A fiú kinyitja lezárt szemét, fölül és csodálkozva néz körül. Az evangélium nem részletezi az utána történeteket, csak röviden ennyit mond: Jézus visszaadta anyjának.

Ez a történet elsősorban nem azért figyelemre méltó, mert Jézus hatalmát szemlélteti. Sokkal inkább azért, mert prófétikus, jövőbe mutató esemény. Meghatározza a keresztény ember viszonyát a halálhoz. Sok mindent tagadnak az emberek, de a halált nem tudják letagadni. El van rendelve, hogy az emberek egyszer meghaljanak. . . Itt a földön nincsen maradandó városunk. Minden óra rosszul jár és becsap minket. Minden nap előlről mutatja az időt. Kisgyerek álldogál az utcán, mézeskalácsot majszol. Közben sírni kezd és nagy könnyek hullanak a szeméből. Az egyik járókelő megkérdezi: miért sírsz? Azért, hangzik a kisfiú válasza, mert minden harapással kisebb lesz a mézeskalácsom. Valahogy így vagyunk az étellel is. Minden nappal rövidebb. A keresztény azonban akkor keresztény igazán, ha nem ellenséget lát a halálban, hanem szolgát, az Isten angyalát. Jézus nemcsak a naimi ifjú koporsóját érintette meg, hanem a miénket is. Jézus nemcsak a naimi ifjúnak mondta: kelj fel, hanem nekünk is. Jézus nemcsak a naimi ifjút adta vissza anyjának, hanem minket is. Vajon mit jelent ez? Egyszerűen azt, hogy az emberi élet egy kétkötetes regényhez hasonlít. Az első kötet a földi élet, amelynek az örök életben folytatása következik. Megértették ezt Isten hűségese gyermekei és hitükkel fölébe nőttek a halálnak. Amikor negyvenéves korában Bangha páter megtudta, hogy gyógyíthatatlan fehérvérűségben szenved, ezeket a sorokat írta: „Köszönöm Neked Istenem, hogy alkotó erőm delén, férfikorom kiteljesedése percében eljegyeztél engem nem a rémmel, hanem magaddal és az örök étellel.”

Ebből az alapállásból következik, hogy a hívő ember másként értékeli a földi javakat, mint azok, akiknek nincsen reménységük az örök életben. Egy jómódú ember szép házat épített és fényűzően berendezte. A lakás felszentelésére meghívta barátait és a lelkipásztor is. Vacsora előtt végigvezette vendégeit a szobákra és mindent megmutatott. Örömmel hallgatta a dicséreteket. A plébános azonban hallgatott. A gazda ezért megkérdezte: hogy tetszik új otthonom, atyám? Szép, szép, hangzott a válasz, csak egy hiba van az épületben? Miféle hibára gondol? Egy ajtóval több van a kelleténél. Miféle ajtóról beszél? — nem értem. Hát csak arról, amelyen keresztül önt is kiviszik a temetőbe.

Tagadhatatlan, hogy az egyház gyakran beszél a halálról, de mindig mellé állítja a föltámadás angyalát. Arra is figyelmeztet, hogy életünk folytatása attól függ, miként éltünk a földön. „Ha a fa ledől délre vagy északra, ottmarad, ahová esett” — mondja az Írás. Addig kell tehát munkálkodnunk, amíg ránk ragyog az élet nappala. Itt és most kell meggyújtanunk a jótettek lámpását, amit kezünkbe ad majd az Úr. Mily oktalanság betegeinket Jézus látogatása nélkül elengedni a nagy útra. Sokszor hamis kíméletből nem hívunk papot a haldoklóhoz, mert nem akarjuk megijeszteni. Mintha a pap a halál és nem Jézus követe lenne. Sok szentségek nélkül elhunyt testvérünk halott hitek idézője a mi egyházközségünkben is. A keresztyén ember Jézussal indul a nagy útra és a költővel vallja:

A halál nékem nem fekete börtön.
Nem fázlaló, nem is rút semmiképpen.
Egy ajtó bezárul itt a földön
S egy ajtó kinyílik ott fenn az égben.

(Gárdonyi Géza)

A BŰNÖS ASSZONY

11. évközi vasárnap
Lk 7, 36—50

Tagadhatatlan, hogy az ószövetségi Izraelben meglehetősen szigorú istenfogalom alakult ki az emberek tudatában. Ez érthető, ha meggondoljuk, milyen mélypontról kellett a népet fölemelni, mennyi vadhajtást levagdosni, mennyi romboló ösztönt megzabolázni. A szigorúan ítélkező, büntető, sőt bosszúálló Isten valami megközelíthetetlen világosságban lakott és szentsége félelmet keltett imádoiban. Ezért érthető a farizeusi ház botránkozása, amikor Jézus magához engedi a bűnös asszonyt és megbocsát neki. Ez az esemény nagyszerű alkalomnak kínálkozott annak kinyilvánítására, hogy az Isten szeretettel és irgalommal fordul teremtményei felé.

Érdekes lenne ismernünk a bűnös asszony előéletét. Ki tudja, milyen körülmények sodorták a bűn útjára, amelyen a jelek szerint sem vesztette el istenhitét és belőle táplálkozó büntudatát. A farizeusok csak a tényeket nézik és nem érdeklődnek a mögöttük működő ismeretlen erők után. Mi emberek könnyen megítélünk másokat, mert nem tu-

dünk a bűnösök arca mögé tekinteni. Erre figyelmeztet Graham Green: Minden dolog szíve című regényében. A regény főszereplője Henry Scobie ötvenéves férfi, helyettes rendőrfőnök egy nyugat-afrikai kikötővárosban. Rosszul sikerült Louise-zal kötött házassága és az évek során egyre inkább elhidegülnek egymástól. Végül az egyik nap az asszony kijelenti: nem bírom tovább ezt az életet! Megbolondulok. Egyedül vagyok, nincs egyetlen barátom sem. Scobie, mint udvarias férj lehetővé teszi, hogy felesége néhány hónapra Délafrikába utazzék. Távolléte alatt ismerkedik meg egy harminc évvel fiatalabb nővel, Helen Rolt-tal, aki fiatal kora ellenére sok szenvedésen ment keresztül. Hamarosan szerelemmé váló kapcsolat alakul ki közöttük. A fellobbanó szerelem feldúlja lelke nyugalmát és így imádkozik: Uram, elhagytalak, csak Te ne hagyd el engem! Egyre erősödik benne a meggyőződés, hogy elvesztette önmagát és nem lát semmi kiutat szorult helyzetéből. Közben visszatér a felesége és folytatni kellene a hazug életet. Hogy mindkét nőt megmentse nagy adag altatóval öngyilkosságot követ el. Véget vet életének, hogy átadja magát a kárhozatnak. Felesége felkeresi Rank atyát, férje gyóntatóját. Rossz katolikus volt, mondja a papnak, semmi értelme, hogy imádkozunk érte. A pap azonban energikusan visszautasítja a meggondolatlan ítéletet. Ne képzelje asszonyom, hogy akár ön, akár én tisztában vagyunk Isten irgalmával. Az özvegy, akit megviseltek az izgalmak, megkérdi: gondolja atyám, hogy van valami remény? A pap kérdéssel válaszol: mondja asszonyom, haragszik ön elhunyt férjére? Nem, dehogya. Erre a pap: És ön azt gondolja, hogy Isten jobban haragudhat, mint egy asszony? Talán furcsán hangzik, de én egyet biztosan tudok az elhunyttról: valóban szerette Istent. Mindebből nyilvánvaló: a dolgok szíve, lényege nem a megkísértett ember, nem az ő gyengesége, elhagyatottsága, magánya. A dolgok szíve: Isten irgalma.

Nyilvánvaló, hogy a bűnös nő fölmentésével Jézus ezt az irgalmat akarta kinyilatkoztatni az embereknek. Ezt hirdette meg mindennél hangosabban a keresztfán, ahol fizikailag is megnyitotta szívét, kiárasztotta mindenkire kiterjedő szeretetét. A bűnös asszony azok közé tartozott, akik ezt megsejtették. Felismerte Jézusban az Isten küldötét, hitét, bánatát könnyeivel tette lábaihoz. Nem tette volna, ha nincs a szívében szeretet, amely fölfedezi Isten irgalmasságát. Megértette, hogy a megtört szív azért kedves Isten szemében, mert alkalmat ad neki új szív teremtésére. Az őszinte bűnbánat az a csodálatos vezeték, amelyen keresztül Isten irgalma életünkbe árad. Sokszor beszélünk mi, keresztények az eredeti bűnről, de ugyanígy kellene beszélünk Isten eredeti szeretetéről, eredeti irgalmáról is. És amire talán nem is gondolunk, ez Isten legfélelmetesebb tulajdonsága. Igen, félelmetes Isten jósága, irgalma. Nincs olyan kísértés, nincs olyan bűn, nincs

olyan mulasztás, ami jóvátehető lenne. Ha Isten kegyetlenül le-sújtana rám, ha megvetne, ha elítélné, talán így védekeznék: Uram, te alkottál ilyen gyengének, ilyen nyomorultnak. De Ő ezt nem teszi. Helyette irgalmaz és szeret. Ezért nincs mentség számomra, ha nem nyúlok feléje, ha nem ragadom meg akár az utolsó órámban felém dobott mentőkötélét. Júdás tragédiája éppen ebben keresendő. Nem a bűne vitte az öngyilkosságba, hanem a kétségbeesés. Felejtette, hogy a dolgok szíve: Isten irgalmassága. Voltak idők, amikor egyházunk megtagadta az öngyilkosok temetését. Igaz, ezt a rendelkezését is életünket féltő, anyai szeretete sugallta. Manapság azonban belátjuk, hogy az egyház sem ülhet Jézus bírói székébe, ami a szívekbe, az arcok mögé látó Istennek van fenntartva.

Azt olvasom, hogy néhány kódexből hiányzik a bűnös asszony története. A jámbor kódexmásoló talán azzal az indokolással hagyta ki ezt a beszámolót, mert túlzottan hangsúlyozza Isten irgalmát és bátoríthatja a bűnösöket. Igaz, el kell ítélnünk a vakmerő bizakodást és azt a felfogást, hogy nyugodtan vétkezzünk, Isten úgysis megbocsát, mert ez a mestersége. Nem hiszem, hogy az az asszony, aki elnyerte Jézus bocsánatát így gondolkozott. Aki valóban találkozik Isten szeretetével, a dolgok szívével, az eltéphetetlen száakkal kötődik Hozzá. Nem élhetünk büntelenül felemás életet, nem lehet megkettőzni személyiségünket. Botlásaink, eleséseink nem válhatnak tartós szenvedélyekké, szokásokká. A bűnbánatban megtisztulva föl kell állnunk és a dolgok szívével találkozáva megfürödni az irgalmasság forrásában.

ISTEN FÖLKENTJE

12. évközi vasárnap
Lk 9, 18—24

Az ember hajlamos arra, hogy elhamarkodott ítéletet mondjon felebarátairól. Néha jobbat, többször rosszabbat a megérdemeltnél. Tagadhatatlan, hogy rosszul esnek az elmarasztaló ítéletek, bárkitől is származnak. Ha szívüktől távol álló emberek tévednek megítélésünkben, ez nem okoz különösebb fájdalmat. Utóvégre nem az a döntő, hogy miként vélekednek rólunk a futólagos ismerősök, hanem hogyan vélekednek azok, akiket szeretsz és szeretnek. A munkatársad, a szomszédod véleménye hidegen hagyhat, de az már nem mellékes, miként vélekedik rólad hitvestársad, gyermeked, szüleid vagy barátaid. A tá-

vol állók véleménye megsebezhet, de a szeretetben közel állók elmarasztaló ítélete halálos csapást jelenthet.

Az Úr Jézus sok emberrel találkozott földi életében és többé-kevésbé mindenkít megérintett rendkívüli egyénisége. Sokan¹ nem tudták hová tegyék, hiszen szavaival és tetteivel túllépte az emberi fogalmak kereteit. Ebből is következett, hogy különféleképpen vélekedtek róla. Mindez eljutott az apostolok fülébe, akiktől Jézus megkérdezte: Kinek tartanak engem az emberek? Ők őszintén ezt válaszolták: Van, aki Keresztelő Jánosnak; van, aki Illésnek; van, aki azt tartja, hogy a régi próféták közül támadt föl valaki . . . Meglehet, hogy Jézus mosolyogva hallgatta ezeket a véleményeket és nem ítélte el őket. Utána azonban apostolainak szegezi a bátor kérdést: hát ti, kinek tartotok engem? Igen, ti, akik egészen közel álltok hozzám, akiknek alkalma nyílt, hogy „lakva” is megismerjétek. Láthatátok csodatetteimet, hallhatátok beszédeimet, megmagyaráztam nektek a példabeszédek értelmét, az Isten országának titkait. Ezen túlmenően, és ez a legfontosabb, megtapasztalhatátok felétek áradó, életet átformáló szeretetemet. Mindezek birtokában nem volt nehéz az apostoloknak fölemelkedni az igazság egyetlen csúcsára és megvallani: Te vagy az Isten Fölkentje, a Megváltó! Aki Jézus közelébe került és főleg az apostolok megtapasztalhatták, hogy „Isten nem valami végtelen messzeség, hanem végtelen közelség.” (Ratzinger) Olyan valaki, akiben egészen közel hajolt hozzánk az Isten és új utat, új életlehetőséget nyitott számunkra.

Régen elhangzott már Péter vallomása, de az a Jézus, aki itt jár közöttünk a jelen utcáiban, nekünk is fölteszi a kérdést: ti kinek tartotok engemet? Azért is kíváncsi válaszunkra, mert a Róla alkotott vélemények zavaros folyammá duzzadtak napjainkban. Méltán jegyzi meg a szellemes Chesterton: „Krisztus lelkét együgyű csíkokra szabdalták, ellátták egoista és altruista címkékkel, s egyformán meg vannak riadva nagyszerűségétől és kábító egyszerűségétől. Felosztották ruháit maguk között és sorsot vetettek öltönyére, jöllehet egy darabból van szöve, varrás nélkül.” Fölösleges időpocsékolás lenne számbavenni az egymásnak ellentmondó, hamis véleményeket. Tőlünk nem is kérdezi Jézus, hogyan vélekednek róla az emberek. Azt azonban igen, hogy te meg én, mi, hívő emberek kinek tartjuk Őt? Az erre adott szóbeli és magatartásbeli válaszunk ugyanis döntően meghatározza életünket, kereszténységünket. Nem véletlen, ha néhány évvel ezelőtt számos költőhöz, művészhez, színészhez, gondolkozóhoz ezzel a kérdéssel fordultak: ki nekem Jézus Krisztus? Az erre adott válasz határozza meg hitünket és életünket.

A tragikus sorsú írónak, Ingeborg Bachmannak van egy megdöbentő elbeszélése. (Alles) Az a tartalma, hogy egy csodabogárnak is

nevezhető fiatal apa elhatározza, újszülött fiából a szokványostól eltérő embert nevel. Megkísérli áttörni az emberi lét eddigi határait és kisfiából valami új Adámot formálni. Igyekszik elzárni a bűnös világtól és megőrizni ártatlanságát. Valami új nyelvet próbál szerkeszteni számára, ezzel is biztosítani a bűnös világtól való védettségét. Ám minél nagyobb lesz a gyermek, annál inkább eluralkodik életében a többi ember befolyása. A tárgyak, a személyek, a körülmények folyondárként ölelik át, a maguk képére formálják. Az apa megdöbbenve tapasztalja, hogy a világ, az élet ördögi köréből nem tudja fiát sem kivonni.

Valóban igaza lenne az írónak? Bizonyos értelemben igen. Mi is azt valljuk: nincs önmegváltás, életünket nem tudjuk a saját erőnkkel új, magasabb létsíkra emelni. De mert keresztények vagyunk, hiszünk Jézus Krisztusban. Benne, aki öröktől fogva született az Atyától és eljött a földre, hogy áttörje emberi létünk eddigi kereteit. Lehetőséget ad követői számára, hogy kegyelme, tanítása, példája segítségével kitörjenek romlott természetük ördögi köréből és elinduljanak a szeretet szabadsága felé. Az emberiség megváltását nem várhatjuk a növekvő anyagi jólétől, a gazdasági, politikai változásoktól, csak az emberi szív megváltozásától. Nagyon nagy árat fizetett történelme során az ember a gyűlölködésért, ideje lenne pénzünket, életünket, anyagi és szellemi javainkat a békébe és a szeretetbe fektetnünk.

Jézus az egyetlen út, amely erre az életre vezet!

KRISZTUS KÖVETÉSE

13. évközi vasárnap
Lk 9, 51—62

A közelmúltban hallottam egy idősebb paptársamtól, hogy új állomáshelyén már az első napokban a következő táviratot kapta: „Senki sem hívta magát, minek jött ide?” Ilyen vagy ehhez hasonló epizódok gyakran megtörténnek az életben és nem is csodálkozhatunk rajta. Jézus is sokak részéről hasonló fogadtatásban részesült. Miért lennének mi, a tanítványok különbek Mesterünknel? Így például a szamaritánusok ősi ellenségei voltak a zsidóknak és nem csoda, ha Jézust sem fogadták be városukba. A Garizim hegyén építettek templomot és rossz szemmel nézték a Jeruzsálembé vonuló zarándokokat.

Sajnos, az emberi szívben mély és erős gyökerei vannak a harag és bosszú érzésének. Ez kerítette hatalmába Jézus apostolait is, midőn a szamaritánusok nem fogadták be őket városukba. Ők ugyanis azt

kívánták, hogy Jézus útja folytonos diadalmenet legyen a földön. Úgy gondolták, hogy a Messiás előtt minden ajtónak meg kell nyílnia. Ha pedig erre nem hajlandók az emberek, akkor erőszakkal kell kikényszeríteni. Mondom, így vélekedtek az apostolok, de egészen másként az Úr Jézus. Földi életét nem az erő fitogtatásával, nem a hatalom eszközével, hanem szeretetével akarta diadalúttá változtatni. Ezt persze az apostolok akkor még nem értették és ezért kiáltották: Uram, hívjuk le rájuk az istennyilát, hogy föleméssze őket!

Mi is gyakran egyetértünk az apostolokkal és bennünk is fölvetődik a kérdés: miért tűri Isten ellenségei gyalázkodását, üldözöinek, káromlóinak tevékenységét? Jézus válasza világos és egyértelmű: Az Emberfia nem azért jött, hogy lelkeket pusztítson, hanem hogy megmentsen. Ezért nem futnak el papjai abból a községből sem, ahol nem részesülnek mindenki részéről kedvező fogadtatásban. Hiszen a lelkipásztor nem azért jön hozzátok, mert hívtátok, hanem mert Jézus küldi. A lelkipásztor nem azért dolgozik, hogy elismerést szerezzen, hanem mert Jézus megbízta ennek az egyházközségnek fölvirágoztatásával. Sohasem sértődhet meg, el kell viselnie a megbántásokot, a gyakori értetlenséget olykor a buzgónak látszó hívek részéről is. Jóllehet gyakran a rosszindulat villámai cikáznak feléje, ő akkor sem viszonzhatja ezt hasonlóképpen. Követnie kell azt a Jézust, aki a kereszt királyi útját járta a földön.

Miközben Jézus folytatta útját, valaki odalépett mellé és ezekkel a szavakkal köszöntötte: követlek téged, bárhová mégy! A szamariánusok ellenséges magatartása után mily jólesően simogatták Jézusunk szívét ezek a szeretetből fakadó szavak! Ilyesmit mi is szívesen hallgatunk. Az emberi szív mindig kivirágzik, amikor a szerelem tavaszában, majd az esküvői oltár előtt megvallja valaki: követlek, veled megyek, bárhová mégy. Mily kegyelem, mily boldogság egy szerető útítársra találni! Jézus is örült ennek a vallomásnak, hiszen azért jött a földre, hogy követőivé tegye az embereket. Ugyanakkor azt is tudta, hogy a gyarló ember számára mily roppant feladat az Ő követése. Mily nehéz ledobni magunkról azokat a koloncokat, amelyek meggátolják Krisztus követését. Napjainkban éppen ezért egyre többen hátat fordítanak Jézusnak. Vagy ha ezt nem is teszik, arra azonban nem hajlandók, hogy bárhová kövessék Őt. Számos oka lehet annak, hogy valaki elfordul Jézustól. A leggyakoribb ok mégis a tudatlanság vagy a szívünkben fészkelő büszkeség.

Tagadhatatlan, a tudomány és a technika az utóbbi évszázadban hatalmas lépést tett előre. Ennek során az emberben egyre inkább megizmosodott a gondolat, hogy jómagát tartsa a föld istenének. Sokan állítják, az Isten visszautasítása, a hit, a vallás elvetése az ember nagyságának, bátorságának megnyilatkozása. Függetlenek aka-

runk lenni minden törvénytől, főleg a vallás törvényeitől. Új utakat építünk magunknak, mert nem tudunk mit kezdeni a kétezeréves krisztusi életformával. Senkit sem akarunk utánozni vagy követni, a magunk törvénye, a magunk kedve szerint akarunk élni. Azt persze sokan elfelejtik, hogy ez a tetszetős program ellentétben áll emberi természetünkkel. Az ember nem elég önmagának. Kiegészülésre szorulunk, szerető karok ölelésére vágyunk. Csak másokkal egyesülve lehetünk teljes értékű emberek. Akkor lehetünk boldogok, ha rátalálunk a létünket gazdagító szeretet forrására: embertársaink és Istenünk szívére. A legemberibb öröm, az igazi boldogság: meghódolni a szeretet, az igazság, a szépség hatalma előtt... Önmagunk előtt hajlongani—nevetséges dolog! Növekedésünk feltétele: egy gazdagabb létező karjaiba vetni magunkat. Ezt teszik mindazok, akik fölismerik Jézusban annak az emberségnek Mesterét, akiben Istennek is kedve telik.

Jézus arra is figyelmezteti követőit: nem elegendő a szalmalángos lelkesedés, amely nem számol a visszahúzó erővel. A televízióban is bemutatták a Moby Dick c. amerikai filmet. A történet igen egyszerű, de nagyszerű igazságot állít elibénk. Ahab kapitánynak az lenne kötelessége, hogy minél több cethalat ejtsen és gazdag olajszállítmánnyal térjen haza. Ehelyett értelmetlen, pusztító szenvedély ragadja magát. A fehér bálnát akarja elejteni. Égyetlen bálnát a sok helyett. Sajnos, nem tudja legyőzni a végzetes rögeszmét, amelynek következtében elpusztul a hajó, a legénység és jómaga is. Csak egy ember menekül meg, az is egy koporsó hátán. A szinte hihetetlennek látszó film mindennapos jelenségre hívja fel figyelmünket. Nevezetesen arra, hogy minden embernek megvan a maga fehér bálnája. Egy bűnös szokás, átkos szenvedély. Van, aki agyonhajszolja magát, mert egyre többet akar birtokolni a föld javaiból. A másik ember rabja lesz az ételnek vagy az itálnak és halálra eszi vagy issza magát. Ismét másokat az érvényesülés fehér bálnája sodor a pusztulásba. Mily sok embert pedig a gyávaság tesz a hatalmasok játékszerévé. A fehér bálnának ezer neve van, de mindegyik alkalmas arra, hogy visszatartson vagy letérítsen Krisztus útjáról. Ezért a harc, a küzdelem állandó velejárója a keresztény életnek. Erre figyelmeztet egy szép versében a költő:

Mivel a földön jónak lenni oly nehéz
erényeid elhagynak mint az ifjúság,
de bűneid utánad jönnek, mint hű kutyák
s ha netán elfáradva az úton leülsz,
mind körülbed telepszik és arcodba néz
nyugodtan, mintha mondanák: nem menekülsz.

(Babits Mihály: Intelem vezeklésre)

Mi, hívő emberek együtt valljuk mindezt a költővel, de hisszük, hogy Jézus nyomdokaiba lépve megszabadulhatunk a bűnök kutyáitól és magunk köré gyűjthetjük az erények hű útítársait.

KRISZTUS KÜLDETÉSÉBEN

14. évközi vasárnap
Lk 10, 1—12, 17—20

Ha itt és most megkérdezném tőletek: mit tartotok a legfontosabbnak kereszténységtekben, nem tudom, ki válaszolna helyesen? Abban, úgy hiszem, mindnyájan egyetértünk, hogy vallásos életünkben vannak lényeges és mellékesnek tekinthető feladatok. Ha tehát nem akarjuk eltorzítani kereszténységünket, vigyáznunk kell az összhangot biztosító helyes sorrendre. Nyilvánvalóan téves úton járna a keresztény, aki naponta áldozik, nem mulaszt el egyetlen szentmisét, de ugyanakkor gyűlölködik, haragot táplál felebarátai iránt. Nem cselekedne helyesen az a családanya sem, aki órák hosszat imádkozna a templomban és elhanyagolná hitvesi vagy anyai kötelességeit. Mindez helytelen magatartás lenne, mert figyelmen kívül hagyná Jézus legfőbb parancsát: a szeretetet.

A keresztény szeretet igen sokirányú tevékenységet kíván tőlünk. Ebbe beletartozik Jézusunk ama kívánsága is, hogy evangéliumát mások számára is meghirdessük. Sajnos, sok keresztény azt gondolja: az evangélium hirdetése a papok dolga! Ez persze súlyos tévedés. Hiszen a keresztiség szentségében minden keresztény részese lesz Krisztus papságának. Ebből következik, hogy keresztény hitünkről szóval és tettel tanúságot kell tennünk a világban. Ezzel lehet mindnyájunknak hozzájárulnunk a világ megszenteléséhez. A nagy hit-hirdető, Xavéri Szent Ferenc mondotta: egyetlen kereszténynek sem szabad nyugodnia addig, amíg egyetlen ember él a földön, aki nem ismeri Jézust. A keresztény emberszeretet arra kötelez tehát, hogy az evangélium kenyerét megtörjük minden ember számára. Ha valóban nagyra értékeljük keresztény hitünket és szeretjük az embereket, akkor ezt a kincset mindenkivel meg kell osztanunk.

A 72 tanítvány küldetése erre a feladatra figyelmeztet minket. Aki egyszer meghallotta Jézus hívó szavát, annak meg kell hallania küldő szavát is. Ez ad nekünk helyes, bátor önbizalmat, hogy Krisztust hirdessük az emberek között. Azt a Krisztust, aki elmondhatta és elmondotta: én vagyok az út, az igazság és az élet. Nem azért mondta

ezt, hogy dicsekedjék, hanem ráébredsen minket az igazság bátor szolgálatára.

Az első ember, akit Asszisi Szent Ferenc megtérített a szent szegénység szolgálatára, Mátyás testvér volt, magas, szép szál férfi. Ezzel ellentétben Ferenc atyánk alacsony termetű. Meg is kérdezte tőle Mátyás testvér: mondanád meg, miért mennek utánad az emberek? Miért akar mindenki téged hallani, jóllehet nincs megnyerő külsőd, daliás termeted, és nem vagy nemesi származású? Ferenc atyánk ezt válaszolta: az emberek azért akarnak látni és hallani, mert fölismerik, hogy Isten ügyét képviselem és az ő üdvösségüket szolgálom. Ezt éppen arról ismerik föl, hogy nem vagyok daliás termetű és nemesi származású. Észreveszik, hogy nem én, hanem Isten munkálkodik általam.

Természetesen kérdezhetné valaki: mi a célja Istennek azzal, hogy emberi szóba öltözteti gondolatait? Miért küld munkásokat aratásba? Miért törődik egyáltalán velünk? Nem több és kevesebb a szándéka, mint az ember fölemelése, megszentelése, boldogítása... Dél-Amerikában tenyészik egy érdekes pálmafaj. Különös tulajdonsága, hogy a levegőből magába szívja a nedvességet és mint áldásos harmatot a földre szórja. Alatta szépen tenyésznek a növények, valóságos oázist terem a sivatagban. Mennyei Atyánk is azért küldte Iját a földre, azért ültette el az egyház fáját, hogy kegyelme harmatát a sivatagos, emberi lelkekre permetezze.

Nyilvánvaló dolog: ha valaki ilyen nemes szándékkal indul a világ útjára, joggal elvárja, hogy szívesen fogadják. Ám Jézus tudta: ez nem így történik. Ezért figyelmeztette tanítványait: úgy küldelek titeket, mint bárányokat a farkasok közé... Ezzel nemcsak a ránk váró veszélyekre figyelmeztet, hanem arra a kötelességünkre, hogy az evangéliumot sohasem szabad erőszakos eszközökkel hirdetnünk. Még akkor sem folyamodhatunk erőszakhoz, ha ellenségeink ragadozó farkasként törnek ránk. Nem szabad elveszteni türelmünket és azokból a kövekből, amelyekkel ellenségeink megdobálnak, Istenhez vezető utat kell építenünk számunkra. Utat, hidat és nem válaszfalat. Századunkat igen sokan az ateizmus századának nevezik. Bölcsen írja valaki: „nehéz a mai világban de facto nem ateistának lenni.” Megdöbbenő statisztikák tanúskodnak a hitélet hanyatlásáról. Sokan a kereszténység haldoklását emlegetik. Jól látta mindezt századunk nagyszerű szentje, a sivatag apostola: Charles de Foucauld atya. Mégis ezt írta naplójában: „Mit számít az, hogy a hit egyre ritkább lesz és csak az asszonyok meg a gyerekek hisznek és imádkoznak? Ha a mi vallásunk igaz, ha az evangélium Isten ígéje, hinnünk kell benne és részt kell vennünk az egyház életében... Mert valójában a hit elvetése nem is olyan általános, mint látszik. Illés próféta is azt gondolta a maga korában:

egyedül ő áll Isten ügye mellett. Később meggyőződött róla, hogy Isten másokat is megőrzött az igaz hitben, akik nem hajtottak térét Baál bálványá előtt. . . ”

Képzeljétek el, mi történne, ha a pápa kijelentené: lemond hivataláról. Követné ebben minden püspök és minden pap. Föloszlatnák az egyházközségeket, bezárnának minden templomot. Elnémulnának a harangok és senki sem hirdetné többé az evangéliumot. Elképzelhető ilyesmi? Hát elképzelni lehet, de megvalósítani lehetetlen. Hiszen a pápa nem a saját akaratából pápa, a püspök és a papok nem maguk választották hivatásukat. Ti sem azért vagytok keresztények, mert azok akartatok lenni. Isten kegyelme terelt Krisztus nyájába, az ő szeretete hívott az egyházba és küld az emberek közé. Ennek a hívásnak pedig nem lehet ellenállni. Erről nem lehet egyszerűen lemondani. Cserben hagyhatja valaki papi szolgálatát, ám ha valóban hívta és küldte az aratás ura, sohasem lehet boldog. Menni kell, hirdetni kell az ígét akkor is, ha visszhangtalan marad szózatunk. . . Amikor Jeruzsálemet ostrom alá vették a bábéli hódítók, Jeremiás próféta hazament szülőfalujába Anatóliába. Hazament és az ország pusztulása közepette földet vásárolt magának. Ezen mindenki csodálkozik, de a próféta megindokolja cselekedetét: ezt a lepecsételt adás-vételi szerződést tedd egy cserépedénybe, hogy megmaradjon. Eljön majd az idő — mondja az Úr — amikor újra földet, szőlőt és házakat vásárolnak ebben az országban. . .

Ha körülnézünk a mai világban, megdöbbenve tapasztaljuk: nemcsak a földeket adják el, hanem a modern élet vásárában olcsó áron adják a hitet, a meggyőződést, a tiszta erkölcsöt. Egyre többen kijelentik: nem érdekel az Isten, az egyház, a papi predikáció. Széttépik azt a szerződést, amit talán régebben Istennel kötöttek. Mi azonban nem követhetjük rossz és balga példájukat. A prófétához hasonlóan a jövőbe nézünk. Eljön az idő, amikor újra földet vásárolnak Isten országában. Mi hisszük, hogy nemcsak a tegnapok, de a holnapok is Krisztus birodalmához tartoznak. Mi hiszünk abban, hogy minden megpróbáltatás, gyáva elpártolás, hitvány árulás ellenére érlelődik Isten vetése.

VISEL D GONDJÁT!

15. évközi vasárnap
Lk 10, 25—37

Senki nem élhet, nem lehet boldog szeretet nélkül. Ám a szeretet útja kétfelé ágazik. Az egyik önmagunkba tér vissza, a másik felebarátaink felé vezet. Mai példabeszédében, az irgalmas szamaritánusban megmutatja Jézus, hogy a kettő közül melyik vezet az örök életre. Az önszeretet útja, mivel önmagunkba tér vissza, nem gazdagítja, nem boldogítja kiegészítésre vágyó életünket. Csak, aki kilép önmagából és emberhez méltó cél irányába fordítja szívének iránytűjét, csak az nyerheti el a beteljesedés örömét. Jézus két ilyen célt jelöl meg számunkra: az egyik az Isten, a másik a felebarát. Így szól a főparancs is, amelynek megvalósítása nem kis feladat. A szeretet útja is rögzös, tele veszedelmekkel, rablók tanyáznak közelében. . .

Egy idősebb lányról hallottam, aki éveken át nagy szeretettel ápolta öreg szüleit. Miután meghaltak, a lány egyedül maradt. Többen azt tanácsolták: menjen férjhez. Meg is ismerkedett egy férfivel, aki úgy látszott, megérti helyzetét. Kecsegtető színekkel festette meg jövődő életüket. A lány hitt neki, és hamarosan megtartották az esküvőt. Alig múlt el néhány hét és napirenden voltak a nézeteltérések. Végül annyira tarthatatlanná vált a helyzet, hogy el kellett válnia a szélhámos férfitől. . . Midőn mindezt elpanaszolta plébánosának, az megkérdezte tőle: dehát a házasságkötés előtt mindebből semmit sem vett észre? De igen! Mikor a plébánián voltunk jegyesoktatáson, kérdezett valamit tőle a lelkiatya. Ő pedig arcpirulás nélkül hazug választ adott. Akkor egy hang megszólalt bennem: vigyázz, ez rossz előjel! Bárcsak hallgattam volna erre a hangra!

Az élet, amint tudjátok, tele van a szeretetlenség sebeivel, a szeretet nélküli élet halottaival. Csaknem mindenki hordoz a szívében vérző vagy behegedt sebeket. Ezért lesz mindig időszerű az irgalmas szamaritánus története. A hazafelé tartó pap és lévita nem marad egyedül. Hozzájuk hasonlóan sokan azt hiszik, még a hívők közül is: lehet szeretni és szolgálni Istent az emberek szeretete és szolgálata nélkül. Jézus nyíltan tanítja: ez az elképzelés fából vaskarika. Jézus, a nagy „Idegen” azért jött a földre, hogy irgalmas szamaritánusként gyógyítsa fájó sebeinket. Ezért mondta: jöjjetek hozzám mindnyájan, akik fáradtak és terheltek vagytok! Azért alapította egyházát is, ezt a nagy vendégfogadót, hogy folytassa gyógyító tevékenységét. Ő küld minket a betegekhez, a szomorkodókhöz, az éhezökhöz és szeretet-szolgálatunkban jelöli meg kereszténységünk ismervét. Csak az méltó

igazán a keresztény névre, aki mélységesen meg van győződve: a szeretet teheti szobhá, boldogabbá a világot.

Így külföldi újságíró nő világkörűli útja során ellátogatott Afrikába. Itt fölkereste az egyik belpoklos telepét és megfigyelte a kedves-nővérek áldozatos munkáját. Elnézte például, amint az egyik nővér a beteg gennyes sebeit mosogatta. Ennek láttára megjegyezte: őszintén csodáalom türelmét és bevallom, ezt a munkát egy millió dollárért sem vállalnám. A nővér így válaszolt: én sem! Nem pénzért, hanem Krisztus szeretetéért csinálta. . .

Az ilyen forrásból táplálkozó szeretetre ma is nagy szüksége lenne a világnak. Rengeteg a sebesült, hosszú a szeretetre vágyó emberek karavánja. Az elesettek a mi segítségünkre várnak, hogy fölállhassanak. Ingadozó testvéreinket mi menthetjük meg az eleséstől. Milyen sok embertársunk kimenekülhetne a kétségbeesés örvényéből, ha feléjük dobnánk a szeretet mentőkötelét. Sajnos, azonban igen sokszor éppen ellenkezőképpen cselekszünk. Az önzés szikláival bátyázzuk körül énünket, hogy megvédelmezzük féltett és vélt kincseinket. Pedig a szeretet kincsei hamar elfogynak, ha nem gondoskodunk az utánpótlásról. Ez pedig csak úgy lehetséges, ha kilépünk önmagunkból, ha szívet adunk és szívet kapunk érte. Szeretettel kell meghódítanunk, csak szeretettel lehet elnyernünk embertársaink és Istenünk szívet. Ez az a nyelv, amelyet mindenki megért.

Anton Rubinstein, a híres zongoraművész, egyik körútja során elbeszélgetett egy riporterrel. Arra a kérdésre, hogy hol koncertezett legutóbb, ezt válaszolta: Spanyolországban. Ért talán spanyolul? Nem, felelte Rubinstein, nem beszélem nyelvüket. Akkor, hogyan értette meg magát, milyen nyelven beszélt vendéglátóival? A zongora, a zene nyelvén.

Minden ember megértésre vágyik. De vajon hogyan érthetjük meg egymás bajait, problémáit? A szeretet nyelvén. Ez az egyetlen nyelv, amely a modern világ Babelében visszaadhatja a béke, a boldogság reményét. Napjainkban fájoan tapasztaljuk, hogy egyre szaporodik a beteg lelkű, rokkant idegzetű emberek száma. Mindez komoly feladat elé állítja az orvosokat, a pszichológusokat. Az okokat vizsgálva a tudományos kutatás is a szeretet hiányában állapítja meg a betegség okát. Tíz idegbeteg ember közül legalább nyolc betegsége a szeretet hiányára vezethető vissza. Így igazolja a modern tudomány is az evangélium álláspontját. Egy ember, aki igazán szeret, akit igazán szeretnek, sohasem bolondul meg!

Pál apostol a szeretetet a törvény teljességének nevezi. Aki ugyanis szereti Istent és felebarátját, az megtartja az összes parancsolatot. Ezt kell tennünk nekünk is, akik az élet jerikói útját járjuk. Ne fogjunk ki a szeretet gyógyító olajából! Tegyük úgy, mint az irgalmas

szamaritánus! Vezessük beteg testvéreinket az egyház vendégfogadó-jába! Mondjuk mi is: viseld gondját s ha többet költenél rá, majd megtértem, ha visszafelé jövök. A szeretet, a jószág sohasem „kibótt pénz”! A legjobb befektetés. Jézus vállalja érte a kezességet. Ha visszatér a világ végén, jómaga fog megfizetni kamatostól érte.

A JOBBIK RÉSZ

16. évközi vasárnap
Lk 10, 38—42

Ugyan ki merné tagadni, hiszen mindnyájan tapasztaljuk, hogy meggyorsult az emberi élet ritmusa. Az egyre növekvő gépesítés nemcsak munkánkat könnyebbíti, hanem tevékenységünk fokozására is ösztönöz. Egyre nagyobb méreteket ölt a föld arculatának megváltoztatása. Néhány év múltán alig ismerünk rá falvainkra és városainkra. Egyre többet, egyre jobbat, egyre sebesebben, ezek mai életünk jelszavai. Javában folyik a küzdelem, hogy a természet erőit maradéktalanul szolgálatunkba kényszerítsük. Mindent elkövetünk, hogy a megálmódott földi paradicsom kapujából elűzzük az éhség, betegség és szenvedés lángpallosú, kegyetlen angyalait. Ám a munka diadalmas századában egyházanyánk ajkán fölcsendül Jézusunk szava: a tevékenység lázában élő Márta elmarasztalása és a Jézus lábainál ülő Mária dicsérete.

Egyházunk kiváló hittudósai Mária és Márta történetében a keresztény élet kettős arculatát vélték fölismerni. A sürgő-forgó, mindennel törődő Márta a tevékeny élet, a munka képviselője. Mária pedig, aki leül Jézus lábaihoz és szomjas lélekkel issza a Mester szavait, az elméledő, az imádkozó, az Istenre hallgató ember típusát jeleníti meg. Abból a tényből, hogy az evangélium színpadán mindketten megjelennek, jogosan következtethetünk arra, hogy mindkettőre szükség van. Márta nem negatív figura, illetve Mária is az lenne, ha nem egészülne ki nővére magatartásával. Ők ketten együtt, tehát nem külön-külön, hanem összegyűrve alkotják a krisztusi ember ideálját.

Mindenki előtt nyilvánvaló: az emberi tevékenység csak akkor lesz értékes és értelmes, ha helyes célok szolgálatába állítjuk. Levegő-verdes lenne minden minden munkánk, ha a céltalanság zsákutcájába térne. Ezért kell vagy kellene minél gyakrabban fölkeresnünk a csend kikötőjét, ahol a Mester lábainál, imádságos percekben találhatjuk meg a helyes útírányt. Nem hiába mondta Jézus önmagáról: én vagyok

az út. Rajtam járjatok, engem kövessetek, ha nem akartok elveszni az élet útvesztőiben.¹A neves chilei költő, Pablo Neruda, akinek nem jutott osztályrészül a hit kegyelme, így nyilatkozik egyik költeményében:

Útirányom bizonytalan,
Nyílt tengeren s nyílt földön élek;
a városom a földkerekség;
az utca neve „Elmegyek”,
s a száma „Sohavisszatérés”.

Öszinte nyilatkozata ez egy olyan embernek, aki nem tudta vagy nem merete követni Mária példáját és így nem lehetett részese az Ige-hallgatás boldogságának. Nem tanulhatta meg Jézus ajkairól, hogy útirányunk nem bizonytalan. Tengerünk és földünk a végtelen partokig nyúlik. Városunk az Isten városa, utcánk neve a hazatérés és a száma: örökkévalóság.

Az emberek lassan egyre jobban rádöbbennek, elsősorban fájdalmas valóságok keresztje alatt, hogy saját erőnkől képtelenek vagyunk megbirkózni problémáinkkal. Az élet ajándéka olyan feladatot ró ránk, amelyet engedelmesen végre kell hajtanunk. Boldogok csak akkor leszünk, ha rendeltetésünk útján járunk, ha elfogadjuk Isten tervét, számunkra kijelölt programját. Ezt a feladatot kiolvashatjuk természetünkől, életkörülményeinkből és Isten ígéből. Bölcsen írja valaki: „Egy korty vizet sem nyel a csirke, hogy az égre föl ne tekintene.” (Ernst Bloch) Vagy idézném egy amerikai szociológus megállapítását: „Olyan az ember alkata, természeté, hogy önmaga túllépése nélkül nem maradhat tartósan ember.” Az elmélkedés, az imádság csendes perceiben, Jézus lábainál, ez történik velünk. Az égre tekintünk, túllépünk szűkös önmagunkon, hogy ígését szívünkbe fogadjuk...

Egy lelkipásztor, aki sokezer embert vezetett már be az elmélkedés művészetébe, a következő történettel világítja meg az elmélkedés jelentőségét. Egy asszony jött hozzám és megkérdezte: tulajdonképpen hogyan imádkozzon az ember? Le tud ön térdelni? — tettem föl neki a kérdést. Hogy érti ezt, kérdezte kissé ingerülten? Nos, egészen egyszerűen. Letérdel az ágya mellé és átadja magát ennek az élménynek. Az asszony szeme megrebbent, felállt és csaknem köszönés nélkül távozott. Másnap aztán beszámolt a történetéről. Megérkezve a szállodába, fölsietett a lépcsőn és bezárkózott szobájába, ahol térdre borult. Nem értette mi történt vele. Tehetetlennek és egyúttal egészen felszabadultnak érezte magát, mint aki teljesen átadta magát valaminek, ami körülveszi és védelmet nyújt neki.

Mindebből tévedés lenne arra következtetni, hogy Jézus el akar

szakítani a munkától, evilági feladatok teljesítésétől. Ő nem kevesebbet, hanem többet kíván tőlünk. Márta szorgoskodását éppúgy, mint Mária szemlélődését. Ne csak a földdel, ne csupán az emberekkel, ne csak az elműlőkkel, hanem Istennel, lelkünkkel és az örökkévalósággal is törődjünk! Az emberi élet akkor lesz igazán szép és értékes, ha Jézus érzületével járjuk végig. Az ősi, szentágostoni mondás szerint az embert magának teremtette az Isten. Ezért nem adhat békét és boldogságot a lázas tevékenység, amikor annyi időt sem szakítunk magunknak, hogy néhány percet naponta az imádságnak szenteljünk. Tőle tanuljuk meg a helyes útirányt, sőt ő az út, amely elvezet minket igazi hazánkba. Ne felejtsetek el, hogy Jézus nemcsak Máriát és Mártát látogatta meg, kopogtat a mi szívünk ajtaján is. Engedjétek belépni és megkapjátok a jobbik részt, ami soha el nem vétetik tőlünk.

PÁRBESZÉD ISTENNEL

17. évközi vasárnap
Lk 11, 1—13

Igen sok, főleg idősebb hívünk bizonyos tartózkodással, olykor fejcsoválva fogadta azokat a változásokat, amelyek a második vatikáni zsinat óta egyházunk életében végbementek. Sokan például sajnálták a latin liturgiát, a régi, megszokott szövegeket és dallamokat. Mindez emberi természetünk ama sajátosságából következik, hogy ragaszkodunk a régihez és bizalmatlanul fogadjuk az újat. Mivel azonban Isten a fejlődés útjára állította életünket, kellő időben búcsút kell mondanunk az elmúlásra ítélt időnek, hogy annál szabadabban keressük a jövőndőt.

Napjainkban sokan kérdezik: mi a lényeges, megváltoztathatatlan elem keresztény életünkben? Melyek azok a hitbeli és erkölcsi normák, amelyek nincsenek alávetve az elmúlásnak? Ez a feladat komoly munkát jelent a hittudósok számára. Ha vannak is nézeteltérések egyes kérdésekben, abban mindnyájan egyetértenek, hogy például az imádság örök útítársa keresztény életünknek. Jézusunk egész földi életét átszötte az imádság és az egyház kezdettől fogva Ecclesia orans, imádkozó egyház volt és az is marad. Erre azért is érdemes és szükséges felfigyelnünk, mert korunk emberét lefoglalja a lázas tevékenység, a túlzásba vitt aktivitás a földi javak birtoklásáért. Mennyei Atyánk azonban Fia által örök javakat, örök életet ígér nekünk és ezek elnyerése elképzelhetetlen imádság nélkül.

Az imádság jelentőségét jobban megértjük, ha szemügyre vesszük a modern hírközlő eszközök szerepét. Mindenki láthatta például a televízió képernyőjén a holdra leszálló űrhajósokat, valamint a gépek és tudósok hatalmas gárdáját, akik a merész vállalkozást előkészítették. A földi irányítóközpont állandó rádió és televízió kapcsolatban állott a száguldó űrhajóval. Ezek segítségével közölték utasításaikat és ennek köszönhetőek azok a csodálatos képek, amelyek a távoli égitestről érkeztek hozzánk. Az is köztudomású, hogy egyes országokban a rádió és televízió segítségével tanítják írásra és olvasásra analfabéta hallgatóikat. Ebből is nyilvánvaló, hogy a modern hírközlő eszközök milyen nagy szolgálatot tehetnek az emberek közötti kapcsolat megteremtésére.

Valahogy így kell értékelnünk Istennel kapcsolatban is az imádság jelentőségét. Ennek segítségével teremthetünk állandó összeköttetést Istenünkkel. Vajon miféle gyermek az, aki sohasem beszél szüleivel? Vajon milyen keresztény lenne az, akinek egyetlen szava sincs mennyei Atyjához? Sajnos, minden emberben megvan a hajlam, hogy önző módon magába zárkózzék, hogy hidakat robbantson, falakat építsen, függönyt húzzon ember és ember, ember és Isten közé. Ennek az elzárkózásnak különféle indítéka lehet. Sokan szabadságukat féltik Istentől és ezért fordulnak el Tőle. Sokszor mennyi energiát pazarolnak egyesek az Isten elleni küzdelemben! Mily sokan félnek Istentől és szinte védővonalat építenek ellene. Féltik tőle bűnös örömeiket, molyrágta és rozsdáette kincseiket. Jézus jól látta ezt a természetünkben rejtőző veszedelmet. Ezért is hangsúlyozta példájával és tanításával az imádság fontosságát. Istenhez fűző kapcsolatunknak, vallásos életünknek az ima a legjelentősebb szolgáltatója. Az imádság által lépünk ki önmagunk börtönéből, törpe gondolataink, önző akaratunk bűnköréből, hogy belépjünk az Isten világába. Ha magunkba zárkózunk, ha beérjük parányi létünkkel, örökre szegények maradunk. Csak az egyesülés által gazdagodhatunk új értékekkel. Az imádságban elismerjük kicsiségünket, Isten karjába vetjük magunkat, hogy a végtelenbe nőjjünk.

Megértette ezt lisieux-i Szent Teréz, aki ezeket írja egyik levelében: „A találmányok századában élünk. Most már nem kell fáradtságosan róni az emelet lépcsőit, mert helyettesíti ezt a lift. Én is szeretnék egy fölvonót találni, hogy Jézushoz emelkedjem. Túlságosan kicsi vagyok ahhoz, hogy a tökéletesség meredek lépcsőfokait járjam. Útbaigazítást kerestem tehát a szent könyvekben és ezeket találtam: ha valaki egészen kicsi, jöjjön hozzám! A felvonó, amelynek egészen az égig kell emelnie engem, a te két karod, óh, Jézusom! . . .” Jézus karjába vetjük tehát magunkat az imádság által, hogy szerető szíven sajátítsuk el a keresztény élet tudományát.

Megértették ennek fontosságát az apostolok és midőn munkájuk szaporodott, segítőtársakat választottak a hét diakónus személyében. Tették ezt azért, hogy kizárólag az imádságnak és az igehirdetésnek élhessenek. Ha napjainkban sokan időfecsérlésnek tartják az imádságot, ennek egyik oka a tudatlanság. Igaz, vannak lelkes imádkozók napjainkban is, akik boldogan újságolják: meghallgatást nyert imádságom. Többen vannak azonban olyanok, akik azért hagyják abba az imát, mert szerintük nem nyert meghallgatást. Mindez abból a tényből következik, hogy helytelen fogalmuk van az imáról. Mintha az ima kéregetés lenne, afféle Szezám tárulj, vagy terül-terülj asztalkám. Jézusunk a Miatyánkban tanít meg minket a helyes imádságra. Ennek pedig az a legfőbb célja, hogy Isten felé fordítsa életünket. Arccal az Isten felé, ez a lényege minden imádságnak. Így valósul meg az a szerető közösség Istennel, amely lelki harmóniánk és örök életünk záloga.

Mindig drámai percek az úrhajósok útja során azok az időszakok, midőn a hold mögött repülve megszakad az összeköttetés a földi központtal. Minden keresztény ember életében lehetnek ilyen drámai percek, időszakok, amikor megszakad összeköttetésünk Istennel, elhallgat imádságunk. A mai evangélium legyen figyelmeztetés, hogy az imádság nélküli idő drámai perceit fölváltsa az Istennel folytatott párbeszéd életünket gazdagító gyakorlata.

A KAPZSISÁG VESZEDELME

18. évközi vasárnap
Lk 12, 13—21

A legtöbb embernek kemény munkával kell megkeresnie kenyerét. Talán ezért is fészkel szívünkben a gyors meggazdagodás vágya. Álmodozunk egy gazdag nagybácsiról, reménykedünk a totó vagy lottó nyereményben, amely egyszeriben arannyal szórja be életutunkat. Egy ilyen embert állít elénk a mai evangélium, aki Jézus közbenjárását kéri öröksége elnyeréséhez. Ő azonban határozottan visszautasítja a döntőbíró szerepet, de felhasználja az alkalmat, hogy a kapzsiság ellen nyilatkozzék.

Jézus nem akarja kipellengérezni az örököszt és ezért egy példabeszédében állítja hallgatói elé a földi kincsek megszállottait. Élt egy gazdag ember, akinek földje bőséges termést hozott. Elhatározta, hogy új raktárhelyiséget épít, abbahagyja a munkát, hiszen ragyogóan megél

eddig szerzett vagyonából. Ki merné tagadni, hogy ez az embertípus ma is létezik? Ki merné tagadni, hogy ehhez hasonló vágyak a mi szívünkben is megtalálhatók? Ki ne akarna gond nélkül élni? Ki ne vágyakozna arra a gazdagságra, amely ha nem is boldogít, de megnyugtatja aggóató szívünket? Ezért nem értjük Jézus kemény szavait, amelyekkel esztelennek nevezi ezt a törekvést.

Az afrikai Togóból két keresztény fiatalember utazott Németországba. Az egyik kereskedő, a másik diák. Meghívóik mindent elkövettek, hogy megismerjék az országot és minél több emberrel találkozzanak. Meglátogattak számos gyárat és különböző intézményeket. Kéthetes látogatásuk végén azonban igen csalódottan nyilatkoztak benyomásaikról. Úgy élnek itt az emberek, vallotta a két afrikai fiatalember, mintha Isten nem is létezne. Mindenki csak a pénzről, a gépekről és a politikáról beszél. Istenről csak a templomban hallottunk valamit. . . Úgy gondolom, kedves afrikai testvérek, ehhez hasonló tapasztalatokat nálunk is szerezhetnétek. . .

Jól tudjuk az evangéliumból, hogy Jézus jajt kiáltott a gazdagokra. Mindenekelőtt azért, mert beérik az anyagi javakkal. Az Ő szemében nincs szánalmasabb ember, mint az, akinek a pénzen kívül semmije sincsen. Valójában nagyon szegény az, akiben nincs érzék a lelki értékek iránt. Igazán csak az gazdag, akinek Isten a barátja. A gazdagság másik veszedelme, hogy a jólét, az arany csillogása megvakítja az embert mások nyomorúságának meglátására. Szívüket, kezüket gúzsba köti a kapzsiság és képtelenek kinyújtani mások felé. Pedig csak az gazdag igazán, aki tud adni és ezáltal a legnagyobb kincs: a szeretet birtokába jutni.

A neves tudós és szerzetes Teilhard atya beszéli el visszaemlékezésében: Mindig szenvedélyesen szerettem az eget. Hogy messze van, az akkor semmit sem számított, hiszen jómagam láttam. Mi a legrégibb dolog, amire emlékszem? Nyár este volt. Az egész napos meleg után az este is füllesztően hatott. Valaki karjába vett és kivitt a kert hűvösébe. Alacsony gyümölcsfa tárta felém karjait. Akarsz barackot? — kérdezte jótevőm. Melyiket? Ekkor rámutattam a legnagyobb gömbre. Kitérő nevetés fogadta kívánságomat. Péterke, azt a barackot senki sem adhatja kezédbe, mert az ott a hold. . . Azóta az ember eljutott a holdra is, de Isten embere ezzel sem érheti be. Nekünk nem elég a föld, nem elég a hold, nekünk csak Isten elég! Mennyei Atyánk azt akarja, hogy kinyútsuk utána kezünket. Szegények, nagyon szegények mindazok, akik nélkülözik vagy nem igénylik Isten barátságát.

Emlékezzünk csak Zakeus esetére! Gazdag ember, akit mindenki irigyel. Van pénze, háza és megteheti, hogy lemondjon az emberek barátságáról. Valami vagy inkább valaki mégis hiányzik az életéből. Ezért megy, ezért akarja látni Jézust. Felmászik egy fügefára, szinte

névetség tárgya lesz az emberek előtt. Jézus azonban nem nevezi ki, hanem hozzá megy vacsorázni. Az emberek méltatlankodnak, de hamarosan elnémulnak a meglepetéstől. Zakeus lelkében csodálatos változás megy végbe. A nagy Vendég méltó fogadására megnyitja pénztárcáját, osztogatni kezdi vagyonát a szegényeknek. A nagy harácsoló egyszerre nagylelkű adakozó lesz. Nem sajnálja pénzét, mert cserébe mindennél nagyobb ajándékot kap: Jézus barátságát.

Sajnos, korunk embere részben tudatlanságból, részben eltékozolt kegyelmek következtében elvesztette érzékét Isten és a lelki értékek iránt. Ennek egyik oka a szeretet megfogyatkozása. „Ha valaki nem hisz a szeretetben és nem hisz a szépségben, nincs módunk arra, hogy Isten felfogására vezessük. Ha az emberen is innen vagyunk, nem reménykedhetünk abban, ami odatúl van, ott, ahol Istennel találkozunk. Gazdag, szívbeli emberségre van szükségünk, hogy túlléphessük azt, ami emberi.” (Antony Bloom) „Ezért nincs igaza Marxnak, midőn ezt állítja: könnyű szentnek lenni, ha valaki nem akar ember lenni. . . Éppen az ellenkezője az igaz: nehéz embernek lenni, ha valaki nem akar szent lenni. . .” (Maritain) Igaz, hogy Istenről alkotott fogalmaink igen tökéletlenek. A világ csak hallgatásával beszél Istenről. . . „Ám, hogy Istenről dadogni tudjunk, ez végső soron döntőbb, mint-hogy exaktul beszéljünk a világról.” (Rahner) Az embernek meg kell tanulnia az együttélést földi életében a láthatatlan Istennel, hogy biztosítsa látható közösségét a mennyben. . .

1967-ben halt meg Cardijn, a munkásifjak lelkes apostola. Röviddel halála előtt a luxenburgi rádió egyik munkatársa beszélgetést folytatott vele.

— Bíboros úr, mit jelent az Ön számára a halál?

— Az élet folytatását az átmenet után.

— Mit fog csinálni az égben?

— Ugyanazt, amit a földön: munkásfiúkkal foglalkozom.

Akkor lesz a mi életünk is értékes, ha méltó az örök folytatásra. Mert Istennel csak az lehet együtt a mennyben, aki összeszokott, együtt élt vele a földön.

ÁLLJATOK KÉSZEN!

19. évközi vasárnap
Lk 12, 32—48

Minél jobban megismerjük a múltat, minél inkább hatalmunkba kerítjük a jelent, annál bátrabban nézünk a jövőendő szemébe. A jövőbelátás napjainkban nemcsak a próféták és regényírók kiváltsága. Az úgynevezett futurológia, a jövőkutató tudományos alapokra támaszkodik. Elbizakodásra mégsincs okunk, mivel az emberiség jövője sok, előre nem látott körülménytől függ. A szabadság, a választási lehetőség többféle emberi magatartást eredményezhet. A modern biológusok már arról is beszélnek, hogy génikus adottságaink megváltoztatásával természetünk is átalakulhat. Ezek a tények szerénységre intenek és bizonyos aggodalmakat ébresztenek szívünkben. Márcsak azért is, mert egy tucat kobalttal élesített hidrogénbomba elpusztíthatja a földi életet.

Ebben a félelemmel megterhelt világban, amely a kőkorszak óta állandó jellemzője életünknek, mindig időszerű Jézus szava: ne félj, te kisdéd nyáj! A megnyugtatóra azért is szükségünk van, mert Krisztus nyája mindenkor osztozik Mestere sorsában. S vajon mivel vigasztalja Jézus követőit? Ezzel az egyetlen mondattal: „Úgy tettett Atyátoknak, hogy nektek adta országát.” Nem a hatalmasoknak, nem a fegyverüket csörgetőknek, nem az erőszakosoknak, hanem a szelíd boldogság-keresőknek.

Vajon miféle ország az, amelynek birtoklása beteljesíti az emberi boldogságot? Sajnos, itt a földön semmit sem tudunk befejezni. Életünk legtöbbször befejezetlen szimfónia marad. Ezért van az, hogy az ember még hetven éves korában is terveket sző, életére sohasem tudja rátenni a zárókövet. Még ezt szeretném, még azt tervezem. Mindez azért van így, mert Isten a világot a mennyországra való tekintettel teremtette. (Boros L.) Mennyei Atyánk azért küldte egyszülött Fiát a földre, hogy fölébressze bennünk az örök haza honvágyát. A keresztény ember elsőrendű feladata: olyan életet élni itt a földön, amelynek Krisztus evangéliuma a kovásza. Földi életünk így lesz a ránk váró örök élet előíze. Mivel azonban az igazi élet felé még úton vagyunk, ezért semmi sem jellemzi annyira a keresztény magatartást, mint a virrasztás, a várakozás. Erre figyelmeztet a mai példabeszéd is: hasonlítsatok ahhoz az emberhez, aki urát várja haza a menyegzőről. . .

Az emberi élet várakozó jellegét senki sem vonja kétségbe. Számos mai gondolkodó azonban azt állítja, hogy az ember hiába várakozik, legszebb vágyai úgysem teljesülnek. Ezt a magatartást írta meg Samuel Becket: Várni a Godot-ra című drámájában. Két csavargó

jelenik meg a színpadon, Vladimir és Estragon. Nem csinálnak semmit, csak várnak. Várnak a Godotra, hogy megérkezik és akkor minden rendben lesz. Ki ez a Godot? Maguk sem tudják. Talán a boldogság, az élet értelme, a beteljesülés. Ám a Godot nem jön, hiába várják. Valóban ez lenne, ilyen kilátástalan az emberi sors? Jézus nem hiába nevezte magát útnak és saját példáján mutatta meg ennek a sötét szemléletnek helytelenségét. Nem várunk hiába! Amint eljött az idők teljességekor, úgy jön el minden ember életében. Isten Krisztus által állandóan útban van hozzánk. Szüntelen azon fáradozik, hogy az emberek közreműködésével beteljesítse a teremtés művét. Egészen addig a napig, amikor majd visszatér Krisztus és minket is megdicsőít. Mi, keresztények erre várunk. Ezzel az aktív várakozással, amely félkészít a nagy találkozásra, szinte siettetjük Krisztus második eljövételét. „A köztünk egy pillanatra megjelent Messiás csak azért engedte meg, hogy lássuk és érintsük, hogy azután eltűnjék a jövő mélységeiben... Eljött, de még most is és mindig és újra csak várni kell rá. Az Úr Jézus csak akkor jön el gyorsan, ha nagyon várjuk őt. A paruziát, Urunk végső eljövételét a vágyódások nagy tömegének kell kiobbantania!” (Teilhard)

Ismételten hangsúlyoznunk kell, hogy ez a várakozás nem jelent tétlenséget. Korántsem jelenti a munka, a földi élet, a világ megvetését. Az emberiségnek meg kellett érnie Krisztus első eljövételére, de ugyanígy meg kell érnie második eljövételére is. Ez pedig nem történik meg a mi aktív közreműködésünk nélkül. Pál apostol hithirdető munkájának egyik fontos hajtóereje éppen az volt, hogy siettesse Krisztus második eljövételét. Ebben a munkában kell nekünk is részt vennünk. Terjeszteni az evangélium világosságát, gyakorolni Krisztus emberszeretetét, szentté küzdeni életünket.

Az egyik amerikai kisvárosban, amint erről az ottani újságok beszámoltak, ugyanabban a lakásban három nap egymásután tűz keletkezett. A tűz okára csak a harmadik napon jöttek rá. Az egyik ablaküveg volt az oka mindennek. Öntése közben buborék keletkezett az üvegben és ez mint valami lencse, összegyűjtötte a napsugarakat és az asztalon elhelyezett újságra szórta. Így keletkezett a tűz... Átvitt értelemben a keresztény embernek is valami ehhez hasonló a feladata. Szívének lencséjével össze kell gyűjtenie az isteni szeretet sugarait, hogy embertásaink szívében is fölgújthassuk a hit és a szeretet tüzét. Ezért imádkozzunk, ezt kérjük mi is Newman bíboros szavaival: „Segíts Uram, hogy a te illatot szórjam szét mindenfelé, ahová csak megyek. Engedd, hogy prédikálás nélkül prédikáljalak téged, nem szavakkal, hanem példám megragadó erejével; annak rejtett vonzásával, amit teszek, annak a szeretetnek nyilvánvaló túláradásával, amelyel szívem irántad viseltetik.”

INTERJÚ A SZÚZANYÁVAL

Mária mennybevétele
Lk 1, 39—56

Gyakran megtörténik napjainkban, hogy újságírók vagy rádióriporterek fölkeresnek egy neves személyiséget és interjút készítenek vele. Híres művészek, államférfiak, sportolók, filmszillagok állnak a mikrofon vagy a tévé kamerák elé, hogy válaszoljanak a föltett kérdésekre. A sikerekben gazdag embertársainkat elsősorban arról faggatjuk, hogy miként jutottak fel kiváló teljesítményeik magaslatára. Mindezt azért említem, mivel a mai ünnepen veletek együtt interjút szeretnék készíteni egyházunk édesanyjával, Máriával. Néhány kérdéssel fordulunk ma hozzá abból az alkalomból, hogy életének legnagyobb sikerét, dicsőséges mennybevételét ünnepeljük.

Minden vasárnapi szentmisén elimádkozzuk a Hiszekegyet, amelyet méltán nevez valaki az isteni szeretet hőskölteményének. Éppen soroljuk föl hálás emlékezéssel mindazt, amit Isten tett és tesz az emberekért. Többek között ezt imádkozzuk benne: „hiszem a holtak föltámadását és az eljövendő örök életet.” Ez a remény ragyog fel haldoklóink arcán és a sírgödör sötéte előtt mi is ennek fényébe kapaszkodunk. Ez a hitünk és ez a reményünk Krisztus ígéretére támaszkodik. „Aki bennem hisz, ha meghalt is, élni fog.” De nemcsak erre! A föltámadás és az örök élet reménye két olyan pillérre támaszkodik, ami konkrét tények szikláira épült. Az egyik Krisztus föltámadása, a másik Mária mennybevétele.

A mai ünnep arra tanít, hogy az Isten nem a megsemmisülésre, hanem az örök életre teremtett minket. Egyházunk bátran hirdeti ezt az igazságot egy olyan korban, amely szörnyűséges háborúkban élte át az emberi test meggyalázását. Nem felejtjük el azt a szörnyű pillanatot, amikor atombomba hullott két japán városra. A Hirosimában föllállított emlékművön egy megroncsolt emberi test hirdeti az utókornak: Ilyen romboló erők laknak az ember szívében. Nem, mi nem felejtettük el a koncentrációs táborokat! Nem felejtettük el a gázkamrákat és a szörnyű tömegsírokat. Így, így bánnak az emberek az emberi testtel! De nem így az Isten! Nézzetek Máriát és rajta megtanulhatjátok: mily nagyra becsüli Isten az embert! Teszi ezt elsősorban azért, mert jól látja, hogy a halálra-létezés újkori bölcselete sok embertásunk szívében kioltotta az életkedvet. Vajon mi ennek a magyarázata? Nos, megmondom nektek. Adjatok a gyermeknek egy labdát azzal a figyelmeztetéssel, hogy vigyázzon rá, mert nem kap másikat. Mi lesz ennek a következménye? A gyermek játéka meg lesz mérgezve, mert állandó

félelemben él. Ha azonban úgy adod át neki a labdát, hogy kaphat egy másikat is, akkor nyugodt és gondtalan lesz a játéka. (Fulton Sheen)

Korunk arcának azért is lett alapszíné a félelem, mert kihalt az emberek lelkéből az örök élet hite. Úgy vélekedünk: csak egy életünk van és halál-rokonunk egyszer s mindenkorra elrabolja tőlünk. Egyházunk azonban arra tanít, hogy Isten szeret minket. És ha már a szülők szeretete életet ad, bár csak mulandó életet, miért kételkednénk abban, hogy mennyei Atyánk örök életet ad és adhat nekünk. Mária elsőnek kapta meg ezt a kegyelmet és anyai keblén ringatja a mi reményünket.

Ezért engedd meg, Szűzanyánk, hogy a mai napon interjút készítsünk. Föltegyük a nagy kérdést: minek köszönheted, ha szabad így mondanunk, ezt a csodálatos karriert, amely a megdicsőülés hegyére vezetett téged? Tudjuk, hogy Istenünk elsősorban az asszonyokra bízta az élet szolgálatát. „A nő kezdettől fogva és most is keblére szorítja mindannak virágát, amit csak megalkotott a Természet éltető nedve és az ember ügyes keze. . .” (Teilhard) Arra azonban nem futja az emberi erő, hogy a drága életet megóvja a hervadástól, a haláltól. Erre csak annak van hatalma, aki fölötte áll az elmúlásnak, mert az öröklét életének „szövetanyaga”. Ezért tette és tehette meg Isten, hogy téged, Szűzanyánk, a földi élet hervadó kertjéből átvigyen az örök hálmok városába? Mondd hát el nekünk: mivel nyerted el ezt a kegyelmet?

Az én fiam, az én Jézusom nyíltan hirdette: ő az egyetlen út az örök életre. Azt tanította: aki benne hisz, aki őt követi nem hal meg véglegesen. Arra tanított engem is a názáreti évek alatt, hogy anyai szolgálatomnál is kedvesebb számára, ha megtartom és elfogadom tanítását. Nem hiába mondotta Erzsébet is látogatásom alkalmával: boldog vagy, mert hittél. . . Egész földi életemben a hit útját jártam. Azt az utat, amelyet Jézus jelölt ki számomra. Sok mindent én sem értettem földi életemben, de nem viaskodtam az oktalan miértekkel. Ennek a hitnek köszönhetem, hogy boldog anya lettem. Más anya talán elszomorodott volna, ha gyermekét egy istállóban kell világra hoznia. Én megnyugodtam ebben és az angyalokkal együtt énekeltem a glóriát. Mikor pedig Heródes elől menekültünk, boldog voltam, hogy szenvedhetek Istenért. Éveken át éltem egy földél alatt Jézusommal, akit mindenki egyszerűen az ács fiának nevezett. Én azonban már akkor is hittem királyságában és vártam azt a napot, amikor a holt anyag helyett embereket formál jövődő országá számára. Igaz, a keresztfa alatt sokan megintogtak hitükben, mert elfelejtették fiam jövődöléseit. Én azonban akkor is hittem: így kell bejutnia dicsőségébe. A föld megrendült nagypénteken, de hitemet nem rendítette meg a kétely. Hittem abban, hogy ha Isten szeret valakit, sokszor a szenvedést küldi utána, hogy hozzá meneküljön. Az én nagypénte-

kemen már átragyogott a húsvéti föltámadás világossága. Jól tudom, a mai kor emberének komoly nehézségei vannak a hittel kapcsolatban. Ennek egyik oka, hogy a hitet azonosítjátok bizonyos eszmék elfogadásával. Pedig a hit nem értelmi állásfoglalás csupán, hanem egész lényünk odaajándékozása Istennek... Engem hívó gyermekeim a bűnösök menedékeinek neveznek. Valóban nálam keresett menedéket Mária Magdolna és Péter azon a szörnyű éjszakán. Ők azonban nem vesztették el hitüket, mert megbánták bűneiket. A hitet ugyanis a legtöbb ember a bűn utcájában szokta elveszíteni. Megértem, ha meg akartok szabadulni a háború veszedelmétől, a szegénységtől, a zsarnokságtól, a kizsákmányolástól. Csak egyet nem értek sehogysem! Miért nem akartok megszabadulni minden baj legfőbb okától: bűnötöktől? Enélkül nem lehet a béke birtokába jutni.

Így válaszol Szűzanyánk a kérdéseinkre és megköszönjük neki. Mivel azonban gyarló emberek vagyunk, engeddd meg, hogy előadjuk kéréseinket. Tesszük ezt azért, mert neked, mint jó anyának, mindig van adnivalód. Nem anyagi javakat kérünk ma tőled, hanem a hit üdvözítő ajándékát.

A legszebb történet — ezt a címet adta az újságíró annak az esetnek, amelyet egy orvos beszélt el neki. Súlyos állapotban behoznak a kórházba egy édesanyát. Néhány napig eltart a vizsgálat és kész a diagnózis: gyomorrák. Reménykedtünk, hogy az operációval talán még segíthetünk rajta. A műtét előtt azt kérte a beteg, hogy három hét múlva otthon lehessen. Érdeklődésemre bevallotta: akkor lesz a lányom esküvője és valamit még el kell intéznem előtte. Az operáció megtörtént, de láttuk, a rák úgy elhatalmasodott, hogy nem tudunk segíteni. Amikor az altatásból fölébredt, megköszönte a műtétet és ezt suttogta: ugye három hét múlva haza mehetek?! Én rábólintottam. Telt-múlt az idő és az asszony egyre vékonyabb lett. A harmadik hét végén közölte velem: három nap múlva hazamegyek. Tehetetlenül néztem vergődését és azzal nyugtattam: még néhány napig pihennie kell. Ennek hallatára haragos arccal fordult el tőlem. Másnap éjjel az ügyeletes nővér fölébreszt és izgatottan jelenti: az a rákos néni eltűnt az ágyából. Azonnal a kórterembe sietek. Az ágy bevetve, a szekrényből hiányoznak a beteg ruhái. Eltűnt az asszony, akinek orvosi vélemény szerint már meg kellett volna halnia. Azonnal vonatra ültem és elutaztam Kisigmándra. Otthon találtam. A varrógép mellett ült, előtte vadonatúj párnahuzatok. Mindjárt védekezéssel kezdte: négy nap múlva esküszik a lányom és kórházba menetelem előtt még nem készültem el néhány monogrammal... Üljön le doktor úr, mindjárt készen leszek. Leültem és néztem a dolgozó asszonykát, akinek már régen meg kellett volna halnia. Mikor az utolsó párnahajat is össze-

hajtotta, letette a többi mellé, hirtelen lefutott arcáról a mosoly. Levegő után kapkodott és meghalt a monogramos párnák előtt... (Magyar Nemzet, 1970 május)

Ha így tudnak szeretni a földi édesanyák, miért kételkedünk Szűzanyánk szeretetében, aki oly közel van minden szeretet forrásához, az Istenhez? Tudta ezt első szent királyunk is és ezért bízta a legjobb anyára népünket, nemzetünket. Ezért fordulunk hozzá a mai ünnepen ősi énekünkkel: Magyarországról, édes hazánkról, ne feledkezzél meg!

TÜZET GYÚJTANI

20. évközi vasárnap
I.k 12, 49—53

Nem könnyű feladat megismerni önmagunkat és megismerni embertársainkat. Ez a magyarázata annak, hogy sok esetben különös meglepetésben részesülünk. Ismerünk például egy békés természetű embert, aki meglepő módon kijön a sodrából és megmutatja eddig ismeretlen haragja villámain. Úgy látszik, állapítjuk meg magunkban ilyenkor, fogyatékosan ismertük az illetőt és nem tudtuk, mi lakik benne.

Valahogy így vagyunk a mai evangélium Jézusával is. Ő, aki oly türelmesen viseltetett az emberi gyarlóságok iránt, aki mindig a békét emlegette most egészen váratlanul új oldaláról mutatkozik meg előttünk. A bűnös szenvedélyek nagy lecsendesítője, a gyűlölködés tüzének oltogatója egyszerre hangot változtat. Azért jöttem, hogy tüzet gyújtsak a földön... Azért jöttem, hogy béke helyett ellenkezést szítsak... Ezek hallatára egy kicsit értetlenül nézünk Jézusra, aki úton-útfélen széttöri róla alkotott elképzeléseinket. Ha azonban alaposan megvizsgáljuk Jézus magatartását, rájövünk, hogy az egyéniségében megmutatkozó ellentmondás csak látszólagos.

Sok víz lefolyt már a Dunán azóta, hogy a görög legenda Prometheusza lelopta az égből a tüzet és az embereknek ajándékozta. Mennyi áldás és átok kísértte a tüzet történelme folyamán! A melegre vágyó embert ő segítette védekezni a természet viszontagságai ellen. A tűz fénye védelmezte a vadállatoktól. A tűz melege sütötte kenyerét és áldott melegével egybeölelte a családot. Ezért is nevezte és nevezi az ember családi tűzhelynek az otthonát. Ám a tűz nemcsak áldás, de sokszor átok is lett az ember számára. Erdőket, mezőket, békés otthonokat pusztított és elhamvadt városokra fektette a nyomort.

Mindezek láttán joggal vetődik fel a kérdés: vajon Jézus miféle tüzet akart és akar hozni a földre? A keresztfára világosan hirdeti: a szeretet tüztét. Igaz, addig is égtek a szeretet mécsesei az emberi szívekben. Am a történelem tanúsága szerint az emberi szívek gyűlékony anyagába igen gyakran belakapott a gyűlölet tüzének piros kakasa. Sokszor arra kell gondolnunk, hogy a szeretetre vágyó emberi szívekben szinte nagyobb a gyűlölködés fűtőanyaga. Ennek következtében nem a szeretet, hanem a gyűlölet, az erőszak hevíti a földi élet kazánjait. Modern világunkban óriási kohók, atommáglyák gerjesztik a fényt és meleget árasztó tüzeket. Valami azonban borzalmasan hiányzik életünkől. Azok az emberszívek, amelyekben a szeretet tüze ég. Azok az új Prometheusok, akik nem lopják, hanem bőkezűen tovább ajándékozzák Istenünk szeretetét az embereknek. Vannak, élnek ilyen emberek közöttünk? Igen, tudunk róluk! Talán egy példával szemléltetem.

Ma már szinte az egész földön ismerik Kalkuttai Teréz anya nevét. Vajon ki ez az asszony? A jugoszláviai Skopjében született 1910-ben. Már egész fiatalon megfogant benne az elhatározás: apáca lesz, hogy valami nagyon szépet tehessen Istenért. Ilyen tervekkel érkezett meg a világ egyik legszegényebb városába, az indiai Kalkuttába. Itt kapja, itt hallja Isten második hívását, amely azt kívánja tőle, hogy a legszegényebb emberekben szolgálja Krisztust. Ezért előljárói engedélyével elhagyja a kolostort és elindul a város nyomornegyedeibe. Néhány munkatársával folszedik az utcán haldokló embereket és megalapítják a haldoklók házát. A város vezetői kiutalják számára Kali istennő templomát és itt rendezkednek be. Mindez 1952-ben történt. Azóta sokezer embert ápoltak és ajándékoztak meg a jó halál kegyelmével. Ugyan mi az értelme ennek, kérdezhetik egyesek? Törődni olyan emberekkel, akiknek már csak néhány nap az életük! Teréz anya válasza világos: azt akarjuk, hogy ezek a szerencsétlenek egy szerető arcot látva hagyják el a világot. Mily nagy kegyelem úgy halni meg, hogy egy fölénk hajló ember arcáról ránk ragyog Krisztus szeretete. Ez nem kevés! Ezenkívül Teréz anya nővérei ápolják a leprásokat és a személtládákba dobott csecsemőket. S mindezt nem valamiért teszik, hanem Valakiért. Azért a Krisztusért, aki nyíltan megmondotta: amit egynek, a legkisebbnek tesztek, nekem tettétek. Az angol rádió, a BBC filmet készített Teréz anyáék munkájáról. Ebben megszólalt Teréz anya is. Többek közt ezt mondta: Ez alatt a húsz év alatt, mióta a nép között dolgozom, egyre jobban rádöbbentem: a legsúlyosabb betegség, ami egy emberi lényt sújthat az, hogy fölösleges. Manapság megtaláltuk a lepra orvosságát és a leprások meggyógyulhatnak. Van orvosság a tbc-re és a tuberkolotikusok is meggyógyulhatnak. De ami a nemkívánatos embereket illeti, hacsak nincsenek készségek kezek,

hogy szolgálják őket, és nincs egy szerető szív, mely szeresse őket, nem gondolom, hogy ezt a rettenetes betegséget valaha is meg lehet gyógyítani. . .

Íme, ilyen tüzet akart és akar Jézus meggyújtani az emberi szívekben! Ennek fényében azt is fölismerhetjük, hogy miféle harc az, amelyet meg kell vívnia Krisztus minden igaz követőjének. Nem az emberek ellen kell harcolnia a kereszténynek, hanem az ellen, ami elszakítja vagy elválasztja őket. Harcot hirdet Jézus az önzés, a tunyaság, az elvtelenség, a zsarnokság, a kizsákmányolás ellen. Harcot önző, hiú, bűnös természetünk ellen. El kell szigetelnünk magunkban a rosszat, hogy gyúlékonyá váljunk a szeretet számára és a mi szívünkbe is belekapjon Jézus szeretete. Krisztus nem azért jött a földre, hogy elítélje a világot, hanem a szeretet tüzével megmentsse és boldoggá tegye. Ezért a legnagyobb oktalanság, időfecsérlés azoknak a „tűzoltóknak” munkája, akik a kételyek, a hazugságok, a rosszindulat fecskendőivel akarják kioltani a tüzet, amelyet Jézus hozott a földre. A legnagyobb áldás azok munkájából fakad, akik engedik, hogy a jézusi szeretet tüze belekapjon szívükbe és megvalósuljon szent akarata: tűz lobbanjon és az egész földkerekség a szeretet tüzeiben égjen!

SZENT ISTVÁN TEGNAP ÉS MA

Szent István ünnepe

A közelmúltban meglátogattam egy kedves barátomat, akinek a tengertúlról látogatója érkezett. Egy idős, nyugdíjas tengerész, aki Amerikában született és nem tud magyarul sem. Most járt először Magyarországon és nagyon tetszett neki ősei szülőföldje. Fölkereste azt a kis falut, ahol nagyszülei éltek, ahonnan elindultak az újvilágba. Könnyek csillogtak a szemében, midőn nevüket elolvasta a plébánia anyakönyvében. Mindez érthető, hiszen megénekelte már a költő is: „Akitől nincs messze az élet határa, nem előre szeret nézni, hanem hátra.” Tévedés lenne az ilyen visszapillantást lemosolyogni és érzékösségnek minősíteni. Az egyes ember, a családok, a népek életében mindig nagy jelentősége van az emlékezésnek. Általa maradunk kapcsolatban a múlt forrásaival, belőle telik meg élő vízzel jelenünk folyómedre, hogy diadalmasan törjön előre a jövő felé. Nemzeti múltunk számbavétele, értékeinek megbecsülése és fölhasználása nélkül elszegényedne életünk és elapadna az a folyó, amely nemzeti létünk

hajóját hordozza. Ezért tartjuk kedves kötelességünknek, hogy Szent István királyunk ünnepén visszapillantsunk a „múltak májusába. . .”

Nem sokkal azután, hogy honfoglaló őseink letelepedtek a Kárpátok medencéjében, Nyugat felé vették kalandozó útjaikat. Az akkor már keresztény népeket váratlanul érte a magyarok támadása és súlyos veszteségeket szenvedtek. Hamarosan azonban magukhoz tértek és közös erővel fordultak a pogány magyarok ellen. Augsburgnál, a Lech folyó mentén döntő csapást mértek rájuk. Bulcsu és Lehel vezér akasztófán fejezte be életét és csak az úgynevezett gyászmagyarok tértek haza hírmondónak. Ezek a vereségek súlyos sebet ejtettek a nemzet testén és hasonlóná tették ahhoz a kereskedőhöz, akit a jerikói úton félholtra vertek támadói. „Nyilahullott tegezzel, kettétört karddal, megalázottan feküdt a halál-tarló fekete-piros virágai között.” (Móra Ferenc) Segélykérő pillantással nézett körül Európa nagy utcájában és kereste, aki bekötözné sebeit. Ebben a nehéz helyzetben éleszemű fejedelme megpillantja minden nép irgalmas szamaritánusát: a mi Urunk Jézus Krisztust. István fejedelem megértette egész nemzetével, hogy sebeire gyógyulást, nemzeti életének európai szállást csak az egyház vendégfogadójában találhat. Ezt az érdemet első szent királyunktól senki sem tudja elvitatni. Abban azonban már eltérnek a vélemények, hogy István király örökségéből miféle kincseket lehet és kell beleépítenünk nemzeti életünk modern templomába.

A szentistváni örökség egyik legmaradandóbb kincse: a népek testvériségének keresztény ihletésű gondolata. Annál is inkább magunkévá kell tennünk ezt az eszmét, mivel a magyar kultúra hordozója sokféle nép keveredéséből alakult ki. „Mikor a római Mummius fölgyújtotta a görög Korintoszt, az égő város utcáin napokig folyt az arany, az ezüst, a vas, a réz, az ólom és mindenféle megolvadt érc; az ércpatakok összefolytak s lett belőlük egy eddig ismeretlen új fém, amit az ötvösök úgy neveztek, hogy korintusi érc, s az olyan nemes vegyület volt, hogy még istenszobrok öntésére is méltónak találták. Úgy gondolom, hogy a népvándorlás tüzebe került Európának ilyen korintusi érce lett a magyarság.” (Móra Ferenc: Fele sem tudomány, 313 o.)

Ebből a meglátásból következik, hogy a magyarság egész történelme folyamán békés együttélésre törekedett a dunavölgyi népekkel és nemcsak rajta múlt, ha ezt nem sikerült egészen megvalósítani. Tagadhatatlan, hogy a békés együttélésnek napjainkban új alapokat igyekeznek építeni. Ez azonban korántsem jelenti azt, hogy a hitből fakadó keresztény testvériség eszméjét lomtárba vethetjük. Sőt, azt kell mondanunk, hogy a népek testvériségének modern gondolata is a kereszténység emlőin növekedett jogait kiharcoló felnőtté. István király békében akarta megőrizni nemzetét és együttműködésre töre-

kedett a minket környező népekkel. Olyan békét akart, amelyért senkinek sem kell szabadságával, jogai földadásával fizetnie. Ki tagadhatná, hogy ez az eszme ma is világoskodó csillaga lehet nemzeti életünknek?!

A másik szentistváni örökség, az őszinte, képmutatás nélküli kereszténység. Igaz, hogy kilencszáz esztendő alatt sok minden megváltozott országunkban. István király még a pápától kapta koronáját és részben hálából, részben népe érdekében királynővé tette az egyházat magyar földön. Ez volt az akkori gyakorlat és mindenki boldogítónak tartotta az egyház és állam házasságát. Az idők azonban megváltoztak és a királyi hatalommal együtt az egyházat is megfosztották a világi hatalom trónusától. A királynőből szolgáló lett és sokan megrettentek e trónfosztás láttán. Mi azonban most és itt nem azért jöttünk össze, hogy a szépnek álmódott régi időket sírassuk. Sőt, ellenkezőleg! Csak örülünk és az evangélium diadalát látjuk abban, ha egyházunk, éppen Krisztus szándéka szerint, inkább szolgáló lesz, mint királynő. Nincs tehát okunk a panaszra, ha nálunk és másutt a világon a szegénység köntösébe öltözik egyházanyánk. Még az üldözés vagy megvetés láttán sem szabad megrettennünk. Igaz, hogy napjainkban szerte a nagy világon sokan nem tartanak igényt egyházunk szolgálatára. Egyesek fölöslegesnek minősítik és lassú halálra ítélik. Mi, hívő keresztények természetesen másként vélekedünk. Fontosnak tartjuk ugyan az emberek anyagi jólétét, a civilizációt, a szociális igazság érvényesülését, mivel ezek Krisztus számára sem értéktelenek. Az evangélium kenyerét hiába adjuk az éhezők kezébe. Szent István ünnepén éppen ezért szívből örülünk annak, ha egyre nagyobb kenyér jut minden magyar asztalára. Ám mi, keresztény magyarok ezenkívül azt is valljuk, hogy rászorulunk az evangélium kenyerére. Nem, nem a múlt jogán kérünk tehát helyet a mai magyar életben! Az evangélium világossága nélkül szegényebb lenne életünk. Az evangélium kovásza nélkül keletlen maradna életünk kenyere. Ezért valljuk és énekeljük a költővel:

Új kultúrházunk népek temploma
lesz majd: kollektív hangya-műremek!
Magyar malterban magyar könny remeg
s midőn szívemet beleépítem,
a minden-ember álmát szépítem!

(Mécs László)

A SZŰK KAPU

21. évközi vasárnap
Lk 13, 22—30

Az Úr Jézus rövid ideig tartó tanító tevékenysége az írások szerint nem volt eredménytelen. Sokan megcsodálták bölcsességét, sokan megváltoztatták addigi életstílusukat és egyesek hajlandók voltak mindent elhagyni érte. Soha ember így még nem beszélt, mondogatták hallgatói. Akadtak persze már akkor is olyanok, akiknek tetszett ugyan Jézus tanítása, de megvalósítását lehetetlennek tartották. Legvakmerőbb reményeinket is megszegyenítő ígéreteit kételkedve fogadták, kemény beszédnek minősítették. Úgy vélekedtek, hogy Jézus túlmagas mércét állít követői elé és az üdvösséget elérhetetlen magasságba helyezi. Így vélekedhettek azok a hallgatói is, akik a mai evangéliumban fölteszik neki a kérdést: Uram, kevesen vannak-e, akik üdvözülnek?

Régi kérdés, elfelejtett kérdés, korunk embere számára talán érdektelen kérdés. Ám éppen ezért érdemes újra feltennünk és meghallgatnunk Jézus válaszát. Korunk emberét számos kérdés foglalkoztatja. Mit várhatok az élettől? Hogyan élhetnék még kényelmesebben? Hol kereshetek kevesebb munkával több pénzt magamnak? Miként biztosíthatom életem zavartalanságát? Hogyan alakul az emberiség jövője? Ilyen és hasonló kérdések foglalkoztatnak minket és ugyan kit érdekel az üdvösség, az örök élet, az Isten? Árnyékká sápadt, mesék világába száműzött, a feledésbe merülő emléke a régmúlt időknek. Sokan ezt nyíltan kimondják vagy titokban, a szívük mélyén így vélekednek. Talán sokszor még magunk is csatlakozunk hozzájuk. Aki azonban úgy igazában találkozott egyszer Jézussal, nem lehet közömbös ezzel a kérdéssel szemben. Kik, hányan és hogyan üdvözülnek? Sokan vagy kevesen nyerik-e el az Isten társaságát? Amint ez várható volt, az Úr Jézus nem válaszol a kérdésre statisztikai adatokkal. A kérdés fölvetése azonban alkalmul szolgált, hogy figyelmeztessen az őt követő élet nehézségeire.

Első figyelmeztetése így hangzik: igyekezzetek bejutni a szűk kapun! A kép, a hasonlat jelentése nyilvánvaló. Szűk kapun mindig körülményesebb az átjutás, mint a szélesen. Sokszor bizony tolakodni kell, könnyökölni, mert másként félrelöknek a többiek. A széles kapun könnyű az átjutás. Szinte magával sodor a betóduló tömeg, ha közéje vegyülünk. Jézus ezzel arra inti hallgatóit, hogy az ő útja nem sima út, és szűk kapu vezet az örök életre. A lelki életben, lelkünk megszentelésében, a tökéletesség megszerzésében nincsenek olyan eszközeink,

amelyeket a technika biztosít a modern ember számára. Itt nem lehet megúszni az erőfeszítéseket valami lelki járművel, komputerrel és háztartási gépekkel. Életünk megszentelése, hibáink leküzdése, az erények megszerzése elképzelhetetlen lemondás, önmegtágadás, áldozat nélkül.

Büszke értelmünk számára sokszor nehéz a hittételek elfogadása. Élvezetre éhes testünk, ösztöneink nem akarnak belesimulni Isten igájába. Rossz hajlamainkat, szenedéyeink vadhajtásait nem lehet fájdalommentesen kioperálni. Az erények virágait nem lehet idegen kertészetekben megvásárolni. Mindezért nekünk kell megdolgoznunk és ezért a keresztény élet alapszíne a harc, a küzdelem. Igaz, hogy ebben a harcban sokszor alulmaradunk, csatát veszítünk. A bukások azonban csak akkor jelentenek veszedelmet, ha láttukra földadjuk a harcot. Vagy, ha azért nem harcolunk, mert azt gondoljuk: nekünk már be van biztosítva az üdvösségünk. Hiszen már kisbaba korunkban megkeresztelték. Később elsőáldozó lettem és meg is bér málkóztam. Egyházi házasságban élek, gyónok és áldozok, támogatom egyházamat anyagilag is. Mit kívánhat tőlem még az Isten? Nos, Ő többet kíván ezeknél! Az ószövetségi zsidók is azt gondolták: mivel Ábrahám leszármazottai vagyunk, Isten választott népéhez tartozunk, megtartjuk a mózesi törvényeket, ezért Istennek kötelessége, hogy megmentsen minket. Ez természetesen téves alapállás és Jézus szavai ettől a tévhitől akarnak minket megszabadítani.

Nem elég az, hogy az egyházhoz tartozunk és nevünk ott porosodik a plébánia anyakönyvében. Üdvösségünk legnagyobb veszélye, ha nagyon biztosak vagyunk benne. Ezért figyelmeztet az Apostol: félelemmel és rettegéssel munkáljátok üdvösségeteket! Hiába hivatkozunk majd arra, hogy Jézussal együtt ettünk és ittunk és a mi utcánkban tanított. Hiába lakik valaki a Templom-utcában, ha nem indul el a templomba hívó harangszó nyomában. Hiába hallgatja a prédikációt, ha nem alkalmazza magára és falra hányt borsó marad számára Jézus üzenete. Mi, lelkipásztorok gyakran találkozunk egyházunk „pártoló tagjaival”, akik jóknak tartják magukat és kijelentik: nem öltem, nem gyilkoltam, de arra nincs időm, hogy hitemet gyakoroljam és templomba járjak.

A közelmúltban beszéltem egy emberrel, aki nagyon megdicsérte elődömet. Meg is mondta, hogy miért. Soha nem kérdezte tőle: miért nem jár templomba? Mintha ezt a kérdést rossz néven lehetne venni egy lelkipásztortól! Az így gondolkozó emberek ne csodálkozzanak majd azon, ha Jézus így szól hozzájuk: nem ismerlek titeket! Ez lesz a sorsunk akkor is, ha Krisztus tanítását nem igyekszünk magunkra alkalmazni. Ha csak hallgatói és nem cselekvői leszünk igéinek. Hiszen Júdás is hallgatta Jézus tanítását és mégis áruló lett belőle.

Mily fájdalmas elgondolni, hogy községünk számos emberének Jézus ezt fogja mondani: nem tudom, honnét vagytok!

Számos jele lehet annak, hogy Krisztushoz tartozunk, de talán nem lesz fölösleges emlékeznünk a legfontosabbra. Miről tudják meg az emberek, hogy Jézus tanítványai vagyunk? Arról, válaszolja Jézusunk, hogy szeretik egymást. Hiába mondja valaki: a mi hitünk, a mi vallásunk jobb, mint ezé vagy azé, ha szeretetünk nem nagyobb a többiekénél. Méltán írja a középkor nagy misztikusa Eckehard: „Ezer Miatyánk, amit gyűlölködő szívvel mondunk, egyenlő a pokollal.” Csak a szeretet által hasonlítunk Krisztusra. Szeretnünk kell az embereket, mert szeretetből születtek. Szeretnünk kell az embert, mert a keresztfeszített Krisztus tekintete ragyog az arcára.

Kispap koromban volt egy osztálytársam, akinek idegen hangzású neve W betűvel kezdődött. Mikor az egyik esztendőben nyári vakáció után megérkezett a szemináriumba, új, magyarosított néven került a névsorba. Azelőtt, mint W-betűs az utolsó volt, most pedig A-betűs nevével az első helyre került. Meg is jegyezte egyik tanárunk. Így lesznek az utolsókból elsők. Az életben sokszor mi is úgy látjuk vagy gondoljuk: nem az élen, hanem meglehetősen hátul állunk: tudásban, gazdagságban, erőben, szépségben, sikerekben. Valamit azonban ne felejtünk el! A szeretetben, a szeretet által az első helyre kerülhetünk! Isten igazságos. Mindenkinek adott szívet. Minden szívben elrejtette a szeretet aranyát. Mindenki kibányászhatja, hogy általa meggazdagodjék és az elsők között lépjen be a szűk kapun Isten országába.

VERSENGÉS A FŐHELYEKÉRT

22. évközi vasárnap
Lk 14, 1, 7—14

Oly sokatmondó az evangélista megjegyzése, amely szerint Jézus tudta, mi lakik az emberben. Jól ismerte természetünk szövevényes világát. Látta az emberben rejtőző problémákat, a jó és rossz állandó küzdelmét az emberi szív csatamezőin. Ezekben a küzdelmekben akart segítséget nyújtani mindenkori követőinek azokkal a válaszokkal, amelyekkel a mindennapi élet problémáiban igyekezett eligazítást adni.

Az újkori forradalmak az egyenlőség szép jelszavát írták zászlóikra, hogy végre valahára érvényt szerezzenek számára az emberek életében. Hogy minden ember egyenlőnek születik, ez kezdet óta benne volt az evangélium programjában. Sajnos, a történelmi körülmények nem

tették lehetővé ennek megvalósítását. Az emberi személyek különbözőségéből következik, hogy a teljes egyenlőségnek vannak bizonyos akadályai. Nyilvánvaló: a rabszolgaság, a faji megkülönböztetés természetellenes jelenség. Viszont el kell ismernünk, hogy nem lehet minden tekintetben egyenlőség jelet tenni egy szorgalmas dolgozó és egy részeges naplopó közé. Nem utazhat mindenki repülőgépen és nem vonulhat fel a díszszázad minden állampolgár búcsúztatására vagy érkezésére. Az is természetes, hogy az emberi társadalomban megfigyelhető bizonyos versengés az első helyekért. Ezt sem kell eleve elítélnünk, ameddig tisztességes eszközökkel történik. Mindenki jó helyen akar ülni a moziban, színházban, vonaton vagy a sportpályákon. Sokan még a templomban is válogatják a helyeket. Minden ember fölfelé törekszik munkahelyen és a fizetés ranglistáján. Az is nyilvánvaló azonban, hogy nem kerülhet mindenki az első helyre. Bár a társadalom érdeke ezt kívánná, mégsem kerül mindig a megfelelő ember a megfelelő helyre. Az Úr Jézus világosan látta az emberi élet eme visszászás jelenségeit. A mai példabeszédben éppen ezért arra figyelmezteti hallgatóit, hogy a helyek kijelölése és betöltése milyen elvek szerint történik az Ő országában.

A lakodalom gyakori képe Jézus beszédeiben az Isten országának. Ide kaptunk boldogító meghívást mennyei Atyántól Jézus Krisztus által. Az emberek örülnek és kitüntette érzik magukat, hogy meghívót kapnak egy lakodalomra vagy díszvacsorára. A vendéglátók, hogy megkönnyítsék az elhelyezkedést, igen sokszor a tányér mellé teszik a papírszeletre fölírt meghívott nevét. Mert nem vitás: a vendégségben az elhelyezés joga a házigazdát illeti. Isten is meghív minket már itt a földön az Ő országába. Keresztény életünkkel már itt a földön lehet biztosítani helyünket az örök élet asztalánál. Vajon örülünk-e ennek a meghívásnak? Vajon kellőképpen értékeljük-e keresztény hitünket? Vajon örülünk-e a templomba hívó harangszónak? Vajon örömmel lépünk-e a gyóntatószékbe, hogy eltemessük bűneinket? Vajon örülünk-e annak, hogy Jézus minden szentmisében felkínálja az örök élet kenyerét? Mily szomorú találkozni megkeresztelt emberekkel, akik szinte rossz néven veszik, ha emlékeztetjük őket erre a meghívásra. Figyre halogatják az igent és felejtik: a holnaputánék utcájában van a sohasemék háza.

Am helytelenül cselekszenek azok is, akik elfogadják ugyan a meghívást, de maguk akarják meghatározni helyüket az Isten asztalánál. Mily sok emberi tragédia származott már abból, hogy valaki kellő rátermettség nélkül verekedte magát egy-egy magas pozícióba! Sajnos, az egyház életében is megtörtént ilyesmi. Jézus tanítása szerint Isten országában Istent illeti meg a helykiosztás joga. Boldogok csak akkor és azon a helyen lehetünk, amelyet Isten jelölt ki számunkra.

A földi élet színpadán sem játszhat mindenki főszerepet. Ha azonban a kis szerepet jól betölti, első helyre kerülhet Isten országában. Szerinte ugyanis nem az a döntő, hogy milyen munkát végzünk, hanem, hogyan végezzük. Ezért a legfontosabb keresztény erény: az alázatosság. Mit jelentsen ez? Közismert fizikai jelenség: ha egy edényből kiszívjuk a levegőt és utána rést nyitunk rajta, szinte hallhatóan tör be rajta a levegő. Abba a lélekbe, amelyet megtölt a gőg, a hiúság „levegője”, Isten kegyelme sem tud behatolni. Csak az alázatosság teremt légüres teret szívünkben Isten gondolatai és szeretete számára. Nem, nem a magunk erejéből, hanem Isten kegyelméből kerülhetünk főhelyre az Isten országában.

Az egykori német kancellárról, Bismarckról olvasom. Egyszer meghívták vendégségbe valami előkelő társaságba. Mivel késve érkezett, csak az asztal végén jutott hely számára. A háziasszony zavarba jött és mentegetőzni kezdett. Ne aggódjon, nyugtatta meg a kancellár, ahol én ülök, az mindig az első hely... Lehet, hogy ez egy kicsit gőgös kijelentésnek hangzik, de egy bizonyos. Földi életünkben az a főhely, amelyet Isten kijelöl számunkra. Minél jobban átadjuk magunkat Istennek, annál inkább főhellyé változik az, ahol mi ülünk.

Igaz, itt a földön nem mindig Isten és a népek akarata szerint történik a helyfoglalás. Ez is oka a sok háborúnak, vérontásnak, amely az emberi hatalomvágy vulkánjából tör az emberiség életére. Ki ne emlékezne az idősebbek közül azokra a gőgös hangokra, amelyek a második világháború előtt és alatt uralkodtak Európában?! Hogy fölmagasztalták magukat egyes diktátorok! Mussolini például azt tervezte, hogy Róma közelében építtet magának egy templomszerű síremléket. Hitler a Grossglockneren akarta fölállíttatni saját hatalmas szobrát. Ám életünkben hamar beteljesedett Jézus jóvendölése: aki magát fölmagasztalja, megaláztatik...

Jézus azonban nemcsak a gőgösekről, hanem az alázatosakról is jóvendölt valakit. Aki megalázza magát, fölmagasztaltatik. Nekünk arra kell törekednünk, hogy életünkben ez a jóvendölés teljesejék.

TEGYÉTEK, AMIT MOND!

Szűz Mária születésnapja

Senki sem kételkedik abban, hogy 1969. július 21. jelentős dátum az űrhajózás történetében. Ezen a napon lépett a holdra az első ember Neil Armstrong amerikai űrhajós személyében. Szinte az egész embe-

riség figyelemmel kísérte a vakmerő vállalkozást. Szívből örültünk a sikernek, az emberi tudomány nagyszerű diadalának. Természetesen hallatszanak olyan hangok is, hogy miért megyünk a holdra, miért költünk erre milliárdokat, mikor itt a földön is olyan sok az elintéznivalónk? Most nem szándékozom vitába szállni vagy állást foglalni a holdutazás mellett vagy ellene. Csupán azért említettem ezt az eseményt, mert a mai napon mi, keresztények egy mindennél jelentősebb eseményre emlékezünk. A Boldogságos Szűzanya születésnapja ez az esemény, mert Isten akaratából, hasonlattal élve ő az a csodálatos „hold-komp”, aki az Ige földre szállásánál közreműködött.

Öreg földünk történetében a legdöntőbb fordulat akkor következett be, midőn sokmillió éves előkészület után megjelent rajta az ember. Benne ébredt öntudatra az élet és elkezdődött egy olyan korszak, amelyben az emberi ész és akarat vette kezébe a földi élet zenekarának karmesteri pálcáját. Az ember elindult a fejlődés útján, de sem barlanglakó őseink, sem a pompás városokat építő görögök vagy rómaiak nem sejtették, hogy a Teremtőnek milyen vakmerő tervei vannak az emberrel. Megvárta az idők teljességét és mint a művével elégedetlen művész, elhatározta az ember újjáteremtését. Megajándékozta egy olyan élet lehetőségével, amely méltó az örök folytatásra. Ezt a nagyszerű tervét kezdte megvalósítani Máriaival. Őt tette az emberiség második őspanyárává, akit éppen ezért boldognak hirdet minden nemzedék. Mária tündöklő alakja, karján az Istengyermekkel arra tanít, hogy az Isten bízik bennünk és nem látja olyan sötétnek jövőnket, mint egyes emberek. Mária születésnapja az isteni bizalom és derűlátás ünnepe.

Az idősebb nemzedék még emlékezetében hordja a háború, a koncentrációs táborok, gázkamrák és tömegsírok félelmes emlékét. Aggódva figyeljük a ma is dúló helyi háborúkat, ahonnan a kicsapó szikrák betörhetnek a mi utcánkba is. Aki jól ismeri az embert, szívének gonosz indulatait, romboló gyűlöletét, esetleg kételkedve hallgatja az evangélium üzenetét. Isten azonban nem kételkedik tervei sikerében. Ezért mi, keresztények fölemeljük tekintetünket arra a csodálatos Asszonyra, aki napba öltözötten ragyog életünk sötét egén. Így fogamzik meg bennünk a gondolat: nem pusztulhat el az a föld, amely Mária és Jézus bölcsőjét ringatta! Nem válhat az élet ravatalává az a föld, ahol Máriaival együtt oly sokan megszülettek és megszületnek az örök élet számára. Nem pusztulhat el véglegesen a föld, amelyre Isten borítja irtalma palástját. Minden lehetőségünk megvan arra, hogy a föld ne a viszálykodás, a gyilkos háborúk, a kolduskaravánok siralomvölgye, hanem a béke és öröm országává legyen.

Mária azért is tekint örömmel a mai napon öreg földünkre, mert itt kapta meg Istentől azokat az ajándékokat, amelyeket mi is megkapha-

tunk. Ez a föld volt mindenekelőtt Mária szülőföldje. Itt kapta testét, amelyet méltán nevezünk Isten legszebb templomának. Itt ringatta édesanyja, és a családi élet rejtekén tanulta meg szeretni, szolgálni az Istent. A karcús pálmafák, Názáret színes virágai, az ég madarai, a választott nép csodás története arra tanították a nagyokosságú Szűzet, hogy egy jóságos Szív virraszt fölöttünk, irgalmas szeretet vigyázza életünket. Szerette Mária a földet, mert itt találkozott Gábor angyallal, itt szállt rá a Szentlélek, aki által az Ige testté lett és miköztünk lakozott. Szerette Mária a földet, mert itt szolgálhatta Jézusában Urát és Istenét. Itt ismerkedett meg, itt találkozott Istenünk üdvözítő szeretetével.

Mily kedvesek mindnyájunk számára a boldog találkozások színhelyei! Talán még emlékszel arra a házra, vagy utcára, ahol először pillantottad meg szíved választottját! Hiába múlnak, rohannak félelmes gyorsasággal az évek, soha nem felejttem el azt a kertet, ahonnan minden délután lestem édesanyám hazatérését. Ne átkozza senki azt a földet, ahol belesimultunk a szeretet ölelő karjaiba és megízleltük az öröm, a szépség, a jóság édességét! Ezért szerette és szereti Mária is a földet és örömmel tekint rá mai születésnapján. Nemcsak az apostolok, de Mária is elmondhatta Jézus közelében: Uram, jó nekem itt lenni! Itt ezen a sáros földön, amelyet paradicsommá szépített Jézus jelenléte.

Ez a boldogság nemcsak Mária kiváltsága, hanem a miénk is. Azáltal lesz számunkra is értékes a föld, hogy Jézussal találkozunk rajta. A vele történő találkozás teszi lehetővé, hogy új emberekké változzunk, akik nem vérből, a test ösztönéből, hanem Istentől születtek. Így és ezáltal lehet Mária születésnapja a mi születésnapunk is. Ebben a kegyelemben Isten Mária közreműködésével akar minket részesíteni. Amikor például a keresztségben újjászületünk vízből és Szentlélekből, Mária is ott áll keresztszüleink mellett és örül, hogy eggyel szaporodott Isten népének közössége. Valahányszor figyelmesen hallgatjuk a prédikációt, a Biblia üzenetét, Mária az evangélium legnagyobb megéltje is örül, hogy éhezünk Isten ígését. Minden szentmisében eszébe jutnak a csöndes názáreti évek, amikor megszegette a kenyeret és Jézusának nyújtotta. Most lelki kenyeret nyújt nekünk, hasonló, anyai szeretettel. Szent József Mária karjában fogadta a halál angyalát, a halott Krisztust is a fájdalmas anya ölébe fektették. Mily öröm Mária számára, ha mi is, a halál szent órájában az ő karjaiba vetjük magunkat.

Ilyen gondolatok jegyében emlékezünk a mai napon Mária születésnapjára. Arra a csodálatos asszonyra, akit boldognak hirdet minden nemzedék. És nem ok nélkül. Mária példáján mindnyájan megtanulhatjuk a boldogság tudományát. Az emberiség boldogságot kereső

vágya mindig zsákutcába téved, amíg nem követi a világ világosságát, a mi Urunkat Jézust. Mária arra tanít minket, hogy boldogságunk feltétele újjászületésünk az istengyermeki életre. Nekünk, tévelygő gyermekeinek is azt üzeni, hogy az evangélium sója nélkül megromlik és ízetlen lesz életünk. A jézusi tanítás kovásza nélkül kemény és élvezhetetlen lesz kenyerünk. Krisztus világossága nélkül könnyen eltévedünk.

Ezekre az igazságokra figyelmeztet minket Mária, egyházunk édesanyja. Emlékezzetek csak a kánai menyegzőre! Mit mondott Mária a vonakodó szolgáltnak, amikor elfogyott a bor? Csak ennyit: tegyétek meg, amit a fiam mond! Nekünk is ezt üzeni a mai ünnepen. Tegyétek meg, amire a fiam tanít titeket! Akkor majd újjászülettek, boldogok lesztek, és az örök élet születésnapján Mária anyai keze vezet minket az istenszeretők országába.

FELHÁBORÍTÓ EVANGÉLIUM

23. évközi vasárnap
I.k 14, 25—33

Az ige mai liturgiájában Jézus nyilatkozatát hallottuk követésének feltételeiről. Aki tanítványa akar lenni, annak le kell mondania sok mindenről és ráadásul föl kell vennie keresztségét. Nem könnyű feladat és nem csábító ígélet ez egyetlen ember számára sem. Hiszen szívünket ezer és ezer gyökérszál kötözi a földhöz, az anyagi javakhoz. Minden idegszálunk mohón issza a testi örömeket. Vajon, ha ezekről mind lemondunk, nem szegényedik-e el életünk? Megéri-e a Krisztuskövetés kalandja ezt a súlyos áldozatot? A komoly követelményeket még megtétezik a szinte felháborító szavak: hogy tanítványai lehessünk, gyűlölni kell szüleinket, testvéreinket, hitvestársunkat, gyermekünket. Hogyan mindhat ilyet az a Jézus, aki a szeretet és béke hírnökeként járta a földet?

A nehézség megoldására több lehetőség kínálkozik. Hátha rosszul jegyezte föl Lukács evangélista Jézus szavait! Hátha félreértésről van szó csupán. Esetleg ez is olyan kifejezés, amit nem szabad szó szerint vennünk. Nyilvánvaló ugyanis, hogy a családi élet megszentelőjének nem lehetett szándéka a gyűlölet hirdetése. Ezért tárgyilagosan ki kell értékelnünk az Úr Jézus felháborító szavait. Egyetlen percig sem kételkedhetünk abban, hogy a családi élet, a szülői, hitvesi és gyermeki szeretet az emberi élet velejárója. Jézus mindezt tudja és nincsen kifo-

gása ellene. Aki azonban követésére vállalkozik, annak fölébe kell emelkednie a természet rendjének és ennek a fölemelkedésnek olykor komoly ára van. Jézus két példával világítja meg ennek az új életnek megvalósulását. Ha valaki tornyot akar építeni, szerszámokra, munkásokra, fegyverekre, pénzre van szüksége. Ha pedig valaki igazán keresztény akar lenni, sok lemondásra van szüksége.

Új emberekké csak akkor válunk, ha az apostol szavai szerint a régi embert keresztre feszítjük kívánságaival együtt. Ezért bármilyen dicséretes a hitvesi, szülői, gyermeki szeretet, gyűlöletes lesz vagy lenne Isten szemében, ha ez elszakítana minket Jézustól. Mit ér egy olyan házasság, ami miatt esetleg megtagadjuk hitünket? Mily elszomorító annak az apának magatartása, aki leveszi a szoba faláról és gyermekei előtt földhöz vágja a feszületet. Az ilyen magatartás gyűlöletes Isten szemében. Mindebből tehát nyilvánvaló, hogy a szülői, hitvesi, gyermeki szeretet csak akkor gyűlöletes, ha gátat jelent a Krisztuskövetés útjában. Ám nemcsak másokat kell elhagyni Krisztusért, hanem sok tekintetben önmagunkat is. Mennyi bűnös szenvedély gátolja lépteinket! Ha Isten szemével nézzük magunkat, sok gyűlöletes dolgot fedezhetünk fel. Mindettől el kell szakadnunk, hogy Jézus nyomdokaiba léphessünk.

Mindezek hallatára fölvetődik és választ követel egy másik kérdés is: vajon olyan értékes-e Jézus követése, hogy ilyen áldozatot hozjunk érte? Mit ad cserébe Jézus mindazért, amit elhagyunk miatta? Egyszerűen hangzik Jézus válasza: egy bőségesebb életet. Az ember nem adhat egy könyöknyit sem természetéhez. Az ember csak azáltal nőhet nagyobbra önmagánál, ha átadja magát valakinek, aki hatalmasabb nála. Bölcsen jegyzi meg valaki: „Nincs az ember lelkében neme-sebb érzés, mintha egy magánál fensőbbet csodál.” (Carlyle) Minket, embereket még a szabadságnál és az újjongó sikernél is jobban részigit a boldogság, hogy rátalálunk valami fönséges és lenyűgöző szépségre. Az ember minden vonatkozásban csak akkor nőhet igazán nagygyá, ha átadja magát Krisztusnak. Ezt egyszerűen úgy is mondhatjuk: ha szentté lesz.

A mai emberiség az élet minden vonalán igyekszik értelmes, átgondolt tervek szerint cselekedni. Rövidebb vagy hosszabb távú terveket készítenek, mert az ősi mondásnak igaza van: az ember java az értelem szerinti élet. Sajnos azonban, ez a helyes elv meglehetősen mostoha bánásmódban részesült mindeddig a földön. Látjuk ugyan a jót, a helyesét és mégis a rosszat tesszük. A világ kormányzásában is kevésbé érvényesül az igazság és szeretet szempontja. Isten azonban azért küldte hozzánk a Fiát, hogy Átala megismerjük távlati tervét az emberrel kapcsolatban. Jézusban nyilvánult meg, hogy Isten milyennek gondolta és milyennek akarja az embert. Csak az Ő követése által

leszünk ennek a tervnek aktív részesei, megvalósítói. A szép lélek, a krisztusi emberség a legnagyobb remekmű. Ezért és csakis ezért érdemes meghozni minden áldozatot. Krisztus nélkül nem boldogulunk. „Ha magadra maradsz, szétmálló mocsár vagy, amely csak fertőzetest termel, ha pedig Krisztussal egyesülsz, olyan vagy, mint a hatalmas eleven folyó, mely méltóságosan hömpölyög tengere felé. Királyi úton mégy Isten elébe...” (Prohászka, Ö. M. 7. 319)

BOLDOG MEGTALÁLÁS

24. évközi vasárnap
Lk 15, 1—32

Ha figyelmesen hallgattátok a mai evangéliumot, úgy hiszem, nem lesz nehéz válaszolni a következő kérdésre: Vajon Isten szemében melyik a legkedvesebb hely, vagy mondjuk így: legkedvesebb bútordarab itt a templomban? Sokan az oltárra szavaznak, ahol bemutatják a szentmise áldozatát. Térdhajtással köszöntjük a szentségi Jézust, aki a szeretet boldog rabságában virraszt közöttünk. Mások azt gondolják, a templom legértékesebb bútordarabja a szószék, ahol Isten igéjét hirdetik. Nem szabad kihagynunk a keresztkutat sem, ahol új, isteni életre születtünk. Ha azonban az elveszett bárányról és elveszett drahmáról szóló példabeszédet hallgatjuk, mindjárt könnyebb lesz a válaszolás. A vámosok és bűnösök barátja számára a gyóntatószék a legértékesebb bútordarab templomunkban. Itt találnak a bűnösök az isteni irgalom forrására, ahol a megtérésük láttán az angyalok öröme születik. Boldogok az irgalmasok, hirdette Jézusunk és nem ok nélkül. Isten boldogságához hozzátartozik az irgalmasság gyakorlása.

Az ember természetéből következik, hogy kiegyesülésre szoruló létünk más emberek barátságára vágyik. Ezért jelentenek számunkra pótolhatatlan kincset a jó szülők, hitvesek, gyermekek, barátok. Ezért ragaszkodunk szellemi és anyagi javainkhoz, amelyeket talán verejtékes munkával szereztünk meg. Szívünkbe szúr a fájdalom tövise, ha ezek közül elveszítünk valakit vagy valamit. Ám az elvesztés fájdalomnál mindig nagyobb a megtalálás öröme.

A mai evangélium jóhíre erről az örömről beszél. Jézus arra tanít, hogy a megtalálás nemcsak az ember, hanem az Isten öröme is. Az elveszett bárány, az elveszett drahma, a bűnben elveszett ember megtalálása nemcsak a szegény embernek, hanem a gazdag Istennek is boldogságot jelent. Mily vigasztaló, mily öröm tudnunk, hogy Isten

számára ilyen fontosak vagyunk. Annyira magáénak tart minket, hogy szomorúságot jelent elvesztésünk és örömet megtalálásunk. Nem, semmiképpen nem hajlandó lemondani rólunk! Ragaszkodik hozzánk és mindent megtesz, hogy újra megtaláljon minket. Nemcsak vár ránk, hanem utánunk jön és keresi az elveszettet. Vigasztaló üzenet ez mindannyiunk számára! Hiszen ki nem járta meg közülünk a hűtlenség, az „első szeretet” eltékozlásának, a bűn sötét erdejének útjait? Sokszor Ádámként elbújtunk Isten elől a bűnös szenvedélyek bokraiban. Nem válaszoltunk, midőn utánunk kiáltotta: Ádám, hol vagy? Istent azonban nem lehet fölülmúlni a nagylelkűségben! Mindig többet ad, mint amennyit kérünk Tőle.

Azt is érdemes megfigyelnünk, hogy Istennek különös öröme telik az átváltoztatásban! Ennek a teremtő akaratnak szolgálja például a fejlődés, amely úgy dolgozik az anyag átváltoztatásában, mint a kovász a tésztában. Isten átváltoztató szeretete alkotta meg az embert, akiben fölragyogott a szellem, az öntudat fényessége. Ezt az átváltoztató munkát folytatta Jézus is, nem a természet, hanem a kegyelem erejével. Ennek az átváltoztató szeretetnek szolgálja az irgalom és a megbocsátás. Ez az a csodálatos, isteni hatalom, amely a bűnösökből szenteket, az elveszett emberekből megtalált embereket akar teremteni. Ennek láttán fogalmazta meg egy neves gondolkozó ezt a merész mondatot: „Minden bűn kegyelemmé változhat, talán ezért is van olyan sok bűn a világon.” (Reinhold Schneider) Ennek az átváltoztató szeretetnek eszköze Isten kezében minden öröm és bánat, betegség és halál, minden elvesztés és minden megtalálás.

Nyilvánvaló azonban, hogy Isten kereső szeretetére nekünk is válaszolnunk kell! Nem szabad megkeményíteni szívünket és bezárni tenyerünket Isten kegyelme előtt. Szépen írja valaki: „Ha egy út megnyílik előttünk, rá kell lépnünk. Ha egy könyv kerül kezünkbe, el kell olvasnunk. Ha egy jóbarát szól hozzánk, meg kell hallgatnunk. Isten pedig mindig úgy jön hozzánk, mint egy út, mint egy könyv, mint egy barát. Az út, amely Hozzá vezet: a nagy természet. A könyv, amely róla szól: a Biblia. A barát, aki megajándékoz bizalmával: Jézus Krisztus. Őt azonban nem találsz meg, ha úgy teszel, mint a pók, mely magából termeli ki hálóját anyagát. Istent csak akkor találsz meg, ha úgy cselekszel, mint méhecske, amely virágról-virágra szállva gyűjti a nektárt...” (Jacques Loew: *Dans la nuit j'ai cherché.*) Ez egyszerűen azt jelenti: hogy a bűnbánat által nekünk is ki kell tárnunk Isten előtt szívünket, hogy irgalma mézét rápergethesse.

Egy kedves legendában olvasok egy angyalról, aki társai egy részének bukása után egyik párthoz sem csatlakozott. Majd azokhoz társulok, gondolta magában, akik győznek. Büntetése az lett, hogy csak akkor léphet be a mennyországba, ha megszerzi és elhozza a föld legdrágább

kincsét. El is jött a földre s miután talált egy óriási gyémántot, vissza sietett az égbe. Ám a hatalmas gyémánt úgy elolvadt a mennyország kapujában, mint tavasszal a jég. Az angyal visszatért a földre és tovább kereste a föld legdrágább kincsét. Az egyik folyóba befűlt egy kisfiú. Ennek tiszta szívét vette magához és így tért vissza a mennyország kapujába. Ám most is elkésett. A kisfiú lelke előtte libbent be, mert sokkal szebb volt halott szívénél. Megint visszajött tehát a földre és jól kinyitotta a szemét. Így találkozott egy erdei remetével, aki elmúlt élete bűneit síratta. Földre hulló könnycseppjei szebben ragyogtak, mint a gyémántok. Ezekkel tért vissza az angyal, és most már beengedték a mennyországba.

Ez csak jámbor mese, de amire tanít, nem mese. Hirdeti a bűnbánat poklokat záró és mennyországot nyitó hatalmát. Hirdeti Istenünk szeretetét, amely kimenti szívünket a bűn mocsarából. Isten a bűnbánat útján keres minket és így lesz az elveszett emberből a bánat által újra megtalált ember.

A HÜTLÉN INTÉZŐ

25. évközi vasárnap
Lk 16, 1—13

Mindnyájunk számára örömhír, hogy Jézus nem tiltakozott a farizeusok szemrehányása ellen, midőn a bűnösök barátjának nevezték. Azt persze nem vették figyelembe, hogy Jézus miféle bűnösökkel osztotta meg barátságát. Csak azokkal, akik a bánat által hátat fordítottak bűneiknek és a javulás útjára léptek. A mai példabeszédben megdicséri a hűtlen vagyongazdát s ebben ellentmondást vélünk fölismereni mindaddig, amíg tüzetesebben át nem gondoljuk a példabeszédet. Nem a család nyer benne dicséretet, hanem az az okos igyekezet, amelyre a jó ügy szolgálatában is oly nagy szükség lenne!

A bibliai őstörténet szerint Isten már a teremtés hajnalán az ember uralma alá helyezte a földet. Ez azonban korántsem jelenti azt, hogy az ember lett a föld tulajdonosa. Istené a föld mind a teremtés, mind a megváltás jogán. Napjainkban sok vita folyik arról, hogy mennyiben jogos vagy jogtalan a magántulajdon és miféle gazdasági rendszer biztosítja az emberiség jólétét. Igaz ugyan, hogy Jézus nem hirdetett gazdasági programot, de a mai példabeszédből kielemezhetjük véleményét. Azt szoktuk mondani: semmit sem viszünk magunkkal a sírba. Ez a tény is alátámasztja azt a keresztyén felfogást, hogy mi,

emberek csak bérlői, intézői vagyunk Isten világának. Mindez nem azért van így, mert Isten, mint valami kapitalista, mindent magának akar megtartani. Inkább arról van szó, hogy a földi kincseknél sokkal értékesebbekkel akar minket megajándékozni. A földi javakat nem birtokolhatjuk örökké, könnyen kiveheti kezünkéből az élet vagy a halál. Isten azonban olyan kincseket akar nekünk ajándékozni, amelyek örökre a mieink lehetnek. Nem teremtett értékeket, hanem Önmagát. Ezért nem szabad beérnünk az anyagi javakkal, jóllehet földi életünkben ezekre is szükségünk van.

Erre a magatartásra ragyogó példát adott Jézusunk földi életével. A szegénységet választotta földi útjáról, hogy ezzel is meghirdesse: mit használ az embernek, ha az egész világot megnyeri, de lelkének kárát vallja? A szellemi, lelki értékek az igaziak, és ezekhez képest Szent Pál apostollal mindent szemétnak tekinthetünk. Rossz intézői lennénk tehát Isten földi birtokának, ha ezekben látnánk életünk egyetlen vagy legfőbb célját. Soha, egy pillanatra sem szabadna elfelejtenünk: minden földi érték csak előíze az égieknek. Amikor tehát házukat, kertünket szépítjük, tegyük ezt azért, hogy valamiképpen földézzük a mennyei Jeruzsálem szépségét. A háziasszonyok is gondoljanak főzés és takarítás közben arra az ünnepre, amely hűséges szolgálatauk jutalma lesz Isten országában.

Azt is meg kell mondanunk: minden gazdagság igazságtalan, ha nem szolgálja a közjó érdekeit. A legtisztességesebb eszközökkel szerzett vagyon is lehet bűnös, ha saját jólétünket, egyéni önzésünket szolgálja csupán. Jézus nem ok nélkül kiáltott jajt a szívtelen gazdagokra. Amíg a földön éhező népek élnek, ez annak a jele, hogy nem jól kezelik Isten vagyonát. Isten mindenkinek szánta a földet, mindenkinek a munkát, mindenkinek annak gyümölcsét. Ezt az igazságot szemlélteti az a tévéjáték, amelyet ti is láthattatok.

Ha elmondod, letagadom — ez volt a címe és a benne szereplő Zsabka Ince magatartása szinte megegyezett az evangéliumi intézőjével. Ő sem tehetségével, munkájával akar boldogulni, hanem összeköttetéseivel. Mindezzel természetesen csak egyéni érdekeit és nem a közjót szolgálja. Kétségkívül ehhez is kell ügyesség, idő, utánajárás, sőt tehetség. Am ez a tehetség és az ilyen munka megkárosítja a társadalmat. Mily tragédia lenne, tanítja a jézusi példabeszéd, ha az önzés, a hazugság, a gyűlölet, a zsarnokság ügyintézői nagyobb tehetséggel rendelkeznének és nagyobb szorgalommal dolgoznának, mint az igazság és szeretet napzámosai. Mennyi baj származott már abból, hogy szemet hunytunk a becstelenség felett és nem képviseltük okosan és bátran az igaz ügyet! Történik, sajnos, mindez azért, mivel „az igazságkereső ember nem valami hatalmas ember, mert a hatalmas ember nem sokat törődik az igazsággal.” (Móra F.) Az igazság mellett

csak azok fognak kiállni, akik ennek értékét mindennél többre becsülik. Akiknek jelszava nem a karrier, hanem a jellem, a becsület. Igaz, a földön sokszor üldözést kell szenvedni az igazságért. Ám az igazság üldözöttei gazdagabbak, mint a hazugság koldusai. Olyan kincset vallhatnak magukénak, amelyet a moly meg nem rág és a rozsdá meg nem emészt.

Így tanít minket Jézus példabeszéde a földi értékek helyes használatára. Legyünk okos és becsületes intézői a földnek. Viseljük gondját családunknak és végezzük munkánkat lelkiismeretesen. Mennyi bajt és bosszúságot okozunk sokszor embertársainknak, midőn hanyagul végezzük munkánkat és selejtes árut küldünk az üzletekbe. Az ilyen munkaerkölccsel végső soron önmagunkat károsítjuk meg. Arra is vigyázzunk, hogy a szükséges anyagi javak ne legyenek bilincsek számunkra. Isten nem kívánja, hogy mindenről lemondjunk. Azt azonban igen, hogy valami szent közömbösséggel viseltessünk irántuk. A keresztény ember Pál apostollal vallja: tudok szűkölködni és bővelkedni.

Egyik tanulságos mesében olvashatunk egy gazdag emberről, aki azt gondolta: pénzért mindent meg lehet vásárolni, még az örök üdvösséget is. Ezért aztán földi életében nem sokat törődött Istennel, imádsággal, templombajárással, annál többet a vagyonyűjtéssel. Attól sem riadt vissza, hogy becsapja ügyfeleit és ezáltal nagyobb bevételre tegyen szert. Mikor megbetegedett, nem sajnálta a pénzt orvosaitól. A halált azonban nem tudta lefizetni. Rácsukták a koporsó fedelét és az örökösök megosztottak vagyonán. Mikor lelke az Isten felé tartott, abban reménykedett, hogy vagyona itt is előnyben részesíti. Kinyílt a mennyország kapuja és mellette és előtte villámgyorsan suhantak be a lelkek. Ő azonban nem tudott bemenni, mintha földbe gyökerezett volna a lába, valami borzalmas súly húzta lefelé. Nem volt ez más, mint a jogtalanul szerzett vagyon.

Add, Urunk, kegyelmedet, hogy mi, a te gyermekeid okosan használjuk a földi javakat és ezáltal az örök javak birtokába juthassunk.

AZ IGE KENYERE

26. évközi vasárnap
A Szentírás vasárnapjára

Egy értelmes kislánnyal történt, aki szülei könyvtárát nézegette. A hittanórán éppen a Szentírásról tanultak és most az a kíváncsiság vezette, hogy vajon ez az értékes könyv megtalálható-e könyvtárukban? Közben bejött az édesanyja és megkérdezte: mit keresel, kislányom? Bibliát, hangzott a válasz. No, majd segíték, és a legfelső polcra leemelt egy meglehetősen vastag könyvet. A kislány kinyitotta a porlepte könyvet, de azt is látta, hogy nem sokat forgatták. Meg is jegyezte: lelkiatyánk azt mondta, hogy a Szentírás az Isten könyve. Háttha az övé és úgyse olvassuk, miért nem küldjük vissza Neki?

Úgy gondolom, ez a jelenet számos családban megtörténhet. Ettől akar megóvni egyházanyánk, amikor a mai vasárnapon a Szentírára irányítja figyelmünket. A keresztény ember számára nemcsak épületes olvasmány, hanem olyan lelki táplálék, ami nélkülözhetetlen istengyermeki életünk gyarapodásához. Igaz, a liturgiában, főképp a szentmise tanító részében hallunk belőle rövid részleteket, de ezek csak morzsákhoz hasonlítanak, amik lehullanak az Úr asztaláról. Egyházunk azt szeretné, ha mi, az ő gyermekei nem érnék be ezekkel és nem csupán hetenként kóstolgatnánk. Nem vasárnapi sütemény a Biblia, hanem keresztény életünk mindennapi kenyere. Minden szülő örül gyermeke jó étvágyának, ami az egészség jele. Keresztény életünk is addig egészséges, amíg jó étvággal fogyasztjuk az ige kenyerét, emlékezve Jézus szavára: Nemcsak kenyérről él az ember, hanem Isten ígétével is.

A régészeti kutatások érdekes leletekkel igazolják, hogy mióta ember az ember, nem érte be a testi táplálékkal. Már barlanglakó őseink rajzokkal díszítették falaiikat és különféle eszközeikre is rávésték csírázó művészetük jeleit. A költők ősidők óta kiváltságos helyet kaptak az emberi társadalomban. A későbbi idők folyamán kibontakozó művészet, tudomány és bölcsélet képviselői az emberiség élcsapatát alkották. Homérosz hexaméterei szebben muzsikáltak, mint a hadigépek dübörgése. A bábéli tornyok összedőltek, a fáraók sírját ellepi a sivatag pora, Athén és Róma csak romjaival hirdeti régi dicsőségét. Ám a több ezer éves kultúra értékei ma is gazdagítják az emberi szellem kincses táráját.

Ezek hallatán fölvetődik a kérdés, hogy milyen szerepe volt és van a Bibliának az emberi kultúra gyarapításában? Tagadhatatlan, hogy

ilyen szempontból is nézhető a Biblia. Sokan besorolják az ókori irodalom könyvtárába és Izrael nemzeti irodalmát látják benne. Ám egy hívő izraelita és egy hívő keresztény számára a Biblia sokkal több ennél. A világirodalom tengeréből nem írásművészetével emelkedik ki, hanem tartalmával. Olyan történetek, gondolatok, tanítások, jövendölések, törvények gyűjteménye, amelyek emberi agyakban fogalmazódtak meg, de a Szentlélek különleges befolyására. Azt is mondhatnók, hogy a Szentírás nem az emberi alkotóerő, kifejezési vágy, a természetes ihlet szülötte, hanem a szentlelkes sugalmazás gyermeke. Az Isten Fia a Szentlélek közreműködésével Máriában öltött emberi testet. Isten gondolatai a szent írók fejében öltözködtek emberi gondolatruhába, ugyancsak a Szentlélek közreműködésével.

Mindebből nyilvánvaló, a Szentírást nem úgy kell olvasnunk, mint egy profán irodalmi alkotást. „Aki verseskötetet vagy regényt vesz kezébe, az művészi élvezetet akar. . . Gyönyörködni egy kiváló ember gondolatjárásában, képzeletszótteseinek szép játékában. . . Aki lelki olvasmányt — Szentírást — vesz a kezébe, annak nem lehet célja sem a művészi élvezet, sem a valóságok tudomásulvétele. Aki lelki olvasmányt vesz a kezébe, az akarjon dolgozni önmagán. Akarjon szemlét tartani tettei felett, hozzányúlni lelke mechanizmusához.” (Prohászka, Ö. M. 7, 243) A Szentírást tehát nemcsak olvasni kell, hanem lelki táplálék gyanánt magunkba asszimilálnunk. Ezért is beszél Jézus az ige kenyeréről.

Ha az esemény napjainkban történe, egy szemfüles újságíró talán ilyen címen közölné riportját: Egy híres szónok lenyel egy Bibliát! Valóban ilyesmi történt két és félezer évvel ezelőtt Ezekiel próféta látomásában. Ebben Isten így szólt hozzá: edd meg az előtted fekvő papirusz-tekercest és így menj, így beszélj Izrael fiaihoz! Erre megnyitottam a számat és lenyeltem a tekercest. Majd ezt mondta az Ur: vegye be a gyomrod, teljenek meg vele belső részeid! Én lenyeltem és olyan édes lett a szám, mint a méz. Isten ezzel a látomással figyelmeztette a prófétát és minket is, hogy a Biblia olvasása akkor lesz üdvös, ha átjárja belső világunkat és Isten gondolatai szerint alakítja életünket.

Mi tehát a teendők? Olvassuk naponta a Szentírást, ha néhány percre is, főleg a reggeli órákban. Ami megragadta figyelmünket, azt forgassuk szívünkben a Szűzanya példája szerint. Így lesz kovásszá számunkra, átalakítója az isteni életre hívott emberségünknek.

HASZONTALAN SZOLGÁK

27. évközi vasárnap
Lk 17, 5—10

Mindig kínos helyzetben van a lelkipásztor, amikor házasságra készülő jegyesekkel beszélget és kiderül, hogy nincsen hitük. Csak a szüleik kedvéért vagy szokásból kötnek kázasságot. „Merthát az olyan szép...” Mikor aztán kérdéseinkkel a hitelenség okait kutatjuk, rendszerint mindig ugyanarra az eredményre jutunk. A vallástalan, hitellenes közszellem, a gyerekes vallási fogalmak, a hit ismeretének hiánya oltotta ki lelkükben a hit világosságát. Ezért kell vagy kellene nekünk is csatlakoznunk az apostolokhoz és velük együtt kérni a hit nagy ajándékozóját: „Urunk, növeld bennünk a hitet!”

Napjainkban minden tárgyilagos, még nemhívő tudósok is elismerik: „A vallás számára a jövőben is marad olyan, a tudomány előtt ismeretlen terület, ahol a maga módján összeegyeztetheti a teremtést a tudománnyal... A vallást nem a tudomány döntheti meg...” (Világosság, 1974 július, 460) Ez azonban korántsem jelenti, hogy valaha is megszűnnek a hitet gyengítő és veszélyeztető körülmények. Sokan például úgy vélekednek: az ember hovatovább annyit tud, hogy szinte megalázó a hívő magatartás. Ez az ellenvetés természetesen nélkülöz minden komoly alapot. Hiszen a hit nem valami hézagpótló föltevés, hanem olyan igazságok elfogadása, amelyeket Isten üzenetéből ismerünk meg. Az emberek mindig keresték az Istenhez vezető utakat. Sokan és sokféleképpen próbálták Őt megközelíteni. Mi, keresztények ezzel szemben azt valljuk, hogy az Isten emberekhez vezető főutcája: Jézus Krisztus keresztútja. Tőle kaptunk olyan válaszokat, eligazításokat, amelyek túlmutatnak a tudomány világán. Ha ezeket elfogadjuk, nem kell megtagadnunk tudományos nézeteinket.

A hit igazságai nem hasonlíthatók kőfalhoz, amelyek betörik az ember fejét. Sokkal inkább a világmindenség végtelenjére emlékeztetnek, amely véget nem érő kalandra csábítja az embert. Ezért mondtam az egyik hitetlen vőlegénynek: említsen nekem egyetlen olyan tudományos tételt, amely összeegyeztethetetlen az istenhittell! Mivel ilyesmit nem tudott mondani, jómagam idéztem az egykori amerikai elnök Lincoln Ábrahám szavait: „Én megértem azokat az embereket, akik csak a földre néznek és tagadják Istent. Azt azonban nem tudom megérteni, hogy akik az égre néznek, hogyan mondhatják: nincs Isten”. A hit növekedése érdekében tehát el kell távolítanunk azt az alaptalan állítást, hogy a tudomány akadályt gördít a hívő magatartás elé.

Természetesen nem elegendő az akadályok eltávolítása, a sorompó felhúzása. Hitünk csak akkor tud növekedni, ha megfelelő táplálékban részesül. Ilyen csaplálék Isten ígéjének hallgatása, a hittudománnyal való foglalkozás. Erről mondotta a neves protestáns teológus, Karl Barth: „A hittudománnyal való foglalkozás a legférfiasabb foglalkozás a világon.” Az Úr Jézus nyíltan megmondotta: „Még sok mondani-valóm volna, de nem vagytok elég erősek hozzá. Amikor azonban eljön az Igazság Lelke, elvezet titeket a teljes igazságra.” (Ján. 16, 12.) Ő segít minket abban, hogy egyre teljesebben kibontakozzék előttünk az isteni üzenet és egyre kívánatosabb legyen korunk embere számára. „Az igazán evangéliumi igehirdetésnek olyannak kell lennie, mint egy szép piros almának, amit egy gyermeknek ajándékozunk. Vagy olyan-nak, mint egy pohár friss víznek, amit a szomjazónak nyújtunk és ő gyorsabban kap utána, mint ahogy mi azt nyújtani tudjuk...” (Bonhoeffer) Mindez persze csak akkor növeli hitünket, ha életté válik bennünk. Tudhatja valaki kívülről az egész Szentírást vagy a katekizmust és ugyanakkor lehet hit nélküli ember. A hit pedig csak akkor lesz élő valóság számunkra, ha kovászként átjárja életünket.

Közismert jelensége életünknek, hogy az emberek kapcsolatában „az adok, hogy adj” elve uralkodik. Az ember dolgozik a gyárban, irodákban, földeken, hogy pénzt keressen. Bemegyünk az üzletbe és pénzünkért megvásároljuk a szükséges portékát. Fizetjük a biztosítási díjat és kár esetén megtérítik veszteségünket. Segítesz bajba jutott felebarátodnak, hogy szükség esetén te is számíthass rá. Ez az elvárás teljesen méltányos az egyenlő méltósággal rendelkező emberek között. A mai példabeszédben azonban arra figyelmeztet minket Jézusunk, hogy Istenhez fűződő kapcsolatainkat egész más szempontok irányítják. Már maga az a tény, hogy gyermekeivé fogad, életet ad, megbocsát, szeret mielőtt mi szerethettük volna, arra figyelmeztet, hogy Isten felé nem lehetnek úgynevezett jogos követeléseink.

A Szentírás nem győzi hangoztatni a hit ajándék-jellegét. Nincs hát igaza annak a kereszténynek, aki így vélekedik: megtartom Isten parancsait, templomba járok, egyházi adót fizetek, ezért jogom van az örök élethez. Istennel kapcsolatban nincs helye a követelés rovatnak. Hiszen már az is furcsa, ha öreg szülőjétől tartásdíjat követel egy gyermek, jóllehet szülei mindent ingyen adtak neki. Ugyanígy Isten atyai szeretetét, barátságát még a jótettek pénzéért sem lehet megvásárolni.

Megemlítem ezzel kapcsolatban a mesebeli elefánt és a hangya esetét. Mindketten egy hídon mentek keresztül és az elefánt roppant súlya alaposan megterhelte a hidat. Mikor átértek a túlsó partra, a hangya megjegyezte: jól megmozgattuk a hidat! Nos, az örök élet hídján is inkább Isten visz minket előre, mint bukdácsoló lépéseink. Isten pedig többet tesz értünk, mint amennyi kötelessége lenne.

Vajon ki követelhetne volna, hogy Fiát küldje és áldozza értünk? Vajon ki követelhetne volna, hogy megbocsásson árulóinak és gyilkosainak? Ő mégis ezt tette, mi pedig milyen gyakran méricskéljük szeretetünket. Ne legyünk szatócslelkek, akik folyton azt latolgatják: mennyi jár Istennek, mivel tartozunk az embereknek? Isten nem csinál számadást jótéteményeiről, mi se könnyveljük szeretetünket!

A hit pénzét váltjuk föl a szeretet aprópéNZÉRE és minél többet adunk belőle másnak, annál több marad nekünk!

A TÍZ LEPRÁS

28. évközi vasárnap
Lk 17, 11—19

Velünk is gyakran megtörténik, sokszor éppen azoktól az emberektől kapunk segítséget, akiktől ezt a legkevésbé várjuk. Azok viszont, akikkel talán oly sok jót tettünk, hátat fordítanak és jóságunkért hálátlansággal fizetnek. Sajnos, örök sorsa ez az emberiség jötevőinek, akiket egy szellemes francia ezzel a mondattal vigasztal: „Az emberek hálátlanak, de az emberiség hálás”. (Chateaubriand)

Jézusunk azt akarja, hogy az ő követői ne tartozzanak a hálátlanok csúf fajtájához. A leprásokról szóló példabeszéddel figyelmeztet: forduljunk hozzá mindig bizalommal és legalább a hála ajándékával viszonzozzuk jóságát. Dicséretükre legyen mondvá: a tíz leprás mindegyike ilyen bizalommal fordult Jézusunkhoz. A gyógyulásukba vetett hit adta szájukba a kérést: Jézus, Mester, könyörülj rajtunk! Hisznek Jézusban, hisznek szeretete hatalmában. Hisznek abban, hogy Jézus a „lehetetlenek Mestere” és ezzel a magatartásukkal meg is nyerik Jézus rokonszenvét. Vajon mi dicsekedhetünk-e ilyen hittel, ilyen bizalommal? Hiszünk-e abban, hogy sok-sok gyarlóságunk ellenére Isten meg tud minket változtatni? Mert tulajdonképpen ezen áll vagy bukik a keresztény élet. Alaktalan márványtömbökből Michelangelo zsenije szinte a megszólalásig hű remekművet faragott. A hangok nyersanyagából Bach, Mozart, Beethoven csodás zeneműveket komponált. Vajon Isten, a legnagyobb művész ne tudna emberi természetünk nyersanyagából új, isteni embert formálni? Mily szomorú, ha mi nem tudunk vagy nem akarunk hinni ebben!

Az evangélium nem ok nélkül állítja eléink azokat az embereket, akikből Jézus szeretete új embert formált. Nézzétek csak Magdolnát, nézzétek Zakeusra, Lévire, a bűnös vámosra, a jobb latorra, akik

hittek a kegyelem átváltoztató erejében! Ezzel szemben mindig lehangoló olyan emberekkel találkozni, akik meg vannak elégedve magukkal vagy nem hisznek saját megtérésükben. Isten csak akkor lesz megelégedve velünk, ha mi nem elégszünk meg magunkkal. Isten mindig örömmel hallgatja fohászunkat: könyörülj rajtam, Uram! Emeld ki szívemet az érzékiség sarából! Szabadíts meg bűnös szenvedélyeim bilincsből! Gyógyítsd be szívemen a gyűlölet sebeit! Isten szereti, ha elébe megyünk hitünkkel és utat készítünk magunkban irgalma számára!

Akadnak természetesen olyanok is, akik meggyökereznek hitelenségükben és körülbelül így vélekednek: először az Isten igazolja, hogy létezik, először ő mutassa meg szeretetét és hatalmát! Mutassa meg és akkor majd benyújtjuk neki kéréseinket! Szüntesse meg a természeti csapásokat! Vessen véget a háborúknak, betegségnek és tüntesse el életünk égboltjáról a szenvedés sötét fellegeit! Söpörje el a zsarnokokat és ajándékozzon meg minden népet jóléttel, békével! Bizony mi, emberek gyakorta így követelözünk és mi akarjuk megszabni Isten magatartását. Mi ilyenek szeretnénk az Istent! Ámde ilyen Isten nem létezik. Isten elfogad minket úgy, ahogy vagyunk, nekünk is el kell fogadnunk botránkozás nélkül azt a tényt; hogy Ő egészen más.

A leprásokról szóló beszámoló nemcsak a hit jelentőségét hangsúlyozza, hanem a hála szépségére is figyelmeztet. Vegyük észre a tengernyi jót, amivel megajándékoz minket! Mily gyakran hangoztatjuk: Isten nem hallgatta meg kérésemet! Ugyanakkor elfeledkezünk arról a sok kérésről, ami meghallgatásra talált. Elrettentő példaként idézhetném XIV. Lajos francia király egyik nyilatkozatát. Midőn hírül vitték neki, hogy a ramallies-i csatát elvesztette, dühösen kijelentette: hát elfelejtette Isten, hogy mit tettem érte?! A valóságban nem Ő, hanem mi vagyunk azok, akik elfelejtjük: mi mindent tett és tesz értünk az Isten. Aki a hit szemével nézi az életet, az mindig hálás szeretettel tapasztalja az isteni szeretet megnyilatkozását. Érzí, hogy adósa az isteni szeretetnek és ezt az emberek iránti szeretettel kell letörlesztenie.

Valahogy úgy, mint egy kedvesnővér teszi immár negyven esztendeje egy madagaszkári lepratelepen. Egy francia író Paul Follereau számolt be róla: Utazás a leprások világában c. könyvében. Ebben olvashatjuk, hogy a föld 100 millió leprabetege közül mindössze 100 ezer részül megfelelő gondozásban. Pedig egy szeretet nélküli lepratelep olyan, mint egy szemétláda. Anna nővér csak 26 éves volt, amikor Madagaszkárra érkezett. Szép, erős, egészséges lány, aki elhatározta, hogy a betegek szolgálatára szenteli életét. Negyven esztendő alatt egyszer sem utazott haza, még szülei temetésére sem.

Egyetlen napra sem hagyta el kedves betegeit. Teltek-múltak az évek és a szép sudár lányból, hajlott hátú anyóka lett. Amikor azonban megjelenik betegei között, fölragyognak az arcok, mosoly jelenik meg az ajkakon és fölhangzik a kedves köszöntés: jónapot mamácska! Egyetlen beteget sem gyógyított meg életében, keze érintésével nem történt csoda. Ám csodálatos szeretete hitet fakaszt a lelkekben és segít nekik elviselni a betegség keresztjét. És végeredményben ez is csoda!

Ha körülnézünk a világban, ha a szív szemével nézzük az életet, könnyen megláthatjuk azokat az embereket, akik segítségünkre szorulnak. Isten általunk akar segíteni rajtuk. Nekünk kell valamiképp felragyogtatni előttük Isten szeretetét. Ez lesz a legszebb hála azért a gyeyelemért, hogy résztvevő, új szívet teremtett bennünk.

HIT ÉS IGAZSÁG

29. évközi vasárnap
Lk 18, 1—8

Vannak sötétenlátó emberek, akik szemrehányóan emlegetik: kérsünk nélkül kényszerítették ránk az életet. Az öngyilkos elveti ezt az ajándékot, de a legtöbb ember, a létezés örömeinek megbecsülője, szeretettel ragaszkodik hozzá. Életünk ajándék jellegéből következik, hogy nemcsak születésében, hanem fennmaradásában is ajándékokra szorul. A szülői, a baráti, a hitvesi szeretet ajándékára. A napsugár, a víz, a levegő a föld ajándékára. A tanítók, nevelők, művészek élet-szépítő ajándékára. Gazdagodásra áhítózó életünknek szinte természetéből fakad a kérés szüksége és az elfogadás öröme. Nincs igaza tehát annak, aki gögösen kijelenti: nincs szükségem sem Istenre, sem az emberekre! A valóság az, hogy földi boldogságunkhoz ember-szívekre, örök boldogságunkhoz pedig Isten szívére szorulunk.

Tagadhatatlan tény, hogy amikor az ember gyöngé volt és kevésbé tudott uralkodni a természet erőin, gyakrabban kulcsolta imára kezét és fordult Istene felé. Fájdalmas tapasztalatok arra is megtanították, hogy kéréseit sokszor a beteljesülés válasza nélkül hagyta az Isten. Ezért tartotta szükségesnek Jézusunk, hogy a meg nem hallgatott imák ügyében eligazítást adjon követőinek. Érdemes erre fölfigyelnünk, hiszen napjainkban gyakran hallunk ilyen vagy ehhez hasonló nyilatkozatokat: hát igen, valamikor régen, nagyapáink idejében, ha vihar kerekedett, meghúzták a harangot, szentelt gyertyát gyújtot-

tak, imára kulcsolódtak a kezek. Ma azonban nyugodtan ülünk a szobánkban, mert megbízunk a villámhárítóokban. A technika vívmányai megkönnyítik munkánkat és egyre kényelmesebben élünk, mégpedig Isten nélkül. Ha jól dolgozunk, megtelik pénzzel a borítékunk, nő a jövedelmünk „Isten áldása” nélkül is. Betegségeinkből orvosságaink és operációk segítségével gyógyítanak meg orvosaink, megint csak Isten nélkül. Száz szónak is egy a vége: a jelek szerint az emberiség nagyon jól megvan és boldogul Isten nélkül. Felesleges tehát az ima, nincs szükségem se papra, se templomra, se egyházra.

Az első kérdés, amit minden kereszténynek tisztán kell látnia: mit kell, mit szabad kérnünk az Istentől imádságainkban? Helytelen gyakorlat lenne olyasmint kérni Tőle, amit saját munkánkkal is megszerezhetünk. Ha ezt tesszük, kitérünk saját kötelességünk elől és megtételét kényelmes módon Istenre hártjuk. Hiába kérjük tehát: adj nekünk békét, ha jómagunk semmit sem teszünk ennek megvalósulásáért. Hiába imádkozzuk: mindennapi kenyerünket add meg nekünk ma, ha jómagunk megfeledkezünk kenyérszerző és kenyérosztó feladatunkról. Isten nem tűzoltó, akinek az a kötelessége, hogy az általunk okozott tüzeket oltogassa. Helytelen minden kérés, amely elmulasztott kötelességeinket Istennel akarja elvégeztetni. Hiszen éppen azért ajándékozott meg nagyszerű képességekkel, hogy ne csupán kéregetők, hanem ajándékozók lehessünk.

Kéréseinknek elsősorban olyan javak felé kell irányulnia, amelyek emberi erővel nem szerezhetők meg. Ilyenek az úgynevezett természetfölötti ajándékok, kegyelmek, amelyeket Krisztus szerzett számunkra. Átala kapjuk meghívásunkat az örök életre. Ilyen az evangélium tanítása, a hit átváltoztató ereje, a remény kivirágzása, a szenvedést áldozattá szépítő szeretet. Mindezeket nemcsak szabad, de kell is kérnünk Istenünktől.

Természetes erőink fogyatékoságából következik, hogy kérhetünk olyan ajándékokat is, amelyeket Isten a természet útján ad nekünk. Ha azonban kérésünk nem teljesül, ne gondoljuk azt, hogy Isten nem hallotta meg fohászunkat. Megértette ezt az a kislány, aki karácsonyra babát kért a Jézuskától. Sajnos, azonban a karácsonyfa alatt hiába kereste a várt ajándékot. Ennek láttán nemhivő édesapja megjegyezte: úgy látszik, kislányom, a jó Isten nem hallgatta meg kérésedet. De igen, válaszolta a bölcs gyermek, meghallgatta és nemmel válaszolt. Helytelen lenne imádságos kéréseink értelmét függővé tenni a meghallgatástól. A kérő imádságnak legnagyobb értéke abban rejlik, hogy kifejezzük Istenbe vetett hitünket, bizalmunkat. Az evangélium özvegy kérését is teljesítette a szívtelen bíró, mivel oly állhatatosan zaklatta kérésével. Mennyivel inkább megteszi ezt az Isten, aki gyermekeként szeret minket.

Igen gyakran az is megtörténik, hogy Isten meghallgatja, teljesíti kérésünket, de mi nem vesszük észre. Valahogy úgy, mint az az asszony, aki fölkeresett egy pusztai remetét. Atyám, kérdezte tőle, miért imádkozol olyan sokat? Isten úgyse hallgatja meg kérésedet! Hogy mondhatsz ilyesmit, felelte fejcsóválva a remete? Nos, tudd meg, atyám: már húsz éve imádkozom valamiért és a mai napig nem teljesítette az Isten kérésemet. Ezért állítom: fölösleges dolog imádkozni! Nincsen igazad, válaszolta a remete. Isten meghallgatta kérésedet, de te nem vetted észre. Menj ezért most haza és vedd át Isten ajándékát! Nyolc nap múlva hálálkodva jön vissza az asszony és boldogan újságolja: képzeld atyám, miután tőled hazamentem, azonnal férjemhez siettem, akinek szerelmét immár húsz éve elvesztettem. Nagy szeretettel beszéltem hozzá és ő is hasonló szeretettel fogadott. Magához ölelt és ebből tudtam meg: Isten felém fordította szívét, csak nem akartam ezt tudomásul venni. Húsz évig imádkoztam szerelméért, de egyetlen lépést sem tettem feléje. Imádkoztam a jóért, de közben a rosszban hittem.

Végezzük tehát bizalommal és szeretettel imádságainkat, hogy ezzel bizonyítsuk Istenbe vetett hitünket és szeretetünket! Kérjünk tőle elsősorban lelki javakat a szentmise imádságával: add, hogy mindig ragaszkodjam törvényeidhez és soha el ne szakadjak tőled!

TÜKÖR VAGY ABLAK?

30. évközi vasárnap
Lk 18, 9—14

Az Úr Jézus tanító tevékenységében jelentős szerepet játszott az a törekvés, hogy kijavítsa az emberek vallásos magatartásának torz megnyilatkozásait. Olykor meghökkentő hasonlatokkal, merész leleplezésekkel igyekszik helyesbíteni Istenhez fűződő kapcsolatainkat. Erre azért is nagy szükség van, mert már itt a földön kell belegyakorolni magunkat az Istennel való együttélésbe. Ennek a kapcsolatnak lényegére mutat rá a farizeus és vámos története.

A történet azért mellbevágó, mert mindenki által jól ismert szereplői egészen új megvilágításban jelennek meg a hallgatóság előtt. Az egykori zsidó közvélemény szemében a farizeusok képviselték az igazi hazafiságot és vallásosságot. Ezzel szemben a vámosokat csalóknak és hazaárulóknak bélyegezték. Jézus azonban nem csatlakozik ehhez a véleményhez. Már maga az első mondat elgondolkoztató: két ember

ment föl a templomba imádkozni: egy farizeus és egy vámos. Az Úr Jézus tehát bátran egymás mellé állítja a két embertípust. Mégpedig nem ok nélkül! A farizeus úgy lép be a templomba, mint akinek ott a megérdemelt helye. A vámos kényelmetlenül érzi magát, mert érzi, hogy kinézik innen. Jézus ezt nem teszi, hanem igyekszik leleplezni a teljes igazságot. Megmutatja a két ember belső világának titkos zugait, a látszat mögött rejlő valóságot. Először a farizeus állítólagos jámborságát kérdőjelezi meg. Vajon mit kifogásol benne? Talán azt, hogy tiszteli a Törvényt, templomba jár, imádkozik, alamizsnát oszt és adót fizet? Nyilvánvaló, hogy ezek önmagukban dicséretes cselekedetek. Amint azonban a farizeus imájából kiderül, ennek az embernek teljesen hibás az Isten előtti alapállása. Öntetszelgő szavakból áll az imádsága és fölébe helyezi magát a többi embernek. Felsorolja erényeit és elfelejti: Isten előtt senkinek sincs joga és oka dicsekedni. Így aztán a farizeus imája nem Istenre nyíló ablakszemhez hasonlít, hanem tükörhöz, amelyben önmagát nézegeti. A farizeus azt gondolja: vallásos gyakorlataival, adományaival, egyéni teljesítményeivel mintegy biztos valutával megvásárolhatja magának az üdvösséget. Felejt, hogy az igazi vallásosság nem abban nyilvánul meg, mit teszek én az Istenért, hanem mit tesz az Isten értem.

Íz a magatartás nemcsak vallásos életünket tereli holt vágyányra, hanem megzavarja az emberekhez fűződő viszonyunkat is. Gondoljunk csak arra az asszonyra, akit mindenki példás feleségként emleget. Valóban, mindent megtesz férjéért. Ellesi gondolatait, gyöngédséggel veszi körül, mégis arról panaszkodik: férje mindezt nem veszi figyelembe, nem értékeli. Vajon miért? Mert férje szívét nem ajándékképpen akarja megkapni, hanem jogos fizetésként követeli. Ez pedig hiba! Minden emberi szeretet végső soron ajándék! „Egy asszony szíve nem árucikk.” (Balzac) Jaj, ha azzá lesz! Nem vásárolható meg semmi pénzért, jócselekedetért. Istent sem lehet lekenyerezni, adósunkká tenni különféle teljesítményeinkkel. Ez volt a farizeus tévedése és sokszor a miénk is!

Most pedig vessünk egy pillantást a vámosra. Vajon mivel érdemelte ki Jézus dicséretét? Korántsem azzal, hogy sikkasztott, csalta a népet és együttműködött népe elnyomóival. Nem, ezt Isten nem helyeselhette! Őm dicséretet érdemel az a törekvése, hogy kiemelkedjék bűnei mocsarából és ehhez Isten segítségét kérje. A bűnös vámos fölébe nőhet a büszke farizeusnak azáltal, hogy Isten karjaiba veti magát. Az alázat által biztosítunk leszállóhelyet szívünkben Isten irtalma számára. Ennek érdekében hajlandó szakítani régi, bűnös életével, és kivetkőzni gyarlóságai rongyaiból. Ez pedig nem kis dolog! Méltán jegyzi meg egy francia regényíró: „Az emberek a XX. század második felét a sztriptiz, a vetkőzés századának fogják nevezni testi

és lelki értelemben egyaránt. Mindent leleplezni a művészet nevében: a hálósobát, a házasságtörést, a magzatölést, stb. . . Csak a bűnt nem akarják levetkőzni. . .” A farizeus vélt erényeinek köntösében állt Isten elé, de alatta a hiúság anyajegyei sötétedtek. A vámos levette bűnei szennyesét, fölfedte lelki sebeit és az isteni irgalom begyógyította. Ezért érdemel dicséretet!

Mіндеzek után nyilvánvaló, hogy a mai evangélium tőlünk is megkérdezi: hát te, hát én melyik embertípushoz tartozom? A teljesítményeivel dicsekvő farizeushoz vagy a bűnbánó vámoshoz? Az egyik indiai nagyvárosban történt. Előkelő fejedelem vonult végig az utcán pompás kísérettel. Koldusok tolakodnak díszes hintója körül. A fejedelem azonban adomány helyett kérően nyújtja ki kezét kocsijából. Az egyik koldus belenyúl tarisznyájába és néhány búzaszemet helyez a fejedelem tenyerébe. A menet elvonul és a jószívű koldus ekkor veszi észre, miközben búzaszemet adott a fejedelmének, az aranyat csúsztatott tarisznyájába. Valahogy így tesz velünk is az Isten. Ő is kér tőlünk valamit. Nem az erényeink mutogatását, nem nagyszerű teljesítményeket, hanem őszinte bánatunkat. Annak elismerését, hogy előtte mindnyájan koldusok vagyunk. És ekkor, anélkül, hogy észrevennőnk, megajándékoz minket szeretete aranyával.

A SZENTEK TESTVÉREINK

Mindenszentek
Mt 5, 1—12

Az egyházi év számos napján egy-egy szentet ünnepel az Anyaszentegyház. Ezzel az ünnepléssel nem csupán az ő dicsőségüket, hanem a mi üdvösségünket akarja szolgálni. Megadni a keresztény élet hőseinek a tiszteletet, amelyet áldozatos életükkel vagy vértanú halálukkal kiérdemeltek. Mivel pedig oly ragyogó példáját adták a Krisztust követő életnek, mindnyájunk számára üdvös fölnézni rájuk. Ezen túlmenően abban is joggal bizakodunk, hogy mint Jézus barátai és a mi testvéreink, segítenek hozzájuk hasonló szeretettel járni a keresztény élet útján. Ez az út ugyanis nemcsak egyes kiválasztottak, hanem minden keresztény számára járható út. Mindenszentek ünnepe arra figyelmeztet, hogy nemcsak azok a szentek, akiket az egyház az oltár magasába emelt. A közismert szenteknél jóval nagyobb az ismeretlen, névtelen szentek száma. János apostol megszámlálhatatlannak nevezi seregüket és minden okunk megvan, hogy higgyünk neki.

Ha napjainkban bárhol a világon szóba kerülnek a szentek, egy lélettől idegen, egy más világ képviselőit látják bennük. Ebben van is némi igazság. A szentek életútja élesen elkanyarodik a testi ember útjától. Nem csoda, ha oktalansággal vádolják őket, különösen azok, akik kizárólag a testi élvezetekben és anyagi javakban keresik boldogságukat. A szenteket beteg lelkeknek, különcködő embereknek minősítik. Sokszor mi, keresztények is megcsodáljuk, de követni nem merjük és nem akarjuk őket. Pedig ebben nincsen igazunk. A szentek nekünk nem idegenek, hanem édes testvéreink. Ők is a mi utcánkból indultak el és innen érkeztek meg a mennyei Jeruzsálem városába. A szentek testvéreink! Nemcsak emberségük, hanem a keresztységben történt újjászületésük által is. Velünk együtt születtek vízből és Szentlélekből az Anyaszentegyház ölében. Egy kenyeret ettek velünk: az Isten ígését és Jézus eucharisztikus testét. Ha többre vitték, ezt annak is köszönhatték, hogy bennük Isten kegyelme nem volt hiábavaló.

Vajon mi volt az a többlet, amely az életszentség magasába vezette őket? Mindenekelőtt az a következetesség, amellyel megvívták lelki szabadságharcukat. Közülük igen sokan, életük jelentős szakaszában a bűn, a bűnös szenvedélyek bilincseiben vergődtek. Nekik is meg kellett küzdeni a kísértésekkel, rossz hajlamaikkal. A kegyelem hívására azonban elfordultak bűneiktől és így lehetőséget adtak Istennek, hogy új, tiszta szívet teremtsen bennük. Megértették: aki az életszentség magasába tör, annak el kell dobnia a bűnök hátizsákját. Ez az első lépés a keresztény élet útján.

A nagy orosz író, Dosztojevszkij egyik regényalakja Miskin, így elmélkedik erről: Mikor beléptem a vendéglőbe, egy fiatal anyával találkoztam, aki kisbát tartott a karjaiban. Megfigyeltem, amint arca hirtelen elkomorodik és keresztet rajzol gyermeke homlokára. Odaléptem hozzá és megkérdeztem: miért csinálja ezt? Így válaszolt: Amint egy édesanya örül, ha gyermeke rámosolyog, úgy örül Isten is, midőn a bűnös letérdel előtte. Az ifjú anyának igaza volt. Az Istennel történő komoly találkozás mindig a bűnbánat köntösébe öltözteti lelkünket. Ez az ember első mosolya Istenre. Ez a feltétele annak, hogy átadjuk magunkat Neki, mert csak a büntől megszabadult ember rendelkezhet önmagával.

Egy neves művész vallotta: Ha visszapillantok életemre, úgy tűnik, mint egy akadályverseny, amelyen jómagam voltam a legnagyobb akadály... Aki azonban kitépi magát a bűn kötelékeiből, értelmét a tévedések öleléséből, aki Istennek adja magát, az akadály nélkül futhat az életszentség, a tökéletesség célszalagja felé. A szentek azért lettek szentek, mert nemcsak imádkoztak, de meg is valósították a Miatyánk kérését: legyen meg a te akaratod! Erre pedig mindnyájunk-

nak megvan a lehetőségünk. Egyesek sokszor így sóhajtoznak: szeretnék valami nagyot tenni Istenért, de nincs rá alkalmam. Vértanúságról ábrándozik, de ha késik az ebéd, ha zsúfolt a villamos és nem jut ülőhely, ha nem kap jegyet a moziban, ha elmarad az előadás, ha nem elég erős a kávé, máris zúgolódik. S történik mindez azért, mert felejtjük azt az egyszerű igazságot, hogy a hétköznapi, kis dolgokat is lehet nagy lélekkel, nagyszerűen végezni.

Vannak, akik azt gondolják: a szentségre való törekvés megfoszt minket a földi örömeiktől. A tökéletességre vezető meredek út kereszteli boldogságunkat. Ha tüzetesen megvizsgáljuk a szentek életét, hamarosan rájövünk tévedésünkre. Mert mit tapasztalunk? Igaz, hogy a szentek élete küzdelmes, sokszor betegség, szenvedés, üldözés a sorsuk. Olykor igen törékeny testben hordozzák életüket. Nemegyszer megvetésben részesülnek. Ám egyet soha el nem vitathatunk tőlük. Nevezetesen azt, hogy boldogok. Mennyi öröm és boldogság árad a szívünkbe egy nekünk adott emberszívből! Mily boldogság megtalálni hivatásunkat és benne örömeinket. Mily boldogság egy művész számára megtalálni és kifejezni a lelkében zsongó dallamokat. Mily boldogság egy tudós számára, amikor hosszú-hosszú kutató munkáját siker koronázza. De mindennél nagyobb öröm és boldogság, megtalálni Őt, minden szépség, szeretet, igazság forrását: az Istent. Átadni neki magunkat, fenntartás nélkül és engedni, hogy szívünk kis országába bevonuljon és hozzátartozásunk által meggazdagodjunk. Jézus barátsága a legnagyobb öröm forrása. Nem, a szentek alapjában véve nem a lemondás emberei, nem az élet tagadói. Ők azok a telhetetlenek, azok a mohó emberek, akiknek semmi és senki sem elég, csak a teljesség, az Isten. Ezért a szent mohóságért kell nekünk is ma hozzájuk fohászknunk!

Isten összes szentjei, esedeztetek érettünk!

„A HOLTAK URA”

Halottak napjára

Sopron közelében, Nagycenk község temetőjében nyugosznak a legnagyobb magyar, Széchenyi István hamvai. Amikor az ember lefelé megy a kápolna alatti sírboltba, érdekes felirat ötlük a szemébe: „Voltunk, mint ti, lesztek, mint mi: por és hamu.” Kemény, kíméletlen figyelmeztetés minden ember számára. Voltunk mint ti... Mi is megízleltük az élet édes mézét és ittunk a keserűség poharából. Mi is

voltunk fiatalok, amikor a szerelem, a színes álmok, tarka remények ruhájába öltözött a szívünk. Valamikor mi is boldogan hajoltunk az élet bölcsője fölé és nem gondoltunk a szemfödőre. Valamikor mi is ölelésre tártuk karunkat és csókjaink mézével ajándékoztuk meg szeretteinket. Valamikor mi is az erő, a szépség diadalútját jártuk. Ám egyszer hivatlanul és váratlanul mellénk lépett a betegség és fülünkbe sügött valamit. Félelmetes üzenetére megremegtünk és szerettünk volna elmenekülni, de nem lehetett. Megfogta kezünket, aztán kihozott ide a temetőbe, ahol porrá őrli a halál életünket. Voltunk, mint ti, leszték, mint mi.

Íme, így hangzik a halál, a temető üzenete. Nem lennénk méltók a keresztnévre, ha a temetőket járva csak a halál üzenetét hallgatnánk meg. A sírok kereszterdejében nemcsak a virágok, gyertyalángok, aranyos sírkövek vigasztalják gyászoló szívünket. Úgy tűnik nekem, hogy halottak napján, a virágoskertté varázsolt temetőbe belekiált Jézus szava. Hallatára kirügyeznek a korhadó fakeresztek és a sírdombokat lágyan átöleli Jézusunk szava: Én vagyok a föltámadás és az élet. Aki bennem hisz, ha meghalt is, élni fog!

Rákoszkeresztúron a temető bejárata előtt láthatjuk azokat az üveges betonkalitkákat, amelyekben az elhamvasztott halottak urnáit őrzik. Némelyik mellett ott láthatjuk a kedves halott fényképét is. Megdöbbenő látvány: a valamikor életerős férfi és szép asszony fényképe mellett a néhány marék hamu. Szomorú találkozás a múltnak a jelennel. Miközben ezt nézegettem, eszembe jutott valami. Szent hitünk ama tanítása, amely szerint a keresztnyennek nemcsak múltja van, nemcsak jelene, hanem jövője is. A por és hamu mellé odaképzeltük azt az embert is, akit majd Krisztus képre újjáteremt az Isten. Igaz, a halál kegyetlenül széttép minden illúziót. Kiszakít az élők sorából, visszadob az anyag, az atomok világába. Aki halott, az kiszakad az emberiség családjából. Aki halott, az már nem tartozik senkihez sem a földön. Hát akkor kihez tartozik a halott? Talán az anyaföldhöz? Igen, ahhoz is. Szent hitünk szerint a Krisztusban elhúnytak mégsem árvák és nem gazdátlan föld a temető. Aki meghalt, az Istenhez tartozik. Egy szeretett vagy egy megvetett Istenhez. Egy hitt vagy egy megtagadott Istenhez. Hiszen Jézus azért halt meg és azért támadt föl, hogy mind a holtaknak mind az élőknek ura legyen. Tehát akár élünk, akár halunk, egyaránt az Úr é vagunk. (Róm. 14, 8—9.) Aki Krisztushoz kötötte sorsát földi életében, az halála után is hozzá tartozik. Mint a mágnes vonzza magához testület a világvégi föltámadás alkalmával. Hasonlóvá leszünk a megdicsőült Krisztushoz.

Erre a dicsőségre azonban csak akkor számíthatunk, ha földi életünkben Istenhez tartozunk. Lord Russel mondotta egyszer: Nagyon

fontos, hogy az ember törődjön azzal, ami majd a halála után történik. . . Ezt mi, keresztények így értelmezzük: földi életünkben Krisztus által ráléphetünk az Atyához vezető útra. Sokan kigyúnyolnak, ostobának tartanak ezért. Ám az Isten oktalansága bölcsőbb az emberek okosságánál. Ezért mi igenis törődünk azzal, ami majd a halál után történik. Ez a törődés izmosítja bennünk a hitet, amellyel bátran megvalljuk Krisztust, hogy majd ő is megvalljon, magáénak valljon minket mennyei Atyánk előtt. Napjainkban egyre nagyobb problémát jelent a különféle élelmiszerek tartósítása. Mivel a hűtőházak befogadóképessége korlátozott, újabban rádióaktív sugarakkal kezelik például a burgonyát, a gyümölcsöket, hogy megóvják a rothadástól. A keresztény ember életét a hit és a szeretet izotópja védelmezi az elmúlástól. Ez a legegyszerűbb módja annak, hogy életünkben és halálunkban egyaránt az Úré legyünk.

Meglátogattam szeretett nagypapám sírját a szentmihályi temetőben. Egy olyan temető ez, amelyet már régen lezártak. A halottak hozzátartozói közül sokan meghaltak és így egyre több a gondozatlan sír. Az emberek helyett a természet vette át a temető gondozását. A lícium, az orgona, a bukszus bokrok szabadon nőnek és szinte dzsungellé változtatják a sírok kis országát. Hatalmas lombsátrakkal megindultak az ecet- és akácfák is. Rátelepedtek a sírokra és évről-évre szorosabbra zárják soraikat. Szétrepesztik a sírköveket, ledöntik a keresztek. Így járja az élet diadalútját a halottak elhagyott birodalmában. Mire megérkeznek a munkások, hogy előkészítsék a talajt egy új lakótelep építésére, nem sok dolguk lesz a sírok szétbontásával.

Mindez a hívő számára előképe a jövődönnek. Várjuk, hogy a szent város, az új Jeruzsálem leszálljon a mennyből. Az elmúlás, a halál ennek az új világnak előkészítője. Mert a föld nagy temetője fölött épül majd Isten hajléka az emberek között. Könnyeink behullanak abba a malterba, amelyből Isten városa épül. Aztán letöröl majd szemünkről minden könnyet. Halál nem lesz többé, sem jajkiáltás. A Krisztus vérével megöntözött földön megjelenik majd a megdicsőült ember és akkor megtudjuk: miért születtünk, miért éltünk és miért haltunk.

A KEGYELEM ÓRÁJA

31. évközi vasárnap
Lk 19, 1—10

Vannak alacsony termetű emberek, akik ezt igen nehezen tudják elviselni. Bántja hiúságukat, hogy a legtöbb ember lenéz rájuk, ők pedig felnézni kényszerülnek. Volt például egy alacsony termetű tanárom, bölcséletet tanított, aki kimondott rosszindulattal viseltetett magasnövéssű tanítványai iránt. A rossz nyelvek szerint minden milliméterért ezeket fizetett volna. Ennek ellenére a jótékonyágban nagylelkű ember volt. Tagadhatatlan, hogy a földi élet színpadán sokat számít a külső megjelenés. Örülhetsz, ha elmondják rólad: szép szál ember. Gyakran emlegetik napjainkban, hogy a mai fiatalság magasabb növéssű az előző nemzedéknél. Mindez azonban nem sokat ér, ha lelki vonatkozásban törpék maradunk. A gazdag Zakeusról azt írja az evangélium, hogy alacsony termetű volt. Polgártársai mégsem ezért vetették meg. Sokkal inkább azért, mert az idegen elnyomók kiszolgálásával, zsugoriságával, gazdagságával akart föléljük nőni. Márpedig törpe ember az, akinek egyedül a pénz jelenti a nagyságot.

Egy szép napon azonban Zakeus élete egy csapásra megváltozott. Úgy is mondhatnánk: elérkezett számára a szerencse órája. Nem jó üzlet, hanem egy találkozás formájában. Imperiali bíboros mondotta egyszer: „Nincs az az ember, akit életében legalább egyszer ne látogatna a szerencse. Ha azonban azt látja, hogy nem készültek fel fogadására, köszönés nélkül tovább megy.” Nos, Zakeus barátunk nem szalasztotta el szerencsését, fölismerte a kegyelem óráját.

Hogyan is történt? Jézus ellátogatott Jerikóba, ahol Zakeus lakott. A nép eléje tódul és Zakeus is elindul. A pénz nagy rajongója látni akarja Jézust. Már maga ez a vágy, a találkozás igénye is a kegyelem műve. Talán már hallott valamit a názáreti Prófeta tanításáról és tetteiről. Megmozdult lelkiismerete. Egyszerre meglátta lelke törpe-ségét, amelyet aranyabroncs gyanánt szorított össze a pénz szeretete. Talán életében először, szabadulni akart ebből a rabságból és fölismerte a nagy igazságot: „Tudom, hogy pénzből élünk, de azt is tudom, hogy ne a pénzért éljünk.” (Chamfort) Zakeus szívét elfogja a növekedés vágya és Jézus látásától reméli a vágy beteljesülését. Az út mellett tolong a nép, alacsony termete miatt nem sok esélye van arra, hogy megláthassa a Mestert. Egy jó ötlete azonban segít. Fölmászik az útszéli fügefára. Talán egy kicsit neveltséges dolog, felnőtt ember létére gyermek módján fára mászni. Sokan ki is nevetik miatta. Zakeus azonban ezzel nem törődik. Ő növekedni és látni akar. Aki

látni akarja Jézust, annak függetlenítenie kell magát az emberi véleményektől. Ezt sajnos, nem tudja mindenki megtenni. Milyen sok testvérünk azért hiányzik a szentmisétől, azért nem akar találkozni Jézussal, mert fél az emberek véleményétől. Mit szólnak hozzá, ha templomba megyek, ha gyónok vagy áldozom? Esetleg állásomba kerül vagy gátolja feljebbjutásomat! Törpe lelkek, a közvélemény szárnalmas rabjai.

Zakeus nem tartozik közéjük, ő nőni akar és máris magasabban van a többieknel. Eljött a kegyelem, a találkozás órája és ezt nem szabad elszalasztania. Már jön is Jézus és megpihen rajta Zakeus tekintete. De nini, mi történik? Jézus megáll, fölnéz a magasba Zakeusra és így szól hozzá: szállj le hamar, ma a te házában kell megszállnom! A tömegben végigfut a botránkozás moraja. Jól hallották? A nagy próféta egy bűnös ember házában akarna megszállni? Amint azonban Zakeus nem törődött a közvéleménnyel, éppen úgy nem törődik vele Jézus sem. Mert az emberek csak azt látták, hogy Zakeusnak pénztől duzzadnak zsebei. Jézus azonban azt is látta, hogy Zakeusnak éhes a lelke, mert a pénz nem tudta betölteni. Most aztán itt a nagyszerű alkalom, hogy ezt a nemes éhséget Ő, az élet kenyere, kielégítse. Hiszen éppen azért jött a földre, hogy az éhezöket jóllakassa az igazság kenyérével. Annál is inkább, mert ennek érdekében Zakeus hajlandó kiüríteni zsebeit és vagyona jelentős részét a szegényeknek ajándékozni. Jézus szeretete, nagy ajándéka őt is adakozó, ajándékozó emberré változtatja. Mindezzel azt hirdeti és azt mondja Jézusnak: a te jelenléted, a te barátságod többet ér minden vagyonnál. Ezért a növekedésért semmi pénzt nem sajnálok.

A neves regényíró, Julien Green egyik regényalakja Winfried, szabadulni akar bűnös szenvedélyétől. Elmegy a templomba azzal a szándékkal, hogy komoly gyónást végez. Mikor megpillantja a gyóntatószékben ülő fiatal papot, egy percre visszahőköl. Arra gondol, hogy ez a fiatal ember nem tudja majd megérteni az ő szenvedélyes lelkületét. Mégis letérdel eléje és elmondja bűneit. A pap így vigasztalja: Ebben a pillanatban senki sem szereti úgy önt, mint az Isten. . . Ez a gondolat valami kimondhatatlan örömmel járja át. Ottmarad a templomban, hogy édes mézként magába szívja azt a boldogító valóságot, hogy őt szereti az Isten. Ezt érezte, ezt értette meg Zakeus is, midőn Jézussal találkozott. Isten jobban szeret engem, mint én bűneimet. Ez a fölismerés változtatta új emberré. Életében sok jó üzletet kötött már, de ma csinálta a legjobb vásárt. Elynyerte Jézus barátságát.

Ki a keresztény ember? Aki mindennél többre becsüli Jézus barátságát. Vajon a mi számunkra mit jelent Jézushoz fűződő kapcsolatunk? Tudunk-e érte áldozatot hozni és sok mindenről lemondani? Méltók vagyunk-e erre a barátságra, igyekszünk-e felnőni Krisztus

magasába? Olyan kérdések ezek, amelyekre kinek-kinek magában kell válaszolnia. Az őszinte válasz elhozza számunkra is a kegyelem óráját, megnyitja előttünk a növekedés útját.

A FÖLTÁMADÁS FIAI

32. évközi vasárnap
Lk 20, 27—38

A szadduceusok pártja igen jelentős szerepet játszott a Jézus-korabeli társadalomban. Tagjai a befolyásos papság és a gazdag birtokosok köréből kerültek ki. Vallási szempontból meglehetősen konzervatív álláspontot képviseltek. Olyannyira ragaszkodtak a régi hagyományokhoz, hogy a Szentírásból is csak Mózes öt könyvét fogadták el sugalmazott írásműnek. Mivel pedig ezekben nincs szó kifejezetten a túlvilági életről, a föltámadásról, a szadduceusok elutasították a föltámadás hittételét. Az Úr Jézus egyre növekvő népszerűsége fölkelte az ő érdeklődésüket is. Annál is inkább, mert az örök élet és a föltámadás gyakori témája volt Jézus beszédeinek. Mindezt ellenérzéssel fogadták és gáncoskodásukkal igyekeztek nevetségessé tenni a názáreti Próféta tanítását.

Ellenvetésüket egy ősi zsidó hagyományra alapozták. Ha egy asszony megözvegyült, akkor férje fivérének illetet feleségül vennie. Ebből a szokásból szerkesztettek egy esetet, hogy zavarba hozzák és nevetségessé tegyék Jézust. Egy asszony hétszer marad özvegy és hétszer megy férjhez. A szadduceusok kérdése mármost az, hogy a föltámadás alkalmával a hét közül melyiknek lesz a felesége? Jézus számára természetesen nem okozott nehézséget a probléma megválaszolása. Többször felhívta már hallgatói figyelmét: nem szabad az örök életet úgy elképzelni, mint a földi élet egyszerű, változatlan folytatását. Itt a földön nősülnek és férjhez mennek, ám az örök életben megszűnik a házasság, mert életünk szellemivé válik és hasonlók leszünk az angyalokhoz. Ebből is nyilvánvaló, hogy a hétférjes asszonynak nem lesz problémája férjével. Tagadhatatlan, hogy földi életünkben központi szerepet játszik a férfi és nő kapcsolata. Ez a forrása az ember életnek és nagyrészt földi boldogságunknak is. Az élet folytonos megújulással, szülésekkel harcol a halál hatalma ellen. Ám a föltámadás után megtörik a halál hatalma és ezért nem lesz szükség többé az emberiség fönnmaradását biztosító szaporodásra.

A hitvesi szeretet nem szűnik meg, de leveti a testiség ruháját, hogy

a barátság, a lelki szeretet köntösébe öltözzék. Itt a földön azért is olyan nagy jelentőségű az emberszívek testi-lelki kapcsolata, mert szemünkkel nem láthatjuk az Istent. Mikor azonban kilépünk az anyagiság vonzókeréből és fölragyog előttünk az istenlátás napja, a földi, emberi érzelmek is elhalványulnak, mint hajnali fényben az éj csillagai. Ez a szemlélet korántsem jelenti a test, a földi élet megvetését. Inkább arról van szó, hogy Isten átlekesíti majd azokat az adományokat, amelyeket földi életünkre adott. Ezért a „téged vonzó teremtményekkel úgy kell helyesen egyesülnöd, hogy nem futsz utánuk, hanem velük együtt tartasz Isten felé és Őt keresed rajtuk keresztül.” (Teilhard)

Életünk igazi szépsége csak a föltámadásban ragyog fel a maga teljességében. Mily kegyelem, ha ezt már földi életünkben megsejthetjük. Valahogy úgy, mint Szent Kláráról olvasom. Halálos ágyán ezek voltak utolsó szavai: Köszönöm, Istenem, hogy megteremtettél. . . Vagy idézhetnénk Juhász Gyula szép versének, a Hálaadásnak utolsó versszakát:

Oly messze az örök,
A csillag és az Isten,
A boldogság, az ég,
De mégis jó volt várni itt lenn.

Régen föloszlott már a szadduceusok pártja, de az örök élet és a föltámadás kérdése és kételye tovább él szellemi unokáinkban. Az úgynevezett természettudományos gondolkozás korszakában, az anyag istenítésének századában sokan lemosolyogják az örök életről szóló keresztény tanítást. Onnan még nem jött vissza senki, mondogatják. Egy szép vágyalom, az emberi élniakarás délibábja. A föltámadást, az ember öröklétét nem lehet tudományosan igazolni. Ez igaz! Ám az is igaz, hogy nem lehet tudományos alapon tagadni sem. Érdemes ezzel kapcsolatban meghallgatnunk Werner von Braun neves rakéatechnikus vallomását: Ezt írja: „Hiszek az emberi lélek halhatatlanságában. Nemcsak azért, mert ezt a biblia tanítja. Az én meggyőződésemmek tudományos alapjai vannak. Lám, a tudomány bebizonyította, hogy a világban semmi sem tűnik el nyomtalanul. A természet nem ismer megsemmisülést, csak átváltozást. Ha Isten érvényesíti ezt a törvényt legkisebb teremtményeiben, akkor miért ne tenné meg az ember esetében is? Én hiszem, hogy megteszi. . .”

Természetesen mi, keresztények az örök életbe vetett hitünket elsősorban Jézus tanítására alapozzuk. De nemcsak tanítására, hanem az apostolok tanúságtételére, akik látták és tapintották a föltámadt Krisztust. Ő ígérte meg, hogy „átalakítja gyarló testünket és hasonlóvá

teszi megdicsőült testéhez.” (Filip 3, 21) A keresztény ember számára a tudás világa mögött megnyílik a hit világa is. Látom, tapasztalom a bűnt és hiszem a megbocsátást. Látom, tapasztalom a halált, de hiszem az örök életet. Számunkra a halál nem jön egyedül. Jézus lépked nyomában. Megértette ezt az egyszerű halászember, aki egy újságíróval beszélgetett erről a kérdésről. A tengerparton találkoztak és hamarosan kiderült, hogy ennek az egyszerű embernek milyen szilárd a hite a föltámadásban. Honnan meríti ezt a meggyőződését? Látja ott a sziklák mögött azokat a családi házakat? Igen, látom. Nos amikor kora hajnalban a tengeren halászok, a felkelő nap fényét azoknak a házaknak ablaküvegén pillantom meg. Ugyanígy vagyok a föltámadással is. Ennek fényes valósága Krisztusban ragyogott föl számunkra. Ő a garancia ígérete megvalósulásának.

El kell ismernünk, hogy a komor valóság, a sírgödör sötétje az enyészet hatalma sokszor sötét felhőt von a föltámadás napja elé. Istennél azonban semmi sem lehetetlen. A kereszténység nagy gúnyolójától, Voltaire-től megkérdezte egyszer valaki: hogyan lehetséges a föltámadás? „Asszonyom, hangzott a válasz, aki egyszer önt megteremtette, miért ne tehetné meg másodszor is?!” Ezt ígerte nekünk Krisztusunk és ezért imádkozzuk ősi hitvallásunkban: hiszem a holtak föltámadását és az örök életet.

A VILÁG VÉGE

33. évközi vasárnap
Lk 21, 5—19

Igaz, hogy nagyszerű eredményekkel büszkélkedhet tudományunk, de azt mindeddig nem tudta eldönteni: volt-e kezdete és lesz-e vége a világnak? Vannak, akik az anyag örökkévalósága mellett kardoskodnak és a természettudományra hivatkoznak. Az igazság azonban az, hogy ennek eldöntése nem a tudomány feladata. A honnan és hová örök kérdései mindenkit a hit világába vezetnek. Nem kell tehát kesztyűn kezelnünk nekünk, keresztényeknek, amikor Jézus tanításában keresünk eligazítást a világ jövőjével kapcsolatban.

Elöljáróban néhány szót arról, hogy keresztény felfogás szerint miképp kell értelmeznünk a „világ végét”? A Szentírás tanítása szerint a világ vége nem azonos a világ megsemmisülésével. Előre tekintve mi is egyetértünk a materialistákkal, akik az anyag örökkévalósága mellett kardoskodnak. A világ vége nem epilógusa, záróakkordja lesz

csupán a jelenlegi világfolyamatnak, hanem nyitánya egy újjáteremtett világnak. A világ sok tekintetben hasonlít Jézus nagypénteki sírjához. Ott és akkor a halál nem csupán Jézus földi életére tett pontot, hanem megdicsőült életének lett bölcsőjévé. A betlehemi barlangban halandó életünket öltötte magára, a húsvéti sírban halhatatlanságba öltözködött. Valahogy így kell néznünk a világvégi nagypénteket. Akkor is meghal, véget ér valami. Véget ér az idő, hogy átadja helyét az örökkévalóságnak. Megszűnik térhez kötött életünk, hogy végtelenbe táguljon. Megszűnik a bűn, a gonoszság hatalma és a szenvedés fája örömet virágozik. Az egész teremtett világ átalakul és magára ölti Krisztus dicsőségét.

Megértem, hogy ez a hitből merített jövőendő délibábnak tűnik az űrhajózás korszakában. Sokan hirdetik: mi csak a tudományban hiszünk és nem kérünk a vallás meséiből! Mi az emberi értelemben vetjük bizalmunkat és az emberi munkától várjuk a boldogság, a béke eljövételét. Mi csak abban reménykedünk, hogy az ember teremti meg a szép, új világot. Igaz, hogy ma még csattognak a fegyverek, folyik az embervér és rúdul visszaélnek az emberi találékonyság vívmányaival. De majd holnap, amikor a viszály elvérzik a csatákon, az új nemzedék jobb belátásra jut és minden megváltozik. Hát igen, mindez tisztelettel érdemlő reménykedés.

Mi, keresztények is hiszünk valami ilyesmiben. Mi is úgy gondoljuk, hogy az emberiség még csak gyermekkorát éli és a fejlődés hatalmas távlatai nyílnak előtte. Előbb felnőtte kell válnia, hogy Isten felelősségre vonhassa. Ám az emberiség felnőtte érése, a mi hitünk szerint, nem történik meg automatikusan. Az emberiség előrehaladása nemcsak az emberi erőfeszítés gyümölcse! Ajándék is, Isten ajándéka. A mi Urunk Jézus Krisztusban Isten nekünk ajándékozta a holnap emberét, az örökkévalóság emberét. Az ő követése meggyorsítja lépteinket a haladás útján. Az Ő segítségével, az ő vonzása egyre közelebb hozza azt a napot, ami nem az emberi erőfeszítés gyümölcse, hanem ajándék. Hogy meggyorsulna előbbre jutásunk, ha Isten nagy ajándéka, Jézus lenne mindenki elfogadott kenyere! Ha mindannyian siettetnénk életünk átforgalmazásával dicsőséges eljövételét! Mert az emberiség életszínvonalát csak Ő tudja a nagykorúság szintjére emelni. Ő életünk igaz kenyere.

Már az első keresztényeket és azóta is minden nemzedék képzeletét foglalkoztatta a kérdés: mikor lesz vége a világnak? Mikor jön vissza az a Krisztus, aki megígérte második eljövételét? A modern tudomány segítségével számos esemény bekövetkezését meg tudjuk mondani. Így például a nap- és holdfogyatkozásokat és a várható időjárást is. Sajnos, a legnagyobb katasztrófákat, így például a földrengéseket, nem tudjuk előre jelezni. A tudósok azonban remélik, hogy hamarosan

ez is sikerül. Egy azonban bizonyos! Senki emberfia, de még az ég angyalai sem tudják, mikor lesz vége a világnak? Természetesen mindig akadnak tudálékos emberek, akik nemegyszer a Bibliára hivatkozva jövendölik a világ közeli végét. Ilyen hírek időnként lábra kapnak és sokan hitelt is adnak a mendemondának. 1954-ben például egy megzavart asszony fölívta telefonon a pápát és megkérdezte: igaz-e, hogy küszöbön áll a világ vége? A Szentatya így válaszolt: Sajnos, nem áll módomban fölvilágosítást adni Isten terveiről. Annyit azonban mondhatok: mindig készen kell lennünk.

A világvég eljövetelét Isten szeretete rejti el előlünk. Képzeljétek csak el, milyen borzalmas, szinte elviselhetetlen lenne életünk, ha megtudnánk halálunk óráját. Az egész föld siralombházzá változna. Megszaporodnának az öngyilkosok, megtelnének a bolondházak, megbénulna az élet, megtörne a munka lendülete. Sokan elhanyagolnák kötelességüket, lelki életüket és az utolsó napokra halasztanák megtérésüket. Üresen állnának a templomok, megfogyatkozna a szeretet. És mert mindezt Isten nem akarja, ezért a világ vége úgy jön majd el, mint a tolvaj. Ezért is igyekezzünk az időt jól felhasználni.

Egy öreg remetétől megkérdezte egy könnyelmű életű fiatalember: mikor kell okvetlenül megtérnem? Egy nappal a haláloz előtt, hangzott a válasz. A fiatalember fölötte megörült ennek és vidáman folytatta eddigi bűnös életét. Néhány nap múlva azonban ismét visszatért a remetéhez. Mondd meg még azt is, szent ember, hogy mikor jön el értem a halál? Ezt sajnos, nem tudom megmondani, hangzott a válasz. Mit tegyek akkor? Legjobb lesz, ha még ma megtérsz és megváltoztatod bűnös életedet.

Az Úr Jézus nem ijesztgetni akar a világ végének emlegetésével, hanem bűnbánatra, életszentségre vezérelni. Ne halogassuk megtérésünket. „Az örök Isten egyszerre csak egy órát és egy percet ad nekünk, hogy minden órát és minden percet jól felhasználhassunk.” (Faulhaber)

A VILÁGMINDENSÉG KIRÁLYA

34. évközi vasárnap
Lk 23, 35—43

Ki gondolta volna a Golgotán haldokló Názáreti Jézus keresztfje alatt, hogy személyét és életművét hosszú századokon át a szeretet és gyűlölet egymással összecsapó hullámai kísérik? Vajon ki gondolta,

hogy a gúnynak szánt felirat: Jézus a zsidók királya, kitörölhetetlenül belevésődik az emberiség történelmébe. Ki merete volna megjövedlni, hogy a kereszt trónusa szilárdabbnak bizonyul minden földi hatalomnál? Vajon reménykedtek-e ilyen győzelemben annak a Jézusnak követői, aki másokat megmentett, de magát nem tudta megmenteni? És vajon nem leszünk-e neveltségessé mi is, a XX. század keresztényei, akik alázatos Mesterünket, mint a világmindenség királyát ünnepeljük? Vajon Krisztus királysága nem hasonlít-e ahhoz az árnyékhatalomhoz, amelyet csak a fény és dísz kedvéért őrizgetnek néhány országban?

Ezek a kérdések néznek a szemünkbe az egyházi év utolsó vasárnapján, amelyet egyházanyánk Krisztus királynak szentel. Nem lenne őszinte az ünnepünk, ha ezekre a kérdésekre nem keresnénk és nem találunk választ. De vajon ki válaszol nekünk? Nézzünk csak körül a kereszt tövében! Kiket látunk ott, kik hangoskodnak a legbátrabban? Jézus ellenségei. Tőlük azonban hiába kérünk választ kérdéseinkre. A gyűlöletnek soha sincs igaza! Ott állnak Jézus hűséges követői: Mária, Jézus anyja, Magdolna, Szent János és még néhányan. A fájdalom lezárja ajkukat. Hát nincs senki, aki válaszolni merne vagy tudna kérdésünkre? De igen, akad valaki. Ki ez a hős, ki ez a bátor, ki ez a nagyszerű ember? Talán Péter apostol, aki így és itt akarja jóvátenni szégyenletes tagadását? Ha valakinek, hát neki igazán itt kellene lennie! Hiszen Jézus reá bízta egyházát. Ám nincs ő sehol. Ki tudja, merre bújkál? Hol vannak az apostolok, a tanítványok, akik szemtanúi voltak Jézus nagyszerű tetteinek? Bizony ők is eltűntek. Egy valaki azonban itt van, igaz, nem önként, hanem kényszerűségből. Egy gonosztevő: a jobb lator. Nem véletlen, szinte ő az egyetlen ember, akit maga Jézus avatott szentté utolsó szavaival: még ma velem leszel a paradicsomban!

Vajon mivel érdemelte ki ezt a nagyszerű kitüntetést? Mindenekelőtt azzal a hittel, hogy a keresztre feszített Krisztusban fölismerte a Messiást. Gondoljátok csak meg: abban a rettenetes órában, amikor ellenségei diadalmaskodnak, tanítványai hitüket veszítik, megszólal a rabló és győztest lát a legyőzöttben. Ó, könnyű volt a színeváltozás hegyén, a kenyérszaporítás alkalmával vagy virágvasárnapján tanúságot tenni Jézusról! De most, amikor szitok és átok hull feléje, a jobb lator vallomása különösen értékesé növekedik. Abból a néhány szóból, amit Jézus a kereszten mondott, abból a nemes magatartásból, amelyet pokoli kínjai közepette tanúsított, a lator lelkében megszületik a hit. Ennek segítségével megérthette: Jézus nem azért szegezheték keresztre, mert gyenge, hanem, mert erős az igazsága és szeretete. Az Isten számára eljött az óra, amikor hatalmát szeretetével bizonyítja.

Jézus nem azért jött a földre, hogy valami politikai vagy katonai szuperhatalmat hozzon létre. Nem ígért földi paradicsomot követőinek. Egy olyan országot hirdetett meg, amely a lelkekben akar tért hódítani és biztosítani Isten uralmát. Nem az ipari termelés növekedése, nem az úrutazás, nem a több számítógép, a több kényelem és szabadidő jelzi az emberiség igazi haladását, hanem a több szabadság, a több igazság, a több szeretet. Az igazi kultúra vagy az emberi szívekben van, vagy sehol. A jobb lator meghódolt Jézus szeretete előtt. Végső soron minden ember ez előtt akar meghódolni. Soha senkinek nem sikerült még és nem is fog sikerülni erőszakkal és fenyegetésekkel bármilyen emberi közösséget megreformálni. Csak nagy türelemmel és szeretettel lehet elvetni az emberek szívében az igazság magvait és ezzel lassan átformálni életünket. Ezt tette Jézus a jobb latorral és ezt akarja tenni velünk is. Azért ünnepeljük Jézust, mint az igazság és szeretet királyát. Mi, keresztények ebben az erőben bízunk. Viszont „az erőszaknak az a gyöngéje, hogy csak a erőszakban hisz.” (Valery) Méltán mondotta a neves brazil püspök, Helder Camara egyik beszédében: „Ha nem hiszünk a szeretet erejében, ha nem hiszünk eszméink életképességében, ha nem hiszünk a demokratikus módszerekben, akkor felesleges nyitva tartanunk a templomokat, az egyetemeket, újságokat nyomtatni, hírközlő eszközöket működtetni és nyugodtan bezárhatjuk a parlamentet is.”

A jobb lator hitvallása hallatára, bár furcsán hangzik, az a kísértésem támad, hogy nevét bevehetnénk a Mindenszentek litániájába. Szent Jobb Lator, könyörögj érettünk! Mily csodálatos Isten irgalma! A halál kapujában is alkalmat ad a megtérésre. Így bizonyítja a keresztfán is, hogy valóban a bűnösök barátja. Ennek tudatában imádkozzuk a Dies irae gyönyörű himnuszában: Qui Mariam absolvisti, et latronem exaudisti, mihi quoque spem dedisti. . . . Magdolnához lehajoltál, a latorhoz kegyes voltál, énbelém is reményt oltál.” Nemcsak utolsó órámban, de már most és ma meghívsz baráti közelségbe. Nem halogatom tehát tovább megtérésemet. Megválasztalak szívem királyává, hogy uralkodj bennem most és mindörökké.

ISBN 963 360 143 6
963 360 161 4

A KIADÁSÉRT FELEL: DR. ÁKOS GÉZA IGAZGATÓ
82/1073 Franklin Nyomda, Budapest
Felelős vezető: Mátyás Miklós igazgató

